Bundel - Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën van 14 september 2023

1 Opening

2 Vaststellen van de agenda van 14 september 2023

3 Vaststellen van ingekomen agenderingen (Procedure)
Deze punten worden alleen procedureel behandeld. De leden van de commissie bespreken of, op welke wijze en voor hoe lang zij deze raadsvoorstellen en onderwerpen willen bespreken. Na vaststelling van dit behandeladvies, wordt het stuk voor een volgende vergadering geagendeerd.
- Agenderingen commissie VBF 14092023PROCEDUREEL
- Behandelvoorraad 14092023 Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

3.1 Demonstratierecht

3.2 Raadsvoorstel Wijziging van de APV Utrecht partiële herziening 2023
- Raadsvoorstel Wijziging van de APV Utrecht partiële herziening 2023 (juni 2023).docx
- Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 partiële herziening 2023 (juni 2023) - DROP.docx
- Toelichting bij Besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2023 (juni 2023).docx
- Overzicht van de wijzigingen APV, was-wordt lijst (juni 2023).docx
- STVV Raadsvoorstel Wijziging van de APV Utrecht partiële herziening 2023.pdf
- STVV Besluit tot wijziging van de APV Utrecht partiele herziening 2023.pdf
- STVV Toelichting bij Besluit tot wijziging van de APV partiële herziening 2023.pdf
- STVV Overzicht van de wijzigingen APV (was-wordt lijst).pdf

3.3 Raadsvoorstel Tariefdifferentiatie Afvalstoffenheffing
- Raadsvoorstel Tariefdifferentiatie Afvalstoffenheffing

3.4 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven en Brief Rekenkamer over Plan van aanpak herijking Samen stad maken
- Overzicht Raadsbrieven 1 juni tot 6 september 2023
- 20230907 Rekenkamerbrief_Plan van aanpak herijking Samen stad maken

4 Verslagen
Ter vaststelling:
Conceptverslagen 27 en 28 juni VJN 2023.
- Utrecht Commissie Veiligheid Bestuur en Financiën 27 juni 2023
- Conceptverslag Voorjaarsnota 2023 28 juni 2023

5 Toezeggingen/Moties
Ter vaststelling.
- Toezeggingenlijst VBF 14 september 2023

6 Ingekomen stukken
Openbare lijst van ingekomen stukken voor commissie VBF 14 september 2023
Nr. 1. Mail inzake bezwaar namens UStG mbt Pride Jacobskerkhof 3 juni 2023
Nr. 2 Mail inzake bezwaar UStG en USB Verknipt
Het ingekomen stuk met het afdoeningsvoorstel staat conform de AVG, in iBabs achter een slotje
- LIS VBF 14092023

7 Raadsvoorstel Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht
Dagelijks Bestuur, Bestuurlijke zaken
Indicatieve behandeltijd: 90 minuten
Het Dagelijks Bestuur heeft de werking van de referendumverordening geëvalueerd n.a.v. geconstateerde problemen en/of onduidelijkheden, o.a. bij de twee meest recente referendumaanvragen. In dit voorstel zijn aanpassingen gedaan om de bedoeling van het oorspronkelijke voorstel terug te brengen. Dit voorstel is vervolgens nog juridisch getoetst door een externe adviseur, het college heeft een uitvoerbaarheidstoets uitgevoerd en de referendumcommissie heeft een advies uitgebracht. Naar aanleiding van de toetsen en advies heeft het dagelijks bestuur nog een aantal aanscherpingen en wijzigingen doorgevoerd in het voorstel (Strekt ter Vervanging).
- STVV Raadsvoorstel Verordening raadgevend referendum 2.0
- STVV 1 juni 2023 Verordening raadgevend referendum v.2.0 (wijzigingen zichtbaar)
- STVV 1 juni 2023 Verordening raadgevend referendum v.2.0 (wijzigingen verwerkt)
- 31 aug 2023 Toelichting Verordening raadgevend referendum
- memo HBR referendumverordening 6 juli 2023 openbaar
- 4 aug 2023 Referendumcommissie Utrecht - advies aangepaste referendumverordening
- Raadsbrief Uitvoerbaarheid van het voorstel 'verordening raadgevend referendum Utrecht'

Raadsvoorstel Verordening raadgevend referendum.docx
1 juni 2023 Verordening raadgevend referendum.docx
Concept Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht (geactualiseerde
Raadsbrief Actualisatie referendumverordening.pdf
Referendumcommissie - Advies vernieuwde referendumverordening en nadere regel subsidie - 20230323.pdf
Toelichting belangrijkste wijzigingen Concept Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.pdf

8 Raadsbrief Toekomst Wijkplatforms 2023 - 2026
Wethouder: Oosters, Beleidsterrein: Participatie
Indicatieve behandeltijd: 75 minuten.
Geagendeerd door:
Berdien van der Wilt (D66), Gert Dijkstra (EenUtrecht), Tess Meerding (VVD), Bert van Steeg (CDA), Maarten van Heuven (Partij voor de Dieren), Fred Dekkers (GroenLinks), Rick van der Zweth (PvdA), Ruud Maas (Volt), Cees Bos (Stadsbelang Utrecht) en Ruben Snijder (Student en Starter).
De verschillende fracties willen graag met de wethouder in gesprek over de voorgestelde doorontwikkeling van de wijkplatforms. Zij willen daarbij o.a. stil staan bij de vooraf genoemde uitgangspunten en in hoeverre dit voorstel hieraan voldoet, het gaat dan om:
• Behoefte aan continuïteit en permanente platforms
• Betrekken van meer gemêleerde groepen (inclusiviteit)
• Maatwerk per wijk
• Gemeente in verbinding met de stad (wijk/buurt)
• Dialoog tussen bewoners, ondernemers, andere betrokkenen in wijken en de gemeente.
Daarnaast willen zij reflecteren op de suggesties die het college doet voor de (mogelijke) uitbreiding van de rol van het wijkplatform (zoals het toevoegen van de mogelijkheid tot het uitvoeren van wijkenquêtes en de betrokkenheid bij het werken met wijk/buurtbudgetten).

8.1 Raadsbrief Doorontwikkeling Wijkplatforms 2023-2026
Raadsbrief Doorontwikkeling Wijkplatforms 2023-2026.docx

9 Raadsvoorstel Aanpak burgerberaad jaarwisseling
Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid
Wethouder Oosters, Beleidsterrein: Participatie
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
Het voorliggende voorstel is een nadere uitwerking van het Startdocument Burgerberaad. In het raadsvoorstel wordt vastgelegd wat de definitieve vraagstelling is voor het burgerberaad, welke praktische, juridische en financiële randvoorwaarden gelden om te komen tot adviezen, welke vergoeding wordt gehanteerd voor deelnemers en een aanpak voor een zo representatief mogelijke groep deelnemers. Het voorstel voor de (hoofd)vraagstelling is: "Hoe willen we dat de jaarwisseling verloopt in de stad Utrecht vanaf 2024/2025 en daarna?" met daarbinnen enkele deelvragen.
Dossier 3560 voorblad
Raadsvoorstel Aanpak burgerberaad jaarwisseling
Aanpak burgerberaad jaarwisseling
Participatieverslag Vraagstelling burgerberaad jaarwisseling

10 Woon/straatoverlast
Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid
Wethouder Oosters, Beleidsterrein: Binnenstad
Indicatieve behandeltijd: 90 minuten
Geagendeerd door: Gert Dijkstra (EenUtrecht), Annemarijn Oudejans (Student en Starter), Maarten Koning (D66), Hester Assen (PvdA), Mahaar Fattal (GroenLinks), Bert van Steeg (CDA), Derk van Bergen (ChristenUnie), Tess Meerding (VVD), Louise de Vries, Lisanne Snippe (Partij voor de Dieren) en Ruud Maas (Volt).
De agenderende fracties willen graag in debat over de toenemende overlast in de binnenstad. In het bijzonder willen we in gaan op de beantwoording van de schriftelijke vragen (SV 10/03/2023) over de problemen rondom de Nobelstraat. Ook als voorbeeld van de toenemende straat- en woonoverlast van buren en ondernemingen in de binnenstad. Het doel van dit debat is om samen met de wethouder en commissieleden de volgende vragen te kunnen bespreken:
Welke (mogelijk ook) ingrijpende maatregelen zijn er nodig zijn om deze (woon)overlast in de Nobelstraat te stoppen?
En wat betekent dit voorbeeld voor het gemeentelijk beleid dat ervoor moet zorgen dat o.a. horeca en wonen beter in balans naast elkaar kunnen bestaan?
Dossier 3364 voorblad
Beantwoording SV 2023 nr. 19 over Geluidsoverlast horeca Nobelstraat (1).pdf
Bijlage 1 Meetrapport geluidsmetingen Nobelstraat 2022 (1).pdf

10.1 Raadsbrief Stand van zaken Nobelstraat
Raadsbrief Stand van zaken Nobelstraat

11 Raadsbrief Evaluatie Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen maart 2023
Burgemeester, Beleidsterrein: Burgerzaken
Indicatieve behandeltijd: 90 minuten
Geagendeerd door: Maarten Koning (D66), Esma Kendir (Student en Starter), Bert van Steeg (CDA), Rick van der Zweth (PvdA),
Ruud Maas (Volt), Margreet Ramaker (VVD), David Bosch (PVV) en David Bergen (ChristenUnie)
De bovenstaande fracties willen in de commissie VBF het debat voeren over de afgelopen Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen d.d. maart 2023, en hoe deze georganiseerd waren. Dit naar aanleiding van de Evaluatiebrief welke op 1 juni aan de Raad gestuurd is. Partijen willen onder meer spreken over de aanloop naar de verkiezingen toe, de keuzes die gemaakt werden om de verkiezingen bij stemgerechtigden onder de aandacht te brengen, de drukte en lange rijen bij de stembureaus en hoe we verbeteringen kunnen doorvoeren bij de organisatie van volgende verkiezingen.

Dossier 3491 voorblad
Raadsbrief Evaluatie Provinciale Staten en waterschapsverkiezingen maart 2023.pdf

11.1 Raadsbrief Tweede Kamerverkiezing 2023

Raadsbrief Tweede Kamerverkiezing 2023

11.2 SV 2023 nr. 142 Tweede Kamerverkiezingen 2023 (met antwoord)

Beantwoording SV2023 nr 142 over Tweede Kamerverkiezingen 2023

12 Evaluatie handhavingsdossier binnenstad en het Berenschotrapport
Wethouder Streefland, Beleidsterrein: Juridische Zaken
Wethouder Eerenberg, Ruimtelijke Ordening
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
Geagendeerd door: Bert van Steeg, Hessel Stellinga (CDA), Margreet Ramaker (VVD), Berdien van der Wilt (D66) en Gert Dijkstra (EenUtrecht).
Op 31 maart werd de raad geïnformeerd over de evaluatie van het handhavingsdossier binnenstad. Over dit onderwerp vond in november 2022 al een debat plaats in de commissie VBF.
Naar aanleiding van de brief en de evaluatie en het eerdere debat willen de agenderende fracties nogmaals in de commissie stilstaan bij het proces dat heeft plaatsgevonden en dat heeft geleid tot hoge dwangsommen, omdat de gemeente er niet in slaagde "tijdig te beslissen". Deze fracties willen terugkijken op gemaakte fouten en met de evaluatie van Berenschot in de hand praten over de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het waarborgen en verbeteren om stapeling van juridische procedures in de toekomst te voorkomen.

12.1 Raadsbrief Eindrapport Evaluatie handhavingsdossier binnenstad

Raadsbrief Eindrapport Evaluatie handhavingsdossier binnenstad.docx
Eindrapport Berenschot Evaluatie handhavingsdossier binnenstad (openbare versie_geredigeerd).pdf

13 Raadsbrief Tegemoetkoming energiekosten maatschappelijke organisaties
Wethouder: Schilderman, Beleidsterrein: Financiën
Indicatieve behandeltijd: 75 minuten
Geagendeerd door: VVD, Volt, UtrechtSolidair, DENK, Stadsbelang Utrecht, PVV, CDA, EenUtrecht, D66 en Student en Starter.
Doel is bespreking van de aanpak en gebruik van deze eind februari ingestelde subsidieregeling voor maatschappelijke organisaties. Benieuwd zijn we ook naar de bekendheid van deze regeling onder maatschappelijke organisaties.

Dossier 3327 voorblad.pdf
Raadsbrief Tegemoetkoming energiekosten maatschappelijke organisaties.pdf

Agenderingen Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën
(Ter vaststelling op 14 september 2023)

Stukken afkomstig vanuit het college

Datum: 2 juli 2023 Soort Stuk: Raadsvoorstel Wijziging van de APV Utrecht partiële herziening 2023 Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid Burgemeester Commissiegriffier: Jelmer Lok	Het betreft de jaarlijkse herziening van de Algemene Plaatselijke Verordening, waarbij een aantal (technische) wijzigingen worden gedaan: a) Het lokale, gebiedsgerichte lachgasverbod wordt omgezet naar het landelijke lachgasverbod dat sinds 1 januari jl. van kracht is; b) de toevoegingen vab eeb verbodsbepaling t.a.v. fietsparkeren; c) en d) behelzen vooral technisch-administratieve wijzigingen zoals het actualiseren of schrappen van verouderde of onjuiste verwijzingen.	Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie VBF op 3 oktober (RIB avond VBF) 2. Tijd: 45 minuten
Datum: 4 juli 2023 Soort stuk: RaadsvoorstelTariefdifferentiatie Afvalstoffenheffing Beleidsterrein: Financien Wethouder: Schilderman Commissiegriffier: Jelmer Lok	Voorgesteld wordt een meer gedifferentieerde benadering van de afvalstoffenheffing toe te passen. Deze aanpassing komt voort uit de aangenomen Motie 360 "Eerlijkere afvalstoffenheffing", waarin de wens is uitgesproken om de tarieven op een rechtvaardigere wijze vast te stellen. Het nieuwe systeem zal werken met vier tariefklassen voor huishoudens - één persoon, twee personen, drie personen en vier of meer personen - met een ingroeiperiode van twee jaar.	Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie VBF 2. Tijd: 45 minuten

#RAAD030#

Behandelvoorraad Vergadering Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (PROCEDUREEL)

Openbare orde en Veiligheid (incl. mensenhandel en drugscriminaliteit), Handhaving en Vergunningen, Representatie, Bestuurlijke zaken, Internationale zaken, Participatie, Burgerzaken incl. verkiezingen, Personeel en Organisatie, Financiën en inkoop, Ombudszaken en Klachtafhandeling

Burgemeester Dijksma		
	Openbare Orde en Veiligheid Demonstratierecht BIJ1, GroenLinks, D66, Volt, VVD, DENK, CDA, ChristenUnie, PvdA, Stadsbelang Utrecht, EenUtrecht, Student en Starter, PvdD	Cie 90 minuten (30/3) Voorstel: behandelen op 3 oktober RIB avond
	Openbare Orde en Veiligheid Raadsvoorstel Wijziging van de APV Utrecht partiële herziening 2023	Cie 45 minuten Voorstel: behandelen op 3 oktober RIB avond

Wethouder Streefland

Wethouder Voortman

Wethouder Schilderman	
Tariefdifferentiatie Afvalstoffenheffing	Cie 45 minuten

Te verwachten Raadsvoorstellen/Raadsbrieven

	Financiën Raadsvoorstel Nota Waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa	Verwacht Q4 2022
	Financiën Actualisatie financiële verordening	Verwacht Q3 2023
	Handhaving en vergunningen *Verordening ingevolge de Wet Basisregistratie adressen en Gebouwen*	*Verwacht Q3 2022*
	Openbare Orde en Veiligheid Integrale gebiedsgerichte aanpakken (1) Amsterdamsestraatweg en (2) Kanaal-Damstraat	*Verwacht Q4 2022*
	Openbare Orde en Veiligheid	*Verwacht Q2 2023*

	(Herijking) programmaplan Utrecht Zijn We Samen: aanpak polarisatie en radicalisering.	
	Openbare Orde en Veiligheid Actieplan etnisch profileren	*Verwacht Q2 2023*
	Burgerzaken Raadsbrief Onderzoek mogelijk rechtsherstel Sinti en Romagemeenschappen	*Verwacht Q4 2023*
	Participatie Herijking Programma Samen stad maken (participatie en initiatief)	*Verwacht Q1 2023*
	Personeel en Organisatie Uitvoeringsplan digitale weerbaarheid	*Verwacht Q4 2023*
	Bestuurlijke zaken Instelling lokale ombudsman	*Verwacht Q2 2023*

Komende commissievergaderingen commissie VBF
3 oktober 2023 (extra vergadering RIB avond)
12 oktober 2023
30 november 2023

Komende RIB-avonden commissie VBF
3 oktober 2023
21 november 2023
29 december 2023

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2023

Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Organisatieonderdeel	Openbare Orde en Veiligheid
Opsteller	Fabienne Wind
Kenmerk	11039153
Vergaderdatum Raad	volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2023 vast te stellen, met de volgende wijzigingen:
   a. Opheffen van het verbod op enkel het bezit van lachgas en omzetten van het verbod op hinderlijk lachgasgebruik in aangewezen gebieden naar de gehele gemeente (schrappen van artikel 2:28a APV en toevoegen van artikel 2:45b APV);
   b. Opnemen van een verbod om op door het college aangewezen plaatsen
      i. fietsen of bromfietsen langer dan een door het college vastgestelde periode onafgebroken te laten staan;
      ii. ter voorkoming of beëindiging van hinder overlast of gevaar fietsen of bromfietsen onbeheerd buiten de daarvoor bestemde fietsvoorzieningen te laten staan (artikel 2:32 APV);
   c. Actualisering van een verwijzing naar het terrassenreglement (artikel 2:9 APV);
   d. In het artikel Gedragseisen exploitant en beheerder een onjuiste verwijzing te schrappen (artikel 3:5 APV).

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester

Samenvatting
De beslispunten betreffen inhoudelijke en redactionele wijzigingen.

Inhoudelijk
Er wordt een artikel inhoudelijk gewijzigd:
- Het college wordt de mogelijkheid geboden gebieden aan te wijzen waar zij fietsparkeren kunnen reguleren (punt 1b).

Er wordt een artikel geschrapt:
- Het artikel voor een verbod op hinderlijk lachgasgebruik wordt geschrapt in verband met het toevoegen van lachgas aan lijst II van de Opiumwet, waardoor het een verboden (soft)drug is en de huidige bepaling, die ook het bezit verbiedt, niet in stand kan blijven (punt 1a).

Er worden een artikel toegevoegd:
- Een verbod op hinderlijk lachgasgebruik in de gehele gemeente (punt 1a).

Redactioneel
- Een aantal verwijzingen worden geactualiseerd door naar geldende wet- en regelgeving te verwijzen, (punt 1c).
- In een artikel wordt een foutieve verwijzing gecorrigeerd (punt 1d).

Context
Aanleiding
De Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 moet op onderdelen geactualiseerd en gewijzigd worden in verband met ontwikkelingen en regulier onderhoud. Bij deze aanpassing is rekening gehouden met:
- de model APV van de VNG
- de 100 ideeën voor de regelgeving
- de gewijzigde regelgeving en ontwikkelingen
- de lokale situatie en praktijk.

Een nadere toelichting van de aanleiding voor de voorgestelde wijziging ten aanzien van de lachgasbepaling staat in de bijgevoegde raadsbrief.

Juridische context
Op grond van artikel 149 van de Gemeentewet is de raad bevoegd om verordeningen vast te stellen, waaronder ook het wijzigen van verordeningen valt.

Beoogd effect
Het doel van deze partiële herziening is om weer een actuele APV te hebben:
- die aansluit bij de model APV van de VNG en de 100 ideeën voor de regelgeving;
- die in lijn is huidige wetgeving (omzetten van het verbod op hinderlijk lachgasgebruik);
- die aansluit bij de lokale behoefte (reguleren van geparkeerde fietsen en bromfietsen);
- waarin wordt verwezen naar geldende regelgeving.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Onderstaand overzicht van eerdere besluitvorming of informatievoorziening aan de gemeenteraad is gerangschikt per onderwerp in volgorde van het voorstel.

Omzetten van het verbod op hinderlijk lachgasgebruik in aangewezen gebieden naar de gehele gemeente (punt 1a)
13-12-2022: Schriftelijke vragen (SV 2022, nr. 200) Landelijk verbod lachgas (met antwoord).
01-07-2022: Raadsbrief Nadere beoordeling lachgasverbod.
02-12-2020: Raadsbrief Uitbreiding verbodsgebied lachgas.
05-12-2019: Raadsbrief Antwoorden op vragen lachgas verbodsgebieden.
28-11-2019: Raadsvoorstel Verordening tot wijziging van de APV Utrecht 2010, Gemeente Utrecht, hinderlijk lachgasgebruik (agendapunt 13).
03-10-2019 Raadsbrief Verbodsgebieden lachgas.

18-07-2019: Amendement 51 Pak lachgasoverlast aan met gebiedsaanpak.
18-07-2019: Motie 262 Wijs gebieden aan voor aanpak lachgas.
18-07-2019: Verordening tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2019, Gemeente Utrecht, partiële herziening 2019' vastgesteld (agendapunt 18).
11-07-2019: Motie 167 Lachgas – lokale problematiek vraagt landelijke aanpak.
11-07-2019: Motie 160 Veilig omgaan met lachgas op evenementen.
21-05-2019: Schriftelijke vragen (SV 2019. Nr. 95) Pak verkoop en vervuiling van lachgas aan! (met antwoord)
01-02-2018: Schriftelijke vragen (SV 2017, nr. 139) Lachgasgebruik is niet zonder risico's (met antwoord).
19-01-2018:Memo Uitstel beantwoording SV 2017/ nr. 139 (over lachgas).
14-09-2017: Motie 144 Lachgas is niet om te lachen - ingetrokken.
29-06-2017: Motie 94 Zwerfvuil – lachgasampullen helemaal niet grappig.

Fietsparkeren (punt 1b)
07-03-2023: Raadsbrief Handhaving fietsparkeren Stationsgebied
16-09-2022: Raadsbesluit module Fietsparkeren

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2023 vast te stellen, met de volgende wijzigingen: a. Opheffen van het verbod op enkel het bezit van lachgas en omzetten van het verbod op hinderlijk lachgasgebruik in aangewezen gebieden naar de gehele gemeente (schrappen van artikel 2:28a APV en toevoegen van artikel 2:45b APV); b. Opnemen van een verbod om op door het college aangewezen plaatsen i. fietsen of bromfietsen langer dan een door het college vastgestelde periode onafgebroken te laten staan; ii. ter voorkoming of beëindiging van hinder overlast of gevaar fietsen of bromfietsen onbeheerd buiten de daarvoor bestemde fietsvoorzieningen te laten staan (artikel 2:32 APV); c. Actualisering van een verwijzing naar het terrassenreglement (artikel 2:9 APV); d. In het artikel Gedragseisen exploitant en beheerder een onjuiste verwijzing te schrappen (artikel 3:5 APV).
Argumenten	
1.1	Het omzetten van het verbod op hinderlijk lachgasgebruik voor de gehele gemeente. Met wijzigingen in het lachgasverbod blijft het mogelijk om effectief te handhaven op lachgasgebruik dat overlast en hinder kan veroorzaken.
	Door het landelijke verbod is lachgas sinds 1 januari 2023 een verboden middel. Lachgas kan nu worden geschaard onder softdrugs en er dient dan ook als zodanig mee om te worden gegaan. Dit betekent dat de huidige APV-bepaling, die ook het bezit van o.a. lachgastanks verbiedt, niet in stand kan blijven. De Opiumwet verbiedt niet het gebruik van lachgas, daarvoor is de APV-bepaling noodzakelijk. De APV-bepaling kan het gebruik van lachgas in de openbare ruimte in de gehele gemeente verbieden. Er hoeft niet langer te worden gewerkt met het aanwijzen van gebieden waar het verbod van toepassing is. Met deze wijzigingen blijft het mogelijk voor zowel opsporingsambtenaren, als buitengewoon opsporingsambtenaren, effectief (middels een feitcode) te handhaven op lachgasgebruik dat overlast en hinder kan veroorzaken. Wanneer er geen verbod op hinderlijk lachgasgebruik wordt opgenomen in de APV is handhaven op het gebruik zelf niet mogelijk.

1.2	Het toevoegen van de verbodsbepalingen over (brom-)fietsparkeren maakt het toegankelijk houden van de openbare ruimte eenvoudiger.
	De openbare ruimte moet toegankelijk blijven. Voetgangers en fietsers moeten comfortabel en veilig gebruik kunnen maken van de openbare ruimte. Ook moet in het geval van calamiteit veilig geëvacueerd kunnen worden. Voor locaties waar de stallingscapaciteit op orde is en de druk op de openbare ruimte groot is, is het wenselijk gebruik te kunnen maken van een verbod op het plaatsen van fietsen buiten de daarvoor bestemde fietsvoorzieningen. De beleidsregel Handhaving fietsparkeren Stationsgebied die het college op 7 maart jl. heeft vastgesteld heeft met deze wijziging een duidelijke grondslag in de APV.
1.3	Door de overige aanpassingen wordt de APV gecorrigeerd, geactualiseerd en verduidelijkt.
	- In artikel 2:3 moet het omzetten van de lachgasverbodsbepaling worden meegenomen door naar het juiste artikel te verwijzen (schrappen artikel 2:28a en toevoegen artikel 2:45b). - Het opnemen van de 'beleidsregel terrassen gemeente Utrecht' sluit aan bij geldende regelgeving, aangezien het Terrassenreglement niet meer van kracht is. - In artikel 3:5 staat een onjuiste verwijzing naar 'onderdeel a'.

Financiën

Punt 1b: fietsparkeren.
Binnen het programma Bereikbaarheid onderdeel parkeerexploitatie worden de communicatiekosten en de kosten om bebording aan te brengen gedekt. Het handhaven in het Stationsgebied zal niet leiden tot extra handhavingsinzet en wordt vooralsnog gedekt binnen het huidig handhavingsbudget binnen de parkeerexploitatie. De monitoring en evaluatie van de effecten van de aanpak in het stationsgebied moet uitwijzen in welke mate en op welke termijn dit nodig is en welke kosten hiermee gemoeid zijn. Mocht uitbreiding van de handhavingscapaciteit noodzakelijk zijn, dan wordt een voorstel gedaan in het MPB 2024.

De wijzigingen genoemd onder punten 1a, 1c en 1d hebben geen financiële gevolgen.

Vervolg

Algemeen
Na vaststelling wordt het 'Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2010' op www.overheid.nl bekend gemaakt. Daarbij hoort ook een aan de wijzigingen aangepaste toelichting. De wijzigingen worden geconsolideerd verwerkt (opgenomen in de APV). Na de officiële bekendmaking op www.overheid.nl passen we Utrechtse webpagina www.utrecht.nl/apv aan.

Communicatie

Zie ook 'Algemeen' onder het kopje 'Vervolg'.

(Niet)Referendabel

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen

Bijlage besluitvorming:
- Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2023.

Bijlagen informatief:
- Overzicht van de wijzigingen in de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 na partiële herziening 2023.

Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2023

De raad van de gemeente Utrecht;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 9 mei 2023, kenmerk 11039153;
Gelet op artikel 149 en artikel 108 tweede lid Gemeentewet;
Besluit de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 als volgt te wijzigen:

Artikel I

A. In de tekst bij artikel 2:3, derde lid, onder a komt te vervallen “2:28a” en na 2:45a toe te voegen “, 2:45b”.

B. In artikel 2:9, vierde lid, wordt “terrassenreglement” gewijzigd in “beleidsregel terrassen gemeente Utrecht”.

C. Artikel 2:28a komt te vervallen.

D. Artikel 2:32, tweede lid, komt te luiden: ‘Het is verboden op door het college aangewezen plaatsen fietsen of bromfietsen langer dan een door het college vastgestelde periode onafgebroken te laten staan.’

E. Artikel 2:32, derde lid, komt te luiden: ‘Het is verboden op door het college aangewezen plaatsen ter voorkoming of beëindiging van hinder, overlast of gevaar fietsen of bromfietsen onbeheerd buiten de daarvoor bestemde fietsvoorzieningen te laten staan.’

F. Artikel 2:45b komt te luiden:

   Artikel 2:45b Verbod op hinderlijk lachgasgebruik

   Het is verboden op of aan een openbare plaats of in een voor publiek toegankelijk gebouw lachgas, een middel als bedoeld in lijst II van de Opiumwet, of daarop gelijkende waar te gebruiken, toe te dienen, dan wel voorbereidingen daartoe te treffen of ten behoeve van dat gebruik voorwerpen of stoffen voorhanden te hebben.

G. In de tekst bij artikel 3:5, derde lid, onder a wordt de verwijzing naar artikel 76, “derde lid, onder a,” van de Algemene wet inzake rijksbelastingen gewijzigd in artikel 76, “tweede lid, onder c”.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking vijf weken na bekendmaking in het gemeenteblad.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Merel van Hall

Bijlage:

Toelichting bij ‘Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2023

Artikelsgewijze toelichting

Waar in een bestaande toelichting op een artikel van de APV inhoudelijke wijzigingen zijn aangebracht naar aanleiding van dit besluit, zijn deze wijzigingen weergegeven in het rood. Dit is het geval bij de artikelsgewijze toelichting op:

- Artikel I, onderdeel A (Verblijfsontzegging, artikel 2:3)
- Artikel I, onderdeel D en E (Neerzetten van fietsen e.d., artikel 2:32)
- Artikel I, onderdeel F (Verbod op hinderlijk lachgasgebruik, artikel 2:45b)

Het schrappen van een artikel van de APV maakt de toelichting bij het artikel overbodig. De toelichting komt te vervallen. Dit is het geval bij de artikelsgewijze toelichting op:

- Artikel I, onderdeel C (Hinderlijk lachgasgebruik, artikel 2:28a).

Artikel I, onderdeel A

Artikel 2:3 creëert een bevoegdheid voor de burgemeester om gebieden aan te wijzen waar verblijfsontzeggingen kunnen worden opgelegd aan personen die de openbare orde verstoren. Een verblijfsontzegging is een verbod om zich gedurende een bepaalde periode in een aangewezen gebied te bevinden (artikel 1:1, onder m. APV).

Voorwaarde voor de aanwijzing van een gebied is de mate van ordeverstoringen die in dat gebied plaatsvinden. Alleen bij ernstige ordeproblemen kan van het artikel gebruik worden gemaakt.
Deze verstoringen kunnen zowel van structurele als van incidentele aard zijn. Bij incidentele ordeverstoringen zal de gebiedsaanwijzing veelal van tijdelijke aard zijn.

Een verblijfsontzegging is een bestuurlijke maatregel en geen (strafrechtelijke) sanctie. De algemene motivering voor de hantering van dit instrument is, dat in gebieden waarin de handhaving van de openbare orde onder druk staat het gerechtvaardigd is personen die daarop een inbreuk plegen tijdelijk uit het gebied te verwijderen. De maatregel is dus een instrument ter handhaving van de openbare orde.

Alleen aan personen die zich in het aangewezen gebied schuldig maken aan bepaalde ordeverstoringen die in het derde lid, onder a. tot en met e. zijn opgesomd kan een verblijfsontzegging opgelegd worden.
Deze opsomming is limitatief. De onder a. genoemde artikelen uit de APV betreffen:
2:1 Bevel van de politie zijn weg te vervolgen of zich te verwijderen.
2:2 Verstoring van de openbare orde e.d.
2:22a Spelen om geld op de weg.
2:27 Hinderlijk gedrag op openbare plaatsen.
2:28 Hinderlijk drankgebruik.
2:29 Hinderlijk gedrag bij of in gebouwen.

2:45 Handel in verdovende middelen
2:45a Verbod openlijk harddrugsgebruik
2:45b Verbod hinderlijk lachgasgebruik
3:3 Straatprostitutie (eerste, tweede en negende lid)

In de verblijfsontzegging dient een termijn te worden opgenomen. Het zou de bewegingsvrijheid van burgers te zeer beperken, indien een verblijfsontzegging voor onbepaalde tijd wordt opgelegd.
De ernst van de inbreuk op de openbare orde zal van invloed zijn op de lengte van de termijn.
In het derde lid wordt de verwijzing naar andere artikelen in de APV op grond waarvan een verblijfsontzegging kan worden opgelegd gecompleteerd.

Het vijfde lid verleent de burgemeester de bevoegdheid de verblijfsontzegging naar tijd en plaats te beperken, indien de belanghebbende een aantoonbaar belang heeft om zich binnen het aangewezen gebied te begeven. Als voorbeeld kan hierbij gedacht worden aan het reizen per openbaar vervoer door het gebied, indien er voor de betrokkene geen andere reële mogelijkheid bestaat om zijn werk te bereiken, noodzakelijk ziekenhuisbezoek af te leggen e.d.

Het zesde lid verbiedt overtreding van de verblijfsontzegging. Op overtreding staat een strafrechtelijke sanctie. Dit kan artikel 184 Wetboek van Strafrecht zijn. Indien niet aan de delictsomschrijving van dit artikel wordt voldaan is strafbaarstelling op grond van de APV mogelijk.

Het derde lid van artikel 2:3 Apv bepaalt op welke gronden een verblijfsontzegging kan worden opgelegd. Nadat een gebied is aangewezen, kan een ondertekeningsmandaat met daaraan verbonden instructies worden verleend. In die instructies kan worden bepaald dat op grond van (een aantal van) de in het derde lid genoemde gronden een verblijfsontzegging wordt opgelegd conform een standaardmodel verblijfsontzegging. Verblijfsontzeggingen op deze gronden kunnen in beginsel door een mandans ondertekend worden, mits hierbij geheel volgens de instructies van de burgemeester gewerkt wordt. (Het gaat hier om een zgn. gebonden bevoegdheid). Uiteraard moet in de instructies aangegeven zijn voor welke termijn de verblijfsontzegging wordt opgelegd. Voor verblijfsontzeggingen geldt immers dat er uitsluitend sprake kan zijn van een ondertekeningsmandaat en niet van een beslissingsmandaat. Indien een verblijfsontzegging wordt opgelegd op basis van de overige gronden zal de burgemeester zelf het besluit moeten nemen.

Artikel I, onderdeel D en E

Artikel 2:32 Neerzetten van fietsen e.d.
Het plaatsen van voertuigen is op verschillende plaatsen geregeld, steeds met een wisselende bedoeling: de instandhouding van het plantsoen, het tegengaan van diefstal of verkeersbelangen. In dit artikel gaat het om de voorkoming van overlast en het toegankelijk houden van de openbare ruimte. Voetgangers en fietsers moeten comfortabel en veilig gebruik kunnen maken van de openbare ruimte. Het neerzetten van fietsen en bromfietsen op plaatsen waar deze voertuigen hinder of schade kunnen veroorzaken, geeft vaak aanleiding tot klachten. Artikel 2:32 geeft de mogelijkheid hiertegen op te treden.

Met dit artikel werken we het eerder door de raad vastgestelde beleid rondom fietsparkeren (de module fietsparkeren van de parkeervisie) uit. Het college kan middels een aanwijzingsbesluit plaats en termijn bepalen voor het stallen van fietsen en bromfietsen. Op locaties waar de stallingscapaciteit voldoende is en de druk op de openbare ruimte groot is, kan terughoudend gebruik worden gemaakt van dit artikel. Daarbij wordt rekening gehouden met de werkelijke beschikbare stallingscapaciteit. Dat

betekent dat er gedifferentieerder, effectiever en sneller kan worden ingespeeld op behoefte en noodzaak van type handhaving.

Artikel I, onderdeel F

Artikel 2:45b Verbod hinderlijk lachgasgebruik

Dit artikel bevat een verbod op het gebruik van de softdrug lachgas (lijst II van de Opiumwet), het treffen van voorbereidingen voor dat gebruik en het bezit van voorwerpen en stoffen die als hulpmiddel kunnen dienen bij het gebruik van lachgas in de openbare ruimte en in voor het publiek toegankelijke gebouwen. De Opiumwet verbiedt het gebruik van lachgas niet. Het gebruik van lachgas gaat gepaard met veel overlast en hinder (o.a. door ongeremd gedrag van de gebruiker) in de openbare ruimte. Ook veroorzaakt lachgasgebruik vervuiling en verloedering (o.a. door het achterlaten van ampullen, ballonnen, e.d.) van de openbare ruimte. Het verbod heeft als doel aantasting van de openbare orde tegen te gaan. Dit is een ander doel dan de Opiumwet, waarmee het belang van de volksgezondheid wordt beschermd.

Artikel I, onderdeel C

Artikel 2:28a Hinderlijk lachgasgebruik
Toelichting vervalt.

Bijlage:

Overzicht van de wijzigingen in de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 na partiële herziening 2023

Onderstaand de teksten van de artikelen die inhoudelijk wijzigen. De wijzigingen zijn *cursief* aangegeven in de bestaande tekst en onderstreept in de nieuwe tekst. Bij nieuwe artikelen is alleen de kolom 'Nieuwe tekst' ingevuld. Bij artikelen die vervallen is alleen de kolom 'Bestaande tekst' ingevuld. Daar waar de wijzigingen artikelleden betreft, zijn alleen de betreffende artikelleden opgenomen (de stippeltjes geven aan dat er meer artikelleden zijn die niet gewijzigd worden).

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 2:3 Verblijfsontzeggingen ……. 3. De burgemeester kan een verblijfsontzegging opleggen aan personen die in het aangewezen gebied de openbare orde verstoren door: a. handelen in strijd met het bepaalde in de artikelen 2:1, 2:2, 2:22a, 2:27, eerste lid onder b, 2:28, *2.28a,* 2:29, 2:45, 2:45a en 3:17 van deze verordening; …….	**Artikel 2:3 Verblijfsontzeggingen** ……. 3. De burgemeester kan een verblijfsontzegging opleggen aan personen die in het aangewezen gebied de openbare orde verstoren door: a. handelen in strijd met het bepaalde in de artikelen 2:1, 2:2, 2:22a, 2:27, eerste lid onder b, 2:28, ~~2.28a~~, 2:29, 2:45, 2:45a, 2:45b en 3:17 van deze verordening; …….

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 2:9 Voorwerpen of stoffen aan, op, in of boven de weg ……. 4. Het in het eerste lid bepaalde geldt niet voor zover de op de Wet milieubeheer gebaseerde voorschriften, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet beheer rijkswaterstaatswerken, de Telecommunicatiewet, artikel 5 van de Wegenverkeerswet 1994, de Wegenverordening provincie Utrecht 2010, de Verordening ondergrond: kabels, leidingen en boomwortels gemeente Utrecht, of de Afvalstoffenverordening Utrecht 2010 van toepassing zijn, of voor zover er sprake is van evenementen als bedoeld in de artikelen 5:20 en 5:30 van deze verordening waarvoor door de burgemeester een vergunning is verleend, of voor zover er sprake is van een straat- of buurtfeest waarvan melding is gemaakt als bedoeld in artikel 5:32 van deze verordening, of een terras als bedoeld in de	**Artikel 2:9 Voorwerpen of stoffen aan, op, in of boven de weg** ……. 4. Het in het eerste lid bepaalde geldt niet voor zover de op de Wet milieubeheer gebaseerde voorschriften, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet beheer rijkswaterstaatswerken, de Telecommunicatiewet, artikel 5 van de Wegenverkeerswet 1994, de Wegenverordening provincie Utrecht 2010, de Verordening ondergrond: kabels, leidingen en boomwortels gemeente Utrecht, of de Afvalstoffenverordening Utrecht 2010 van toepassing zijn, of voor zover er sprake is van evenementen als bedoeld in de artikelen 5:20 en 5:30 van deze verordening waarvoor door de burgemeester een vergunning is verleend, of voor zover er sprake is van een straat- of buurtfeest waarvan melding is gemaakt als bedoeld in artikel 5:32 van deze verordening, of een terras als bedoeld in de

Verordening horeca gemeente Utrecht en het daarbij behorende *Terrassenreglement*, of voor zover sprake is leidingen en installaties voor warmte koude opslag (WKO) …….	Verordening horeca gemeente Utrecht en het daarbij behorende beleidsregel terrassen gemeente Utrecht of voor zover sprake is leidingen en installaties voor warmte koude opslag (WKO) …….

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 2:28a Hinderlijk lachgasgebruik Het is verboden op een openbare plaats of het openbaar water, dat deel uitmaakt van een door het college aangewezen gebied, lachgas - bedoeld of bestemd voor recreatief gebruik - te gebruiken of tanks, ampullen en dergelijke met dat lachgas bij zich te hebben.	

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 2:32 Parkeren van fietsen en bromfietsen …….. *2. Het is verboden een fiets, bromfiets of vergelijkbaar vervoermiddel, al of niet voor onmiddellijk gebruik geschikt, zonder wezenlijke tijdsonderbreking te parkeren op of aan een openbare plaats dan wel in of buiten de openbare fietsparkeervoorzieningen in door het college aangewezen gebieden en langer dan een door het college te bepalen periode.*	**Artikel 2:32 Parkeren van fietsen en bromfietsen** ……. 2. Het is verboden op door het college aangewezen plaatsen fietsen of bromfietsen langer dan een door het college vastgestelde periode onafgebroken te laten staan. 3. Het is verboden op door het college aangewezen plaatsen ter voorkoming of beëindiging van hinder, overlast of gevaar fietsen of bromfietsen onbeheerd buiten de daarvoor bestemde fietsvoorzieningen te laten staan.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Artikel 2:45b Verbod hinderlijk lachgasgebruik Het is verboden op of aan een openbare plaats of in een voor publiek toegankelijk gebouw lachgas, een middel als bedoeld in lijst II van de Opiumwet, of daarop gelijkende waar te gebruiken, toe te dienen, dan wel voorbereidingen daartoe te verrichten of ten behoeve van dat gebruik voorwerpen of stoffen voorhanden te hebben.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst

Artikel 3:5 Gedragseisen exploitant en beheerder …….. 3. Met een veroordeling als bedoeld in het tweede lid wordt gelijk gesteld: a. vrijwillige betaling van een geldsom als bedoeld in artikel 74, tweede lid, onder a, van het Wetboek van Strafrecht of artikel 76*, derde* lid, onder *a,* van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, tenzij de geldsom € 375,00 of minder bedraagt; ……..	**Artikel 3:5 Gedragseisen exploitant en beheerder** …….. 3. Met een veroordeling als bedoeld in het tweede lid wordt gelijk gesteld: a. vrijwillige betaling van een geldsom als bedoeld in artikel 74, tweede lid, onder a, van het Wetboek van Strafrecht of artikel 76, tweede lid, onder c, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, tenzij de geldsom € 375,00 of minder bedraagt; ……..

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2023

Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Organisatieonderdeel	Openbare Orde en Veiligheid
Opsteller	Fabienne Wind
Kenmerk	11039153
Vergaderdatum Raad	volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2023 vast te stellen, met de volgende wijzigingen:
   a. Opheffen van het verbod op enkel het bezit van lachgas en omzetten van het verbod op hinderlijk lachgasgebruik in aangewezen gebieden naar de gehele gemeente (schrappen van artikel 2:28a APV en toevoegen van artikel 2:45b APV);
   b. Opnemen van een verbod om op door het college aangewezen plaatsen
      i. fietsen of bromfietsen langer dan een door het college vastgestelde periode onafgebroken te laten staan;
      ii. ter voorkoming of beëindiging van hinder overlast of gevaar fietsen of bromfietsen onbeheerd buiten de daarvoor bestemde fietsvoorzieningen te laten staan (artikel 2:32 APV);
   ~~c. Toevoeging van een verbod op openlijk harddrugsgebruik (artikel 2:45a APV);~~
   ~~d.~~c. Actualisering van een verwijzing naar het terrassenreglement (artikel 2:9 APV);
   ~~e.~~d. In het artikel Gedragseisen exploitant en beheerder een onjuiste verwijzing te schrappen (artikel 3:5 APV).

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester

Samenvatting
De beslispunten betreffen inhoudelijke en redactionele wijzigingen.

Inhoudelijk
Er wordt een artikel inhoudelijk gewijzigd:
- Het college wordt de mogelijkheid geboden gebieden aan te wijzen waar zij fietsparkeren kunnen reguleren (punt 1b).

Er wordt een artikel geschrapt:
- Het artikel voor een verbod op hinderlijk lachgasgebruik wordt geschrapt in verband met het toevoegen van lachgas aan lijst II van de Opiumwet, waardoor het een verboden (soft)drug is en de huidige bepaling, die ook het bezit verbiedt, niet in stand kan blijven (punt 1a).

Er worden ~~twee artikelen~~een artikel toegevoegd:
- Een verbod op hinderlijk lachgasgebruik in de gehele gemeente (punt 1a).
- ~~Een verbod op openlijk harddrugsgebruik ten behoeve van de zorgaanpak (punt 1c).~~

Redactioneel
- Een aantal verwijzingen worden geactualiseerd door naar geldende wet- en regelgeving te verwijzen, (punt ~~1e~~1c).
- In een artikel wordt een foutieve verwijzing gecorrigeerd (punt 1d).

Context
Aanleiding
De Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 moet op onderdelen geactualiseerd en gewijzigd worden in verband met ontwikkelingen en regulier onderhoud. Bij deze aanpassing is rekening gehouden met:
- de model APV van de VNG
- de 100 ideeën voor de regelgeving
- de gewijzigde regelgeving en ontwikkelingen
- de lokale situatie en praktijk.

Een nadere toelichting van de aanleiding ~~per~~voor de voorgestelde wijziging ten aanzien van de lachgasbepaling staat in de bijgevoegde raadsbrief.

Juridische context
Op grond van artikel 149 van de Gemeentewet is de raad bevoegd om verordeningen vast te stellen, waaronder ook het wijzigen van verordeningen valt.

Beoogd effect
Het doel van deze partiële herziening is om weer een actuele APV te hebben:
- die aansluit bij de model APV van de VNG en de 100 ideeën voor de regelgeving;
- die in lijn is huidige wetgeving (omzetten van het verbod op hinderlijk lachgasgebruik);
- ~~die aansluit bij de noodzaak om kwetsbare harddrugsgebruikers naar opvang en zorg toe te geleiden en waarmee kan worden opgetreden tegen groeiende en aanhoudende overlast die ondernemers, omwonenden en studenten ervaren (verbod op openlijk harddrugsgebruik);~~
- die aansluit bij de lokale behoefte (reguleren van geparkeerde fietsen en bromfietsen);
- waarin wordt verwezen naar geldende regelgeving.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Onderstaand overzicht van eerdere besluitvorming of informatievoorziening aan de gemeenteraad is gerangschikt per onderwerp in volgorde van het voorstel.

Omzetten van het verbod op hinderlijk lachgasgebruik in aangewezen gebieden naar de gehele gemeente (punt 1a)
13-12-2022: Schriftelijke vragen (SV 2022, nr. 200) Landelijk verbod lachgas (met antwoord).
01-07-2022: Raadsbrief Nadere beoordeling lachgasverbod.
02-12-2020: Raadsbrief Uitbreiding verbodsgebied lachgas.

05-12-2019: Raadsbrief Antwoorden op vragen lachgas verbodsgebieden.
28-11-2019: Raadsvoorstel Verordening tot wijziging van de APV Utrecht 2010, Gemeente Utrecht, hinderlijk lachgasgebruik (agendapunt 13).
03-10-2019: Raadsbrief Verbodsgebieden lachgas.
18-07-2019: Amendement 51 Pak lachgasoverlast aan met gebiedsaanpak.
18-07-2019: Motie 262 Wijs gebieden aan voor aanpak lachgas.
18-07-2019: Verordening tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2019, Gemeente Utrecht, partiële herziening 2019' vastgesteld (agendapunt 18).
11-07-2019: Motie 167 Lachgas – lokale problematiek vraagt landelijke aanpak.
11-07-2019: Motie 160 Veilig omgaan met lachgas op evenementen.
21-05-2019: Schriftelijke vragen (SV 2019. Nr. 95) Pak verkoop en vervuiling van lachgas aan! (met antwoord)
01-02-2018: Schriftelijke vragen (SV 2017, nr. 139) Lachgasgebruik is niet zonder risico's (met antwoord).
19-01-2018:Memo Uitstel beantwoording SV 2017/ nr. 139 (over lachgas).
14-09-2017: Motie 144 Lachgas is niet om te lachen - ingetrokken.
29-06-2017: Motie 94 Zwerfvuil – lachgasampullen helemaal niet grappig.

Fietsparkeren (punt 1b)
07-03-2023: Raadsbrief Handhaving fietsparkeren Stationsgebied
16-09-2022: Raadsbesluit module Fietsparkeren

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening ~~2022~~2023 vast te stellen, met de volgende wijzigingen: a. Opheffen van het verbod op enkel het bezit van lachgas en omzetten van het verbod op hinderlijk lachgasgebruik in aangewezen gebieden naar de gehele gemeente (schrappen van artikel 2:28a APV en toevoegen van artikel 2:45b APV); b. Opnemen van een verbod om op door het college aangewezen plaatsen i. fietsen of bromfietsen langer dan een door het college vastgestelde periode onafgebroken te laten staan; ii. ter voorkoming of beëindiging van hinder overlast of gevaar fietsen of bromfietsen onbeheerd buiten de daarvoor bestemde fietsvoorzieningen te laten staan (artikel 2:32 APV); ~~c. Toevoeging van een verbod op openlijk harddrugsgebruik (artikel 2:45a APV);~~ ~~d.~~c. Actualisering van een verwijzing naar het terrassenreglement (artikel 2:9 APV); ~~e.~~d. In het artikel Gedragseisen exploitant en beheerder een onjuiste verwijzing te schrappen (artikel 3:5 APV).
Argumenten	
1.1	Het omzetten van het verbod op hinderlijk lachgasgebruik voor de gehele gemeente. Met wijzigingen in het lachgasverbod blijft het mogelijk om effectief te handhaven op lachgasgebruik dat overlast en hinder kan veroorzaken.
	Door het landelijke verbod is lachgas sinds 1 januari 2023 een verboden middel. Lachgas kan nu worden geschaard onder softdrugs en er dient dan ook als zodanig mee om te worden gegaan. Dit betekent dat de huidige APV-bepaling, die ook het bezit van o.a. lachgastanks verbiedt, niet in stand kan blijven. De Opiumwet verbiedt niet het gebruik van lachgas, daarvoor is de APV-bepaling noodzakelijk. De APV-bepaling kan het gebruik van lachgas in de openbare ruimte in de gehele gemeente

	verbieden. Er hoeft niet langer te worden gewerkt met het aanwijzen van gebieden waar het verbod van toepassing is. Met deze wijzigingen blijft het mogelijk voor zowel opsporingsambtenaren, als buitengewoon opsporingsambtenaren, effectief (middels een feitcode) te handhaven op lachgasgebruik dat overlast en hinder kan veroorzaken. Wanneer er geen verbod op hinderlijk lachgasgebruik wordt opgenomen in de APV is handhaven op het gebruik zelf niet mogelijk.
1.2	Het toevoegen van de verbodsbepalingen over (brom-)fietsparkeren maakt het toegankelijk houden van de openbare ruimte eenvoudiger.
	De openbare ruimte moet toegankelijk blijven. Voetgangers en fietsers moeten comfortabel en veilig gebruik kunnen maken van de openbare ruimte. Ook moet in het geval van calamiteit veilig geëvacueerd kunnen worden. Voor locaties waar de stallingscapaciteit op orde is en de druk op de openbare ruimte groot is, is het wenselijk gebruik te kunnen maken van een verbod op het plaatsen van fietsen buiten de daarvoor bestemde fietsvoorzieningen. De beleidsregel Handhaving fietsparkeren Stationsgebied die het college op 7 maart jl. heeft vastgesteld heeft met deze wijziging een duidelijke grondslag in de APV.
~~1.3~~	~~Een verbod op openlijk harddrugsgebruik biedt bescherming voor de kwetsbare harddrugsgebruikers.~~
	~~Er is sprake van een toenemend aantal kwetsbare harddrugsgebruikers, die met de huidige intensieve zorgaanpak onvoldoende worden bereikt. Zorginstellingen pleiten voor een verbod op openlijk harddrugsgebruik, zodat deze doelgroep beter naar zorg en opvang kan worden begeleid. Een verbod op het gebruik van harddrugs in de openbare ruimte moet ertoe leiden dat kwetsbare harddrugsgebruikers zich verplaatsen naar de daarvoor bestemde binnen locaties bij maatschappelijke instellingen. Het verbod is daarmee onderdeel van een bredere aanpak vanuit zorg en veiligheid voor verslaafde harddrugsgebruikers.~~
~~1.4.~~	~~Een verbod op openlijk harddrugsgebruik maakt Utrecht minder aantrekkelijk voor kwetsbare harddrugsgebruikers en dealers.~~
	~~Er zijn grote groepen harddrugsgebruikers op meerdere locaties in de stad, die veel overlast veroorzaken. Er zijn zorgen over de leefbaarheid van de omgeving en de gezondheid van de kwetsbare harddrugsgebruikers. Grotere groepen harddrugsgebruikers trekken ook meer (andere) dealers aan. Deze situatie kan het nog lastiger maken kwetsbare en verslaafde harddrugsgebruikers naar zorginstellingen toe te geleiden. Een verbod op openlijk harddrugsgebruik kan ook een preventieve werking hebben, doordat kwetsbare harddrugsgebruikers beter worden beschermd en het aantal dealers en harddrugsgebruikers van buiten de stad wordt verminderd. Het merendeel van de Nederlandse gemeenten kent namelijk wel een verbod op openlijk (hard)drugsgebruik.~~
~~1.5~~	~~Het verbod op openlijk harddrugsgebruik gaat ernstige aantasting van de openbare orde tegen~~
	~~De overlast van kwetsbare harddrugsgebruikers in de openbare ruimte is toegenomen. Er is sprake van hardnekkige overlast door een alsmaar groeiende groep harddrugsgebruikers. Met dit verbod wordt de roep van omwonenden, ondernemers en studentenverenigingen gehoord. Het verbod kan de overlast voor de omwonenden, ondernemers, studenten en passanten verminderen, doordat (buitengewoon) opsporingsambtenaren kunnen handhaven op harddrugsgebruik. Om te voorkomen dat de problematiek zich verplaatst naar elders in de stad moet het verbod voor de gehele gemeente gelden.~~
1.~~6~~3	Door de overige aanpassingen wordt de APV gecorrigeerd, geactualiseerd en verduidelijkt.

	- In artikel 2:3 moet het omzetten van de lachgasverbodsbepaling worden meegenomen door naar het juiste artikel te verwijzen (schrappen artikel 2:28a en toevoegen artikel 2:45b). ~~- Aan artikel 2:3 moet worden toegevoegd het artikel op openlijk harddrugsgebruik (artikel 2:45a).~~ - Het opnemen van de 'beleidsregel terrassen gemeente Utrecht' sluit aan bij geldende regelgeving, aangezien het Terrassenreglement niet meer van kracht is. - In artikel 3:5 staat een onjuiste verwijzing naar 'onderdeel a'.
~~Kanttekeningen~~	
~~1.1~~	~~Het verbod op openlijk harddrugsgebruik kan indruisen tegen het lokale progressieve drugsbeleid.~~
	~~De verbodsbepalingen zijn echter gericht op het kunnen optreden tegen overlast ten gevolge van drugsgebruik.~~

Financiën

Punt 1b: fietsparkeren.
Binnen het programma Bereikbaarheid onderdeel parkeerexploitatie worden de communicatiekosten en de kosten om bebording aan te brengen gedekt. Het handhaven in het Stationsgebied zal niet leiden tot extra handhavingsinzet en wordt vooralsnog gedekt binnen het huidig handhavingsbudget binnen de parkeerexploitatie. De monitoring en evaluatie van de effecten van de aanpak in het stationsgebied moet uitwijzen in welke mate en op welke termijn dit nodig is en welke kosten hiermee gemoeid zijn. Mocht uitbreiding van de handhavingscapaciteit noodzakelijk zijn, dan wordt een voorstel gedaan in het MPB 2024.

~~*Punt 1c: toevoegen van een verbod op openlijk harddrugsgebruik.*~~
~~Handhaving van dit verbod kan uit bestaande financiële middelen worden bekostigd.~~
~~*Punt 1d: actualiseren van de verwijzing naar geldende regelgeving over terrassen.*~~
~~*Punt 1a: schrappen en toevoegen van de lachgasverbodsbepaling.*~~
De wijzigingen genoemd onder punten 1a, 1~~b~~c en 1d ~~-~~hebben geen financiële gevolgen.

Vervolg

Algemeen
Na vaststelling wordt het 'Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2010' op www.overheid.nl bekend gemaakt. Daarbij hoort ook een aan de wijzigingen aangepaste toelichting. De wijzigingen worden geconsolideerd verwerkt (opgenomen in de APV). Na de officiële bekendmaking op www.overheid.nl passen we Utrechtse webpagina www.utrecht.nl/apv aan.

Communicatie

Zie ook 'Algemeen' onder het kopje 'Vervolg'.

(Niet)Referendabel

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen

Bijlage besluitvorming:
- Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2023.

Bijlagen informatief:
- Overzicht van de wijzigingen in de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 na partiële herziening 2023.

Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2023

De raad van de gemeente Utrecht;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 9 mei 2023, kenmerk 11039153;
Gelet op artikel 149 en artikel 108 tweede lid Gemeentewet;
Besluit de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 als volgt te wijzigen:

Artikel I

A. In de tekst bij artikel 2:3, derde lid, onder a komt te vervallen “2:28a” en na 2:~~45~~45a toe te voegen ~~“2:45a,~~ “, 2:45b ~~en~~”.

B. In artikel 2:9, vierde lid, wordt “terrassenreglement” gewijzigd in “beleidsregel terrassen gemeente Utrecht”.

C. Artikel 2:28a komt te vervallen.

D. Artikel 2:32, tweede lid, komt te luiden: ‘Het is verboden op door het college aangewezen plaatsen fietsen of bromfietsen langer dan een door het college vastgestelde periode onafgebroken te laten staan.’

E. Artikel 2:32, derde lid, komt te luiden: ‘Het is verboden op door het college aangewezen plaatsen ter voorkoming of beëindiging van hinder, overlast of gevaar fietsen of bromfietsen onbeheerd buiten de daarvoor bestemde fietsvoorzieningen te laten staan.’

~~F. Artikel 2:45a komt te luiden:~~

~~Artikel 2:45a Verbod openlijk harddrugsgebuik~~

~~Het is verboden op of aan een openbare plaats of in een voor publiek toegankelijk gebouw harddrugs of daarop gelijkende waar te gebruiken, toe te dienen, dan wel voorbereidingen daartoe te treffen of ten behoeve van dat gebruik voorwerpen of stoffen voorhanden te hebben.~~

~~G.~~F. Artikel 2:45b komt te luiden:

Artikel 2:45b Verbod op hinderlijk lachgasgebruik

Het is verboden op of aan een openbare plaats of in een voor publiek toegankelijk gebouw lachgas, een middel als bedoeld in lijst II van de Opiumwet, of daarop gelijkende waar te gebruiken, toe te dienen, dan wel voorbereidingen daartoe te treffen of ten behoeve van dat gebruik voorwerpen of stoffen voorhanden te hebben.

~~H.~~G. In de tekst bij artikel 3:5, derde lid, onder a wordt de verwijzing naar artikel 76, “derde lid, onder a,” van de Algemene wet inzake rijksbelastingen gewijzigd in artikel 76, “tweede lid, onder c”.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking vijf weken na bekendmaking in het gemeenteblad.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Merel van Hall

Bijlage:

Toelichting bij ‘Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2023

Artikelsgewijze toelichting

Waar in een bestaande toelichting op een artikel van de APV inhoudelijke wijzigingen zijn aangebracht naar aanleiding van dit besluit, zijn deze wijzigingen weergegeven in het rood. Dit is het geval bij de artikelsgewijze toelichting op:

- Artikel I, onderdeel A (Verblijfsontzegging, artikel 2:3)
- Artikel I, onderdeel D en E (Neerzetten van fietsen e.d., artikel 2:32)
- Artikel I, onderdeel F (Verbod ~~openlijk harddrugsgebruik, artikel 2:45a)~~
- ~~Artikel I, onderdeel G (Verbod~~ op hinderlijk lachgasgebruik, artikel 2:45b)

Het schrappen van een artikel van de APV maakt de toelichting bij het artikel overbodig. De toelichting komt te vervallen. Dit is het geval bij de artikelsgewijze toelichting op:

- Artikel I, onderdeel C (Hinderlijk lachgasgebruik, artikel 2:28a).

Artikel I, onderdeel A

Artikel 2:3 creëert een bevoegdheid voor de burgemeester om gebieden aan te wijzen waar verblijfsontzeggingen kunnen worden opgelegd aan personen die de openbare orde verstoren. Een verblijfsontzegging is een verbod om zich gedurende een bepaalde periode in een aangewezen gebied te bevinden (artikel 1:1, onder m. APV).

Voorwaarde voor de aanwijzing van een gebied is de mate van ordeverstoringen die in dat gebied plaatsvinden. Alleen bij ernstige ordeproblemen kan van het artikel gebruik worden gemaakt.
Deze verstoringen kunnen zowel van structurele als van incidentele aard zijn. Bij incidentele ordeverstoringen zal de gebiedsaanwijzing veelal van tijdelijke aard zijn.

Een verblijfsontzegging is een bestuurlijke maatregel en geen (strafrechtelijke) sanctie. De algemene motivering voor de hantering van dit instrument is, dat in gebieden waarin de handhaving van de openbare orde onder druk staat het gerechtvaardigd is personen die daarop een inbreuk plegen tijdelijk uit het gebied te verwijderen. De maatregel is dus een instrument ter handhaving van de openbare orde.

Alleen aan personen die zich in het aangewezen gebied schuldig maken aan bepaalde ordeverstoringen die in het derde lid, onder a. tot en met e. zijn opgesomd kan een verblijfsontzegging opgelegd worden.
Deze opsomming is limitatief. De onder a. genoemde artikelen uit de APV betreffen:
2:1 Bevel van de politie zijn weg te vervolgen of zich te verwijderen.
2:2 Verstoring van de openbare orde e.d.
2:22a Spelen om geld op de weg.
2:27 Hinderlijk gedrag op openbare plaatsen.
2:28 Hinderlijk drankgebruik.

2:29 Hinderlijk gedrag bij of in gebouwen.
2:45 Handel in verdovende middelen
2:45a Verbod openlijk harddrugsgebruik
2:45b Verbod hinderlijk lachgasgebruik
3:3 Straatprostitutie (eerste, tweede en negende lid)

In de verblijfsontzegging dient een termijn te worden opgenomen. Het zou de bewegingsvrijheid van burgers te zeer beperken, indien een verblijfsontzegging voor onbepaalde tijd wordt opgelegd.
De ernst van de inbreuk op de openbare orde zal van invloed zijn op de lengte van de termijn.
In het derde lid wordt de verwijzing naar andere artikelen in de APV op grond waarvan een verblijfsontzegging kan worden opgelegd gecompleteerd.

Het vijfde lid verleent de burgemeester de bevoegdheid de verblijfsontzegging naar tijd en plaats te beperken, indien de belanghebbende een aantoonbaar belang heeft om zich binnen het aangewezen gebied te begeven. Als voorbeeld kan hierbij gedacht worden aan het reizen per openbaar vervoer door het gebied, indien er voor de betrokkene geen andere reële mogelijkheid bestaat om zijn werk te bereiken, noodzakelijk ziekenhuisbezoek af te leggen e.d.

Het zesde lid verbiedt overtreding van de verblijfsontzegging. Op overtreding staat een strafrechtelijke sanctie. Dit kan artikel 184 Wetboek van Strafrecht zijn. Indien niet aan de delictsomschrijving van dit artikel wordt voldaan is strafbaarstelling op grond van de APV mogelijk.

Het derde lid van artikel 2:3 Apv bepaalt op welke gronden een verblijfsontzegging kan worden opgelegd. Nadat een gebied is aangewezen, kan een ondertekeningsmandaat met daaraan verbonden instructies worden verleend. In die instructies kan worden bepaald dat op grond van (een aantal van) de in het derde lid genoemde gronden een verblijfsontzegging wordt opgelegd conform een standaardmodel verblijfsontzegging. Verblijfsontzeggingen op deze gronden kunnen in beginsel door een mandans ondertekend worden, mits hierbij geheel volgens de instructies van de burgemeester gewerkt wordt. (Het gaat hier om een zgn. gebonden bevoegdheid). Uiteraard moet in de instructies aangegeven zijn voor welke termijn de verblijfsontzegging wordt opgelegd. Voor verblijfsontzeggingen geldt immers dat er uitsluitend sprake kan zijn van een ondertekeningsmandaat en niet van een beslissingsmandaat. Indien een verblijfsontzegging wordt opgelegd op basis van de overige gronden zal de burgemeester zelf het besluit moeten nemen.

Artikel I, onderdeel D en E

Artikel 2:32 Neerzetten van fietsen e.d.
Het plaatsen van voertuigen is op verschillende plaatsen geregeld, steeds met een wisselende bedoeling: de instandhouding van het plantsoen, het tegengaan van diefstal of verkeersbelangen. In dit artikel gaat het om de voorkoming van overlast en het toegankelijk houden van de openbare ruimte. Voetgangers en fietsers moeten comfortabel en veilig gebruik kunnen maken van de openbare ruimte. Het neerzetten van fietsen en bromfietsen op plaatsen waar deze voertuigen hinder of schade kunnen veroorzaken, geeft vaak aanleiding tot klachten. Artikel 2:32 geeft de mogelijkheid hiertegen op te treden.

Met dit artikel werken we het eerder door de raad vastgestelde beleid rondom fietsparkeren (de module fietsparkeren van de parkeervisie) uit. Het college kan middels een aanwijzingsbesluit plaats en termijn bepalen voor het stallen van fietsen en bromfietsen. Op locaties waar de stallingscapaciteit voldoende is en de druk op de openbare ruimte groot is, kan terughoudend gebruik worden gemaakt

van dit artikel. Daarbij wordt rekening gehouden met de werkelijke beschikbare stallingscapaciteit. Dat betekent dat er gedifferentieerder, effectiever en sneller kan worden ingespeeld op behoefte en noodzaak van type handhaving.

~~**Artikel I, onderdeel F**~~

~~Artikel 2:45a Verbod openlijk harddrugsgebruik~~

~~Dit artikel bevat een verbod op het gebruik van harddrugs (lijst I van de Opiumwet), het treffen van voorbereidingen voor dat gebruik en het bezit van voorwerpen en stoffen die als hulpmiddel kunnen dienen bij het gebruik van harddrugs in de openbare ruimte en in voor het publiek toegankelijke gebouwen. Het verbod heeft als doel de openbare orde te beschermen door het tegengaan van overlast en hinder die met het gebruik van harddrugs op voor publiek toegankelijke plaatsen gepaard gaan. Dit is een ander doel dan de Opiumwet, waarmee het belang van de volksgezondheid wordt beschermd. Overigens verbiedt de Opiumwet het openlijk gebruik van harddrugs als zodanig niet.~~

~~Een verbod op openlijk harddrugsgebruik is noodzakelijk, omdat de overlast als gevolg van openlijk harddrugsgebruik ernstig is toegenomen. De groep van kwetsbare harddrugsgebruikers is gegroeid en andere aanpakken om deze overlast tegen te gaan hebben niet het beoogde effect gehad. Zonder openlijk harddrugsverbod blijft het voor grote groepen gebruikers, ondanks het ruime zorgaanbod, aantrekkelijk om in de openbare ruimte harddrugs te gebruiken. Om kwetsbare harddrugsgebruikers meer naar opvang en zorg toe te geleiden is een verbod op openlijk harddrugsgebruik noodzakelijk. Het verbod kan ervoor zorgen dat kwetsbare harddrugsgebruikers bij daartoe aangewezen maatschappelijke instellingen binnen harddrugs gebruiken en de nodige zorg en begeleiding krijgen.~~

~~Met dit verbod wordt aantasting van de openbare orde tegengegaan. Het overlastgevende harddrugsgebruik brengt sterke gevoelens van onbehagen en onveiligheid met zich mee en gaat vaak gepaard met criminaliteit. Zo hebben de plekken waar openlijk harddrugs worden gebruikt een aanzuigende werking op dealers, andere drugsgebruikers, verslaafden en kwetsbare personen. Vervuiling en verloedering liggen op de loer.~~

~~Vanwege de ernst van de aantasting van de openbare orde waarmee openlijk harddrugsgebruik gepaard gaat en het risico op een waterbedeffect, geldt het verbod voor de gehele gemeente. Handhaving zal vooral worden ingezet op plaatsen waar structureel overlast wordt ervaren van openlijk harddrugs gebruik. Bij de handhaving wordt oog gehouden voor de zorg voor drugsverslaafden en worden zij zoveel mogelijk gewezen op de mogelijkheid om bij daartoe aangewezen maatschappelijke instellingen binnen drugs te gebruiken.~~

Artikel I, onderdeel F~~G~~

Artikel 2:45b Verbod hinderlijk lachgasgebruik

Dit artikel bevat een verbod op het gebruik van de softdrug lachgas (lijst II van de Opiumwet), het treffen van voorbereidingen voor dat gebruik en het bezit van voorwerpen en stoffen die als hulpmiddel kunnen dienen bij het gebruik van lachgas in de openbare ruimte en in voor het publiek toegankelijke gebouwen. De Opiumwet verbiedt het gebruik van lachgas niet. Het gebruik van lachgas gaat gepaard met veel overlast en hinder (o.a. door ongeremd gedrag van de gebruiker) in de openbare ruimte. Ook veroorzaakt lachgasgebruik vervuiling en verloedering (o.a. door het achterlaten van ampullen, ballonnen, e.d.) van de openbare ruimte. Het verbod heeft als doel aantasting van de openbare orde tegen te gaan. Dit is een ander doel dan de Opiumwet, waarmee het belang van de volksgezondheid wordt beschermd.

Artikel I, onderdeel C

Artikel 2:28a Hinderlijk lachgasgebruik

Toelichting vervalt.

Bijlage:

Overzicht van de wijzigingen in de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 na partiële herziening 2023

Onderstaand de teksten van de artikelen die inhoudelijk wijzigen. De wijzigingen zijn *cursief* aangegeven in de bestaande tekst en onderstreept in de nieuwe tekst. Bij nieuwe artikelen is alleen de kolom 'Nieuwe tekst' ingevuld. Bij artikelen die vervallen is alleen de kolom 'Bestaande tekst' ingevuld. Daar waar de wijzigingen artikelleden betreft, zijn alleen de betreffende artikelleden opgenomen (de stippeltjes geven aan dat er meer artikelleden zijn die niet gewijzigd worden).

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 2:3 Verblijfsontzeggingen ……. 3. De burgemeester kan een verblijfsontzegging opleggen aan personen die in het aangewezen gebied de openbare orde verstoren door: a. handelen in strijd met het bepaalde in de artikelen 2:1, 2:2, 2:22a, 2:27, eerste lid onder b, 2:28, *2.28a,* 2:29, 2:45, 2.45 ~~*artikel*~~ en 3:17 van deze verordening; …….	**Artikel 2:3 Verblijfsontzeggingen** ……. 3. De burgemeester kan een verblijfsontzegging opleggen aan personen die in het aangewezen gebied de openbare orde verstoren door: a. handelen in strijd met het bepaalde in de artikelen 2:1, 2:2, 2:22a, 2:27, eerste lid onder b, 2:28, ~~2.28a,~~ 2:29, 2:45, 2:45a, 2:45b en 3:17 van deze verordening; …….

heeft opmaak toegepast: Niet onderstrepen

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 2:9 Voorwerpen of stoffen aan, op, in of boven de weg ……. 4. Het in het eerste lid bepaalde geldt niet voor zover de op de Wet milieubeheer gebaseerde voorschriften, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet beheer rijkswaterstaatswerken, de Telecommunicatiewet, artikel 5 van de Wegenverkeerswet 1994, de Wegenverordening provincie Utrecht 2010, de Verordening ondergrond: kabels, leidingen en boomwortels gemeente Utrecht, of de Afvalstoffenverordening Utrecht 2010 van toepassing zijn, of voor zover er sprake is van evenementen als bedoeld in de artikelen 5:20 en 5:30 van deze verordening waarvoor door de burgemeester een vergunning is verleend, of voor zover er sprake is van een straat- of buurtfeest waarvan melding is gemaakt als bedoeld in artikel 5:32 van deze verordening, of een terras als bedoeld in de	**Artikel 2:9 Voorwerpen of stoffen aan, op, in of boven de weg** ……. 4. Het in het eerste lid bepaalde geldt niet voor zover de op de Wet milieubeheer gebaseerde voorschriften, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet beheer rijkswaterstaatswerken, de Telecommunicatiewet, artikel 5 van de Wegenverkeerswet 1994, de Wegenverordening provincie Utrecht 2010, de Verordening ondergrond: kabels, leidingen en boomwortels gemeente Utrecht, of de Afvalstoffenverordening Utrecht 2010 van toepassing zijn, of voor zover er sprake is van evenementen als bedoeld in de artikelen 5:20 en 5:30 van deze verordening waarvoor door de burgemeester een vergunning is verleend, of voor zover er sprake is van een straat- of buurtfeest waarvan melding is gemaakt als bedoeld in artikel 5:32 van deze verordening, of een terras als bedoeld in de

Verordening horeca gemeente Utrecht en het daarbij behorende *Terrassenreglement*, of voor zover sprake is leidingen en installaties voor warmte koude opslag (WKO) ……	Verordening horeca gemeente Utrecht en het daarbij behorende beleidsregel terrassen gemeente Utrecht of voor zover sprake is leidingen en installaties voor warmte koude opslag (WKO) ……

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 2:28a Hinderlijk lachgasgebruik Het is verboden op een openbare plaats of het openbaar water, dat deel uitmaakt van een door het college aangewezen gebied, lachgas - bedoeld of bestemd voor recreatief gebruik - te gebruiken of tanks, ampullen en dergelijke met dat lachgas bij zich te hebben.	

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
Artikel 2:32 Parkeren van fietsen en bromfietsen …….. *2. Het is verboden een fiets, bromfiets of vergelijkbaar vervoermiddel, al of niet voor onmiddellijk gebruik geschikt, zonder wezenlijke tijdsonderbreking te parkeren op of aan een openbare plaats dan wel in of buiten de openbare fietsparkeervoorzieningen in door het college aangewezen gebieden en langer dan een door het college te bepalen periode.*	**Artikel 2:32 Parkeren van fietsen en bromfietsen** …… 2. Het is verboden op door het college aangewezen plaatsen fietsen of bromfietsen langer dan een door het college vastgestelde periode onafgebroken te laten staan. 3. Het is verboden op door het college aangewezen plaatsen ter voorkoming of beëindiging van hinder, overlast of gevaar fietsen of bromfietsen onbeheerd buiten de daarvoor bestemde fietsvoorzieningen te laten staan.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Artikel 2:45b Verbod hinderlijk lachgasgebruik Het is verboden op of aan een openbare plaats of in een voor publiek toegankelijk gebouw lachgas, een middel als bedoeld in lijst II van de Opiumwet, of daarop gelijkende waar te gebruiken, toe te dienen, dan wel voorbereidingen daartoe te verrichten of ten behoeve van dat gebruik voorwerpen of stoffen voorhanden te hebben.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst

Artikel 3:5 Gedragseisen exploitant en beheerder …….. 3. Met een veroordeling als bedoeld in het tweede lid wordt gelijk gesteld: a. vrijwillige betaling van een geldsom als bedoeld in artikel 74, tweede lid, onder a, van het Wetboek van Strafrecht of artikel 76*, derde* lid, onder *a,* van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, tenzij de geldsom € 375,00 of minder bedraagt; ……..	**Artikel 3:5 Gedragseisen exploitant en beheerder** …….. 3. Met een veroordeling als bedoeld in het tweede lid wordt gelijk gesteld: a. vrijwillige betaling van een geldsom als bedoeld in artikel 74, tweede lid, onder a, van het Wetboek van Strafrecht of artikel 76, tweede lid, onder c, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, tenzij de geldsom € 375,00 of minder bedraagt; ……..

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Tariefdifferentiatie Afvalstoffenheffing

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Oya Akyol
Kenmerk	11351182
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 3 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De tarifering van de afvalstoffenheffing aan te passen met een nieuwe tariefdifferentiatie op basis van vier tariefklassen voor huishoudens en een ingroeiperiode van twee jaar, waarmee de tarieven worden gebaseerd op het principe ‘de vervuiler betaalt’.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
Met dit voorstel wordt de raad voorgesteld om een meer gedifferentieerde benadering van de afvalstoffenheffing toe te passen. Deze aanpassing komt voort uit de aangenomen motie "Eerlijkere afvalstoffenheffing", waarin de wens is uitgesproken om de tarieven op een rechtvaardigere wijze vast te stellen.

Het nieuwe systeem zal werken met vier tariefklassen voor huishoudens - één persoon, twee personen, drie personen en vier of meer personen - met een ingroeiperiode van twee jaar. Hierdoor kunnen de kosten beter worden afgestemd op de daadwerkelijke afvalproductie van verschillende huishoudens. Deze meer gedifferentieerde aanpak bevordert een eerlijkere verdeling van de lasten en biedt een passend tarief dat beter aansluit bij de samenstelling van het huishouden.

Met deze voorgestelde wijziging komt de gemeente tegemoet aan de wens van een eerlijker en rechtvaardiger afvalbeheerbeleid, waarbij de afvalstoffenheffing meer in lijn is met de werkelijke kosten en het principe van 'de vervuiler betaalt'. Door het implementeren van dit voorstel dragen we bij aan een duurzame omgang met afval en streven we naar een evenwichtige financiële lastendruk voor alle huishoudens in onze gemeente.

Context
Aanleiding
Jaarlijks wordt, gelijktijdig met de programmabegroting, de verordening afvalstoffenheffing voor het komende kalenderjaar aan de raad voorgelegd. In het kader van het huidige raadsvoorstel is er aanleiding om de tarifering van de afvalstoffenheffing aan te passen.

Juridische context
De bevoegdheid om belastingverordeningen vast te stellen ligt bij de gemeenteraad en is verankerd in artikel 216 van de Gemeentewet. Daarnaast is artikel 15.33 van de Wet milieubeheer de wettelijke basis voor de verordening afvalstoffenheffing.

Op basis van deze juridische kaders wordt het raadsvoorstel ingediend om de tarifering van de afvalstoffenheffing te wijzigen en aan te passen.

Beslistermijn
Voor inwerkingtreding van de verordening afvalstoffenheffing per 1 januari 2024 inclusief het doorvoeren en uitvoeren van de wijzigingen van tariefklassen is besluitvorming door de gemeenteraad uiterlijk 31 september 2023 nodig.

Beoogd effect
Met deze voorgestelde wijziging beogen we een verfijnder en beter afgestemd systeem te creëren, dat rekening houdt met de diverse samenstellingen van huishoudens.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- Zie aangenomen Motie 21/M360 “Eerlijkere afvalstoffenheffing” en raadsbrief Eerlijkere afvalstoffenheffing voor verdere uitwerking.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	De tarifering van de afvalstoffenheffing aan te passen met een nieuwe tariefdifferentiatie op basis van vier tariefklassen voor huishoudens en een ingroeiperiode van twee jaar, waarmee de tarieven worden gebaseerd op het principe van de vervuiler betaalt.
Argumenten	

1.1	Dit zorgt voor een eerlijke en rechtvaardige verdeling van de kosten in lijn met de aangenomen motie.
	In de huidige situatie hanteert de gemeente Utrecht twee tariefklassen voor afvalstoffenheffing: één voor eenpersoonshuishoudens en één voor huishoudens bestaande uit twee of meer personen. Vanaf 2024 wordt er voorgesteld om een meer gedifferentieerde tarifering te hanteren, waarbij vier tariefklassen worden geïntroduceerd voor huishoudens: één persoon, twee personen, drie personen en vier of meer personen. Deze overgang zal geleidelijk verlopen gedurende een periode van twee jaar. Deze veranderingen vinden plaats naar aanleiding van de aangenomen motie 21/M360, die streeft naar een eerlijkere afvalstoffenheffing. Hier zijn de belangrijkste redenen waarom deze aanpassingen nodig zijn: 1. De huidige situatie in Utrecht, waarin eenpersoonshuishoudens naar verhouding veel meer betalen dan meerpersoonshuishoudens, wordt als onrechtvaardig ervaren. 2. Dit verschil in tarieven tussen eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens is nergens anders in de regio zo nadelig voor eenpersoonshuishoudens, zoals blijkt uit onderzoek van het COELO en het AD. 3. Het huidige tariefsysteem voldoet niet aan het principe van "de vervuiler betaalt", omdat grotere huishoudens over het algemeen meer afval produceren (met enkele uitzonderingen). 4. Door een meer gedifferentieerd stelsel in te voeren met meerdere categorieën huishoudens, kunnen we recht doen aan de principes van rechtvaardigheid en evenredigheid. Belangrijk om op te merken is dat deze wijziging budgetneutraal wordt doorgevoerd. Dit betekent dat de totale opbrengsten van de afvalstoffenheffing gelijk zullen blijven. Hoewel er meer tariefklassen worden geïntroduceerd, zal dit niet leiden tot een tariefsverhoging voor de inwoners van Utrecht. Het is een verschuiving van tarieven tussen de verschillende categorieën huishoudens, zodat de totale kosten voor de gemeente niet zullen toenemen. Met deze voorgestelde aanpassingen streven we ernaar om een eerlijker en rechtvaardiger afvalstoffenheffingssysteem te creëren dat beter aansluit bij de werkelijke kosten en de mate van afvalproductie binnen verschillende huishoudens. Dit gebeurt zonder dat het de inwoners financieel belast met hogere tarieven, maar eerder door een herverdeling van de kosten tussen de tariefklassen.

Financiën

Het uitbreiden van het aantal tariefklassen en het aanpassen van de tarieven zal leiden tot een herverdeling van de lastendruk tussen huishoudens. We streven ernaar om de financiële gevolgen voor grotere huishoudens beheersbaar te houden. Daarom stellen we voor om een geleidelijke overgangsperiode van twee jaar te hanteren. Bovendien is het belangrijk om te benadrukken dat deze aanpassing budgetneutraal is, wat betekent dat er geen verhoging van de totale tarieven plaatsvindt. In de raadsbrief "Eerlijkere afvalstoffenheffing" hebben we een voorbeeldberekening opgenomen voor het tarief van 2024, waarbij we de gezinsgrootte hebben gebaseerd op de peildatum van 1 januari 2023. Houd er rekening mee dat deze berekening nog geen rekening houdt met de inflatieverhoging en de actuele verhouding van gezinsgrootte voor 2024. Deze aspecten zullen worden meegenomen in het voorstel voor aanpassing van de verordening afvalstoffenheffing 2024 dat aan u wordt voorgelegd.

1 e jaar			
Omvang huishouden	**Nieuwe tarief 2024**	**Verschil t.o.v. huidige tarief €**	
1	€ 269,84	€ 22	Voordeel
2	€ 335,83	€ 15	Voordeel
3	€ 401,82	- € 18	Nadeel
4 en meer	€ 489,35	- € 62	Nadeel

Vervolg
Het college zal gelijktijdig met de programmabegroting 2024 een voorstel indienen voor de aanpassing van de verordening Afvalstoffenheffing 2024. Zodra de raad de definitieve verordening Afvalstoffenheffing 2024 heeft vastgesteld, zal deze officieel gepubliceerd worden op overheid.nl. Het nieuwe tarief zal vervolgens vanaf 1 januari 2024 in rekening worden gebracht.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
De nieuwe tarieven worden naast publicatie op overheid.nl gemeld op de website van de Belastingsamenwerking.

(Niet)Referendabel
Dit raadsvoorstel is niet-referendabel omdat het een raadsvoorstel betreft over de vaststelling van gemeentelijke tarieven en belastingen (artikel 3 lid 2 onder e Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlage besluitvorming:
-

Bijlagen informatief:
-

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 14 september 2023

Ingekomen raadsbrieven 1 juni tot 6 september2023

Nr.	Beleidsveld	Datum	Onderwerp	Aandachtspunt
1	05-09-2023	Bestuurlijke zaken	Raadsbrief inzake brief oud medewerker gesubsidieerde stichting	
2	28-08-2023	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Aanpak overlastgevende criminele vreemdelingen	
3	25-08-2023	Burgerzaken	Raadsbrief Uitvoerbaarheid van het voorstel 'verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht'	
4	01-08-2023	Burgerzaken	Raadsbrief Besluit twee inleidende verzoeken raadgevend referendum raadsvoorstel 'Reparatie coördinatiebesluit energielandschap Rijnenburg en Reijerscop'	
5	25-07-2023	Burgerzaken	Raadsbrief Besluit inleidend verzoek raadgevend referendum raadsvoorstel 'Reparatie coördinatiebesluit energielandschap Rijnenburg en Reijerscop'	
6	06-07-2023	Financiën	Raadsbrief Minimumloon 14 euro bij aanbestedingen	
7	04-07-2023	Financiën	Raadsbrief Beantwoording diverse toezeggingen raadscommissies Jaarstukken 2022 en Voorjaarsnota 2023	
8	04-07-2023	Handhaving	Raadsbrief Verdachtenvervoer: Vervoer eigen aangehouden personen door handhaving	
9	04-07-2023	Internationale Zaken en Regionale samenwerking	Raadsbrief Uitvoeringsprogramma internationaal 2023-2030	
10	30-06-2023	Bestuurlijke zaken	Raadsbrief Uitstel beantwoording schriftelijke raadsvragen zomerreces	

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 14 september 2023

Ingekomen raadsbrieven 1 juni tot 6 september2023

Nr.	Beleidsveld	Datum	Onderwerp	Aandachtspunt
11	27-06-2023	Financiën	Raadsbrief Meicirculaire 2023 en overige financiële ontwikkelingen	
12	27-06-2023	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Onderzoek Veiligheidsbeleving en convenant Veilig Uitgaan	
13	27-06-2023	Handhaving	Raadsbrief Algemene handhavingsstrategie openbare ruimte en bebouwde omgeving	
14	20-06-2023	Bestuurlijke zaken	Raadsbrief Lobbyregister	
15	20-06-2023	Financiën	Raadsbrief Ontbinding REMU Houdstermaatschappij NV	
16	16-06-2023	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Stand van Zaken Programma Amsterdamsestraatweg en Programma KanaalstraatDamstraat	
17	13-06-2023	Financiën	Raadsbrief Schriftelijke vragen Voorjaarsnota 2023 en Eerste Bestuursrapportage 2023	
18	13-06-2023	Financiën	Raadsbrief Eerlijkere afvalstoffenheffing	
19	13-06-2023	Bestuurlijke zaken	Raadsbrief Expertgroep Ongelijk Investeren voor Gelijke Kansen	
20	13-06-2023	Participatie	Raadsbrief Plan van aanpak herijking Samen stad maken	
21	09-06-2023	Financiën	Raadsbrief Beantwoording raadsvragen en erratum Jaarstukken 2022	
22	07-06-2023	Financiën	Raadsbrief Voortgang vermogensgrens kwijtschelding gemeentelijke belasting	
23	06-06-2023	Openbare Orde en Veiligheid	Raadsbrief Grootschalige Crisisoefening 8 juni	
24	06-06-2023	Bestuurlijke zaken	Raadsbrief VNG Standpuntbepaling ALV 14 juni 2023	

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 14 september 2023

Ingekomen raadsbrieven 1 juni tot 6 september2023

Nr.	Beleidsveld	Datum	Onderwerp	Aandachtspunt
25	06-06-2023	Internationale Zaken en Regionale samenwerking	Raadsbrief Terugblik werkbezoek Keulen en Düsseldorf	
26	01-06-2023	Burgerzaken	Raadsbrief Evaluatie Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen maart 2023	
27	06-09-2023	Burgerzaken	Raadsbrief tweede kamer verkiezingen 2023	

REKEN KAMER UTRECHT

Aan de gemeenteraad en het college van
Burgemeester en Wethouders van de gemeente Utrecht

Behandeld door	Johan Snoei & Vince van Houten	**Datum**	7 september 2023
Doorkiesnummer	06 – 34 61 22 80	**Ons kenmerk**	10596853
E-mail	j.snoei@utrecht.nl	**Onderwerp**	Rekenkamerbrief Plan van aanpak herijking Samen stad maken
Bijlagen	Tabellen oordeel aanpak per raadsbesluit en verwerking toezeggingen		

Geachte leden van de raad en het college,

Op 13 juni ontving u de raadsbrief *Plan van Aanpak herijking Samen stad maken*. Het college biedt met het plan van aanpak ook inzicht in de verdere implementatie van het raadsbesluit over het rekenkamerrapport *Horen, zien en samen door*. Wij spreken onze waardering uit voor de tijdige aanlevering van het plan van aanpak. Met deze brief delen wij graag onze visie op de inhoud van dit plan van aanpak met u.

PLAN BIEDT WEINIG INZICHT IN AANPAK RAADSBESLUITEN

De raadsbrief is gecentreerd rond de herijking van *Samen stad maken* en is daardoor voornamelijk gericht op het proces dat doorlopen zal worden om tot die herijking te komen. In het planningsoverzicht zijn de zes aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek bij de vijf nader uit te werken sporen ondergebracht. In het plan van aanpak wordt echter niet geconcretiseerd hoe het college binnen deze sporen uitvoering gaat geven aan de aanbevelingen. Bij de aanbevelingen 2, 4 en 5 wordt ook niet duidelijk wanneer dit gebeurt. De aanpak blijft daardoor vaak impliciet.

In tabel 1 in de bijlage geven we per raadsbesluit een inhoudelijk oordeel over de voorgestelde aanpak. Op basis van deze analyse komen wij tot de conclusie dat het plan van aanpak voor de meeste aanbevelingen niet of nauwelijks inzicht biedt in de manier waarop ze door het college worden opgepakt. Het wordt daardoor voor de raad pas in de eerste helft van 2024 duidelijk hoe de zes aanbevelingen worden uitgevoerd.

TOEZEGGINGEN COMMISSIEDEBAT NOG NIET GECONCRETISEERD

Tijdens het debat in de commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën op 18 april over het rekenkamerrapport en de raadsbrief *Focus en koers herijking Samen stad maken* heeft het college een aantal toezeggingen gedaan. Wij hebben de opvolging van die toezeggingen in het plan van aanpak getoetst. Ze staan hieronder als bijlage 2. Daaruit blijkt dat de meeste toezeggingen (nog) niet zijn opgepakt of geconcretiseerd.

TEN SLOTTE

Zoals in *Samen stad maken: participatie* al werd geformuleerd levert participatie een maatschappelijke meerwaarde op door vergroting van de betrokkenheid van belanghebbenden, verbetering van de kwaliteit van beleid en meer cohesie en gemeenschapszin. Het is wat ons betreft daarom essentieel dat het college concretiseert hoe de raadsbesluiten bij de doorontwikkeling van *Samen stad maken* worden geïmplementeerd. Wij zullen de voortgang van de voorgestelde aanpak dan ook met belangstelling blijven volgen.

Met vriendelijke groet,



Drs. P.W.D. Venhoeven
Voorzitter Rekenkamer Utrecht

Stadhuisbrug 1 Utrecht
Postbus 16200, 3500CE Utrecht
030-286 13 91 | utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/rekenkamer

BIJLAGEN

Tabel B1.1 Oordeel aanpak per raadsbesluit

Nr.	Raadsbesluit ***Horen, zien en samen door (2022)***	Gekozen spoor	Aanpak college B&W ***Plan van aanpak herijking Samen stad maken (2023)***
1	Voorafgaand aan een participatietraject aan inwoners, raadsleden en andere belanghebbenden duidelijk maken hoe het traject eruitziet, waar het inhoudelijk om gaat, welke beïnvloedingsruimte deelnemers hebben en op welke manier hun inbreng van invloed kan zijn op de uiteindelijk besluitvorming.	1. Kompas over zeggenschap	Uit het plan van aanpak wordt niet duidelijk hoe het kompas gaat bijdragen aan het voorafgaand aan een traject duidelijk maken hoe het traject eruitziet, waar het inhoudelijk om gaat, welke beïnvloedingsruimte deelnemers hebben en op welke manier hun inbreng van invloed kan zijn op de uiteindelijke besluitvorming. Er is met name aandacht voor het proces dat doorlopen zal worden om tot een definitief kompas te komen. Wij zijn positief dat het openbaar maken van participatieplannen onder spoor 5 *Interne werkwijze en formats* wordt gestimuleerd. Wij benadrukken het belang om een participatieplan voorafgaand aan een traject **altijd** openbaar toegankelijk te maken voor alle belanghebbenden. Zo is voor inwoners en raadsleden vooraf duidelijk wat zij van het traject kunnen verwachten.
2	Per project analyseren welke doelgroepen betrokken moeten worden en een doelgroepgerichte aanpak hanteren om meer verschillende Utrechters te bereiken.	5. Interne werkwijze en formats	Wellicht dat de analyse en doelgroepgerichte aanpak worden opgepakt bij de verbetering van het format voor participatieplannen, maar dat wordt in het plan van aanpak niet expliciet gemaakt. Wij memoreren dat moeilijk bereikbare doelgroepen juist baat hebben bij een activerende aanpak.
3	Een transparante werkwijze hanteren zodat deelnemers aan participatietrajecten zich gezien en gehoord voelen.	1. Kompas over zeggenschap 5. Interne werkwijze en formats	In het plan van aanpak wordt niet expliciet gemaakt hoe het college tot een transparante werkwijze bij participatietrajecten gaat komen.
4	Tussentijds en achteraf duidelijk aan inwoners en raadsleden terugkoppelen wat er met de inbreng van belanghebbenden is gedaan. En daarbij ook beargumenteerd uitleggen waarom de inbreng wel of niet tot	5. Interne werkwijze en formats	Over het tussentijds en achteraf duidelijk terugkoppelen lezen we in het plan van aanpak niets terug. Wellicht dat het achteraf terugkoppelen deels wordt opgepakt bij de verbetering van het format voor participatieverslagen, maar dat wordt niet expliciet gemaakt.

	wijzigingen in het eindproduct heeft geleid.		
5	De inspanningen en resultaten van participatietrajecten vanuit verschillende perspectieven in beeld brengen, zodat hiervan geleerd kan worden bij andere trajecten.	3. Samenwer-kende en lerende organisatie	In het plan van aanpak wordt aangegeven dat het college 'systematisch leren' zal ontwikkelen. Maar wat dat precies betekent, en of daarmee de inspanningen en resultaten per participatietraject vanuit verschillende perspectieven in beeld worden gebracht wordt niet expliciet gemaakt.
6	De doelen, rollen en taken in het actieprogramma Samen stad maken: participatie in samenspraak met de gemeenteraad concreter maken zodat deze beter toepasbaar zijn bij de gemeentelijke inzet bij participatietrajecten.	1. Kompas over zeggenschap	Bij de toetsing van het kompas in conceptvorm wordt opgehaald welke leidende principes voor houding en gedrag voor ambtenaren, wethouders en raadsleden nodig zijn om het kompas ook in de uitvoering de beoogde impact te laten hebben. Over het afstemmen van doelen, rollen en taken in het actieprogramma (en in welke mate dat in samenspraak met de gemeenteraad gebeurt) lezen we in het plan van aanpak niets terug.

Tabel B1.2 Oordeel verwerking toezeggingen

Nr.	**Toezeggingen college B&W** ***Commissiedebat VBF 18 april 2023*** ***(regelnummer van de toezegging in het verslag)***	**Aanpak college B&W** ***Plan van aanpak herijking Samen stad maken (2023)***
1	Voor de zomer 2023 komt het college met een brief aan de raad over het plan van aanpak: hoe het college tot het kompas komt en de leidende principes met de raad en met de stad (1122).	Met de verzending van het plan van aanpak is aan deze toezegging voldaan.
2	Het college wil alle suggesties die de raad op tafel legt om meer doelgroepgericht te werken meenemen in de uitwerking. Ook bij de tekentafel zal uitgebreid worden stilgestaan: wanneer kan dat wel en niet, wat zijn de voor- en nadelen (1142).	De suggesties van de raad om meer doelgroepgericht te werken zullen aan bod komen wanneer het kompas in conceptvorm wordt getoetst. Dit geldt ook voor de tekentafel.
3	Het resultaat van participatie zal zichtbaar worden gemaakt in het participatieverslag. Dat zal niet altijd procesmatig gebeuren. Het gaat er juist om de opbrengst menselijker en inzichtelijker te maken. Dit wordt meegenomen in de uitwerking van de aanbeveling (1160).	In het plan van aanpak wordt niet benoemd hoe in participatieverslagen de opbrengsten van participatie menselijker en inzichtelijker gemaakt worden.
4	Het breder betrekken van sleutelpersonen zal terugkomen in het plan van aanpak bij de participatiegroep over zeggenschap (1171).	In het plan van aanpak staat dat sleutelpersonen worden betrokken bij de ontwikkeling van het kompas.

5	Met het kompas wordt richting en invulling gegeven aan aanbeveling 1: helderheid, de kaders en randvoorwaarden bij participatie. In het plan van aanpak wordt beschreven hoe daar uitvoering aan gegeven zal worden (1184).	Uit het plan van aanpak wordt niet duidelijk hoe het kompas gaat bijdragen aan helderheid, de kaders en randvoorwaarden bij participatie. Er is met name aandacht voor het proces dat doorlopen zal worden om tot een definitief kompas te komen.
6	Mensen uit de stad zullen worden betrokken bij trainingen (1210).	Binnen het derde spoor *Samenwerkende en lerende organisatie* worden de reguliere activiteiten, waaronder trainingen, voortgezet. Het is onduidelijk of en hoe mensen uit de stad bij deze trainingen betrokken worden.
7	Het versterken van buurt- en burgerorganisaties zal worden verankerd. Dat komt in het plan van aanpak terug (1250).	In het plan van aanpak worden buurt- en burgerorganisaties niet benoemd.
8	Inclusie bij participatie wordt in de uitwerking van het plan van aanpak expliciet meegenomen (1317).	In het plan van aanpak worden inclusie of inclusief participeren niet benoemd.
9	Het college maakt een analyse op inhuur van expertise bij participatietrajecten versus investeren in het eigen (interne) vakmanschap. Wordt er niet te snel gekozen om voor inkoop te gaan in plaats van voor vakmanschap te kiezen? Het college neemt dat mee in het plan van aanpak voor de zomer. Wanneer dat niet zal lukken, informeert de wethouder de raad daarover (1344).	Het college zal nader onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om kennis en expertise meer binnen de organisatie te borgen. Bij dit onderzoek worden ook de financiële mogelijkheden betrokken (zoals inhuurbudgetten inzetten voor de ontwikkeling van het eigen vakmanschap).
10	In het plan van aanpak wordt teruggekomen op het verzoek om participatieplannen voortaan voorafgaand aan het participatietraject openbaar te maken (1435).	Het college wil het format voor het participatieplan minder vrijblijvend maken. Binnen de organisatie zal het openbaar maken van participatieplannen nu al zoveel mogelijk gestimuleerd worden. Het is echter onduidelijk hoe dat moet gebeuren. Het is ook onduidelijk of na de herijking het openbaar maken van participatieplannen verplicht wordt, of dat dit slechts bij het stimuleren daarvan blijft.

Gemeente Utrecht

VERSLAG OPENBARE VERGADERING COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN D.D. 27 JUNI 2023 TE 20.00 UUR

Datum verslag	
Locatie	Stadhuis, Raadzaal
Verslag door	Stenografisch Bureau De Jong
Vaststelling verslag	

Aanwezigen:
De voorzitter, de heer C. Bos, van het college mevrouw S. Schilderman, en voorts de leden: mevrouw J. Kleinrensink (GroenLinks), de heer J. Vasters (D66), de heer R. van der Graaf, (ChristenUnie), de heer R. van der Zweth (PvdA), de heer B. van Steeg (CDA), mevrouw M. Ramaker (VVD), mevrouw E. Kendir (Student & Starter), de heer M. van Heuven (Partij voor de Dieren), de heer R. Maas (Volt), de heer I. Simşek (DENK), mevrouw. E. Hessel (Utrecht Solidair) en van de griffie de raadsadviseur, de heer J. Dorst, en de commissiesecretaris, mevrouw L. Ulsamer.

1. Opening en mededelingen ..... - 1 -
2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023 ..... - 2 -
3. Raadsvoorstel Meerjaren Perspectief Ruimte 2023 ..... - 2 -
4. Raadsvoorstel Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed 2023 ..... - 2 -
5. Raadsvoorstel Programma Water en Riolering Utrecht 2024-2028 ..... - 2 -

1. Opening en mededelingen

De voorzitter, de heer Bos, opent de vergadering om 20.00 uur en heet de aanwezigen en de kijkers en luisteraars thuis van harte welkom.
Er zijn geheime bijlagen bij de raadsvoorstellen, maar er is geen verzoek ontvangen om deze te bespreken.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) heeft een bericht ontvangen dat om 17.15 uur de brief inzake de meicirculaire is ontvangen. Dat is wel heel kort dag voor de behandeling van dit belangrijke debat.

De heer **Maas** (Volt) sluit zich hierbij aan. Wellicht kan de wethouder een korte samenvatting geven van wat er in de meicirculaire staat.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) vindt dat de raad zes dagen voor de behandeling over de brief moet kunnen beschikken.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) meent dat de meicirculaire meer een doorkijk is naar de periode na de Voorjaarsnota en nooit in deze behandeling wordt betrokken.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) zegt dat de raad vragen heeft gesteld, waarop heel vaak als antwoord is verwezen naar de meicirculaire.

De heer **Van Steeg** (CDA) is het eens met mevrouw Ramaker. De meicirculaire heeft direct impact op wat vandaag wordt besproken.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) zegt dat het Rijk het de meicirculaire noemt, maar dat die erg laat komt. Zij begrijpt de wens om de meicirculaire beschikbaar te hebben bij de bespreking van de Voorjaarsnota. Zij zal daar in de toekomst naar streven. De verwerking vindt altijd pas plaats bij de Programmabegroting.

De voorzitter stelt hierna gelijktijdig aan de orde:

2. **Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023**
3. **Raadsvoorstel Meerjaren Perspectief Ruimte 2023**
4. **Raadsvoorstel Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed 2023**
5. **Raadsvoorstel Programma Water en Riolering Utrecht 2024-2028**

De **voorzitter** verzoekt de leden om hun inbreng kort en bondig te houden. Eventuele moties kunnen vanavond worden aangekondigd.

De heer **Simşek** (DENK) meent dat het indienen van moties afhankelijk kan zijn van de beantwoording van de wethouder.

De **voorzitter** denkt dat bij het aankondigen van moties mogelijk andere fracties willen aansluiten. Hierna geeft hij het woord aan mevrouw Ramaker voor haar eerste termijn.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) dankt voor de beantwoording van de gestelde vragen. Zij herhaalt haar kritiek op de late aanlevering van de meicirculaire. Bij de begroting in het najaar komt de september-circulaire en zij zou het jammer vinden als bij de beantwoording van vragen dan weer wordt verwezen naar de circulaire. De raad gaat over de hoofdlijnen en hoeft niet tot in detail te horen wat het financieel/administratief betekent. Kan de wethouder toezeggen dat de raad minstens vijf dagen voor de begrotingsbehandeling 2024 de bevindingen van de septembercirculaire toegezonden krijgt?

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vraagt hoe de VVD gaat reageren als achteraf de cijfers dan toch iets anders zijn.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) zegt dat de meicirculaire op 31 mei is uitgekomen en dat het college op hoofdlijnen kan aangeven wat die betekent voor de gemeente Utrecht, zonder met cijfers te komen.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vraagt of de VVD het ermee eens is dat de meicirculaire in principe pas een vertaling krijgt bij de Programmabegroting.

Het gaat mevrouw **Ramaker** (VVD) om de eerste bevindingen van het college op hoofdlijnen. De werkdruk voor de raad is heel hoog, met een grote hoeveelheid stukken. Kan de wethouder eventueel samen met de adviescommissie het proces rondom de Voorjaarsnota en de Jaarstukken tegen het licht houden en kijken hoe dit slimmer kan?

De heer **Vasters** (D66) meent dat dit niet aan het college is maar aan de raad. Hoe ziet de VVD dat voor zich?

Mevrouw **Ramaker** (VVD) denkt dat vragen gebundeld kunnen worden. In de Jaarstukken zitten veel dubbele teksten en verwijzingen die niet kloppen.
De gemeente stormt af op een fors tekort van ruim 70 miljoen in 2027. De strategie van het college gaat uit van “wie dan bestuurt, wie dan zorgt”, want in 2026 start een nieuwe collegeperiode. Het ravijn in 2026 wordt met een kasschuif van ruim 21 miljoen gepasseerd. In 2027 wordt de kasschuif wederom toegepast, maar op enig moment is de kas leeg. Van dat boekhouden in de toekomst is de VVD geen fan.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) meent dat het ravijn pas over vier jaar is. Wil de VVD nu al het volledige gat dichten?

Mevrouw **Ramaker** (VVD) zegt dat het ravijn in 2026 is, het jaar van de gemeenteraads-verkiezingen. In haar inbreng zal zij aangeven hoe dat gedicht kan worden. Er zijn forse bijsturingen nodig als er onverwachte dingen gebeuren of als het Rijk een andere systematiek kiest voor de uitkering uit het Gemeentefonds. In deze tijd, met alle onzekerheden, is het prettig om te weten waar de focus ligt. Dat doet het college met scenario 2 van het filmscript “Ongelijk investeren in gelijke

kansen", namelijk kritisch kijken naar taken binnen het sociale domein. De VVD is het daarmee eens, maar het college moet in de begroting 2024 met concrete bezuinigingsvoorstellen komen. Kan de wethouder dit jaar met scenario's komen voor het dempen en bijsturen van de uitgaven in het sociale domein en die bij de begroting aan de raad voorleggen, in plaats van volgend jaar bij de Voorjaarsnota?
De VVD wijst op het dekken van ambities met onttrekkingen aan reserves en noemt als voorbeeld de reserve Riolering. Het kan niet zo zijn dat die voor de helft wordt leeggehaald, terwijl bij de begroting 2024 een tariefsverhoging wordt aangekondigd. Het kan ook niet zo zijn dat wordt uitgegaan van het niet halen van planningen en dat dan het niet-bestede geld alvast als dekking wordt opgevoerd bij de meerjarenbegroting. Ook kunnen boetes, bijvoorbeeld bij inspecties bij kinderopvang, niet alvast worden ingecalculeerd als baten. De VVD vindt dat niet op de toekomst voorgesorteerd kan worden met aannames. Zij vraagt de wethouder zijn collega's mee te nemen in het gecontroleerd sturen op de uitgaven met de kennis en wetenschap van nu. Wat is daarvoor nodig?
De VVD vindt dat gestopt moet worden met overcompenseren door boven op het Rijk bijdragen te leveren aan mensen of organisaties. Zij verwijst naar de vele armoederegelingen, het noodfonds Energielasten en de maatschappelijke organisaties. Het college moet stoppen met 0,5 miljoen jaarlijks extra boven op de 1 miljoen die er al is voor inclusie en diversiteit in het stadskantoor.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) constateert dat de VVD het eens is met een kritische blik op de taken binnen het sociale domein. Tegelijkertijd vraagt de VVD het college om met allerlei zaken te stoppen.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) ziet het scherper sturen niet terug in de cijfers.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) vindt dat de raad nu randvoorwaarden stelt om de puzzel te gaan leggen, om te kijken waar het scherper kan en waar keuzes kunnen worden gemaakt.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) zegt dat de VVD vindt dat dat sneller kan en dat het niet alleen aan de raad is. Het college moet snel met voorstellen komen.
De gemeente biedt boven op de wettelijke taken van armoederegelingen extra regelingen aan voor een bedrag van 7,7 miljoen structureel, los van de uitvoeringskosten. Het is dus zaak om keuzes te maken over wie waarvoor in aanmerking komt.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) meent dat de armoederegelingen er zijn voor de mensen die ze het hardst nodig hebben. Steeds meer mensen maken er aanspraak op en daardoor ontstaat een tekort. Wie wil de VVD de armoederegelingen gaan ontzeggen?

Mevrouw **Ramaker** (VVD) vindt het een fors bedrag, boven op de wettelijke regelingen en de uitvoeringskosten. Dat betaalt Utrecht zelf. Gelet op de onderbesteding bij die uitkeringen, zou je kunnen kijken of je daarop kunt besparen.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) meent dat er juist overbesteding is. De armoederegelingen zijn een goede manier om andere problemen in het sociale domein te voorkomen. Bestaanszekerheid is belangrijk voor de volksgezondheid en gaat zorgvraag tegen.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) vindt dit generaliseren. Niet iedereen zit in de bijstand en niet iedereen maakt gebruik van de armoederegeling. Het geld om dit te kunnen betalen, wordt uit andere potjes gehaald, zoals bereikbaarheid en groen.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) vraagt nogmaals wie de VVD de armoederegelingen wil ontzeggen. Er is geen onderbesteding, maar overbesteding.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) onderschrijft dat de mensen die het nodig hebben, het moeten kunnen krijgen. Zij moeten ook de weg ernaartoe weten te vinden. Zij vindt het belangrijk om te kijken of het in deze tijd, waarin iedereen soberder moet zijn, wat minder kan.
Zij vervolgt haar betoog. Het college moet stoppen met nodeloos visies maken, zoals die voor

Overvecht, en stoppen met koploper te zijn ten koste van de eigen portemonnee. Dat kost allemaal ambtelijke capaciteit. Hetzelfde geldt voor het gelobby. De VVD roept op om goed te kijken naar de eigen organisatie, die zo georganiseerd moet zijn dat zij kan doen wat nodig is.

Mevrouw **Kendir** (Student&Starter) vindt dat juist met lobbyen geld dat nodig is, kan worden binnengehaald. De gemeente wordt immers voor haar taken niet voldoende gecompenseerd vanuit het Rijk.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) verwijst naar de VNG, waarin de burgemeester goed kan lobbyen. Als de raad het college elke keer vraagt te lobbyen bij het Rijk, vraagt dat extra ambtelijke capaciteit, die zich niet altijd in resultaat vertaalt.

Mevrouw **Kendir** (Student&Starter) denkt dat stoppen met lobbyen gaan zorgen voor grotere financiële tekorten.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) kan zich aansluiten bij de oproep om focus aan te brengen. Op welke punten denkt de VVD minder ambtelijke capaciteit in te zetten?

Mevrouw **Ramaker** (VVD) wijst op het bedrag van 0,5 miljoen per jaar voor inclusie. Dat zijn drie topambtenaren.

De heer **Vasters** (D66) vraagt naar voorbeelden waarin Utrecht koploper is.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) noemt als voorbeeld de armoederegelingen, waar de raad de burgemeester vroeg om bij het Rijk iets voor elkaar te krijgen wat wettelijk niet mogelijk was. Je kunt echter ook koploper zijn op een gebied waar je heel goed in bent en veel in geïnvesteerd hebt.
De VVD vindt ook dat kritisch moet worden gekeken naar alle reserves en voorzieningen in de programma's en verwijst hierbij naar de constatering van de accountant. Wat is de reactie van de wethouder op het voorstel om in de begroting 2024 op zoek te gaan naar versobering en financiële focus op dat wat echt nodig is?
Over de afschrijvingstermijn van de 4 miljoen investering emissieloze vloot heeft de VVD antwoord ontvangen. Zij wil graag weten over hoeveel jaar het bedrag van € 250.000 wordt afgeschreven? Gaat het echt om 4 miljoen extra investering?

De heer **Van der Zweth** (PvdA) is blij met de concrete voorstellen en getallen, waardoor het verhaal meer kleur krijgt, maar hij schrikt van de kleur. Hij meent dat de meeste voorstellen slechts weinig opleveren, maar dat het vooral gaat om het flink schrappen in de armoederegelingen.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) denkt dat met de voorstellen van de VVD dit jaar 8 miljoen bezuinigd kan worden, waarvan de helft de armoederegeling betreft.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vindt 4 miljoen op de armoederegeling veel. Waarom zoekt de VVD de bezuiniging juist bij mensen die kwetsbaar zijn?

Mevrouw **Ramaker** (VVD) vindt dat er kritisch naar gekeken kan worden. Mensen die werken, betalen belasting. Mensen die een eigen huis hebben, betalen ozb. Het moet allemaal betaald kunnen worden. Je kunt niet alles regelen om te zorgen dat anderen niet hoeven te werken. De VVD vindt wel dat mensen die het echt nodig hebben, recht hebben op een financiële tegemoetkoming vanuit de overheid.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) concludeert dat volgens de VVD iemand die niets bijdraagt, het maar met minder moet doen. Hij vindt dat een stuitend antwoord. Welke regeling moet volgens de VVD dichtgezet of flink versoberd worden?

Mevrouw **Ramaker** (VVD) meent dat de ozb in Utrecht fors is en dat daarvan heel veel leuke dingen kunnen worden gedaan, ook voor de mensen die het wat minder hebben. Haar collega zal dit punt in de commissie VOWE verder behandelen.

De heer **Simşek** (DENK) hoort de VVD zeggen dat armoederegelingen een soort subsidies zijn voor mensen die niet werken. Weet mevrouw Ramaker dat er heel veel werkende armen zijn, die met moeite het hoofd boven water houden?

Mevrouw **Ramaker** (VVD) zegt dat de VVD zich daarvan bewust is.
Het raadsvoorstel MJP Ruimte 2023 komt terug in de commissie ROG. Het is goed om te zien dat het college onderkent dat minder groei minder geld betekent. Daarom is het belangrijk dat deze budgetten via een reserve lopen, zodat de schommelingen opgevangen kunnen worden. De hele trap-op/trap-afsystematiek vindt zij te complex, zeker voor de ruimtelijke investeringen in fysieke projecten. Is het niet mogelijk om projecten volgens een haalbare planning te realiseren en via de reserve in balans te houden?

De heer **Vasters** (D66) denkt niet dat projecten half gerealiseerd worden. Hij meent dat een aantal projecten on hold zijn gezet, die pas worden gerealiseerd als het geld er is.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) zegt dat het raadsvoorstel MJP Vastgoed terugkomt in de commissie EDVW. De VVD vindt dat de raad bij grote investeringen in stelling moet worden gebracht met een apart raadsvoorstel. Zij vindt het prima dat Magazijn De Zon nu in de Voorjaarsnota als reservering is opgenomen.
In het raadsvoorstel Water en Riolering wordt een maximum gesteld aan de 4 miljoen in de reserve Riolering. Het college haalt er 4,6 miljoen uit en de inwoners moeten voor deze onttrekking met een tariefsverhoging betalen, met als reden dat er kostenverhogingen worden verwacht in 2025 en verder. De vraag aan de wethouder is of je zomaar middelen kunt halen uit een reserve, die gevuld is met de penningen van de inwoners.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) meent dat er duidelijke keuzes moeten worden gemaakt om de tekorten op te vangen. Voor GroenLinks blijven de drie prioriteiten van het coalitieakkoord leidend.
Zij gaat eerst in op de risico's. Zij vindt het verstandig om niet nu al onomkeerbare bezuinigingen door te voeren en verder te gaan dan nodig is. De insteek van het college om te corrigeren voor de tekorten bij Jeugd en Wmo en de groei van de stad, is heel verstandig. Ook met de risico's is er nog steeds een tekort, onder andere door het oplopende tekort in de zorg, zodat Utrecht moet bezuinigen. Voor GroenLinks staat voorop dat de gemeente klaar blijft staan voor de inwoners die dat het hardst nodig hebben. Het college stelt een set van vijf principes voor bij de bezuinigingen binnen het sociale domein. De eerste vier principes kan GroenLinks goed volgen, hoewel daar pijnlijke keuzes uit voortkomen. Maatregel 5, bezuinigingen op voorzieningen die Utrecht nu juist Utrecht maken, gaat echter te ver. Het is wel goed dat het college eerst kijkt of het Rijk die kosten wil dragen. GroenLinks zal op dit punt met een wijzigingsvoorstel komen.

De heer **Van Steeg** (CDA) constateert dat GroenLinks scenario 2 wil loslaten en breder wil kijken dan alleen het sociale domein.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) vindt dat breder in de begroting moet worden gekeken. Daarmee wordt scenario 2 losgelaten.

De heer **Van Steeg** (CDA) vraagt een nadere uitleg.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) vindt het lastig om te weten waar je "ja" tegen zegt, omdat in de Voorjaarsnota alleen principes staan waar nog geen bedragen bij genoemd zijn. GroenLinks wil principe 1 t/m 4 volgen. Principe 5 gaat echter over dingen die in Utrecht extra worden gedaan, maar die veel andere vraagstukken voorkomen. Je wilt niet dat de meest kwetsbaren inwoners geraakt worden.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) meent dat nu ook zaken vertraagd worden om kosten te dekken voor het sociale domein. Wat is het verschil?

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) is het daarmee eens. Zij stelt daarom voor om niet alles in het sociale domein te zoeken.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) wijst op de Wmo, waar waarschijnlijk de inkomensafhankelijke bijdrage zal komen te vervallen. Komt er daarmee volgens GroenLinks niet meer lucht in het sociale domein?

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) meent dat het vervallen van de inkomensafhankelijke bijdrage het juist lastiger maakt om de meest kwetsbaren de zorg te geven en anderen te ontzien.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) wijst op het belang van een heldere financiële paragraaf bij alle voorstellen die er nog aan komen, zoals voor de Wmo.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) deelt dat. Bij bezuinigingen moet duidelijk zijn waar je “ja” of “nee” tegen zegt.
Bij bezuinigingen moet ook kritisch naar de eigen uitgaven worden gekeken. In de Voorjaarsnota zitten extra middelen voor de versterking van de raadsondersteuning. Het democratieprogramma moet prioriteit krijgen binnen de griffie, maar in deze tijden kan het budget van de griffie niet zomaar groeien. Zij pleit ervoor dat het democratieprogramma binnen het huidige griffiebudget wordt opgelost.

De heer **Maas** (Volt) is verbaasd over het voorstel van GroenLinks. Na de verkiezingen zijn allerlei maatregelen genomen, waaronder het democratieprogramma. Hij begrijpt niet dat GroenLinks dit wil afschaffen.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) wil het niet afschaffen. De griffieondersteuning is door de jaren heen sterk gegroeid en volgens haar moeten er binnen de griffie andere prioriteiten worden gesteld.

De heer **Maas** (Volt) is blij dat het democratieprogramma behouden blijft, maar concludeert dat professionele ondersteuning door de griffie wel afgeschaft kan worden, hetgeen ten koste gaat van de kwaliteit van de raad.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) denkt niet dat meer budget altijd leidt tot meer kwaliteit. Men kan ook bij de ambtenaren uitvraag doen om onderbouwing te krijgen, zodat de vraag relevant is wat er door de griffie moet worden gedaan.

De heer **Van Heuven** (PvdD) wijst op de recente herijking bij de griffie. In principe doet de griffie alleen nog maar wat de raad vraagt. Nog meer schrappen lijkt hem niet goed voor de kwaliteit van de raad.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) ziet bij sommige voorstellen een advies en vraagt zich af of dat nodig is.

De heer **Van Heuven** (PvdD) denkt dat dat een klein onderdeel is van het werk van de griffie. De griffie is voorts bezig met digitaliseren, het contact met de stad, communiceren en uitleggen wat de raad doet.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) zegt dat het gaat om een besparing van ongeveer € 200.000 op een griffiebudget van 2 miljoen. Zij ziet hier ruimte voor.

De heer **Van Heuven** (PvdD) blijft erbij dat de kwaliteit van de griffie vooropstaat en wijst op de groei van de ambtelijke organisatie met 6% tot 8% per jaar.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) vindt de kwaliteit ook van belang, maar de vraag is welk budget daarvoor nodig is. Een grotere stad als Den Haag heeft bijvoorbeeld een lager griffiebudget.

De heer **Van Steeg** (CDA) vindt het terecht om in moeilijke tijden te kijken naar de eigen organisatie. In de Voorjaarsnota staan wat middelen voor de raadswissel en de fracties hebben ook extra

budgetten gekregen. Zou daar ook niet naar gekeken moeten worden?

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) vindt dat ook naar de fractiebudgetten gekeken mag worden, maar weet dat dat in de raad heel gevoelig ligt.

Mevrouw **Kendir** (Student&Starter) vraagt of GroenLinks het voorstel inzake de griffie alsnog wil handhaven als blijkt dat daardoor een deel van het democratieprogramma niet door kan gaan.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) denkt dat er dan opnieuw een gesprek zal zijn. Volgens haar is er ruimte in het griffiebudget te vinden.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) is het ermee eens dat ook gekeken moet worden naar bezuinigingen binnen het stadhuis. Kan mevrouw Kleinrensink een aantal specifieke dingen noemen die volgens haar binnen de griffie niet meer gedaan hoeven te worden?

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) heeft een paar voorbeelden gegeven, zoals de vraag in hoeverre een griffie politieke adviezen moet geven. In overleg met de griffier kan hierover nader gesproken worden.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) zou inderdaad de griffie een rol in dit gesprek willen geven.

De heer **Dorst** (griffier) laat deze politieke afweging aan de raad. Hij is wel beschikbaar voor een bestuurlijk advies.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) dankt de heer Dorst voor deze reactie. Hij benadrukt dat de raad samen met de griffie de afweging moet maken.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) denkt dat het beter is om dit onderwerp bij Bestuurlijke Zaken te bespreken. Zij vraagt wat GroenLinks met de vrijkomende € 200.000 wil doen.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) wijst op de brede wens in de raad om meer groen in de stad. Daarvoor kan dit goed gebruikt worden. In de commissie Groen zal GroenLinks hierop terugkomen.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) vraagt of GroenLinks democratisering een primaire taak van de gemeenteraad vindt. De gemeenteraadsleden moeten zichtbaar zijn in de stad om te kunnen laten zien wat de stem van de inwoner betekent.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) is het daarmee eens. De raadsleden hebben zelf een belangrijke rol.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) is voor ondersteuning door de griffie en zou die € 200.000 liever halen bij de beheerder die voor de Dom wordt ingesteld.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) deelt dat het belangrijk is om in te zetten op democratie in de stad.
Zij vervolgt haar betoog. Met betrekking tot bouwen zet de gemeente stappen om het bouwtempo te handhaven en te blijven ontwikkelen. In de Voorjaarsnota wordt echter ook gesproken over economische haalbaarheid. GroenLinks wil niet te snel meegaan in de wensen van ontwikkelaars, maar wil kritisch blijven op wat er kan.

De heer **Vasters** (D66) wijst op de bouwcrisis. Ontwikkelaars hebben het moeilijk en de gemeente moet daar volgens hem een helpende hand bij bieden.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) zegt dat ontwikkelaars jarenlang veel geld hebben verdiend, zodat het volgens haar niet nodig is dat de gemeente bij een klein beetje crisis geld moet toeleggen.

De heer **Vasters** (D66) zegt dat er op dit moment niet gebouwd wordt. Het is te makkelijk om te

zeggen dat ontwikkelaars moeten interen op hun eigen reserves. Dan wordt er dus niet gebouwd. Hij stelt voor om deze discussie voort te zetten in de commissie ROG.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) vraagt hoe GroenLinks betaalbare woningen denkt te kunnen bouwen als ontwikkelaars moeten inleveren.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) is voorstander van het handhaven van het bouwtempo en vindt dat regulering nodig is om betaalbare woningen te realiseren. Zij wil echter niet het verdienmodel van ontwikkelaars spekken.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) vraagt wat de gemeente verdient met het voorstel van GroenLinks.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) antwoordt dat afspraken met ontwikkelaars kunnen worden gemaakt dat investeringen terugbetaald worden als er wel winst gemaakt wordt. Dit debat hoort echter thuis in de commissie ROG.
In de Voorjaarsnota is een duidelijke slag gemaakt op de leesbaarheid, zodat duidelijk is waar de keuzes worden gemaakt. Complimenten daarvoor.

De heer **Van Steeg** (CDA) zegt dat de financiën van de gemeente onder druk staan. Het overschot van 35 miljoen dat vorige week besproken is, is inmiddels verwerkt in de Voorjaarsnota. Met de meicirculaire verslechtert het beeld alleen maar, zeker op de langere termijn. Hij vraagt een reactie van de wethouder op de fout in de Voorjaarsnota ten aanzien van de cao's en hoe die wordt opgelost.
Voorts zou hij graag zien dat de raad wat meer greep krijgt op het planningsoptimisme, bijvoorbeeld door eerdere informatie. Graag een reactie van de wethouder.

De heer **Vasters** (D66) vraagt op welke manier de raad volgens het CDA geïnformeerd moet worden.

De heer **Van Steeg** (CDA) wijst op de wirwar aan regelingen vanuit het Gemeentefonds. Planningsoptimisme is heel moeilijk te halen uit Jaarstukken of de Voorjaarsnota. Als de raad daar eerder greep op krijgt, helpt dat bij beslissingen over de Jaarstukken en de Voorjaarsnota.
In de begroting zit veel onzekerheid. In het pakket Groei en Balans wordt een aantal uitgaven doorgeschoven naar 2027, zoals Sport en Cultuur, maar er wordt niet gekort op overhead, terwijl dat de meest logische korting lijkt.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) wijst op het belang van een benaderbare overheid. Dan moet er toch juist niet gekort worden op overhead.

De heer **Van Steeg** (CDA) zal nog voorstellen doen om dat te borgen, maar het gaat hem om het pakket Groei en Balans en de investeringen in Sport en Cultuur. Die heeft niets te maken met het stadskantoor.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) vindt dat ook op dit gebied de overheid met de inwoners moet meedenken.

De heer **Van Steeg** (CDA) vindt dat een korting op Sport en Cultuur vergezeld moet gaan van een korting op de overhead.
Voorts gaat hij in op de rioolheffing, waarbij de lasten toch verhoogd worden. De lasten worden breed met 7% verhoogd. Graag een reactie van de wethouder. Ook wijst hij op de verhoging van de huwelijksleges.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) meent dat bij de rioolheffing de lasten niet verhoogd worden. Er is een restant over, op jaarbasis € 3 per inwoner, en de vraag is of dat terugkomt of niet.

De heer **Van Steeg** (CDA) zegt dat de rioolreserve is afgetopt op 4 miljoen. Die wordt doorgestuurd naar de Voorjaarsnota en dan kan de verlaging niet plaatsvinden. In de begroting wordt weer een

nieuwe stap gezet. Hij hoort graag van de wethouder hoe dat precies zit.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vindt een verlaging die niet doorgaat iets anders dan een verhoging. Voorts heeft de legesverhoging volgens hem te maken met de hoge inflatie.

De heer **Van Steeg** (CDA) vervolgt zijn betoog met de verhoging van de kosten bij Jeugd en Wmo. Het CDA vraagt wat het tweede scenario precies betekent. Is het niet beter om een duidelijker taakstelling te kiezen bij Jeugd en Wmo? Op de langere termijn kun je immers verwachten dat daar geld voor uit het Gemeentefonds zal komen. Bij scenario 2 wordt in de brede welzijnshoek naar bezuinigingen gezocht. Wat betekent dat precies? Hoort de korting van € 200.000 op handhaving daar ook bij? Het college moet de keuzes duidelijk maken. Dat is in deze Voorjaarsnota nog onvoldoende het geval.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) is benieuwd hoe het CDA dat voor zich ziet.

De heer **Van Steeg** (CDA) kan zich voorstellen dat er een duidelijkere taakstelling komt bij Jeugd en Wmo, zodat, als er geld terugkomt, de keuzes op een andere manier kunnen worden gemaakt. Dan kan wellicht ook breder gekeken worden dan het brede welzijnsdomein. Hij vindt het jammer dat Sport en Cultuur en Handhaving ook geraakt worden.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) begrijpt dat het CDA het toch binnen Jeugd en Wmo wil oplossen en daarna breder wil kijken binnen de hele begroting.

De heer **Van Steeg** (CDA) zegt dat dat klopt. Hij zou een aantal onderwerpen willen ontzien. Het is goed om na te denken op welke manier wordt omgegaan met middelen die eventueel later komen. Worden die dan toegekend aan Jeugd en Wmo of worden die geïnvesteerd in Sport en Cultuur? Graag een reactie hoe het college dat ziet.

De heer **Vasters** (D66) ziet in de vooruitblik op de komende jaren de effecten van de huidige roerige tijden. Als er niets gebeurt, ontstaan er flinke tekorten, optellend tot ruim 70 miljoen structureel. Daarom moeten met deze Voorjaarsnota een aantal zware keuzes worden gemaakt. D66 is blij dat in de Voorjaarsnota de prioriteiten uit het coalitieakkoord overeind blijven, zoals investeren in duurzaamheid, betaalbaar wonen en onderwijs. De gemeente blijft een solide financieel beleid voeren. Wel worden de komende jaren meer risico's genomen. Met de meicirculaire blijkt dat er vanaf 2026 structureel een tekort zal zijn van 17 miljoen. Ook hangt Utrecht de opschalingskorting van 15 miljoen boven het hoofd. Hij hoort graag van de wethouder wanneer het college de eerste ideeën aanlevert om deze tekorten op te vangen.
Ten aanzien van het opvangen van de tekorten die nu worden voorzien, is D66 blij met het uitgangspunt dat de lasten niet verder verhoogd worden. D66 is ook blij met het voorstel om de afvalstoffenheffing meer te differentiëren naar de omvang van een huishouden. De heer Meijer heeft in 2015 al gepleit voor eerlijke tarieven. Een oplossing voor de tekorten moet worden gevonden in het kritisch kijken naar de uitgaven. Een groot deel van de toegenomen kosten zit bij Wmo en Jeugdhulp. Het is dan ook logisch om eerst naar deze twee posten te kijken. In dat proces zullen moeilijke beslissingen moeten worden genomen. D66 is blij met de toezegging dat college en raad hierbij nauw samen optrekken.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) vraagt waar in deze Voorjaarsnota zware keuzes zijn gemaakt.

De heer **Vasters** (D66) wijst op de keuzes naar het zoeken van besparingen in het sociale domein, specifiek bij Jeugd en Wmo. Hoe die keuzes precies uitvallen, moet nog worden uitgewerkt.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) wijst op het voorstel bij de afvalstoffenheffing, toch een verhoging voor iemand die met meerdere mensen in één huis woont.

De heer **Vasters** (D66) denkt dat er belangrijke keuzes in de Voorjaarsnota staan. Meer differentiëren bij de afvalstoffenheffing vindt hij eerlijker dan dat iedereen hetzelfde tarief betaalt, ongeacht uit hoeveel personen het huishouden bestaat.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) meent dat er zware keuzes zijn gemaakt ten koste van de bereikbaarheid van en mobiliteit in de stad Utrecht. Is D66 het daarmee eens?

De heer **Vasters** (D66) weet niet op welke zware keuzes mevrouw Ramaker doelt.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) zegt dat er zware keuzes moeten worden gemaakt binnen het sociale domein, maar dat die blijkbaar al zijn gemaakt op andere domeinen.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) vindt dat een huishouden dat uit meer mensen bestaat, efficiënter met zijn afval kan omgaan, hetgeen resulteert in minder afval per persoon. Een systeem dat werkt met daadwerkelijk aangeleverd afval is volgens hem nog eerlijker.

De heer **Vasters** (D66) meent dat zes personen meer afval hebben dan twee personen. Een systeem waarbij per kilo afval wordt betaald, zou goed zijn, maar daarvoor is het volgens hem nog niet het juiste moment.

De heer **Maas** (Volt) vraagt of D66 het probleem daadwerkelijk binnen het sociale domein wil oplossen en het dus wil beperken tot scenario 2.

De heer **Vasters** (D66) wil in de eerste plaats kijken naar het sociale domein, in eerste instantie binnen Wmo en Jeugd. D66 kiest op dit moment voor scenario 2, maar vindt het te vroeg om op dit moment te zeggen dat dat haalbaar is. In dit kader wacht hij het voorstel van GroenLinks af.

De heer **Van Steeg** (CDA) vraagt wat voor D66 het brede sociale domein is.

De heer **Vasters** (D66) antwoordt dat binnen het sociale domein heel veel beleidsvelden vallen. Scenario 2 stelt voor om eerst bij Wmo en Jeugd te kijken en daarna ook te zoeken bij andere beleidsvelden in het sociale domein. Dat is inderdaad een breed domein. Hij volgt in dezen het voorstel om aan bepaalde zaken niet te komen en aan andere zaken eventueel wel. Dit moet in de komende maanden duidelijk worden.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) zegt dat Utrecht zestien plaatsen is gezakt op de ranglijst voor kinderrechten. Zou Jeugdzorg niet het laatste onderdeel moeten zijn waarop bezuinigd wordt?

De heer **Vasters** (D66) is ook geschrokken van dat bericht. Tegelijkertijd gaat de zorgvraag de komende jaren toenemen en nemen de personeelstekorten toe.
D66 vindt dat ook kritisch naar de eigen ambtelijke organisatie moet worden gekeken. Er wordt extra geïnvesteerd in de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie. Wat zijn de ervaringen tot nu toe daarmee? Naast versterking van bepaalde afdelingen zijn er echter ook mogelijkheden voor kosten-besparingen. Kan middels een benchmark met andere gemeenten daar onderzoek naar worden gedaan?

De heer **Van Steeg** (CDA) vraagt of D66 al wil kijken of er bij Cultuur of Handhaving mogelijkheden zijn om te schuiven of andere plannen te maken en of hij de Voorjaarsnota financieel wil aanpassen.

De heer **Vasters** (D66) meent dat in de breedte naar de ambtelijke organisatie moet worden gekeken. Bij Cultuur en Handhaving wordt al iets weggehaald en daarin wil hij niet verdergaan.

De heer **Van Steeg** (CDA) constateert dat D66 wel ruimte voor besparingen op overhead ziet, maar niet bereid is om daar in deze Voorjaarsnota iets mee te doen.

De heer **Vasters** (D66) vindt een zorgvuldige aanpak belangrijk. Hij wacht een reactie van de wethouder af.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) vraagt welke ambities volgens D66 geschrapt kunnen worden zodat de overhead beperkt kan worden.

De heer **Vasters** (D66) heeft het niet over het schrappen van ambities, maar wil kijken waar de organisatie efficiënter kan opereren.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) vraagt of volgens D66 het schrappen van ambities ervoor zorgt dat er meer ambtelijke capaciteit beschikbaar is.

De heer **Vasters** (D66) is het daarmee eens, maar wil geen ambities uit het coalitieakkoord schrappen.

Mevrouw **Kendir** (Student&Starter) steunt de oproep tot meer efficiëntie in de ambtelijke organisatie. Gaat het dan ook om het aantal ambtenaren dat in dienst is of om de kostenposten daarbuitenom?

De heer **Vasters** (D66) kan zich voorstellen dat er teams of afdelingen zijn die met minder ambtenaren toe zouden kunnen.

Mevrouw **Kendir** (Student&Starter) leest juist dat er te weinig personeel is. Het voorstel om af te schalen volgt zij dus niet.

De heer **Vasters** (D66) wil specifiek kijken waar meer of minder mensen nodig zijn. Dat kan ook een verschuiving betekenen.

De heer **Van Heuven** (PvdD) noemt de term “ravijnjaar”, het jaar waarin de inkomsten vanuit het Rijk verminderen. De PvdD vindt dat investeringen om de klimaat- en biodiversiteitscrisis tegen te gaan, gehandhaafd moeten blijven. Te vaak zijn langetermijnbelangen geofferd voor financiële belangen op de korte termijn. Bij Groen blijft er te veel geld op de plank liggen. De ambitie tot schaalvergroting wordt teruggeschroefd. De PvdD wil dat voor Groen begroot geld daadwerkelijk aan Groen wordt uitgegeven.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vraagt hoe de heer Van Heuven oordeelt over de voorstellen in de Voorjaarsnota om scherp aan de wind te varen en risico’s te nemen, zodat de langetermijn-investeringen mogelijk zijn.

De heer **Van Heuven** (PvdD) heeft de afgelopen jaren bij de Jaarrekening gezien dat er veel geld voor Groen op de plank blijft liggen. In bestaande potjes blijft veel geld over, dat vervolgens wordt uitgegeven aan de voorzieningen Groot onderhoud Grijs en Groen. Met geld uitgeven aan Grijs red je de biodiversiteit niet.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) is het daarmee eens. Hij is benieuwd naar het oordeel van de heer Van Heuven over de risico’s die ingecalculeerd zijn en de onzekerheid die geaccepteerd wordt.

De heer **Van Heuven** (PvdD) denkt dat de risico’s defensief worden ingeschat en dat proactiever geld kan worden besteed aan de doelen op Groen, maar ook op andere domeinen. Hij roept het college op om meer lef te tonen en meer uit te geven.
In de huidige begroting wordt bijgestuurd door een aantal leges te verhogen. De leges voor evenementen en horeca zijn nog altijd niet kostendekkend. De PvdD zou die politieke keuze graag anders zien.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) denkt ten aanzien van het vorige punt dat het antwoord zal zijn dat er geen mensen zijn die dat uit kunnen voeren of dat de kosten veel te hoog zijn.

De heer **Van Heuven** (PvdD) hoort dat argument altijd. Er zijn veel inwoners in de stad die graag meehelpen om groen en biodiversiteit te bevorderen. Als je bijvoorbeeld gratis bomen weggeeft, maak je gebruik van de capaciteit in de stad.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) vraagt of de PvdD daar een motie voor indient.

De heer **Van Heuven** (PvdD) zegt dat de PvdD deze week een aantal voorstellen op het gebied van Groen zal indienen. De Voorjaarsnota voelt echter vaak als een voldongen feit, waar de oppositie niet doorheen komt. Hij heeft dat de afgelopen vijf jaar geprobeerd, maar dat lukt veelal niet.

Mevrouw **Kendir** (Student&Starter) denkt dat sommige evenementen hogere leges zouden kunnen betalen, maar veel evenementen niet, zoals het Bevrijdingsfestival.

De heer **Van Heuven** (PvdD) kan zich voorstellen dat er voor kleinere evenementen in de stad, die draaien op vrijwilligers, een tegemoetkoming is. Bij grote evenementen wordt echter grof geld verdiend. Ook die organisaties worden door de gemeente gesteund.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) vraagt of de PvdD het ermee eens is dat de raad, met het voorstel inzake sturen en verantwoorden, steeds beter aan het stuur komt.

De heer **Van Heuven** (PvdD) zegt dat dat klopt. Vorige week heeft hij samen met Student&Starter een motie ingediend om meer te kunnen sturen op ongedekte raadsvoorstellen. Voor oppositie-partijen blijft het echter heel moeilijk om bij de Voorjaarsnota een amendement aangenomen te krijgen.
De dierenhulporganisaties in de stad krijgen € 100.000, maar daarmee kan de doelstelling van de coalitie om 24 uur per dag zorg te leveren aan dieren die het nodig hebben, niet waargemaakt worden. Daarvoor is nog eens € 100.000 nodig.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) zegt dat het bedrag conform de motie is die de PvdD heeft ingediend.

De heer **Van Heuven** (PvdD) reageert dat ook voor deze organisaties de kosten inmiddels gestegen zijn. Daardoor kan de doelstelling niet worden waargemaakt. Het is frustrerend dat er op zo'n klein bedrag geen beweging is.
De BNG-bank heeft het resultaat over 2022 bekendgemaakt. Dat levert Utrecht een voordeel op van € 650.000. In hoeverre kan dit bedrag de komende jaren worden ingezet voor de doelen die de raad belangrijk vindt? Kan het geld daadwerkelijk naar duurzame doelen gaan?
Hij sluit aan bij het punt dat D66 maakte over een gedifferentieerde afvalstoffenheffing. Afrekening per kilo zit er nu nog niet in, maar dat debat moet later zeker gevoerd worden.
Het cultuurbudget groeit niet mee met de stad en de indexering blijft achter bij de inflatie. Culturele instellingen belanden buiten de Cultuurnota en het college neemt daar onvoldoende actie op.
Het college heeft de afgelopen jaren veel geld gereserveerd voor de noordelijke randweg. Het Rijk schort de bijdrage aan de verbreding op. De gemeente heeft een reservering staan van 11,7 miljoen. Welke ruimte is er om dit bedrag in te zetten op andere plekken in de begroting, zeker met het oog op de aankomende financiële belemmeringen?

De heer **Van Steeg** (CDA) zegt dat mensen in Overvecht zitten te springen om de NRU. De investering zal gedaan moeten worden.

De heer **Van Heuven** (PvdD) kan zich voorstellen dat iets van de reserve moet worden gebruikt om de doorstroming te verbeteren, maar wil graag weten wat het bericht van het Rijk betekent voor de reservering van de gemeente.
De PvdD is geschrokken van de keuze van het Rijk om te gaan financieren op basis van het bbp. Dat betekent dat de economische groei van Nederland een must is voor de gemeente om aan voldoende financiering te komen. Dat is onwenselijk, want economische groei is een probleem. Wat vindt de wethouder van het principe dat de gemeente afhankelijk is van het bbp en economische groei?

De heer **Van der Zweth** (PvdA) wijst op de huidige onzekere tijd met inflatie, de bouwkosten en de rente. Dat heeft invloed op de keuzes die raad en college moeten maken. Hij vindt het positief dat het college risico durft te nemen, zodat bezuinigingen kunnen worden beperkt. De motie inzake het accres is goed verwerkt in de Voorjaarsnota.

De grote zorg van de PvdA betreft het enorme tekort bij Jeugd en Wmo. Het is schrijnend dat het Rijk de gemeente in een positie brengt waarin gekort moet worden. Het principe dat de toekomstige tekorten bij Jeugd en Wmo binnen het sociale domein moeten worden opgelost, gaat de meest kwetsbare Utrechters raken. Het vijfde uitgangspunt gaat de PvdA te ver, omdat nog niet duidelijk is welke keuzes daarbij gemaakt zullen worden. Keuzes moeten altijd worden gemaakt vanuit het principe “ongelijk investeren voor gelijke kansen”, zodat de meest kwetsbare Utrechters worden ontzien. Hij hoort graag een reactie van de wethouder.
De PvdA heeft jarenlang gehamerd op realistisch begroten en het is een goede zaak dat er steeds ruimer met het planningsoptimisme wordt gewerkt. Met de hoge inflatie en bouwkosten blijft het nodig dat dit periodiek terugkomt.
De cao-loonsverhoging van 9% doet pijn, maar de PvdA is blij dat de overheid haar personeel compenseert. Ook de maatschappelijke organisaties moeten voor inflatie gecompenseerd worden.

De heer **Maas** (Volt) sluit zich aan bij de opmerkingen van vorige sprekers over de moeilijke tijden. Voor Volt zijn investeringen in klimaat, groen en transparantie in bestuur heel belangrijk. Hij vraagt of de wethouder iets meer kan vertellen over de meicirculaire en de middelen om de korting uit het regeerakkoord te compenseren. De berap heeft een positief saldo van € 800.000, maar niet duidelijk is waar dat bedrag naartoe gaat.
Hij sluit aan bij de oproep van PvdA en GroenLinks met betrekking tot de Wmo en Jeugd tot een ruimere afweging dan alleen scenario 2. Hij stelt voor om met de maatregelen uit scenario 2 te beginnen, maar wil voorkomen dat de gemeente in het sociale domein door de ondergrens zakt. Dat leidt alleen maar tot meer kosten in de toekomst.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vraagt of de ondergrens voor Volt dezelfde is als die hij heeft genoemd.

De heer **Maas** (Volt) antwoordt bevestigend. De maatregelen kan hij pas beoordelen als die zijn uitgewerkt.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) denkt dat dit volgende week nog niet bekend is, terwijl toch een besluit moet worden genomen.

De heer **Maas** (Volt) ziet veel ambitie in de Voorjaarsnota, maar wijst ook op de personeelskrapte. Hij heeft al eerder gewezen op het gevaar van stuwing. Er wordt nu bijvoorbeeld bezuinigd op de afdeling Economie, terwijl de oorzaak van het standplaatsenprobleem precies lag bij het gebrek aan uitvoeringscapaciteit. Graag een reactie van de wethouder.
Hetzelfde geldt voor de dienstverlening in het klantcontactcentrum. De tevredenheid hierover was al niet hoog. Is de wethouder niet bang om hierop nog verder te bezuinigen?
De vloot wordt per 2025 geëlektrificeerd en vanaf dat moment is er geld in de begroting gereserveerd. Dat is te laat. Dat budget had er al moeten zijn om aanbestedingen te doen. Hoe komt dit toch voor elkaar?
Er zijn allerlei regelingen voor armoede en kansengelijkheid. Volt blijft zich afvragen wat al die regelingen kosten aan ambtelijke inspanning. Is het niet effectiever om gewoon geld te geven?
Tot slot stelt hij het beweegprogramma op scholen aan de orde. De doelen zijn nobel, maar hij weet vanuit eigen ervaring hoe lastig het is om de doelen met zo’n beweegprogramma te halen. Bovendien wordt er gekort op sport en beweging in de openbare ruimte. Dit lijkt in tegenspraak. Graag een reactie van de wethouder.

Mevrouw **Kendir** (Student&Starter) zegt dat de Voorjaarsnota een tekort van 72 miljoen oplevert. De risico’s die met deze Voorjaarsnota genomen worden, vindt zij spannend maar nodig en begrijpelijk. De situatie waarin de gemeente door de onvoldoende compensatie en onzekerheid vanuit het Rijk is gekomen, is inmiddels niet meer houdbaar. Het kan niet zo zijn dat de gemeente haar taken daardoor niet meer kan uitvoeren. Zij hoopt dat het Rijk deze urgentie ziet en voldoende gaat compenseren. Zij roept het college op om hiervoor flink te blijven lobbyen.
Op het gebied van Jeugd en Wmo wordt een inhoudelijke aanpak voorgesteld. De eerste vier uitgangspunten kunnen goed helpen bij het creëren van een duurzaam zorgstelsel. Zij vindt het belangrijk dat deze opgave niet ten koste gaat van de kwetsbare Utrechters. Daarom hoort het vijfde

uitgangspunt niet thuis in deze aanpak.
In de Voorjaarsnota wordt aangegeven dat wordt gestopt met pilots, tijdelijke programma's en regelingen die geen structurele bijdrage leveren aan het verbeteren van de uitvoeringspraktijk. Het is goed om daarover het gesprek in de raad te voeren. Hoe wordt de raad hierbij meegenomen? Voorts vraagt zij zich af wat het scenario is als het beoogde bedrag van het Rijk niet wordt ontvangen. Welke investeringen hebben dan prioriteit en welke kunnen worden uitgesteld? Zij vraagt de wethouder om met verschillende scenario's te komen. De raad moet meer inzicht hebben bij de afwegingen en kunnen meebeslissen.

De heer **Simşek** (DENK) zegt dat in maart 2023 een krappe meerderheid van de raad voor de motie heeft gestemd over het gratis maken van aanvragen voor nieuwe identiteitsbewijzen en rijbewijzen voor mensen die hun geslachtsregistratie hebben gewijzigd. Er zijn ook mensen in de stad die nakomelingen zijn van tot slaaf gemaakten die om die reden hun naam willen veranderen. Hij roept het college op om deze mensen de mogelijkheid te bieden om gratis nieuwe documenten aan te vragen als zij hun naam veranderd hebben. Graag een toezegging van de wethouder.

De **voorzitter** wijst de heer Simşek erop dat dit verzoek aan het college thuishoort in de vergadering van 28 juni a.s., waarin wordt gesproken over veiligheid en bestuur.

De heer **Simşek** (DENK) zal dit verzoek eventueel morgen weer inbrengen. Mensen met een krappe portemonnee moeten geen kosten hoeven te maken voor het aanvragen van verplichte documenten. Hij roept het college op om minima een gratis identiteitskaart of paspoort te verstrekken. Bij beide voorstellen rekent hij op een toezegging van de wethouder en op een meerderheid in de raad.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) spreekt zijn complimenten uit voor de leesbaarheid van de Voorjaarsnota. De ChristenUnie is het eens met het scherpe financiële beleid, maar dat brengt wel grote risico's met zich mee. Hij vindt dat hier behoedzaam mee omgegaan moet worden. Kan de wethouder de raad het komend jaar op de hoogte houden in hoeverre de risico's daadwerkelijk optreden? Zo ja, hoe wil de wethouder dat gaan doen? Bij een gedegen financieel beleid hoort ook dat risico's op den duur onder controle worden gebracht en zo veel mogelijk worden beperkt. Welke plannen heeft de wethouder hiervoor? Kan hij die met de raad delen?
Terecht wordt voor veel oplossingen naar het Rijk gekeken. Veel tekorten komen immers daarvandaan. Welke inzet gaat het college plegen om de middelen naar Utrecht te krijgen? Hoe wordt de raad hiervan op de hoogte gehouden?
Het college schrijft dat passende maatregelen voor de klimaatcrisis moeten worden genomen. Een van de oorzaken van die crisis is de wereldwijde uitstoot van CO_2. De gemeente Utrecht werkt hieraan in meer of mindere mate mee, bijvoorbeeld door bouwwerkzaamheden, het verwerken van afval en het beheer van de openbare ruimte. Er is op dit moment geen inzicht in het aandeel van de verschillende programma's aan deze uitstoot. Is de wethouder bereid om dit richting de Programmabegroting inzichtelijk te maken? Wellicht kan gewerkt worden met een CO_2-budget, zodat gestuurd kan worden op de maximale CO_2-uitstoot van de gemeente.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) zou graag zien dat het college onderzoek doet naar de besteding van het geld voor Jeugdzorg. Er is geen enkel inzicht waarom de kosten zo gestegen zijn. Voorts moet volgens haar gekeken worden of de entreeprijs bij Tivoli en de Stadsschouwburg iets hoger kan worden, zodat de jeugd, de daklozen en iedereen die dat echt nodig heeft, geholpen kan worden. Zij heeft gemerkt dat elke bezoeker hiertoe bereid is.

De **voorzitter** concludeert dat hiermee de inbreng van de commissie is geleverd en schorst hierna de vergadering voor een kwartier.

Na hervatting van de vergadering geeft de **voorzitter** het woord aan wethouder Schilderman voor de beantwoording.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) gaat in op de financiële vragen en zal aangeven in welke commissie de inhoudelijke vragen aan de orde moeten worden gesteld.

Een aantal fracties vroeg naar de timing en de inhoud van de meicirculaire en naar het standpunt van het college daarover. De meicirculaire is pas eind mei ontvangen en is vrij gecompliceerd, met een aanpassing van de systematiek. In de brief is ook ingegaan op de vraag hoe de meicirculaire zich verhoudt tot het risico dat de gemeente neemt. Zij zal proberen om in het vervolg eerder de raad in kennis te stellen. In september is de week voor de commissievergaderingen een recesweek. Er is dan geen college, maar zij gaat haar best doen. Als de termijn niet gehaald wordt, zal zij de raad daarover informeren.
In de meicirculaire is onder andere sprake van een wijziging van de kostensystematiek. Deels heeft de gemeente daar nu al last van, deels straks. Een deel heeft effect op het volumedeel en een deel op het prijsgedeelte. Een meevaller is dat de inschatting van het geld dat van het Rijk komt, bijna exact uitkomt. De inschatting over het akkoord voor Jeugd heeft door de meicirculaire echter een negatief effect qua prijssystematiek. De totale omvang van de problemen in 2026/2027 neemt af, maar de kans dat de risico's zich gaan voordoen, neemt toe. Daarom wil het college scenario's voorbereiden voor het geval het risico van 2026 en 2027 zich voordoet. In het coalitieakkoord is afgesproken om ervan uit te gaan dat een volgend kabinet geen opschalingskorting inrekent. Vorig jaar heeft de raad bij de Programmabegroting een motie ingediend om meer risico te nemen en dat heeft het college gedaan. Naar verwachting is er in de jaren 2024 en 2025 een sluitend beeld. De scenario's zal het college volgend jaar bij de Voorjaarsnota aan de raad voorleggen. Er is dan voldoende tijd voor de raad om een afweging te maken. Het nadeel is dat, als de raad zich uitspreekt over de wenselijkheid van bezuinigingen, dat wellicht invloed heeft op de onderhandelingspositie met het Rijk.
De VVD vroeg naar de werkdruk en het proces rond de Voorjaarsnota. Een deel van de verbeteringen in dit proces zit in het vorige week aangenomen raadsvoorstel. Zij kan zich voorstellen dat de raad wensen heeft om verdere stappen te zetten en het proces te optimaliseren. Zij zou dat wel in stappen willen doen. De verbeteringen op de Meerjareninvesteringsprogramma's komen volgend jaar.
Voorts vroeg de VVD hoe het college omgaat met kasschuiven. In de begroting 2023 zat een kasschuif, maar die wordt voor een gedeelte in deze Voorjaarsnota teruggedraaid. De omvang van de kasschuif neemt daarmee dus af. Het is niet de bedoeling van het college om bij problemen steeds kasschuiven in te zetten, maar een kasschuif binnen een beperkte periode is wel een optie.
De VVD pleit voor een solide boekhouding. Het college zal binnen de eigen organisatie op een aantal vlakken kritisch kijken. Als voorbeeld noemt zij de problemen in het sociale domein. Om een en ander inzichtelijk te maken, komt het college met informatie over de beïnvloedbaarheid. Het staat de raad altijd vrij om iets niet te doen of iets anders te doen.
De VVD vroeg naar de emissieloze vloot. Het gaat inderdaad om een investering van circa 4 miljoen. De investering bestaat uit verschillende componenten die een verschillende afschrijvingstermijn hebben.
De VVD vroeg ook hoe het college omgaat met Groei in Balans en de trap-op/trap-afsystematiek. Het CDA vraagt daar ook naar in relatie tot het planningsoptimisme. In de begroting 2023 is een reserve Groei in Balans opgenomen, met het idee dat schommelingen dan beter opgevangen kunnen worden. Naar verwachting is de reserve in 2026 leeg. Het gaat vooralsnog om taakvelden en niet om specifieke projecten. Zij kan zich voorstellen dat de raad meer zicht wil hebben op de realisatie. Het college zal de raad volgend jaar bij de Voorjaarsnota informeren over hoe de meerjarenprogramma's eruit gaan zien. Dan zou ook breed iets kunnen worden gezegd over planningsoptimisme en of de reserve Groei in Balans voldoende is. Zij zegt toe dat het college dan naar de mogelijkheden kijkt.

De heer **Van Steeg** (CDA) had expliciet gevraagd om te beschrijven over welke onderwerpen worden uitgesteld en welke investeringen niet worden gedaan. In hoeverre raakt dat een lopend begrotingsjaar?

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) heeft haar toezegging gedaan voor alle meerjarenprogramma's, niet alleen voor Groei in Balans. De informatie is er nu ook, maar wat meer versnipperd.

De heer **Van Steeg** (CDA) wil greep krijgen op waar vertragingen zitten en in hoeverre die de begrotingscyclus raken.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) voegt nog toe dat vertraging meestal te maken heeft met capaciteit, materialen en beschikbaarheid.
De VVD vroeg naar de reserve Riolering. De reserve heeft als doel om het tarief te egaliseren, zodat te grote schommelingen worden voorkomen. Het tarief is kostendekkend en wordt alleen verhoogd met de indexatie. Als een onderdeel dat gefinancierd wordt uit de reserve Riolering, vertraagd wordt, komt dat in een voorziening terecht. De reserve die wordt aangehouden voor tariefegalisatie is groter dan wat nodig is. Vervolgens is afgewogen of de tarieven echt verlaagd konden worden. Daar is niet voor gekozen. De lasten blijven dus gelijk.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) vraagt waarom niet gekozen is voor lastenverlaging.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) antwoordt dat het bedrag per inwoner erg laag is. De inwoners zijn meer gebaat bij de investeringen die met het geld kunnen worden gedaan in andere onderdelen van de begroting.
GroenLinks vroeg naar de scenario's rondom Jeugd en Wmo heeft een amendement aangekondigd. Ook andere fracties stelden vragen op dit punt. De opgave binnen het sociale domein is groot. Daarom is het onmogelijk om exact aan te geven hoe het college hiermee in de begroting omgaat. Die opgave vraagt een andere vorm van werken. Daarom worden scenario's uitgewerkt. Het college kiest voor scenario 2: breed binnen het sociale domein, vooral omdat er veel verschillende taken zijn die elkaar in de uitvoering tegenkomen. Als de raad maatregel 5 anders wil wegen, kan hij daar een voorstel voor indienen. Als maatregel 5 niet wordt gedaan, wordt de onderhandelingspositie naar het Rijk wel verzwakt. In maatregel 5 zitten echter wellicht ook zaken die de raad wél acceptabel vindt. Zij blijft bij het voorstel van het college.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) denkt dat er een nuancering moet worden gemaakt. Plan Einstein zou bijvoorbeeld ook onder maatregel 5 vallen.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) zegt dat het college ten tijde van het maken van de Voorjaarsnota geen exact beeld kon geven. Dat is er volgend jaar bij de Voorjaarsnota wel. Een tussenstap, waarbij de raad verder wordt meegenomen, is volgens haar logisch. Als de raad instemt met de Voorjaarsnota, kan de raad nog besluiten hoe een en ander er precies uitziet. De precieze timing van de tussenstap kan het beste met de vakwethouders worden besproken.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) zou alles wat onder maatregel 5 valt, in de basis niet willen doen, maar kan zich voorstellen dat er daarop uitzonderingen mogelijk zijn.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) voegt toe dat maatregel 5 pas in werking treedt na de maatregelen 1 tot en met 4.
Zij zal het compliment van GroenLinks over de leesbaarheid doorgeven aan de opstellers van het stuk.
Het CDA vroeg naar een fout in de berekening. Als die er niet was geweest, had het beeld er inderdaad anders uitgezien. De fout is een meevaller van 8 miljoen, maar de totale omvang van de tegenvallers is aanzienlijk groter. Zij heeft de raad geïnformeerd zodra zij hiervan kennis had.
Het CDA vroeg ook naar de kostenstijgingen bij Jeugd en Wmo en de risico-inschatting daarvan. In de Voorjaarsnota is een risico-inschatting gemaakt voor het geld dat vanuit het Rijk komt. In de meicirculairebrief staat dat het wat verder tegenvalt. In de Voorjaarsnota is het niet doorgaan van een gedeelte van de bezuiniging opgenomen. Dat is in overeenstemming met de verwachting van het akkoord dat landelijk gesloten is, maar dat blijft nog wel een risico.
Het CDA vroeg wat scenario 2 precies betekent en vroeg naar handhaving. Handhaving zit heel weinig in dit onderdeel.

De heer **Van Steeg** (CDA) vindt de afbakening van het sociale domein niet heel helder.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) zegt dat het de bedoeling is om het in alle programma's van het sociale domein op te lossen, omdat de problemen waar de programma's mee te maken hebben, inhoudelijk overeenkomen.

De heer **Van Steeg** (CDA) zal zijn vraag over de afbakening van het sociale domein morgen in de commissievergadering stellen.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) vervolgt haar beantwoording. Het CDA vroeg of extra middelen die mogelijk later komen, worden geïnvesteerd. Zij verwacht niet dat er veel extra middelen komen, ook al omdat het Rijk zelf moet bezuinigen. Als er extra middelen komen, worden eerst de risico's en de gaten opgelost die nog gedekt moeten worden, voordat er wordt gedacht aan nieuwe investeringen.

De heer **Van Steeg** (CDA) vraagt wat er gebeurt als er wél extra middelen voor Jeugd komen vanuit het Rijk. Wordt dan breed in de begroting gekeken of gaat het geld als eerste naar Jeugd?

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) acht de kans dat de middelen vanuit het Rijk tegenvallen aanzienlijk groter dan dat ze meevallen. Mocht er een meevaller zijn, dan kan op dat moment een afweging worden gemaakt, ook in relatie tot 2026.

De heer **Van Steeg** (CDA) heeft specifiek gevraagd naar de overhead binnen Groei in Balans.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) antwoordt dat bij overhead onderscheid moet worden gemaakt tussen algemene ambtelijke uitvoeringskracht en overhead. Overhead gaat over de bedrijfs-voeringsfuncties, zoals Financiën, HR, Control en IT. Daar zit men op het basisniveau. De uitvoeringskracht betreft personele inzet op een aantal verschillende beleidsonderwerpen. Bij Groei in Balans gaat het over een investeringspakket. Die investeringen hebben niet direct extra overhead tot gevolg. Een verandering daarin geeft dus niet per direct een meevaller op de belasting van overhead.

De heer **Van Steeg** (CDA) meent dat er in het onderdeel Groei in Balans een stuk overhead zit, maar daarop wordt niet bezuinigd. Als je dat bij Sport en Cultuur doet, moet je het daar ook doen.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) komt aan het einde van haar beantwoording terug op deze vraag.
De PvdD heeft een vraag gesteld over de klimaat-en biodiversiteitscrisis. Die hoort thuis in de commissie MGOR. Over de leges voor evenementen en horeca kan een andere keuze worden gemaakt. Zij wacht een voorstel van de PvdD daarvoor af.
De PvdD vraagt hoe wordt omgegaan met dierenhulporganisaties. Een bedrag van € 100.000 is zeker te vinden in de begroting, maar dan moeten er andere keuzes worden gemaakt. Het college heeft daar niet voor gekozen.
De PvdD vroeg naar de BNG-bank en de resultaten van het dividend. De resultaten van het dividend worden elk jaar meegenomen in de integrale afweging. Dan wordt bepaald waar het voor ingezet wordt. De verwachte dividendinkomsten voor de komende jaren zijn verhoogd met € 250.000. Die zitten in het financiële beeld en daar staan bestedingen tegenover.

De heer **Van Heuven** (PvdD) vindt dat wat de wethouder zegt, precies illustreert wat hij bedoelde met de opmerking dat het voor oppositiepartijen soms moeilijk is om door de Voorjaarsnota heen te komen.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) zegt dat de raad het budgetrecht heeft. Als de raad liever geld aan iets anders wil uitgeven, kan de raad die afweging maken. Op het dividend van de BNG-bank heeft het college helaas niet veel invloed.
De PvdD vroeg ook naar de NRU-reservering. De inhoudelijke kant kan worden besproken in de portefeuille Mobiliteit. Een deel van het bedrag is ingezet voor voorbereidingskosten en onderhoud en een deel daarvan staat gereserveerd. Als de raad een andere besteding wil, kan die keuze gemaakt worden.
De PvdD vroeg naar het bbp als basis voor het Gemeentefonds. Ook het college ziet bezwaren in het gebruik van het bbp als basis. Financieel-technisch is het bezwaar dat het bbp een totaal-weergave is van wat er gebeurt in het land, terwijl Utrecht bovenmatig veel zorgkosten heeft en de

zorgvraag toeneemt. Voorts stijgen de kosten van weg- en waterbouw vrij radicaal en daarom fluctueert de begroting daarin meer dan het bbp. Een ideologische afweging laat zij aan de PvdD. Het college doet een poging om te kijken naar een andere basis.
De vragen van de PvdA over het sociale domein heeft zij reeds beantwoord.
Volt heeft gevraagd naar het positieve saldo van € 800.000 in de berap. In de tweede berap wordt dat eventueel verder aangepast. Een voor- of nadeel wordt gebruikt om de voor- en nadelen in de begrotingsstukken op te vangen.
Volt heeft voorts gevraagd hoe wordt omgegaan met de bezuinigingen op Economie. Zij verwijst hiervoor naar de wethouder Economie. Hetzelfde geldt voor de vraag over het klantcontactcentrum en de elektrificatie van de vloot. De armoederegeling valt in de commissie VOWE. De wenselijkheid van beweegprogramma's hoort eveneens thuis in de commissie VOWE. Het onderwerp Spelen in de openbare ruimte valt onder de commissie MGOR.
Student&Starter vroeg naar een lobby bij het Rijk over de tekorten. Het college blijft lobbyen bij het Rijk door actief deel te nemen aan de VNG-commissie Financiën, waarbij zo veel mogelijk met alle gemeenten samen wordt opgetrokken.
De vraag wat er wordt gedaan als er onvoldoende geld komt, heeft zij al behandeld. Het college heeft naar aanleiding van de eerder aangenomen motie en de VNG-resolutie gekozen voor wat meer risico. Het college voelt wel de noodzaak om voor 2026 scenario's te maken. Die komen bij de Voorjaarsnota 2024.
De vragen van DENK over de naamswijziging voor nazaten en de kosten voor een identiteitsbewijs verwijst zij naar de commissie VBF Burgerzaken.
De ChristenUnie vroeg wat er gebeurt als er risico's optreden in de loop van het jaar. Daar zijn de beraps voor. Als je in brede zin scherper aan de wind gaat varen, is de kans op tegenvallers wel steeds groter. Daardoor wordt het, zonder bezuinigingen, steeds moeilijker om geld vrij te maken voor nieuwe ambities.
De ChristenUnie vroeg naar een plan om de risico's terug te dringen. Enerzijds is er de lobby richting het Rijk en anderzijds het voorbereiden van scenario's. De inschatting is dat het in 2024 en 2025 nog goed loopt, maar dat in 2026 en later stevigere maatregelen nodig zijn.
De ChristenUnie vroeg om verder te monitoren op de CO_2-uitstoot. Die vraag verwijst de wethouder naar de commissie EDVW. Dit soort zaken staat normaal gesproken in het Duurzaamheidsverslag.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) zal dit punt verder behandelen in de commissie EDVW, maar heeft het hier specifiek genoemd omdat het ook gaat om het bredere punt van CO_2-beprijzing. Naast financiële keuzes is ook de impact op de uitstoot belangrijk. In de begroting kan de afweging plaatsvinden om iets wel of niet te doen. Is de wethouder bereid daarin mee te gaan en te kijken hoe dat in de begroting kan landen?

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) vraagt om de haalbaarheid om het in kaart te brengen te bespreken met de vakwethouder. In het kader van besparingen op overhead wijst zij op het feit dat dit kosten zijn van overhead.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) vraagt of de wethouder het met hem eens is dat de Programmabegroting een logische plek is om de bredere afweging te maken waaraan de schaarse middelen besteed worden.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) staat er vanuit haar portefeuille niet onwelwillend tegenover, maar kan niet beoordelen wat er nodig is om dit inzichtelijk te maken.
Utrecht Solidair hield een sterk betoog om ander beleid te voeren op Cultuur en entreeprijzen. Inhoudelijk hoort dit in de commissie JWCS thuis, maar de Voorjaarsnota is het moment om daar keuzes in te maken.
Tot slot komt zij terug op de vraag van het CDA over overhead. De overheid in het pakket Groei in Balans bestaat uit investeringsbedragen en uitvoeringskracht. De overhead is berekend over het deel uitvoeringskracht. De korting is toegepast op het investeringsbedrag en niet op de uitvoeringskracht. Daarmee is er geen afname van de overhead. De verwachting is niet dat er per direct minder mensen nodig zijn.

De heer **Van Steeg** (CDA) begrijpt het niet. Als je kort op de inhoudelijke onderwerpen en daar de

overhead aan vastkoppelt, moet je daar toch navenant korten?

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) zegt toe dit in de commissie of op andere wijze nader te beantwoorden.

De **voorzitter** vraagt of er nog onbeantwoorde vragen zijn.

Mevrouw **Hessel** (Utrecht Solidair) heeft een vraag gesteld over het doorlichten van de kosten en uitgaven aan jeugdzorginstellingen. De groei is niet gespecificeerd.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) verwijst het inhoudelijke gesprek naar de vakwethouder. In de Voorjaarsnota staat dat de kostenstijging te maken heeft met specifieke aanbieders van jeugdzorg, die een grotere vraag zien.

De **voorzitter** vraagt of er behoefte is aan een tweede termijn.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) dankt de wethouder voor haar beantwoording. Zij zal zich met haar fractie beraden op in te dienen moties bij het raadsvoorstel inzake de Voorjaarsnota 2023. De VVD zal zeker met voorstellen komen bij het raadsvoorstel inzake Water en Riolering.

De heer **Van der Graaf** (ChristenUnie) zal in de commissie EDVW nader ingaan op de CO_2-beprijzing en overweegt daarover een motie in te dienen.

De heer **Vasters** (D66) zal zich beraden op een motie over de overhead en over de ambtelijke organisatie.

De heer **Van Steeg** (CDA) overweegt voorstellen op het onderdeel overhead en over de vraag wat er gebeurt als er toch nog middelen komen vanuit het Rijk. De scenario's komen nog terug in de andere commissies.

De heer **Maas** (Volt) zegt dat hij op enkele punten overweegt om voorstellen in te dienen, afhankelijk van de volgende debatten.

De heer **Simşek** (DENK) zegt dat moties worden overwogen, maar dan in een andere portefeuille.

Mevrouw **Kleinrensink** (GroenLinks) heeft in eerste termijn al aangekondigd met voorstellen te komen.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) gaat nogmaals in op de vraag van het CDA over de overhead. In het pakket Groei in Balans staan investeringsbedragen en uitvoeringskracht. De overhead wordt berekend over de uitvoeringskracht en niet over de investeringsbedragen. In de Voorjaarsnota worden de investeringsbedragen verminderd, maar niet de uitvoeringskracht. In het hele pakket zat al een verwachting dat op korte termijn het aantal medewerkers toenam en dat op de langere termijn met minder mensen kon worden gewerkt. Dat is de reden waarom de uitvoeringskracht niet afneemt. Als de uitvoeringskracht niet afneemt, neemt ook de overhead niet af.

De heer **Van Steeg** (CDA) begrijpt dat de uitvoeringskracht niet is gekoppeld aan de investeringen in Sport en Cultuur. Hij vraagt waarom daar dan wel gekort wordt en waarom de uitvoeringskracht in stand wordt gehouden. Die politieke keuze is hem nog steeds niet duidelijk.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) voegt toe dat de zaken die in het pakket Groei in Balans minder worden, projecten zijn die nog geen specifieke besteding hadden. De uitvoeringskracht nam eerst toe, maar daarna is er een taakstelling op de uitvoeringskracht gezet. De overhead gaat alleen over de mensen en niet over de investeringsbedragen.

De heer **Van Steeg** (CDA) heeft nog steeds geen goed argument gehoord om niet ook daar te kijken wat minder kan.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) is bereid om hierover met de heer Van Steeg nader van gedachten te wisselen.

De **voorzitter** heeft de volgende toezeggingen genoteerd:

- het college spreekt de ambitie uit volgend jaar de gevolgen voor Utrecht uit de meicirculaire tijdig met de raad te delen;

- het college zegt toe bij de volgende Voorjaarsnota, wanneer de meerjarenprogramma's toegankelijker worden weergegeven, concreet in te gaan op planningsoptimisme.

Mevrouw **Ramaker** (VVD) meent dat de eerste toezegging al de septembercirculaire gold.

Mevrouw **Schilderman** (wethouder) vult aan dat bij de tweede toezegging ook gekeken wordt naar de fondsen. Bij de eerste toezegging heeft zij gezegd dat zij bij de Voorjaarsnota ook met scenario's voor 2026 en 2027 zou komen. Zij heeft inderdaad toegezegd om al bij de septembercirculaire te streven naar een zo snel mogelijke toezending van de brief.

De **voorzitter** sluit de vergadering om 23.27 uur.

Gemeente Utrecht

Verslag openbare ochtendvergadering Commissie Veiligheid Bestuur en Financiën

Datum	28 juni 2023
Locatie	Raadzaal, stadhuis
Verslag door	mw G. Buruma (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag	

Aanwezigen

De voorzitter, dhr R. Peters, burgemeester mw. S. Dijksma, de wethouders, mw. R. Streefland, mw. E. Oosters, de leden, Dhr. F. Dekkers (GroenLinks), dhr. M. Koning (D66),mw. M. Ramaker (VVD), mw. T. Meerding (VVD) , mw. H. Assen (PvdA), dhr. B. Van Steeg (CDA), mw. L. Snippe (PvdD), dhr. R. Maas (Volt), mw. S. Vlootman (S&S), dhr. I. Şimşek (DENK), mw, dhr. C. Bos (SBU), dhr. C. Nyqvist (SBU),
Ambtelijke ondersteuning mw. M. Boer, mw. D. Mutsaers, dhr. L. Benneker, mw. C. Bont-Tiebosch.
Griffie: dhr. W. Overbeek, mw. W. Kok.

Afwezigen

De wethouders Eerenberg, mw Schilderman komt evt. later.

Verslag openbare vergadering commissie Veiligheid Bestuur en Financiën

1. Opening en mededelingen 1
2. Voorjaarsnota 2021 en 1e Bestuursrapportage 2023 1
LIJST VAN TOEZEGGINGEN.....14

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 10.00 uur en heet iedereen die meekijkt en op de publieke tribune van harte welkom.
Er zijn geen mededelingen vanuit de commissie.

Wethouder Oosters deelt mee dat collega Schilderman in een vergadering AVU zit, maar als er vragen zijn over inkoop of juridische zaken komt mw Schilderman deze beantwoorden.

De voorzitter constateert dat blok 2 wordt behandeld en dat er geheime bijlagen zijn bij de raadsvoorstellen maar dat er geen verzoeken tot een geheime behandeling zijn binnengekomen. Tijdens de raadsvergadering van 6 juli besluit de raad over de voorjaarsnota en de bijbehorende raadsvoorstellen.

2. Voorjaarsnota 2023 en 1e Bestuursrapportage 2023

Mevrouw Meerding (VVD) merkt, aangaande Veiligheid, op dat er enerzijds €116.000 jaarlijks wordt vrijgemaakt voor veiligheid vanwege de groei van de stad. Anderzijds wordt er jaarlijks €200.000 bezuinigd op boa's en handhaving. Ze vraagt de burgemeester een reflectie te geven. Waar wordt er dan minder op gehandhaafd? Waarom wordt er op dit punt bezuinigd?
Mevrouw Snippe (PvdD) vraagt waar de handhaving op ingezet moet worden, van welk gebied wil de VVD zelf dan het liefst wat afhalen? Vindt de VVD, net als de PvD het een goed idee om te matigen in het toestaan van evenementen en dergelijke. Zodat er minder mankracht, handhaving en politie ingezet hoeft te worden?
Mevrouw Meerding (VVD) antwoordt dat Utrecht een bruisende stad, daar horen evenementen bij, ze wil ook niet bezuinigen op handhaving en toezicht. Het geld wat nodig is om de bezuiniging terug te draaien komt van het bedrag wat gereserveerd staat voor handhaving en hulpverlening op het Nieuwe Zandpad. Dat geld wordt nu een op een overgeboekt naar het uitwerken van modernisering van het sekswerkbeleid. De overboeking is vreemd, daar hoort een begroting onder te liggen.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of de VVD voorstander blijft van het overnemen van de aanbevelingen van de commissie Sorgdrager op sekswerk en het realiseren van legale sekswerkplekken. Het geld wat er nu voor begroot wordt, als dat weg zou zijn, dan gaat de situatie weer tot overlast leiden. Wat is de oplossing van de VVD hiervoor?
Mevrouw Meerding (VVD) zegt te blijven bij de aanbevelingen die in de commissie zijn besproken. Het valt op dat het hele bedrag wat gereserveerd was in een klap overgeheveld wordt naar uitwerking van beleid. Het is niet logisch om het geld dat al voor 2023 en 2024 overgeheveld wordt, terwijl de verwachting is dat ergens midden/ eind 2024 gestart kan worden met proeftuinen en daarbij horende handhaving. Zonder begroting vindt ze het onzorgvuldig klinken. Het hele bedrag hoeft daar niet weg, maar wel een deel.
Ten aanzien van het loon van boa's en toezichthouders vindt ze het jammer dat er van een herwaardering van de lonen nog geen sprake is. De VVD heeft het college in november aangegeven om bij deze Voorjaarsnota te komen met een voorstel waarin functies geherwaardeerd zouden worden. Er wordt door het college wel een arbeidsmarkttoelage toegezegd. De VVD begrijpt niet waarom er onderscheid wordt gemaakt tussen de medewerkers van publieksdienstverlening en vergunningsverleners en de boa's/ toezichthouders. Eerste groep heeft wel een loonsverhoging gekregen. Lopen boa's nu niet massaal weg omdat Utrecht te traag is met loonsverhoging? Ze roept het college op meer haast te maken met loonsverandering en hoort graag van de burgemeester een antwoord.
De heer Koning (D66) snapt dat boa's en handhavers fatsoenlijk beloond moeten worden. Hij vraagt mevrouw Meerding of het er, technisch gezien, wel toe doet of het nu gaat om een herwaardering of een toelage. Hij vraagt de burgemeester of we er nu zijn?
Mevrouw Meerding (VVD) had dezelfde vraag ook aan de burgemeester. Hoe hoog is de arbeidstoelage? Wat zien boa's daar op hun maandelijkse loonstrook van terug? Ze verwacht niet dat de arbeidsmarkttoelage hetzelfde is als een loonherwaardering, want dan zou het toch niet op een andere manier worden benoemd? Mevrouw Meerding vervolgt, het valt de VVD fractie op dat er steeds meer verslaafden en daklozen in de stad rondzwerven. Binnenstad, Oost of Leidsche Rijn. Ze noemt het schrijnend voor de mensen zelf en niet goed voor het veiligheidsgevoel en straatbeeld. Ze vraagt de burgmeester; wordt deze ontwikkeling herkend en is er een plan van aanpak voor?
Mevrouw Meerding heeft vernomen dat de burgemeester in gesprek is met Femmes for Freedom. Een organisatie die zich inzet voor vrouwenrechten en mensen met een bi-culturele achtergrond. Zij geven aan dat vrouwen met name als zij bijvoorbeeld willen scheiden, of erger nog, als er sprake is van huiselijk geweld of huwelijkse dwang. Is er bij de gemeente, bijvoorbeeld in de buurtteams, voldoende kennis aanwezig om deze vrouwen te helpen? Bij het doen van aangifte of het helpen met juridische stappen?

Mevrouw Ramaker (VVD) constateert dat het ziekteverzuim 11% is bij het bureau projectmanagement en ze vindt dit zorgwekkend hoog. Uit de beantwoording blijkt dat het nu is gedaald naar 9%. Maar dat is nog steeds hoog, van de honderd mensen, zijn er nu 9 langdurig ziek. Er zijn 25 nieuwe mensen, maar die moeten ingewerkt worden en dat komt er bovenop. Ten koste van de productiviteit van de afdeling. De VVD verklaart het hoge verzuim door te veel te

willen, te hoge ambities. De wethouder wordt gevraagd om een toelichting op het hoge ziekteverzuim en de oorzaken ervan. De effecten die er zijn voor de haalbaarheid van de ambities van het college. Wat gaat het college doen in de effecten op de ambities door ziekteverzuim?

De heer Dekkers (GroenLinks) constateert dat het algemene veiligheidsgevoel in Utrecht niet verslechtert. Maar dat Utrecht wel in toenemende mate met complexe en ingrijpende incidenten te maken krijgt. Overlast en criminaliteit door de stad heen, Bollendak, Lombok, Lucasbolwerken en recent bedreigingen bij winkels. Investeer vooral in preventieve maatregelen. GroenLinks vindt dat ervaringsdeskundigheid een grotere rol kan spelen in het veiligheidsdomein. Hoe zetten we dit in bij een persoonsgerichte aanpak, bij verslaafde of verwarde mensen? Hoe is de borging binnen gemeente of politie ten aanzien van ervaringsdeskundigheid? Graag een toezegging van de burgemeester om een brief te sturen over de huidige en gewenste rol van ervaringsdeskundigheid in het veiligheidsdomein.
Over de wet Damocles heeft GroenLinks schriftelijke vragen gesteld, niet op alle vragen kwam een duidelijk antwoord. Is het college bereid om te onderzoeken wat de effectiviteit van het sluiten van woningen in Utrecht is? Waar gaan bewoners na een uithuiszetting of sluiting naar toe? Hoelang het duurt om iets nieuws te vinden? De heer Dekkers vond het zorgwekkend om te lezen dat het vinden van een passende woning voor onschuldige medebewoners bij henzelf wordt neergelegd. Dit is niet bevorderlijk voor het vertrouwen in de overheid. Is de burgemeester bereid met de ketenpartners in gesprek te gaan om hier meer in te ondersteunen?
Mevrouw Meerding (VVD) vraagt de heer Dekkers hoe hij de effecten van het sluiten van woningen wil meten? Wat als het positieve gevolgen hebben, bijvoorbeeld als er echt sprake is van criminaliteit of een drugspand, hoe wordt dat gemeten?
De heer Dekkers (GroenLinks) antwoordt dat er gevraagd is om een meting naar de effecten, zowel positieve als negatieve. De heer Dekkers vervolgt zijn bijdrage. Participatie. In het najaar wordt het herijking programma Samen Stad Maken besproken. Welke maatregelen worden genomen om te waarborgen dat er voldoende personele capaciteit is om het programma uit te voeren? Graag een toezegging. De problematiek van onvoldoende personele capaciteit die vertraging oplevert bij het uitvoeren van het beleid, speelt in de hele organisatie. De maatstaf voor organisatieflexibiliteit, tijdelijke contracten met externen, die is hoog. Een meer proactief personeelsbeleid voorkomt dat budgetten niet benut worden. Kan het college met voorstellen komen?
Mevrouw Ramaker (VVD) bracht juist langdurig ziekteverzuim in en vraagt GroenLinks of zij ziekteverzuim ook zien als een oorzaak van allerlei vertragingen?
De heer Dekkers (GroenLinks) denkt dat het aanpakken van ziekteverzuim moet helpen om projecten tot uitvoering te brengen. Hij vervolgt zijn inbreng. In de voorjaarsnota zijn de wensen van de raad voor €225.000 begroot. GroenLinks hecht aan het democratiseringsprogramma. Kunnen deze wensen binnen het bestaande budget van de griffie gerealiseerd worden? Is dit bedrag in te zetten voor bomen? Graag een reactie van andere partijen en commissieleden.
De heer Maas (Volt) zegt dat de raad regelmatig klaagt over werkdruk, waarbij de griffie ondersteunt. Hij vraagt of GroenLinks kan toelichten waarop dan bezuinigd kan worden bij de griffie? Wat vindt de heer Dekkers dan van de effectiviteit van de raad? Welke instrumenten liggen er nog ter verbetering?
De heer Dekkers (GroenLinks) blijft kritisch naar het eigen budget kijken.
Mevrouw Ramaker (VVD) vindt het fijn als GroenLinks bekrachtigt dat het democratische programma losgekoppeld wordt van bezuinigingen op de griffie.
De heer Dekkers (GroenLinks) wil goed kijken wat binnen het budget van de griffie wel of niet te verbeteren is hoe de wensen gerealiseerd kunnen worden.
Mevrouw Assen (PvdA) vindt het een gemakkelijk antwoord, raadsleden ervaren de werkdruk als hoog. Recentelijk is de fractieondersteuning uitgebreid.
De heer Dekkers (GroenLinks) vindt het onterecht om te zeggen: wij hebben meer werkdruk, dus moet de griffie meer krijgen. Hij vindt dat de werkdruk van de raad iets is wat de raad voor een deel zelf veroorzaakt.
Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) vraagt of ze het goed begrijpt dat GroenLinks in deze voorjaarsnotabespreking alles bespreekbaar vindt? Zijn dan de miljoenen voor de autoboulevards en windmolens te bespreken? Daar valt meer winst te behalen.
De heer Dekkers (GroenLinks) antwoordt dat inderdaad alles bespreekbaar is, een aantal zaken vindt GroenLinks politiek belangrijk, maar voor elk onderwerp wordt er gekeken of er nog wat bij of af kan.

De heer Koning (D66) zegt dat het voorstel hem ook verbaast. Er is geen ander voorstel te zien om de kaasschaaf op de organisatie te zetten. De discussies lopen door elkaar, het democratiseringsprogramma is door het presidium als opdracht gegeven,
De heer Dekkers (GroenLinks) legt het anders uit; als er door de raad wensen ingebracht zijn kan het college dit eigenlijk niet ter discussie stellen. Dus is het vanuit de raad nodig om extra kritisch te zijn in het beoordelen of de wensen of het extra geld nu echt nodig zijn of niet.
De heer Koning (D66) heeft geen aanleiding om te denken dat dingen bij de griffie efficiënter moeten. En steunt daarom deze vorm van het voorstel niet, zonder daar verdere informatie over te hebben.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of er dan kritisch gekeken moet worden, moeten de fractiebudgetten dan ook meegenomen worden?
De heer Dekkers (GroenLinks) geeft aan dat dit bekeken kan worden.
Mevrouw Snippe (PvdD) vraagt of GroenLinks geld bij de griffie wil weghalen om het dan in groen te stoppen. Ze acht het voor GroenLinks beter om minder met raadsvoorstellen te komen waarbij eerst groen weggehaald wordt. Zodat er nu via een omweg geld bij de griffie vandaan gehaald wordt om weer in groen te stoppen.
De heer Dekkers (GroenLinks) vindt dit dat mevrouw Snippe een verdraaid beeld geeft van raadsvoorstellen. Netto komt er groen bij, GroenLinks wil daar meer van en besteedt liever dit kwart ton aan groen.
Mevrouw Snippe (PvdD) vindt dat wanneer je ergens bomen weghaalt en sprietjes plant, dat dit niet hetzelfde is. Ze wil haar verontwaardiging hierover uiten.
Voorzitter waarvan akte.
Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) vraagt of de mening van GroenLinks niet bevooroordeeld is omdat het de grootste partij is, die het meeste geld en ondersteuning krijgt? Op de griffie bezuinigen is dan gemakkelijker, terwijl kleine partijen veel meer afhankelijk zijn van de griffie. Speelt dat ook een rol?
De heer Dekkers (GroenLinks) zegt dat het geen rol speelt. De relatie met de stad, herstellen van het vertrouwen in de gemeente is heel belangrijk. En kijkt daarom kritisch naar de ondersteuning.

De heer Van Steeg (CDA) constateert dat de samenleving onder druk staat en wordt door onrust gevoed. Op het gebied van dakloosheid en veiligheid ontstaan problemen. Een bezuiniging op handhaving, waar al tekort aan is, is een slecht idee. Het aantal meldingen neemt toe en er is behoefte aan capaciteit. Het CDA heeft vragen gesteld en vindt het antwoord, dat burgers minder snel gehoord worden en minder snel gereageerd zal worden, teleurstellend. Kijk in elk geval naar de overhead, dat wordt nog nauwelijks gedaan. Hij noemt het pakket Groei in Balans als voorbeeld.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt wat het CDA verstaat onder overhead.
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat het een brede post is, waar publieksdienstverlening, griffie en brede investeringen in personeel onder vallen. Bij Groei in Balans wordt er gekort of uitgaven doorgeschoven en dat gebeurt niet bij overhead. De heer Van Steeg kijkt graag met de VVD mee naar de dekking voor handhaving, maar vreest geen meerderheid hiervoor te vinden. Misschien wel als het geld ergens anders vandaan gehaald wordt.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt waar het CDA dan als eerste in zou snijden? In uitvoering, beleid, of projectontwikkeling?
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat dat in uitvoering is. Kijkend naar het meerjarenbeleid Groei in Balans, daar is de uitvoering gekoppeld aan verdere investeringen in de wijk. Een aantal wordt niet gedaan, overhead kan hier meegenomen worden als post. Hij vervolg zijn inbreng. De ICT, daar wordt 10.7 miljoen van de jaarrekening doorgeschoven naar de voorjaarsnota. Dat ziet hij jaar op jaar gebeuren. Een project is nu doorgeschoven naar risicovolle projecten. Is het niet beter dat de raad daar apart over wordt geïnformeerd, want hij ziet geen voortgang. Graag een reactie van de wethouder en voorzitter. Wanneer er nauwelijks bezuinigd wordt op overhead, stel in elk geval de juiste prioriteiten. Het CDA ziet de kwaliteit bij publieksdienstverlening, wijkbureaus en klantcontactcentrum dalen. En wil graag de garantie dat op wijkbureaus in elk geval genoeg personeel is. En wil graag van het college weten hoe dat gaat gebeuren. Waarom wordt er gekozen voor de verhoging van de huwelijksleges? Graag een reactie.
Over de investering in diversiteit en inclusie binnen de personeelsorganisatie vraagt Van der Steeg waarom dat structurele bedrag precies nu belangrijk is.
De heer Şimşek (Denk) vraagt of Van Steeg herkent dat het lang mis is gegaan, ook in de ambtelijke top, wanneer je een afspiegeling wilt zijn van de stad?

De heer Van Steeg (CDA) ziet bij de personeelsorganisatie dat diversiteit nog niet voldoende geborgd is, ook in de hogere schalen. Is in het licht van de voorjaarsnota dit bedrag daarbij passend?
De heer Şimşek (Denk) vraagt dat als het nu drie ton moest zijn, zouden er dan andere stappen 0gezet worden?
De heer Van Steeg (CDA) denkt met een lager bedrag toe te kunnen. Laten we de energie die er is vooral gebruiken, dat hoeft niet altijd in geld. Hier kan een lager bedrag ingeboekt worden.
Mevrouw Ramaker (VVD) zegt over overhead dat topmanagement soms ook als overhead beschouwd wordt. Om ook te versoberen op de topsportcultuur, hoe ziet het CDA dat?
De heer Van Steeg (CDA) kijkt graag met de VVD mee naar welk voorstel er ligt.
De heer Van Steeg (CDA)aangaande veiligheid in de stad. Ziet dat de online en offline wereld elkaar steeds meer raken, zoals onlangs in de Kanaalstraat. Het CDA wil dat de burgemeester zich blijft inzetten om die kloof te dichten. Dat kan via de gemeente zolang er geen landelijke wetgeving is. In andere gemeenten ziet het CDA gebeuren ook via de civiele route. Het CDA wil graag die discussie steeds meer voeren in de raad en initiatieven nemen.
De heer Koning (D66) vindt dit wat lachwekkend, de rechter heeft de gemeente hier juist op teruggefloten. Vindt de heer van Steeg, net als D66, dat er landelijke wetgeving moet komen zodat er meer perspectief verkregen wordt?
De heer Van Steeg (CDA) merkt dat via de sociale media steeds meer problemen in de stad ervaren worden. Het leidt tot onrust en er is nog geen landelijke wetgeving. Juist dan heeft de gemeente de ruimte om te kijken wat er wel kan, dat is ook wat de minister zegt. Kan de APV gewijzigd worden? Van Steeg denkt ook dat landelijke wetgeving nodig is, maar wil in de tussentijd experimenteren.
De heer Koning (D66) is blij dat de burgemeester pas na instemming en medeweten van de raad het verder oppakt.
De heer Van Steeg (CDA) hoopt wel dat de burgemeester voortvarend op zal treden.

De heer Koning (D66) gaat verder met zijn inbreng, nu over participatie. Het college heeft de adviezen uit het rekenkamerrapport en die in de raadstoets staan voor meer capaciteit en uren voor participatiebegeleiding grotendeels overgenomen. Heeft de wethouder het idee dat dit binnen de voorjaarsnota goed genoeg is ondervangen of wordt dit anders opgepakt?
Op het gebied van veiligheid en openbare orde ziet D66 dat er fors middelen bij zijn gekomen in de coalitie. Die intensivering zet zich voort, zo komt er structureel bijna een miljoen aan middelen bij om de toezichthouders- en handhaverssalarissen meer competitief te maken. D66 is akkoord, zolang het geld gericht ingezet wordt. De partij heeft zorgen over een onderschat probleem; anti institutioneel extremisme. De fractie is van plan om een raadsinformatiebijeenkomst na de zomer te organiseren. Aangaande het inzetten op handhaving van gemotoriseerd verkeer. Er is een schuif gedaan richting door rood rijdende fietsers en fietsers zonder licht. Hierdoor konden middelen en wetgeving niet terechtkomen bij gemotoriseerd verkeer. Heftige verkeersongevallen vinden bijna altijd plaats door scheurende brommers, scooters en automobilisten.
De heer Şimşek (Denk) vraagt of D66 niet inziet dat door rood rijdende fietsers ook belangrijke veroorzakers zijn?
De heer Koning (D66) vindt dat wanneer gemotoriseerd verkeer zich aan wetgeving houdt, dan worden er meer ongelukken voorkomen of ongelukken zijn minder heftig.
De heer Şimşek (Denk) vraagt of fietsers dan geen verantwoordelijkheid hebben in het voorkomen van ongelukken, door rood rijden in het bijzonder?
De heer Koning (D66) antwoordt dat iedereen die aan het verkeer deelneemt die heeft. Maar ziet liever dat elke euro uitgegeven wordt om gemotoriseerd verkeer aan te pakken.
De heer Şimşek (Denk) vraagt zich af of dat niet komt omdat het college het liefst helemaal geen auto’s in de stad ziet en auto’s veel sneller aanpakt.
De heer Koning (D66) ziet dat zo niet, er is in de stad ruimte voor alle soorten verkeer, ook auto’s. De beweging is ingezet naar duurzame en mogelijkheden voor langzaam verkeer.
De heer Van Steeg (CDA) vindt het onnodig dit onderwerp te politiseren. En ziet dat de pilot succesvol is. Ze moeten zich beide aan de wet houden, fietsers en auto’s. Als er voldoende handhaving is, kan handhaving een grote rol spelen.
De heer Koning (D66) merkt op dat de gemeente Rotterdam afgelopen weekend een nieuwe totaalaanpak op verkeershufters lanceerde en dat ziet D66 ook zitten.
Mevrouw Meerding (VVD) is positief verrast door de inbreng van dit punt, de VVD had dit bij mobiliteit in willen brengen, maar sluit zich hierbij aan.

De heer Koning (D66) vraagt het college inzichtelijk te maken wat hiervoor nodig is. D66 snapt dat er niet meteen middelen zijn, maar hoe kijkt het college hier tegenaan en kan het de raad informeren hierover? Kan de gemeente aan de wettelijke verplichtingen aan de WOO en WOB waarmaken? Er gaat veel geld naar toe, transparantie is essentieel. Maar na het debacle over het dossier Binnenstad moeten we zorgen dat we in de toekomst 'in control' zijn. Kan het college aangeven dat er geen reden tot zorg is?
Omdat er zoveel mensen zijn die bezwaar maken tegen hun WOZ-waarde zijn er ook soortgelijke zorgen over de uitvoeringskosten bij de PGHU. Is het mogelijk om die terug te dringen?
De voorzitter legt uit waar de afkortingen WOO (Wet Openbaarheid Overheid) en WOB (Wet Openbaarheid Bestuur) voor staan.

Mevrouw Snippe (PvdD) constateert over prioritering omtrent handhaving dat er jaarlijks €65.000 uitgetrokken wordt voor 10 toezichtcamera's extra. Utrecht komt zo nog voller te hangen met opnameapparatuur. Dit gaat ten koste van privacy en veiligheidsbeleving. Met de kosten zijn gemoeid onderhoud, opleiden van operators, bekijken van beeldmateriaal etc. De PvdD vindt dat de inzet van cameratoezicht alleen tijdelijk mag in een door de rechter aangewezen gebied. Die €65.000 is bijna 2/3 van het bedrag wat nodig is dieren in nood 24-uurs zorg te kunnen leveren. De PvdD vraagt zich af waarom dit college zoveel evenementen faciliteert. De horeca- en evenementenloges zijn niet kostendekkend. Handhaving bij politie en boa's zijn hard nodig om in te zetten voor andere problematiek. De PvdD vindt het noodzakelijk om te matigen met horeca en festivals zodat politie en handhavers zich met urgentere zaken bezig kunnen houden.
Het college zet zich volop in om ondermijning tegen te gaan door 'Grenzen te stellen en Perspectief te bieden'. De fractie is teleurgesteld dat het college zich niet zo hard inspant om een lokaal particulier vuurwerkverbod in te stellen. Openbare orde en veiligheid op straat wordt nooit meer ontwricht dan tijdens oud en nieuw en in de maanden daaraan voorafgaand. Dit zou een grotere prioriteit moeten zijn.
Mevrouw Meerding (VVD) hoort mevrouw Snippe vertellen over het aanpakken van zwaar ondermijnende drugscriminaliteit en daarna overstappen naar vuurwerk. Ze vindt dit twee verschillende dingen.
Mevrouw Snippe (PvdD) merkt dat haar betoog anders geïnterpreteerd wordt dan het bedoeld werd. Ze ziet dat de burgemeester zich volop inzet voor ondermijning en wil graag dat het college zich met dezelfde passie inzet voor het vuurwerkverbod.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of de PvdD de grootte en complexiteit van ondermijning dan op dezelfde lijn ziet als het vuurwerkverbod?
Mevrouw Snippe (PvdD) merkt dat de formulering ongelukkig is en biedt excuses aan. Het punt wat ze maakt is dat voor de gemiddelde inwoner er dagelijkse verstoring van de openbare orde en veiligheid is in de maanden voor oud en nieuw, dat voelt niet veilig. Dit moet niet op dezelfde lijn als ondermijning gezien worden.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt wat er nou geregeld wordt met een vuurwerkverbod. Eigenlijk niets, want een verbod is er al.
Mevrouw Snippe (PvdD) legt uit dat het debat over het vuurwerkverbod binnenkort is. Met een verbod stel je een norm.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt: Wat wordt er nu mee geregeld? Hij ziet het als symboolpolitiek.
Mevrouw Snippe (PvdD) wil een particulier vuurwerkverbod, ook op de tijden dat het nu wel toegestaan is.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) begrijpt niet dat mevrouw Snippe steeds vraagt om een particulier vuurwerkverbod, in plaats van de overlast op te willen lossen door het inzetten van meer handhaving. Hij hoort dat mevrouw Snippe steeds een vuurwerkverbod wil. Waarom pleit u niet voor de inzet van meer handhaving?
Mevrouw Snippe (PvdD) antwoordt dat ze voor meer handhaving is. Bewoners worden geadviseerd om overlast door vuurwerk te melden bij de gemeente. Het gaat om de norm die je hanteert door het verbod in te stellen. Ze gaat verder met de rijksrecherche die een onderzoek heeft gedaan naar een verdienmodel in het criminele circuit, namelijk het omkopen ambtenaren. Zeer gewilde informatie als persoonsgegevens, gegevens over kentekens en rijbewijzen, waar grof geld voor wordt betaald. De rijksrecherche ziet dat er een relatie is tussen gelekte informatie en excessief geweld in het criminele milieu. De PvdD vraagt de burgemeester in hoeverre het college kennisgenomen heeft van deze problematiek. In hoeverre vormt dit aanleiding om maatregelen te nemen binnen de gemeente Utrecht?

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of mevrouw Snippe ook bekend is met camera's die ingezet worden als automatisering van werkzaamheden, zoals voor bediening van bruggen?
Mevrouw Snippe (PvdD) denkt dat niet iedere camera per definitie verkeerd is, het gaat om camera's waarbij gezichtsherkenning aan de orde is.
Mevrouw Ramaker (VVD) legt uit die camera's ook gezichtsherkenning hebben, want vroeger was er een brugwachter, maar die is er niet meer. Ze is blij dat de PvdD genuanceerd naar de camera's kijkt.
Mevrouw Snippe (PvdD) laat zich even geen woorden in de mond leggen. PvdD heeft vaker aangegeven daar onderscheid in te maken en dit zou per situatie moeten gebeuren.

Mevrouw Assen (PvdA) constateert aangaande veiligheid en participatie dat de PvdA blij is met investeringen in veiligheid, de toenemende problematiek met ondermijning laat zien dat dit hard nodig is. Een recent verschenen onderzoek naar scheidslijn in de stad laat zien hoe veiligheid en veiligheidsgevoel ongelijk verdeeld zijn over de stad. Kan de burgemeester aangeven of en zo ja hoe, deze cijfers opgevolgd worden? Omdat iedere Utrechter zich in elke buurt veilig moet kunnen voelen. Erg blij is de PvdA met de politieposten op de Kanaalstraat en Amsterdamsestraatweg, iets waarvoor collega Işik zich heeft ingespannen. Hoe worden deze plekken maximaal toegankelijk en benut, kijkend naar capaciteit? Wel belangrijk is om te voorkomen dat de plekken niet zo 'open' zijn als de wens is. De PvdA wil de recente brief over de aanpak apart agenderen. Juist te benoemen wat er aan deze straten zo mooi is, sterk is en goed gaat. Omdat bewoners en ondernemers in de beeldvorming vaak ervaren dat die negatief is.
Mevrouw Meerding (VVD) vraagt hoe mevrouw Assen aankijkt tegen de bezuiniging van €200.000 op handhaving.
Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat mevrouw Meerding heel anders aankijkt tegen de bezuiniging en vraagt het college om te reageren op haar vragen. Vervolg van de bijdrage. Participatie. Mooi nieuws dat er een start wordt gemaakt met burgerberaad, een nieuwe manier van werken, waarbij de afspiegeling van de stad cruciaal is. De participatie is nog niet goed genoeg, het gaat over bewoners die meedenken, over hoe de overheid de bewoners bejegent, ook in regulier contact. De PvdA stelt voor om met een tekentafel zichtbaar in de wijk te gaan werken. Zeker bij grote ruimtelijke projecten, zichtbaar te zijn voor alle bewoners. Graag een reflectie van de wethouder.
Mevrouw Snippe (PvdD) vindt het interessant om letterlijk met de tekentafel de wijk in te gaan. Hoe weegt de PvdA bepaalde belangen ecologische belangen? Hoe ziet de PvdA het voor zich om iedereen te betrekken?
Mevrouw Assen (PvdA) merkte dat in het verleden juist vaak misging dat er al kaders vast lagen, terwijl bij bewoners de indruk bestond dat er nog over een heel plan besloten kon worden. De raad legt de kaders vast en geeft de ruimte aan waar participatie mogelijk is. Daarmee voorkomen dat alleen mensen bereikt worden die de weg naar inspraak sowieso wel weten te vinden.
Mevrouw Snippe (PvdD) vraagt hoe de PvdA ecologische belangen afweegt.
Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat dit afhangt van wat er specifiek in een plan mee wordt gewogen.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt of er dan van elk project een tekening gemaakt en ophangen wordt in de buurt?
Mevrouw Assen (PvdA) noemt als voorbeeld het speelbos aan de Voortlaan, langs de Vecht. Op momenten dat ouders daar met hun kinderen komen zijn daar ideeën zichtbaar, waar voorkeuren aangegeven kunnen worden.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) denkt dat het gesprek wel aangegaan moet worden, veel publiek, feitelijk naar een soort van campagne toegaan. Hoe ziet de PvdA het zichtbaar maken, met tekeningen en ballonnen?
Mevrouw Assen (PvdA) vindt het juist goed als projectleiders zichtbaar maken welke keuzes of scenario's er zijn. Door het zichtbaar te maken, het gesprek aangaan.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) denkt dat de PvdA zijn participatieplannetje moet promoten, dat er daarom nu gewag van gemaakt wordt, hij ziet er niet zoveel in.
De heer Koning (D66) merkt op als de PvdA resultaten wil, roep dan de wethouder op om te doen wat eerder afgesproken is in het participatieplan en daarop te vertrouwen.
Mevrouw Assen (PvdA) gaat verder met de inbreng. P&O. De PvdA is voorstander van de Roemernorm, met een maximale 10% externe inhuur en onder schaal 9 uit moet voeren. Dat is met 8,4% ruim gelukt, daar is de PvdA blij mee. Het geheel in de organisatie is nog 15,2%. Eerder werd de Roemernorm voor de hele organisatie ontraden. Ziet de wethouder, nu dit bij schaal 9 en lager wel gelukt is, de kans om de ambitie op te schroeven en voor de hele organisatie te gaan?

De heer Maas (Volt) constateert dat er veel ambitie uit de voorjaarsnota spreekt. Ervaring leert dat er nog steeds personeelskrapte is. Het gevaar op stuwing door onderbesteding in de programma's vindt Volt een voorbeeld. Bezuinigingen op de afdelingen economie, terwijl de oorzaak bij het standplaatsendebat bij de capaciteit lag. Wethouder, hoe kan er, in de breedte van het stadskantoor, voorkomen worden dat er te weinig uitgevoerd kan worden en er geen missers in beleid ontstaan? De dienstverlening op het klantcontactcentrum wordt met twee ton verlaagd en twee ton structureel verlaagd. Volt vindt klantcontactcentrum een lelijke naam en stelt een naam als Utrechts contactcentrum voor of wil daar een prijsvraag voor uitschrijven. Is de wethouder niet bang dat de tevredenheid nog verder omlaag gaat door de bezuinigingen? Volt wil benadrukken tegen bezuinigingen op de griffie te zijn. Volt deelt de zorgen van D66 over WOO en WOB. Omtrent participatie zijn er bij Volt teleurstellingen, toch is de heer Maas blij dat er gestart wordt met het burgerberaad, maak daar een succes van. Is het budget voor participatie afdoende wethouder? Volt is blij met voorstellen over sturen en verantwoorden. De zorgen hierover zijn gisteren gedeeld.
De heer Koning (D66) hoort dat de heer Maas opmerkt dat er bezuinigd wordt op economie. Welk punt wordt er bedoeld en hoe kijkt Volt daar tegenaan?
De heer Maas (Volt) meende dat het om een personele bezuiniging gaat op de afdeling economie.
Voorzitter merkt op dat Personele bezuinigingen in deze vergadering thuishoren, de afdeling economie niet.
De heer Koning (D66) neemt graag deze bezuiniging met de heer Maas door, het komt bij het blok economie terug.

Mevrouw Vlootman (Student&Starter) constateert dat een veilig Utrecht een groot goed is, hoe maken we Utrecht veilig voor iedereen is de vraag. Hoewel er grote stappen bij participatie worden gezet, worden er nog structureel groepen over het hoofd gezien. De huidige inspraakinstrumenten, zoals de wijkraad, vormen geen afspiegeling van de diverse samenleving. Investeer in bredere en creatievere vormen van participatie, zoals een app of het instellen van een diversiteitsraad. Student&Starter complimenteert de wethouder met inspraakactie rondom de locatieprofielen voor evenementen. Participatiecapaciteit. Een tekort aan personeel is de oorzaak van onderrealisatie. De komende periode is het werven en behouden van personeel ook moeilijk. Student&Starter is blij met de maateregelen uit de voorjaarsnota. Het is belangrijk organisaties te ondersteunen die studenten inzetten om de tekorten op de arbeidsmarkt te verkleinen. Investering van de gemeente in inclusie en diversiteit leidt tot behoud van personeel.

De heer Şimşek (Denk) constateert dat de raad in maart gestemd heeft voor een motie om rijbewijzen en identiteitsbewijzen gratis te maken voor mensen die een wijziging in de geslachtsregistratie hebben ondergaan. Krijgen mensen die nakomeling zijn van tot slaaf gemaakten de mogelijkheid om gratis hun naam op hun identiteitsbewijs te wijzigen? Graag een toezegging. Ook een toezegging voor het gratis beschikbaar maken van identiteitsbewijzen voor minima. Over de Raadsbrief naar aanleiding van de programmabegroting 2023. De brief is met frustratie gelezen. Denk vindt het schandalig dat camera's, van de bedrijven Hikvision en Dahua, in Utrecht hangen, terwijl deze in China gebruikt worden bij de genocide van de Oeigoeren. Dat Chinese camera's niet zomaar weg te halen zijn, begrijpt Denk, deze raadsbrief straalt een groot gebrek aan urgentie uit. Door veiligheidseisen bij te stellen, kon in Schiedam wel voorkomen worden dat bij een nieuwe aanbesteding Chinese camera's weer ingekocht werken. Dit college vond deze constructie niet wenselijk.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt: als er zwaar beleid en ambtelijke capaciteit op ingezet wordt op Chinese camera's, wat heeft de Utrechtse burger daar dan aan?
De heer Şimşek (Denk) antwoordt dat veel Utrechters niet willen dat hun belastinggeld gebruikt wordt om bedrijven te financieren die met genocide te maken hebben. Is er aanleiding dat de gemeente op dit moment ook geld uitgeeft aan Chinese camera's?
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt of de heer Şimşek aanleiding heeft dat burgers zich zorgen maken over waar hun belastinggeld naartoe gaat?
De heer Şimşek (Denk) antwoordt dat de camera's er hangen, aangekocht door de gemeente, dus ja er is aanleiding. Ook is er aanleiding door vragen van burgers die zich zorgen maken.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) ervaart in zijn mailbox niet dat normale Utrechters bezorgd zijn om camera's en vraagt de heer Şimşek om die aanleidingen te delen.
De heer Şimşek (Denk) antwoordt dat de heer Bos vast andere Utrechters spreekt dan hij.

De heer Koning (D66) Hoe kijkt de heer Şimşek naar de geruststelling van het college dat de huidige camera's digitaal veilig zijn?
De heer Şimşek (Denk) bevestigt dat het college daarin geruststelde, maar het is niet de enige zorg van Denk. Er zijn principiële bezwaren tegen de genoemde bedrijven waarmee de gemeente zakendoet.
De heer Koning (D66) is het met de heer Şimşek eens met de vraag, waar worden deze camera's ingekocht? Hoe moet het dan met de huidige camera's? Weghalen is moeilijk, moeten die dan gebruikt worden naargelang de levensduur?
De heer Şimşek (Denk) vindt ook dat weghalen moeilijk is en pleit ervoor om ernaar te kijken bij de aanbesteding.
De heer Koning (D66) is het eens met het aanbestedingsbeleid van Denk, dat er geen zaken moeten worden gedaan met organisaties waarbij het risico op mensenrechtenschending aanwezig is.
De heer Şimşek (Denk) Wat Denk betreft wordt niet met belastinggeld bijgedragen aan de genocide op de Oeigoeren door de Chinese staat, daarom pleit Denk ervoor de veiligheidseisen aan de camera's bij te stellen, waardoor de camera's van de Chinese bedrijven Hikvision en Dahua niet meer in aanmerking komen voor aanbesteding in Utrecht. En dit ook mee te nemen in het actieplan Maatschappelijk Verantwoordelijk Opdrachtgeven en Inkopen, dat wij graag tegemoet zien.

De voorzitter geeft een punt van orde aan. Hij begrijpt welk punt de heer Şimşek hier wil maken. Maar heeft moeite met de bewoordingen van de heer Şimşek. De suggestie dat Utrechts belastinggeld meebetaalt aan Chinese genocide hoeft volgens voorzitter niet gewekt te worden. Volgens voorzitter kan de heer Şimşek het punt op een betere manier maken dan hij nu doet.
Mevrouw Snippe (PvdD) is benieuwd hoever de heer Şimşek dan wil gaan. Betekent dat voor hem geen enkel Chinees product meer kopen, niet alleen de mensenrechten meenemen maar ook de dieren- en milieurechtenschendingen? Hoever wil Denk gaan in dit standpunt?
De heer Şimşek (Denk) de PvD is op de hoogte van de inhoud van de motie die mede door hen is ingediend. Het gaat om het rekening houden met mensenrechten bij het doen van zaken bij het inkoop- en contractmanagement. Over dieren- en milieurechten wil Denk graag meedenken.
Mevrouw Snippe (PvdD) benieuwd waar voor Denk de grens ligt.
De heer Şimşek (Denk) legt uit dat het gaat om bedrijven die direct zaken doen bijvoorbeeld in de Oeigoerse regio, die bijdragen aan wat daar gebeurt, daar moet dezelfde lijn in getrokken worden.
Mevrouw Snippe (PvdD) vindt dit wel iets wat heel veel stof doet opwaaien en zou graag in een verder debat met Denk verder praten over op inkoopgebied rekening houden mensenrechten, dierenrechten en milieurechten in het algemeen.
De heer Şimşek (Denk) is erg benieuwd naar het voorstel Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen en welke voorstellen de PvD dan gaat doen.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vindt dat de heer Şimşek nu aan symboolpolitiek doet door dit te plakken aan een camera, het hele leven word je geconfronteerd met producten uit landen waarvan de herkomst, of de manier van zakendoen van het bedrijf onbekend is. Bijvoorbeeld de Hewlett Packet computer van de heer Şimşek waarvan veel van de onderdelen ook uit China komen.
De heer Şimşek (Denk) let goed op zijn persoonlijke inkopen en wil graag in een debat spreken over inkoopbeleid.
D**e voorzitter** vindt dat het debat nu uitwijkt van de voorjaarsnota en nodigt uit tot het houden van een debat over dit onderwerp.
Mevrouw Snippe (PvdD) benadrukt dat een verhelderende vraag gesteld moet kunnen worden, zonder dat dit als sarcasme wordt uitgelegd.
Voorzitter geeft aan dat het nu suggestief wordt en vraagt te letten op het woordgebruik.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vindt dat mevrouw Snippe het uit mag leggen als sarcasme. Hij zegt dat hij zijn woorden zelf mag kiezen en er een bepaalde lading in mag leggen, het is het goed recht van mevrouw Snippe om daar wat van te vinden.
Mevrouw Snippe (PvdD) legt uit dat het soms moeilijk is om verhelderende vragen te stellen in deze raad, zonder dat haar woorden verkeerd geïnterpreteerd worden.
De heer Nyqvist (Stadsbelang Utrecht) geeft aan bij het woord veiligheid, het woord leefbaarheid wordt gemist, je kunt veilig wonen en toch kan het niet leefbaar zijn. En vraagt aan de raad in hoeverre de complementaire factoren veiligheid en leefbaarheid tot hun recht komen bij de uitvoering van het beleid. Stadsbelang Utrecht vindt dat delen van de stad ander beleid verdienen, want wat toegezegd wordt, daar komt in de praktijk niet veel van terecht. Wanneer het probleem te

groot wordt, hak het in mootjes en prioriteer die. De heer Nyqvist heeft grote problemen met de inbreng van de heer Dekkers. Die vindt dat de raad heel kritisch moet zijn, zonder aan te geven waarover dan kritisch gedacht moet worden. Het klinkt de heer Nyqvist alsof er mensen zijn die voor GroenLinks van alles moeten uitwerken en straks als eerste ander werk mogen zoeken. Het zal niet zo zijn, maar het klinkt zo. Hij vraagt de heer Dekkers om exacter te zijn.

De heer Dekkers (GroenLinks) heeft die intentie volstrekt niet en hij werpt het verre van hem.
Mevrouw Snippe (PvdD) stoort zich aan de suggestieve wijze van de heer Nyqvist.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) maakt graag gebruik van de uitnodiging van mevrouw Snippe om hierover door te praten, want hij weet niet wat er aan de hand is.
De voorzitter geeft als punt van orde aan dat er gereageerd mag worden op de inhoud van mevrouw Snippe haar uitspraak, niet op de persoon.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) geeft aan zijn eigen woorden te kiezen, of ze iemand nu welgevallig zijn of niet.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) over handhaving. De partij hoort in heel Utrecht klachten over overlast, vuil. Steeds wordt als oorzaak een gebrek aan handhaving genoemd. Er is gevraagd aan de wethouder, de nieuwe manier van sekswerken, hoe gaat dat in de praktijk. Het antwoord van de wethouder, dat gaan we handhaven, is niet toereikend. Mw Hessel pleit voor van uitbreiding van handhaving. De bekostiging daarvan kan komen van het Nieuwe Zandpad. Dit heeft al 7 tot 8 miljoen al gekost, nog 1,3 miljoen. Utrecht solidair wil verhoging van salarissen van handhavers en meer handhavers. Mw Hessel constateert dat het gemakkelijk is om onder opkoopbescherming uit te komen, door een uitzondering aan te vragen.

De voorzitter schorst de vergadering om 11.40 uur voor 8 minuten.

Wethouder Schilderman zegt over de uitvoering van de WOO, dat er zorgen waren over de afhandeling van de bezwaarschriften, zoals dossier binnenstad zichtbaar maakte. Maatregelen zijn getroffen, het uitbreiden van de teams, een andere inrichting van de werkprocessen, meer samenwerking in een team, zodat er eerder inzicht is. De arbeidsmarktsituatie blijft in het juridische veld een aandachtspunt. De hoeveelheid WOO-verzoeken is hoog, maar de inschatting is dat deze werkwijze bijdraagt aan het beheersbaar houden.
Over de Uitvoeringskosten van de BghU en de mogelijkheid om die eventueel terug te dringen zegt de wethouder dat er maatregelen genomen zijn om de bezwaren te verminderen. Zo worden er inloopdagen georganiseerd, waar mensen vragen kunnen stellen, acties om mensen te informeren dat ze het bezwaar zelf kunnen doen, in plaats van via een bureau dat dit als verdienmodel heeft. Of dit terug te zien is in verlaging van de uitvoeringskosten is wel een tweede, want er is een gesprek geweest over de bedrijfsvoering van de BghU en daar zitten uitdagingen in.
Denk vraagt naar het actieplan MVOI (Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen), terugkomen op het zakendoen met Chinese bedrijven en wat zij met Oeigoeren doen. De wethouder werkt aan een actieplan, motie 334 is hiervoor ingediend, het actieplan wordt naar verwachting dit jaar naar de raad gestuurd.

Burgemeester Dijksma maakt vooraf een opmerking over budgetten, mw Meerding en anderen hadden hier vragen over. De begroting die ter discussie staat laat zien dat er stevige keuzes moesten worden gemaakt. Op termijn is er minder geld beschikbaar dan het college had gewild. Dat ligt voor een deel niet aan het college, al is dat een discussie die nog komt, over het Rijk en de middelen die daarvandaan komen. Kijkend naar wat er de afgelopen periode is gebeurd, met het extra geld wat er uit het coalitieakkoord en van het Rijk is gekomen, maakt de burgemeester zich niet de hele dag zorgen om het geld. Het aannemen van nieuwe boa's is een moeizaam proces, door spanning op de arbeidsmarkt en de opleiding die mensen moeten krijgen. Wethouder Streefland zal vanuit de P&O op de vragen over functiewaardering en het loon van boa's ingaan. Veiligheid en handhaving: mw Meerding heeft de keuze gezien om op handhaving te bezuinigen. Tegelijkertijd komt er ook meer geld, omdat voorheen de groei van de stad niet automatisch de veiligheid aanraakte. Groeimiddelen waren wel beschikbaar waren voor andere onderwerpen, maar niet voor veiligheid, principieel winst zegt de burgemeester. Daarnaast het bedrag van twee ton, dat wordt ingericht op basis van de taken in handhaving. Een deel van 170.000 euro komt bij de portefeuille van wethouder Eerenberg voor toezicht openbare ruimte. Ongeveer 30.000 euro zal uit OOV kant worden gefinancierd. Dat betekent iets voor de wijze

waarop er met meldingen om kan worden gegaan. Het college vindt het verstandig om de raad mee te nemen in de keuzes die in de nota gemaakt zijn, dan kan de raad toezien of de keuzes die worden gemaakt, wijs zijn.
Een aantal commissieleden komt met suggesties over geld wat gereserveerd is voor het Nieuwe Zandpad. De raad heeft een vrij ambitieus plan gehonoreerd vanuit de commissie Sorgdrager. Er moeten middelen beschikbaar zijn om het plan uit te voeren, dat gaat onder andere ook over handhaving. Het lijkt de burgemeester logisch om het bedrag wat daar apart voor staat, daar ook voor te besteden.
Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) constateert dat de burgemeester spreekt van eenzelfde thema, mevrouw Hessel ziet graag een begroting, want het plan Sorgdrager is niet hetzelfde als het plan Nieuwe Zandpad.
Burgemeester Dijksma zegt over een toename van verslaafden en daklozen in de stad dat de commissie meegenomen is in de problematiek rondom het Lucasbolwerk. De problematiek is nu ook elders te zien. Wethouder Streefland en de burgemeester zullen later dit jaar met een plan van aanpak komen. Vanuit zorg en veiligheid wordt er goed samengewerkt. Burgemeester is de raad erkentelijk voor de grote steun die zij ervoer bij het steunen van de wijziging in de APV vorige week.
Meneer Van Steeg (CDA) is benieuwd of de burgemeester doelde op de binnenstad. De burgemeester geeft aan dat ze juist niet vooruit wilde lopen, ze komt hier later op terug. Ze geeft aan dat er verschillende te onderscheiden groepen zijn, bijvoorbeeld mensen met verward gedrag, daar zijn afspraken met het ministerie van volksgezondheid en justitie over. Er komt nog informatie naar de raad over mensen waarover, om verschillende redenen, zorg en zijn.
Mevrouw Assen (PvdA) wil weten of het terrein wonen en dakloosheid in het plan van aanpak een plek krijgen. De burgemeester vraagt de raadsleden om even af te wachten tot het plan van aanpak er is.
Over Femmes for Freedom, daar heeft de burgemeester gesprekken mee, met de insteek om te kijken hoe zij elkaar tot dienst kunnen zijn. De onderliggende agenda van For Freedom belangrijk, bijvoorbeeld de emancipatie van de groep vrouwen die door groepsdruk tot huwelijken worden gedwongen. Heel vervelend noemt de burgemeester het dat deze begroting financieel geen ruimte heeft om subsidie te geven voor een inlooploket van deze organisatie. De burgemeester heeft toegezegd te kijken in het eigen vastgoed of er ruimte is, bijvoorbeeld door aan te schuiven bij een wijkbureau. Daarnaast kijkt de burgemeester bij het rijk of deze groep een startsubsidie in Utrecht kan krijgen. In andere steden is de groep zeer succesvol. Samen met de kennis die al in de buurtteams zit, kan dit een mooie aanjager zijn om dit onderwerp verder op te pakken.
Bij de pga aanpak wordt er gewerkt met ervaringsdeskundigen, dat kan niet anders gezien de problematiek en het type mensen wat de aanpak nodig heeft. Het zijn vaak mensen die bijvoorbeeld al met één been in de criminaliteit staan onder grote druk van familie of vrienden leven. Dan is er echt iemand nodig die een zekere robuustheid heeft en van wanten weet.
De heer Dekkers (GroenLinks) vraagt of er bij het plan van aanpak van veiligheid en zorg ingegaan kan worden op wat er al goed gaat met het inzetten van ervaringsdeskundigheid en wat er beter kan.
Burgemeester Dijksma. Wil op een van de komende brieven of onderwerpen specifieker ervaringsdeskundigheid uitlichten.
De heer Dekkers (GroenLinks) vraagt welke aan welke brief de burgemeester denkt.
Burgemeester Dijksma weet nog niet welke brief. Waarschijnlijk een brief rond personen met verward gedrag. Het meten van effectiviteit bij het sluiten van woningen. Wanneer een woning gesloten wordt dan is dat echt een ultieme remedie, in eerste instantie is het vinden van ander onderdak een aangelegenheid van mensen zelf. Zijn er kinderen bij betrokken of andere specifieke situatie, dan wordt er voor onderdak gezorgd. Dan wordt er door de politie melding gedaan bij Samen Veilig Midden-Nederland. Burgemeester geeft de garantie dat een gezin niet op straat komt te staan. Meten van effectiviteit in dit soort situaties is heel lastig., hoe is dit te beoordelen bijvoorbeeld? De burgemeester heeft daar geen beeld bij, ze geeft aan dat het aantal woningsluitingen afneemt.
De opmerking van GroenLinks over de griffie, dat lijkt de burgemeester beter om dat op een andere manier dan in de raad te bespreken, het dagelijks bestuur heeft een postbus, zo geeft ze aan. Burgemeester vertelt dat ze daarover blijft lobbyen, onlangs nog bij een ronde tafel bijeenkomst in de Tweede Kamer. Tegelijkertijd komt ze niet zelf met een nieuw voorstel naar de raad, vanwege de lopende rechtszaak en omdat de raad hier al afspraken over gemaakt heeft.
Elke kans die ze krijgt om als initiatiefnemer landelijk een goede klap tegen de bal te geven, zal ze gaan benutten.

Van Steeg (CDA) wil nog weten stap vooruit.
Burgemeester Dijksma zegt dat ten aanzien van de verhoging van de huwelijksleges de raad afgesproken heeft dat dit kostendekkend moet zijn. De gemeente zit nu op een dekking van driekwart, om de optie te blijven bieden goedkoop te kunnen trouwen.
Anti institutioneel extremisme, dat lijkt een goed idee om dat vanuit het college te doen. Vanuit Utrecht zijn we Samen komt binnenkort een nieuwe aanpak, op basis van rapportages van de nctv. Dan handhaving en verkeer. De gemotoriseerde pilot die komt er niet, omdat justitie dat niet goed vindt.
De heer Koning (D66) heeft het plan gezien van de gemeente Rotterdam, die zijn wat verder hierin, bijvoorbeeld met het inzetten van lawaaipalen en een bredere inzet van boa's. Is de burgemeester bereid om te kijken wat Utrecht hierin kan doen of kan leren.
Burgemeester Dijksma vraagt om dit met wethouder Van Hooidonk van verkeer op te nemen. De inzet van camera's moet minder volgens mevrouw Snippe, burgemeester is dat niet met mevrouw Snippe eens. De gedachte, dat wanneer je minder op horeca en festivals gaat handhaven dat je dan ruimte krijgt, die klopt niet. Met name bij festivals stelt de gemeente de eis dat zij zelf de handhaving organiseren. PvD maakt het punt om minder festivals te faciliteren. Volgens de burgemeester schiet dat niet zo op, daar gaat het gros van de handhavingscapaciteit niet in zitten. Daar waar wel handhaving aan de orde is, gaat het om volksfeesten. Over het vuurwerkverbod, een langdurig debat. De knop in de APV mogelijk gemaakt, het is aan de raad om daar op te drukken. Tot op heden is de meerderheid van de raad daar niet voor, dus blijft deze mogelijkheid nog ongebruikt. Op landelijk niveau gebeurt er meer op dit vlak. Justitie is scherp op de aanpak van illegaal vuurwerk, het bezit en vervoer ervan. Een heel terecht punt op de veiligheid is de vraag over omkopen van ambtenaren. Publieksdienstverlening die ook paspoorten uitgeeft, juist op dit soort gegevens zit, daar is de burgemeester mee in gesprek. Zij hebben programma's om dit aan te pakken en proberen dit uit te sluiten. Er is een geval van een paspoortuitgifte waar het niet goed ging.
Mevrouw Snippe (PvdD) vraagt of bekend is in hoeverre dat het enige geval is, wat de scope van de problematiek is.
Burgemeester Dijksma zegt dat er samengewerkt wordt met departementen om de aanpak scherp te houden. Bij de publieksdienstverlening is dit een geprioriteerd onderwerp. De scheidslijnen tussen het gevoel van veiligheid en daar waar onveiligheid aan de orde is. Voor de burgemeester is het belangrijk om positief te communiceren over deze. In het contact met bijvoorbeeld de ondernemersvereniging, voorbeelden ervan zijn terug te zien in de stukken die gestuurd worden. Tegelijkertijd zijn er ook problemen waar aan gewerkt wordt. Maximaal benutten van de wijkbureaus is een punt wat gebeurt en wat de burgemeester meeneemt naar overleg.
Mevrouw Assen (PvdA) maakt duidelijk dat nieuw onderzoek aantoont dat onveiligheid en hoe die beleefd wordt in sommige delen van de stad, namelijk van noord naar zuid, dat het daar én onveiliger is en dat mensen het zo voelen.
Burgemeester Dijksma beaamt dat dit in deze delen van de stad zo is, dat dit voor openbare orde een prioriteit is. Daar is de gebiedenaanpak ook voor. Vervolgens de vraag van Denk, over minima een gratis paspoort geven en nazaten van tot slaaf gemaakten. De burgemeester vertelt dat ze aan de raad had ontraden om destijds de motie aan te nemen, wanneer er één uitzonderingsgroep is, dan geeft dat gedoe.
De heer Şimşek (Denk) vraagt aan het college dat minima in ieder geval wel een gratis identiteitsbewijs toegezegd kunnen krijgen.
Burgemeester Dijksma antwoordt dat hier het geld niet voor is. Leefbaarheid, levendigheid en veiligheid, daar moet het over gaan in de stad, er wordt gewerkt om dit in verschillende stadsdelen weer met elkaar in balans te krijgen. De burgemeester kan zich niet helemaal in de bewoordingen van de vraag vinden. Juist op het Lucasbolwerk heeft stadsbelang niet meegestemd in de APV om de oplossing mogelijk te maken, zo geeft mevrouw Dijksma aan.
Wethouder Oosters dankt de raad aan de bijdrage in de commissie. De vragen van GroenLinks en meerdere fracties over de zorgen die breed door de raad werden uitgesproken voer de personele capaciteit bij participatie. Het is een kleine club die hard werkt, bij het beknopte kaderstellend beleid zal de wethouder een beeld geven wat het betekent voor de capaciteit. Mocht het een grotere vraag oproepen, dan neemt de wethouder het mee in de volgende voorjaarsnota. De vervolgvraag van D66; nee er is in deze voorjaarsnota nog niet meer geld op genomen voor de capaciteit. Zoals toegezegd aan de heer Dekkers zal dit meegenomen worden in de verdere uitwerking van Samen Stad Maken en eventueel in de volgende voorjaarsnota. De wethouder dankt de PvdA over de positieve opvatting over het burgerberaad en de kritische noten eens met de PvdA dat het beter moet en hebben dat laten zien met de Herijking en Samen Stad aan de

raad. Met de tekentafel in de wijk, dat is een goed idee, dat past in het spoor van instrumenten in de werkende en lerende organisatie. De sporen die met de herijking uitgewerkt worden. De wethouder van ‘leuke dingen voor mensen’ maakt er graag vaart mee. Daarmee zijn de vragen van Volt en Student en Starter beantwoord. In een bijzin ving de wethouder nog iets op over een app en geeft aan vooral dit idee door te geven.
Wethouder Streefland geeft aan dat de vragen vooral gaan over personeel en over de functiewaardering voor de boa’s. Het toegezegde benchmarkonderzoek is uitgevoerd. Na de zomervakantie komt er bericht over de brief naar de raad. De toelage hebben de boa’s gekregen.
Mevrouw Meerding (VVD) ziet dat de toelage voor 2025 begroot. Het lijkt alsof de functiewaardering nu in 2025 komt, kan dit ook in 2024 komen?
Wethouder Streefland antwoordt dat de functiewaardering impact heeft op de organisatie in brede zin, dat moet goed geregeld worden. Om aan de raad tegemoet te komen is de incidentele toelage ingesteld. In september komt de wethouder hierop terug.
De vraag van de VVD over het zicht op het projectmanagementbureau. Die werkt met een Nu begroting, dat betekent dat zij zichzelf terug moeten verdienen. Dit heeft even tijd nodig, nieuwe mensen moeten wel ingewerkt worden en zij worden ingezet op ingewikkelde projecten. Over het ziekteverzuim zegt de wethouder dat dit zorgwekkend hoog was. Dit team heeft een aantal niet-werkgerelateerde zieken, er wordt op de goede manier op ingezet. Ondertussen is het verzuim gedaald, inzetbaarheidsspecialisten ondersteunen managers bij re-integratie begeleiding, en dit heeft effect. We rapporteren elk jaar over de inhuur en het ziekteverzuim.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt naar de effecten van het ziekteverzuim op de ambities van het college en hoe dat in de toekomst gaat.
Wethouder Streefland antwoordt dat sommige situaties, zoals de huisvesting van 1400 Oekraïners binnen een jaar, dan komt daar heel wat bij kijken en zijn er mensen vanuit de organisatie stante pede nodig. Ook in relatie tot de voorjaarsnota is er te zien dat de financiën krap zullen zijn. Voor het college en voor de raad is het nodig om te kijken wat zij hiermee willen. De slagkracht van de organisatie, minder op beleid, meer op uitvoering, daar wordt flink op gestuurd, de hoop is dat daar winst behaald wordt.
GroenLinks heeft gevraagd naar omgaan met inhuur en proactief personeelsbeleid. De stelregel is; inhuur bij piek en ziek, vast voor flex of vast voor inhuur. In sommige gevallen bij complexe juridische casuïstiek, IT, dan is de expertise niet in huis en is inhuur de enige mogelijkheid. De wethouder zegt toe te komen voor de programmabegroting met een voorstel over proactief personeelsbeleid en het inzicht over inhuur. Daarbij wordt inzicht over de beloning van de topstructuur ook meegenomen.
De heer Dekkers (GroenLinks) hoge flexibiliteit en inhuur gekoppeld aan gebrek aan personele capaciteit en daardoor het werk niet afkunnen krijgen.
De wethouder antwoordt dat dit ook in het voorstel meegenomen wordt. Ze geeft daarbij wel aan dat sommige inhuur niet anders kan en dus ook een poos zal moeten blijven. Het CDA vraagt of er bezuinigd kan worden op overhead. Dit is de afgelopen jaren vaker benoemd, de overhead is laag, vanaf 2013 behoorlijk laag. Dat heeft zijn keerzijde gehad, nu is de tijd om bij te plussen, anders lukt het niet meer. De gemeente zit nog lager dan de andere G, het streven is om dat zo te houden. Overhead zit soms in mensen, soms in systemen. De informatiesystemen en IT, komt bij de regeling risicovolle projecten, zodat dit steviger verankerd en niet meer vooruitgeschoven wordt.
De heer Van Steeg (CDA) heeft zijn twijfels over dit laatste en komt met een voorstel over overhead, ook vanuit Groei in Balans bekeken klopt het nog niet. Over de ICT worden we over het gros van die 10,7 miljoen geïnformeerd? Wanneer dit vooruitgeschoven wordt, maar het komt jaarlijks wel terug is er dan wel voldoende grip?
Wethouder Streefland zegt toe de commissie voor de programmabegroting te informeren over de regeling risicovolle projecten. De ICT en informatiestromen wordt apart uitgewerkt.
Mevrouw Ramaker (VVD) wil weten wat de wethouder verstaat onder het containerbegrip overhead. Is dat staf of lijnen?
Wethouder Streefland verstaat onder overhead mensen die niet direct de taken uitvoeren, maar wel faciliteren, IT, het gebruik van middelen. Het lijkt haar goed de definiëring van overhead vast te leggen. Dit kan via de notitie. Dan de WOO en de WOB, aanleiding om het te verankeren in de regeling risicovolle projecten Open Utrecht, zodat informatie voor inwoners snel toegankelijk wordt. Naar aanleiding van het handhavingsdossier zijn er inzetten gepleegd. Over de MVOI (maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkomen) komt terug in de opdracht en de brief over dit onderwerp.

Gemiste antwoorden

De heer Van Steeg (CDA) vraagt over personeel in de wijken, hoe dat in stand gehouden moet worden. Hij wil weten hoe het zit met inclusiviteit en het budget daarvoor.
Mevrouw Meerding (VVD) vraagt over toelage voor boa's en toezichthouders. Waarom is er onderscheid gemaakt, waarom heeft publieksdienstverlening wel al verhoging gekregen? Is er risico dat boa's nu weglopen, omdat de gemeente te traag is met loonsverhoging? Wat ziet de boa op zijn loonstrookje terug?
Mevrouw Assen (PvdA) zegt over de bemensing van de nieuwe politieposten op de straatweg en de Kanaalstraat dat er verwarring was of het nu over de wijkbureaus of posten ging.
Wethouder Streefland merkt op over het wijkbureau dat het verstandig is om die vragen te stellen aan collega De Vries van buurt- en wijkaanpak. Over diversiteit en inclusie zegt de wethouder dat de eigen organisatie gevraagd is om een contourenplan op te leveren. Daar zat een hoger bedrag in om het goed te verankeren. Het is verankerd onder de gemeentesecretaris, maar die kan dat niet alleen. Het gaat ook over anders opzetten van werving, management, training en begeleiding van mensen. Het is een gedragen keuze vanuit de raad. Het bedrag is al minder dan was voorgesteld in het contourenplan zelf. Over de boa's; in een brief in september beantwoordt de wethouder ook de meer technische vragen qua toelage. Op dit moment is er nog geen uitstroom van mensen, het doel is om mensen duurzaam vast te houden en doorgroeimogelijkheden bieden.
Burgemeester Dijksma geeft aan dat het niet om politieposten gaat, maar om steunpunten die de gemeente realiseert, waar ook de wijkagent te vinden is.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de vraag van het CDA over het personeel op de wijkbureaus al beantwoord is.
De voorzitter geeft aan dat deze vraag gesteld kan worden aan wethouder De Vries.

De Tweede Termijn

Mevrouw Meerding (VVD) komt met een motie over de bezuiniging op handhaving. Benoemt naar wethouder Eerenberg de financiën over het Nieuwe Zandpad.
Mevrouw Ramaker (VVD) P&O, overweegt de VVD een voorstel naar aanleiding van het hoge ziekteverzuim, ook als handreiking naar de notitie die daarover in september komt.
De heer Van Steeg (CDA) kijkt graag met de VVD mee over handhaving, misschien een andere dekking zoeken. Voor publieksdienstverlening schat hij in dat daar nog wel wat extra's nodig is. Online orde en de stappen verder, komt het CDA wellicht nog met een voorstel. Het initiatief over veiligheid en zorg wordt warm ontvangen en daar heeft het CDA ook nog ideeën over.
De heer Koning (D66) de aanpak van verkeershufters, de burgemeester heeft al aangegeven dat dit bij de commissie MGOR. Kijkt graag samen met PvdA en CDA hiernaar.
De heer Simşek (Denk) beraadt zich over een motie over gratis paspoorten en ID kaarten.

LIJST VAN TOEZEGGINGEN

Burgemeester Dijksma

Zal met betrekking tot agendapunt 2, Voorjaarsnota 2023

- Een brief over de rol van ervaringsdeskundigheid in het veiligheidsdomein adresseren.

Wethouder Oosters

Zal met betrekking tot agendapunt 2, Voorjaarsnota 2023

- De commissie voor de programmabegroting informeren door het Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven Inkopen.
- Bij de uitwerking van Samen Stad de personele capaciteit bij participatie meenemen.

Wethouder Streefland

Zal met betrekking tot agendapunt 2, Voorjaarsnota 2023

- De commissie voor de programmabegroting te informeren over proactief personeelsbeleid. Hierin worden meegenomen inzichten over flex, inhuur, afwegen welk werk kan er wel en niet gedaan worden en inzichten over de beloning van de ambtelijke topstructuur.
- De commissie voor de programmabegroting te informeren over overhead, ICT inclusief een definitie van overhead.
- De commissie voor de programmabegroting te informeren over de regeling risicovolle projecten. De ICT en informatiestromen wordt apart uitgewerkt.

- De commissie in september een brief te sturen over boa’s en uitstroom.

Gemeente Utrecht

Verslag openbare commissie Jeugd Welzijn Cultuur en Sport

Datum 28 juni 2023
Locatie Raadzaal, stadhuis
Verslag door mw G. Buruma (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Aanwezigen

De voorzitter, mw R. Heijne, de wethouders, dhr. E. Eerenberg, mw. L. Voortman, mw. S. Schilderman, mw. E. Oosters, de leden, mw. M. Deldjou-Fard (GroenLinks), mw. I. Hornsveld (GroenLinks), mw. V. Dada-Anthonij (D66), mw. B. Van der Wilt (D66), mw. M. Ramaker (VVD), mw. T. Meerding (VVD) , mw. H. Assen (PvdA), mw. I. Raaijmakers (PvdA), mw. R. Leerer (PvdA), dhr. T. Stam (PvdA), dhr. B. van Steeg (CDA), mw. X. MInnaert(PvdD), mw. B. Nederhand (Volt), mw. E. Kendir (S&S), mw. A. Oudejans (S&S), mw. K. Alblas (ChristenUnie) dhr. I. Şimşek (DENK), mw. M. Minnaert (BIJ1), dhr. J. Dijkstra (EenUtrecht), dhr. C. Nyqvist (SBU),mw. Y Hessel (UtrechtSOlidair).
Ambtelijke ondersteuning mw. M. Boer, mw. D. Mutsaers, dhr. L. Benneker, mw. C. Bont-Tiebosch.
Griffie: dhr. W. Overbeek, mw. W. Kok.

Afwezigen

-

Verslag openbare commissie Jeugd Welzijn Cultuur en Sport

1. Opening en mededelingen 15
2. Voorjaarsnota 2021 en 1e Bestuursrapportage 2023 15
LIJST VAN TOEZEGGINGEN.....40

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 13.45 uur en heet iedereen die meekijkt en op de publieke tribune van harte welkom.

Er zijn geen mededelingen.

De voorzitter constateert dat de voorjaarsnota wordt behandeld en dat er geheime bijlagen zijn bij de raadsvoorstellen maar dat er geen verzoeken tot een geheime behandeling zijn binnengekomen. Tijdens de raadsvergadering van 6 juli besluit de raad over de voorjaarsnota en de bijbehorende raadsvoorstellen.

2. Voorjaarsnota 2023 en 1e Bestuursrapportage 2023

Mevrouw Ramaker (VVD) constateert dat gemeente en rijk een principeakkoord bereikt hebben over het financiële kader voor de hervormingsagenda. Aan het gemeentefonds wordt voor de jeugdzorg in 2024 1,36 miljard uitgekeerd en in 2025 859 miljoen. Het was niet goed uit de brief van het college op te maken hoeveel dit betekent aan middelen voor 2024 en 2025. Hoeveel lager is dit, dan vooraf ingeschat was? Ze vraagt de wethouder of die voor 2026 en 2027 zelf het oog wil houden op hoe deze hervormingen verlopen. De VVD is enthousiast over het dashboard beschermd wonen, is dit iets om te volgen voor jeugd?
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of de VVD het met de PvdA eens is dat Utrecht al een groot deel doet van wat er in die hervormingsagenda staat?
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt het college of het klopt dat het kabinet best al over de brug is gekomen voor de gemeente.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt naar de inhoud van de hervormingsagenda en hoe daar gewerkt wordt op het terrein van jeugd. Komt dat overeen met hoe er in Utrecht al gewerkt wordt?
Mevrouw Ramaker (VVD) geeft aan dat ze vooral naar de financiering van de hervormingsagenda heeft gekeken en dat ze inhoudelijk nog geen oordeel over.
Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat in de hervormingsagenda zaken zitten die gaan over hoe buurtteams werken in relatie tot jeugd. In Utrecht is er al een buurtteam jeugd en gezin, waar win Utrecht weinig winst mee te boeken is, omdat dit nu al zo gaat.
Mevrouw Ramaker (VVD) weet dat de meicirculaire extra geld beschikbaar stelt aan gemeentes voor buurtteams. Vervolg van inbreng. Het abonnementstarief voor de wmo is afgeschaft, in plaats daarvan wordt de inkomensafhankelijke bijdrage weer ingevoerd. De vraag aan de wethouder is; wat betekent deze wijzing voor de lengte van de wachtlijsten? Zullen die ingekort worden? Krijgt de gemeente Utrecht dan meer grip op de kosten van de wmo zorg? De VVD vindt het belangrijk dat de grip komt en blijft op het geld dat zorgorganisaties ontvangen voor de uitkering van de wmo-zorg. De VVD heeft vragen gesteld over een faillissement van een zorgorganisatie in Zeist en het gevoerde toezicht van de gemeente. Wethouder: de versterking van de toezichthoudende rol een positief effect kan hebben op het rechtmatig inzetten van de middelen? Welke kansen ziet de wethouder zijn mogelijk op het ontlasten van de uitgaven?
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vindt het storend dat de VVD alleen maar vraagt naar financiën. Zegt de VVD zolang de financiën op orde zijn, maakt de inhoud verder niet uit? Of hoort de PvdA nog van de VVD wat zij inhoudelijk belangrijk vinden aan de dossiers?
Mevrouw Ramaker (VVD) wil goed grip op de financiën, omdat alles staat of valt met of er geld voor is. Daarnaast is er grote druk op de kosten in het sociale domein, dus kijkt de VVD hoe dit te ontlasten valt.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vindt het typisch VVD beleid, wil toch graag een visie horen.
Mevrouw Ramaker (VVD) is erg nieuwsgierig naar de wijzigingen die eraan komen en vraagt zich af of dat vertaald kan worden in kortere wachttijden. Gaat verder met de inbreng bij cultuur. De VVD heeft een raadsbrief ontvangen over de machinerie, het college geeft aan dat het een gemis is voor de stad, heeft niet geleid tot tastbare resultaten. Gelet op de hoeveelheid inspanningen is de VVD een beetje opgelucht dat het niet door gaat. Van het college wil de VVD weten wat zij, gelet op het enthousiasme bij de organisatie, nu van plan zijn en of weer geld gaat kosten?
Mevrouw Meerding (VVD) over Asielbeleid. Vanwege het groeiende aantal asielzoekers wil de gemeente op zoek gaan naar een locatie voor een 2e en eventueel 3e permanent asielzoekerscentrum. De VVD is hier kritisch over, en wil weten waarom dat niet af kan met tijdelijke locaties. Utrecht moet evenredig bijdragen aan de opvang, maar een permanente 2e locatie, is dat nodig? Een permanente 3e locatie lijkt de VVD voorbarig en overbodig.
Mevrouw Assen (PvdA**)** merkt op dat tijdelijke locaties veel duurder zijn dan permanente, omdat er vaak ad hoc een oplossing gezocht wordt. Ze vraagt de VVD waarom zij dan liever tijdelijke dan permanente locaties heeft.
Mevrouw Meerding (VVD) vindt dat het financiële argument er een is, bij het zoeken naar een permanente verblijfslocatie merkt de VVD dat er altijd veel onrust in de buurt ontstaat. De VVD schrok wat van de aankondiging
Mevrouw Assen (PvdA) vindt dat het niet zo kan zijn dat de reden om een woonvoorziening niet te bieden is omdat er onrust door kan ontstaan.
Mevrouw Meerding (VVD) vindt dat de VVD dat zo sterk ook niet stelt, de VVD is er kritisch op en stelt de wethouder vragen. Daarmee zegt de VVD niet dat het onder geen beding kan, maar dat het liever op een andere manier gaat.

Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat er voorzieningen zijn, waarbij er eerst onrust ontstond, wat later weer weggenomen kon worden. Zoals bij plan Einstein bijvoorbeeld. Volgens Assen gaat het om het vinden van goede plekken en mensen op een goede manier rust vinden en juist niet die onrust ervaren van tijdelijke plekken.
Mevrouw Meerding (VVD) herkent dat in het verleden wel grote zorgen waren door een bepaald plan van permanente of tijdelijke opvang. Dat die mee bleken te vallen en weggenomen konden worden. Gezien dat mensen zich toch overvallen voelden door een plan. Dat doet nog wel wat in de samenleving. De VVD is zich daar bewust van en neemt het in de afweging mee.
De heer Simşek (Denk) vraagt of de VVD herkent dat elders tijdelijke opvangplekken eerst neergezet werden, later afgebroken, maar dat bij een nieuwe stroom van vluchtelingen plotseling weer tijdelijke locaties gezocht moesten worden.
Mevrouw Meerding (VVD) herkent dat niet volledig, de reden voor afbouw was dat de asielinstroom afnam, hoewel de verwachting was dat dit zo zou blijven, is het lastig voorspellen. Er zijn nog geen signalen van mensen die graag een permanente opvang naast de deur willen.
De heer Simşek (Denk) lijkt het, vanwege de onvoorspelbaarheid, beter om een vaste opvangplek te hebben. Het is voor buurtbewoners fijner is om te weten waar ze aan toe zijn, dat veiligheid geregeld kan worden, dan dat er gewacht tot het misgaat en een spoedoplossing gezocht moet worden.
.
Mevrouw Dada-Anthonij (D66) zegt dat Utrecht veel opvang biedt, omdat het op andere plekken niet gedaan wordt. Ze wil weten hoe de VVD daarnaar, waar zien zij oplossingen in?
Mevrouw Meerding (VVD) vindt dat als Utrecht nu meer doet, dat andere gemeentes hun deel moeten doen, de wethouder zou andere gemeenten aan kunnen spreken.
Mevrouw Dada-Anthonij (D66) zegt dat het fijn is dat de VVD dan voor evenredige spreiding zijn en zou dat landelijk dan kunnen laten weten.
Mevrouw Meerding (VVD) zegt dat de landelijke VVD dat weet, het is eerder geuit.
Mevrouw Deldjou-Fard (GroenLinks) geeft aan dat de gemeenteraad voor iedereen staat, dus ook voor statushouders. Zij moeten vaak van plek naar plek. Ze vraagt of de VVD vindt dat zij een goed thuis moeten hebben.
Mevrouw Meerding (VVD) vindt dat het van plek naar plek gaan te maken heeft met lange procedures. Belangen van asielzoekers wegen mee, de belangen van de buurt wegen zwaar.
Mevrouw Deldjou-Fard (GroenLinks)vindt dat aan procedures vanuit deze stad niet veel te doen valt, maar een veilig thuis bieden, dat kan wel.
Mevrouw Meerding (VVD) zegt dat Utrecht zijn evenredige deel moet doen. Verder met de inbreng. Als er al gezocht moet worden naar een andere locatie, dan moeten bewoners daar goed bij betrokken worden. Kan de wethouder dit toezeggen?
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vindt dat de mens geen prijs heeft. Niets kan en daarom is de mens boven elke prijs verheven en heeft dus waardigheid. Een debat over keuzes in de zorg is ongemakkelijk, hoe kun je cijfers en bedragen denken als het gaat over het welzijn van mensen. Basiswaarden van GroenLinks zijn voor hen leidend bij het maken van keuzes. Rechtvaardigheid, mensen hebben gelijke recht op zorg, verantwoordelijkheid, als mensen samen zo goed mogelijk voorwaarden schappen om op te leven. Lange termijn denken in zorg. Te maken met een overheid die andere keuzes maakt. GroenLinks wil praktische keuzes in het sociaal domein. Ze willen bij de voorjaarsnota regelgeving simpel maken, kiezen voor de kwetsbaarste mens.
Mevrouw Ramaker (VVD) vindt dat het kabinet wel over de brug is gekomen voor Utrecht voor deze twee jaar.
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vindt dat ook, maar zegt dat het is gelukt omdat er hard is gewerkt om bezuinigingen op jeugdzorg tegen te gaan.
Mevrouw Ramaker (VVD) vindt dat de gemeente vooraf al duidelijke keuzes moet maken in wat ze graag willen. Een duidelijk beeld vooraf, met duidelijk financieel beeld.
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) komt daar verderop in haar bijdrage op terug. Vervolg van bijdrage. In de voorjaarsnota wordt bespaard door het stoppen van tijdelijke initiatieven en proefprojecten. GroenLinks zal goed aandringen welke projecten echt meerwaarde hebben. Ze zien een groot arbeidstekort, toenemende vraag in de zorg, meer mensen die worden ouder. Er zal ingezet moeten worden op werven van medewerkers in de zorg en medewerkers koesteren. Goede arbeidsvoorwaarden, letten op werkdruk en werksfeer zijn belangrijk.
Mevrouw van der Wilt (D66) zegt dat, wanneer straks volgens GroenLinks 1 op de 4 mensen in de zorg moet gaan werken, dat er dan iets gebeuren aan de vraagkant. Anders is het niet houdbaar. Ze wil weten hoe GroenLinks daar tegenaan kijkt.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vindt het zorgstelsel niet houdbaar zo en wil voorkomen dat er zoveel mensen in de zorg nodig zijn.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat de suggesties die ze nu hoort voor behoud of werving betrekking op de cao hebben. In het plan Utrecht zorgt is hier om gevraagd. Parkeerbeleid of huisvesting zijn typisch lokale omstandigheden waar de gemeente over gaat, dingen die indirect helpen bij het behouden van zorgpersoneel.
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) denkt hierover graag met de PvdA mee. Ze gaat verder met de inbreng. Veel zorgpersoneel wordt ZZP'er, marktwerking in de zorg is nooit een goed plan. Kan de gemeente er iets aan doen om dit tegen te gaan, bijvoorbeeld door inhuur moeilijker te maken? Bonus 100 euro bij aanbrengen van nieuwe huishoudelijke hulpmedewerker. De bonus is na drie dienstmaanden te verdienen. Graag een reactie.
GroenLinks stelt een bonus van 100 euro voor aan huishoudelijke hulpen die nieuwe medewerkers aanwerven. In de eigen omgevingen hebben zij daar goed zicht op, de bonus is snel terugverdiend met vast personeel zijn er minder inhuurkrachten nodig. Graag een reactie.
Mevrouw Ramaker (VVD) wil weten van GroenLinks of ze het sociale domein weer bij de gemeente terug willen krijgen, dus meer ambtenaren? Ze vindt dat deze ideeën bij de zorgorganisaties thuis horen, niet bij de gemeente.
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vindt dat zoals het nu gaat, met kleine bureaus die met iets meer loon de winst opstrijken, schandalig.
Mevrouw Ramaker (VVD) wil weten wat de gemeente hierin kan doen.
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) weet dat de wethouder met zorgorganisaties in gesprek is, dus die kan het meenemen in de gesprekken.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt het interessant om na te gaan in welke mate er meer een beroep te doen is op gemeenschapsintegraties binnen het sociaal domein. Per saldo zou het minder kunnen kosten dan de huidige situatie.
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vindt dat interessant.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) valt het op dat dit niet in de voorjaarsnota staat.
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) wil graag werken aan oplossingen. Vervolg van inbreng. GroenLinks wil het maatschappelijke gesprek voeren met mensen die twijfelen of hun beroep bijdraagt aan de maatschappij om hen zo richting de zorg en het onderwijs te krijgen. Waar kan er nog bespaard worden, waar ligt de ondergrens. Die ligt bij veiligheid, lichamelijke integriteit, voedsel en een dak boven het hoofd hebben. Goede zorg hoort in de basisvoorwaarden. Als het binnen het sociaal domein niet lukt, kijk er dan buiten, met elkaar en voor elkaar, zorgen dat er niemand buiten de boot valt.
Mevrouw Assen (PvdA) vindt dat mensen in de stad verschillende leeftijden bereiken.
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) zegt dat het een schande is dat er twaalf jaar leeftijdsverschil zit in de ouderdom van mensen in aan de ene kant Tuindorp en de andere kant Overvecht. Daar wil ze graag wat aan doen. Vervolg inbreng over cultuur. GroenLinks is blij met Nachtvisie, daarin wordt cultuur breed opgevat. De partij is trots op de culturele voorzieningen en wordt blij van de keuzes die zijn gemaakt in de voorjaarsnota. Cultuur groeit mee met stad daar past een jongerencultuurhuis goed in. Zichtbaar en hoorbaar op de kaart. Streetculture wordt niet genoemd in de voorjaarsnota, maar zal in de komende cultuurnota vast stevig verankerd zijn. Graag een reactie.

Mevrouw Deldjou-Fard (GroenLinks) Zegt over minderjarige asielzoekers die met hun ouders in Utrecht terechtkomen, hun positie is in de azc's kwetsbaar. Alle jongeren moeten in mensenrechtenstad Utrecht eerlijke kansen krijgen. De brief die op de vorige voorjaarsnota volgde was teleurstellend, door drukte kon niet veel gedaan worden. Dit hoort hoger op de prioriteitenlijst van de asielportefeuille. Op welke manier is het college bereid om zich voor deze jongeren sterk te maken? Betrek jongeren, deskundigen en zwangere vrouwen in een onderzoek en een plan. Statushouders die hier in azc's zitten wil de partij hier huisvesten, signalen dat mensen heen en weer gestuurd worden zijn er. GroenLinks wil weten wat daarvoor de verklaring is. Anticonceptie voor kwetsbare vrouwen. Utrecht werkt samen met 'Nu niet zwanger' wat onderdeel is van Kansrijke Start, die willen meer actief met voorlichtingen in azc's zijn. Is het college bereid met Nu niet Zwanger dit op te pakken? Bij de bespreking van de vorige voorjaarsnota zei de wethouder over discriminatie op de arbeidsmarkt, te komen met het plan Q1 2023, mevrouw Deldjou-Fard wil weten waar het plan blijft. De Utrechtse culturele sector blijft achter op het terrein van inclusie. De gemeente moet zorgen voor een minder vrijblijvende uitvoering van code culturele diversiteit. Graag een reflectie. Dit jaar staat in het teken van 150 jaar afschaffing van slavernij, deze week onthult de gemeente een slavernij monument. GroenLinks is blij dat de

gemeente extra middelen uittrekt om institutioneel racisme tegen te gaan en de gemeente inclusiever te maken, ze kijkt uit naar de plannen. GroenLinks verwacht dat de motie ‘Elke Utrechter die met racisme en discriminatie te maken krijgt er een te veel’, dat die goed uitgevoerd is met de inzet van een mystery guest en de plannen er scherp op te gaan beoordelen.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) eert graag de initiatiefneemster van het standbeeld, mevrouw Dibi.

Mevrouw Deldjou-Fard (GroenLinks) is blij met de toevoeging.
Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) zegt dat de bijdrage korter kan.
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat voor het CDA de samenleving voorop staat, maar dat wordt moeilijker. Bij het oplossen van vraagstukken kijken mensen steeds nadrukkelijker naar de overheid. In de voorjaarsnota ziet het CDA financiële uitdagingen op het gebied van jeugd en wmo. Het CDA vond de nota moeilijk leesbaar en vraagt de wethouder wat het betekent voor lange termijn financieel, in de rol van het college als wel het rijk. Het is onduidelijk wat het rijk nu wel en niet gaat doen. Om de financiële gaten op te vangen kiest de gemeente voor scenario 2, het brede sociale domein. Wat is voor het college het brede sociale domein? Het CDA wil de taakstelling daar laten waar hij hoort, daar oplossingen proberen te vinden.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vindt dat veel problemen in het sociaal domein veroorzaakt worden door zaken die erbuiten liggen, zoals huisvesting.
De heer Van Steeg (CDA) zegt over de wmo en jeugd dat het verstandig is breder te kijken dan scenario 2.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat de zorgvraag toeneemt en dat dit niet alleen binnen het domein ligt, dat huisvesting in de discussie hoort.
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat er breder gekeken moet worden en het binnen wmo en jeugd op proberen te lossen.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt, dat als het niet lukt binnen scenario 2, of het dan volgens het CDA uit een ander programma kan komen om het dekkend te krijgen.
De heer Van Steeg (CDA) wil eerst vooral kijken bij de jeugd en wmo wat daar kan, dat blijft de eerste stap, zijn er onderwerpen waarmee de vraag verminderd kan worden, onderzoek deze, dan is het mogelijk buiten scenario 2 te kijken.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of dat dan niet ten koste gaat van andere zaken als groen, mobiliteit.
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat het CDA daarom beter wil snappen wat er onder het brede sociale domein valt, het zou jammer zijn als er daardoor verschraling komt bij sport en cultuur. Misschien zijn er andere mogelijkheden.
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of het CDA dan sport, cultuur en participatie onder het brede sociale domein vindt vallen.
De heer Van Steeg (CDA) geeft aan dat dit zo wel in de veiligheidsnota werd gelezen, maar wil daar duidelijkheid over.
De heer Van Steeg (CDA)zegt over normalisering van zorg dat mensen in toenemende mate kijken naar de overheid voor zorg en vindt dat dit in het debat meegenomen moet worden. Hij vraagt de wethouder om dit mee te nemen in de uitwerking.
Mevrouw van der Wilt (D66) wil weten welke oplossingen het CDA dan wil zien.
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat er ingezet moet worden op voeren van het maatschappelijke debat en kijken wat een buurt kan oplossen, een mogelijk voorstel van de heer Dijkstra zou dit kunnen aangeven. Het college is geen voorstander van pilots, maar op dit terrein kan dit wel mogelijkheden bieden. Gaat verder met de bijdrage. Het CDA heeft eerder vragen gesteld over zorginstelling Reinaerde. Er is een vrij harde brief gestuurd naar ouders en cliënten. Het college wil voorkomen dat de instellingen sluiten en vraagt de wethouder om een reactie.
Naar aanleiding van de brief van Sport Utrecht ziet het CDA dat sportverenigingen het moeilijk hebben en dat is niet gek gezien de ozb verhogingen. Het CDA wil van de wethouder weten of dit misschien gecompenseerd kan worden in het verlengde van de eerder ingediende motie. Het CDA denkt dat binnen bestemmingsplannen alvast over sportfaciliteiten nagedacht kan worden, voordat er gebouwd wordt. Verder constateert het CDA dat er in de voorafgaande twee dagen zoveel brieven zijn binnengekomen, dat dit onwerkbaar is en vraagt de wethouder of dit niet anders kan. Het CDA is blij te lezen in de voorjaarsnota dat er wordt geschoven van topcultuur naar de wijkcultuurhuizen en wil van de wethouder een reactie over hoe de bezuinigingen gevolgen hebben op de cultuurnota.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt hoe het CDA erbij komt dat er wordt bezuinigd op cultuur.
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat er 5 ton bezuinigd wordt.

Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat vorig jaar is afgesproken om meer dan 5 ton te investeren in cultuur.
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat er minder budget naar inburgering gaat en zou de Utrechtse Aanpak toch eerst verder willen ontwikkelen en dan kijken hoe het gaat.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of het CDA de Utrechtse Aanpak dus heel effectief vindt.
De heer Van Steeg (CDA) deelt met de PvdA dat inburgering erg belangrijk is, de Aanpak is net gestart, dus wil het CDA eerst zien wat het oplevert alvorens erop te bezuinigen.
Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat het rijk de gemeente niet met voldoende middelen uitrust.
De heer Van Steeg (CDA) vindt het een ingewikkelde stap die gezet moet worden, het is goed dat de verantwoordelijkheid bij de gemeenten ligt, daar kan het gemakkelijker waargemaakt worden, het gaat niet overal soepel. Voor het CDA is de capaciteit op de wijkbureaus essentieel, daar is toch vaak het eerste contact met de overheid en vraagt wethouder De Vries om een toezegging.

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) constateert over integratie dat gezien de toestroom Nederland onnodig niet is voorbereid. Utrecht, als stad waar iedereen welkom is, prijst zich met een wethouder die de menselijkheid op een verantwoorde manier voorop stelt. En die onlangs de oproep deed om kansrijke asielzoekers direct aan het werk te zetten. Hier is de arbeidsmarkt mee geholpen en inwoners met het integratieproces. D66 vraagt de wethouder toe te zeggen dat ze blijft lobbyen in VNG verband en in overleg met het COA om asielzoekers versneld aan het werk te krijgen, eventueel af te wijken van de 24 weken regel.
Mevrouw Meerding (VVD) geeft aan dat er op landelijk niveau bezwaren zijn tegen het versneld aan het werk zetten van asielzoekers. Zo is het moeilijker mensen terug te sturen als zij door te werken rechten hebben opgebouwd.
Mevrouw Dada-Anthonij (D66) denkt dat dit soort bezwaren uit angsten voortkomen. Wanneer de bezwaren valide zijn, dan moet het mogelijk zijn om situaties te creëren waarin mensen die niet teruggestuurd kunnen worden niet zullen voorkomen.
Mevrouw Meerding (VVD) constateert dat mevrouw Dada-Anthonij dan zegt: als er valide zorgen zijn, dan moet daar wat mee gebeuren. Als het risico bestaat, dan is het geen goed idee, dan moeten er iets gedaan worden aan het risico.
Mevrouw Dada-Anthonij (D66) vindt dat vooral bij landelijk ligt om bijvoorbeeld wetten aan te scherpen, of het wel mogelijk te maken, gezien de serieuze situatie op de arbeidsmarkt. D66 ziet dat crisissituaties veel mogelijk maken in termen van verandering. En wil landelijk een situatie krijgen waar de genoemde risico's niet aan de orde zijn. Gaat verder met haar inbreng. Volgens D66 staat de vraag centraal welke stad Utrecht wil zijn, financiële uitdagingen vragen om lastige keuzes. De landelijke vreemdelingenvoorzieningen (LVV) zijn voor D66 voorzieningen die overlast voorkomen en de ondergrens vormt voor medemenselijkheid. Ze vragen van de wethouder de toezegging dat de LVV de komende jaren niet te stoppen. In de jeugdzorg constateert d66 stijgende kosten en een stijgende vraag om hulp die de gemeente dreigt te overspoelen in tijden van financiële krapte. Voor veel jongeren staat het water aan de lippen, dat vraagt om preventieve maatregelen. Welke mogelijkheden zitten er in de PGB? D66 vindt dat er kritisch gekeken moet worden naar de uitgaven en de effectiviteit daarvan. Onder de gegeven financiële omstandigheden is het belangrijker geworden om te investeren in initiatieven die innovatief en duurzaam zijn. D66 vraagt de wethouder toe te zeggen om bij het verstrekken van subsidies afspraken te maken over doelstellingen, deze te meten, om zo te bepalen welke investeringen effectief en doelmatig zijn. Om grote subsidieaanvragen zoals Herstel en Veerkracht voor de raad te brengen en de raad te laten beslissen hierover.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of D66 nu reden heeft om te twijfelen aan de effectiviteit.
Mevrouw Dada-Anthonij (D66) zegt dat er geen aanleiding toe is, wel worden er tekorten voorzien en dan is het maken van de juiste duurzame en efficiënte keuzes belangrijk.
Mevrouw Assen (PvdA) denkt dat dit juist om afstand van het vierkant vraagt. Dat er meer op doelstelling gestuurd en gemeten wordt.
Mevrouw Dada-Anthonij (D66) D66 verwacht dat de raad gaat doen wat nodig is om de jeugd tijd, ruimte en steun geeft om zich te ontwikkelen.
Mevrouw Ramaker (VVD) zegt dat jeugdzorg een aandeel heeft van 12,2% en is benieuwd naar de verklaring daarvan en wil daarop maatregelen nemen.
Mevrouw Dada-Anthonij (D66) geeft aan dat daarom de RIB van 13 juni werd georganiseerd.
Mevrouw Ramaker (VVD) zegt dat de vraag meer gaat om de gegeven jeugdhulp door organisaties die mede betaald worden door de gemeente, om dat door het college te laten uitzoeken.

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) vindt onder de huidige omstandigheden het belangrijk alle opties om te onderzoeken benutten.
Mevrouw van der Wilt (D66) stelt dat over WMO en maatschappelijke opvang de focus meer op preventie en lichtere zorg mag komen te liggen. Los van bezuinigingen is het niet wenselijk dat straks een kwart van de Utrechters afhankelijk wordt van de gemeente. De zorg anders organiseren kost extra tijd en energie in het begin, het gaat om anders denken over zorg, het betrekken van het eigen netwerk of lichtere zorg. Er is een veranderaanpak nodig. D66 vraagt het college dit mee te nemen in de uitwerking van dit scenario en mee te nemen waarin zij de maatschappelijke partners en de medewerkers betrekt. D66 leest in de beantwoording van schriftelijke vraag 183 dat het college geen mogelijkheid ziet tot monitoring in de vierkantsbekostiging. In scenario 2 wordt ervan uitgegaan dat er nog besparingen mogelijk zijn. Hoe ziet het college dat wanneer dit niet kan in de bedrijfsvoering en waarom is zij hier bij voorbaat al kritisch op? D66 overhandigde onlangs het sportactieplan aan de wethouder. Kan de wethouder sport en bewegen als focus en prioriteit zien bij de uitrol van de rijke schooldag aanpak en het onderdeel te maken van de lobby richting het rijk? Kan de wethouder toezeggen om 1 beweging stimulerend project uit te voeren de komende jaren?
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of de vraag over rijke schooldag aan de wethouder sport gericht is.
Mevrouw van der Wilt (D66) stelt de vraag over de rijke schooldag juist hier, om de sport aan de aanpak te verbinden. Vervolgt inbreng. Binnen de stad moet ruimte zijn voor zowel cultuur als sport. Hoe staat het met de uitvoering van het broedplaatsenconvenant? Graag een reactie.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) vraagt of D66 vindt dat cultuur mee moet groeien met de stad, zodra dit financieel weer kan?
Mevrouw van der Wilt (D66) beaamt dit, een voorgenomen investering in de topcultuur die niet doorgaat.
De heer Van Steeg (CDA) ziet in Groei in Balans dat bezuinigingen op cultuur en sport doorgeschoven worden en dat de komende jaren zodoende er geen groei is, als die er financieel wel zo zijn.
Mevrouw van der Wilt (D66) heeft een andere lezing hiervan.
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat 5 ton bezuinigd wordt. Daarnaast worden de uitgaven op cultuur en sport naar achteren geschoven, wat een bezuiniging is.
Mevrouw van der Wilt (D66) geeft aan dat wanneer de financiële ruimte er is, dat meegroeien met de stad dan gewenst is. De keuze van het college daarin begrijpt D66 wel. Gaat verder met de inbreng. Jongerencultuurhuizen zijn belangrijk, voor gezonde Utrechtse cultuursector dient elke schakel in de keten sterk te zijn. D66 vraagt de wethouder om goed te kijken en de raad tijdig te informeren naar unieke kansen voor Utrecht. Over Erfgoed zegt D66 dat als je een klein detail aan een schip verandert, dat het hetzelfde schip blijft. Zo denkt de fractie over verduurzaming in erfgoed dat er geen taboe moet zijn en komt de fractie hier nog met voorstellen over.
Mevrouw Minnaert (PvdD) constateert dat Utrecht zonder cultuur een hele andere stad zou zijn. Deelt de wethouder de zorgen van de PvdD over de druk waaronder de culturele sector staat? Het college zegt te investeren in de cultuursector via subsidieregelingen, die niet meegroeien met de groeiende vraag en de uitdagingen waar de cultuur voor staat, zoals fair practice. Hoe duidt de wethouder dit? Herkent de wethouder een disbalans en wat gaat het college doen om de disbalans te herstellen? De sector heeft niet alleen middelen nodig om te maken en te tonen, maar de ruimte. Er zijn zorgen over DB's, bij de vechtclub loopt het proces niet helemaal lekker, de stekker is eruit. Bij gebrek aan betaalbare ruimtes vertrekken jonge makers van de HKU de stad uit, Hoe gaat de wethouder zorgen dat Utrecht aantrekkelijk is en blijft voor jonge makers? De rafelranden van de stad, zijn in feite door creatieve inwoners aantrekkelijk gemaakte plekken die later ontwikkeld worden. De mensen die de waarde gemaakt hebben moeten dan meestal weg. Is de wethouder hier scherp op? Hoe kan de wethouder zorgen dat deze plekken behouden blijven voor de creatieve sector? Over het verduurzamen gebouwen van creatieve instellingen zegt de PvD dat de sector wel wil, maar zelf niet kan. Kan het college actief het gesprek aangaan en kijken waar de gemeente kan helpen? Dan over bewegen. Groene schoolpleinen stimuleren bewegend leren. De provincie Utrecht verhoogt de subsidie voor groen-blauwe schoolpleinen met 300.000 euro. Kan de wethouder verduidelijken wat deze subsidie gaat betekenen voor de stad? Kan de wethouder toezeggen meer groene schoolpleinen mee te nemen in het actieplan bewegen? D e wethouder heeft eerder toegezegd partners in de stad te benaderen over hoe om te gaan met huisdieren van daklozen. Wil graag dat dit gesprek hoger op de agenda komt te staan en dat er voor de herfst meer duidelijkheid op komt.

Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat er bij de Commissie VOWE wordt gekeken naar groene schoolpleinen. Is de PvdD het ermee eens om eerst te focussen op de meest stenige wijken?
Mevrouw Minnaert (PvdD) antwoordt dat dit het meest logisch is.
Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) zegt dat volgend jaar 53 miljoen naar de culturele sector gaat, Samenleving en sport 33, veiligheid 7, vindt de PvdD het dan niet een mooi bedrag?
Mevrouw Minnaert (PvdD) antwoordt dat de culturele sector meer nodig heeft. Er is te weinig geld, ze hebben met inflatie te maken, er is te weinig ruimte en er wordt meer gevraagd van de sector.
Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) zegt dat volgend jaar 53 miljoen een heel mooi bedrag is. De daklоosheid is voor 1,3 miljoen op te lossen, in wat voor stad wil de PvdD wonen?
Mevrouw Minnaert (PvdD) zegt dat het om beide gaat, voor daklozen een betere opvang regelen en dat cultuur een goede plek behoudt.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) constateert dat bij de wmo het tekort centraal staat, de tekorten worden te gemakkelijk op toenemende zorg geschoven. De burger krijgt de schuld. Zijn de oorzaken wel voldoende in beeld? Waar schiet de gemeente zelf tekort? Bijvoorbeeld bij huisvesting. Graag een toezegging over een betere analyse. De focus moet blijven op bestaande ongelijkheid, de PvdA wil dat er niet met een aanpak gezondheidsverschillen nog eerder vergroten. De PvdA voorziet een kastje naar muur beleid, wanneer buurtteams, huisartsen aangeven dat armoede het onderliggende probleem is, bij armoedebeleid geven medewerkers aan dat het onderliggend bij huisvesting ligt en huisvesting constateert dat teveel kwetsbare mensen zelfredzamer moeten worden. De oplossing ligt niet bij het sociaal domein alleen. Voor de PvdA staat scenario 3 open.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) vraagt dat wanneer de oorzaak in een ander domein ligt zoals huisvesting, moet er dan ingekort worden op het sociaal domein?
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vindt dat een betere analyse het vertrekpunt moet zijn. Sectoren gaan naar elkaar wijzen. Zowel bij jeugd als bij wmo is er een zware taakstelling, is een integrale blik nodig.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) vindt dat er integraal gekeken moet worden. Bezuinigen op dan andere plekken bezuinigen, zoals sport of cultuur. Dat daardoor de mentale gezondheid minder wordt en daardoor verder van huis bent.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat er zeker een integrale aanpak en analyse voor nodig is.
Mevrouw van der Wilt (D66) vraagt waar de PvdA dan op zou willen bezuinigen.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat in de voorjaarsnota steeds financiën voorop staan, bezuinigingen worden aangekondigd, maar niet expliciet benoemd. De PvdA wil richting geven in het debat, waar de bezuinigingskeuzes niet moeten worden gemaakt. Er is sprake van een toenemende zorgvraag, het PvdA wil goed kijken waar die zorgvraag vandaan komt, ze komen niet alleen uit het sociaal domein. Daarom moeten voor de oplossingen verder gekeken worden.
Mevrouw van der Wilt (D66) geeft aan dat ze meer nuance in de nota leest. Dat er niet alleen een probleem van teveel zorg is, maar dat er op een andere manier gekeken moet worden naar het organiseren van de zorg.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat in de voorjaarsnota een voorkeur voor scenario 2 wordt aangegeven, daarbij worden een aantal stappen uitgewerkt maar daar zitten maatregelen bij die juist niet afgeschaft moeten worden omdat ze bijdragen aan een verminderde zorgvraag.
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vraagt of de PvdA dan, als ze een scherpere analyse willen, vraagt om een nieuw onderzoek?
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) wil een onderbouwing van stellingen die in de voorjaarsnota staan. Waar de gemeente steken laat vallen, daar is wel een goede analyse nodig. Die hoopt de partij in de komende nota's van wmo en armoedebeleid terug te zien.
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) zegt dat er een dubbele vergrijzing is, dat de lichte zorgvraag erg toeneemt. Dit is al bekend uit onderzoek, ze wil de tijd en het geld niet opnieuw in onderzoek steken.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat in de nota niet onderbouwd wordt welke pijnlijke keuzes er dan gemaakt moeten worden, welke onderzoeken eronder zouden kunnen liggen. Er worden geen pijnlijke keuzes expliciet genoemd en ze wil voorkomen dat deze straks bij de begroting als voldongen feit worden gepresenteerd. De PvdA heeft de focus nog steeds op ongelijkheid in de zorg tegengaan, gezondheidsverschillen, dat staat niet in de nota benoemd.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de PvdA scenario 2 nu afwijst en kiest voor scenario 3. Of scenario 2 met vragen erbij.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) geeft aan zeker scenario 2 te willen doen, maar dan zonder stap 5. De verwachting is dat er niet ontkomen kan worden aan breder te kijken.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de PvdA dan kiest voor scenario 2 met vragen erbij.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) geeft aan zeker scenario 2 te willen doen en sluit scenario 3 niet op voorhand uit.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) zegt dat hij had verwacht dat de PvdA voor scenario 3 zou kiezen, waarbij het sociaal domein ontzien zou worden, een soort scenario 4.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat het sociaal domein al voor een deel wordt ontzien, maar dat de gemeente door het rijk wordt opgezadeld met bezuinigingen. Lokaal wentelt Utrecht niet alles op het sociaal domein af. Het gaat om het resterende tekort wat er overblijft.
Vervolgt de inbreng over de bezuinigingsvoorstellen. De PvdA ziet het niet zitten om extra Utrechtse inzet stop te zetten, dat is wat Utrecht Utrecht maakt. Veel van deze extra's dragen bij aan de vermindering van de zorgvraag. Wordt dit stopgezet dan werkt dat averechts.
Mevrouw van der Wilt (D66) vraagt wat het maatschappelijk kostenplaatje wordt als de extra's zouden verminderen of geschrapt zouden worden.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vervolgt de inbreng. Stelt een checkvraag bij de suggestie om te stoppen met pilots als ze niet een structurele bijdrage leveren aan een verbetering van de uitvoeringspraktijk. Hoe is het te voorkomen dat er vernieuwing mist omdat pilots gevetood worden? Hoe gaat het verder met de pilots die er nu lopen, bijvoorbeeld bij versneld vernieuwen?
Mevrouw Kendir (Student&Starter) leest in de nota dat er juist veel personeelskracht ineens in een tijdelijk project gezet wordt en dat het project dan ineens stopt. Daar is de gemeente niet bij gebaat.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat bijna alle vernieuwing die in het sociaal domein is gedaan, extra teams binnen jeugd, project Einstein zijn allemaal begonnen met pilots en daarna uitgerold op grotere schaal. Het is de sleutel van een deel van de Utrechtse successen. Daarom de checkvraag; is dit wat het college wil doen, want de PvdA voorziet hier problemen bij. Het soort pilots, als het mentaal welbevinden bij jongeren in Vleuten, wordt daar dan niet meer naar gekeken? Wordt dat dan niet meer gedaan? Een check. Vervolgt de inbreng met het onderstrepen van humanitaire basisbehoeften, niemand hoort op straat te slapen. Hoe kijkt de wethouder daar tegenaan? Vraagt over de aanpak van het personeelstekort, trekt de gemeente alles lokaal uit de kast om de trend van landelijke tekorten tegen te gaan? Het plan Utrecht zorgt is vooral door werkgevers ingegeven, betrek werknemers hierbij. De fractie vraagt hoe het staat met de herdenkingsplaquette onder de tunnel bij Hoog-Catarijne? Hoe is het met het plan van aanpak arbeidsmigranten?
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt welke ideeën de PvdA hebben om de tekorten dan te dekken?
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) heeft de inhoudelijke focus op het tegengaan van gezondheidsverschillen. Een toekomst die ze niet zien is alleen reageren op de zorgvraag en dan als aanpak alleen naar de wachtlijsten kijken.
Mevrouw Ramaker (VVD) denkt dat de oorzaken van het ontstaan van de tekorten liggen bij het kabinet. Wat moet er volgens de PvdA geschrapt worden?
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) ziet dat het rijk wel voor de komende twee jaar over de brug komt, maar nog geen duidelijkheid geeft over de financiële situatie na 2026. Ze wil graag duidelijkheid.
Mevrouw Ramaker (VVD) ziet grote stelselwijzigingen, waarbij het rijk nog niet weet hoe dat gedaan moet worden. Ze denkt dat het goed is om samen met de vereniging Nederlandse gemeenten te kijken hoe dat aangepakt kan worden. De gemeente moet in gesprek blijven richting het rijk. Iets toezeggen zonder dat het zeker is of er wel geld voor is, dat kan niet.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) hoopt dat het rijk dan in gesprek wil gaan hoe het na 2026 op te lossen is.
Mevrouw Assen (PvdA) constateert dat het rijk grote tekorten benoemt als hervormingsagenda. Ondanks dat Utrecht al werkt zoals het rijk met deze hervormingsagenda wil doen, komt daar een tekort overheen. Verzoekt het college om een brief toe te zeggen waaruit blijkt wat Utrecht nu al doet binnen de hervormingsagenda, misschien dat daar nog winst in zit. De PvdA constateert dat de zorg niet komt waar hij nodig is. Door Utrecht loopt een noord-zuidlijn van kwetsbare wijken. Het is in deze wijken dat de grootste hap uit de jeugdzorg wordt genomen en dat is niet houdbaar met de bezuinigingen die komen. Hoe voorziet de wethouder dat hij door ongelijk te investeren toch kan bijdragen aan kansengelijkheid? Prestatiedruk met veel impact op mentale gezondheid speelt bij jongeren, Vleuten Versterkt is een aanpak die helpt. Is deze permanent te maken, uit te rollen bij succes of dat die nu onder druk staat? Acht de wethouder het mogelijk dat het aantal jeugdzorgaanvragen daalt en de prestatiedruk afneemt.? Het vraagt om rigoureus handelen. Hoe anticipeert het college als het niet lukt? De PvdA vindt dat er een hoge mate van wensdenken is.
Ten aanzien van jeugdbescherming met het EVU als proeftuin. Wat betekent de nieuwe voorjaarsnota voor deze proeftuin en hoe zit het met eerdere inzet om deze proeftuin uit te breiden

met meer plekken en meer partijen aan te haken zoals de volwassenen GGZ? Huisartsenzorg, over extra ondersteuning van jeugd bij huisartsenposten. Wil de wethouder toezeggen?
Over de huisartsenzorg is de vraag aan de wethouder hoe het nu gaat met de extra ondersteuning van jeugd bij huisartsenposten. Over cultuur een paar vragen aan de wethouder. Hoe wordt al werk gemaakt van fair practice? Hoe wordt daarbij rekening gehouden met inflatie? Graag een toezegging over meer informatie over cultuurhuizen in de Merwedekanaalzone. Over Domplein 4 en 5, heeft dit prioriteit bij het college en waar blijkt dit uit? Graag ontvangt de PvdA de pandvisie. Welke acties ondernemen wethouders om de samenwerking te verbeteren tussen vastgoed en cultuur? Ondanks de inzet is die nog hard nodig. Zo gauw het kan moet het cultuurbudget weer meegroeien met de stad.
Mevrouw Leever (PvdA) zegt dat ieder kind gelijke kansen moet krijgen om te leven. Hoe gaat het college ongelijk investeren voor gelijke kansen om met cultuur in aanraking te komen? Het PvdA wil van de wethouder inzicht in het bereik op basisscholen en middelbare scholen per buurt over de cultuureducatie. Middelbare scholen lijken minder bereikt te worden, hoe gaat de wethouder dat verbeteren? Cultuur op school moet ontzorgen in plaats van extra werkdruk opleveren, welke rol pakt het college om te voorkomen?
Mevrouw van der Wilt (D66) ziet de PvdA de verbinding hierin met de rijke schooldag?
Mevrouw Leever (PvdA) ja, die verbinding is er. Gaat verder met de inbreng over amateurkunsteducatie. Hoe kan het aanbod van amateurkunsteducatie aantrekkelijker gemaakt worden, zodat alle kinderen ervan kunnen profiteren. Wil van de wethouder een overzicht van het aanbod, hoe inclusief en divers het is. Is het aanbod volgens de wethouder divers genoeg?
De heer Stam (PvdA) zegt over sport, dat de partij erg blij is met de inhaalslag op sportcapaciteit. Tegelijkertijd moet hier centraal staan ongelijke investeringen voor gelijke kansen. In buurten zoals Hoograven Zuid en Kanaleneiland met lage sportparticipatie en scherp op sturen als er minder te verdelen is. Met het wegvallen van Kleinsma geld in 2023 dreigde het jeugdfonds sport en cultuur te verdwijnen, met een tijdige subsidie kon dit jaar nog overbrugd worden. Wethouder, ligt er al een oplossing voor 2024 en daarna?

De voorzitter schorst de vergadering voor vijf minuten, om om 15:25 weer verder te gaan.

Mevrouw Nederhand (Volt) zegt dat commissiedebatten van belang zijn om sturing en politieke hoop. In de voorjaarsnota wordt de voorkeur voor scenario 2 uitgesproken als maatregel om de financiële broekriem aan te trekken. Volt voelt meer voor scenario 2B. Los de taakstelling binnen het brede sociale domein op zoveel mogelijk op en kies bij schrijnende gevallen voor een mix met scenario 3. Kijk dan gemeentebreed, hierbij is de raad of de Utrechter aan zet. Door middel van een beraad of stemming kan gekozen worden waar de broekriem strakker getrokken moet worden en de rekening niet bij de meest kwetsbare groep terecht komt. Dit zou een heel menselijk en meest transparant scenario zijn.
Mevrouw van der Wilt (D66) vraagt welk thema dan voor Volt echt belangrijk is.
Mevrouw Nederhand (Volt) denkt dat dit het beste te bepalen is als dit speelt. Om dat op voorhand te doen is voorbarig. De Utrechter kan beslissen waar de afweging ligt.
Mevrouw van der Wilt (D66) vraagt welk een principe of waarde die voor Volt echt belangrijk is.
Mevrouw Nederhand (Volt) vindt dat de rekening niet betaald moet worden door te bezuinigen op jeugdzorg. Gaat verder met de inbreng, over asiel en immigratie. De vergrijzing is in de Nederlandse samenleving aanwezig. Alleen jonge Nederlanders kunnen deze last niet dragen, het is fijn dat er mensen naar Nederland toekomen om hierin te helpen, zij moeten wel dezelfde kansen krijgen. Zij mogen hun stem niet laten horen op het wereldtoneel, Europa breed en in Nederland, maar laat dat in Utrecht anders zijn. Volt merkt dat het college pleit voor ongelijke investeringen voor gelijke kansen en is blij met de positie van het college ten aanzien van asiel en integratie. Al heeft deze doelgroep nog geen document wat hem tot Utrechter, Nederlander of Europeaan maakt, dan nog heeft het een stem voor de samenleving. Volt wil deze stemmen meenemen. Deelt het college dat?
Mevrouw Dada-Anthonij (D66) vindt dat asielzoekers zo snel mogelijk mee moeten draaien en bijdragen door middel van werk.
Mevrouw Nederhand (Volt) beaamt dit en vervolgt de bijdrage. Er gaan minder financiële middelen naar sport en buitenspelen, maar er komt wel een beweegprogramma op scholen. Volt wil graag een reflectie, hoe rijmt dit met elkaar? Cultuur brengt mooie dingen naar de stad. Iedereen heeft een klein brokje mooi, een stukje cultuur nodig om iets te doen aan zijn vermoeide ogen. Het probleem is alleen dat er op lokaal niveau steeds meer aan de gemeenschap zelf wordt overgelaten. Wanneer we zorgen dat iedereen het gerieflijk en goed heeft, dan gaat men het

moois uit zichzelf wel doen en is iedereen gelukkig. Gemeenten en provincies mogen veel actiever jonge initiatieven uit de kunstensector stimuleren, de gevestigde orde kan zijn weg goed vinden in subsidieaanvragen, nieuwkomers komen hier niet doorheen. In Arnhem is er een cultuurhuis wat hulp biedt bij subsidieaanvragen. Veel van de HKU afgestudeerden gaan die kant op, omdat het hier te lastig is. Vindt het college dit een gemis voor de stad of worden jonge makers voldoende meegenomen?
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) wil het citaat graag in eigen bewoordingen nog eens horen.
Mevrouw Nederhand (Volt) zegt dat er veel goeds komt, als het goed gaat met de gemeenschap. Wanneer het slechter gaat heeft de gemeenschap meer hulp nodig om het goede terug te laten komen. Kleine initiatieven hebben nu meer hulp nodig om terug te komen.
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) vraagt naar de rol van cultuur in het beter worden.
Mevrouw Nederhand (Volt) denkt dat, als het slechter gaat met de gemeenschap, er minder dingen van de grond komen.
Mevrouw Oudejans (Student&Starter) vindt dat makers zelf met initiatieven moeten komen. Rijke voedingsbodem. Makers hebben wel ondersteuning nodig van de gemeente, maar wel losgelaten worden vanuit de gemeente.
Mevrouw Nederhand (Volt) zegt dat de hulp die nodig is een soort kapmes is wat door een subsidieregenwoud gaat.
Mevrouw Ramaker (VVD) zegt dat de subsidiesystematiek wat meer dynamiek geven kan worden, voor jonge makers.
Mevrouw Nederhand (Volt) weet niet wat dit betekent.
Mevrouw Ramaker (VVD) zegt dat de subsidiesystematiek wel gemakkelijker gemaakt kan worden, zodat er meer beweging is bij het aanvragen en vaststellingen van subsidies.
Mevrouw Nederhand (Volt) zegt dat er vaak eerst wel door een subsidieaanvraag te komen is, maar dat de bijbehorende vergunningaanvraag dan niet toegekend wordt, kan het college dit toelichten? Volt stelt voor om het klantcontactcentrum te vernoemen naar het Utrechts contactcentrum om de suggestie van marktwerking eruit te halen. De fractie wenst inwoners die op deze dag het offerfeest vieren een fijne dag.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) dankt Volt voor de felicitatie. Het signaal van de voorjaarsnota is duidelijk, de houdbaarheid van het sociaal domein staat onder druk. Tekorten bij jeugdzorg voor de uitvoering groeien. Het rijk in het compenseert de gemeente onvoldoende voor de uitvoering van haar taken. De zorgvraag groeit, het zorgstelsel moet zo ingericht worden dat in de toekomst zorg geleverd kan blijven worden. Niet alleen is geld een pijnpunt, maar ook personeel. De arbeidsomstandigheden van het zorgpersoneel zijn niet altijd even fijn. Dit is bij het onderwijs te zien, mensen helpen moet lonen, door geld, door waardering en respect. De opgave om het sociaal domein duurzaam te maken, zorgt dat gekeken moet worden of arbeidsomstandigheden aantrekkelijker gemaakt moeten kunnen worden. Dit begint bij opleidingen, kan de wethouder toezeggen met scholen en opleidingen in gesprek te gaan om hen te stimuleren om stagevergoedingen uit te betalen? En met een algemeen plan te komen om arbeidsomstandigheden te verbeteren? Over sport zegt mevrouw Kendir dat het een wedstrijd is met beperkte speelminuten. Het is meer dan alleen bewegen. Sport biedt een platform voor plezier, sociale interactie. Sport moet toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht leeftijd, achtergrond of opleidingsniveau, daarbij moet er gekeken worden naar creatieve oplossingen. Geen onderscheid tussen studentensport en burgersport, zonder aparte levens te hebben, wat is de visie van de wethouder hierop? Is samenwerking met sportverenigingen en onderwijsinstellingen nodig om sporten te bevorderen?
Mevrouw van der Wilt (D66) vraagt welke signalen er zijn dat dit onderscheid problemen oplevert bij Student&Starter? En hoe dit kan oplossen door het voorstel wat Student&Starter doet?
Mevrouw Oudejans (Student&Starter) noemt als voorbeeld de subsidie die verenigingen op de Uithof krijgen. Dit wordt via de universiteiten uitgekeerd, de universiteit geeft aan dat haar kerntaak is te investeren in onderwijs en onderzoek. Sportorganisaties op de uithof komen hierdoor in de knel.
Mevrouw van der Wilt (D66) zegt dat er aan de kant van de universiteiten dan wat ligt. Moet de gemeente dan ook strenger zijn, dat wanneer er meer studenten binnengehaald worden, dat er dan meer gefaciliteerd moet worden.
Mevrouw Oudejans (Student&Starter) beaamt dit. De vraag aan de gemeente is, hoe sterk is die scheiding nu?
Mevrouw Kendir (Student&Starter) vervolgt de inbreng met sport. Creatieve oplossingen verkennen door gemeentelijke samenwerking en te sporten op bedrijventerreinen. Efficiënter

ruimtebeheer en het delen van faciliteiten kunnen de capaciteit vergroten en de wachtlijsten verminderen. De wethouder wordt gevraagd hoe de gemeente in overleg met omliggende gemeenten is om samenwerking op het gebied van sport faciliteiten te bevorderen. Wat is de visie van de wethouder op het sporten op bedrijventerreinen?
Streeft naar betere verbinding tussen sport en onderwijs. Gymleraren en sporttrainers op dezelfde manier naar motoriek kijken. Waarbij sportorganisaties, verenigingen gezamenlijk sport en speldagen organiseren. Introductieprogramma's voor kansarme kinderen organiseren, waarbij zij hun talenten ontdekken. Investeren in sport voor iedereen, sport onderdeel maken van de openbare ruimte. Graag een reactie van de wethouder.
Mevrouw van der Wilt (D66) zegt dat een aantal van de genoemde activiteiten ook al gebeurt. Wat wordt er nog gemist volgens Student&Starter in de huidige manier van samenwerken? Of is het een bekrachtiging van de gekozen weg?
Mevrouw Kendir (Student&Starter) zegt dat een betere verbinding tussen sport en onderwijs mogelijk is. Vervolgt de inbreng met asiel en integratie. Al geruime tijd stijging vluchtelingen dat naar de stad komt, het is belangrijk deze mensen een warme plek te bieden. In de voorjaarsnota is te zien dat er extra geld gaat naar de zorg, hoe kan het, met de verhoogde taakstelling van het rijk, dat een structurele ondersteuning achterblijft? Waar is het plan waarmee de gemeente deze verhoogde taakstelling waar moet maken? Een lange termijnstrategie op dit gebied is noodzakelijk.
Mevrouw Oudejans (Student&Starter) constateert dat cultuur bijdraagt aan de identiteit van de stad. Ze ziet er graag meer van, in allerlei vormen en maten. Zoals de tentoonstelling over Seksediversiteit, de muurschilderingen aan het Westplein, de beelden in het Maximapark, de Croezelaan. Een plek waar je je kunt verwonderen. Binnen verschillende poppodia, muziekcentra die de stad rijk is kunnen mensen zich uiten en ontwikkelen. Student&Starter erkent de krachten achter de schermen, die cultuur in Utrecht te laten floreren. Cultuur maakt ons tot wie we zijn. Frisse inspiratie opdoen. De partij roept het college op om tijdens meerdaagse werkbezoeken een culturele activiteit in te plannen en te kijken of dit in Utrecht te implementeren is. Mocht de gemeente het komend jaar nog steeds in zwaar weer verkeren, dan zouden budgetten misschien niet worden verhoogd naar het oude niveau. Welke gevolgen dit gaat hebben voor de cultuurvoorzieningen niet bekend. De wethouder wordt gevraagd naar een scenario voor de komende tijd en wanneer het weer kan, dan direct in te zetten op de cultuur in de stad.
Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) zegt dat het belangrijk is te kijken waar de cultuur terechtkomt.
Mevrouw Oudejans (Student&Starter) beaamt dit, een heel divers en zo breed mogelijk aanbod is belangrijk. Juist voor mensen met een kleine portemonnee moeten ook aangesproken kunnen worden. De partij heeft een motie ingediend om nachtcultuur toe te voegen aan de U-pas.
Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat de scenario's van Student&Starter als een verrassing kwamen en wil dit wat duidelijker hebben.
Mevrouw Oudejans (Student&Starter) - zegt dat de partij schriftelijke vragen heeft gesteld over de toekomst voor sport en cultuur. Daarin werd duidelijk wat er na 2027 wat er gaat gebeuren. Dat is logisch, die zijn nog niet te maken. De raad moet tijdig betrokken zijn bij eventuele scenario's, wanneer die zich voor kunnen doen. De partij vraagt de wethouder om tijdig te komen met scenario's zodat dit tijdig bijgestuurd kan worden.
Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat de cultuurnota binnenkort vastgesteld gaat worden, dan wordt er echt richting gegeven aan hoe cultuur in de stad gefaciliteerd moet worden. Deze keer is er meer geld voor cultuur dan bij de vorige cultuurnota het geval was. Er zou nu meer gedaan moeten kunnen worden.
Mevrouw Oudejans (Student&Starter) hoopt dat dit ook kan. Het zou mooi zijn als er nog meer groei mogelijk is.

De heer Simşek (Denk) sluit zich bij een aantal punten aan. Bij het punt van GroenLinks over de jonge asielzoekers en de vragen die gesteld werden over het plan van aanpak inclusievere arbeidsmarkt en het aansluiten daarbij. Nederland kent veel gastarbeiders en nakomelingen daarvan. Ouderen met deze achtergrond hebben vaak specifieke wensen en spreken niet altijd de Nederlandse taal. Denk zou graag woon-zorgcomplexen willen, die ingericht is op deze wensen en toegespitst op hun behoeften. Denk wil graag van de wethouder een toezegging dat de mogelijkheden hierin worden onderzocht en met een plan te komen richting de raad.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) constateert dat Nederland fors gedaald is op de internationale ranglijst voor de naleving van kinderrechten. Nu is dat de 20^{e} plek, terwijl dit vorig jaar nog de 4^{e} was. Nederland scoort slecht als het gaat om jeugdzorg en jeugdbescherming. Voor de lange

termijn baart dit zorgen. Het lukt in dit land niet goed om op de lange termijn goed te zorgen voor kwetsbare kinderen, ook kinderen in asielzoekerscentra. Zij krijgen niet de juiste zorg, onderwijs en bescherming, terwijl we zo'n rijk land zijn. De partij vraagt de wethouder naar een reflectie in relatie tot de voorjaarsnota. Hoe verhouden Utrechtse cijfers zich tot deze lijst? Utrecht kent al lange wachtlijsten en eerder zijn er al zorgen geuit over kinderen die in asielzoekerscentra wonen. Brabant-West was een goede pilot met echtscheidingen en het werken met gezinsadvocaten. Kinderen in een kwetsbare positie konden worden beschermd. Wanneer komt de terugkoppeling hiervan? Grote opgave om jeugd van 0-23 een goede toegang tot de zorg houdt. De hoop van CU is dat de wethouder bij het rijk blijft uitleggen dat dit alleen goed kan als er voldoende middelen komen van het Rijk. Een ander probleem is de prestatiedruk, door school, ouders en altijd aanstaande mobieltjes, krijgen kinderen een verkeerde indruk van het leven. Dat is niet altijd even leuk. Alle dingen die tegenzitten horen erbij, bij volwassen worden en het leven zelf. De gemeente hoeft dit niet op te lossen, maar moet zich er wel van bewust zijn, het benoemen en aan te kaarten bij de samenwerkingspartners. Bij wmo en welzijn is er een grote opgave. Het verzoek aan de wethouder om de bij het rijk te blijven vragen naar middelen. Juridisch gezien is het moeilijk om mensen die hulp bij huis prima zouden kunnen betalen om die dat te laten doen. Kan de wethouder toch kijken wat hierin mogelijk is en welke lobby bij het rijk gevoerd kan worden? Daarnaast is het belangrijk dat inwoners weten waar ze recht op hebben, bereikt deze informatie de mensen wie die dit het hardst nodig hebben? Kan de wethouder meenemen of het nodig is dat iedereen altijd op de hoogte moet zijn, wie heeft de meeste aandacht nodig, dat die de informatie krijgt.

Mevrouw Dada-Anthonij (D66) vraagt hoe dit te bepalen kan zijn, wie zou zoiets kunnen bepalen?

Mevrouw Alblas (ChristenUnie)zegt dat dit best complex kan zijn. Ook mensen met een hoog inkomen kunnen toch weinig geld hebben. Het is wel belangrijk om te kijken dat mensen niet onnodig de dupe worden.

Mevrouw Kendir ((Student&Starter) zegt over de vraag of iedereen er wel van op de hoogte moet zijn. Dat dit tegenspreekt dat de regeling voor iedereen moet zijn. Hoe ziet de CU dat?

Mevrouw Alblas (ChristenUnie)zegt dat de regeling hoeft niet voor iedereen zijn, als je het zelf kunt betalen hoef je niet van de regeling gebruikt e maken.

Mevrouw Kendir ((Student&Starter) zegt dat als mensen wel recht op de regeling hebben, dat ze er dan ook van op de hoogte moeten kunnen zijn. Dat is wat anders dan een regeling hebben die niet voor iedereen is.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie)vindt een moreel appel op die mensen die het zelf kunnen betalen belangrijk.

Mevrouw van der Wilt (D66) vraagt of het CU dan verder denkt dan de inkomensafhankelijke bijdrage, mensen die veel geld hebben dat die dan het zelf wel kunnen betalen?

Mevrouw Alblas (ChristenUnie)zegt dat een inkomensafhankelijke bijdrage zo is dat een bepaalde groep dan geen recht heeft op toeslag. Daar zou naar gekeken moet worden.

Mevrouw van der Wilt (D66) constateert dat dit twee dingen zijn; draag je bij aan zorg als je veel inkomen hebt, of word je uitgesloten van zorg als je veel inkomen hebt. Van dat laatste is D66 geen voorstander.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) zegt dat wanneer iemand het zelf kan betalen, dan wordt iemand niet uitgesloten van zorg. Als vervolgens blijkt dat mensen dan zorg gaan mijden, dan wordt het iets om naar te gaan kijken.

Mevrouw van der Wilt (D66) zegt dat als iemand niet het netwerk heeft, als iemand dat niet kan regelen, dan moet zorg nog wel steeds toegankelijk zijn.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) zegt dat als iemand niet weet hoe hij dat moet regelen, dat de gemeente daar dan bij kan helpen. Vervolgt de inbreng met informele zorg. In Utrecht zijn er mooie onmisbare vormen van informele zorg. De CU is blij met de uitspraak van de wethouder dat vrijwilligerswerk een standaard onderdeel zou moeten uitmaken van de maatschappij. En pleit daarom voor duidelijke waardering van vrijwilligers werk met oprechte aandacht en woorden.

Mevrouw Hornsveld (GroenLinks) valt het op dat het 90% vrouwen zijn die vrijwilligerswerk doen en vindt het goed om een beroep op mannen te doen en hun zorgkracht.

Mevrouw Alblas (ChristenUnie) zegt dat ze het daar mee eens is. Vervolgt de inbreng met maatschappelijke opvang en beschermd wonen. De wethouder zit erbovenop, tegelijkertijd is er steeds vaker sprake van een ad-hoc regeling. Continuïteit wordt als kwetsbaar geduid. Over de hele breedte van de zorg is het goed om te stoppen met pilots, programma's en regelingen die geen specifieke verbetering laten zien aan de uitvoeringspraktijk. Een goede onderbouwing en

onderzoek is belangrijk alsmede tijdige communicatie naar de uitvoerder zodat zij voldoende mogelijkheid hebben tot afbouwen of de financiering elders te regelen. Graag een toezegging.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat de kern van een pilot is dat je het gaat onderzoeken en vervolgens kijkt of het door te zetten is. Voordat een pilot start is die afweging nog niet te maken.
Mevrouw Alblas (ChristenUnie) beaamt dit en zegt dat per pilot te willen bekijken. Vervolgt de bijdrage. Het cultuurhuis aan de Merwedekanaalzone is een exploitant geselecteerd. Wordt er gekeken of dit cultuurhuis multifunctioneel in te zetten is, als plek voor religieuze en zingevingsbijeenkomsten? Dit voorkomt verdere nieuwbouw en het behoudt groen.

Mevrouw Minnaert (Bij1) zegt dat, naar aanleiding van een onderzoek naar ongedocumenteerden in Utrecht, iedereen die in Utrecht leeft ook een Utrechter is. In de praktijk is dit niet altijd het geval. Mensen zonder papieren worden weggezet als gelukszoeker of illegaal, maar daardoor verdwijnen hun mensenrechten niet. Utrecht heeft de plicht om hen zorg, rechtsbijstand, onderdak en onderwijs te bieden. Het is verboden om deze levensbehoeften voorwaardelijk aan te bieden. De gemeente mag niet eisen dat ongedocumenteerde mensen meewerken aan terugkeer voordat zorg wordt aangeboden. Dit gebeurt in Utrecht wel. Het college wuift te vaak vragen weg met de opmerking dat ze weinig weten over deze mensen. De wet maakt dat zij noodgedwongen in onzichtbaarheid leven. De ombudsman heeft in Amsterdam een onderzoek naar deze mensen gedaan om te zien of zij wel een menswaardig bestaan konden opbouwen. Bij1 stelt voor een onderzoek in Utrecht uit te voeren, is de wethouder bereid de ervaringen van deze mensen te onderzoeken, op de gebieden huisvesting, werk, onderwijs, mensenhandel en uitbuiting en belangenorganisaties te betrekken bij het opstellen en uitvoeren van het onderzoek. Op welke manier zou dit kunnen worden gestart? Dan over tolken in de zorg. Helaas is de gratis inzet van tolken in de zorg in 2012 stopgezet. Instellingen en verloskundigen kunnen dit declareren bij de ziektekostenverzekeraar, het UMCU betaalt de kosten uit eigen zak. Huisartsenzorg, andere ziekenhuizen kunnen dit niet doen. Negatieve gevolgen van het niet inschakelen van een tolk zijn dat de patiënt de klachten niet goed kan verwoorden en dat de zorgverlener onvoldoende uitleg kan geven over de diagnose en behandeling. Bij1 vindt het belangrijk dat goede zorg niet kan zonder tolken. De wethouder wordt gevraagd om een subsidie die zorgverleners kunnen aanvragen voor tolkkosten. Is de wethouder op de hoogte dat tolken niet meer vergoed worden? Herkent zij de problemen en bereid hier geld beschikbaar voor te stellen? Housing First. De toepassing van dit succesvolle principe is minimaal, enkel bij kleinschalige projecten, waar maar een aantal mensen gebruik kunnen maken en nog lang moeten wachten ook. Door het tekort aan sociale huurwoningen worden mensen meer aan hun lot overgelaten. Het inzicht in de groepsgrootte en hun hulpvraag wordt minder. Dit moet radicaal anders. Bij1 wil dat Housing First breder wordt toegepast in Utrecht, wat is de lezing van de wethouder, is zij voorstander hiervan? Wat wil de wethouder bijdragen om het verder toe te passen en wat heeft ze daarvoor nodig? Is de wethouder bereid om het percentage sociale huurwoningen op te hogen?

De heer Dijkstra (EenUtrecht) constateert dat hulp bij het huishouden niet meer wordt geïndiceerd door het buurtteam, maar nu tijdelijk door zorgaanbieders. Dit is een voorbeeld van verkeerde oplossingen van schaarste aan personeel en geld. Hoe denkt de wethouder hierover?
Mevrouw van der Wilt (D66) merkt op dat dit punt bij het spiegelgesprek over de wmo ook naar voren is gekomen. De thuiszorg kijkt wie er allemaal op de lijst staat en wie het meeste de zorg nodig heeft. De buurteams overzien niet het hele plaatje en kunnen dus niet die keuzes maken.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) zegt dat de thuiszorg moeilijk aan mensen kunnen komen en dat richtlijnen een onafhankelijk oordeel aangeven. Er is een prikkel om lager te indiceren bij de thuiszorg zodat iedereen een beetje zorg kan krijgen. Voor de cliënt kan bezwaar ongemakkelijk zijn, om direct te communiceren.
Mevrouw van der Wilt (D66) merkt ook aan signalen dat andersom ook plaatsvindt, help ons bij keuzes maken, we kunnen het niet altijd inschatten.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) ziet dat nadeel ook, maar denkt dat via de buurtzorg de betere optie is. Vervolgt zijn bijdrage. Op het moment is er al sprake van bezuinigingen bij het sociale domein, EenUtrecht constateert bij indexatie dat er een stijging is van een paar procent, terwijl de kostenstijgingen 5-10% waren. Dat staat in schril contrast met de ruimhartige compensatie in het ruimtelijke domein en het ambtelijke apparaat. Herkent de wethouder dat er omgerekend per bewoner al bezuinigd is op het sociaal domein? En dat dit betekent dat we op zoek moeten naar scenario's bij de wmo waar bij jeugdzorgtekorten integraal opgevangen moet worden en het brede sociale domein maximaal ontzien wordt, ons scenario 4. Wil de wethouder de komende maand kijken wat werkelijk de behoefte onder sociale partners is en om dat inzicht te delen? In welke

mate schieten de huidige maatregelen tekort? Welk extra budget zou dan nodig zijn in het programma 2024 om te garanderen dat alle partners in het sociale domein wel dezelfde activiteiten kunnen doen als voorgaande jaren, ook al zijn de kosten hoger dan voorzien? EenUtrecht wil meer investeren in gemeenschapskracht, bijkomend voordeel de huidige inzet en activiteiten met minder geld. Er is een derde golf van burgercollectief is nu actief. In de negentiende eeuw de opkomst van alle collectieven van bankwezen, wonen, welzijn, verzekeringswezen. Na de 2e wereldoorlog door de overheid leeggezogen, sport, cultuur en kerk hebben de dans ontsprongen. De collectieven komen nu ook op, denk aan energiecollectieven, de Dwarsverband adviseert hierin . Er is best kritiek op burgercollectieven, dit moet weer opgebouwd worden, daar weer in te gaan investeren. Beginnende buurt en burgerorganisaties, in het begin hebben die organisaties wat extra steun nodig.

Mevrouw Ramaker (VVD) zegt veel van de participatiemaatschappij hierin te herkennen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) zegt dat dit klopt. Vervolgt zijn inbreng. Ziet de wethouder deze beweging en steunt dit ook? Er is meerwaarde om het meer bij de gemeenschap te leggen. Een bewoner weet goed wat er mis is met zijn woning, buren kunnen goed zien waar de straat onveilig is. Zolang ze worden erkend als sociaal eigenaar van die buurt. Het loont om meer te investeren in zelfsturing, dit is kosteneffectiever op de middellange termijn. Beginnende bbo's (buurt en burger organisatie) geven aan als zij geholpen worden bij starten van hun organisatie. In het organiseren van subsidie en financiering. In financiële administratie en bij het inhuren van mensen in loondienst. Is de wethouder bekend bij deze behoefte, op meer gezamenlijke ondersteuning en een gesprek over gevoerd. Volgende week komt de volgende motie; om te onderzoeken op welke wijze bbo kunnen worden ondersteund in hun organisatie en door daar als college met hen over in gesprek te gaan. Omdat onderzoek begin 2024 voor te leggen aan de gemeenteraad en alvast een extra budget de reserveren voor versterken van bbo's mee te nemen in de volgende voorjaarsnota. De programmabegroting van 2024 van minimaal €100.000. Kan en wil de wethouder de motie overnemen en het geld reserveren?

De heer Van Steeg (CDA) ondersteunt het pleidooi om te investeren in de samenleving. Hoe verhoudt dat zich tot de wmo en jeugd?

De heer Dijkstra (EenUtrecht) op het gebied van de wmo zijn veel van deze organisaties actief, nieuwe startende organisaties hebben de steun nodig. En juist te kiezen voor dat soort nieuwe pilots.

De heer Van Steeg (CDA) is het beeld wat EenUtrecht schetst niet al een aantal stappen verder dan wat er nu voorligt?

De heer Dijkstra (EenUtrecht) juist die bbo's kunnen een hele duidelijke rol spelen in de zaken uit de voorjaarsnota. Wanneer dat ruimte krijgt om zich te ontwikkelen kunnen daar verrassende zaken uit voortkomen. De beweging verdient investering en erkenning.

Mevrouw Hessel (Utrecht Solidair) richt zich op de zorg. Het is bijzonder om te zien dat cultuur op een na de meeste subsidies ontvangt in Utrecht, meer dan zorg en onderwijs. Intussen wordt kunstenaarswinkel van ZiZo gesloten, omdat er geen geld is voor het exposeren van kunst van mensen met een verstandelijke beperking. Om door middel van kunst Utrecht in het buitenland op de kaart te zetten, wordt veel geïnvesteerd, maar deze mensen moeten werken in een slooppand. Een heleboel gaan dan niet meer naar dagbesteding, daar komt preventie, vastgoed en langere zorg op de langere termijn weer bij kijken.

De heer Nyqvist (Stadsbelang Utrecht) vertelt over zijn eerste ervaring in het theater; De koopman van Venetië. Een voorstelling die hij bezocht als middelbaar scholier, het maakte veel indruk. Cultuur moet gebracht worden naar de wijk. In de raad moet een andere opvatting over cultuur ontstaan. Kijk naar waar subsidiestromen nu lopen. Tivoli ontvangt per jaar 11,5 miljoen aan subsidie. Zij zijn qua toegang nu goedkoper dan elders. De subsidie inkomsten van deze culturele ondernemingen kunnen na 5 jaar best afgebouwd worden, hevel dat geld over naar de wijk. Zorg dat mensen in de culturele sector ook ondernemer zijn. Stadsbelang Utrecht vraagt het college om de zaak anders aan te pakken en het cultuurbeleid een andere wending te geven.

De voorzitter schorst de vergadering tot 16:41 uur.

Wethouder Voortman over de naam Klant contactcentrum zegt de wethouder dat de naam naar buiten toe niet wordt gebruikt. Op websites wordt aangegeven hoe mensen met de gemeente contact kunnen krijgen om te voorkomen dat er nieuwe verwarring ontstaat bij een nieuwe naam. Over de vraag naar het plan arbeidsmarkt en discriminatie, daar gaat wethouder Schilderman over, het zit in de afrondende fase. Dit kan nog voor het reces ontvangen worden.

GroenLinks geeft aan; pas op met afschaffen van pilots. Blijf dingen doen die werken. De wethouder zegt dat pilots die al de verwachting geven dat het niet veel gaat opleveren, niet meer gestart zullen worden. Kansrijke pilots waar een reële verwachting is, dat bij succes er reëel middelen zijn om ze voort te zetten, die worden wel uitgevoerd.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt of het voorkomt dat pilots uitgevoerd worden die weinig perspectief hebben.
Wethouder Voortman antwoordt dat partijen in de stad soms wel het idee kregen: geld zoekt project. Dat dit juist uit de stad kwam maakte de wethouder hier kritisch op.
Over de wijziging abonnementstarief, wat betekent dat: precieze details zijn nog niet bekend. Zal in 2026 worden ingevoerd. Het voorstel voor hulp bij het huishouden is, het kabinet is voornemens om dit breder in te voeren, dat er pas vanaf 185% van het sociaal minimum er iets meer dan die 19 euro betaald moet worden. Of dat gaat veranderen is nu nog niet te zeggen, of dat effect gaat hebben op mensen die zorg aanvragen is nog niet te zien. Als het oude voorstel wordt aangenomen dan verwacht de wethouder daar niet veel effect van. Het effect zal ook niet direct zichtbaar zijn, mensen zullen de hulp niet direct stopzetten. Het rijk zal een korting toepassen die groter is dan wat er verwacht wordt aan extra inkomen of een lagere vraag.
Over het voorstel van minder ZZP'ers in de zorg. In principe is dit de verantwoordelijkheid van de organisaties zelf. Ondersteuning moet wel beschikbaar zijn. In het kader van de arbeidsmarktproblematiek is het college wel in gesprek over het werven en behouden van personeel. Dit moet landelijk ook aangepakt worden, het is niet de bedoeling dat zzp'ers naar een andere plek gaan waar het voor hen beter georganiseerd is. Als stad alleen is dit niet gemakkelijk te doen. De suggestie om €100 te geven bij het werven van een nieuwe medewerker, wordt toegejuicht. Er zijn zorgorganisaties die dit toepassen. Wat gaat er financieel nu gebeuren en wat gaat het rijk nog doen? Een tekort wordt verwacht, enerzijds door groei in vraag, mensen die langer thuis wonen en anderzijds door korting op het budget bij jeugd. Door het rijk is er geen structurele oplossing geboden, een toezegging voor twee jaar. Voor het wmo wordt een onderzoek uitgevoerd naar de houdbaarheid van de wmo en komt er een aanpassing in de eigen bijdrage, de afschaffing van het abonnementstarief dus. Een vraag over wat het brede sociale domein nu inhoudt. Het zijn de gebieden die direct of indirect samenhangen met wmo en jeugdzorg. Daaronder vallen de programma's passende ondersteuning en opvang, werk en bestaanszekerheid, kansrijk opgroeien en levendige en gezonde stad. Dat wil niet zeggen dat er bezuinigd wordt. Het kan ook betekenen dat je extra investeert in een onderdeel en zo problematiek op een ander deel kunt voorkomen. Het wordt in samenhang bekeken.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of het dus 4 van de 10 programma's zijn die onder het brede sociale domein vallen.
Wethouder Voortman zegt dat het communicerende vaten kunnen zijn, daarom wordt het in samenhang bekeken.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat huisvesting hier dus niet bij hoort.
Wethouder Voortman zegt dat het valt onder het programma wonen. Ze vervolgt met de vraag over het meenemen van normalisering. Bij de vraag naar zorg moet er eerst gekeken worden wat wel en niet nodig is, pas daarna in gesprek gaan of dit via zorg in natura of een persoonsgebonden budget wordt betaald. Dus wat is nodig wordt eerst besproken. Het CDA gaf aan een pilot te willen waarbij bewoners initiatieven zorgtaken oppakken. De wethouder deelt de visie en daarom ondersteunt ze veel initiatieven en vrijwilligersorganisaties die veel doen in de sociale basis ondersteunen. Bij de verdere uitwerking van de voorjaarsnota wil ze goed kijken welke organisaties bijdragen tot het voorkomen of verminderen van zorg. Nieuwe pilots en kunnen ook nog, als vooraf duidelijk is hoe ze structureel kunnen bijdragen aan de dagelijkse uitvoeringspraktijk. Bewonersinitiatieven versterken, zeker als ze bijdragen aan zorg.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt nadrukkelijk om het debat ook in de stad te voeren, waar is zorg nodig, waar doe je een beroep in de wmo. In pilots zou dit goed kunnen, buiten het kader denken wat je daarin kunt doen.
Wethouder Voortman zegt het gesprek in de samenleving zeker te willen voeren, als de raad dat ook doet. De sterke samenleving of burgerkracht deelt de wethouder zeer.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt dat, wanneer vrijwilligersorganisaties verder professioneel organiseert, als ze hybride organisatie worden door mensen betaald in dienst te nemen, dan kunnen ze nog meer doen.
De wethouder geeft aan dat dit per se hoeft, dan worden het weer meer reguliere organisaties. Kunnen ze een rol spelen en hoe dan. Dit hoeft dus niet met als voorwaarde betaald dienstverband. Het beleidsdoel staat voorop.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt naar welke organisaties dit kunnen zijn.

Wethouder Voortman zegt dat ze geen specifiek lijstje in het hoofd heeft. De ondersteunende ambtenaren misschien wel. Voor het reces zal het waarschijnlijk niet lukken om een lijstje te produceren.
De heer Van Steeg (CDA) zegt dat het fijn is om duidelijkheid te hebben over welke organisaties een rol hierin spelen.
Wethouder Voortman komt er graag op terug in een brief. Gaat verder met de vraag over Reinaerde. Het is belangrijk dat er in Utrecht een gevarieerd en activerend dagbestedingsaanbod is. Tegelijkertijd is het wmo organisaties ook een financieel gezond bedrijf voeren. Het is belangrijk alle mogelijkheden om die voorzieningen te kunnen voortzetten ook echt goed behouden blijft. De schriftelijke vragen van het CDA zullen mogelijk nog voor het reces beantwoord worden.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt de wethouder toe te zeggen dat dit voor het slotdebat gedaan wordt. En vraagt de wethouder vooral te zorgen dat de mogelijkheden die het dichtst bij de cliënt passen behouden blijven.
Wethouder Voortman vindt de diversiteit erg belangrijk, daarnaast zijn er minder mensen die behoefte hebben aan het dagbestedingsaanbod, omdat ze ergens anders naar toe gaan of liever dichterbij huis zijn. Het is geen doel op zich om een instelling in stand te houden. Ze wil de vraag wel voor het slotdebat beantwoorden. Verder met de uitleggen dat maatschappelijke partners betrokken worden bij de nodige besparingen. Zij hebben zelf ideeën hoe de opgave kan worden gerealiseerd. De arbeidsmarkt vraagt daarom. De verandering vraagt niet alleen wat van professionals en zorgaanbieders, maar ook van inwoners zelf. De wethouder beantwoordt schriftelijke vraag 183, dat gaat over kritischer zijn wat er te besparen valt door strengere monitoring van contractpartijen. Ze zegt niet te verwachten dat hierin veel besparingen te halen zijn als gevolg van bedrijfsvoering maar wel een andere, effectievere inzet van zorg.
Mevrouw van der Wilt (D66) vraagt over de cultuurverandering die van de inwoners verwacht wordt. Hoe wordt het iets wat de stad kan dragen, hoe betrekt de wethouder hen erbij?
Wethouder Voortman denkt dat dit moet door het gesprek met de stad aan te gaan. Met de wmo-nota's zullen gesprekken georganiseerd worden, waar dit ook een onderdeel van is. Wil je een samenleving zijn waar 1 op de 4 mensen in de zorg werkt. De wethouder wil dit niet, dan wordt de zorg niet door de maatschappij gedragen. Toewerken naar een zorgzamere maatschappij. Over het tekort, waar komt het lek vandaan. Dit is in grote lijnen duidelijk, ouderen blijven langer thuis wonen, de extramuralisering van de wet langdurige zorg, wachtlijsten in de zorgverzekeringswet en de wlz, ggz, vragen over bestaanszekerheid, zorgen allemaal voor extra ondersteuningsbehoefte uit de wmo. Het complexer worden van de samenleving, waardoor grotere groepen mensen hulp nodig hebben om te kunne participeren. Dit beeld wordt door onderzoek ondersteund, het recente regiobeeld is daar een van. En de geest van de wet. Wmo is ter compensatie van wat mensen niet zelf kunnen, soms is het ook een recht. De rechter stelt mensen hierin in het gelijk.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt: voer dit juridisch punt, dat het college dit wel mee moet nemen in de toekomst.
Wethouder Voortman zegt dat het wel moeilijker maakt, wat wel en niet kan. Het begint met een gesprek in de stad, is het in deze samenleving wel normaal om dan een beroep op de zorg te doen? De voorjaarsnota schetst een aantal scenario's en de 5e stap, dat is de extra Utrechtse inzet, de gemeente moet oppassen voor een waterbed effect. Dit is zeker belangrijk, ook in het perspectief van de lobby, de verantwoordelijkheid leggen bij die partijen waar het hoort. Nu pakt de gemeente nog wel eens iets op, waarvan het eigenlijk bij het rijk hoort. Niet alle extra Utrechtse inzet wordt afgeschaft. Wanneer de stappen 1 tot en met 4 leiden tot een extra zorgvraag, dan is het stom om te zeggen de extra Utrechtse inzet moet afgeschaft worden. Alleen als een last resort. De broodnodige vernieuwing, de pilots, de oproep om personeel te betrekken bij de aanpak van personeelstekorten daar is de wethouder het mee eens. In gesprekken met medewerkers, ook gericht op innovatie, worden organisaties betrokken om over organisaties heen te kijken naar innovatiemogelijkheden in zorg en ondersteuning bij de Health and Innovationschool.
Het scenario 2b van de fractie Volt houdt in dat het niet schrijnend en onmenselijk mag worden, dan moet er naar scenario 3 uitgeweken worden. Natuurlijk blijft het uitgangspunt om zorg voor inwoners te houden, dat moet wettelijk ook. Er is wel een omslag nodig binnen het sociaal domein om de zorg in de toekomst betaalbaar en werkbaar te houden. Dat vraagt een brede aanpak waar een maatschappelijke dialoog een cruciaal onderdeel van is. De wethouder kijkt met de sector naar het behouden van stagiairs. Stagevergoedingen worden in cao's geregeld. Via de landelijke aanpak arbeidstekorten zorg en welzijn wordt er middels een stagefonds wel gekeken naar stagevergoedingen.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) vraagt welke rol de wethouder hierin kan spelen. Het raakt wel het gesprek met zorginstellingen.
Wethouder Voortman verwijst deze vraag naar de wethouder van onderwijs. Meldt dat zorginstellingen over drie wethouders verdeeld zijn. De fractie Denk vraagt naar woon-zorgcomplexen voor migrantenouderen, de raad is geïnformeerd door een brief over een woonzorgvisie die opgesteld wordt. Daarin komt het onderwerp migrantenouderen naar voren. De oproep van mevrouw Alblas om scherp te blijven naar het rijk, is dit college wel toevertrouwd. Zowel in de lobby naar het rijk, als in G4, als in G5 verband. Voor de tweede kamer verkiezingen is dit wel het moment om bij de partijen hier ook op in te steken. Financieel prioriteren, kan dat nu gedaan worden? De mogelijkheden zijn uitgebreid onderzocht, bij het rijk blijft de wethouder aandringen om de inkomensafhankelijke bijdrage zo in te richten dat het ook effect gaat hebben. Een kanttekening blijft wel dat financiële draagkracht niet betekent dat iemand geen zorg nodig heeft, het gaat ook om het signaleren. Groepen die niet bereikt hoeven worden met informatie, daarover zegt de wethouder dat het principe ongelijke investering voor gelijke kansen daarin mee te nemen. Het zorgaanbod is beschikbaar voor iedereen en buurtteams. Bij gesprekken voor het vaststellen van de indicatie wordt zelfredzaamheid altijd gestimuleerd. De wethouder is erg blij met de inzet voor informele zorg door vrijwilligers. In de wmo beleidsnota wordt hierop ingegaan, de zaken die nu gebeuren zijn de vrijwilligers centrale, de -trofee, de waarderingsactie en de vrijwilligersacademie. Het aanbieden van goede scholing is ook een vorm van waardering. Zorgvuldig afbouwen van hulp wordt eerder gedaan in de vorm het omzetten van ondersteuning naar groepsondersteuning of het combineren van fysieke en digitale zorg. Dit zal naar (bestaande) cliënten zorgvuldig moeten gebeuren. Dat gebeurt ook wanneer pilots stopgezet worden. Tolken in de zorg, daar was een landelijke voorziening voor, in 2012 is deze gestopt, dit gaat niet over gemeentelijke zorg. Binnen de wmo zijn er voorzieningen, dat waar het taalbarrière vaker voorkomt, zoals maatschappelijke opvang, daar zijn tolken of wordt de tolkentelefoon ingeschakeld. Aanbieders maken soms gebruik van het netwerk van de cliënt. De wethouder kent binnen de wmo nog geen signalen dat dit leidt tot problemen, een subsidieregeling lijkt haar dan ook niet van toepassing.
Mevrouw Minnaert (Bij1) begrijpt dat het een landelijke regeling was, niet alle vormen van zorg worden door de gemeente geregeld. Het tegengaan van kansenongelijkheid en sommige gezondheidsproblemen komen op een aantal plekken onevenredig vaak voor. Is het dan niet juist de taak van de gemeente om de inwoners hierin tegemoet te komen?
Wethouder Voortman vindt dat de gemeente ook reëel moet zijn over de grenzen waar je invloed op hebt. Als het gaat om de zorgverzekeringswet, dan zijn zorgverzekeraars daarvoor verantwoordelijk. Dan over de indicatiestelling door het buurtteam en wie bepaalt of iemand hulp in de huishouding nodig heeft. De aanbieders bepalen hoeveel hulp er nodig is en wie daar een rol in speelt, dus niet de besparing als richtlijn. De client het beste kent en ook sneller kan schakelen wanneer er meer of minder nodig is. Dat geeft ruimte om te doen wat nodig is.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of de wethouder onderkent dat er een perverse prikkeling kan zitten.
Wethouder Voortman beantwoordt deze vraag negatief. De zorgmedewerker kent de cliënt het best, en kan het best bijsturen.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) als de buurtteammedewerker het formeel vaststelt, dan geeft dat de zorgmedewerker ruimte om toch even met de buurteammedewerker contact te hebben. Of via een middenweg, dat het formeel bij het buurtteam blijft wat dat oplost.
Wethouder Voortman zegt: als er meer nodig is, dan wordt daar ook naar gekeken. Soms werkt dat bureaucratisch en het werpt een drempel op. De formele middenweg, daar wordt het alleen maar ingewikkelder mee. Over de te lage indexatie. In 2023 is er een regeling voor incidentele tegemoetkoming in de energiekosten, daarnaast zit er in de voorjaarsnota een voorstel voor ophoging van de indicatie van 2023, hiermee moet de tegemoetkoming geregeld zijn. De wethouder erkent niet dat er bezuinigd is door te laag te indiceren. De heer Dijkstra noemde scenario 4, het integraal opvangen van bezuinigingen, in plaats van binnen het sociaal domein. De wethouder denkt dat dit scenario 3 is. Dat is een uitvoering van een gemeente brede afweging, dat vraagt meer tijd en leidt tot een lang groeipad en risico's. Stelt dat wanneer een noodzakelijke kentering niet te bewerkstelligen valt, wat dan de risico's zijn voor de financiële ruimte. Voor een houdbaar systeem kan dit betekenen dat de investeringen in wonen, groen en sportvoorzieningen dan weer kleiner gemaakt moeten worden.

Daarom stelt het college scenario 2 ook voor. Exact in kaart brengen van de werkelijke behoefte aan indexatie voor 2024is vergt veel onderzoek, het is niet voor alle partijen hetzelfde. De

indexatie die de gemeente biedt is op basis van het budget dat daarvoor van het rijk verkregen wordt en een gemiddelde kostenontwikkeling. Als er meer aan indexatie nodig is, dan is daar geen geld voor.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) zegt dat het verder ging dan alleen indexatie. Soms heeft iemand meer behoefte, soms zijn er organisaties die meer nodig hebben. Organisaties kunnen goed inschatten wat er bij inwoners nodig is.
Wethouder Voortman antwoordt dat er dan geredeneerd wordt vanuit organisaties en niet vanuit wat inwoners nodig hebben. Gemeenschapskracht, in de voorjaarsnota is opgenomen dat aandacht nodig is voor makers van de samenleving, waarbij kritisch gekeken moet worden of ze werkelijk bijdragen aan de hulpvraag van inwoners. Er zijn veel voorbeelden van werkende initiatieven. Een goed antwoord bieden op de hulpvraag moet leidend zijn.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat het gemeenschapskracht iets heel anders is dan makers van de samenleving.
Wethouder Voortman legt uit dat de gemeente niet alles via reguliere organisaties doet, maar dat er allerlei initiatieven voor vrijwilligers, voor bewoners. Het is goed om te om dat verder te versterken ten behoeve van het wegnemen van een zorgvraag. Over de 3e golf van burgerorganisatie steunt de wethouder dat waar het bijdraagt aan de doelen. Het voorkomen van zorg kan betekenen dat er aan de voorkant meer gebeurt, juist met vrijwilligers en inwoners, de keuzes moeten op inhoudelijke grond gemaakt worden. De behoefte van de vereniging Dwarsverband aan centrale ondersteuning wordt erkend. De gemeente steunt Dwarsverband om zelfbeheer initiatieven te ondersteunen en zij adviseren over administratieve kant, voor het overnemen van die taken zou extra budget nodig zijn. De gemeente doet er alles aan om de administratieve last zo laag mogelijk te maken en is daarover ook met Dwarsverband in overleg. De aangekondigde motie van bbo's van EenUtrecht wacht de wethouder graag af.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) zegt dat tot nu toe afwijzend is gereageerd op het verzoek van het Dwarsverband, slaat dit om in een positief meedenken? Er zijn 5 punten die de heer Dijkstra noemde in dit verband, het gaat om breder dan alleen Dwarsverband. En wil de wethouder kijken naar die 100.000 euro?
Wethouder Voortman legt uit dat ze met Dwarsverband in gesprek is om de administratieve lasten zo laag mogelijk te houden, dat lijkt haar beter dan ondersteuning te regelen op de administratie. De oorzaak zijn die hoge administratieve lasten dat ze meer tijd zijn daarmee dan met het helpen waarvoor ze in het leven geroepen zijn. In de voorjaarsnota is geen ruimte voor 100.000 euro. Het gesprek met Dwarsverband is eerst een goede route. De gemeente is met Reinaerde in gesprek. Het signaal is gisteren ontvangen, iedere cliënt moet in een goede omgeving deel kunnen nemen aan de activiteiten. Over een lijstje van organisaties, waar het CDA op doelt, dat is niet heel duidelijk. Er wordt met een breed palet aan partners gesproken, van aanvullende zorg, tot basiszorg, van cliëntenraden tot kleine initiatieven. Als het gaat om een lijstje van bewonersinitiatieven of vrijwilligersorganisaties of informele zorg, dat gaat om een Sterke samenleving, dat wordt ondersteund. De moeilijke keuzes die langs de inhoudelijke uitgangspunten uitgewerkt gaan worden gelden ook daarvoor. Concrete gevolgen die komen bij de verdere uitwerking en ook bij de wmo beleidsnota, die in het 4e kwartaal komt. Concreet maken met welke organisaties de wethouder spreekt in het werken naar een oplossing, dat kan in de wmo beleidsnota.

Wethouder De Vries beantwoordt de vraag over het principeakkoord van de hervormingsagenda. In dit geval gaat het over minder minder. De taakstelling ligt er, 17 miljoen in 2026 voor jeugd, tegelijkertijd staat er ook een risico. In het voorlopig akkoord betekent dat er in 2024 1,5 miljoen en in 2025 2,8 miljoen minder bezuinigd hoeft te worden. Dat is een ingroeipad, de vraag is nog hoe dat gemonitord moet worden. Qua maatregelen is er de reguliere cyclus bij ontwikkelingen in de jeugdhulp, dat monitoren we continu door middel van data over bereik, beschikbaarheid, met de P&C cyclus. Begin Q4 informeert de wethouder de raad over de hervormingsagenda en wat er dan bovenop komt. Over taskforce die er is, over de maatregelen en wat dit betekent voor jeugd en jeugdzorg. De wethouder garandeert dat er capaciteit is bij de wijkbureaus. De vacatures worden uitgezet zodra er beschikbaarheid komt. Er wordt ook voor vervanging gezorgd. De raad wordt op de hoogte gehouden van veranderingen.
De heer Van Steeg (CDA) begrijpt dat er een aantal vacatures niet ingevuld konden worden.
Wethouder de Vries antwoordt dat dit over het afgelopen jaar ging, met de vacatureruimte die er toen was, dit is in september met de raad besproken en daarna is de vacatureruimte vernieuwd, zijn de vacatures vervuld, ook door organisatieontwikkeling bij wijken.

Er wordt kritisch gekeken naar de uitgaven en effectiviteit van Herstel en Veerkracht. De gemeente neemt de aanvragers mee, laat ze meedenken over de doelstelling en hoe ze dit meetbaar maken, daar zit een verandertheorie aan vast. Aan de voorkant is het niet altijd hard te maken. Als het onvoldoende scoort in de aanvraag, dan wordt het niet goedgekeurd. Bij andere subsidieregelingen worden vergelijkbare afspraken gemaakt, dit komt bij accountgesprekken terug.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt om een toelichting over de verandertheorie.

Wethouder de Vries zegt dat in het sociaal domein pas een maatregel toegepast kan worden als er goed onderzoek onder ligt. In veel gevallen kan dat werken, niet overal. Het sociaal domein gaat over mensen, de omgeving, wijken. Kritisch kijken naar de doelgroep en de doelstelling, daar ligt de verandertheorie onder, die volg je en die toets je ook. De raad wordt geïnformeerd bij grote investeringen en subsidieregels, bij jeugd en jeugdzorg wordt er taakgericht gewerkt vanuit het vierkant. De gemeente loopt gezamenlijk met de zorgpartijen op. De bevoegdheid ligt bij het college, daarom is de wethouder terughoudend hierbij. Over de nota's die eraan komen wordt het debat graag aangegaan. De hervormingsagenda van de jeugd. Als daar kritisch naar gekeken wordt, dan wordt dit in Utrecht al gedaan, de huisartsondersteuning, buurtteams, die dingen gebeuren er allemaal al. Waar ligt dan de bezuiniging nog? In het vierde kwartaal stuurt de wethouder een brief hierover.

Bij jeugdzorg is er in bepaalde wijken verschil in de zorgvraag. Ongelijk investeren is belangrijk, zodat hoog specialistische hulp bereikbaar blijft voor meest kwetsbare jeugd en gezinnen.

De taskforce is in overleg met de partners in de stad, over hoe het debat in de stad te voeren is, gericht op prestatiedruk, om de individuele hulpvraag groepsgericht aan te vliegen. Vanuit een inhoudelijke visie, is er in een groep van elkaar te leren.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt wat er dan in de zorgvraag te zien is van die beweging.

Wethouder de Vries antwoordt dat de wettelijke taak om passende jeugdhulp aan te bieden, als een jeugdige dat nodig heeft. Het aanbod wordt afgestemd op welke vraag er in welke wijk te zien is. Is de stap mogelijk van individueel aanbod naar groepsgericht aanbod, dat is dan de vervolgvraag. Sommige zorgvragen zijn heel licht, die zijn lokaal op te lossen. Wanneer de zorgvraag aan de voorkant afgebakend wordt, dan blijft die vraag er wel, dus bekijk samen hoe dat zo vroeg mogelijk wel aan te pakken, te signaleren is. Kwetsbare gezinnen met zwaardere hulpvragen, om hen te bedienen, dat zijn communicerende vaten.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt wat er dan gebeurt om het te doorbreken. Worden wijkteams groter?

Wethouder de Vries voert met de taskforce het gesprek, dat begint met een goede analyse, de specifieke zorgvraag in de wijk. Daar zijn verschillen, bijvoorbeeld bij echtscheidingen. Er kan bekeken worden welke wijk prioriteit heeft. De inhoud van de zorgvraag die er is en hoe dat wijkgericht georganiseerd kan worden. De aanpak Vleuten Versterkt over prestatiedruk en de invloed op mentale gezondheid, staat niet onder druk. Met partners zijn de uitkomsten besproken van Vleuten Versterkt om het in Vleuten te implementeren. Dit kan ook in andere wijken. Het wordt nu gefinancierd van uit Nadere regel Herstel en Veerkracht. Prestatiedruk speelt een rol in de vraag om jeugdhulp, daarom wil de wethouder blijven inzetten op het verminderen van die druk en zorgen dat pilots die eraan bijdragen ingebed worden. Het gesprek rond prestatiedruk is lastig, want het zit in jeugdzorg en in de manier waarop het onderwijs wordt ingericht. Er worden hierin al heel wat stappen genomen, zoals de Utrechtse onderwijsagenda, die onderwijs betrekt bij jeugdhulp, door het op school zelf te organiseren. Dat mag een podium krijgen. Het is niet iets wat morgen opgelost is.

Wat betekent de voorjaarsnota voor de EVU? De Expertiseteams Veiligheid Utrecht worden op dit moment nog gefinancierd door subsidie vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid. Dat biedt voor dit jaar voldoende ruimte. Het werkt om jeugdbescherming in de wijk zo vroeg mogelijk in samenwerking met buurtteams te organiseren. Tegelijkertijd werkt het rijk met tijdelijke financiering. Voor 2024 is geen duidelijkheid over de omvang daarvan. Dus blijft de wethouder de lobby voeren en kijken of het in de begroting te passen is. Op termijn wil het college meer van deze teams uitbreiden naar de hele stad, omdat het een positief effect heeft.

Mevrouw Nederhand (Volt) zegt dat er twee dagen eerder een brief verstuurd is, waarbij juist behoefte was aan een integrale aanpak met andere organisaties.

Wethouder de Vries zegt dat de zorgvraag, waar mogelijk, zo lokaal mogelijk in de wijk georganiseerd wordt. Jeugdzorg en jeugdbescherming worden betrokken. Dan kunnen vragen sneller aangevlogen worden, dan is er meer uitwisseling tussen professionals in de wijk. Een vraag vanuit het buurtteam hoeft niet altijd een vraag te worden voor de jeugdbescherming, de korte lijnen zijn dan al voldoende om te voorkomen dat het probleem groter wordt, dit werkt. Dat is

de discussie in relatie tot Drijf en de hervormingsagenda. Er zijn gevallen waarbij gespecialiseerde jeugdhulp/ jeugdbescherming nodig is. Dan helpt het wel om het bovenregionaal aan te vliegen, omdat het zo gespecialiseerd is en er zulke hoge kosten aan verbonden zijn.
Mevrouw Assen (PvdA) zegt te schrikken van de informatie over de EVU en vraagt of de wethouder kan toezeggen om de raad te informeren over de stand van zaken bij het EVU.
Wethouder de Vries zegt toe de commissie na de zomer te informeren over de EVU. Volwassenen-GGZ, dat gebeurt ook in deze teams. De financiering gebeurt nu nog via de subsidie van het Justitie en Veiligheid. Afgelopen jaar zijn er 80% van de huisartsenpraktijken gekoppeld aan ondersteuning jeugd. Er wordt verder onderzocht hoe die samenwerking nu versterkt kan worden. De wethouder zegt toe in Q2 2024 te komen met een raadsbrief met daarin een update over de versteviging van deze samenwerking. De wethouder wil de ambtenaren de ruimte geven om de hervormingen aan te gaan. De CU vraagt naar de daling van Nederland op de ranglijst voor de rechten van het kind en hoe Utrecht zich daartegen verhoudt. De wethouder betreurt het dat Nederland zo slecht scoort, het geeft aan dat er voldoende middelen beschikbaar moeten blijven voor de jeugd, het plaatst de hervormingsagenda in een perspectief. Het gesprek landelijk is belangrijk. Utrecht is misschien de minst slechte, met nog steeds wachtlijsten en kinderen krijgen nog niet allemaal de zorg die nodig is. Het is urgent, dit moet kwalitatief verbeterd worden. Utrecht is vaak een voorbeeld. De wethouder kijkt erg kritisch naar de oproep van de ombudsman, om zorg centraal te organiseren. De vraag om terugkoppeling over echtscheidingen. Er wordt met partners aan planvorming gewerkt, met gezinsadvocaten bij scheiding. In Q4 komt de terugkoppeling via een raadsbrief. De wethouder wil lokaal de jeugd, 18 min 18 plus, niet zonder passende zorg laten zitten. Naar het rijk blijft de lobby gevoerd, ook vanwege de financiering.

Wethouder Streefland zegt dat naar aanleiding van de brief over toezicht, de positieve effecten ervan en de lasten dat goed toezicht inzicht geeft in hoe de inhoudelijke zorg gevoerd wordt en de middelen besteed worden. De wethouder zegt de commissie de komende tijd te informeren. De samenwerking met de partners gaat goed, het moet nu met minder geld, het liefst met open boeken, dat werkt het best. De VVD vraagt of de zoektocht naar een tweede azc nu nodig is. De wethouder geeft aan dat er nu netevenredig wordt opgevangen met de realisatie van de Voorveldse polder en de Pahud Mortagnesdreef en aan de Jozef Haydnlaan een vaste locatie. Om voor de toekomst evenredig te kunnen blijven opvangen is een locatie extra nodig, het college heeft voor twee vaste aangevraagd om de locaties die er komen en ze kleinschalig te houden. De zoektocht wordt met de raad gedeeld, het college besluit.
Mevrouw Meerding (VVD) krijgt de indruk dat locaties nu nog gezocht worden. De locaties hoeven voor de VVD niet permanent, daarom zou 1 vaste en 1 tijdelijke locatie ook een oplossing kunnen zijn.
Wethouder Streefland zegt dat het te maken heeft met kwaliteit, duurzaamheid en het kunnen op- en afschalen als dat nodig is. Want als het niet meer nodig is, zijn er andere mensen die daar weer opvang kunnen krijgen. De bestaande 2 locaties worden zo lang mogelijk ingezet, om de zoektocht te kunnen doen en niet elke keer bezig te zijn met crisisnoodopvanglocaties. Over minderjarige asielzoekers zegt de wethouder dat zij een kwetsbare positie hebben. Kwalitatief goede opvang voor jongeren en hun ouders. Hoge kwaliteit is het streven, door organisaties eromheen, plan Einstein, het onderwijs goed te regelen en veel activiteiten te organiseren. Uiteindelijk is het COA die de opvang doet, daar is nauwe samenwerking mee, maar dat betekent dat Utrecht wel beperkte inbreng heeft. In de tijdelijke commissie asiel komt deze gedeelde zorg terug. Een van de belangrijkste punten van de provincie naar het rijk is kwalitatief goede opvang, dus stoppen met crisis noodopvang als het niet meer nodig is. Het begint met de goede zorg, ook in de azc's is een tekort aan mensen. Over de verdeling van statushouders geeft de wethouder aan
Mevrouw Deldjou-Fard (GroenLinks) is wel overtuigd dat Utrecht het beter doet dan andere steden. Zorgen zijn er over jonge kinderen en zwangere vrouwen, of ze in beeld zijn en wat hen geboden kan worden.
Wethouder Streefland zegt de zorgen goed te begrijpen. In hoeverre Utrecht inzicht heeft op de opvang door het coa. Dat is lastig, ondanks de nauwe samenwerking. Utrecht heeft veel vragen en probeert zoveel mogelijk invloed te hebben. De vraag over statushouders en de verdeling ervan. De gemeente pleit ervoor dat wie hier in het azc zit, dat die hier ook in de regio komt te wonen. Het coa hanteert een systeem waarin er een koppeling is gemaakt, aan de plek van het azc, maar soms is dat ook een plek waar familie woont. Het is niet zo dat de wethouder zelf op een knop kan drukken om te bepalen wie waarheen gaat. Wel spreekt ze naar het rijk toe de zorg

steeds uit, zodat onzekerheid weggenomen kan worden. Het is bellen en pleiten om te zorgen dat mensen een geschikte woonlocatie krijgen, ook voor de schoolgaande kinderen.
Mevrouw Deldjou-Fard (GroenLinks) is dankbaar voor de zorg die Utrecht heeft. Wanneer ze googelt dan staat aangegeven dat Utrecht zorgt voor verlening van het verblijf. De signalen die zij krijgt, kloppen niet met het beeld wat de wethouder geeft, dat zo min mogelijk mensen hier of zelfs in de regio opgevangen worden.
Wethouder Streefland zegt dat de gemeente er niet over gaat. Ze zou het willen. De visie is, dat wanneer je op het azc hier woont dat je dan ook Utrechter bent, maar als meer mensen opgevangen worden dan dat er gehuisvest gaan worden, dan is dat niet mogelijk. En er is wel een huis in Nieuwegein, dan gaan die mensen daarheen. Vanuit de provincie naar het rijk wordt sterk aangedrongen om mensen niet steeds heen en weer te sturen.
Er voorlichting gewenst over het programma Niet nu Zwanger. Het coa en het GGD stemmen af welke voorlichting er gegeven wordt. Het coa staat hier wel voor open. Dit wordt met Niet nu Zwanger opgepakt, ook wordt er afgestemd wat er voor het azc specifiek nodig is in dit opzicht. De wethouder informeert de commissie voor het einde van het jaar hierover.
Het CDA stelt dat er minder budget voor inburgering is. Het college neemt twee jaar de tijd om lerend te ontwikkelen. Uiterlijk Q1 2024 zal het college de commissie informeren over de geleerde lessen van de afgelopen twee jaar. En een voorstel doen voor doorontwikkeling van de aanpak inburgering. Het verzoek van D66 om kansrijke asielzoekers zo snel mogelijk aan het werk laten gaan. De wethouder zegt te willen kijken welke belemmeringen je al eerder kunt wegnemen door trainingen.
Mevrouw Dada-Anthonij (D66) vraagt of het wel een toezegging op lobby is.
Wethouder Streefland beaamt dit, in het BOT-overleg is dit een gedeelde wens van bijna alle gemeenten. Over de NVV onderhandelingen, die lopen op dit moment. Het is zoeken naar de politieke Haagse realiteit en de realiteit op straat. Ongedocumenteerden moet je bed, bad, brood, zorg en onderwijs bieden. Een deel van hen kan of gaat niet terug, voor hen zoekt de gemeente perspectief. D66 vraagt om bij erfgoed, verduurzaming toe te laten. De wethouder is blij dat de verordening is aangenomen, waarin het makkelijker is zonder vergunning aan verduurzaming te doen. Isolerend glas, zonnepanelen die uit het zicht zijn bijvoorbeeld. Ten aanzien van de huisdieren van daklozen zegt de wethouder dat bij verschillende hostels huisdieren wel zijn toegestaan. Bij het plan van aanpak dakloosheid, wat een regionale aanpak is, komt wordt dit verder verkend. Het plan komt in Q1. Een ondergrens hanteren van zorg, door onder andere slapen bij Smakkelaarsveld, of het Nieuwe Westplein. Deze groep mensen is goed in beeld, ze worden naar een opvang gestuurd of naar een plek waar zij kunnen verblijven.
Een plan van aanpak over kwetsbare EU-arbeidsmigranten, dat komt voor de voorjaarsnota nog. Hier is een beperking van het geld wat er van het rijk komt is hier duidelijk, dat wordt elk jaar minder. Door de late uitkomst van de meicirculaire laat dit plan iets langer op zich wachten.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) constateert dat er dus geen humanitaire ondergrens is.
Wethouder Streefland zegt dat binnen de kaders en de middelen die er zijn, dat de gemeente doet wat er kan, zo humanitair mogelijk. De tegel bij de tunnel wordt met belangenbehartigers en de HKU gerealiseerd, na de zomer komt hier meer over. Vervolgens gaat de wethouder in op een structurele bijdrage aan zorg voor asielzoekers. Met het geld wat er is gaat het om zo duurzaam mogelijk opvangen, de basiszorg wordt door het coa geleverd.
Mevrouw Oudejans (Student&Starter) vraagt of het plan voor de komende jaren dan het incidenteel inzetten van zorg is.
Wethouder Streefland zegt dat de definitie van zorg die geleverd kan worden is, andere zorg dan huisartsenzorg en zorg in de opvang. Plan Einstein wordt geleverd om het welzijn te verhogen, dit is nog niet structureel. Dan gaat de wethouder verder over ongedocumenteerden, Utrecht heeft hier best goed zicht op, vergeleken met de LVV partners. De gemeente biedt voor deze brede groep bed, bad, brood en zorg. Niet alle ongedocumenteerden doen hier een beroep op.
Recentelijk is de raad geïnformeerd over de cijfers gebaseerd op de landelijke evaluatie van het WODC. Een aanvullend onderzoek kan wel een meerwaarde hebben om beter te richten, daar is op dit moment geen middel voor, het is niet goedkoop. Housing First, is een belangrijk in de regionale aanpak dakloosheid. De afgelopen twee jaar zijn er 220 woningen gerealiseerd voor dit concept. Het klopt dat dit lang niet genoeg is, dit jaar heeft de gemeente te maken met 1600 mensen in kwetsbare positie, een woning is voor hen en het herstel cruciaal. Het ophogen, als draaiknop van de 30 naar 40% dat wordt uitgewerkt en komt weer terug naar de raad. De fractie Denk vraagt naar woon-zorgcomplexen voor migrantenouderen, de raad is geïnformeerd door een brief over een woonzorgvisie die opgesteld wordt, samen met Wonen en zorg, daarin wordt

gekeken naar migrantenouderen. Over de ovv zegt de wethouder dat die moet doorgaan, ze spant zich maximaal in.

De voorzitter overlegt met de commissie over de resterende vergadertijd. Eerst krijgen de wethouders Streefland, De Vries en Voortman de tweede termijn, dan de gemiste vragen. Zodat er om 18:30 ook geschorst kan worden. Dan start om 20:00 wethouder Oosters, met aansluitend de tweede termijn en gemiste vragen.

Gemiste antwoorden

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt naar het kastje naar het muurbeleid en naar bestaande ongelijkheid die gezondheidsverschillen tegengaan.

Wethouder Voortman wil ongelijkheid in gezondheidszorg voorkomen, zodat de meest kwetsbare mensen zorg en ondersteuning krijgen, het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen wordt toegepast. Voor wat betreft het kastje naar de muur gestuurd worden, het klopt dat er sprake is van problematiek en van de relatie van het één tot het ander. In schrijnende gevallen probeert de wethouder met de citydeal aanpak eenvoudig maatwerk daarin doorbraken te realiseren. De komende maanden verschijnen op verschillende beleidsvelden beleidsnota's waarbij het streven is deze goed op elkaar af te stemmen.

Tweede Termijn

Mevrouw van der Wilt (D66) wil het gesprek over cultuur ook echt aangaan met de inwoners, over cultuur en hoe op zorggebied een andere koers te varen.
Mevrouw Assen (PvdA) overweegt een motie op het EVU en een motie op de taskforce.
Mevrouw Nederhand (Volt) overweegt een motie op het gebied van asiel en integratie en op het wmo beleid.
De heer Van Steeg (CDA) kijkt naar een motie over de kracht van de samenleving. Overweegt nog iets te doen met Reinaerde, afhankelijk van de antwoorden die hierop komen. Overweegt ook nog iets met publieksdienstverlening te doen, noemt hierbij wijkbureaus en dat dit niet bij elkaar hoort.
Mevrouw Deldjou-Fard (GroenLinks) overweegt twee moties over asiel en integratie.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) zegt de wethouder nog te bevragen over jeugd en gezondheid te bevragen, afhankelijk van de antwoorden te zullen komen met een motie.
Mevrouw Minnaert (Bij1) komt met een motie over tolken, een motie over onderzoek naar ongedocumenteerden. Er wordt nog gekeken naar Housing First.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) komt met een motie over een tussenoplossing bij de hulp in het huishouden, een motie over scenario 4 en een motie over gemeenschapskracht.
Mevrouw Dada-Anthonij (D66) overweegt om met een motie op asiel en werk te komen en mogelijk op jeugd.

Wethouder Voortman is erg benieuwd naar alle moties. Er komt een stadsgesprek over de verschillende nota's want het heeft met elkaar te maken. Wmo, werk en inkomen. Het 2e spoor uit de voorjaarsnota gaat over meer gesprekken gedurende langere tijd. Het initiatief daarvoor komt bij de raad. Het college denkt er graag over mee.
Mevrouw van der Wilt (D66) zegt dat een dialoog niet moet afhangen van het initiatief van de raad. Ze wil het wat minder vrijblijvend op een andere manier organiseren. Want anders blijft het erbij.
Wethouder Voortman neemt het initiatief tot een afspraak.

De voorzitter schorst de vergadering om 18:30 uur en heropent de vergadering om 20:00 uur.

Wethouder Oosters gaat in op cultuur en sport, in die volgorde. De wethouder zegt een beetje streng te moeten zijn naar de commissie, veel van de vragen die gesteld zijn komen een paar dagen later bij de uitgangspunten notitie van de cultuurnota aan de orde. Ze wil het debat graag daar voeren. Aangaande de bezuinigingen op cultuur zoals het CDA dit uitlegt, ten opzichte van het coalitieakkoord wordt er op cultuur bezuinigd. Dit zit hem in het groeibudget, de stad groeit, het budget van de cultuurnota kan nog niet meegroeien. Tijdens de komende cultuurnota stijgen de kosten in de cultuursector, de verwachting is dat het budget overvraagd zal worden en er dus moeilijker keuzes gemaakt moeten worden dan bij de vorige nota's. Student en Starter vraagt naar

de trap op trap af van 2027 in het groeikader, de wethouder geeft aan nu niet vooruit te willen lopen op de scenario's. Bij de beantwoording van de schriftelijke vragen worden er bij de betreffende voorjaarsnota ook voorstellen gedaan, hoe de plussen en de minnen precies verdeeld zullen worden. Toch investeert de gemeente nog steeds, onderdeel daarvan is de Fair practice code. Er zijn al een tijd gespreken hierover met de sector, van de nieuwe cultuurnota is dit expliciet een onderdeel. Cultuur gaat mee trap op met de groei van de stad als deze weer aantrekt. Subsidies. De wethouder constateert een toenemende druk op culturele instellingen, bij de komende uitgangspunten notitie wordt gekeken hoe deze druk verminderd kan worden, de stad en instellingen beter helpen te kiezen. Subsidies zijn geïndexeerd, al is er geen ontkomen aan en moeten er keuzes gemaakt worden. Er is veel inzet om het aanvragen van subsidies zo gemakkelijk mogelijk te maken. Na de zomer krijgt de raad een update over de uitvoering van het convenant broedplaatsen, hoeveel m² al is benut, hoe de rafelranden en creatieve broedplaatsen behouden kunnen worden en het zoeken naar nieuwe plekken. De urgentie wordt gedeeld. Om jonge makers vanuit verschillende opleidingen of autodidacten, te behouden wordt er gewerkt om hen ruimte te bieden. De stekker is uit de Machinerie, het enthousiasme over de film en beeldcultuur blijft bij de partijen, er wordt gezocht naar een plek om talentontwikkeling haalbaar te maken. Aan de commissie zullen initiatieven voorgelegd worden, wanneer die er zijn. De raad en wethouder hebben al mooie bijeenkomsten gehad over streetculture. In het volgende kwartaal komt een plan om deze mensen een zet in de rug te geven, op basis van het streetculture-overleg. De culturele diversiteit kan beter in het Utrechtse, daar is de sector zich bewust van, het speelt een grote rol in de uitgangspuntennotitie, net als meer cultuur in de wijk. Na de zomer een debat over de notitie. Duurzaamheid is een ander aspect binnen de notitie, een doel is om het eigen vastgoed te verduurzamen. Dit jaar is er ook een subsidie voor verduurzaming van evenementen gekomen om makers op weg te helpen.

Mevrouw Ramaker (VVD) de raad van cultuur geeft aan dat verduurzaming ook betekent dat er minder cultuur is, hoe ziet de wethouder dat?

Wethouder Oosters verwijst naar de uitgangspuntennotitie, waar er meer duidelijk wordt. Nieuwe invulling aan het wijkcultuurhuis Merwedekanaal. De nieuwe exploitant gaat samenwerken met verschillende partijen om activiteiten en ruimte zo slim mogelijk te benutten. De raad speelt een rol bij de invulling van het uitvoeringsprogramma voor cultuurparticipatie, die in het derde kwartaal toegezonden zal worden, de exploitant wordt al eerder gekozen. Een breed en divers cultuuraanbod maakt deel uit van het uitvoeringsprogramma, zo worden de actieve deelnemers aan amateurkunsteducatie als indicatie opgenomen bij de programmabegroting van 2024.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of er naast het aantal kinderen ook meer gegevens meegenomen worden. Het is de bedoeling kinderen te bereiken die anders moeilijk bereikt worden.

Wethouder Oosters geeft aan al veel gegevens verzameld te hebben, deze zullen vertaald worden in het uitvoeringsprogramma. De capaciteit voor dergelijk onderzoek wordt liever ingezet voor de uitvoering van het programma. Het is de zoektocht hoe je het aanbod brengt bij kinderen die het nodig hebben.

Wethouder Oosters Het signaal van werkdrukverhoging door cultuur bij onderwijsinstellingen is bekend, organisatie voor cultuur en school heeft voor scholen een werkdruk verlagend aanbod. Domplein 4 en 5 en de samenwerking met vastgoed. De pandvisie is onder de loep genomen en bleek niet meer actueel. Een update, samen met een plan van aanpak voor een stevige structuur voor partijen wordt in Q3 naar de raad gestuurd. De samenwerking tussen de organisatieonderdelen van de wethouders De Vries en Oosters levert al mooie zaken op, zoals de vlampijpateliers en het broedplaatsenconvenant. Een culturele activiteit inplannen bij meerdaagse werkbezoeken, de wethouder geeft aan dat het college dit zelf betaalt en niet uit het cultuurbudget haalt. Dan sport. De ruimtelijke capaciteit voor sport is een uitdaging er wordt gezocht naar mogelijkheden buiten sportparken in de openbare ruimte en op bedrijventerreinen. Het actieplan Sport, spelen en bewegen in de openbare ruimte, samen met wethouder Schilderman uit te werken, wordt daar ook naar gekeken. Daarbij zijn er meer belangen in de stad, invoegen in het bestemmingsplan blijkt niet mogelijk, dus wordt er voor sporten op bedrijventerreinen wel gezocht naar mogelijkheden. De wethouder zegt toe de reeks suggesties van D66 in dit plan mee te nemen. Verenigingen en culturele instellingen hebben te maken met financiële uitdagingen, die door verhoging van de OZB nog groter zijn geworden. Deze worden door de gemeente samen met Sport Utrecht in de gaten gehouden, waar nodig worden maatregelen getroffen. Tot dusver zijn er nog geen verenigingen aan onderdoor gegaan.

De heer Brouwer (CDA) vraagt of de wethouder dit in de toekomst kan garanderen.

Wethouder Oosters garandeert dat niet, maar merkt wel, bijvoorbeeld met de stijging van de energielasten, dat er al veel mogelijk is door de samenwerking met Sport Utrecht. Nederlandse

kinderen blijken Europees kampioen stilzitten, de wethouder deelt het belang van bewegen met de raad. De subsidie zal gebruikt worden voor het realiseren van groene schoolpleinen en sport en speelplekken in de openbare ruimte. Sporten en bewegen op scholen als onderdeel van de rijke schooldag wordt meegenomen in de uitwerking van het beweegprogramma.
Mevrouw Nederhand (Volt) vraagt of de investering in het beweegprogramma ook ten koste van investeringen in buitenspelen.
Wethouder Oosters geeft aan dat er in beide geïnvesteerd wordt ook in samenwerking met de wethouder die over vastgoed gaat. Het wordt niet tegen elkaar weggestreept.
Kinderen in armoede en het sportfonds jeugd en cultuur. Het doel is om sporten voor kinderen in armoede zo toegankelijk mogelijk te maken. Dit is breder dan een subsidie voor stichting Leergeld regelen. Het sportonderzoek living edge werkt aan het wegnemen van de drempel om te sporten uit armoede. In september gaan de verbeteringen beginnen, ook het toekomstbestendig maken van het jeugdfonds sport en cultuur, met de begrotingen zal hier meer duidelijkheid in zijn. Het gehele plan kinderen in armoede en sport komt aan het einde van het jaar.
Samen met onderwijsinstellingen en verenigingen werkt de gemeente aan een convenant om de kloof tussen onderwijsinstellingen en sportverenigingen te verkleinen, zij zetten zich hier gezamenlijk goed voor in.

Gemiste antwoorden

Mevrouw Minnaert (Bij1) wil graag meer weten over wat Utrecht doet om jonge makers te behouden en wat de gemeente doet om afgestudeerden van de HKU voor de stad te behouden. Ook extra duidelijkheid over groene schoolpleinen.
Wethouder Oosters herkent het punt en vindt het zonde. Bij het broedplaatsenconvenant en de zoektocht naar meer betaalbare ruimten, daar is een slag te maken.
De subsidie voor de groene schoolpleinen gaat zeker gebruikt worden. De wethouder onderwijs gaat daar specifiek over. Buiten spelen en bewegen wordt in samenwerking met wethouder Schilderman gedaan.
De heer Nyqvist (StadsbelangUtrecht) wil weten of de subsidie voor bijvoorbeeld Tivoli ook af te bouwen valt en het geld naar de wijken kan gaan.
Wethouder Oosters heeft een pleidooi gehouden over cultuur in de wijken en wil dit niet met het budget van Tivoli in aanraking brengen. Verwijst naar de komende uitgangsnotitie.
Mevrouw Assen (PvdA) wil meer weten over de Fair Practice en inflatie. En over de diversiteit van de amateurkunst educatie.
Wethouder Oosters in het coalitieakkoord is 7 ton vrijgemaakt. Die is eerlijk verdeeld in de cultuurnota maar inflatie is hierin niet meeberekend. Het is niet genoeg om de hele vraag voor Fair Practice te dekken.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of dit nooit zo is, of dat dit nu niet zo is.
Wethouder Oosters moet daarop het antwoord schuldig blijven. Al het culturele aanbod in de stad wil de wethouder pluriform hebben, juist divers, ook in de amateurkunst educatie. In het uitvoeringsprogramma van cultuurparticipatie komt dit mooi terug en wordt het gesprek ook gevoerd.
Mevrouw van der Wilt (D66) vraagt of de wethouder wil kijken naar topcultuur.
Wethouder Oosters houdt de oren en ogen zeker open, ondanks dat het budget voor wijkcultuurhuizen is gealloceerd.

Tweede Termijn

Mevrouw Nederhand (Volt) denkt een motie in te dienen over de subsidiecultuur rondom jonge makers.
Mevrouw Minnaert (Bij1) komt met moties, nog niet zeker wat.
De heer Brouwer (CDA) zegt ook met een motie te komen.

LIJST VAN TOEZEGGINGEN

Wethouder Voortman

Zal met betrekking tot agendapunt 2, Voorjaarsnota 2023

- De raad voor de zomer te informeren door middel van het plan arbeidsmarkt en discriminatie.
- De commissie voor 6 juli informeren over de stand van zaken aangaande Reinaerde.
- In de wmo nota die in Q4 2023 komt, zichtbaar te maken instanties behulpzaam zijn bij vormgeving en verdere uitwerking van maatregelen.

Wethouder De Vries

Zal met betrekking tot agendapunt 2, Voorjaarsnota 2023

- De commissie Begin Q4 te informeren over de taskforce die er is, over de maatregelen en wat dit betekent voor jeugd en jeugdzorg.
- In Q2 2024 te komen met een raadsbrief met daarin een update over de samenwerking met de huisartsen
- De commissie in Q4 te informeren over de stand van zaken bij EVU.
- De commissie In Q4 te informeren middels een brief over de hervormingsagenda
- De raad te informeren over gezinsadvocaten.

Wethouder Streefland

Zal met betrekking tot agendapunt 2, Voorjaarsnota 2023

- De raad in Q4 te informeren over de Niet nu Zwanger voorlichting in het azc.
- De commissie in Q1 van 2024 te informeren over inburgering, de geleerde lessen van de afgelopen twee jaar.
- De commissie in Q! 2024 te informeren over een regionaal plan van aanpak dakloosheid, huisdieren worden hierin meegenomen.

Wethouder Oosters

Zal met betrekking tot agendapunt 2, Voorjaarsnota 2023

- De commissie in Q3 te informeren door met een visie op Domplein 4 en 5 met een plan van aanpak, stevige structuur voor partijen te komen.
- De commissie voor de begrotingsbehandeling te informeren over het jeugdfonds sport en cultuur .
- De commissie voor het einde van het jaar een plan van aanpak sturen aangaande kinderen en armoede.

Gemeente Utrecht

Verslag openbare commissie Volksgezondheid Onderwijs Werk en Economie

Datum	28 juni 2023
Locatie	Raadzaal, stadhuis
Verslag door	mw G. Buruma (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag	

Aanwezigen

De voorzitter, mw. I. Hornsveld, de wethouders, dhr. E. Eerenberg, mw. L. Voortman, mw. S. Schilderman, mw. E. Oosters, de leden, mw. M. Vermeulen (GroenLinks), mw. B. van der Wilt (D66), dhr. R. Peters (D66), mw. M. Ramaker (VVD), mw. M. Al-Saqaff (VVD), mw. H. Assen (PvdA), mw. I. Raaijmakers (PvdA), dhr. J. van den Broek (CDA), dhr. R. Brouwer (CDA), mw. L. de Vries (PvdD), mw. W. Hoenkamp (PvdD), dhr. A. Stam (Volt), mw. E. Kendir (S&S), dhr. V. Stevens (S&S), dhr. D. van Bergen (ChristenUnie), dhr. I. Şimşek (DENK), mw. S. Nolten (BIJ1), dhr. J. Otto (EenUtrecht), dhr. C. Nyqvist (SBU),
Ambtelijke ondersteuning mw. M. Boer, mw. D. Mutsaers, dhr. L. Benneker, mw. C. Bont-Tiebosch.
Griffie: dhr. W. Overbeek, mw. W. Kok.

Afwezigen

Verslag openbare commissie Volksgezondheid Onderwijs Werk en Economie

1. Opening en mededelingen 41
2. Voorjaarsnota 2021 en 1e Bestuursrapportage 2023 41
LIJST VAN TOEZEGGINGEN.....67 6

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 20:35 uur en heet iedereen die meekijkt en op de publieke tribune van harte welkom.

Er zijn geen mededelingen vanuit de commissie of het college.

De voorzitter deelt mee dat de voorjaarsnota wordt behandeld en dat er geheime bijlagen zijn bij de raadsvoorstellen. Er is een verzoek gekomen om te spreken over de geheime bijlage waarin wordt ingegaan op de portefeuille onderwijs. Tijdens de raadsvergadering van 6 juli besluit de raad over de voorjaarsnota en de bijbehorende raadsvoorstellen.

2. Voorjaarsnota 2023 en 1e Bestuursrapportage 2023

De voorzitter stelt voor te beginnen met het besloten deel waarin de geheime bijlage besproken wordt. De commissie stemt in, overeenkomstig artikel 23 lid 2 van de gemeentewet, te bespreken de geheime bijlage bij de voorjaarsnota 2023.
De vergadering wordt voor enkele ogenblikken geschorst om het besloten gedeelte technisch mogelijk te maken. Waarna het besloten gedeelte plaatsvindt.

De voorzitter heropent om 20:53 het openbare deel van de vergadering.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of de vragen aan de wethouder uit het besloten deel eerst behandeld kunnen worden.
De voorzitter zegt dit toe.
Wethouder Eerenberg over de International School de vraag of het project toegevoegd kan worden aan de Regeling Risicovolle Projecten. De raad beslist hierover bij meerderheid. De wethouder zegt toe de commissie regelmatig te informeren over de stand van zaken van de International School, bij elke kwartaalbrief komt een update ISU.

Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) constateert dat er in de voorjaarsnota zorgvuldig terug dat het college een reëel beeld wil geven en op wil passen voor planningsoptimisme. Voor werk en inkomen is dit van belang, een deel van de financiële risico's wordt gelopen op de dossiers van armoede. Utrecht staat bekend om zijn ruime armoederegelingen, 7,7 miljoen per jaar boven op het wettelijke takenpakket is fors. Er moet reëel gekeken worden voor wie regelingen gelden en waarom deze voor hen bestemd zijn.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) zegt dat de commissie onlangs een mail heeft gekregen waarin de armoede coalitie aangeeft dat Utrecht het goed doet, er is wel hulp nodig. Wil de VVD dan kijken welke groepen en regelingen het zelf wel kunnen?
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) antwoordt dat de regelingen zeker noodzakelijk zijn maar waar de nood nu precies zit, dat is niet altijd helder. Utrecht hanteert verschillende percentages waarop mensen in aanmerking komen voor een armoederegeling. De partij is benieuwd naar de onderbouwing hiervan en waarom er van het landelijke percentage zoveel wordt afgeweken. Bij een aantal regelingen is het niet duidelijk hoeveel mensen hier gebruik van maken. Daar moet kritisch naar gekeken worden.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt de PvdA dan duidelijk te maken welke regelingen dat zijn en waar er te bezuinigen valt. Daarnaast vindt ze de VVD niet consequent, want de week ervoor is die nog akkoord gegaan met 2,5 miljoen extra voor studentenarmoede. Hoe kritisch kijkt de VVD dan naar zichzelf, dan moet het stemgedrag van de partij ook in overeenstemming zijn met de uitspraak van nu.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt de 7,7 miljoen niet te willen schrappen, maar wel te kijken waar er nog wat te plussen en te minnen valt. De 2,5 miljoen was al geoormerkt voor studenten, het is niet meer dan fair om het daar dan aan te besteden.
De heer Peters (D66) vraagt of de VVD dan alleen kritisch wil kijken, maar niet persé wil bezuinigen. Waar moet er dan op bezuinigd worden volgens de VVD?
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) wil kijken wat er nog van de 7,7 miljoen af kan. bij bepaalde regelingen zitten best veel schommelingen, in Utrecht wordt er veel opgeplust, is dit echt nodig vraagt ze zich af. Bijvoorbeeld hoe de gemeente parkeerkosten compenseert, niet alleen wordt er gecompenseerd, de parkeervergunning wordt gratis, niet alleen voor autobezitters, maar ook voor mensen die geen eigen auto hebben. Zo gaat de gemeente ruim om met middelen waar er ook gerust wat af kan.
De heer Stam (Volt) zegt dat wanneer er in de nota wordt bezuinigd op armoede, dan kan de VVD niet argumenteren dat er op armoede in de raad een taboe ligt. Armoede en kansengelijkheid, waar de nota over spreekt zijn niet dezelfde begrippen. Wel wordt er binnen werk en inkomen gekeken naar bezuinigingen.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) verwijst naar de voorjaarsnota, er zijn drie gebieden waar het college niet naar wil kijken, wat bezuinigingen betreft, dat zijn wonen, klimaat en armoede. Voorjaarsnota pagina 45 geeft dit aan.
De heer Şimşek (Denk) zegt dat er veel geld naar allerlei gebieden gaat waar best bezuinigd zou kunnen worden, zoals cultuur, het moderne prostitutiebeleid. Waarom heeft de VVD primair de focus op armoederegelingen?

Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt dat bij de commissie VBF een lijst met onderwerpen vanuit de VVD aan bod gekomen is, werk en inkomen maken deel uit van de focus van de commissie.
De heer Şimşek (Denk) vindt dat ook bij de commissie VBF de focus van de VVD op armoede lag.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt dat er een lijst met focuspunten van de VVD voorgelezen is, waar ook interrupties op zijn geweest. Er is dus aandacht voor geweest.
Mevrouw Nolten (Bij1) zegt dat er geen taboe is op armoede, het merendeel van de commissie is het alleen niet met de VVD eens.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt kritisch naar de 7\,7 miljoen te willen kijken en dat de commissie dit niet omarmt. De raad blijft zoals bij het voorbeeld met de parkeervergunningen snel bij de plussen en kijkt niet gauw naar de minnen.
Mevrouw Nolten (Bij1) zegt dit niet te willen omarmen omdat het merendeel van de raad vindt dat mensen op een goede manier fatsoenlijk in Utrecht moeten kunnen zijn.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt dat er in Utrecht niet heel veel armoederegelingen zijn. Bijzondere bijstand, de U-pas, de individuele inkomenstoeslag, Wil de VVD dan de U-pas afschaffen?
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) geeft aan dat bij onder andere deze regeling niet duidelijk is waarom dat bepaalde bedrag op de pas is komen te staan, welke mensen er gebruik van maken, de armoedemonitor is niet duidelijk in deze. Hoe moet dit gecontroleerd worden als niet duidelijk is m welke bedragen het gaat.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) denkt niet dat mevrouw Al-Shaqqaf onder een steen geleefd heeft, ze was de afgelopen jaren bij het vaststellen van het beleid en kan nu niet zeggen dat ze niet weet hoe hoog die bedragen zijn. StadsbelangUtrecht is het eens met de VVD dat het best een tandje lager kan. Wanneer een inwoner met een bijstandsuitkering evenveel verdient als een hbo'er die al 2 jaar werkzaam is, dan kan het best wat minder.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt dat het vreemd is dat het onduidelijk is hoeveel mensen gebruik maken van de regelingen. Gaat verder met de bijdrage. Het ruime armoedebeleid zorgt niet alleen voor een tekort, de voorwaarden zijn ook verwarrend. De U-pas is 125% van het wettelijk sociaal minimum loon, bijzondere bijstand 200% en de inkomenstoeslag 110%. Voor de armoedemonitor is niet duidelijk hoeveel mensen van het laatste gebruik maken. Het coalitieakkoord geeft aan dat voorkomen van stapelen van regels en wetgeving. De mens staat centraal en niet de regelingen, armoede moet geen dagtaak zijn.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat de mens in het Utrechtse inderdaad centraal staat, daar is ze ook trots op. Er zijn verschillende regelingen omdat niet iedereen gelijk is. Ze wil wel weten welke mensen in armoede de VVD nou gesproken heeft.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt dat er signalen zijn dat mensen door het bomen het bos niet meer zien. Het is goed dat regelingen bekend gemaakt worden, maar maak het aanvragen dan ook makkelijker. De signalen blijken uit wat de armoedecoalitie aangeeft. De VVD wil graag hierover het gesprek voeren. Ze vervolgt de bijdrage. Het lijkt de VVD goed dat Utrecht niet steeds vooruit wil lopen op wet- en regelgeving, die is er namelijk niet voor niets. De VVD wil graag kritisch kijken naar de keuzes die gemaakt worden en het gesprek erover voeren in de commissie. In eerdere commissiebesprekingen van JWCS en VBF heeft collega Meerding het gehad over de inhoud van sekswerk. Het volledige bedrag van 645.000 euro gereserveerd voor drie jaar hulpverlening, handhaving en toezicht op het Nieuwe Zandpad wordt zonder berekening in een keer overgeheveld naar nieuw beleid modernisering sekswerk. Dit verbaast de VVD, graag van de wethouder een toelichting met de vraag of het geld wat over is daarna terug kan naar de veiligheid op het Nieuwe Zandpad. Over Economie. Ondernemers hebben het de afgelopen jaren niet gemakkelijk gehad, de VVD is blij met Ondernemers Centraal waarbij kwetsbare ondernemers geholpen worden. Helaas ziet de VVD in de voorjaarsnota dat de toegezegde ton extra geschrapt is. De gemeente geeft, in vergelijking met andere gemeenten al zeer weinig uit aan economie, de VVD had meer verwacht van het college. Vooral op bedrijventerreinen, waar het nu flink knelt.
De heer Peters (D66) deelt het belang van economie voor de stad, maar vraagt waar de VVD het op baseert dat het college hier minder aan uitgeeft. Onlangs is een Actieagenda Utrechtse Economie gestuurd, dan staat het toch hoog op de agenda? De VVD klaagt nu veel, dat past niet echt bij de partij, en vraagt waar zij trots op zijn.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt dat vergeleken met andere grote gemeenten Utrecht weinig uit geeft aan economie. Ze is erg trots op Ondernemer Centraal, maar niet op de voorjaarsnota. Verder met de inbreng. De VVD kijkt buiten de binnenstad, het programma Morgen Mooier wordt voortgezet, maar enkel dit project. De VVD vindt dit jammer en zou graag zien dat de gemeente een soortgelijke samenwerking tussen ondernemersorganisaties stimuleert. Ook het Leidsche Rijncentrum heeft haar eigen uitdagingen, ook leegstand. Over de kinderopvang zegt de VVD dat

het college de tekorten van de kinderopvang wil ondervangen, daar is onlangs een waardevolle RIB over geweest. Het college houdt rekening met de situatie bij kinderopvang, met betrekking tot handhaving en in te zetten op het gesprek als het niet gaat zoals het hoort. Het college geeft nu al aan dat het inkomsten uit boetes gaat genereren. Wanneer het uitgangspunt een dialoog is, is dit niet passend, graag een reactie van de wethouder.
De heer Stam (Volt) zegt dat het normaal is om te begroten uit inkomsten zoals leges en boetes. Waarom is de VVD op dit moment hier zo verbaasd over? Is het een soort principiële reden om nu af te wijken van iets heel gewoons in de begrotingssystematiek?
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt dat in de kinderopvang zijn boetes iets raars zijn. De insteek van het college is bij voorbaat om hier direct al boetes te heffen en met de inkomsten andere uitgaven te compenseren. Een betere of nettere insteek zou zijn om te streven naar nul boetes.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) constateert dat de gemeente financieel lastige tijden tegemoet gaat en haar uitgaven inzet op een groene economie. GroenLinks kijkt uit naar de komst van locatieprofielen, waarbij weloverwogen een keus voor een locatie gemaakt kan worden met het oog de omgeving en het soort evenement. Hier kan het principe van ongelijke investeringen voor gelijke kansen toegepast worden. Dat begint met bestaanszekerheid, de basis voor een eerlijke stad. Bestaanszekerheid is belangrijk om gezondheidsverschillen in Utrecht te verkleinen. Wat de partij betreft blijft het college inzetten op het bereik van de armoederegelingen, ze kijken uit naar de aanpak die aan het einde van het jaar komt. Het college wil het gemakkelijker maken om de bijzondere bijstand aan te vragen. GroenLinks is blij hierom en benieuwd naar de verder uitwerking. In de voorjaarsnota zit een indicator over beschermingsbewind bijzondere bijstand. De vraag aan de wethouder is of er een indicator op te nemen over het gebruik en de eenvoud van de aanvraag bijzondere bijstand. Over de brief rondom de risico's op de armoedebegroting. Het is wezenlijk voor mensen om gebruik van armoederegelingen te kunnen maken. De partij vraagt het college om te blijven sturen op bereik en doelstellingen en niet op het budget.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) constateert dat het college meermalen met bepaalde regelingen tegen de wet in is gegaan en wil weten wat GroenLinks hiervan vindt. Tegen de wet ingaan, is wat anders dan het randje van de wet opzoeken.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) vindt dat de doelstelling van beleid is om mensen te helpen, dat kan betekenen dat het randje van de wet opgezocht wordt. Hoe bereik je de mens. Bij de participatiewet ging het om leeftijden. In dat geval was het geoorloofd om de wet te omzeilen. Als de wet niet helpt, dan moet je kritisch kijken of de wet nog past en stappen zetten om te kijken of het anders te doen is.
De heer Van der Broek (CDA) zegt moeite te hebben met de uitspraak van GroenLinks om dan maar tegen de wet in te gaan. Er zijn voorbeelden uit Den waaruit blijkt dat dit niet handig is, blijf in het kader van de wet.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) weet niet welke voorbeelden uit Den Haag hier bedoeld worden. Gaat verder met de inbreng over onderwijs. GroenLinks ziet in de begroting dat er goede dingen gebeuren, zoals de steun voor de bibliotheek dit jaar. En de stappen in G4 verband in de voorschoolse educatie. Zorgen zijn er om kansengelijkheid, het tegengaan van segregatie en het leerlingenvervoer. De prioriteit ligt bij kinderen en jongeren die het het hardst nodig hebben. Kijk naar gezinnen met een lage sociaaleconomische score en kinderen met een beperking. Zet in op preventie, sluit aan bij lopende partijen. Kijk kritisch in de praktijk wat echt het verschil maakt. In het onderwijs zijn er subsidieregelingen die wel worden begroot, maar waar weinig gebruik van wordt gemaakt, zoals voor onderwijs ondersteunende activiteiten of voor talentontwikkeling. GroenLinks kiest voor subsidies passen bij ongelijk investeren voor gelijke kansen, zoals het jeugd educatie fonds. Graag een reactie van de wethouder hierop.
De heer Stam (Volt) zegt dat gezinnen die laag sociaaleconomisch scoren en het leerlingenvervoer in een adem werden genoemd. Zou GroenLinks dan bij leerlingvervoer deze gezinnen voorrang willen geven?
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt dat het niet de bedoeling was deze aan elkaar te linken.
Mevrouw van der Wilt (D66) vraagt GroenLinks meer toe te lichten over subsidies die niet benut worden en hoe de partij dat ziet. Als de subsidie stopt, moet het fonds dan weg?
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt dat er diverse regelingen zijn die die niet gebruikt worden. Het jeugdeducatie fonds krijgt dit jaar minder geld, scholen geven aan zeer tevreden te zijn hierover. Daarover wil de partij graag een reflectie van de wethouder.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) zegt dat wanneer onderwijsinstellingen de pot met geld niet opmaken dat ze het dan niet direct nodig hebben. Wanneer een pot geld ongebruikt blijft dient dat

terug te gaan naar Algemene Zaken. Dan dient per voornemen van het college, dan wel per amendement van de raad het geld toe geleid te worden naar de pot waar ze in horen.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) constateert dat over meerdere jaren bepaalde subsidiepotjes ongebruikt blijven. En vraagt de wethouder om een reactie.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt of GroenLinks per amendement het geld uit ongebruikte potjes leiden naar andere potjes of verwacht ze van het college dat zij kritisch kijken, onderzoeken doen. Daarnaast valt het de heer Bos op dat GroenLinks de laatste dagen weinig stappen zet. Wel veel vragen en kritische kanttekeningen plaatst, maar geen daden stelt.

De voorzitter zegt dat er bij een interruptie een vraag aan een andere partij gesteld kan worden en wijst de commissie op de tijd en dat de vergadering nu bij de tweede inbrenger is, zij herinnert de commissie aan korte vragen, korte antwoorden.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) constateert dat in de voorjaarsnota geen aandacht is voor het tegengaan van segregatie in het onderwijs. Kan de wethouder toezeggen dat doelen opgesteld worden om segregatie tegen te gaan ingebed in de kwaliteitscyclus, zoals wettelijk verplicht is?
Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat er in de vorige raad al aangenomen is dat er een segregatiemonitor moet komen.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt die er inderdaad moet komen, als onderdeel van de kwaliteitscyclus, er zijn meer onderdelen.
De heer Şimşek (Denk) vraagt op welke manier de segregatie bedoeld wordt.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) legt uit dat het bij segregatie in het onderwijs gaat om woonsegregatie in wijken, dat in onderwijs kinderen van de ene wijk in de andere naar school gaan, hoe om te gaan met gemengde scholen. Ze refereert aan artikel 161van het primair onderwijs, over het onderwijsachterstandenbeleid.
Mevrouw van der Wilt (D66) zegt dat er een brief is geweest over de segregatiemonitor met de toezegging dat hier dit voorjaar een resultatenanalyse gedeeld zou worden.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) gaat verder met de inbreng over het leerlingenvervoer. Er wordt meer gebruik gemaakt van leerlingenvervoer tegen hogere kosten. Voor dit jaar is het gedekt, voor de komende tijd moet dit anders georganiseerd worden. Een kader met minimumvoorwaarden kan ouders en kinderen beschermen die veel op hun bord hebben. Kan de wethouder met een plan komen, zodat de raad aan de hand van scenario's kan kiezen voor het juiste kader. Met een soort stoplichtsysteem, vergelijkbaar met de huishoudelijke hulp om zo inzicht te krijgen in de situatie en mogelijke oplossingen daarbij.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vindt het fijn dat de raad kaders wil stellen, maar vindt dat de raad dan ook zelf met voorstellen moet komen en niet dat het college dan gevraagd wordt naar scenario's.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt dat het college de randvoorwaarden aangeeft, daarbinnen kan de raad dan het scenario kiezen.
Mevrouw van der Wilt (D66) zegt dat er een plan van aanpak zal komen in het najaar. Ze vindt het wenselijk om inzicht in de kosten te hebben.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) legt uit deze vraag tijdig te willen stellen, met ervaringsdeskundigen in gesprek gaan, anders ontstaan onnodig problemen. Verder met de bijdrage. Bij eerdere sessies is gezien dat ervaringsdeskundigen veel input geven in de rol van scholen, afstemmen met ouders etc. het is belangrijk dat ze betrokken worden, hoe ziet de wethouder dat? Duurzame oplossingen zoeken betekent inclusief onderwijs. Meedoen in de samenleving is meedoen in het onderwijs. Schoolbesturen moeten overstijgend werken als het gaat om huisvesting organiseren, een brede school opzetten en zorgen dat zorg en onderwijs op elkaar aansluiten. Wat is de visie van de wethouder op inclusief onderwijs en de rol van de gemeente hierin, GroenLinks zou graag een brief van de wethouder hierover willen, zodat die meekan naar gesprekken in de stad en naar een komend RIB overleg.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt welke inclusiviteit bedoeld wordt, passend onderwijs of multiculturele inclusiviteit.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt dat deze inclusiviteit gaat over speciaal en regulier onderwijs. Ze vervolgt de inbreng. GroenLinks streeft naar inclusief onderwijs en strijdt tegen segregatie en prestatiedruk. Welzijn van kinderen en jongeren staat voorop. GroenLinks komt met een initiatiefvoorstel over de betekenis van Utrecht mensenstad voor het onderwijs.

Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt dat ze een brief, een plan en initiatiefvoorstel hoort, maar geen actie. Ze geeft het voornemen voor planningsoptimisme aan en zou graag wat meer uitvoering zien.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt dat het initiatiefvoorstel juist praktisch is, omdat het beleid wat versplinterd is zo bijeen kan worden gebracht.

De heer Van der Broek (CDA) mist de visie van GroenLinks op economie en vraagt waarin deze afwijkt van het college. De economie in bredere zin, ondernemen, banen.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt dat deze aansluit bij het college en over bestaansminimum, welzijn, en groene leefbaarheid gaat. Daarom het voorbeeld van locatieprofielen, dat geeft de balans tussen levendigheid en rust in de stad goed aan. Dat de stad een plek is van welzijn, waar jonge makers zich kunnen ontwikkelen.
De heer Peters (D66) noemt banen, werk, ondernemen, voorzieningen, horeca en vraagt hoe GroenLinks dat ziet.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt dat economie niet alleen maar gaat over groei groei groei, maar juist over een prettige woon en ontwikkelomgeving, in de donuteconomie vindt de partij veel waardevolle zaken die in Utrecht terug komen in het collegebeleid.
De heer Nyqvist (StadsbelangUtrecht) zegt dat hij aan de ene kant theorie hoort en de andere kant praktijk. Hij citeert ‘Bij inspraak zonder inzicht, volgt een uitspraak zonder uitzicht’. En vraagt GroenLinks wat zij nu wil.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) wil een leefbare stad, zoals beschreven in de voorjaarsnota.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) vraagt hoe GroenLinks de voorjaarsnota dan aan ondernemers uitlegt.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) legt uit dat er in de nota bezuinigd moet worden en dat de keuzes lastig zijn, dat er voor ondernemers wel ondernemers Centraal als regeling is en dat er ook bij hen bezuinigd gaat worden, net als op een aantal armoederegelingen. Dat er ook in het sociaal domein gekeken moet worden.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) ziet toch andere dingen in de nota terugkomen, vooral veel plussen.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt over het sociale domein of daar via scenario 2 op bezuinigd moet worden. Hij zegt dat ondernemers uit een vervelende periode van corona komen, zij noodzakelijk zijn om werkgeverschap te verzorgen, waardoor mensen uit de armoederegelingen kunnen komen.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) legt uit dat het sociale domein ook gaat over werk en inkomen, het zijn lastige tijden, dat heeft ook met landelijke regelgeving te maken. Er is veel vraag omdat mensen in armoede leven, er is veel jeugdzorg, dat maakt dat er veel kosten zijn en die keuzes moeten ergens gemaakt worden. Ze geeft aan dat het belangrijk is dat Utrecht een ondernemende stad is.

De voorzitter merkt op de heer Bos zijn derde interruptie heeft gehad
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) geeft aan dat het de tweede is op dit onderwerp en dat hij graag zijn vraag afmaakt.
De heer Peters (D66) vraagt de voorzitter om het bij 3 interrupties per partij te houden
Mevrouw Nolten (Bij1) zegt dat het reeds 22:00 uur is en de 2e inbreng nu klaar is, zij spreekt de commissie aan op haar collectieve inzet om de vergadertijd kort te houden
De voorzitter ziet bij veel aanwezigen instemmend geknik.
De heer Stam (Volt) zegt dat de inbreng van mevrouw Vermeulen al voorbij was, de interrupties daarna zijn wel toegestaan door de voorzitter, dit had niet gehoeven
De voorzitter geeft aan dat fracties niet op elk onderwerp in hoeven zetten.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt dat de gezamenlijke afspraak van de commissie is dat de voorzitter spreekrecht toewijst, dat er maximaal 3 interrupties zijn, maar dat de voorzitter daarover beslist. De spreker heeft wel zelf de vrijheid om te bepalen waar de interrupties over gaan.

De heer Brouwer (CDA) constateert dat de bezuinigingen de onderwerpen raken in de commissie. De kosten van het leerlingenvervoer worden nog 1,5 jaar opgevangen voordat het in 2025/2026 onduidelijk wordt en afhankelijk is van ontwikkelingen in het bredere sociale domein. Wat betekent dit voor ouders en leerlingen? Is dit terug te zien in het plan wat na de zomer komt? Graag een reactie. In de raadstoets is te zien dat voor volksgezondheid de ambities niet worden gehaald. Toch wordt er 180.000 minder vrijgemaakt. De wethouder heeft beloofd om aanbevelingen uit de raad over te nemen, hoe past dit in een krimpend budget? Uit de

voorjaarsnota blijkt dat er middelen nodig zijn voor de locatieprofielen terwijl deze al opgesteld zijn. Dit lijkt tegenstrijdig en overstijgt het budget van het coalitieakkoord.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) vindt het opmerkelijk dat er dubbel werk lijkt te zijn rond de locatieprofielen. De eerste keer werd gevraagd wat willen jullie en hoe zien jullie dat? De tweede keer werd hetzelfde nog eens gevraagd.
De heer Brouwer (CDA) zegt dat hij het daarom ook inbrengt. De eerste keer werd er 250.000 uitgetrokken voor onderzoek, de tweede keer 4 ton. Hij vervolgt zijn inbreng. Zorgen voor Vitale winkelgebieden door het project Morgen Mooier, in 2023/2024 is er geld beschikbaar, in 2025/2026 is er geen geld beschikbaar, terwijl de wethouder aangeeft dat er een lange adem nodig is, graag een reactie. De heer Brouwer vindt het goed de binnenstad te steunen maar vraagt ook aandacht voor de winkelgebieden daarbuiten zoals Lunetten en het Smaragdplein. Vindt de wethouder dat er daar genoeg gedaan wordt om vitale winkelgebieden te realiseren? Graag een toezegging.
De heer Peters (D66) snapt de wens en geeft aan dat vooruitblikken op een ander moment besproken wordt. De voorjaarsnota draait om 2023 en 2024.
De heer Brouwer (CDA) zegt benieuwd te zijn naar de lange termijn visie op dit punt, aangezien het budget nog op nul euro staat. Hij gaat verder met zijn inbreng en zegt over het reïntegratiefonds dat, nu er 1 miljoen op wordt gekort, wat dit dan betekent voor de armoede regelingen en wanneer er minder mensen werken welk effect dit dan heeft. Graag een reactie.
De heer Van der Broek (CDA) constateert dat er interessante keuzes in de nota zijn gemaakt. Het CDA vindt het jammer dat er op de economische uitvoerkracht wordt bezuinigd, vorig jaar is hier een rekenkamerrapport over verschenen, wethouder kan dit anders? Economische keuzes daar heeft het CDA moeite mee, die ziet zij als elementair. Een goed idee is bijvoorbeeld het burgerberaad, maar dit is niet elementair voor uitvoeren, economie is dat wel. De basis moet eerst op orde zijn zegt het CDA.
De heer Peters (D66) zegt dat het coalitieakkoord extra geld al beschikbaar gesteld had, nu moet er een ton ingeleverd worden, maar investeert Utrecht nog steeds meer in economie dan voorgaande jaren.
De heer Van der Broek (CDA) zegt dat alles wat er van economie afgaat vindt het CDA zonde. Hij vervolgt zijn inbreng. Ondernemer Centraal, daarvoor wordt eerst 2,5 miljoen uitgetrokken, wat gebeurt er op de lange termijn? In het ondernemersdebat heeft de wethouder een lange termijn toegezegd, graag een reactie. Het CDA heeft waardering voor het opvangen van het financiële tekort bij de bibliotheek. Go College! Maar vraagt zich ook hierbij af, hoe zit het met de lange termijn dekking? Wordt er in verdere nota's rekening mee gehouden? In de nota is er sprake van het beleidsrijker maken van onderwijsvestigingen. Betekent vaak meer rompslomp, nu niet, er is extra geld om bovenwettelijke eisen in te bouwen. Het CDA steunt dit en is er dankbaar voor. Van der Broek sluit af met zijn mening dat er in de Rijnenburg woningen gebouwd moeten worden.

De heer Peters (D66) constateert dat het mooi is dat het Utrecht, ondanks de hoge inflatiecijfers toch lukt om inwoners te ondersteunen die het nodig hebben. De fractie wil graag dat er nog meer gezocht gaat worden naar preventieve ene duurzame oplossingen. Met de nadruk op bestaanszekerheid door werk of een passende bijdrage te leveren aan de samenleving. De kans verkleint dan dat er een beroep moet worden gedaan op financiële regelingen. De arbeidsmarkt in beweging, Artificial Intelligence (AI) maakt een hele snelle en grote ontwikkeling door, hier moet op geanticipeerd worden. Kan de wethouder toezeggen te gaan onderzoeken met organisaties de impact, kansen en bedreigingen voor de arbeidsmarkt? Met de informatie rondom de energietoeslag voor studenten werd de raad verrast. De effecten daarvan komen de stad niet ten goede. De financiële uitdagingen worden de komende tijd alleen nog maar groter. Kan de wethouder toezeggen dat, zodra er extra incidentele financiële middelen zijn vanuit het rijk, dat de raad die direct over wordt geïnformeerd. De meest passende bestemming samen met de raad te vinden. Daarnaast ook toezeggen dat de raad, voorafgaand aan een besluit tot investering met een omvang van 500.000 of hoger te de raad te informeren en indien nodig bij te sturen? Dan, complimenten van D66 over de Actie Agenda Utrechtse Economie. Visie en actie komen bijeen en geven duurzame bedrijven een warm bad.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt verbaasd te zijn dat D66, die erg bij ondernemers betrokken is, hier zo complimenteus is, terwijl er een ton bezuinigd is, de VVD kan dit niet rijmen. Het is een tegenslag voor ondernemers.
De heer Peters (D66) in het coalitieakkoord is er al veel geld voor ondernemers vrijgemaakt, de stad doet veel voor ondernemers, juist meer door de Actie Agenda. De bezuinigingskeuze had

D66 misschien liever anders gezien, maar zo is het in de coalitie bepaald. Utrecht is de meest competitieve economische regio van Europa, D66 wil dit graag zo houden.
De heer Stam (Volt) zegt dat het klinkt alsof de raad er al mee heeft ingestemd, dit is nog niet het geval.
De heer Peters (D66) merkt op dat de keuze bij D66 al gemaakt is, nog niet in de raad. Hij vervolgt zijn inbreng. Grote ambities van het college over de levendige wijk komen nog niet van de grond. Uit gesprekken met ondernemers blijkt dat ze tegen een muur aan lopen of ze weten niet waar te beginnen of ze lopen tegen bureaucratie op. D66 doet een voorstel voor een reuringsarchitect. Een persoon in de gemeentelijke organisatie aanwijzen met voelsprieten die mooie ideeën koppelt aan mooie plekken. Wat vindt de wethouder hiervan?
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) vindt dat alle ambtenaren dat zouden moeten hebben. Een nieuwe functie, nieuwe bureaucratie, wanneer er al flinke tekorten zijn, dat lijkt de VVD niet een handige klus nu. Bovendien mist de VVD de verontwaardiging van D66 over die ton.
De heer Peters (D66) zoekt niet een nieuw persoon, veeleer een ambtenaar die al op verschillende terreinen kennis en gesprekken heeft. Iemand van Economische Zaken of Ruimtelijke Ordening, iemand van het horecaloket. Bij cultuur heb je deze mensen ook, kan net even de boost geven aan nieuwe initiatieven. De heer Peters ziet het Paardenveld of het Smakkelaarsveld -die liggen nu braak- als plekken waar wat moois mee kan.
De heer Van der Broek (CDA) zegt dat er al 45 reuringsarchitecten bij de gemeente werken, namelijk de ambtenaren.
De heer Peters (D66) vervolgt zijn bijdrage. Tijdelijke horecaconcepten dragen ook bij aan levendigheid in de wijk. De pingpongclub zit tijdelijk op grond van de NS, die tijdelijkheid is ook de charme. D66 vraagt de wethouder is er een andere plek waar nieuwe concepten naar toe kunnen? En kan de wethouder een inventarisatie maken van plekken voor tijdelijke concepten? Met een prijsvraag per locatie voor een leuk initiatief.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) zegt dat tijdelijkheid charme kan hebben, maar hoe zit het met de ondernemer? Die wenst zekerheid.
De heer Peters (D66) antwoordt dat er ondernemers zijn die juist de tijdelijkheid fijn vinden. Als de tijdspanne en de plek maar duidelijk zijn.
De heer Nyqvist (StadsbelangUtrecht) is benieuwd naar de keuzebeslissingen die nu voor D66 onder de streep zijn gevallen. Stel dat er geen belemmerende factoren waren geweest, waar had D66 dan voor gekozen om het als eerste weer boven de streep te krijgen? En vraagt de heer Peters of hij zich bewust is wat er nu onder de streep zit en wat boven de streep kan worden gebracht.
De heer Peters (D66) verwijst voor die keuze naar het verkiezingsprogramma van D66 en is zich hier bewust van.
De heer Stam (Volt) zegt dat niets zo permanent is als tijdelijke maatregelen. Noemt als voorbeeld horecaconcept Roast die langer dan afgesproken op de plek bleef en vraagt of D66 vindt dat dit voorkomen had kunnen worden. Dit heeft draagvlak in de stad gekost.
De heer Peters (D66) geeft aan dat aan de voorkant goede afspraken gemaakt moeten worden. Toen Roast wegging was er niets op het Paardenveld. Mensen misten de invulling, dus heeft hij niet de indruk dat het draagvlak gekost heeft.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) vraagt hoe legt D66 uit dat bij de standplaatsen iedereen zich moet houden aan alle regelgeving die er is en bij bijvoorbeeld armoederegelingen, zoals de participatiewet, dat dit dan niet hoeft.
De heer Peters (D66) denkt niet dat hij zich hoeft te verantwoorden. D66 wil zich aan de wet houden.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) vraagt of dit betekent dat de verruiming die het college nu gaat uitvoeren om jongeren eerder aan het werk te krijgen, dat dit nu teruggedraaid wordt.
De heer Peters (D66) antwoordt ontkennend. Het is een selectieve vraag van de VVD die, rondom de standplaatshouders, ook op een motie heeft gestemd die juridisch iets onhaalbaars deed. Het is wat meten met dubbele maten van de VVD.
De heer Nyqvist (StadsbelangUtrecht) is benieuwd waarom de betreffende motie niet uitvoerbaar bleek.
De heer Peters (D66) zegt dat het juridisch onhaalbaar zou zijn.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) geeft aan dat er van het onderwerp afgedwaald wordt.
De voorzitter geeft aan dat het standplaatsendebat niet over wordt gedaan.

Mevrouw van der Wilt (D66) constateert dat D66 erg blij is met de steun aan de bibliotheek die tot stand is gekomen met spoedmiddelen van het rijk. Ze is benieuwd naar visie en het besluit wat

in het najaar komt en sluit zich aan bij de wens dat dit een doorkijk wordt naar meerdere jaren. Geen tussentijdse oplossing. Dat geeft de organisatie de mogelijkheid weer te gaan bouwen. D66 is voorts erg blij met de ontwikkelingen rond de rijke schooldag en -lunch. Ze zou dit het liefs zo snel mogelijk implementeren op andere scholen, maar begrijpt dat hier, gezien de financiële situatie, geen ruimte voor is. Er zijn veel organisaties en bedrijven dit graag willen bijdragen aan dit mooie initiatief. D66 stelt voor om via publiek-private samenwerking vorm te geven aan de rijke lunch. Wil de wethouder dit toezeggen op zich te nemen? Op het gebied van onderwijs is er ook een zorg, het leerlingvervoer. Er is geen sprake van de bezuiniging, zo blijkt uit de voorjaarsnota en een brief, maar wel van financiële problemen doordat er meer gebruik wordt gemaakt. Er zijn mooie rondetafelgesprekken geweest. Het vraagt juist om een grotere investering vooraf, is er genoeg budget om het plan zelf te kunnen realiseren? D66 komt met een motie.
Op volksgezondheid begint D66 met een compliment voor het college, dat ze altijd oog heeft voor de integraliteit ervan. Naar aanleiding van de raadstoets zal D66 met een motie komen. De partij is blij met de opening van de transzorgkliniek, maar ziet dat er bij de SOA poli en bij pepmiddelen nog wel verbeteringen nodig zijn. Landelijk staat de verdeelsleutel seksuele gezondheid ter discussie. D66 heeft de hoop dat het college en een aantal partijen inzetten op een sterke lobby over een eerlijke verdeling richting het rijk.
De heer Brouwer (CDA) vraagt over de raadstoets, hoe denkt D66 over de 180.000 euro die wordt bezuinigd op de volksgezondheid?
Mevrouw van der Wilt (D66) gaat verder met de bijdrage. Besluitvorming over beleidsvorming aangaande modernisering van het sekswerk is gemaakt. De partij is blij met de stappen die zijn gemaakt en wil nu met de voorjaarsnota het geld vaststellen. Voor nu is een beperkt bedrag gereserveerd, de hoop is dat er in de toekomst meer geld beschikbaar zal zijn.
De heer Stam (Volt) zegt dat in het Sorgdragerdebat gehad het ook gegaan is over de middelen, afkomstig van het Nieuwe Zandpad, deze zijn voor een jaar extra beschikbaar. Hoe kijkt D66 daar tegenaan?
Mevrouw van der Wilt (D66) is erg benieuwd naar de uitwerking ervan en wil dit er graag in meenemen.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) vindt dat als het geld overgeheveld wordt van het Nieuwe Zandpad naar beleid voor sekswerk, dat dit dan beter onderbouwd moet worden. Er is nu geen onderbouwing.
Mevrouw van der Wilt (D66) zegt dat de onderbouwing belangrijk is, maar deelt niet dat dit beter had gemoeten.

Mevrouw De Vries (PvdD) constateert dat de PvdD geen voorstander is van grote evenementen in ecologisch waardevolle gebieden. Er komen problemen van voor dier, natuur en milieu. Recentelijk nog bij het Verknipt festival. Het wachten is op de locatieprofielen. Besluitvorming door de raad wordt niet voor het voorjaar 2024 verwacht, maar dat is te laat voor het broedseizoen. De partij wil dan ook tijdens het komende broedseizoen geen evenementen van de zwaarste categorie laten plaatsvinden bij natuurgebieden, parken, plassen. Kan de wethouder hiervoor zorgen? Graag een toezegging. Tot de locatieprofielen door de raad zijn. De partij is geen voorstander van citymarketing. Een promotiecampagne ‘Utrecht, hart of Health’ is niet iets waar de PvdD warm van wordt. De partij ziet de campagne liever helemaal niet.
De heer Van der Broek (CDA) merkt op dat citymarketing en toerisme niet simpelweg te reduceren zijn tot ‘het kost wat toeristenbelasting’. Veel ondernemers zijn afhankelijk van de campagnes.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt dat citymarketing ook niet draait om toerisme alleen, het gaat ook om het economisch profiel en de positionering van Utrecht.
Mevrouw De Vries (PvdD) zegt dat het toeristisch profiel en het economisch profiel wat haar fractie betreft, niet hoeven.
De heer Peters (D66) zegt dat het gaat om banen, in toerisme, in economie. Wat zegt de partij dan tegen mensen die volgens de PvdD dan morgen op straat staan?
Mevrouw De Vries (PvdD) legt uit dat wat de PvdD betreft het geld van de citymarketingcampagnes beter besteed kan worden. Aan campagnes voor een duurzamere toekomst, een veggiedag bijvoorbeeld.
De heer Peters (D66) zegt dat citymarketing juist ook door campagnes Utrecht als duurzame stad laat zien.
Mevrouw De Vries (PvdD) geeft aan dat de PvdD zich dan wel in die marketingcampagnes kan vinden. Gaat verder met de bijdrage. De fractie vindt het erg jammer dat er in de voorjaarsnota niet meer stilgestaan wordt bij het belang van duurzaam eten. Ze is blij met de aandacht voor

gezonde voeding in de klas. Als de aanpak van de klimaatcrisis een van de hoofdtaken van het college is, hoort dit belangrijker te zijn. In Groningen is de wethouder Eiwittransitie hard bezig om Groningen koploper op dit gebied te maken.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt wat eiwittransitie is.
Mevrouw De Vries (PvdD) legt uit dat eiwittransitie het gaan van natuurlijke naar plantaardige eiwitten is, voor een duurzame toekomst en om de klimaatcrisis tegen te gaan.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt wat de insteek van de PvdD is, gezonder worden of dat mensen meer plantaardig gaan eten. Er zijn in Utrecht grote gezondheidsverschillen tussen inwoners van bepaalde wijken. Ze denkt alleen niet dat dit voorstel hen zal bereiken.
Mevrouw De Vries (PvdD) denkt dat dit samen kan gaan, gezonder en plantaardiger eten. De partij vindt dat iedere Utrechter ook gezond en duurzamer moet kunnen eten.
Mevrouw Assen (PvdA) denkt dat juist die groep inwoners niet bezig is met zoiets als de eiwittransitie.
Mevrouw De Vries (PvdD) denkt dat de gemeente duidelijke taal en betere bewoordingen uit moet leggen wat de eiwittransitie is. Ze vervolgt haar bijdrage. Met de vraag of het college wil zorgen dat Utrecht koploper wordt op eiwittransitiegebied. Wordt de wethouder ook enthousiast? Kan het college inzetten op een marketingcampagne waarbij wordt ingezet op een stedelijke Veggie-dag. De partij vindt het erg fijn dat er voor de bibliotheek een oplossing is. De fractie hoopt wel op duidelijkheid op structurele plannen. Ze wacht de visie af.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt over het evenementenbeleid dat de locatieprofielen inderdaad lang op zich laten wachten. Klopt het dat de PvD dan het bevrijdingsfestival in het Transwijkpark dan ook niet meer mag?
Mevrouw De Vries (PvdD) zegt dit na te gaan.

De voorzitter herinnert de partijen eraan dat het voornemen is om de vergadering deze dag nog af te sluiten. En vraagt om met elkaar te letten op de interrupties.

Mevrouw Assen (PvdA) constateert dat het bestrijden van gezondheidsverschillen kan, als armoede verschillen ook bestreden worden. Dat bleek uit de raadstoets op gezondheid die recentelijk uitgevoerd is. De partij wil graag dat geëxpliciteerd wordt binnen volksgezondheid welke resultaten er gemeten worden, maar ook waarom dat soms niet meetbaar is. Gelukkig gebeurt op dit terrein meer dan in andere steden. Er is niet te voorkomen dat Utrechters zorgen en stress hebben om hun inkomen. Kijken naar andere domeinen die gezondheid bevorderen, want de verschillen zijn nog steeds gigantisch. Sport, spelen, bewegen, openbare ruimte groen, luchtkwaliteit, aanwezige zorg, voeding. Alle zeilen bijzetten. Hoe zorgt de wethouder dat al deze dingen benut worden? De PvdA stelt voor een verplichte paragraaf hoe nieuw beleid gezondheidsverschillen verkleind, of is dat niet helpend. Over de ‘eerste duizend dagen’ zegt de PvdA dat ze gelooft in de aanpak maar dat er opgepast moet worden iets te tevreden te zijn. Er moet gekeken worden naar verstevigen, verbeteren. Hoe kijkt het college daar tegenaan?
De heer Şimşek (Denk) merkt op dat het een interessant idee is. Hij is benieuwd naar de eigen redenering van de PvdA.
Mevrouw Assen (PvdA) geeft aan dat ze twijfelt of dit misschien kan helpen en het zodoende graag voorlegt bij de wethouder.
Mevrouw van der Wilt (D66) is blij met de aandacht voor de ‘eerste duizend dagen’. Dit verdient blijvend aandacht en ze twijfelt of dit wel landt bij de mensen zelf.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of er ook kansen liggen bij de verloskundigen en bij het consultatiebureau. Zou dit voor iedereen moeten worden doorgevoerd? Wat denkt het college daarvan? Ze gaat verder met de inbreng. Landelijk zijn er zorgen om huisartsen, er is een tekort vooral in wijken met een hogere zorgzwaarte. Dit raakt aan gelijke kansen op goede gezondheid. Er spelen problemen bij huisartsen met huisvestiging, het PvdA vraagt van de wethouder om informatie over specifieke wijken, of het huisartsenprobleem daar speelt, of dit met de HUS, de huisartsenvereniging, aan te leveren is. Zodat in de zorgzware wijken de rode loper voor huisartsen klaar ligt. Onderwijs, in mei werd de Staat van het onderwijs gepubliceerd, waarin zorgen zijn om taal, rekenen en toenemende segregatie. Heeft de wethouder deze staat gelezen met de bril van Utrecht op? Over voorschoolse educatie zegt de PvdA blij te zijn met de update van het Utrechts kwaliteitskader. Wanneer komt er een stand van zaken naar de raad? Over het lerarentekort, het PvdA gaf eerder aan dat parkeren niet een obstakel moet zijn voor hen, hoe is het daarmee?
Mevrouw van der Wilt (D66) vraagt waarom juist deze vraag hier genoemd wordt en niet in de commissie mobiliteit?

Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat dit meer macht der gewoonte is. Gaat verder met de inbreng. Wijkgerichte samenwerking gaat voor onderwijs het beste als er school overkoepelend wordt gewerkt bij voorbeeld in de ontwikkelingen van basisscholen in de wijk. Hoe werkt dit in Utrecht? De segregatievraag is al gesteld, PvdA sluit zich daarbij aan. Met betrekking tot de referentieniveaus en laaggeletterdheid zegt mevrouw Assen dat in 2021 een motie ingediend is over de Jaarlijkse staat van het onderwijs in Utrecht. Wat is de stand van zaken hierin? Over de groene schoolpleinen zegt de partij dat de aanvragen voor 1 mei ingediend moesten zijn, maar dat in de toekenning nog niet te zien is dat er ongelijk geïnvesteerd wordt. In verband met het niet openbare karakter van schoolpleinen, krijgt de PvdA signalen dat vergroende schoolpleinen afgesloten worden. Hoe zit dit, wat denkt de wethouder hiervan? De partij vraagt de wethouder om inzicht te geven wanneer scholen en schoolconcepten in Utrecht starten. De partij sluit aan bij de eerder genoemde punten van JEF, de rijke schooldag, de bibliotheek en leerlingenvervoer.
Over economie geeft de partij aan dat in de voorjaarsnota aandacht is voor de binnenstad. Kan de wethouder ook aandacht schenken aan de winkelgebieden darbuiten die niet vallen onder de aanpak vitale winkelgebieden? Hen benaderen, samen met wijkbureaus en ondersteuning bieden bijvoorbeeld uit het ondernemersfonds of initiatieffonds?
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) constateert dat over werk en inkomen dat bestaanszekerheid belangrijk is in de armoedestrijd. Armoede is een groeiend probleem, steeds meer mensen weten armoederegelingen te vinden. Dat is het doel ook, er ontstaat wel economische druk hierdoor. De PvdA zegt stel deze mensen niet teleur, bij hen is het vertrouwen in de overheid mal laag, houd deze regelingen beschikbaar voor hen. Door groter bereik zijn er meer mensen in beeld bij organisaties. Wordt er rekening gehouden, bijvoorbeeld in de subsidies naar die organisaties, dat zij meer capaciteit nodig zijn nu? Niet alles als gemeente zelf willen doen.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) haakt in op wat de PvdA zegt, niet teleurstellen van deze groep mensen, terwijl de omvang van deze groep onbekend is. Wie zijn deze mensen, hoeveel zijn het er vraagt de VVD zich af.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) geeft aan dat het gaat om de mensen die al eerder aanspraak hebben gemaakt, die stel je nu teleur wanneer er een plafond op regeling komt.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) stelt dat bij drie armoederegelingen het onbekend is om hoeveel mensen het gaat. Dat is niet te verkopen, het uitvoeren van de controlerende taak is dan niet mogelijk wanneer geen inschatting te maken is.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) zegt dat de mensen wel steeds beter in beeld zijn. Ze vraagt zich wel af of de microdata al verwerkt zijn in de armoedemonitor. Is de data meegenomen van nieuwe mensen in armoedebeleid. Ze gaat verder met de inbreng over Tong geld. In 2022 was de kledingpas een groot succes, hierdoor zijn meer gezinnen inbeeld gekomen. Waarom wordt dit niet in 2023 voortgezet? Denkt het college nog aan maatregelen voor deze winter? Ze komt terug op de motie over minimumloon voor iedereen die voor de gemeente werkt, 1,5 jaar geleden is dit toegezegd, er is vaak naar gevraagd, maar het blijft stil. De vraag omvat portefeuilles van verschillende wethouders. Nu bij bestaanszekerheid haakt ze dit punt aan, met de vraag om een toezegging dat er snel een brief over komt. Het blijkt dat het tegoed op de U-pas voor kinderen niet besteed kan worden in het openbaar vervoer, waarom is dat? Kan de wethouder dit uitzoeken? De PvdA sluit aan bij GroenLinks over de bijzondere bijstand.
De heer Brouwer (CDA) vraagt aan het PvdA wat zij ervan vinden dat er 9 ton bij het reïntegratiefonds vandaan wordt gehaald, die naar armoede en schulden gaat.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) geeft aan op dit uur even geen technische kennis hierover paraat te hebben.
Voorzitter merkt op dat mevrouw Al-Shaqaff vandaag recordhouder interrupties is. Graag hierop letten.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) zegt dat PvdA mensen die het nodig hebben niet in de steek wil laten. Parkeervergunningen zijn gratis voor minima. Hoe is dit te verkopen dat dit geld wel beschikbaar is, maar dat er wel 72 miljoen tekort is bij de gemeente? Moeten de middeninkomens dit dan wel ophoesten?
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) geeft aan dat bestaanszekerheid het belangrijkst is, daar is de partij ook trots op. Dat mensen niet in financiële problemen komen, maar dat de gemeente helpt. Dit wordt uitgebreid in diverse commissies besproken. Ze deelt de vraag over middeninkomens niet.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) vraagt om een moment voor schorsing in te plannen.
Voorzitter zegt dat dit na de inbreng van de heer Stam kan.
De heer Stam (Volt) constateert dat recent een brief ontvangen is over de kostenoverschrijding van het budget. Er is een buffer van 6 miljoen, daarmee is er eerst lucht. De overschrijding bij de

studietoeslag vindt de heer Stam wat vreemd, de doelgroep is stabiel waarom is er dan nu een overschrijding, waar zit dat in. In welke groep? Volt wil niet dat deze overschrijding afgedekt wordt met middelen uit de bijzondere bijstand voor studenten. Na het debat heeft de wethouder aangegeven toezicht te houden op wat overblijft dit jaar. Het verzoek van Volt om deze middelen niet naar Algemene Zaken te laten gaan, maar ze in deze pot te houden, aangezien de doelgroep heel specifiek is.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) geeft aan dat afgelopen donderdag dit debat hierover is geweest. Toen heeft Volt een motie ingediend die niet door de raad kwam. Nu vraagt Volt het college, is dit niet dubbel werk?

De heer Stam (Volt) zegt dat een aantal fracties aangaf bij het debat dat deze motie eerder bij de voorjaarsnota thuishoorde en dat zij daarom niet instemden. Vandaar nu opnieuw de vraag. De heer Stam vervolgt de inbreng over sekswerk. De middelen uit het Sorgdragerdossier houden op na 2025. Volt heeft de hoop dat, wanneer een proeftuin een looptijd van drie jaar heeft, dat de middelen dan ook voor 3 jaar gedekt zijn. Nu het Nieuwe Zandpad zorgt voor een structurele bron van middelen, moet het gemakkelijk zijn om te verlengen. Hoe ziet het college dat?

Mevrouw van der Wilt (D66) zegt dat over de energietoeslag, dat deze week een brief kwam waaruit blijkt dat de kosten hoger zijn. Er is meer gebruik gemaakt van de individuele toeslag. De overschrijding bij werk en inkomen laat zien dat er al best een groot deel naar studenten gaat.

D**e voorzitter** verzoekt om korte vragen en korte antwoorden.

De heer Stam (Volt) zegt dat er ook andere groepen zijn die aandacht behoeven en studenten ook. Tijdens de afgelopen winter moest de verwarming bij een aantal terug naar 16 graden, wat zorgde voor kou en schimmel op de muren. Volt vraagt om het geld dat voor hen gereserveerd is, bij deze doelgroep te houden. Die studietoeslag is alleen bij een medische omstandigheid. Volt vraagt om de bijzondere bijstand studenten niet anders in te zetten. Het kan wel bij de individuele studentenbijstand. De heer Stam vervolgt de inbreng met Economie. De uitvoering van bezuinigingen is niet goed geweest voor het standplaatsenbeleid. De gemeente heeft hier te laat beleid op gemaakt, daardoor is schade in de stad ontstaan, investeringen zijn gedaan die niet terug te verdienen zijn. Vanwege capaciteit op de afdeling economie heeft het ontwikkelen van dit beleid langer geduurd. De capaciteit is laag in vergelijking met andere gemeenten. Welke maatregelen neemt het college om opnieuw fouten te voorkomen?

Recent is een mail ontvangen over het Jeugd Educatie Fonds. De subsidie kan niet gecontinueerd worden, daardoor kan in 2024 de ondersteuning niet geboden worden. Het JEF verdrievoudigd de subsidie van de gemeente, het is zonde om dit niet voort te zetten. Wat is hierin de overweging?

Het leerlingenvervoer is verbeterd na het debat in november 2022. Nog steeds zijn er ’s morgens 20% van de busjes te laat. Bij het raadplegen van de monitor hierover toont de wethouder een grafiek waarop geen assen en geen cijfers te zien zijn, het is niet duidelijk wat de grafiek toont. Het verzoek om bij de volgende monitor weer gebruik van percentages te maken. De klachtenprocedure bij het leerlingvervoer is anders gaan werken, elke melding wordt nu als klacht geteld, toch is het aantal klachten naar beneden gegaan. De heer Stam vraagt de wethouder hoe dit zit. Uit de voorjaarsnota blijkt dat met deze middelen enkel het huidige niveau kan worden betaald. Als er een groter beroep gedaan wordt op het leerlingvervoer is dit niet haalbaar met deze middelen. Sinds oktober 2022 zijn er 30 leerlingen in het leerlingvervoer bijgekomen. Dat zijn er niet heel veel, waar komt het tekort van 1 miljoen dan vandaan? Als wel alle nodige chauffeurs gevonden zijn, gaan de kosten dan verder omhoog? Wordt het tekort ook groter als er nu onvoldoende chauffeurs zijn? In de voorjaarsnota staat ‘Het college overweegt de kosten van het leerlingenvervoer mee te nemen in het brede sociale domein’. Deze zin staat er ongeveer 5 keer in, zou de wethouder kunnen aangeven wat ermee bedoeld wordt.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of Volt meeneemt in bij de inschatting van de behoefte aan leerlingvervoer, dat niet alleen gekeken wordt naar het aantal aanvragen, maar ook naar de hoeveelheid leerlingen die op het speciaal onderwijs zit.

De heer Stam (Volt) beaamt dit en geeft aan uit te kijken naar de brief hierover die na de zomer komt. Waarin de knop voor de beleidsregel uitgewerkt is. Hij vraagt zich af, wanneer het Amsterdamse model gehanteerd zou worden hoeveel minder aanvragen zouden dit dan zijn? De huisvesting van de VSO scholen draagt ook bij aan het leerlingvervoer. De kwaliteit van het vervoer was en is te laag, dit moet beter. Nu er eerst keuzes gemaakt moeten worden, zorg dan dat de leerlingen die de zorg het meest nodig hebben ook het meest betrouwbare vervoer krijgen. Over de locatieprofielen geeft de heer Stam aan dat deze nuttig maar duur zijn. Amsterdam werkt met een vermakelijkhedenretributie, waarin grote evenementen extra belast worden omdat handhaving en toezicht ingezet moet worden. Is dit iets voor Utrecht?

De heer Peters (D66) geeft aan dat alle private evenementen zorgen voor hun eigen handhaving en toezicht. De volksfeesten, zoals koningsdag, pride die voor iedereen toegankelijk moeten zijn, daar worden kosten voor toezicht gemaakt. Zou Volt daar dan de toegangsprijzen of consumpties willen verhogen?
De heer Stam (Volt) zegt dat bij grotere evenementen zoals Verknipt en Central Park er toch ook handhavings- en toezichtskosten gemaakt worden. En als de tickets dan duurder worden, dan is dat een eerlijke prijs en is dat maar zo.
Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat de burgemeester in de commissie VBF een andere lezing gaf.

De voorzitter schorst de vergadering tot 23:15 uur.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) constateert dat Utrecht op de ranglijst gezonde steden gedaald is. Bij de GGD is het nog steeds bijna onmogelijk een afspraak te maken, schurft wordt een steeds groter probleem en de toegang tot hulpverleningsinstanties voor seksuele en mentale gezondheid is moeilijk. De weg naar de instanties is moeilijk en de ondersteuning zit vol. Kan er van de wethouder een toezegging komen om de hulp makkelijker te maken. Mevrouw Kendir noemt in dit verband Wachtverzachter en de SOA poli. Bij de landelijke oproep tot HPV vaccinatie voor de doelgroep tussen 18 en 27 jaar, is 20% op komen dagen. Heeft Utrecht een eigen campagne om dit cijfer omhoog te halen? Jaarlijks sterven onnodig veel mensen aan een hartaanval, sommige zelfs op straat. Dit kan volgens Student&Starter voorkomen worden door reanimatielessen op scholen. Zo komt er een hele generatie mensen die tegen een lage prijs veel levens kan redden. Wil de wethouder dit onderzoeken of als suggestie meenemen?
De heer Şimşek (Denk) merkt op dat reanimaties ook uitgebreid kan worden tot EHBOles in brede zin.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) zegt dat als de heer Şimşek dat belangrijk vindt hij dit zelf mag indienen.
De heer Brouwer (CDA) vraagt Student&Starter om te reflecteren op 180.000 euro minder voor volksgezondheid in de voorjaarsnota.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) heeft nog geen reactie hierop. Ze vervolgt haar inbreng. Voor het onderwijs zijn er veel regelingen die kansengelijkheid bevorderen. Het zijn veel losse eindjes. De gemeente Amsterdam heeft hiervoor de Verordening Lokaal Onderwijs Amsterdam, voor een gecoördineerde en effectieve aanpak, graag een reactie.
De heer Stam (Volt) merkt op dat Utrecht dit al heeft in de Utrechtse Onderwijs Agenda.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) zegt dat de Utrechtse Onderwijs Agenda visie en en agenda heeft, maar dat het gemakkelijk schakelen tussen regelingen ontbreekt. Ze vervolgt de bijdrage. Buiten spelen is voor kinderen is belangrijk, dit komt uit het gesprek met de kinderraad. Student&Starter vindt het belangrijk dat kinderen zelf inspraak krijgen op de plannen door middel van kinderdemocratie. De partij vindt het positief dat de bibliotheek eerst weer verder kan, complimenten aan de wethouder. Werk en Inkomen. Op het terrein van armoedebeleid gaat het goed, de schuldhulpverlening gaat goed, er is minder stigma op armoede. Het signaal van de armoedecoalitie dat een groot percentage moeilijker kan rondkomen, energierekeningen, zorgkosten, boodschappen, zijn allemaal zorgenposten voor een nieuwe categorie mensen. Ouderen, jongeren en mensen met een inkomen net boven het minimum. De partij vindt dat jongeren gesteund moeten worden met geld uit de reserve. Studenten zijn financieel in nood. Wil de wethouder uitzoeken hoeveel studenten deze financiële nood hebben, welke doelgroep dat is. In een gesprek met van Student&Starter met een Mbo leidinggevende werden een aantal mogelijke oorzaken genoemd. Kan de wethouder dit beter uitzoeken en kijken naar structurele oplossingen hiervoor? De omvang van het tekort in de voorjaarsnota moet er niet toe leiden dat de reserve uitgeput raakt. Kan hier een gedetailleerd plan voor komen met concrete maatregelen die de financiële stabiliteit verbeteren? Kan de wethouder de ontwikkelingen nauwlettend volgen en de raad op de hoogte houden?

De heer Şimşek (Denk) constateert dat Denk twee moties heeft ingediend waar nog geen reactie op gekomen is. Over de motie bidden op scholen zegt de heer Şimşek dat inclusiviteit op scholen slechts een theoretisch begrip is, als dit niet op steun kan rekenen. De motie over stagediscriminatie daarbij wacht de partij op antwoorden van wethouder De Vries, die nu afwezig is. Kansengelijkheid is er niet zolang er gediscrimineerd wordt. Het college zal de aanpak van HBO en WO stagediscriminatie meenemen in het bredere plan inclusieve arbeidsmarkt. Denk wil

hier graag een nadere toelichting van de wethouder op. Welke maatregelen worden er dan genomen tegen bedrijven die discrimineren?
Mevrouw van der Wilt (D66) merkt op dat wethouder De Vries afwezig is, voorafgaand aan de vergadering is gecheckt of iedereen het ermee eens is. Nu wordt het benoemd. Het punt over stagediscriminatie past in het debat over onderwijs in september.
De heer Şimşek (Denk) merkt op dat wethouder De Vries gaat over MBO, terwijl dit punt over stagediscriminatie HBO en WO aangaat. Hij vervolgt de inbreng met een schokkend bericht over DUO die in 10 jaar 10.000 studenten heeft beschuldigd van fraude en expliciet student met een migratieachtergrond beschuldigt. Een aantal studenten heeft via de rechter de beschuldiging weer terug kunnen draaien. Veel studenten nemen deze stap niet, soms omdat ze niet weten hoe in beroep te gaan, soms omdat het kwetsbare jongeren zijn. Verantwoordelijk minister Dijkgraaf zegt grondig na te gaan of DUO de controles op fraude wel eerlijk doet. De heer Şimşek herinnert zich de toeslagenmisdaad en hoelang dit soort procedures kan duren. Hij vraagt de wethouder van onderwijs in kaart te brengen hoe groot het aantal beschuldigde studenten in Utrecht is en om dit terug te koppelen aan de raad.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) vraagt of de lokale politiek wel invloed heeft op dit landelijke probleem.
De heer Şimşek (Denk) merkt op dat het lokaal speelt. In beeld krijgen is van belang om lokaal te kijken wat er gedaan kan worden. Het is niet verstandig om te wachten op het rijk. Hij vervolgt zijn inbreng door aan te sluiten bij de PvdA over het belang en het beschikbaar houden van armoederegelingen die nu meer dan nodig zijn. Ten slotte geeft Denk aan dat het plan van Student&Starter voor reanimatielessen wel uitgebreid mag worden met EHBO-lessen.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) constateert dat het over het algemeen goed gaat met de volksgezondheid in Utrecht. Er zijn grote verschillen binnen de Utrechtse bevolking en tussen de wijken. Het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen kan ook toegepast worden op de beweegprogramma's in scholen. De beperkte middelen zo efficiënt mogelijk inzetten. In de breedte komt de houdbaarheid van de Utrechtse voorzieningen onder druk te staan. Er wordt veel gebruik gemaakt van de voorzieningen en dat kent vele oorzaken; prestatiedruk, de vele crises en social media spelen een grote rol. Vandaag is een onderzoek gepubliceerd waaruit blijkt dat vooral meisjes en jonge vrouwen geraakt worden. Het is belangrijk dat iedereen die hulp nodig heeft, deze ook krijgt en dat niet op elke schram een pleister wordt geplakt. Het is goed om te weten dat het leven niet maakbaar is. Het beeld wat er nu ontstaan is, onder invloed van social media, dat het leven altijd gelukkig moet zijn, klopt niet, tegenslagen horen bij het leven. Niet iedere pijn hoeft direct bestreden te worden, dit zorgt voor onnodige druk op de voorzieningen. Graag een reactie.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of dit nu een pleidooi is voor zelfredzaamheid of voor meer weerbaarheid onder jongeren. En waar ziet de ChristenUnie dan oplossingen, bij de samenleving, ouders, jongeren zelf?
De heer Van Bergen (ChristenUnie) pleit voor een mentale verandering, dat er ruimte is voor pijn. Het is een breed maatschappelijk probleem, waar er niet direct een schuldige is. Er moet een breed uitgedragen signaal uitgaan om dit probleem tegen te gaan. Dan Drugs. Het standpunt van de ChristenUnie hierover is wel bekend. In het kader van de overlast bij het Lucasbolwerk deed de burgemeester een interessante uitspraak, namelijk dat de recreatieve gebruiker zorgt voor overlast in de rest van de keten. De ChristenUnie ondersteunt dit standpunt. Over sekswerk is er al veel besproken de laatste weken. Er zijn veel problemen in de sector en er is een sterke correlatie met mensenhandel. De fractie zet zich in voor een schone, veilige en transparante sector, waar zorg en veiligheidsdiensten nabij zijn. De fractie kijkt uit naar de toegezegde brief in Q1 van 2024. Het bedrag dat gerealiseerd is voor uitvoering van de commissie Sorgdrager komt uit het nieuwe Zandpad. Het is bedoeld voor hulpverlening, toezicht en handhaving, de ChristenUnie zou graag zien dat de middelen hier binnen de Sorgdrager ontwikkelingen ook voor besteed worden. Graag een reflectie van het college. Onderwijs dat past bij de levensovertuiging dromen en ambitie van de leerlingen, daar gaat de ChristenUnie voor. Dat kwam dit jaar in gevaar door de problemen die het leerlingvervoer door overbelasting van een onderbezette dienst. De gemeente stijgt uit boven het wettelijke minimum met haar inspanningen. CU sluit zich aan bij GroenLinks en PvdA, kijk voor oplossingen buiten de gebaande paden.
Mevrouw van der Wilt (D66) vraagt of de ChristenUnie dit nu als positief ziet dat de gemeente meer doet dan het wettelijk minimum.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) geeft aan dat ze voorstander is, maar dat de middelen wel moeten komen bij mensen die het meest nodig hebben.

Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt dat veel gemeentes extra doen, het is maar net hoe de verordening geïnterpreteerd wordt.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) noemt als voorbeeld dat een indicatie + een afstand van 5 kilometer tot de school leidt tot recht op vervoer. Utrecht heeft de afstand ingekort tot 3 kilometer.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt dat dit niet een wettelijk minimum is, maar een verordening van de VNG.
De heer Van Bergen (ChristenUnie) neemt dit aan. En gaat veder met zijn bijdrage. Genoemde punt over de bibliotheek sluit de CU zich aan bij GroenLinks en CDA. De ChristenUnie vraagt zich af of er nog wel op dezelfde ruime voet geleefd kan worden in tijden van economische bezuinigingen en milieutransitie. Het moet minder. In de toekomst zal er nog steeds in luxe en rijkdom geleefd kunnen worden, maar wel nu kritisch kijken hoe we leven. Wat de fractie betreft mag het consuminderen ook nadrukkelijk het doel zijn van de gemeente. Is het college bereid om hiermee aan de gang te gaan?
Mevrouw Assen (PvdA) zegt dat Utrecht gemiddeld een rijke stad is in, gemiddeld, een rijk land. Hoe zit het met de mensen die het minder hebben, waar mogen die een onsje minder doen?
De heer Van Bergen (ChristenUnie) zegt dat het om de mentaliteit gaat. Om mensen bewust te maken dat ze best toe kunnen met bijvoorbeeld minder vliegvakanties.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) zegt dat de ChristenUnie aangeeft dat de gemeente zelf ook mag consuminderen en vraagt zich af op welk vlak dit dan moet. Het aanspreken van de burger op zijn vliegreizen is niet iets waarvan de heer Bos vindt dat de gemeente zich mee moet bemoeien. De commissie is hier om te kijken naar de jaarcijfers en om de begroting sluitend te krijgen.

Mevrouw Nolten (Bij1) constateert dat het recht op onderwijs voor iedereen bij ongedocumenteerde jongeren stopt op hun 18e. Ze doorlopen het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, op hun 18e stopt het onderwijs abrupt, terwijl klasgenoten met papieren wel door kunnen gaan. Bij1 vindt dat onderwijs een mensenrecht is en in Utrecht als mensenrechtenstad moet dit beter. In 2022 is in Amsterdam een pilot gestart het hoger onderwijs heeft een convenant gesloten om deze jongeren te helpen. Scholen helpen jongeren door middel van contactonderwijs of met een alternatieve studiefinanciering of verblijfsvergunning. In samenwerking met de ombudsman en de IND. Dit kan de toegang versnellen voor jongeren om een opleiding te doen in een krapteberoep. Alle leerlingen moet perspectief geboden worden. Is de wethouder het eens met Bij1 dat onderwijs niet opeens stoppen met 18 jaar. Is de wethouder op de hoogte van de pilot in Amsterdam en Den Haag en wil de wethouder zich inspannen voor een dergelijke pilot in Utrecht? Door met de contacten in het MBO, HBO en wo de samenwerking aan te gaan. Bij1 vindt dat iedereen gratis toegang tot het openbaar vervoer moet hebben, met een fijnmazig OV. Het is een doeltreffende manier om mensen uit de auto te krijgen en uitstoot te beperken. Met de invoer van betaald parkeren zijn minima vooral getroffen. Het voorstel van Bij1 is dat elke Utrechter het recht heeft zonder drempels deel te kunnen nemen aan het maatschappelijke leven. Vervoersarmoede hoort hier niet bij. Het verhogen van de U-pas is een middel, Bij1 ziet liever in navolging van de pilot ‘Vrij reizen in het OV voor 66+ met een krappe beurs’, een pilot vrij reizen voor U-pas houders in het OV’. En vraagt de wethouder samen met de wethouder mobiliteit samen vervoersbedrijven te benaderen.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) vraagt zich af, met een tekort van 72 miljoen, waar denkt Bij1 dan het geld voor de pilot vandaan te halen? Met een ieniemienie dekking waar nog geen ritje van gemaakt kan worden redt Bij1 het niet.
Mevrouw Nolten (Bij1) vindt het bezuinigen op citymarketing wel een idee. Bovendien wordt er verkend of de U-pas verhoogd kan worden, dus er zit al ruimte. Wie weet wil het bedrijfsleven hier wel een bijdrage leveren. Daarnaast heeft Bij1 de prioriteiten volkomen anders liggen dan de VVD, er mag nooit een gekort worden op mensen, daar mag extra voor gelopen worden. Bovendien is mevrouw Nolten fel tegenstander van het kapitalisme en ze vindt dat het bedrijfsleven en de rijke Utrechter meer mag opdraaien voor mensen die het minder hebben. De financiële zwaarte ligt bij de mensen die het kunnen dragen.

De heer Otto (EenUtrecht) start met een citaat uit de raadsbrief staatszekerheid. “Dit betekent dat we minder inzetten op de curatie, dus het oplossen van schulden, met andere woorden, we focussen op het voorkomen van bestaanszekerheid en minder op het plakken van pleisters als het leed is geschied.” Hij vraagt de wethouder of zij het echt eens is met de stelling dat de gemeente Utrecht bij schulden het beleid heeft om pleisters te plakken. Vraag 2: heeft de commissie het hier echt over bezuinigingen? Kan de wethouder Utrecht garanderen dat mensen met grote schulden

of in de bijstand dat die dezelfde zorg en hulp uit de gemeente ontvangen dan tot nu toe het geval was? Zijn het gemarginaliseerde groepen; mensen met schulden en mensen in de bijstand? EenUtrecht sluit zich aan bij het CDA voor wat betreft ondernemer centraal en het voorstel om woningen te bouwen in de Rijnenburg. De partij sluit aan bij Student&Starter als het gaat om kinderen meer invloed geven op het schoolbeleid en bij Bij1 als het gaat om je nek uitsteken voor ongedocumenteerde jongeren.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) constateert dat mobiliteit de beweging en dynamiek is die de gemeente drijft. De manier van voortbewegen fysiek en in de symbolische betekenis van vooruit naar een betere toekomst bewegen. Door samenwerking kan er een gemeente vormgegeven worden die zich soepel voortbeweegt.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) vraagt of het hele stuk over mobiliteit niet in de vergadering hoort van de commissie Mobiliteit Groen en openbare Ruimte.
De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) zegt dat er dan niet geluisterd is en gaat door met zijn betoog. Veel inwoners in de stad zijn niet mobiel, zij hebben geen tijd en middelen om te verhuizen, soms geen zin. En dat is hun goed recht, het is hun woning. Dat betekent dat er in de binnenstad ook rekening gehouden moet worden met hun wensen. De binnenstad niet omtoveren tot een pretpark voor dagjesmensen, mensen zonder binding. Een gezonde mix. En gezond betekent ook, zonder geluidsoverlast. De binnenstadsbewoner verdient evenveel respect als de bezoeker. Het college spreekt vaak van een goede ruimtelijke onderbouwing, daar hoort ook volksgezondheid bij. Niet dat er met geluidsnormen een loopje wordt genomen. Geen bouwplannen die de eigen norm overschrijden, geen windmolens binnen honderden meters van woonwijken, geen uitbreiding van terrassen zonder geluidswerende maatregelen. Verantwoordelijkheid nemen voor de impact van beslissingen op de leefomgeving. Hij vraagt het college wanneer zij stopt met het handlichten van de geluidsnormen. En in het ruimtelijke domein normen toe gaat passen en kiest voor plannen die geen afbreuk doen aan gezondheid van Utrechters. Het toepassen van de geluidsnorm en hierop handhaven bij horecagelegenheden, evenementen. Open staan voor feedback bij het maken van beleid en transparant communiceren. Betrekken van inwoners en door samenwerking de geluidsoverlast naar beneden krijgen zodat het voor ieder aangenaam en rustig is. Veel signalen krijgt StadsbelangUtrecht over het niet ontvankelijk verklaren van klachten en het in een hoek zetten van de burger. Dat schaadt het vertrouwen, wat gaat het college hieraan doen?

De voorzitter schorst de vergadering voor 5 minuten.

De heer Stam (Volt) zegt het is laat. Voorstel. De beantwoording per wethouder, dan kunnen zij daarna naar huis.

Wethouder Voortman begint met de VVD die een kritisch verhaal heeft over armoederegelingen. De wethouder geeft aan ook na de zomer het debat t e willen opvoeren op basis van de leidende principes uit de nieuwe nota financiële zekerheid. Ook het dilemma van gerichte inzet van schaarse middelen, wat kan er wel, wat kan er niet, komt daarin aan bod.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) vraagt uit te splitsen wat wettelijk moet en wat de gemeente extra doet. Dit kon de gemeente niet geven bij deze nota, dan graag wel bij de financiële nota.
Wethouder Voortman legt uit dat dit simpel is, er zijn 4 armoederegelingen, waarvan alleen de eerste twee verplicht zijn; 1) de bijzondere bijstand, 2) individuele inkomenstoeslag 3) U-polis 4) U-pas.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) vraagt om een overzicht waarbij percentages aangeven wat wettelijk verplicht is ook binnen de verplichte regelingen. En kan er ook een lijst aan voorwaarden en kosten komen van de regelingen.
Wethouder Voortman zegt dat alle extra's door de VVD afgeschaft kunnen worden, mocht ze dat willen. De U-pas, de U-polis, de grens van de bijstand kan omlaag. Allerlei keuzes die gemaakt kunnen worden. Ingaand op de vraag hoe komt het college aan de voorwaarden en bedragen van de armoederegelingen, zegt de wethouder dat dit aan de hand van de minima-effectrapportage is te zien welk type huishouden niet rond kan komen. Op basis daarvan worden de regelingen gemaakt, waardoor meer huishoudens kunnen rondkomen. De raad beslist hier vaak zelf over, bij de verordening van de U-pas, de studietoeslag, de IIT. De gemeente blijft in gesprek met partners in de stad, de armoedecoalitie en mensen zelf, aan de hand daarvan worden aanpassingen gemaakt. Dan geeft de VVD een aantal malen in het debat aan dat de totale doelgroep niet in alle gevallen bekend is binnen de armoederegelingen. Dit klopt niet. Bij de regelingen is het niet

duidelijk hoeveel inwoners nu in de doelgroep zitten, er is geen spreadsheet van inkomens om zo uit te draaien. Het is wel duidelijk hoeveel Utrechters gebruik maken van de regeling.
Aangaande de regelingen eenvoudiger en duidelijker te maken zegt de wethouder, het is al vrij simpel. Je hebt de U-pas weer nodig om voor de U-polis in aanmerking te komen. Het is wel goed om kritisch te blijven, hoe kan het logischer en duidelijker. Graag praat de wethouder hier verder over in het debat na de zomer. Wat betreft afwijken van de wet, dat is geen doel op zich. Bij uitzondering is het nodig om grotere financiële problemen voor inwoners te voorkomen, wat weer grotere maatschappelijke kosten met zich meebrengt, zwaardere problematiek leiden tot grotere kosten. Met de afschaffing van de 4 weken zoektermijn voor jongeren tot en met 27 jaar. In dit soort gevallen wordt er van de wet afgeweken. Over het idee om een indicator voor gebruik en eenvoud van de aanvraag op te nemen in de begroting, geeft de wethouder aan dat ze onderzoekt hoe de aanvraag toegankelijker kan worden gemaakt. Het is bij de bijzondere bijstand niet een doel op zich. Het zijn bijzondere situaties, het is niet te zeggen hoe groot de doelgroep hierbij is. Bereik is wel een thema bij de nota financiële zekerheid. De wethouder zegt toe de toegankelijkheid van de bijzondere bijstand hierin mee te nemen.
Het CDA had gezien dat er een miljoen bij het reïntegratiefonds weggehaald wordt. Dit klopt niet helemaal, het is het anders inzetten van een restant van de reserve van het reïntegratiefonds. Deze reserve was bedoeld voor de Social Impact Bonds en de kosten van de re-integratie dienstverlening van uitzendbureaus mee te financieren. De Social impact bonds zijn afgesloten, de kosten van de re-integratie dienstverlening is ondergebracht bij het reïntegratiebudget.
Bij werk en inkomen wordt een vrij ruime vraag gesteld; wanneer er vanuit het rijk incidentele middelen komen, dan moet het college de raad informeren hierover bij investeringen vanaf een half miljoen.
De heer Peters (D66) vraagt of de wethouder wil toezeggen dat voorafgaand aan een investering de raad actief te informeren. De raad kan dan zelf besluiten om indien nodig bij te sturen.
Wethouder Voortman kan dit niet toezeggen. Ze noemt als voorbeeld dat de raad vorige week een besluit heeft genomen naar aanleiding van een brief die twee maanden daarvoor verstuurd was. Dat is niet werkbaar. Voorts noemt de wethouder hoe de normale gang van zaken is bij aanvullende middelen. Deze worden via circulaires, de zogenaamde corresponderende posten gecommuniceerd met de raad. Via de voorjaarsnota, de programmabegroting en de resultaatbestemmng worden alle uitgaven aan de raad voorgelegd. Elke drie maanden komt er daarnaast nog een dashboardbrief. De wethouder is hier niet voor.
De heer Peters (D66) vraagt of de wethouder dan ziet dat er misverstanden kunnen ontstaan. Hoe moet dat dan? Het voorstel is bedoeld om deze misverstanden te verhelpen.
Wethouder Voortman zegt over de week het budget wat van het rijk kwam, het is gecommuniceerd dat dit conform de richtlijnen van het rijk besteed zou gaan worden. In het najaar is er een brief over gestuurd. Toen bleek dat dit niet was besteed, in maart of april, is de raad direct geïnformeerd. Het is voor de raad belangrijk om te sturen op doelen.
De PvdA wil regelingen beschikbaar houden, ook als mensen ze niet gebruiken. De wethouder is het met de PvdA eens en maakt zich er hard voor. De toegenomen druk op de uitvoering, of hier genoeg rekening mee wordt gehouden. De wethouder ziet dat organisaties in de stad meer kwetsbare inwoners vinden, bij ‘big brothers big sisters’ bijvoorbeeld of stichting leergeld. Deze organisaties krijgen subsidie vanuit de regeling ‘vrije inzet voor elkaar’. Die pot is beperkt, daarbinnen moeten er keuzes gemaakt worden. Dus als de raad wil dat er de komende jaren meer geld naar deze organisaties gaat, dan moeten er keuzes gemaakt worden bij het nieuwe beleid financiële bestaanszekerheid. Het kader daarvoor is niet ruim.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt of het ook meegenomen wordt bij de nota. Kan de raad dit wat meer inzien, nu is dat moeilijk te zien over de uitvoering niet.
Wethouder Voortman antwoordt dat ze vorige week de brief over de leidende keuzes heeft gestuurd, daarvan kan de raad aangeven of ze dit wel of niet de juiste kaders vindt. Dan wordt er gekeken hoe dit uit te voeren is. Op die manier wordt dit bij de raad getoond. Over de kledingpas. De PvdA vroeg of dit voortgezet kon worden in 2023. De pas kostte de gemeente in 2022 ruim een miljoen euro. In 2023 heeft het rijk veel geïnvesteerd om de koopkrachtcrisis te dempen en de minima effectrapportage die toen gemaakt is liet zien dat de pas toen, in combinatie met de bestaande regelingen werkte. De wethouder weet nu nog niet wat het rijk dit komende jaar beschikbaar gaat stellen. Komend najaar wordt er opnieuw een minima effectrapportage opgesteld om te zien of huishoudens met weinig geld ook mee kunnen doen. In het nieuwe beleid financiële bestaanszekerheid wordt er dan een nieuwe keuze gemaakt. De kledingpas zou hier deel van uit kunnen maken. Daar is nu nog niet op vooruit te lopen.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt wanneer de minimaeffectrapportage komt.

Wethouder Voortman antwoordt dat dit ergens in het najaar is, rond november. In het vierde kwartaal. Ten aanzien van de studietoeslag meldt de wethouder dat er vanaf 21 april een wetswijziging is geweest rondom de studietoeslag, overigens zonder dat er budget meekwam van het rijk. Een aantal voorwaarden is veranderd, zo is er geen vermogenstoets meer. Het doel was dat het bereik van de regeling te vergroten, dit is gelukt, er is een toename ten opzichte van 2022. Na de coronacrisis zijn er steeds meer jongeren die psychische problemen kregen. Als zij daardoor niet meer kunnen werken naast hun studie hebben ze ook recht op studietoeslag. Over de vraag of de wethouder wil toezeggen dat het restant van de 2 miljoen alsnog niet naar de reserve armoede gaat, dat kan de wethouder niet doen. De week ervoor is de motie van Volt hierover verworpen. Er zijn twee moties over student en energie, die gaat de wethouder uitvoeren. Daarnaast moet er voor 2023 en daarna, voor Utrecht en andere studentensteden, een oplossing komen via DUO. Daar zet de wethouder zich voor in. Er wordt nog wel veel uitgegeven aan een ander vorm van bijzondere bijstand voor studenten, de studietoeslag. Dit dekt de begroting. Dat is iets wat ook meeweegt.

De heer Stam (Volt) vraagt over de overschrijding op de individuele studietoeslag, of dit uit de 2,7 miljoen gedekt kan worden.

Wethouder Voortman antwoordt dat de regeling voor studenten wordt nu uit de armoedebegroting betaald. Het kan ook via deze 2,7 miljoen. Dit kan een keuze zijn. De raad maakt keuzes.

Mevrouw van der Wilt (D66) geeft aan dat wanneer er een landelijke regeling zou komen, dan komt er veel druk van de ketel. Komt de landelijke regeling niet, dan is er wel een serieuze situatie. Is de wethouder bereid om dat in het najaar met studentenorganisaties te bekijken, of het dan toereikend genoeg is. Dat neemt ook druk weg voor 2024.

Wethouder Voortman hoopt vurig dat de landelijke oplossing er komt. Verder heeft de raad de motie aangenomen om het te kunnen monitoren of studenten ook gebruik maken van de verruiming.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) geeft aan dat de wethouder in de uitleg over de studietoeslag studenten in het algemeen benoemt, maar de regeling is voor studenten die een bepaalde beperking hebben. Dat gaat niet om studenten in financiële nood.

Wethouder Voortman geeft aan dat het om studenten die door medische problemen niet in staat zijn om te werken naast de studie, die worden hiermee gecompenseerd. Je mag op basis van de wetgeving bijvoorbeeld jongere studenten minder uitkeren dan oudere, Utrecht kiest voor de ruimere benadering, daar zijn andere keuzes in te maken.

Mevrouw Kendir (Student&Starter) vat samen dat het dus niet is voor de student die moeite heeft om maandelijks rond te komen. Daarmee loopt de gemeente een hele hoop studenten mis.

Wethouder Voortman geeft aan dat de eerdere vraag van mevrouw Kendir hierover ging. In kaart brengen van studenten die in financiële nood zitten, daarover is ze duidelijk: deze gegevens zijn er niet. De wethouder sprak hier een tijdje terug met de directeur van het NIBUD over, zelfs die kunnen dit niet. DUO heeft studenten wel in beeld, daarover gaat de lobby naar het rijk ook, dat DUO dit op zich neemt. Wat de wethouder wel doet is de komende tijd extra communicatie richting studenten inzetten, zodat zij weten waar ze terecht kunnen. Onderwijsinstellingen bieden ook financiële nood aan studenten. De individuele bijzondere bijstand wordt daarnaast versoepeld. Zodat studenten in schrijnende situaties net als andere inwoners, terecht kunnen bij deze regeling. De wethouder zegt ook toe de raad op de hoogte te houden van het gebruik van de reserve. Dat gebeurt via de PNC cyclus, zoals de Bestuursrapportage. Het financiële beeld komt ook terug in het beleid van de nieuwe financiële nota.

De ophoging van het mobiliteitsbudget zorgt dat U-pashouders een groot deel van de vergunning kunnen betalen. U-pashouders zonder auto kunnen het extra te goed vrij besteden. Alle U-pas houders krijgen een extra tegoed die ze vrij mogen besteden.

Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) vraagt waar de ontmoediging zit om de auto te gebruiken, als de vergunning bijna gratis wordt. De mensen die al geen auto hebben, die zijn goed bezig, is de ophoging daar dan wel bij nodig.

Wethouder Voortman zegt dat het niet mogelijk was om een onderscheid te maken tussen mensen met en zonder auto. Vandaar dat het op deze manier doet, dat dan de U-pashouders die geen auto hebben, beloond worden voor hun goede keuzes.

Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) vraagt of middeninkomens dan ook een beloning krijgen.

Wethouder Voortman antwoordt ontkennend. Het starten van een pilot voor U-pas houders om vrij te reizen, iedere volwassene U-pashouder heeft de mogelijkheid om te kiezen voor besteding van het tegoed aan openbaar vervoer. Daarbij wordt ook gekeken naar voorbeelden uit andere delen van het land. Een aparte pilot lijkt de wethouder niet nodig.

Mevrouw Nolten (Bij1) vraagt of de wethouder dan ook doelt op Amsterdam, waar iemand die onder de armoederegelingen valt vrij kan reizen.
Wethouder Voortman geeft aan niet van de Amsterdamse regeling op de hoogte te zijn. In Utrecht is het ongeveer 75 euro van het U-pas tegoed wat eraan besteedt kan worden. De heer Otto vroeg of de wethouder schuld hulpverlenen pleisters plakken vindt. Dat klopt, zo zegt de wethouder, daarom voert de wethouder de lobby dat het minimumloon en de uitkering omhoog moet. Dit is de oorzaak dat mensen niet rond kunnen komen. De geruststelling dat mensen met schulden en mensen in bijstand dezelfde zorg kunnen blijven ontvangen, die zal uit de raad moeten komen. Die bepaalt waar het budget naartoe gaat.
De heer Otto (EenUtrecht) zegt benieuwd te zijn waar dit dan precies van afhangt.
Wethouder Voortman legt uit dat een brief gestuurd is, meer inzetten op preventie, of meer inzet op kinderen. Dat zijn de gesprekken, daar hangt het vanaf. De wethouder doet een aanzet voor kaders, de raad beslist daarover.
De heer Otto (EenUtrecht) vraagt dat wanneer de kaders die wethouder Voortman aangegeven heeft, als die gevolgd worden, dat deze groep mensen toch minder hulp gaan ontvangen.
Wethouder Voortman zet zich er voor in, dat bewoners in Utrecht volop mee kunnen doen. De raad heeft ook keuzes te maken. Of deze groep mensen een gemarginaliseerde groep is, dat zal niet aan de inzet van de wethouder liggen. Een eerder gemiste vraag van de PvdA; kan het U-pasbudget ook voor de kinder-OV worden ingezet, dat is op dit moment niet mogelijk. Kinderen kunnen wel tot een bepaalde leeftijd gratis reizen of met korting.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt of de wethouder wil onderzoeken of de U-pas dan ook voor kinderen ingezet kunnen worden, aangezien ouders er nu wel gratis mee kunnen reizen.
Wethouder Voortman geeft aan dat de vraag ook is welke afweging mensen maken. Gratis met de bus of dat het kind naar voetbal gaat. Er hangt een financieel plaatje aan. De wethouder wil het wel in kaart brengen en maakt de opmerking erbij dat het ergens anders dan wel weer financieel effect zal hebben.

Gemiste antwoorden

Wethouder Voortman
D66 vraagt naar incidentele financiële middelen van het rijk, zodra deze verstrekt worden, of de wethouder de raad dan wil informeren en de mogelijkheid geboden wordt om op dat moment de meest passende bestemming ervoor te vinden.
Wethouder Voortman antwoordt dat deze vraag niet anders te begrijpen dan wat eerder al beantwoord is over incidenteel een half miljoen van het rijk. Het lijkt de wethouder niet uitvoerbaar en in het kader van dualisme ook niet wenselijk.
De heer Peters (D66) zegt dat juist in het kader van dualisme dit wenselijk is. De raad moet iets te zeggen hebben over incidentele middelen vanuit het rijk.
Wethouder Voortman antwoordt dat dit zo is, dat dit al via circulaires, de resultaatbegroting, de voorjaarsnota's en de programmabestemming dit ook doen. De raad moet kaders stellen.
De heer Peters (D66) zegt dat dit juist duaal kaderstellend is.
Wethouder Voortman antwoordt dat wanneer de raad wenst om over elke 5 ton geïnformeerd te worden dat dat niet het stellen van kaders is. Bovendien zou dit uitdraaien op zoveel voorstellen dat de raad bedolven zou worden onder de voorstellen. De wethouder voegt toe dat er een passage uit het coalitieakkoord is, waaruit blijkt dat het in strijd is met financiële spelregels uit het coalitieakkoord.

Tweede Termijn

Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) wil toch graag bij de volgende brief een duidelijke tabel met welke regelingen zijn er, wat is wettelijk verplicht. Zodat de controlerende taak beter uit te voeren is. Verder hoort mevrouw Al-Shaqaff dat er steeds keuzes gemaakt moeten worden, dat een beloning voor het niet hebben van een auto wel een raar verhaal is. Compenseer de mensen die het hardst nodig hebben.
Mevrouw Raaijmakers (PvdA) overweegt een motie bij het U-pas budget. En misschien een motie om de minimaeffectrapportage wat eerder te laten doen.
De heer Otto (EenUtrecht)vraagt specifiek naar, als de het voorstel wat het college doet, als dat door de raad komt, betekent dat concreet dat deze twee groepen er dan op achteruit gaan.
Wethouder Voortman vraagt welk voorstel de heer Otto bedoelt.
De heer Otto (EenUtrecht) zegt dat in de raadsbrief staat dat het college gericht voorrang geeft aan specifieke groepen. Dat dit betekent dat er daardoor minder gedaan kan worden voor andere

groepen. Betekent dat minder doen, dan dat mensen met grote schulden en mensen in de bijstand qua hulpverlening erop achteruit gaan?
Wethouder Voortman legt uit dat de brief gestuurd is, daarin staan kaders en dilemma's. De raad voert de discussie over de dilemma's en kaders en beslist. Wanneer de raad of EenUtrecht aangeeft dat de wethouder voor een groep meer moet doen, dan betekent dat dat voor een andere groep minder kan worden gedaan. De armoede monitor staat ook tot in detail om hoeveel mensen het gaat, wat er aan geld in gaat. Dat staat er allemaal in.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) wil heel helder hebben: wat moet er in een wettelijke regeling, wat plust de gemeente Utrecht bij die regeling op.
Wethouder Voortman herhaalt dat de niet wettelijk verplichte regelingen door de raad zo weer afgeschaft zouden kunnen worden. De wethouder zegt dat ze een De tabel met regelingen die er zijn wel wil plaatsen in een dashboardbrief. Een raadsinformatiebijeenkomst over ambtelijk zou ook kunnen, dat er een toelichting komt over hoe regelingen in elkaar zitten.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) herhaalt een voorbeeld van zojuist; de wethouder zegt over de studietoeslag, 'we doen meer dan er wettelijk zou moeten'. Mevrouw Al-Shaqaff wil weten wat dan. In een tabel; dit moet verplicht, dat doen we extra. Dat gaat niet over de U-pas.

Wethouder Schilderman geeft aan dat verschillende partijen hebben gevraagd om te reflecteren op de vermindering van het budget voor de uitvoeringskracht. De wethouder deelt met deze partijen dat het jammer is dat deze maatregel nodig is. Het heeft te maken met het krappe financiële beeld. Na de besparing, voor volgend jaar 9 ton en in 2025 1,4 miljoen structureel beschikbaar is. Het is een vermeerdering ten opzichte van wat het was. VVD, CDA en PvdA gaven aan niet alleen op de binnenstad te letten, maar ook op de winkelcentra erbuiten. Korte greep uit de programma's die er zijn; programma's van aanpak voor de Amsterdamse straatweg en Kanaalstraat, subsidieregeling voor 9 vitale winkelgebieden buiten de binnenstad, keurmerk veilig ondernemen, ondernemersfonds, adviseren bij nieuwbouw ontwikkelingen en de Wijkontwikkelmaatschappijen. Over de vitale winkelgebieden is kortgeleden een debat geweest, de vertaling hiervan staat in de voorjaarsnota. Het CDA vraagt specifiek naar de toekomst, tot 2024 is er financiering, de wethouder geeft aan dat dit klopt. Na 2024 zal het college met de raad opnieuw moeten kijken naar structurele financiering hierin.
De heer Brouwer (CDA) vraagt wanneer de wethouder dit zou willen doen.
Wethouder Schilderman zegt dat de beide begrotingsmomenten in het jaar zich daar goed voor lenen. De voorjaarsnota en de programmabegroting, dat zijn de momenten dat dit wordt geregeld. Ondernemers Centraal, er zijn complimenten, maar ook vragen over hoe daarmee aan de slag te gaan. De middelen die er zijn worden in 2023 en 2024 besteedt. Het leeuwendeel gaat over de subsidieregel, de lastigste vraagstukken gaan naar de doorbraaktafel. Hier worden de middelen voor gebruikt. Voor deze twee jaar wordt Ondernemers centraal voortgezet met de middelen die in de voorjaarsnota staan. Er volgt een evaluatie waarna besloten wordt over structurele inbedding. De evaluatie in q4, dat is toegezegd.
Over AI en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt geeft de wethouder aan dat vanuit de marktgroepaanpak gekeken wordt naar de arbeidsmarkt. De U-tech Community richt zich specifiek op ICT zoals AI. In het derde kwartaal start er een programma van uit de U-tech Community, de hogeschool en de HKU om ondernemers bewust te maken van digitale vernieuwingen zoals AI. Een pleidooi voor de reuringsarchitect. Er wordt op dit vlak al veel gedaan, als voorbeeld noemt de wethouder het team Utrecht in Business, die begeleidt ook met vestigingsvraagstukken en de nieuwe economie. Daar wordt specifiek gewerkt met bedrijven die passen in de nieuwe economie, die zich hard maken voor verduurzaming.
De heer Peters (D66) het gaat ook over huidige ondernemers, die een wijnwinkel hebben en daar een horecazaak van willen maken. De gemeente weet dat dit moeilijk is, want dan moet het bestemmingsplan gewijzigd worden en dat gaat niet. Eigenlijk niemand bij de gemeentelijke organisatie vertelt hun wat ze wel kunnen doen, dus een proactief meedenker.
Wethouder Schilderman zegt dat er verschillende plekken zijn in de gemeente waarop de gemeente daaraan werkt. Op het moment dat een ondernemer niet goed weet wat hij aan het ondernemen is, dan kan hij terecht bij ondernemers centraal, daar zijn meer ondernemers die wellicht ervaringen hebben. Als de partij zegt, er moet nog meer worden gedaan, dan staat dit bij de wethouder in deze lastige financiële tijd eerst nog niet bovenaan de prioriteitenlijst.
De heer Peters (D66) wil ernaartoe dat de lege plekken in de stad weer opgevuld worden met mooie creatieve ideeën. Het idee van ondernemers, dat dat ook uitvoering kan krijgen met hulp van de gemeente.

Wethouder Schilderman zegt dat de gemeente altijd open staat voor goede ideeën van ondernemers. Op het moment dat er een goed plan ligt, dan wordt er gekeken waar er medewerking verleend kan worden. Daarnaast is het uitgangspunt bij herontwikkeling dat er gezocht wordt naar tijdelijke projecten. Daarnaast kunnen mensen zich melden bij de gemeente en daar suggesties doen.
De heer Peters (D66) geeft aan dat mensen niet weten waar ze zich moeten melden en ze lopen tegen bureaucratie aan.
Wethouder Schilderman wil best nogmaals aangeven waar partijen zich kunnen melden. Er is een regulier overleg met Koninklijke Horeca Nederland, dit is niet het signaal dat zij afgeven. Als blijkt er een probleem is, dan wordt dat opnieuw bekeken. Er zijn wel veel nieuwe horecagelegenheden bijgekomen in de stad. Dat is leuk en het idee ontstaat daarbij niet dat men De wethouder benoemt de positionering van de stad en de regio om het kloppend hart van een gezonde samenleving te zijn. Dat is de positionering van de economic board. Om de stad op een maatschappelijk verantwoorde manier neer te zetten. Een gezonde en verduurzamende samenleving. De positionering is geen doel op zich, zoals ook de PvD aangeeft, deze insteek wordt ook gekozen om duurzame en gezonde bedrijven aan de stad te binden. Hen laten helpen met de lobby om de doelen te bereiken die belangrijk zijn. Daarom kan de wethouder niet toezeggen om hiermee te stoppen. Een concrete vraag om een stadscampagne voor een Veggie-dag. Met koninklijke horeca is hier wel eens over gesproken, horecaondernemers pakken dit al aan, niet elke gelegenheid heeft dezelfde vorm werkt. De wethouder zegt toe nogmaals met hen te bespreken of KHN kansen hierin ziet.
Mevrouw De Vries (PvdD) vindt het fijn dat de wethouder het gesprek opnieuw aan wil gaan. Als er kansen liggen, kan er dan een stadscampagne komen.
Wethouder Schilderman als de gemeente extra campagnes gaat voeren, dan zal dat extra middelen kosten, daar is op dit moment geen ruimte voor. Dan het minimumloon, dat ligt rond de €14,00. Vanuit de portefeuille inkoop beantwoordt de wethouder de vraag. De wethouder verwacht op korte termijn een brief hierover te sturen naar de raad. De wethouder is het helemaal eens met de fractie van Denk dat discriminatie een groot probleem is op de arbeidsmarkt. De arbeidsinspectie speelt er een belangrijke rol in. Er komt een plan aangaande een inclusievere arbeidsmarkt. Het is de verwachting dat de raad hier rond de zomer over te informeren, daar zal ook op stagediscriminatie worden ingegaan.
De heer Şimşek (Denk) vraagt of de wethouder kon duiden waarom hbo en wo stagediscriminatie op te nemen in de brede aanpak inclusieve arbeidsmarkt.
Wethouder Schilderman zegt dat het een brede aanpak is, stage is daar een onderdeel van. Een los debat hierover is geweest. Het leek de wethouder logisch om dit samen te voegen. Het komt ook voort uit een toezegging die eerder is gedaan.

Gemiste antwoorden

-

Tweede Termijn

De heer Peters (D66) beraadt zich over een motie om het stadskantoor dichterbij ondernemers met creatieve ideeën kunnen brengen.
De heer Van der Broek (CDA) zegt over ondernemers centraal dat eind 2023 het college komt met een verder evaluatie over hoe dit voortgezet gaat worden. Dat is laat in het jaar, vooral als er voor 2024 nog geen duidelijkheid is. Kan de wethouder toezeggen dit wat eerder te doen? Er wordt gekeken naar de lange termijn investeringen van ondernemers centraal. De heer Van der Broek is benieuwd waarom dit niet in de voorjaarsnota is opgenomen.
Mevrouw De Vries (PvdD) beraadt zich over moties

Wethouder Schilderman zegt uit te kijken naar alle vormen van creatieve voorstellen. Over ondernemer centraal klopt het dat de middelen op 2023 staan. Deze zijn voldoende om nog een heel eind mee toe te kunnen in 2024. Het houdt niet bij de jaargrens op. Het eerder toezeggen van de evaluatie lukt organisatorisch niet. Het is nog niet in deze nota opgenomen, omdat eerst nog een goede evaluatie plaats moet vinden en de kaders nog door de raad gesteld moeten worden. Ondernemers centraal is gestart vanuit de coronamiddelen. Ingespeeld op wat er nodig was in de stad. Een structurele plek in de begroting kan alleen nadat de raad hierin beslist heeft.

Wethouder Oosters constateert dat het 01:05 uur is en dat het onderwerp evenementen is. Over de locatieprofielen zegt de wethouder dat dit niet sec de locatieprofielen zijn, maar ook de structureel uitvoeringsbudget, vergunningsverlening, communicatie en ICT.
De heer Brouwer (CDA) vraagt waarom dit dan nu pas bekend wordt.
Wethouder Oosters geeft aan dat dit nog niet bij de programmabegroting bekend was, bij de voorjaarsnota wel, dus staat het er nu tussen. Dan kan het voor 2024 gaan werken. Over de vraag of er dit jaar dingen dubbel gedaan worden kan de wethouder kort zijn. Nee. Van 2018 tot 2020 zijn er veel onderzoeken geweest, die worden nu geactualiseerd. Onderzoeken op het gebied van ecologie en geluid. Op deze onderzoeken wordt verder gebouwd. Toen was het nodig om opnieuw te beginnen, nieuwe bewoners, participatie die erbij kwam. Er wordt zoveel als mogelijk haast gemaakt met de profielen. De raad weet dit. Voor het volgende evenementenseizoen wordt er gekeken naar wat er mogelijk is, ook al zijn de locatieprofielen niet op tijd voor de vergunningverlening vastgesteld. In het najaar stuurt de wethouder een verdere brief over de mondelinge vragen die zijn gesteld, over hoe de flora en fauna nog beter beschermd kan worden op de evenementenlocaties. De toezegging die de PvD vraagt gaat te ver, dat wil en kan de wethouder niet doen.
Mevrouw De Vries (PvdD) zegt de redenering niet helemaal te volgen dat de evenementen dan niet zouden kunnen plaatsvinden. Het gaat alleen over de festivals uit de zwaarste categorie.
Wethouder Oosters zegt dat dit juist de festivals zijn waar tienduizenden Utrechters heen gaan, die wil het college niet op die manier verbieden. Na twee jaar corona heeft de evenementenbranche een herstart gemaakt. Het is belangrijk dat evenementen betaalbaar blijven voor bezoekers, dus is het een nee tegen de vermakelijkheidsretributie. De betaalbaarheid staat onder druk. De nota geluid en trillingen is opgesteld en eind mei aan de raad gestuurd. De wethouder kijkt uit naar het gesprek hierover. Het is van belang, ook voor de volksgezondheid.
De heer Stam (Volt) zegt dat Amsterdam deze retributie heeft daar kunnen evenementen doorgaan. Hij vraagt of de wethouder bang is dat evenementen daardoor ineens onbetaalbaar worden, de stad is erg aantrekkelijk, dat kunnen de evenementen toch aan?
Wethouder Oosters hoort in de gesprekken met evenementenorganisatoren dat de kosten en kostenstijgingen erg drukken op de begroting. Lastenverzwaring voor deze ondernemers gaat echt impact hebben. Het zijn niet alleen de grote festivals, het is lastig differentiëren daartussen. Dan worden kleinere festivals ook zwaarder belast. Het antwoord blijft nee.

Gemiste antwoorden

-

Tweede Termijn

-

Mevrouw Kendir (Student&Starter) heeft een vraag gesteld in de commissie JWCS, die vraag is doorgeschoven naar wethouder Eerenberg. Ze herhaalt de vraag. Kan het college toezeggen om met zorginstellingen in gesprek te gaan om hen te stimuleren stagevergoedingen uit te keren. Vraag 2 Om met een algemeen plan te komen om arbeidsomstandigheden van mensen in de zorg en onderwijsinstellingen te verbeteren.

Wethouder Eerenberg geeft aan dat hij weliswaar kort van stof kan zijn, maar dat hij verreweg de meeste vragen heeft en een aantal pleidooien met grote woorden waarna een reflectie van de wethouder gevraagd wordt. Over het leerlingvervoer zegt de wethouder dat uiteraard wordt er naar de monitor gekeken. Dat de getallen bij de grafieken komen. Waar komt het tekort door, dat heeft et maken met leerlingen en met toegenomen afstanden. Dat er wel of niet chauffeurs genoeg zijn is niet van invloed op de kosten van de gemeente, die betaalt per rit. Meldingen worden nu als klacht geregistreerd, in het volgende dashboard is dit verwerkt. Hoe zit het met leerlingvervoer in de voorjaarsnota, dat is de vraag van veel partijen. Het leerlingenvervoer heeft een te verwachten te kort. Langs 5 punten wordt er gezocht naar dekking. Daarmee is niet gezegd dat voor 400.000 op leerlingvervoer bezuinigd gaat worden, maar ook niet dat dit niet gebeurt. De zoektocht naar welke onderdelen de bezuiniging dan het beste kunnen dragen, de richting daaraan wordt meegegeven in het debat.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) vraagt wanner het duidelijk wordt welke keuzes hierin gemaakt worden.

Wethouder Eerenberg legt de tweetrapsraket uit, donderdag 6 juli bepaalt de raad hoe de zoektocht in het sociaal domein eruit gaat zien. De wethouder maakt dan een verbeterplan voor het leerlingenvervoer. Er lopen al gesprekken voor, in het najaar ontvangt de raad dit plan. De wethouder herhaalt een eerder toezegging om dit in hetzelfde format te gieten als de huishoudelijke hulp.
De heer Stam (Volt) herhaalt de toon van het verbeterplan, roeien met de riemen die we hebben. Het leerlingvervoer is niet opgenomen in de taakstelling in de voorjaarsnota. De heer Stam vraagt de wethouder wat de riemen dan zijn.
Wethouder Eerenberg zegt het leerlingvervoer tijdelijk met geld uit algemene middelen leerlingenvervoer te hebben betaald, je moet ook een remweg organiseren, zo geeft hij aan. Aan het eind telt het hele budget van 400.000 mee voor de opgave in het sociaal domein.
De heer Stam (Volt) vraagt naar de taakstelling bevat niet de ongeveer 500.000 euro extra die in een eerder tabel wel voorkwamen. Hier zou op teruggekomen worden. De uiteindelijke taakstelling was 16 miljoen, die is nu 15,5 miljoen. Daar zit een verschil in.
Wethouder Eerenberg geeft aan dat uit de algemene middelen het eerste tekort is betaald, dat nu bij de voorjaarsnota dit tekort op de stapel met meer tekorten is gekomen. De verdere invulling van deze tabellen wil de heer Eerenberg graag met de heer Stam doornemen. Een aantal reflectievragen zijn aan de orde. Gezondheidsverschillen zijn belangrijk en zijn erg taai. Het feit dat ze in de stad gelijk zijn gebleven is misschien iets om blij mee te zijn. In veel steden zijn de verschillen verder uit elkaar gaan liggen. Hoe verankert de wethouder gezondheidsverschillen in elk beleid? De wethouder gelooft niet in verplichte paragrafen, dat worden afvinklijsten. Ongelijk investeren voor gelijke kansen, dat werkt echt. Daar zit een club op, een aanjaagteam, die houdt gesprekken in de ambtelijke organisatie, die daagt collega's uit. Die kunnen gevraagd worden om door de bril van gezondheidsverschillen, waar het in die groep al veel over gaat, te bekijken. Heel veel kansenongelijkheid en gezondheidsverschillen zijn communicerende vaten. Het zit in het DNA van Utrecht om een manier te vinden hieruit, maar met gebruik van de genoemde structuren, daar gaat al veel goed.
Mevrouw Assen (PvdA) gelooft in het DNA en voelt dit ook bij mensen. Moet er dan niet nog meer in armoedebestrijding geïnvesteerd worden om hier echt uit te komen. Of hebben beweging en voeding dan toch significant zin.
Wethouder Eerenberg geeft aan dat het niet het enige is, het gaat over voedsel en gezondheid en over bestaanszekerheid. De opmerking dat de duizenddagen aanpak steviger kan, signalen dat aanpak niet bij mensen terechtkomt. De wethouder verzoekt degene die signalen opvangt deze ook te delen in de debatten, dan kijkt de wethouder ernaar. Het zou een droom zijn wanneer kansrijke start uit te breiden in doelgroep, bereik en stevigheid, maar het geld is er niet.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of er misschien winst zit in consultatiebureaus, wanneer zij aandacht aan voeding besteden, ongeacht de situatie.
Wethouder Eerenberg zegt dat het al heel erg verweven zit in de hele aanpak. Bijvoorbeeld de posters die op het consultatiebureau hangen, tot aan de gesprekken die er gevoerd worden. Het kan altijd beter. Het kan wel collectiever. Ongelijk investeren voor gelijke kansen gebeurt zeker bij de eerste duizenddagen aanpak. Daar zijn de meest kwetsbare jonge gezinnen, jonge kinderen. De wethouder is grote fan van collectief aanpakken en gelijkheid hierin, maar hij kan het niet betalen. Huisartsentekort, kan er informatie komen uit de HUS? Ja dat zegt de wethouder toe. In het vierde kwartaal, komt er een brief met informatie uit de Hus. Daarin ook informatie over de rode loper aanpak voor huisartsen. Eerst het probleem in kaart. Een rode loper aanpak betekent voorrang, dan moet een ander wachten. Financieel is alles is op in de stad. De wethouder heeft liever de insteek; gelijke gevallen behandelen we gelijk. De financiële kant bij sekswerk, er is een plan voor drie jaar, dus is er financiering voor drie jaar.
De heer Stam (Volt) zegt dat er ook een aanloop van een jaar is, daardoor is er maar twee jaar voor de uitvoering, terwijl iedereen driejaar wenst.
Wethouder Eerenberg zal collega Schilderman verzoeken om het budget voor het ene jaar, over te zetten naar het andere jaar.
De heer Stam (Volt) vraagt of er dan middelen overblijven die incidenteel worden doorgeschoven of wordt er een jaar van het structurele Zandpad overgezet naar de middelen voor de proeftuin.
Wethouder Eerenberg zegt nee, wanneer het plan gemaakt is, dan is er budget voor drie jaar. Wanneer het niet lukt om het budget voor het eerste jaar op te maken, dan dient er bij de jaarrekening een verzoek ingediend te worden om dat ene jaar er aan de achterkant aan vast te plakken. Niet een extra greep uit algemene middelen, dat bedoelt de wethouder niet.
Mevrouw Assen (PvdA) vertelt dat er een week eerder afgesproken is om dit project 6 jaar te doen.

Wethouder Eerenberg beantwoordt dit bevestigend. Hij sprak in de verleden tijd. Er is na de voorjaarsnota een knelpunt ontstaan, die bij de lijst met knelpunten weer verder besproken gaat worden. Er zit geen doordachte begroting bij dit plan. Wel een inschatting. Er komt een brief, een bestemmingsplan en een APV in Q1 van 2024 naar de raad. De moties zijn er dan in verwerkt. In die brief wordt een projectbegroting verweven. Het CDA maakt zich zorgen over 180.000 euro, de wethouder verwijst naar bladzijde 39 van de voorjaarsnota, het digitale kind dossier. Het zijn incidentele implementatiekosten die gedekt worden vanuit een onderbesteding. Het totale budget van volksgezondheid tussen 2023/2024 daalt niet, stijgt zelfs iets.
De heer Brouwer (CDA) blijft wat zoekende. Hij vraagt waarom er gekozen wordt om die 180.000 daar weg te halen.
Wethouder Eerenberg geeft aan dat er geen technische vragen tijdens de vergadering behandeld zouden gaan worden, dus wil dit buiten de vergadering graag bespreken. Dan over meer integraal werken. Valt daar winst te halen? Ja, ja ja, sluit u aan bij de lobby, aldus de wethouder. Er zijn zorgen over schurft, hier komt de wethouder op terug, alvast geeft hij mee dat zorgelijke proporties aan begint te nemen. Een lokale campagne gaat niet heel veel doen tegenover een landelijke campagne. De afweging bij een HPV vaccinatie is net wat anders en zit niet zo in de crisis modus als bij de corona. Wanneer hier steviger op ingezet moet worden, is de kanttekening dat dit heel erg duur is. Dus dan moet de raad het college helpen met middelen. Een reflectie over het leven van de ChristenUnie deelt de wethouder, dat het leven soms ook lijden is en dat dit niet direct betekent dat je ziek bent en geholpen moet worden.
De gezondheid in het onderwijs. De gezonde schoollunch. Een van de private partijen wordt betrokken bij de ambitie. Er wordt verkend of er een fonds te starten is.
Mevrouw van der Wilt (D66) is erg blij met het werk wat er gedaan gaat worden. Wil de wethouder hier misschien een streven aan hangen?
Wethouder Eerenberg zegt dat dit in de kwartaalbrief over onderwijs komt, daar stopt de wethouder de zijn ei voor de gezonde schoollunch in.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of er ook nog kansen zitten in projecten die al gestart zijn, bijvoorbeeld met het Rode Kruis over schoolmaaltijden.
Wethouder Eerenberg beaamt dit. En ook het jeugd educatie fonds. Dat wordt bij elkaar gebracht.
De heer Stam (Volt) hoopt op prozaïsche notulen.
Wethouder Eerenberg zegt over subsidies en het overzicht van subsidies. Het is niet zo dat er bij talentontwikkeling heel veel geld overblijft. Dat is 36.000 euro, op 2,6 miljoen euro dat is best aardig. De onderwijsondersteunende activiteiten die is ondergebracht bij vrijwillige inzet voor elkaar. Die is ergens anders in de begroting teruggekomen. De wethouder heeft dezelfde zoektocht en gaat met het onderwijsteam aan de slag om de regelingen onder de loep te nemen. Het voorbeeld van Amsterdam is niet zaligmakend, er zitten ook subsidieplafonds in de regeling in Amsterdam. Dit is wel een klus, dus richting de volgende voorjaarsnota zal hier informatie naar de raad komen, dat heeft ook met capaciteit te maken. In de context van het jeugd educatie fonds, in de laatste kwartaalbrief is aangegeven hoe het college met de toezegging is omgegaan. Het JEF weet dit ook. De gemeente financiert het JEF, die doen standaard 12 scholen. Het is eenmalig gelukt om 10 extra scholen eenmalig te financieren. Het geld is niet beschikbaar, zeker niet structureel. Er zit een grote overlap tussen JEF en het werk wat wethouder Voortman doet met allerlei regelingen. Bij de brief leidende principes bij de nieuwe nota financiële zekerheid, dat is het moment om te kijken hoe de ondersteuning van kinderen gedaan moet worden, welk deel de school doet, welk deel doet het JEF dan. Wordt dat als specifiek fonds aangegeven of als nadere regel, waar zij zich op in kunnen schrijven.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt te willen reageren op het punt van regelingen, dat schoolleiders op dit punt graag geïnformeerd willen worden welke regelingen er zijn. Het JEF vult de gaten die andere regelingen hebben. Andere fondsen zijn gericht op onderdelen. Het JEF wordt door scholen als erg positief ervaren.
Wethouder Eerenberg zegt dat het JEF al heel lang hele mooie dingen in de stad doet. Geld is de motor achter vele keuzes. Als de raad het structureel wil doen, dan zal er naar de onderwijsbegroting gekeken moeten worden. Of kinderen die op school zitten vanuit armoede ondersteunen.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) vraagt als het JEF niet meer ondersteund wordt, wat betekent dat dan voor de armoedefunctionaris, die betaald wordt vanuit het JEF.
Wethouder Eerenberg zegt dat het niet zo is dat het JEF niet meer ondersteund gaat worden door de gemeente. Er blijven 12 scholen die gebruik mogen maken van het JEF. De 10 extra scholen, dat gaat niet meer lukken. De segregatiemonitor komt vlak na het zomerreces en gaat

heel veel aanknopingspunten geven over het beleid rondom segregatie. De wet geeft aan dat er eenmaal per jaar met scholen hier over gesproken moet worden, dat heeft wethouder ondertussen gedaan. De hele beleidstak van onderwijs past thuis op de bank. De visie van het college over inclusief onderwijs, in een brief.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) zegt een RIB te willen agenderen over inclusief onderwijs, dan zou de brief na de RIB kunnen. 3e of 4e kwartaal.
Mevrouw van der Wilt (D66) vindt de volgorde RIB en brief fijn.
Wethouder Eerenberg wacht dan het RIB af alvorens hij tot briefproductie overgaat. Het UKK wordt op 5 oktober aan de raad gepresenteerd.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt waarom dat dan pas kan.
Wethouder Eerenberg zegt dat het met de logistiek te maken heeft. De deadline voor niet urgente raadsbrieven is verstreken, dus dit wordt na de zomervakantie. Dan over parkeervergunningen voor docenten. Samen met wethouder Van Hooijdonk. Vanuit onderwijs wordt gekeken naar welke scholen, welk personeel het betreft, wethouder Van Hooijdonk laat dit in een parkeerproduct landen. Er wordt verwacht dat dit in 2024 kan starten. De wensen van het onderwijs en partners zijn ingeleverd.
Mevrouw van der Wilt (D66) welk kwartaal van 2024.
Voorzitter zegt dat de vraag over wanneer de parkeervergunningen ingaan door wordt geschoven naar wethouder Van Hooijdonk.
Wethouder Eerenberg zegt dat in het vierde kwartaal van 2023 de staat van het Utrechtse onderwijs komt. In gesprek met de onderwijsinspectie is gevraagd of zij gegevens willen delen. Zodat daar gebruik van kan worden gemaakt. De vraag is of daar bij de inspectie voldoende capaciteit voor is. Dan groene schoolpleinen. Daarover zegt de wethouder dat de openbaarheid echt een voorwaarde is, omdat de buurt ook met speelplekken daarop moet kunnen aansluiten. Hij kent zelf niet een casus waar de voorwaarde achteraf opgetreden is. In de kwartaalbrief is al aangegeven dat dit voor scholen niet vooraan in hun hoofd zit. Met een team zorgen dat er aanvragen komen, binnen het principe van ongelijk investeren voor gelijke kansen wordt hieraan gewerkt. De wethouder groen zei hierover; ‘wanneer je ongelijk wilt investeren voor gelijke kansen, moet je ook naar de ongelijke staat van het groen kijken’. Ten aanzien van wijkgerichte samenwerking en overkoepelende samenwerking zegt de wethouder dat het integrale huisvestingprogramma wat eraan komt een mooie eerste is om te kijken of organisaties over hun eigen schaduw heen afspraken willen maken. De wethouder is hier hoopvol over.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of de raad hierbij kan helpen.
Wethouder Eerenberg zegt dat dit wellicht zo is. Vaak blijven vragen helpt echt. Dan over reanimatielessen en EHBO. Als de wethouder het zelf niet mogelijk maakt financieel, dan hebben scholen geen ruimte, tijd of geld om hier iets mee te doen. De druk op het schoolprogramma is groot. De ‘staat van het onderwijs’ zegt dat de beheersing van taal, schrijven, rekenen achteruit holt. De wethouder is daarom niet van plan om scholen te vragen naar reanimatie of EHBO lessen. Buiten spelen op school bevorderen is ingewikkeld. Het wordt door scholen zeker belangrijk gezien. Wat de raad dan nog meer van het college verwacht is ingewikkeld.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) geeft aan dat dit ingebracht is door de kinderraad.
Wethouder Eerenberg kent het advies van de kinderraad niet. Het is een goed idee om de kinderraad uit te nodigen voor het overleg met de wethouder en de onderwijsbesturen. Dan kunnen ze het advies presenteren. Hetzelfde geldt voor kinderdemocratie. De pilot in Amsterdam, waar Bij1 mee komt, vindt de wethouder erg interessant. Gesprekken met MBO, HBO en wo wordt gekeken of dit met gesloten beurs lukt. Samen met wethouder Streefland komt er in de kwartaalbrief van Q4 een update hierover. Het is spannend wat het rijk gaat doen met de incidentele middelen voor de bibliotheek, er komen voor 2025 structurele middelen. De wethouder is blij met de positieve reacties. Het perspectief ziet er beter uit. De indexatie in de voorjaarsnota werkt structureel door. In de begroting komt er structureel nog 400.000 bij. Het beeld van de wethouder is, dat met al deze maatregelen dat het er best goed uitziet voor de bibliotheek. Nu niet verzaken geeft de wethouder mee. De eiwittransitie. Wethouder Van Hooijdonk is bezig met een klimaatvisie, voedsel komt daarbij aan bod. Wanneer de PvD dit steviger in wil zetten, ook vanuit volksgezondheid, dan moet dit wethouder dit daar her prioriteren of de PvD moet een financiële zwengel bij volksgezondheid meegeven.
Mevrouw Hoenkamp (PvdD) begrijpt hieruit dat de wethouder niet zo enthousiast is als de PvD om de strijd met de gemeente Groningen aan te gaan.
Wethouder Eerenberg zegt dat hij niet zo van de wedstrijdjes is. Hij doet liever zijn werk.

Gemiste antwoorden

De heer Şimşek (Denk) vraagt de wethouder naar een reactie op de recente ophef over DUO en jongeren met een migratieachtergrond. En of de wethouder in beeld heeft hoe dit in Utrecht is en of dat in beeld te brengen is.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD)boetes inde kinderopvang, strookt prognose met de intentie van het college om het gesprek aan te gaan en in plaats van niet te beboeten.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) wachtverzachters en de gemiste vraag die doorgeschoven is van de commissie JWCS.
Mevrouw Assen (PvdA) als raad meer geïnformeerd over nieuwe scholen of schoolconcepten worden gestart.
Mevrouw van der Wilt (D66) vraagt aanvullend op de segregatiemonitor. Is dat de basis van een kwaliteitscyclus?

Wethouder Eerenberg zegt over de discriminatie bij het algoritme van DUO dat het heel slecht is. Het is goed dat de minister heeft gezegd dit direct te stoppen en te onderzoeken. Het beeld voor Utrecht hierin is er niet. Het is niet duidelijk hoe dit beeld verkregen zou kunnen worden. Bij de kinderopvangtoeslag situatie heeft het lang geduurd voordat de gegevens gedeeld mochten worden met de gemeente. De gemeente weet niet wie DUO op deze manier benaderd heeft.
De heer Şimşek (Denk) vraagt in deze om de ogen en oren open te houden en te doen wat er gedaan kan worden.
Wethouder Eerenberg neemt de woorden van de heer Şimşek in acht. De prognose op de boetes bij de kinderopvang. Dit is een discussie geweest. Jaar op jaar zijn deze opbrengsten gerealiseerd. Als het er dan toch is, dan is het ordentelijk om het inde begroting terug te laten komen. Er gaan veel dingen goed in de kinderopvang, dat vooropgesteld. Er is een escalatieladder voor zaken die niet goed gaan, de boete is de allerlaatste trede. Na verzoeken van de raad is de gemeente hier relaxter in geworden. De wethouder heeft er de randvoorwaarde aan verbonden dat het voor handhavers geen taakstelling mag worden.
Mevrouw Al-Shaqaff (VVD) vindt het fijn dit te horen. De boetes dekken uiteindelijk wel de kosten van het kind dossier, wanneer dit bedrag lager uitvalt, hoe wordt dat dan gedaan.
Wethouder Eerenberg zegt dat dit niet aan elkaar gekoppeld blijft, het kind dossier kan hieruit betaald worden, lukt dit niet dan wordt dat ergens anders van gefinancierd. In de kwartaalbrief komt terug wanneer er nieuwe scholen gestart zijn. Bij de meeste initiatieven is de gemeente op de hoogte. Heel soms bij hele progressieve scholen komt de informatie wat later.
Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of dit in de regionale agenda afgestemd moet zijn.
Wethouder Eerenberg zegt dat dit klopt. In het verleden is het wel eens voorgekomen dat interesse via social media werd gepeild, maar dat de school er feitelijk nog niet was. Tada, de segregatiemonitor! Deze wordt ingezet.
Mevrouw Vermeulen (GroenLinks) vraagt wanneer de monitor verwacht kan worden.
Wethouder Eerenberg zegt dat dit snel na de zomer komt. Met daarbij de uitleg hoe de monitor in de cyclus van beleid op onderwijs een plek krijgt. Het verbeteren van arbeidsomstandigheden in het onderwijs, dat is onderdeel van het plan Utrecht Leert. Dat gaat over onderwijsassistenten, werkdruk etc. een ander onderdeel is kijken of stagevergoedingen tot norm te verheffen zijn. Dit komt op de agenda van de reguliere gesprekken die de wethouder met onderwijs voert.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) geeft aan nog te zoeken naar de juiste plek voor deze vraag. De verwachtingen moeten ook duidelijk zijn voordat je met een zorgopleiding begint. Mensen stromen daardoor ook uit. Dat mensen van organisatie wisselen, dat vacatureteksten niet aanspreken, er is op dit vlak veel te winnen.
Wethouder Eerenberg wil de vraag vanuit zijn VG rol beantwoorden en ook als deelnemer van de Health Hub. Een heel aantal initiatieven om te zorgen dat de zorg een fijne plek is om te werken.
Mevrouw Kendir (Student&Starter) geeft aan dat de vraag breder is dan het sociaal domein. Zorgen dat zorgpersoneel wordt aangetrokken en ook wordt behouden. Daarin spelen veel elementen een rol, een uitgewerkt plan is nodig waar de verschillende facetten meegenomen worden. De opleidingen ook betrekken in dit plan.
Wethouder Eerenberg vindt het ingewikkeld om personeel te vinden. Vasthouden van talent is een van de sleutels. Alle zaken spelen mee. Als wethouder onderwijs om een plan toe te zeggen, is niet aan de orde.

Tweede Termijn

-

Gemiste antwoorden

-

LIJST VAN TOEZEGGINGEN

Wethouder Voortman

Zal met betrekking tot agendapunt 2, Voorjaarsnota 2023

- In q4 te komen met een nieuwe minimumeffect rapportage.
- In de dashboardbrief in kaart te brengen welke mogelijkheden er zijn om kinderen met de U-pas gratis te laten reizen. Te kijken naar de Amsterdamse regeling hierbij.
- De commissie te informeren middels de Nota financiële zekerheid, daarin wordt de toegankelijkheid van de bijzondere bijstand meegenomen.

Wethouder Schilderman

Zal met betrekking tot agendapunt 2, Voorjaarsnota 2023

- De commissie rond de zomer 2023 te informeren met een brief over de inclusievere arbeidsmarkt, waarbij ook op stagediscriminatie wordt ingegaan.

Wethouder Oosters

Zal met betrekking tot agendapunt 2, Voorjaarsnota 2023

- De commissie in het najaar van 2023 te informeren met een brief als antwoord op de mondelingen vragen, nog betere bescherming van de flora en fauna bij evenementen wordt hierin meegenomen.

Wethouder Eerenberg

Zal met betrekking tot agendapunt 2, Voorjaarsnota 2023

- De commissie informeren in Q4 over vragen in verband met het huisartsentekort
- De commissie informeren in Q4 2023 over de Utrechtse staat van het onderwijs
- De raad vo.
- De commissie informeren in juli 2024 over verschillende subsidies en regelingen ten aanzien van het onderwijs
- De commissie informeren in het najaar over een plan van aanpak van het leerlingenvervoer, zoals ook met het stoplichtmodel. Reeds bestaande toezegging.
- De wethouder zegt toe de commissie regelmatig te informeren over de stand van zaken van de International School. (Bij elke kwartaalbrief komt een update ISU)

Lijst toezeggingen -moties-brieven VBF 14 september 2023 (inclusief voortgangsinformatie)

Nummer Toezegging	Agendapunt	Toezegging	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
418	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 15-06-2023 2. Raadsvoorstel Startdocument Burgerberaad	- Wethouder Oosters komt neemt in het volgende burgerberaad op: o Een tekstvoorstel voor een opdracht, zo scherp mogelijk opgeschreven en in de geest van mandaat, maar zonder die juridische term te gebruiken o Een kader om het begrip 'uitvoerbaarheid' in te vullen zodat de toetsingskaders die het college wil hanteren duidelijk worden o De uitputtende lijst parameters voor representativiteit waarop het college de leden voor het burgerberaad wil selecteren o De mogelijkheid om inwoners jonger dan 18 jaar oud te laten	Participatie	30-10-2023	20230905: Toezegging is beantwoord met het Raadsvoorstel Aanpak jaarwisseling burgerberaad van 30 augustus 2023	30-08-2023

Nummer Toezegging	Agendapunt	Toezegging	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		deelnemen aan het burgerberaad. o De wijze waarop ongehoorde perspectieven, zoals die van dieren en mensen met luchtwegproblemen, worden meegenomen in het burgerberaad. o De opgevraagde adviezen over de selectie van inwoners om tot een voor Utrecht representatieve groep van 100 deelnemers van het burgerberaad te komen. o De financiële haalbaarheid van de uitkomsten van het burgerberaad.				
413	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 08-06-2023 8. Raadsbrief Reactie ontwerp-	Er volgt een aangepaste reactiebrief voor de VRU.	Openbare Orde en Veiligheid		20230620: er is een aangepaste reactie naar de raad verzonden op 20 juni 2023. De brief in iBabs	20-06-2023

Nummer Toezegging	Agendapunt	Toezegging	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	bestuursagenda Veiligheidsregio Utrecht 2024-2027				die verzonden is op 16 mei 2023 is aangepast.	
368	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 18-04-2023 6. Raadsbrief Focus en koers herijking Samen stad maken	De wethouder zegt toe de raad voor de zomer te informeren over een Plan van Aanpak waarin onder andere ingegaan wordt op: - Hoe komen we tot kompas en principes voor houding en gedrag - Prioritering van de sporen - Bredere inzet van rol sleutelpersonen - Explicitering initiatief - Onderzoek financiële ruimte: investeren in eigen vakmanschap in plaats van inhuur zoals bij Overvecht - Wat reeds gedaan wordt - Openbaarheid participatieplan	Participatie	30-06-2023	20230613: Toezegging is beantwoord met de raadsbrief Plan van aanpak herijking Samen stad maken van 13 juni 2023	13-06-2023

Lijst toezeggingen -moties-brieven VBF 14 september 2023 (inclusief voortgangsinformatie)

Nummer Toezegging	Agendapunt	Toezegging	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
347	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 23-02-2023 11. Raadsbrief Uitgangspunten Verbetering Sturen en Verantwoorden	In Q2 2023 de raad te informeren over de aanpak van het proces rondom het MPR .	Financiën	30-06-2023	Het MPR 2023 is in Q2-2023 aan de raad voorgelegd. Daarin is de raad geïnformeerd over de doorontwikkeling van het MPR, en daarmee is de raad geïnformeerd over het proces rondom het MPR.	06-09-2023
346	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 23-02-2023 11. Raadsbrief Uitgangspunten Verbetering Sturen en Verantwoorden	Informatiesessies over het raadsvoorstel te organiseren zodra deze aan de raad is aangeboden in Q2 2023.	Financiën	23-02-2023	De toegezegde informatiesessies zijn georganiseerd rondom de behandeling van het raadsvoorstel 'aanpassing beleidscyclus en programmabegroting' zoals aangenomen op 22 juni 2023. Deze toezegging is daarmee uitgevoerd.	06-09-2023

Lijst toezeggingen -moties-brieven VBF 14 september 2023 (inclusief voortgangsinformatie)

Nummer Toezegging	Agendapunt	Toezegging	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
345	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 23-02-2023 11. Raadsbrief Uitgangspunten Verbetering Sturen en Verantwoorden	Naar aanleiding van het debat over de raadsbrief Uitgangspunten Verbetering Sturen en Verantwoorden onderstaande zaken mee te nemen in het raadsvoorstel Sturen en Verantwoorden dat in Q2 aan de raad aangeboden zal worden: - Bij de definitieve programmaverdeling de voor en nadelen van de indeling toe te lichten - Bij het hoofdstuk budgetrecht nader in te gaan op de verschillende mogelijkheden van het beleggen van het budgetrecht - Te onderzoeken of het nuttig is om in een beleidskader specifieke zaken te oormerken -	Financiën	31-05-2023	Deze toezeggingen zijn uitgevoerd en meegenomen in het raadsvoorstel 'aanpassing beleidscyclus en programmabegroting' zoals aangenomen op 22 juni 2023.	06-09-2023

Nummer Toezegging	Agendapunt	Toezegging	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		Hoe de indicatoren verbetert zullen worden en hoe hiertoe gekomen wordt - Voorstellen om de financiële paragrafen korter te maken.				
323	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 26-01-2023 11. Raadsbrief Reactie Rapport Coronalessen Gemeente Utrecht	Om naar aanleiding van de rapportage coronalessen Gemeente Utrecht een gesprek te organiseren met een afvaardiging van stakeholders (fracties, griffie, etc.) die nog niet of onvoldoende in de gelegenheid zijn geweest te reflecteren op de coronacrisis en de lessen voor de Gemeente Utrecht. Het verslag van dit gesprek zal als addendum toegevoegd worden bij de rapportage coronalessen	Bestuurlijke zaken	28-04-2023	Het Addendum is op 11 juli 2023 toegevoeg naar aanleiding van een gesprek met een afvaardiging van raadsleden op 16 juni 2023.	11-07-2023

Nummer Toezegging	Agendapunt	Toezegging	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		Gemeente Utrecht. Op mogelijke aanbevelingen aan het college zal worden gereageerd middels een raadsbrief.				
284	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 15-12-2022 9. Raadsvoorstel verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen	De raad in Q1 2023 te informeren over de mogelijkheden om inwoners deze winter te helpen ten aanzien van de stijging van de energierekening in relatie tot de kwijtscheldingsgrens van de gemeentelijke belastingen.	Financiën	31-03-2023	In de raadsbrief 'voortgang vermogensgrens kwijtschelding gemeentelijke belasting' van 7 juni 2023 is de raad hierover geïnformeerd.	06-09-2023
283	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 15-12-2022 9. Raadsvoorstel verordening kwijtschelding gemeentelijke	De lobby voor een verruiming van het kwijtschelden van belastingen voort te zetten en de raad over de voortgang in Q2 2023 te informeren.	Financiën	30-06-2023	In de raadsbrief 'voortgang vermogensgrens kwijtschelding gemeentelijke belasting' van 7 juni 2023 is de raad hierover geïnformeerd.	06-09-2023

Nummer Toezegging	Agendapunt	Toezegging	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	belastingen en heffingen				In september 2023 zal de raad in een brief wederom over de laatste stand van zaken worden geïnformeerd.	
261	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 18-10-2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder Schilderman zegt toe in overleg te gaan met de BGHU over het vermelden van de WOZ waarden bij huurwoningen en de raad daarover te informeren (bij voorkeur voor nieuwe aanslagen).	Financiën	31-01-2023	Over deze mogelijkheid is met de BGHU gesproken, in de raadsbrief 'mogelijkheden informeren over WOZ-waarden en kwijtschelding' van 11 oktober 2022 is hierop ingegaan. Toezegging is daarmee uitgevoerd.	06-09-2023
139	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 12-05-2022 7. Raadsvoorstel Zienswijze meerjarenbegroting 2023-2026 BghU	De wethouder zegt toe om de raad in oktober per brief te informeren over de mogelijkheden om huurders van sociale huurwoningen te informeren over de	Financiën	03-11-2022	Deze toezegging is uitgevoerd met de raadsbrief 'mogelijkheden informeren over WOZ-waarden en	06-09-2023

Nummer Toezegging	Agendapunt	Toezegging	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		WOZ-waarde van hun woning en de raad te informeren over de procedures rondom kwijtscheldingen (termijnen, monitoring, screening, etc.).			kwijtschelding' van 11 oktober 2022.	
133	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 24-02-2022 10. Raadsvoorstel Nota waarderen, activeren en afschrijven van vaste activa (WAAVA)	De wethouder zegt toe een bijeenkomst met de adviescommissie controle en financiën te organiseren waarin de wensen van de raad t.a.v. de nota WAAVA besproken zal worden. De wethouder zal zelf bij deze bijeenkomst aanwezig zijn. In de commissie is afgesproken dat na deze bijeenkomst een raadsbrief volgt met wat het college meeneemt uit het gesprek. Deze	Financiën	24-11-2022	Met de adviescommissie control en financiën is onder meer op 17 november 2022 gesproken over de wensen t.a.v. de nota WAAVA. Die wensen zullen worden meegenomen in een nieuwe, aangepaste versie van de nota WAAVA, die naar verwachting in Q4 2023 aan de raad kan worden aangeboden.	06-09-2023

Nummer Toezegging	Agendapunt	Toezegging	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		raadsbrief zal worden besproken in de commissie die uiteindelijk kan leiden tot een raadsvoorstel dat in de raad wordt besproken. Dit alles uiterlijk Q4 2022 (najaar).				
119	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 27-01-2022 8. Raadsvoorstel Wensen en bedenkingen oprichting en deelname stichting risicobeheer veiligheidsregio's	De burgemeester zegt toe bij het Raadsvoorstel Oprichting waarborgfonds Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's in te gaan op evaluatiemomenten en de positie van de raad.	Openbare Orde en Veiligheid	30-06-2022	20230604: op 8 juni 2023 heeft de raad ingestemd met het raadsvoorstel Oprichting waarborgfonds Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's waarin wordt ingegaan op de evaluatiemomenten en de rol van de raad. https://ureka.utrecht.nl/app/instrument/raadsvoorstel-	04-09-2023

Lijst toezeggingen -moties-brieven VBF 14 september 2023 (inclusief voortgangsinformatie)

Nummer Toezegging	Agendapunt	Toezegging	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
					7916b6d9-c6a5-438e-8557-c12fd5d06420 Op 14 februari jl. heeft de VRU het voorstel voor oprichting van en deelname aan Stichting Waarborgfonds Veiligheidsregio's naar de gemeenteraden gestuurd met de uitnodiging om wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Het raadsvoorstel is ambtelijk in voorbereiding. Behandeling in de commissie VBF is voorzien op 11 mei.	

+

Openbare lijst van ingekomen stukken voor commissie VBF 14 september2023

Nummer	Ingekomen stuk	Afdoeningsvoorstel
1.	Ingekomen mail d.d. 1 juli 2023 over bezwaar namens UStG mbt Pride Jacobskerkhof 3 juni 2023	In handen stellen van het college en een afschrift richting raad
2.	Ingekomen mail d.d. 1 juli 2023 over bezwaar UStG en USB Verknipt	In handen stellen van het college en een afschrift richting raad

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

STVV Raadsvoorstel Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht

Beleidsveld	
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Dagelijks bestuur raad
Kenmerk	
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 3 lid 2 onder g Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het dagelijks bestuur van de raad stelt de raad voor te besluiten:

1. De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht en bijbehorende toelichting vast te stellen.

Het dagelijks bestuur van de raad

De griffier
Merel van Hall

De voorzitter
Pepijn Zwanenberg

Samenvatting

Naar aanleiding van twee recente aanvragen voor een raadgevend referendum blijken verschillende bepalingen in de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 (hierna: referendumverordening) technisch niet correct en/of niet in lijn met de bedoeling van het instrument, zoals door uw raad beoogd bij vaststelling van het betreffende initiatiefvoorstel. Door vaststelling van de geactualiseerde referendumverordening, sluit de verordening weer aan bij de praktijk van uitvoering en komt de juridische uitleg ervan overeen met de bedoeling. Naar aanleiding van drie recente adviezen ontvangt u voorliggend strekt ter vervanging.

Context

Aanleiding

Uit de ervaringen met twee recente referendumaanvragen blijkt dat het niet lukt om het doel van de referendumverordening te realiseren, namelijk het faciliteren van referenda voor inwoners op raadsbesluiten. De bedoeling en de juridische uitleg van de verordening lopen uiteen waardoor ruis ontstaat. Gelet op de relatie tussen inwoners en het bestuur is het van belang dat die ruis er niet is.

Zoals afgesproken in het dagelijks bestuur van de raad ontving uw raad, middels een raadsbrief, op 10 mei jl. een conceptversie van de geactualiseerde referendumverordening. In de brief stelt het college dat (technische) actualisatie nodig is om een zorgvuldige en navolgbare uitvoering van de referendumprocedure te borgen. Hierin volgt het college de adviezen van de referendumcommissie, die naar aanleiding van de referendumaanvraag over de RSU in 2021 stelt dat de huidige verordening op een aantal punten, waaronder de geldigheid van de ondersteuningsverklaringen, niet goed uitvoerbaar is. Naar aanleiding van de recente referendumaanvraag over het versneld invoeren van betaald parkeren adviseert de referendumcommissie een preciezere definiëring van het begrip raadsbesluit.

Ook het dagelijks bestuur van de raad heeft de werking van de huidige referendumverordening geëvalueerd. Een referendum is een politiek-bestuurlijk instrument dat past bij uw ambitie om inwoners invloed te geven op de lokale democratie. De invoering van de referendumverordening was zes jaar geleden zelfs een initiatief van uw raad en weerspiegelt uw visie op de lokale democratie in het algemeen en op invloed van inwoners in het bijzonder. Gelet op de bedoeling van uw raad bij invoering van de mogelijkheid voor een raadgevend referendum, concludeert het dagelijks bestuur dat diverse bepalingen in de verordening niet alleen technische, maar ook inhoudelijke aanpassing vereisen. Op 1 juni jl. heeft uw raad deze verordening ontvangen en toegevoegd aan de behandelvoorraad van de commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën.

Zoals afgesproken is naar aanleiding van deze verordening juridisch advies ingewonnen. Ook de referendumcommissie is om advies gevraagd en het college is verzocht om een toets op uitvoerbaarheid. In deze uitvoerbaarheidstoets reflecteert het college ook op de bedoeling van de verordening en deelt zij nieuwe inzichten ten aanzien van haar eigen concept. Alle adviezen (als bijlagen toegevoegd) zijn aanleiding om de verordening op diverse punten aan te scherpen. Ten opzichte van de versie van juni jl. kiest het dagelijks bestuur ervoor om onder ‘raadsbesluit’ alleen *aangenomen* besluiten te verstaan. Ook al komt het slechts sporadisch voor dat een raadsbesluit wordt verworpen (en in de praktijk betreft het vrijwel alleen initiatieven van raadsleden en inwoners), het dagelijks bestuur volgt hierin het advies van het college.

Juridische context

Van toepassing zijn artikel 108 Gemeentewet en artikel 147 ev Gemeentewet: de raad is bevoegd tot het vaststellen en wijzigen van verordeningen en is daarbij bevoegd tot het vaststellen of wijzigen van een verordening die de mogelijkheid voor een referendum inregelt.

Beslistermijn

Er is geen specifieke beslistermijn voorzien. Wel heeft het dagelijks bestuur van de raad, naar aanleiding van het meest recente verzoek en de wisselende juridische adviezen, afgesproken dat op korte termijn een nieuwe en eenduidige verordening moet worden vastgesteld. Verzoek was daarom dit voorstel meteen na de zomer te behandelen. Daarop heeft de commissie VBF voorliggend voorstel geagendeerd voor haar vergadering van 14 september 2023.

Beoogd effect
Actualisatie van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht brengt de juridische bepalingen in lijn met de bedoeling ervan en borgt de technische uitvoerbaarheid. Daarnaast wordt de relatie versterkt tussen de gemeenteraad en de door hem ingestelde referendumcommissie.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Op 10 mei jl. ontving uw raad de raadsbrief Actualisatie referendumverordening met een concept verordening. Vervolgens ontving uw raad op 1 juni jl. de verordening zoals geformuleerd door uw dagelijks bestuur, waarin de technische aanpassingen van het college zijn aangevuld met de inhoudelijke uitgangspunten van uw raad. In 2021 en 2023 ontving u meerdere adviezen van de referendumcommissie. In 2017 is de referendumverordening voor het laatst gewijzigd.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht en bijbehorende toelichting vast te stellen.
Argumenten	
1.1	Verduidelijking van het begrip 'raadsbesluit' (artikel 1:1) is noodzakelijk (aangepast naar aanleiding van het collegeadvies inzake uitvoerbaarheid).
	Bijgaande verordening hanteert de volgende definitie voor het begrip 'raadsbesluit', welke breder is dan het besluitbegrip zoals de Algemene wet bestuursrecht die hanteert: "een (schriftelijke) beslissing van de raad over een voorstel, met uitzondering van moties en niet aangenomen voorstellen." ~~Ook een niet aangenomen (verworpen) voorstel is een raadsbesluit in de zin van onderhavige verordening." Met deze definitie wordt een verworpen voorstel ook aangemerkt als een beslissing waarover een raadgevend referendum kan worden aangevraagd.~~ ~~Hoewel het slechts sporadisch voorkomt dat de raad een voorstel verwerpt (en in de praktijk betreft het initiatieven van raadsleden of inwoners), beslissing van de raad om een voorstel te verwerpen, kan immers dit ook gevolgen hebben voor inwoners. Ook als verandert een dergelijk besluit sec niets verandert in een bestaande situatie, dit kan dit voor inwoners nog steeds een ongewenst gevolg zijn waarover zij een referendum zouden willen houden.Daarom is het moment van en de plek van publicatie van een besluit (zoals deze verordening hanteert) gepreciseerd.~~
1.2	Verduidelijking van de referendabelheid van belastingen en tarieven (artikel 1:2, lid 2e) is noodzakelijk.
	Voorliggende verordening zondert "de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de hoogte van gemeentelijke tarieven of belastingen en het afschaffen van belastingen" uit van referendabele raadsbeslissingen. Een besluit over het afschaffen van een belasting is uitgezonderd, omdat ook dat direct financiële gevolgen heeft en van invloed is op de begroting. Het vaststellen van beleid over de invoering van tarieven en belastingen komt daarmee wel in aanmerking voor een referendum.
1.3	Anticiperen op de referendabelheid van raadsbesluiten in het kader van de Omgevingswet (artikel 1:2, lid 2f) is wenselijk (toegevoegd naar aanleiding van het juridisch advies).
	Voorliggende verordening zondert daarom de vaststelling of wijziging van het omgevingsplan, de vaststelling van de gevallen waarvoor het bindend adviesrecht van de raad geldt in geval van buitenplanse omgevingsactiviteiten en het bindend advies omtrent een buitenplanse omgevingsactiviteit uit van de raadsbesluiten waarover een raadgevend referendum kan worden aangevraagd.

1.4	De geldigheid van de ondersteuningsverklaringen (artikel 2:1, lid 2 en artikel 2:2, lid 2) verdient verduidelijking én aanpassing (aangescherpt naar aanleiding van het collegeadvies inzake uitvoerbaarheid).
	In voorliggende verordening zijn de eerste 1.000 handtekeningen, benodigd voor het inleidend verzoek, óók geldig voor het definitieve verzoek, waarvoor 10.000 handtekeningen nodig zijn. Dit is tot op heden nog niet het geval en wordt door indieners als een niet uit te leggen administratieve regel ervaren (burgers die een inleidend verzoek hebben gesteund, moeten weer opnieuw gevraagd worden om een ondersteuningsverklaring). Dit wordt nu veranderd. Echter, om geldig te zijn voor het inleidend verzoek en het definitieve verzoek moet de ondertekenaar van de ondersteuningsverklaring kiesgerechtigd zijn binnen de periode van de dag dat het raadsbesluit is gepubliceerd en de einddatum van de mogelijkheid tot het indienen van het definitieve verzoek.
1.5	Koppeling van de datum van het referendum aan een andere stemming is wenselijk (artikel 3:2) (toegevoegd naar aanleiding van het collegeadvies inzake uitvoerbaarheid).
	Gelet op de uitvoerbaarheid en kosten van een stemming en gelet op de opkomst zijn de tekstsuggesties van het college in de verordening verwerkt.
1.6	Verduidelijking van de bevoegdheid tot het vaststellen van de referendumvraag (artikel 3:3 lid 1) is noodzakelijk (aangescherpt naar aanleiding van het collegeadvies inzake uitvoerbaarheid).
	Omdat het referendum ziet op een raadsbesluit, is het evident dat de raad de referendumvraag vaststelt. Voordat de raad hiertoe overgaat raadpleegt hij ~~Bij formulering van de referendumvraag wordt de raad geadviseerd door~~ de referendumcommissie.
1.7	Versterking van de formele relatie tussen de gemeenteraad en de door hem ingestelde referendumcommissie is noodzakelijk (artikel 4:1 en artikel 4:2 lid 2) (aangepast naar aanleiding van het advies van de referendumcommissie).
	In aanvulling op het voorstel van het college om de referendumcommissie in te stellen als een commissie ex. artikel 84 Gemeentewet, stelt voorliggende verordening dat de raad ~~naast de leden, plaatsvervangende~~vijf leden aanwijst voor de referendumcommissie~~.~~, met een vergaderquorum van drie leden. Ook formaliseert deze verordening het contact tussen de gemeenteraad en de referendumcommissie, overeenkomstig het contact tussen de raad en Rekenkamer en tussen de raad en het Ombudsloket. De ondersteuning van de referendumcommissie, en daarmee de initiële ondersteuning van de indiener van een referendum, wordt belegd bij Raadsorganen. Ten slotte introduceert voorliggende verordening een vast contactmoment tussen de referendumcommissie en de CPR.
1.8	Opschorting van de genoemde termijnen gedurende recesperiodes is wenselijk (artikel 5:2) (toegevoegd naar aanleiding van het advies van de referendumcommissie).
	Recesweken, zoals vastgelegd in het vergaderschema van de raad, tellen niet mee in de termijnen voor indiening van een verzoek. Dit ten behoeve van zowel initiatiefnemers als de gemeentelijke interne werkwijze en besluitvorming voor de beoordeling van referendumverzoeken.

Financiën
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Vervolg
~~De gewijzigde concept Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht (incl. toelichting), zijnde voorliggend voorstel, wordt, zoals het college ook heeft aangegeven in de raadsbrief van 10 mei jl., aan het college voorgelegd voor een uitvoerbaarheidstoets. Daarnaast zal er een juridische toets worden uitgevoerd. Wanneer deze toetsen leiden tot aanpassing van de voorliggende verordening, zal de raad vóór inhoudelijk commissiebehandeling een Strekt ter Vervanging worden toegestuurd. De uitkomsten van de genoemde juridische toets en uitvoerbaarheidstoets door het college volgen zo spoedig mogelijk.~~

Na vaststelling door de raad wordt de verordening in het Gemeenteblad gepubliceerd.

Participatie
Ter voorbereiding op de technische en inhoudelijke aanpassingen van de verordening zijn de indieners van beide recente referendumaanvragen bevraagd over hun ervaringen met de werking van de vigerende verordening. De genoemde aandachtspunten zijn in dit voorstel verwerkt.

Communicatie
De nieuwe verordening wordt op de gebruikelijke wijze onder de aandacht gebracht, te weten via de website en sociale mediakanalen van de gemeenteraad.

Bijlagen
- STVV Concept Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht
- Toelichting bij Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht

Bijlagen informatief
- STVV Concept Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht (wijzigingen zichtbaar)
- Raadsbrief Actualisatie referendumverordening 10 mei 2023, incl. concept referendumverordening en advies referendumcommissie
- Concept Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht (wijzigingen zichtbaar)
- Toelichting bij Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht (wijzigingen zichtbaar)
- Memo HBR referendumverordening, 6 juli 2023
- Advies van de referendumcommissie over aangepaste concept verordening raadgevend referendum, 4 augustus 2023
- Raadsbrief Uitvoerbaarheid van het voorstel ‘verordening raadgevend referendum Utrecht’ 25 augustus 2023

~~Concept~~ Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de raad van 1 juni 2023;
- gelet op de artikelen 84, 149 en 154 van de Gemeentewet.
- gezien het advies van de referendumcommissie van 23 maart 2023 'Vernieuwde referendumverordening en nadere regel'

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Definities

- *centraal stembureau*: het stembureau dat voor de gemeenteraadsverkiezingen wordt ingesteld als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet;
- *college*: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht;
- *CPR*: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie, onder de naam Commissie Personeelszorg raadsorganen;
- *kiesgerechtigde*: diegene die stemrecht heeft voor de verkiezing van de leden van de raad;
- *raad*: de gemeenteraad van de gemeente Utrecht;
- *raadsbesluit*: een breder begrip dan bedoeld in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht: een schriftelijke beslissing van de raad, met uitzondering van moties en niet aangenomen voorstellen. ~~Ook een niet aangenomen (verworpen) voorstel is een raadsbesluit in de zin van onderhavige verordening.~~
- *raadgevend referendum*: volksraadpleging waarbij de kiesgerechtigden zich op initiatief van één of meer kiesgerechtigden kunnen uitspreken over een raadsbesluit;
- *referendumcommissie*: een commissie van advies en toezicht als bedoeld in artikel 84 van de Gemeentewet;
- *voorzitter centraal stembureau*: de burgemeester van de gemeente Utrecht als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet.

Artikel 1:2 Het raadgevend referendum

1. Een raadgevend referendum wordt gehouden als het inleidend verzoek en het daaropvolgend definitief verzoek zijn toegelaten.
2. Onderwerp van een raadgevend referendum is een raadsbesluit met uitzondering van besluiten:
   a. over individuele kwesties, zoals benoemingen, schorsingen, kwijtscheldingen of schenkingen;
   b. tot vaststelling of wijziging van ~~de~~ een rechtspositionele regeling;
   c. over de vaststelling, wijziging of intrekking van de arbeidsvoorwaardelijke regelingen en daaruit voortvloeiende besluiten met betrekking tot de griffier en de medewerkers in dienst van de raad;
   d. over de hoogte van geldelijke voorzieningen voor politieke ambtsdragers, gewezen politieke ambtsdragers en hun nabestaanden;
   e. over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de hoogte van gemeentelijke tarieven of belastingen en het afschaffen van belastingen;
   f. tot vaststelling, wijziging of intrekking van een bestemmingsplan, voorbereidingsbesluiten, beheersverordening, verklaring van geen bedenkingen benodigd voor (wabo-)projectbesluiten en het exploitatieplan, de vaststelling of wijziging van het omgevingsplan, de vaststelling van de gevallen waarvoor het bindend adviesrecht van de raad geldt in geval van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten en het bindend advies omtrent een buitenplanse omgevingsactiviteit;
   g. in het kader van deze verordening;
   h. inzake bezwaar- of beroepsprocedures of rechtsgedingen;
   i. in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
   j. als bedoeld in artikel 3, tweede lid, onder a van de Wet algemene regels herindeling;
   k. ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waarbij de raad geen beleidsvrijheid heeft;
   l. waarbij naar het oordeel van de raad geen raadgevend referendum kan worden gehouden in verband met dringende redenen;
   m. in het kader van geheimhouding;
   n. in het kader van de Wet open overheid;
   o. over het interne functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en ombudsloket, alsmede alle daarmee samenhangende reglementen en verordeningen;

p. die naar het oordeel van de raad hun grondslag vinden in een eerder genomen besluit waarover een raadgevend referendum is of kon worden gehouden;
q. waarbij op grond van artikel 6, tweede lid, Huisvestingswet afstemming is vereist met de Woningmarktregio en de uitvoering op regionaal niveau gelijkluidend is.

Artikel 1:3 Inwerkingtreding

1. Een raadsbesluit waarover een raadgevend referendum kan worden gehouden, treedt in werking vijf weken na de dag van publicatie van de raadsbesluit.
2. De termijn, genoemd in het eerste lid, schort op met ingang van de dag nadat een besluit bedoeld in artikel 2:6, eerste lid, is genomen om een inleidend verzoek toe te laten. De opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij het gepubliceerde raadsbesluit en vermeldt de reden van opschorting.
3. De opschorting, genoemd in het tweede lid, eindigt op de dag nadat:
   a. de termijn, genoemd in artikel 2:2, derde lid voor het indienen van een definitief verzoek is verstreken en binnen die termijn geen definitief verzoek is ingediend;
   b. een besluit, bedoeld in artikel 2:6, eerste lid, is genomen tot afwijzing van het definitieve verzoek;
   c. het centraal stembureau heeft vastgesteld dat de uitslag van een raadgevend referendum niet heeft geleid tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing van het raadsbesluit en de raad hiervan in kennis heeft gesteld als bedoeld in artikel 3:4, derde lid;
   ~~c.~~d. de raad heeft besloten het raadsbesluit waarover het raadgevend referendum is gehouden in te trekken en/of een gewijzigd raadsbesluit heeft genomen.
4. Het beëindigen van de opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij het gepubliceerde raadsbesluit en vermeldt de reden van beëindiging.

Artikel 1:4 Directe inwerkingtreding van referendabele raadsbesluiten

1. Indien de inwerkingtreding van een raadsbesluit waarover een raadgevend referendum kan worden gehouden, geen uitstel kan lijden, kan onder verwijzing naar dit artikel in het raadsbesluit de inwerkingtreding in afwijking van artikel 1:3 worden geregeld, onverminderd de mogelijkheid om over het raadsbesluit een raadgevend referendum te houden.

2. Indien over een raadsbesluit als bedoeld in het eerste lid een raadgevend referendum wordt gehouden en ~~onherroepelijk~~ is vastgesteld dat dit heeft geleid tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing van het raadsbesluit, vergadert de raad zo spoedig mogelijk over het reeds in werking getreden raadsbesluit. De raad kan het college opdracht geven tot voorbereiding van een raadsvoorstel tot intrekking van het raadsbesluit en, indien gewenst, een nieuw te nemen raadsbesluit.

Hoofdstuk 2 Van verzoek tot besluit

Artikel 2:1 Stap 1: het inleidend verzoek

1. Iedere kiesgerechtigde kan schriftelijk of elektronisch een inleidend verzoek tot het houden van een raadgevend referendum indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de raad hierover.
2. Een inleidend verzoek ~~tot het houden van een raadgevend referendum~~ wordt ondersteund door ten minste 1.000 geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden.
3. Het inleidend verzoek ~~kan worden ingediend vanaf het moment dat de raad zijn besluit heeft genomen en~~ moet zijn ingediend uiterlijk drie weken na de dag waarop het raadsbesluit is gepubliceerd in het openbare raadsinformatiesysteem op www.utrecht.nl.
4. Geldige ondersteuningsverklaringen behorend bij een inleidend verzoek zijn tevens geldend in het geval een toegelaten inleidend verzoek wordt gevolgd door een definitief verzoek.

Artikel 2:2 Stap 2: het definitieve verzoek

1. Nadat het inleidend verzoek is toegelaten, kan iedere kiesgerechtigde schriftelijk of elektronisch een definitief verzoek tot het houden van een raadgevend referendum indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de raad hierover.
2. Een definitief verzoek ~~tot het houden van een raadgevend referendum~~ wordt ondersteund door ten minste 10.000 geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden, waaronder mede begrepen de geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden behorende bij het inleidende verzoek. Iemand moet kiesgerechtigd zijn binnen de periode van de dag dat het raadsbesluit is gepubliceerd en de einddatum van de mogelijkheid tot het indienen van het definitieve verzoek.

3. Het definitieve verzoek moet zijn ingediend uiterlijk zes weken na de dag waarop de voorzitter van het centraal stembureau het besluit tot het toelaten van het inleidend verzoek bekend heeft gemaakt.

Artikel 2:3 De ondersteuningsverklaringen

1. Een kiesgerechtigde mag maximaal één ondersteuningsverklaring indienen.
2. Een ondersteuningsverklaring mag schriftelijk of elektronisch worden ingediend.
3. Een ondersteuningsverklaring bevat de voorletters, achternaam, adres, woonplaats en geboortedatum van de kiesgerechtigde. ~~Naast deze gegevens bevat een ondersteuningsverklaring een handtekening van de kiesgerechtigde.~~
4. Ongeldig is een ondersteuningsverklaring die:
   a. is ingediend na afloop van ~~buiten~~ de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn;
   b. afkomstig is van een persoon die niet kiesgerechtigd is; of:
   c. niet volledig en feitelijk juist is ingevuld.

Artikel 2:4 Beoordeling van het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. Het verzoek wordt afgewezen als:
   a. het een raadsbesluit betreft dat is uitgezonderd als bedoeld in artikel 1:2, tweede lid;
   b. het aantal geldige ondersteuningsverklaringen minder bedraagt dan vereist is voor het betreffende verzoek;
   c. het is ingediend door een niet-kiesgerechtigde; of:
   d. het is ingediend buiten de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn.

Artikel 2:5 Steekproef geldigheid ondersteuningsverklaringen definitieve verzoek

1. Ondersteuningsverklaringen die niet op grond van artikel 2:4, tweede lid, onderdeel a, ongeldig zijn verklaard, worden gecontroleerd via een steekproef. De steekproef wordt getrokken uit alle geldige ondersteuningsverklaringen op één lijst als één groep, waarbij de kans voor elke geldige ondersteuningsverklaring om deel uit te maken van de steekproef even groot is.
2. De omvang van de steekproef wordt bepaald aan de hand van de volgende formule: $S = (4147{,}36 \times Y) / (4146{,}36 + Y)$, waarbij:

S = het aantal ondersteuningsverklaringen dat voor een steekproef is geselecteerd;
Y = het totaal aantal ondersteuningsverklaringen dat niet op grond van artikel 2:4, tweede lid, sub a ongeldig is verklaard.

3. De ondersteuningsverklaringen die worden gebruikt voor de steekproef worden op aselecte wijze geselecteerd.
4. Het aantal in de steekproef aangemerkte ondersteuningsverklaringen wordt uitgedrukt als een percentage van het totaal aantal geverifieerde ondersteuningsverklaringen.
5. Het totaal aantal geldige ondersteuningsverklaringen is het totaal aantal ondersteuningsverklaringen die niet op grond van artikel 2:4, tweede lid, ongeldig zijn verklaard, vermenigvuldigd met het percentage, bedoeld in het vierde lid.

Artikel 2:6 Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. De voorzitter van het centraal stembureau besluit of een verzoek wordt toegelaten of afgewezen binnen twee weken na de dag waarop het verzoek is ingediend.
2. Indien de voorzitter van het centraal stembureau advies van de referendumcommissie verzoekt, wordt dit advies uiterlijk binnen twee dagen na ontvangst van het inleidend of definitief verzoek bij de referendumcommissie ingediend.
3. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de indiener van het verzoek en de gemeenteraad gelijktijdig hierover en maakt het besluit vervolgens zo spoedig mogelijk openbaar op de gemeentelijke website

Artikel 2:7 Subsidie

Op grond van de Algemene subsidieverordening gemeente Utrecht kan het college nadere regels stellen ten aanzien van de subsidiëring van activiteiten ter ondersteuning van het publieke debat en de meningsvorming over het onderwerp waarop het referendum betrekking heeft.

Hoofdstuk 3 Procedure voorbereiding, stemming en uitslag

Artikel 3:1 De Kieswet is zoveel mogelijk van toepassing

Op de procedure ter voorbereiding, stemming en uitslag van het raadgevend referendum zijn bepalingen uit de hoofdstukken E, paragrafen 2, 3 en 5, J, L, N, paragrafen 1 en 4, Na en P, paragrafen 1 en 4 van de Kieswet zo veel mogelijk van

overeenkomstige toepassing, voor zover bij of krachtens deze verordening niet anders is bepaald, met dien verstande dat ‘de dag van de kandidaatstelling’ in de van de overeenkomstige toepassing zijnde bepalingen uit de Kieswet gelezen wordt als ‘de vierenveertigste dag voor de dag van de stemming’.

Artikel 3:2 Datum stemming

1. Het college bepaalt de dag waarop de stemming over het raadgevend referendum wordt gehouden.

~~1.~~2. De dag van de stemming wordt in beginsel gecombineerd met de eerstvolgende stemming voor:

~~2. Als dag van stemming wordt een woensdag aangewezen binnen een termijn die aanvangt op de vijfentachtigste dag en eindigt zes maanden na de dag waarop de voorzitter van het centraal stembureau het besluit heeft genomen tot toelating van het definitieve verzoek. Als dag van stemming kan geen algemeen erkende feestdag of dag in juli of augustus worden aangewezen.~~

~~3. Als binnen de in het tweede lid bedoelde termijn een stemming plaatsvindt voor:~~

   a. een verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
   b. een verkiezing voor de leden van provinciale staten van Utrecht;
   c. een verkiezing voor de leden van het algemene bestuur van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden of van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht;
   d. een verkiezing voor de leden van de raad;
   e. een verkiezing voor de leden van het Europees Parlement, of;
   f. een ander raadgevend referendum op basis van deze verordening.~~,~~

3. Indien in een kalenderjaar geen reguliere verkiezing wordt gehouden, wordt als de dag van stemming een dag aangewezen binnen een termijn die aanvangt vier maanden en eindigt na zes maanden na de dag waarop de voorzitter van het centraal stembureau het besluit heeft genomen tot toelating van het definitieve verzoek. Als dag van de stemming kan geen algemeen erkende feestdag of dag in juli of augustus worden aangewezen.

   ~~wordt de dag van die stemming aangewezen als dag van de stemming voor het raadgevend referendum.~~

Artikel 3:3 Referendumvraag

1. De raad stelt zo spoedig mogelijk na het toelaten van het definitieve verzoek de referendumvraag vast. Dit doet de raad nadat de referendumcommissie heeft geadviseerd over de referendumvraag. De raad verzoekt de

referendumcommissie zo spoedig mogelijk na het toelaten van het definitieve verzoek om dit advies.

2. Aan kiesgerechtigden wordt voorgelegd of zij voor of tegen de geformuleerde referendumvraag zijn. Deze vraag kan ook betrekking hebben op (een) afzonderlijk(e) onderde(e)l(en) van de raadsbesluit als het verzoek zich slechts daarop richt.
3. De referendumvraag met de antwoordmogelijkheden wordt aan het adres van de kiesgerechtigden bezorgd.

Artikel 3:4 Vaststelling uitslag

1. Het centraal stembureau berekent de uitslag van het raadgevend referendum en geeft aan hoeveel stemmen voor en tegen de referendumvraag zijn uitgebracht alsmede het aantal blanco en ongeldige stemmen en het aantal stemmen bij volmacht.
2. Het centraal stembureau stelt vast of een meerderheid voor dan wel tegen de referendumvraag heeft gestemd waarbij blanco en ongeldige stemmen buiten beschouwing worden gelaten.
3. Het centraal stembureau stuurt het proces-verbaal met de uitslag onverwijld toe aan de raad waarna het proces-verbaal met de uitslag zo spoedig mogelijk wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website.

Artikel 3:5 Vervolg uitslag

1. Als de uitslag van het raadgevend referendum afwijzend is, vergadert de raad zo spoedig mogelijk over het gevolg van de uitslag en het al dan niet inwerkingtreden van het betwiste raadsbesluit. De raad kan het college opdracht geven tot voorbereiding van een nieuw te nemen raadsbesluit.
2. Als de uitslag van het raadgevend referendum niet afwijzend is, treedt ~~de~~ het raadsbesluit in werking zoals bepaald in artikel 1:3, derde lid, aanhef en onderdeel c.

Hoofdstuk 4 Referendumcommissie

Artikel 4:1 Samenstelling

1. De raad stelt een referendumcommissie in en benoemt haar leden ~~en plaatsvervangend leden~~ op voorstel van het dagelijks bestuur van de raad.
2. De referendumcommissie bestaat uit ~~drie~~ vijf leden; deze ~~drie~~ vijf leden kiezen uit hun midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter.

3. De selectiecommissie doet een voorstel aan het dagelijks bestuur van de raad. De selectiecommissie bestaat uit de leden van de CPR, bijgestaan door de griffier van de raad.
4. Geen (plaatsvervangend) lid kunnen worden personen die tot vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming:
    a. lid zijn geweest van het college,
    b. een politieke functie hebben uitgeoefend in de gemeente Utrecht, of
    c. ambtenaar zijn geweest in dienst van de gemeente Utrecht.
5. Het dagelijks bestuur doet bij het voorstel een verklaring van elke kandidaat met:
    a. De mededeling dat hij de benoeming als lid van de referendumcommissie zal aanvaarden;
    b. Een overzicht van de (openbare) hoofd- en nevenfuncties die hij bekleedt;
    c. Een verklaring in voorkomende gevallen ook naderhand per ommegaande het overzicht van hoofd- en nevenfuncties te actualiseren door dit te melden aan de griffier van de raad.
6. Het dagelijks bestuur doet bij het voorstel tevens:
    a. Een Verklaring Omtrent het Gedrag;
    b. Een positief bevonden achtergrondonderzoek.
7. Benoeming van de leden en plaatsvervangende leden vindt plaats voor een periode van zes jaar, waarna de mogelijkheid bestaat van een eenmalige herbenoeming voor eenzelfde periode.
8. De voorzitter stelt in overleg de leden van de referendumcommissie een rooster van aftreden vast zodat wordt voorkomen dat meerdere leden van de referendumcommissie in één keer zullen aftreden.
9. Een (plaatsvervangend) lid van de referendumcommissie kan ieder moment ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan de voorzitter van de raad.
10. De raad kan een (plaatsvervangend) lid van de referendumcommissie ontslaan wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid, andere zwaarwegende gronden, indien hij naar het oordeel van de raad ernstig nadeel toebrengt aan het in hem gestelde vertrouwen of indien hij door ziekte of gebreken blijvend ongeschikt is zijn commissielidmaatschap te vervullen. Omtrent het voornemen tot ontslag wordt de betrokkene gehoord door de CPR.
11. De leden van de referendumcommissie ontvangen een vergoeding op grond van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
12. Het secretariaat van de referendumcommissie wordt vervuld door een ambtelijk secretaris. De secretaris wordt aangewezen door de raad en staat bij de vervulling van zijn taak onder leiding van de voorzitter van de referendumcommissie.

13. De CPR onderhoudt namens de raad het contact met de referendumcommissie en voert ten minste jaarlijks een gesprek met de voorzitter respectievelijk de voorzitter en de leden van de referendumcommissie over het functioneren van de referendumcommissie en de uitvoering van haar taken.
14. De referendumcommissie stelt elk jaar vóór 1 april een verslag op van zijn werkzaamheden over het voorafgaande jaar.

Artikel 4:2 Advies en toezicht

1. De referendumcommissie kan op eigen initiatief of op verzoek van de raad, de voorzitter van het centraal stembureau of het college advies uitbrengen over aanpassingen van deze verordening, over de referendabelheid van raadsbesluiten, over de bij de referenda en referendumverzoeken te volgen procedure, de referendumvraag en alle overige zaken die het raadgevend referendum betreffen en die zij van belang acht.
2. De referendumcommissie kan vergaderen en besluiten nemen wanneer minimaal drie leden aanwezig zijn.
2.3. De referendumcommissie ~~brengt advies uit binnen een termijn van vier weken met inachtneming van een minimumtermijn van twee weken.~~krijgt minimaal een termijn van twee weken voor het uitbrengen van het gevraagde advies. Het gevraagd advies dient uiterlijk binnen vier weken gereed te zijn, tenzij sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 2:6 lid 2. In dat geval brengt de referendumcommissie binnen tien dagen na ontvangst van het verzoek haar advies uit.
3.4. Het advies wordt door de referendumcommissie gelijktijdig gedeeld met raad, de voorzitter van het centraal stembureau en het college.
4.5. De raad en het college stellen aan de referendumcommissie de voor de advisering benodigde stukken onverwijld ter beschikking.
5.6. De referendumcommissie houdt toezicht op de uitvoering van deze verordening en het neutrale karakter van de door het college te verstrekken voorlichting over het raadgevend referendum.

Artikel 4:3 Klachten

1. De referendumcommissie behandelt klachten in het kader van de toezichtstaak zoals genoemd in artikel 4:2, ~~vijfde~~ zesde lid.
2. De referendumcommissie brengt terstond advies uit als een ingediende klacht zo ernstig is, dat de gedraging of de publicatie waarop de klacht betrekking heeft, moet worden gestaakt.
3. Voor het onderzoek in het kader van de klachtbehandeling kan de referendumcommissie alle informatie die zij nodig acht, opvragen bij het

college, voorzitter van het centraal stembureau en de raad. Zij verlenen de referendumcommissie terstond iedere medewerking.

4. De hoorzitting voor de behandeling van klachten is openbaar.
5. De klager of zijn gemachtigde wordt ten minste twee weken voordat de hoorzitting van de referendumcommissie plaatsvindt, schriftelijk uitgenodigd om aldaar aanwezig te zijn.
6. De voorzitter van de referendumcommissie kan leden van het college dan wel ambtenaren of anderen uitnodigen aanwezig te zijn op de hoorzitting om informatie te verstrekken.
7. Aan een hoorzitting nemen ten minste twee leden van de referendumcommissie deel.
8. De referendumcommissie beraadslaagt achter gesloten deuren over de gegrondheid van de klacht.
9. De referendumcommissie neemt binnen vier weken na ontvangst van de klacht een schriftelijke beslissing en zendt dit onverwijld toe aan de klager of dienst gemachtigde alsmede aan de beklaagde.
10. De referendumcommissie maakt de beslissing op de klacht openbaar, tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.

Artikel 4:4 Vergadering en openbaarmaking

1. De referendumcommissie vergadert in beslotenheid.
2. De adviezen van de referendumcommissie zijn openbaar tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.
3. Indien er sprake is van een advies op verzoek van de raad, voorzitter van het centraal stembureau of het college kunnen nadere afspraken worden gemaakt met de referendumcommissie over het moment van openbaarmaking, tenzij het openbaar belang zich daartegen verzet als bedoeld in het tweede lid van dit artikel.
4. Het advies van de referendumcommissie als bedoeld in artikel 3:3 eerste lid wordt openbaar met de vaststelling van de referendumvraag.

Hoofdstuk 5 Straf- en slotbepalingen

Artikel 5:1 Strafbepaling

Met een hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie wordt gestraft degene die:

a. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen namaakt of vervalst met het oogmerk deze als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;

b. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen die hij zelf heeft nagemaakt of vervalst of waarvan de valsheid of vervalsing hem, toen hij deze ontving, bekend was, opzettelijk als echt en onvervalst gebruikt of door anderen doet gebruiken;

c. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen voorhanden heeft met het oogmerk deze wederrechtelijk te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;

d. als gemachtigde stemt voor een persoon, wetende dat deze is overleden;

e. door gift of belofte een kiesgerechtigde omkoopt om volmacht te geven tot het uitbrengen van zijn stem;

f. stelselmatig personen aanspreekt of anderszins persoonlijk benadert ten einde hen te bewegen het formulier op hun stempas, bestemd voor het stemmen bij volmacht, te ondertekenen en deze kaart af te geven.

Artikel 5:2 Termijnen

1. Ten aanzien van alle in deze verordening genoemde termijnen, met uitzondering van de termijnen genoemd in artikel 3:2, geldt dat deze exclusief recesweken van de raad zijn.

Artikel 5:32 Overgangsbepalingen

1. Op een reeds lopende referendumprocedure is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 van toepassing.
2. De leden van de referendumcommissie die op grond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 door de raad zijn benoemd, worden geacht tevens te zijn benoemd in de referendumcommissie op grond van deze verordening, zulks voor de zittingsperiode zoals in hun benoemingbesluit is aangegeven.

Artikel 5:43 Intrekking

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 wordt ingetrokken.

Artikel 5:54 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking de dag na bekendmaking in het gemeenteblad.

Artikel 5:65 Citeertitel
Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>.

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Merel van Hall

Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de raad van 1 juni 2023;
- gelet op de artikelen 84, 149 en 154 van de Gemeentewet.
- gezien het advies van de referendumcommissie van 23 maart 2023 'Vernieuwde referendumverordening en nadere regel'

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Definities

- *centraal stembureau*: het stembureau dat voor de gemeenteraadsverkiezingen wordt ingesteld als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet;
- *college*: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht;
- *CPR*: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie, onder de naam Commissie Personeelszorg raadsorganen;
- *kiesgerechtigde*: diegene die stemrecht heeft voor de verkiezing van de leden van de raad;
- *raad*: de gemeenteraad van de gemeente Utrecht;
- *raadsbesluit*: een breder begrip dan bedoeld in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht: een schriftelijke beslissing van de raad, met uitzondering van moties en niet aangenomen voorstellen.
- *raadgevend referendum*: volksraadpleging waarbij de kiesgerechtigden zich op initiatief van één of meer kiesgerechtigden kunnen uitspreken over een raadsbesluit;
- *referendumcommissie*: een commissie van advies en toezicht als bedoeld in artikel 84 van de Gemeentewet;
- *voorzitter centraal stembureau*: de burgemeester van de gemeente Utrecht als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet.

Artikel 1:2 Het raadgevend referendum

1. Een raadgevend referendum wordt gehouden als het inleidend verzoek en het daaropvolgend definitief verzoek zijn toegelaten.
2. Onderwerp van een raadgevend referendum is een raadsbesluit met uitzondering van besluiten:
   a. over individuele kwesties, zoals benoemingen, schorsingen, kwijtscheldingen of schenkingen;
   b. tot vaststelling of wijziging van een rechtspositionele regeling;
   c. over de vaststelling, wijziging of intrekking van de arbeidsvoorwaardelijke regelingen en daaruit voortvloeiende besluiten met betrekking tot de griffier en de medewerkers in dienst van de raad;
   d. over de hoogte van geldelijke voorzieningen voor politieke ambtsdragers, gewezen politieke ambtsdragers en hun nabestaanden;
   e. over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de hoogte van gemeentelijke tarieven of belastingen en het afschaffen van belastingen;
   f. tot vaststelling, wijziging of intrekking van een bestemmingsplan, voorbereidingsbesluiten, beheersverordening, verklaring van geen bedenkingen benodigd voor (wabo-)projectbesluiten en het exploitatieplan, de vaststelling of wijziging van het omgevingsplan, de vaststelling van de gevallen waarvoor het bindend adviesrecht van de raad geldt in geval van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten en het bindend advies omtrent een buitenplanse omgevingsactiviteit;
   g. in het kader van deze verordening;
   h. inzake bezwaar- of beroepsprocedures of rechtsgedingen;
   i. in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
   j. als bedoeld in artikel 3, tweede lid, onder a van de Wet algemene regels herindeling;
   k. ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waarbij de raad geen beleidsvrijheid heeft;
   l. waarbij naar het oordeel van de raad geen raadgevend referendum kan worden gehouden in verband met dringende redenen;
   m. in het kader van geheimhouding;
   n. in het kader van de Wet open overheid;
   o. over het interne functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en ombudsloket, alsmede alle daarmee samenhangende reglementen en verordeningen;
   p. die naar het oordeel van de raad hun grondslag vinden in een eerder genomen besluit waarover een raadgevend referendum is of kon worden gehouden;

q. waarbij op grond van artikel 6, tweede lid, Huisvestingswet afstemming is vereist met de Woningmarktregio en de uitvoering op regionaal niveau gelijkluidend is.

Artikel 1:3 Inwerkingtreding

1. Een raadsbesluit waarover een raadgevend referendum kan worden gehouden, treedt in werking vijf weken na de dag van publicatie van de raadsbesluit.
2. De termijn, genoemd in het eerste lid, schort op met ingang van de dag nadat een besluit bedoeld in artikel 2:6, eerste lid, is genomen om een inleidend verzoek toe te laten. De opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij het gepubliceerde raadsbesluit en vermeldt de reden van opschorting.
3. De opschorting, genoemd in het tweede lid, eindigt op de dag nadat:
   a. de termijn, genoemd in artikel 2:2, derde lid voor het indienen van een definitief verzoek is verstreken en binnen die termijn geen definitief verzoek is ingediend;
   b. een besluit, bedoeld in artikel 2:6, eerste lid, is genomen tot afwijzing van het definitieve verzoek;
   c. het centraal stembureau heeft vastgesteld dat de uitslag van een raadgevend referendum niet heeft geleid tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing van het raadsbesluit en de raad hiervan in kennis heeft gesteld als bedoeld in artikel 3:4, derde lid;
   d. de raad heeft besloten het raadsbesluit waarover het raadgevend referendum is gehouden in te trekken en/of een gewijzigd raadsbesluit heeft genomen.
4. Het beëindigen van de opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij het gepubliceerde raadsbesluit en vermeldt de reden van beëindiging.

Artikel 1:4 Directe inwerkingtreding van referendabele raadsbesluiten

1. Indien de inwerkingtreding van een raadsbesluit waarover een raadgevend referendum kan worden gehouden, geen uitstel kan lijden, kan onder verwijzing naar dit artikel in het raadsbesluit de inwerkingtreding in afwijking van artikel 1:3 worden geregeld, onverminderd de mogelijkheid om over het raadsbesluit een raadgevend referendum te houden.
2. Indien over een raadsbesluit als bedoeld in het eerste lid een raadgevend referendum wordt gehouden en is vastgesteld dat dit heeft geleid tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing van het raadsbesluit, vergadert de raad zo spoedig mogelijk over het reeds in werking getreden raadsbesluit. De raad

kan het college opdracht geven tot voorbereiding van een raadsvoorstel tot intrekking van het raadsbesluit en, indien gewenst, een nieuw te nemen raadsbesluit.

Hoofdstuk 2 Van verzoek tot besluit

Artikel 2:1 Stap 1: het inleidend verzoek

1. Iedere kiesgerechtigde kan schriftelijk of elektronisch een inleidend verzoek tot het houden van een raadgevend referendum indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de raad hierover.
2. Een inleidend verzoek wordt ondersteund door ten minste 1.000 geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden.
3. Het inleidend verzoek moet zijn ingediend uiterlijk drie weken na de dag waarop het raadsbesluit is gepubliceerd in het openbare raadsinformatiesysteem op www.utrecht.nl.
4. Geldige ondersteuningsverklaringen behorend bij een inleidend verzoek zijn tevens geldend in het geval een toegelaten inleidend verzoek wordt gevolgd door een definitief verzoek.

Artikel 2:2 Stap 2: het definitieve verzoek

1. Nadat het inleidend verzoek is toegelaten, kan iedere kiesgerechtigde schriftelijk of elektronisch een definitief verzoek tot het houden van een raadgevend referendum indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de raad hierover.
2. Een definitief verzoek wordt ondersteund door ten minste 10.000 geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden, waaronder mede begrepen de geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden behorende bij het inleidende verzoek. Iemand moet kiesgerechtigd zijn binnen de periode van de dag dat het raadsbesluit is gepubliceerd en de einddatum van de mogelijkheid tot het indienen van het definitieve verzoek.
3. Het definitieve verzoek moet zijn ingediend uiterlijk zes weken na de dag waarop de voorzitter van het centraal stembureau het besluit tot het toelaten van het inleidend verzoek bekend heeft gemaakt.

Artikel 2:3 De ondersteuningsverklaringen

1. Een kiesgerechtigde mag maximaal één ondersteuningsverklaring indienen.

2. Een ondersteuningsverklaring mag schriftelijk of elektronisch worden ingediend.
3. Een ondersteuningsverklaring bevat de voorletters, achternaam, adres, woonplaats en geboortedatum van de kiesgerechtigde.
4. Ongeldig is een ondersteuningsverklaring die:
   a. is ingediend na afloop van de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn;
   b. afkomstig is van een persoon die niet kiesgerechtigd is; of:
   c. niet volledig en feitelijk juist is ingevuld.

Artikel 2:4 Beoordeling van het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. Het verzoek wordt afgewezen als:
   a. het een raadsbesluit betreft dat is uitgezonderd als bedoeld in artikel 1:2, tweede lid;
   b. het aantal geldige ondersteuningsverklaringen minder bedraagt dan vereist is voor het betreffende verzoek;
   c. het is ingediend door een niet-kiesgerechtigde; of:
   d. het is ingediend buiten de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn.

Artikel 2:5 Steekproef geldigheid ondersteuningsverklaringen definitieve verzoek

1. Ondersteuningsverklaringen die niet op grond van artikel 2:4, tweede lid, onderdeel a, ongeldig zijn verklaard, worden gecontroleerd via een steekproef. De steekproef wordt getrokken uit alle geldige ondersteuningsverklaringen op één lijst als één groep, waarbij de kans voor elke geldige ondersteuningsverklaring om deel uit te maken van de steekproef even groot is.
2. De omvang van de steekproef wordt bepaald aan de hand van de volgende formule: $S = (4147{,}36 \times Y) / (4146{,}36 + Y)$, waarbij:
   S = het aantal ondersteuningsverklaringen dat voor een steekproef is geselecteerd;
   Y = het totaal aantal ondersteuningsverklaringen dat niet op grond van artikel 2:4, tweede lid, sub a ongeldig is verklaard.
3. De ondersteuningsverklaringen die worden gebruikt voor de steekproef worden op aselecte wijze geselecteerd.
4. Het aantal in de steekproef aangemerkte ondersteuningsverklaringen wordt uitgedrukt als een percentage van het totaal aantal geverifieerde ondersteuningsverklaringen.

5. Het totaal aantal geldige ondersteuningsverklaringen is het totaal aantal ondersteuningsverklaringen die niet op grond van artikel 2:4, tweede lid, ongeldig zijn verklaard, vermenigvuldigd met het percentage, bedoeld in het vierde lid.

Artikel 2:6 Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. De voorzitter van het centraal stembureau besluit of een verzoek wordt toegelaten of afgewezen binnen twee weken na de dag waarop het verzoek is ingediend.
2. Indien de voorzitter van het centraal stembureau advies van de referendumcommissie verzoekt, wordt dit advies uiterlijk binnen twee dagen na ontvangst van het inleidend of definitief verzoek bij de referendumcommissie ingediend.
3. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de indiener van het verzoek en de gemeenteraad gelijktijdig hierover en maakt het besluit vervolgens zo spoedig mogelijk openbaar op de gemeentelijke website

Artikel 2:7 Subsidie

Op grond van de Algemene subsidieverordening gemeente Utrecht kan het college nadere regels stellen ten aanzien van de subsidiëring van activiteiten ter ondersteuning van het publieke debat en de meningsvorming over het onderwerp waarop het referendum betrekking heeft.

Hoofdstuk 3 Procedure voorbereiding, stemming en uitslag

Artikel 3:1 De Kieswet is zoveel mogelijk van toepassing

Op de procedure ter voorbereiding, stemming en uitslag van het raadgevend referendum zijn bepalingen uit de hoofdstukken E, paragrafen 2, 3 en 5, J, L, N, paragrafen 1 en 4, Na en P, paragrafen 1 en 4 van de Kieswet zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing, voor zover bij of krachtens deze verordening niet anders is bepaald, met dien verstande dat ‘de dag van de kandidaatstelling’ in de van de overeenkomstige toepassing zijnde bepalingen uit de Kieswet gelezen wordt als ‘de vierenveertigste dag voor de dag van de stemming’.

Artikel 3:2 Datum stemming

1. Het college bepaalt de dag waarop de stemming over het raadgevend referendum wordt gehouden.

2. De dag van de stemming wordt in beginsel gecombineerd met de eerstvolgende stemming voor:
    a. een verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
    b. een verkiezing voor de leden van provinciale staten van Utrecht;
    c. een verkiezing voor de leden van het algemene bestuur van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden of van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht;
    d. een verkiezing voor de leden van de raad;
    e. een verkiezing voor de leden van het Europees Parlement, of;
    f. een ander raadgevend referendum op basis van deze verordening.
3. Indien in een kalenderjaar geen reguliere verkiezing wordt gehouden, wordt als de dag van stemming een dag aangewezen binnen een termijn die aanvangt vier maanden en eindigt na zes maanden na de dag waarop de voorzitter van het centraal stembureau het besluit heeft genomen tot toelating van het definitieve verzoek. Als dag van de stemming kan geen algemeen erkende feestdag of dag in juli of augustus worden aangewezen.

Artikel 3:3 Referendumvraag

1. De raad stelt zo spoedig mogelijk na het toelaten van het definitieve verzoek de referendumvraag vast. Dit doet de raad nadat de referendumcommissie heeft geadviseerd over de referendumvraag. De raad verzoekt de referendumcommissie zo spoedig mogelijk na het toelaten van het definitieve verzoek om dit advies.
2. Aan kiesgerechtigden wordt voorgelegd of zij voor of tegen de geformuleerde referendumvraag zijn. Deze vraag kan ook betrekking hebben op (een) afzonderlijk(e) onderde(e)l(en) van de raadsbesluit als het verzoek zich slechts daarop richt.
3. De referendumvraag met de antwoordmogelijkheden wordt aan het adres van de kiesgerechtigden bezorgd.

Artikel 3:4 Vaststelling uitslag

1. Het centraal stembureau berekent de uitslag van het raadgevend referendum en geeft aan hoeveel stemmen voor en tegen de referendumvraag zijn uitgebracht alsmede het aantal blanco en ongeldige stemmen en het aantal stemmen bij volmacht.
2. Het centraal stembureau stelt vast of een meerderheid voor dan wel tegen de referendumvraag heeft gestemd waarbij blanco en ongeldige stemmen buiten beschouwing worden gelaten.

3. Het centraal stembureau stuurt het proces-verbaal met de uitslag onverwijld toe aan de raad waarna het proces-verbaal met de uitslag zo spoedig mogelijk wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website.

Artikel 3:5 Vervolg uitslag

1. Als de uitslag van het raadgevend referendum afwijzend is, vergadert de raad zo spoedig mogelijk over het gevolg van de uitslag en het al dan niet inwerkingtreden van het betwiste raadsbesluit. De raad kan het college opdracht geven tot voorbereiding van een nieuw te nemen raadsbesluit.
2. Als de uitslag van het raadgevend referendum niet afwijzend is, treedt het raadsbesluit in werking zoals bepaald in artikel 1:3, derde lid, aanhef en onderdeel c.

Hoofdstuk 4 Referendumcommissie

Artikel 4:1 Samenstelling

1. De raad stelt een referendumcommissie in en benoemt haar leden op voorstel van het dagelijks bestuur van de raad.
2. De referendumcommissie bestaat uit vijf leden; deze vijf leden kiezen uit hun midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter.
3. De selectiecommissie doet een voorstel aan het dagelijks bestuur van de raad. De selectiecommissie bestaat uit de leden van de CPR, bijgestaan door de griffier van de raad.
4. Geen (plaatsvervangend) lid kunnen worden personen die tot vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming:
    a. lid zijn geweest van het college,
    b. een politieke functie hebben uitgeoefend in de gemeente Utrecht, of
    c. ambtenaar zijn geweest in dienst van de gemeente Utrecht.
5. Het dagelijks bestuur doet bij het voorstel een verklaring van elke kandidaat met:
    a. De mededeling dat hij de benoeming als lid van de referendumcommissie zal aanvaarden;
    b. Een overzicht van de (openbare) hoofd- en nevenfuncties die hij bekleedt;
    c. Een verklaring in voorkomende gevallen ook naderhand per ommegaande het overzicht van hoofd- en nevenfuncties te actualiseren door dit te melden aan de griffier van de raad.
6. Het dagelijks bestuur doet bij het voorstel tevens:
    a. Een Verklaring Omtrent het Gedrag;

b. Een positief bevonden achtergrondonderzoek.

7. Benoeming van de leden en plaatsvervangende leden vindt plaats voor een periode van zes jaar, waarna de mogelijkheid bestaat van een eenmalige herbenoeming voor eenzelfde periode.
8. De voorzitter stelt in overleg de leden van de referendumcommissie een rooster van aftreden vast zodat wordt voorkomen dat meerdere leden van de referendumcommissie in één keer zullen aftreden.
9. Een (plaatsvervangend) lid van de referendumcommissie kan ieder moment ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan de voorzitter van de raad.
10. De raad kan een (plaatsvervangend) lid van de referendumcommissie ontslaan wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid, andere zwaarwegende gronden, indien hij naar het oordeel van de raad ernstig nadeel toebrengt aan het in hem gestelde vertrouwen of indien hij door ziekte of gebreken blijvend ongeschikt is zijn commissielidmaatschap te vervullen. Omtrent het voornemen tot ontslag wordt de betrokkene gehoord door de CPR.
11. De leden van de referendumcommissie ontvangen een vergoeding op grond van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
12. Het secretariaat van de referendumcommissie wordt vervuld door een ambtelijk secretaris. De secretaris wordt aangewezen door de raad en staat bij de vervulling van zijn taak onder leiding van de voorzitter van de referendumcommissie.
13. De CPR onderhoudt namens de raad het contact met de referendumcommissie en voert ten minste jaarlijks een gesprek met de voorzitter respectievelijk de voorzitter en de leden van de referendumcommissie over het functioneren van de referendumcommissie en de uitvoering van haar taken.
14. De referendumcommissie stelt elk jaar vóór 1 april een verslag op van zijn werkzaamheden over het voorafgaande jaar.

Artikel 4:2 Advies en toezicht

1. De referendumcommissie kan op eigen initiatief of op verzoek van de raad, de voorzitter van het centraal stembureau of het college advies uitbrengen over aanpassingen van deze verordening, over de referendabelheid van raadsbesluiten, over de bij de referenda en referendumverzoeken te volgen procedure, de referendumvraag en alle overige zaken die het raadgevend referendum betreffen en die zij van belang acht.
2. De referendumcommissie kan vergaderen en besluiten nemen wanneer minimaal drie leden aanwezig zijn.

3. De referendumcommissie krijgt minimaal een termijn van twee weken voor het uitbrengen van het gevraagde advies. Het gevraagd advies dient uiterlijk binnen vier weken gereed te zijn, tenzij sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 2:6 lid 2. In dat geval brengt de referendumcommissie binnen tien dagen na ontvangst van het verzoek haar advies uit.
4. Het advies wordt door de referendumcommissie gelijktijdig gedeeld met raad, de voorzitter van het centraal stembureau en het college.
5. De raad en het college stellen aan de referendumcommissie de voor de advisering benodigde stukken onverwijld ter beschikking.
6. De referendumcommissie houdt toezicht op de uitvoering van deze verordening en het neutrale karakter van de door het college te verstrekken voorlichting over het raadgevend referendum.

Artikel 4:3 Klachten

1. De referendumcommissie behandelt klachten in het kader van de toezichtstaak zoals genoemd in artikel 4:2, zesde lid.
2. De referendumcommissie brengt terstond advies uit als een ingediende klacht zo ernstig is, dat de gedraging of de publicatie waarop de klacht betrekking heeft, moet worden gestaakt.
3. Voor het onderzoek in het kader van de klachtbehandeling kan de referendumcommissie alle informatie die zij nodig acht, opvragen bij het college, voorzitter van het centraal stembureau en de raad. Zij verlenen de referendumcommissie terstond iedere medewerking.
4. De hoorzitting voor de behandeling van klachten is openbaar.
5. De klager of zijn gemachtigde wordt ten minste twee weken voordat de hoorzitting van de referendumcommissie plaatsvindt, schriftelijk uitgenodigd om aldaar aanwezig te zijn.
6. De voorzitter van de referendumcommissie kan leden van het college dan wel ambtenaren of anderen uitnodigen aanwezig te zijn op de hoorzitting om informatie te verstrekken.
7. Aan een hoorzitting nemen ten minste twee leden van de referendumcommissie deel.
8. De referendumcommissie beraadslaagt achter gesloten deuren over de gegrondheid van de klacht.
9. De referendumcommissie neemt binnen vier weken na ontvangst van de klacht een schriftelijke beslissing en zendt dit onverwijld toe aan de klager of dienst gemachtigde alsmede aan de beklaagde.
10. De referendumcommissie maakt de beslissing op de klacht openbaar, tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking

in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.

Artikel 4:4 Vergadering en openbaarmaking

1. De referendumcommissie vergadert in beslotenheid.
2. De adviezen van de referendumcommissie zijn openbaar tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.
3. Indien er sprake is van een advies op verzoek van de raad, voorzitter van het centraal stembureau of het college kunnen nadere afspraken worden gemaakt met de referendumcommissie over het moment van openbaarmaking, tenzij het openbaar belang zich daartegen verzet als bedoeld in het tweede lid van dit artikel.
4. Het advies van de referendumcommissie als bedoeld in artikel 3:3 eerste lid wordt openbaar met de vaststelling van de referendumvraag.

Hoofdstuk 5 Straf- en slotbepalingen

Artikel 5:1 Strafbepaling

Met een hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie wordt gestraft degene die:

a. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen namaakt of vervalst met het oogmerk deze als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;

b. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen die hij zelf heeft nagemaakt of vervalst of waarvan de valsheid of vervalsing hem, toen hij deze ontving, bekend was, opzettelijk als echt en onvervalst gebruikt of door anderen doet gebruiken;

c. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen voorhanden heeft met het oogmerk deze wederrechtelijk te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;

d. als gemachtigde stemt voor een persoon, wetende dat deze is overleden;

e. door gift of belofte een kiesgerechtigde omkoopt om volmacht te geven tot het uitbrengen van zijn stem;

f. stelselmatig personen aanspreekt of anderszins persoonlijk benadert ten einde hen te bewegen het formulier op hun stempas, bestemd voor het stemmen bij volmacht, te ondertekenen en deze kaart af te geven.

Artikel 5:2 Termijnen

1. Ten aanzien van alle in deze verordening genoemde termijnen, met uitzondering van de termijnen genoemd in artikel 3:2, geldt dat deze exclusief recesweken van de raad zijn.

Artikel 5:3 Overgangsbepalingen

1. Op een reeds lopende referendumprocedure is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 van toepassing.
2. De leden van de referendumcommissie die op grond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 door de raad zijn benoemd, worden geacht tevens te zijn benoemd in de referendumcommissie op grond van deze verordening, zulks voor de zittingsperiode zoals in hun benoemingbesluit is aangegeven.

Artikel 5:4 Intrekking

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 wordt ingetrokken.

Artikel 5:5 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking de dag na bekendmaking in het gemeenteblad.

Artikel 5:6 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>.

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Merel van Hall

Informatieve toelichting bij Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht

Algemeen

Wettelijk kader

Op grond van de bepalingen in de Grondwet en de Gemeentewet hebben gemeenten de mogelijkheid tot het houden van een referendum over een genomen besluit. Gemeenten zijn vrij in hoe ze dit regelen zolang dit niet tegen de wet, zoals de Grondwet en de Gemeentewet ingaat.

Correctief referendum: referendum na een raadsbesluit

De termen ‘correctief’ en ‘niet correctief’ geven aan op welk moment in het besluitvormingsproces het referendum plaatsvindt. Het raadgevend referendum in deze verordening is een referendum dat na besluitvorming in de raad plaatsvindt. De gemeente Utrecht kiest daarmee voor een correctief referendum. Dat wil zeggen dat in Utrecht een referendum kan worden gehouden over een genomen raadbesluit.

Geen bindende werking

Een referendum is een advies van kiesgerechtigden aan de raad over een genomen besluit. Bindende referenda zijn niet toegestaan. De raad kan zich niet van tevoren binden aan de uitspraak van het referendum.

Bevoegdheid

De bevoegdheid van de raad om een referendumverordening vast te stellen, vloeit voort uit de artikelen 147 en 149 van de Gemeentewet. Deze bepalingen geven de raad een algemene verordenende bevoegdheid.

Samenloop met inspraak

Onderwerpen waarover referenda kunnen worden gehouden, zijn vaak reeds via wettelijk bepaalde inspraakmogelijkheden aan de inwoners voorgelegd. Een referendum kan niet in de plaats treden van voorgeschreven inspraakmogelijkheden.

Het wel of niet houden van een referendum heeft geen invloed op de voorgeschreven inspraakprocedures.

Initiatief tot het houden van een raadgevend referendum

Kiesgerechtigden kunnen het initiatief nemen tot het indienen van een verzoek tot houden van een raadgevend referendum.

ARTIKELSGEWIJZE toelichting

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Definities

Kiesgerechtigde

Degenen die kiesgerechtigd zijn voor de gemeenteraadsverkiezing zijn ook gerechtigd om een inleidend en definitief verzoek in te dienen. Daarnaast mogen kiesgerechtigden een ondersteuningsverklaring indienen ter ondersteuning van een verzoek. De artikelen B3 tot en met B6 en D1, D6, eerste lid, onderdeel a, D7, D8, D9 aanhef en onderdeel b en D10, Kieswet zijn hierbij van toepassing.

De Kieswet is op meer onderdelen van de verordening van toepassing. Zie daarvoor ook de toelichting bij hoofdstuk 3.

Raadgevend referendum

Deze verordening gaat uit van een raadgevend referendum op initiatief van een kiesgerechtigde over een genomen raadsbesluit. Dit geeft aan dat het moet gaan om besluiten die behoren tot de bevoegdheid van de raad. Een raadgevend referendum kan dus niet worden gehouden over besluiten die behoren tot de bevoegdheid van de burgemeester of van het college van burgemeester en wethouders. Een raadgevend referendum kan evenmin worden gehouden indien daarmee een eventuele opgelegde geheimhouding wordt geschonden.

Raadsbesluit in de zin van deze verordening: een breed begrip

Alleen schriftelijke beslissingen van de raad over een voorstel kunnen onderwerp van een raadgevend referendum zijn. Dit is expliciet een bredere definitie dan het besluitbegrip als vastgelegd in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht. Niet van belang is of het besluit is gericht op een (rechts)gevolg. Ook een besluit van de raad over bijvoorbeeld een visiedocument is referendabel. . Moties en verworpen (niet aangenomen) voorstellen vallen niet onder de definitie. Een motie is een korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waardoor een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken.

Zie ook de toelichting bij artikel 3:3.

Voorzitter centraal stembureau

De voorzitter van het centraal stembureau is krachtens publiekrecht ingesteld en heeft middels attributie ook bevoegdheden gekregen. De voorzitter van het centraal stembureau is daarmee een bestuursorgaan. De voorzitter van het centraal stembureau kan over enkele technisch-juridische zaken beslissingen nemen.

Artikel 1:2 Onderwerp

Een raadgevend referendum kan zich niet uitstrekken tot buiten het grondgebied van de gemeente waarin een raadgevend referendum wordt gehouden.

Een aantal raadsbesluiten is uitgezonderd. Hierover kan dus geen raadgevend referendum worden gehouden. Deze uitzonderingen staan in het tweede lid van dit artikel. Een aantal van de uitzonderingen behoeft een nadere toelichting.

Onderdeel a

Aanwijzingsbesluiten waarin een concrete functionaris wordt aangewezen wordt eveneens gezien als een individuele kwestie en valt daarmee onder deze uitzonderingsgrond.

Onderdeel e

In verband met het budgetrecht van de raad zijn raadsbesluiten in het kader van de gemeentelijke begroting, de voorjaarsnota en de gemeentelijke jaarrekening uitgezonderd. Daarnaast is de vaststelling van de hoogte van gemeentelijke tarieven en belastingen opgenomen als uitzonderingsgrond. Een besluit over het afschaffen van een belasting is eveneens uitgezonderd omdat dat direct financiële gevolgen heeft en van invloed is op de begroting. Een besluit over het vaststellen van beleid over de invoering of het beperken van tarieven en belastingen komt wel in aanmerking voor een referendum.

Onderdeel f

Onder bestemmingsplan wordt mede verstaan een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor zover het de ruimtelijke ordening betreft. Vooruitlopend op de komst van het omgevingsplan en de Omgevingswet kunnen gemeenten experimenteren met het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. Het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte is een experiment onder de werking van de Crisis- en herstelwet.

Het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte betreft één integraal plan, waarin niet alleen regels over 'goede ruimtelijke ordening' zijn opgenomen, maar waar net als onder de Omgevingswet de fysieke leefomgeving centraal staat. Dit betekent dat in het plan regels kunnen worden opgenomen over o.a. het waarborgen van de veiligheid, gezondheid, milieu, welstand, natuurbescherming en duurzaamheid. Zo kan de overheid zich voorbereiden op de integrale aanpak die met het omgevingsplan zal zijn vereist.

Ook de besluiten van de raad op grond van de Omgevingswet zijn vooruitlopend op de inwerkingtreding van die wet al in de verordening opgenomen.

Onderdeel i

Deze uitzondering regelt onder andere dat besluiten tot toetreding, uittreding, wijziging en zienswijzen van een gemeenschappelijke regeling niet referendabel zijn. Aangezien de gemeentelijke begroting en jaarrekening uitgesloten zijn van een raadgevend referendum (*sub e*) is het logisch ook de (financiële) stukken van gemeenschappelijke regelingen uit te sluiten van een raadgevend referendum. Onderdeel i moet zodanig worden geïnterpreteerd dat alle stukken van gemeenschappelijke regelingen waarvoor een raadsbesluit nodig is, onder de uitzondering valt. Er heerst namelijk bij het bestuurlijk besluitvormingsproces van dergelijke stukken een zeer grote tijdsdruk die ook bij herhaling vraagt om maatwerk en medewerking van bestuurders.

Onderdeel k

De raad neemt soms besluiten omdat hogere regelgeving dat vereist of mogelijk maakt. Als de raad daarbij geen beleidsvrijheid heeft, dan is er ook geen ruimte om een raadgevend referendum over dergelijke besluiten te houden.

Onderdeel l

Een beroep op deze uitzonderingsgrond vergt een expliciete belangenafweging van de raad met een zware motiveringsplicht. Het belang van het raadsbesluit moet zwaarder wegen dan het belang van de mogelijkheid om een raadgevend referendum te houden. De referendumcommissie heeft overigens een belangrijke rol bij de advisering over de toepassing van met name deze uitzonderingsgrond. Omdat de raad beoordelingsvrijheid heeft, toetst de rechter terughoudend (ECLI:NL:RVS:2014:1402). Zie verder voor de toepassing van een vergelijkbare maar ruimere uitzonderingsgrond ECLI:NL:RVS:2017:2878: de raad kon in redelijkheid tot het oordeel komen dat het inleidend verzoek moest worden afgewezen. In ECLI:NL:RBNHO:2017:11154 oordeelde de rechter dat de raad niet afdoende had gemotiveerd dat er dringende redenen waren. De vrees voor de gevolgen van de uitslag werd niet als reden aanvaard. Ook in ECLI:NL:RBZUT:2011:BQ8972, had de raad niet afdoende gemotiveerd waarom er zwaarwegende redenen waren om geen referendum te houden. De rechter overwoog bovendien dat het simpele ontbreken van politieke bereidheid om een referendum te houden zich niet verhoudt met de aard van het referendum.

Een dringende reden zou kunnen zijn dat het belang van het raadgevend referendum naar oordeel van de raad niet opweegt tegen de verantwoordelijkheid van de raad voor kwetsbare groepen en hun plaats in de samenleving. Raadsbesluiten waarbij deze verantwoordelijkheid speelt, vloeien vaak voort uit wet- en regelgeving waarin kwetsbare groepen de doelgroep zijn of waarin de raad een verantwoordelijkheid heeft voor de uitvoering van zorg, opvang en huisvesting en een stelselverantwoordelijkheid heeft voor voorzieningen Bij kwetsbare groepen kan gedacht worden aan:

- Iedereen die zorg, opvang of groepshuisvesting nodig heeft op basis van de genoemde gemeentelijke regelgeving (en hogere wet- en regelgeving), waartoe te rekenen (niet limitatief):
  - Vluchtelingen;
  - Daklozen;
  - Kwetsbare personen waarbij sprake is van een combinatie van verslaving, licht verstandelijke beperking of psychiatrische problematiek;
  - Uitstromers uit instituties (psychiatrie, verslavingsklinieken, detentie).

Een andere reden zou kunnen zijn dat de besluitvorming het uitstel van een raadgevend referendum niet kan lijden, bijvoorbeeld omdat besluitvorming nodig is om het hoofd te kunnen bieden aan plotselinge (onwenselijke) ontwikkelingen of omdat besluitvorming noodzakelijkerwijs volgt uit eerdere besluitvorming.

Onder een dringende redenen wordt mede verstaan de situatie waarbij de uitvoering niet kan worden uitgesteld vanwege spoedeisende gemeentelijke belang. Spoedeisendheid kan bijvoorbeeld aan de orde zijn in het kader van openbare orde en veiligheid. Denk hierbij aan de bekrachtiging van een noodverordening.

Het te laat beginnen met (de voorbereiding van) het besluitvormingsproces valt niet onder deze uitzonderingsgrond, tenzij sprake is van overmacht.

Onderdeel m

De uitzonderingsgrond ziet toe op besluiten vanwege geheimhouding. Besluiten alleen vanwege opleggen/opheffen/voortzetten van geheimhouding zijn hiermee niet referendabel. Een referendum over een beslispunt dat geheim is kan evenmin.

Onderdeel o

De uitzonderingsgrond ziet toe op bijvoorbeeld het reglement van orde, gedragscodes en werkwijzen van raadscommissies. Deze uitzonderingsgrond omvat tenminste besluiten van de raad op grond van de volgende artikelen uit de Gemeentewet: 15, derde lid, 16, 33, derde lid, 41c, tweede lid, 60, eerste lid, 69, tweede lid, 81, eerste lid, 82, 83, 84, 95, eerste en tweede lid, 96, eerste en tweede lid, 97, 107, eerste lid, 107a, tweede lid, 155a.

Onderdeel q

Het gaat hierbij om raadsbesluiten waarbij op grond van artikel 6, tweede lid van de Huisvestingswet is vereist dat deze in regionaal verband zijn afgestemd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de huisvestingsverordening. De Huisvestingswet vereist namelijk regionale afstemming bij de totstandkoming van de huisvestingsverordening. De woningmarktregio Utrecht bestaat uit 17 gemeenten, die werken met een gelijkluidende tekst van de Huisvestingsverordening, waardoor afwijkingen per gemeente onwenselijk zijn, met name voor de uitvoeringsorganisaties. Bijvoorbeeld voor de woonruimteverdeling is het van belang dat een verordening of een wijziging daarvan in alle regiogemeenten gelijk in werking treedt. Er is namelijk sprake van een samenhangend regionaal stelsel.

Artikel 1:3 Inwerkingtreding

Eerste lid

Deze bepaling stelt de inwerkingtreding van een genomen raadsbesluit waarover een raadgevend referendum gehouden kan worden, uit.

Het raadsbesluit wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website in het openbare gedeelte van het raadsinformatiesysteem. Iedereen kan er dan kennis van nemen en kiesgerechtigden krijgen de tijd om een eventueel inleidend verzoek tot het houden van een raadgevend referendum in te dienen. Komt er geen inleidend verzoek of wordt dat verzoek afgewezen, dan treedt het besluit alsnog in werking 5 weken na de dag waarop het is gepubliceerd.

Tweede lid

Dit lid regelt dat de inwerkingtreding van een raadsbesluit verder wordt uitgesteld (opgeschort) als een inleidend verzoek tot het houden van een raadgevend referendum is toegelaten.

Derde lid

Op een aantal momenten waarop duidelijk is dat het referendumproces geen verder vervolg krijgt, kan een raadsbesluit alsnog in werking treden. De onderdelen a en b van dit lid voorzien hierin. Op het moment dat de opschorting van de inwerkingtredingstermijn eindigt, treedt het betreffende raadsbesluit alsnog in werking. Onderdeel c voorziet in inwerkingtreding als duidelijk is dat de uitslag van het raadgevend referendum niet heeft geleid tot een afwijzende uitspraak (ofwel er is 'voor' het raadsbesluit gestemd). In dat geval eindigt de opschorting niet onmiddellijk nadat het centraal stembureau die uitslag heeft vastgesteld, maar pas nadat de raad van die uitslag in kennis is gesteld en de beëindiging van de opschorting bekend is gemaakt.

Indien een raadgevend referendum is gehouden en de uitspraak is afwijzend (oftewel er is 'tegen' het raadsbesluit gestemd), dient gekeken te worden naar artikel 3:5, tweede lid. In deze situatie is het namelijk aan de raad om te bepalen welk gevolg wordt gegeven aan de raadgevende uitspraak en kan de raad het college vervolgens verzoeken om een nieuw te nemen raadsbesluit voor te bereiden.

Artikel 1:4 Directe inwerkingtreding van een referendabele raadsbesluiten

Dit artikel regelt de directe inwerkingtreding van een raadsbesluit, maar waarbij het recht op het initiatief voor een raadgevend referendum blijft behouden. Een beroep op dit artikel kan worden gedaan indien er sprake is van een (uitzonderlijke) omstandigheid waardoor de uitvoering van een besluit niet kan worden uitgesteld met vijf weken. Bijvoorbeeld omdat anders fatale termijnen zouden worden overschreden.

Hoofdstuk 2 Van verzoek tot besluit

Artikel 2:1 Het inleidend verzoek

Om een raadgevend referendum te kunnen houden is de eerste stap om een inleidend verzoek in te dienen dat wordt ondersteund door minimaal 1.000 ondersteuningsverklaringen.

Iedere kiesgerechtigde kan een inleidend verzoek indienen. Zowel het inleidend verzoek als de daarbij behorende ondersteuningsverklaringen kunnen schriftelijk of elektronisch worden ingediend. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen een ondersteuningsverklaring op papier of digitale ondersteuningsverklaring via bijvoorbeeld petities.nl. Er wordt in de referendumverordening geen keuze gemaakt voor een specifieke methode.

Een inleidend verzoek, inclusief de daarbij behorende ondersteuningsverklaringen, moet uiterlijk drie weken na de dag dat het formele raadsbesluit is gepubliceerd, zijn ingediend. Hiermee wordt het raadsbesluit bedoeld dat is voorzien van de handtekeningen van de griffier en de voorzitter van de raad.

Het raadsbesluit wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website (www.utrecht.nl) in het openbare gedeelte van het raadsinformatiesysteem.

Rekenvoorbeeld:

1 maart: raad neemt raadsbesluit tijdens de raadsvergadering. Vanaf dit moment kunnen de ondersteuningsverklaringen worden verzameld.

3 maart: publicatie van het formele raadsbesluit zichtbaar via utrecht.nl (zie raadsbesluit met een datum in de titel).

4 maart: start indieningstermijn inleidend verzoek.

25 maart: laatste mogelijkheid om het inleidend verzoek met bijbehorende ondersteuningsverklaringen in te dienen (gelijk aan 3 weken na publicatie raadsbesluit).

De ondersteuningsverklaringen zijn onderdeel van het inleidend verzoek.

Artikel 2:2 Het definitieve verzoek

Indien het inleidend verzoek is toegelaten, kan een definitief verzoek worden ingediend. Het definitieve verzoek hoeft niet te worden ingediend door dezelfde indiener die het inleidend verzoek heeft ingediend. Het definitieve verzoek dient te worden ondersteund door minimaal 10.000 ondersteuningsverklaringen. De geldige ondersteuningsverklaringen van het inleidende verzoek mogen hierbij worden meegenomen. Dat betekent dat de ondersteuningsverklaringen behorende bij het inleidend verzoek meetellen voor de ondersteuning van het definitief verzoek. De

kiesgerechtigden die het inleidende verzoek gesteund hebben hoeven derhalve niet opnieuw hun steun te betuigen en opnieuw een ondersteuningsverklaring in te dienen. Iemand moet kiesgerechtigd zijn binnen de periode van de dag dat het raadsbesluit is gepubliceerd en de einddatum van de mogelijkheid tot het indienen van het definitieve verzoek.

Een definitief verzoek, inclusief de daarbij behorende ondersteuningsverklaringen, moet uiterlijk zes weken nadat het besluit tot het toelaten van het inleidend verzoek is bekendgemaakt, worden ingediend. De datum van bekendmaking is de dag nadat het besluit is verzonden naar de indiener(s) van het definitieve verzoek.

Rekenvoorbeeld:

1 april: besluit tot toelaten is verzonden naar de indiener(s) van het inleidend verzoek.

2 april: start indieningstermijn definitief verzoek.

14 mei: laatste mogelijkheid om het definitieve verzoek in te dienen.

Verder gelden dezelfde opmerkingen zoals genoemd in de toelichting bij artikel 2:1.

Artikel 2:3 De ondersteuningsverklaringen

Iedere kiesgerechtigde mag één ondersteuningsverklaring indienen ter ondersteuning van een inleidend en een definitief verzoek. Omdat de ondersteuningsverklaring van een kiesgerechtigde bij een inleidend verzoek ook geldt voor een daarop volgens definitief verzoek, mag een kiesgerechtigde die een inleidend verzoek heeft gesteund, niet een opnieuw een ondersteuningsverklaring indienen bij een daarop volgend definitief verzoek. Om tevens geldend te zijn voor het definitieve verzoek moet deze tevens kiesgerechtigd zijn in de periode tot de einddatum van de mogelijkheid tot het indienen van het definitieve verzoek. De ingevulde persoonsgegevens moeten precies overeenkomen met de persoonsgegevens zoals in het paspoort of een daaraan gelijkgesteld document zijn vermeld.

De verzamelde ondersteuningsverklaringen maken onderdeel uit van het verzoek en worden als één geheel ingediend bij de voorzitter van het centraal stembureau. Als een verzoek is ingediend, maar binnen de gestelde indieningstermijn er toch nog ondersteuningsverklaringen volgen, mogen deze apart worden nagestuurd.

Artikel 2:4 Beoordeling van het inleidend verzoek en definitieve verzoek

Zowel het verzoek als de ondersteuningsverklaringen worden beoordeeld. Indien sprake is van één van de situaties genoemd in het eerste lid, wordt het verzoek afgewezen en is de beoordeling van de ondersteuningsverklaringen niet aan de orde.

De ondersteuningsverklaring moet volledig en feitelijk juist zijn ingevuld. Een spelfout in bijvoorbeeld het adres is geen feitelijke onjuistheid. Een volledig en feitelijk juist ingevulde ondersteuningsverklaring is niet automatisch een geldige ondersteuningsverklaring. De persoonsgegevens moeten wel helemaal correct zijn ingevuld.

Artikel 2:5 Steekproef ondersteuningsverklaringen definitieve verzoek

Voor de beoordeling van de ondersteuningsverklaringen behorende bij het definitieve verzoek, wordt een steekproef onder de ondersteuningsverklaringen gehouden. De verschillende mogelijkheden voor een ondersteuningsverklaring, elektronisch of op papier, moet dezelfde kans hebben deel uit te maken van de steekproef. De grootte van de steekproef wordt zodanig bepaald zodat met 99% zekerheid bij een foutmarge van 2% met de steekproef een uitspraak kan worden gedaan over het totaal van de ondersteuningsverklaringen.

De ondersteuningsverklaringen die niet binnen de gestelde termijn zijn ingediend zijn ongeldig en worden niet meegenomen in de steekproef. Stel er zijn dan nog 12.000 op tijd ingediende ondersteuningsverklaringen over, dan ziet de berekening er als volgt uit. (4147,36 x 12.000) / (4146.36 + 12.000) = 3083. Een steekproef wordt dus gehouden onder minimaal 3083 ondersteuningsverklaringen.

Stel, van de 3083 ondersteuningsverklaringen zijn er 2700 geldig verklaard. Met 99% zekerheid kan er worden geconcludeerd dat er 10.509 geldige ondersteuningsverklaringen zijn, bij een fout van 210 (2% van 10.509). Dit is

berekend aan de hand van de volgende formule: 2700 / 3083 x 12.000 = 10.509. Dus het aantal geldige ondersteuningsverklaringen na de beoordeling gedeeld door het aantal ondersteuningsverklaringen geselecteerd voor de steekproef vermenigvuldigd met het totaal aantal tijdig ingediende ondersteuningsverklaringen.

In de fase van het inleidend verzoek is er niet gekozen voor een steekproef. Het gaat daarbij immers om een beperkt aantal van 1000 geldige ondersteuningsverklaringen. In de situatie waarbij bijvoorbeeld 2000 ondersteuningsverklaringen worden ingediend, kan de controle worden gestopt zodra is geconstateerd dat er 1000 geldige ondersteuningsverklaringen zijn ingediend.

Artikel 2:6 Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek

De voorzitter van het centraal stembureau kan een verzoek alleen toelaten of afwijzen op grond van de regels zoals vastgesteld in deze verordening. Er is dus geen inhoudelijke afwegingsruimte. Het besluit is dus alleen gebaseerd op de geldigheid van het verzoek en het aantal geldige ondersteuningsverklaringen.

Het besluit wordt bekendgemaakt aan de indiener(s) van het verzoek. Nadat het besluit is bekendgemaakt, wordt op de gemeentelijke website gecommuniceerd over het besluit zodat eenieder kennis kan nemen van het besluit.

Het besluit van de voorzitter van het centraal stembureau is een besluit in de zin van 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dat betekent dat bezwaar en/of beroep tegen het besluit kan worden ingediend. De reguliere procedure uit de Awb wordt hierbij gevolgd.

Als een definitief verzoek is toegelaten, wordt een raadgevend referendum gehouden. Zie ook artikel 1:2, eerste lid.

Hoofdstuk 3 Procedure voorbereiding, stemming en uitslag

Artikel 3:1 Procedure voorbereiding, stemming, uitslagbepaling en bekendmaking

Het ligt voor de hand om voor de procedures rond de voorbereiding, stemming en uitslag van een raadgevend referendum aan te sluiten bij de Kieswet, waar dat mogelijk is. Vandaar dat een aantal onderdelen uit de Kieswet zo veel mogelijk van

overeenkomstige toepassing worden verklaard, voor zover de verordening niet anders regelt. Het gaat onder andere om relevante bepalingen over:

- de instelling en bemensing van stembureaus (hoofdstuk E);
- de stemming, waaronder de inrichting van het stemlokaal en het uitbrengen van de stem (hoofdstuk J);
- de mogelijkheid om te stemmen bij volmacht (hoofdstuk L);
- de telling van de stemmen (hoofdstuk N);
- de taken van het gemeentelijk stembureau (hoofdstuk Na);
- de werkzaamheden van het centraal stembureau ten behoeve van de vaststelling en bekendmaking van de uitslag (hoofdstuk P).

Het van overeenkomstige toepassing zijn van onderdelen van de Kieswet, betekent dat de relevante bepalingen gelezen moeten worden in het kader van deze verordening. Vaak ligt dat voor de hand. Zo wordt in het kader van deze verordening ‘raadgevend referendum’ bedoeld waar de Kieswet verwijst naar ‘verkiezing’. Alleen ligt dit minder voor de hand daar waar ‘de dag van de kandidaatstelling’ gelezen moet worden als ‘de vierenveertigste dag voor de dag van stemming’, vandaar dat die leeswijze expliciet is vermeld in het artikel.

Artikel 3:2 Datum stemming

Het college bepaalt de dag van de stemming. Dit artikel bepaalt waar het college rekening mee moet houden bij het bepalen van die datum. Het gaat daarbij vooral om praktische en financiële redenen, bijvoorbeeld omdat het organiseren van een raadgevend referendum tijd kost, maar ook omdat het verstandig is om rekening te houden met de zomervakantie. Uitgangspunt is dat een stemming over een referendum tegelijk met een reguliere verkiezing wordt gehouden. Op die manier kunnen de kosten van het organiseren van een raadgevend referendum zo laag mogelijk worden gehouden. Ook is de kans groter dat mensen dan gaan stemmen.

Over de datum van de stemming wordt gecommuniceerd op de gemeentelijke website.

Artikel 3:3 Referendumvraag

De referendumvraag wordt door de raad vastgesteld. De referendumvraag kan luiden: bent u ‘voor’ of ‘tegen’ gevolgd door de titel van het raadsbesluit. De referendumvraag kan ook betrekking hebben op een gedeelte van het raadsbesluit,

bijvoorbeeld een specifiek onderdeel van een door de raad vastgestelde visie. De antwoorden staan vast, namelijk ‘voor’ of ‘tegen’.

Het komt voor dat een raadsvoorstel uit meerdere beslispunten bestaat. Deze beslispunten zijn afzonderlijke raadsbesluiten en kunnen dus afzonderlijk referendabel zijn. Per beslispunt moet daarom aan de hand van de criteria uit de verordening beoordeeld en aangegeven worden of het besluit al dan niet referendabel is. Waar dat nodig is, zal bij het aanbieden aan de raad een raadsvoorstel opgesplitst worden in referendabele en niet-referendabele besluiten. Als alle beslispunten in een raadsvoorstel referendabel zijn, wat in de meeste gevallen zo zal zijn, is het niet nodig een raadsvoorstel op te splitsen. In de praktijk komt het voor dat er meerdere raadsbesluiten in één document staan. Als dit om ‘losse’ raadsbesluiten gaat, kan het raadgevend referendum zien op één van deze raadsbesluiten.

Voordat de raad de referendumvraag vaststelt, verzoekt de raad de referendumcommissie om hierover te adviseren. Zie over de adviestaak van de referendumcommissie ook artikel 4:2.

De referendumvraag wordt gecommuniceerd via de gemeentelijke communicatiekanalen zoals www.utrecht.nl. Ook worden de indiener(s) op de hoogte gebracht van de referendumvraag.

De referendumvraag en antwoordmogelijkheden worden ook aan het adres van de kiesgerechtigden gestuurd.

Artikel 3:4 Vaststelling uitslag

Het centraal stembureau berekent de uitslag en brengt het proces-verbaal met de uitslag over aan de raad.

De uitslag en het proces-verbaal worden zo spoedig mogelijk, indien mogelijk dezelfde dag, gepubliceerd op de gemeentelijke website.

Artikel 3:5 Vervolg uitslag

Eerste lid

Zie de toelichting bij artikel 1:3, derde lid, onderdeel c.

Tweede lid

Is er ‘tegen’ de referendumvraag gestemd, dan zal de raad hierover zo spoedig mogelijk vergaderen en bepalen of en zo ja welk vervolg dit zou moeten krijgen. Het is dan aan de raad om een besluit te nemen over het al dan niet inwerkingtreden van het betreffende raadsbesluit. De raad kan het college opdracht geven tot het voorbereiden van een nieuw te nemen raadsbesluit.

Hoofdstuk 4 De referendumcommissie

Artikelen 4:1 tot en met 4:4

De referendumcommissie is een commissie van advies en toezicht die bestaat uit externen en fungeert als onafhankelijke instantie. De referendumcommissie ontvangt op grond van het rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers een vergoeding.

De referendumcommissie kan zowel gevraagd als ongevraagd de raad, het college en de voorzitter van het centraal stembureau adviseren. De adviezen van de referendumcommissie zijn niet bindend, maar wel zwaarwegend. In ieder geval adviseert de referendumcommissie de raad met betrekking tot de referendumvraag (artikel 3:3, eerste lid). Ook houdt de referendumcommissie toezicht op het referendumproces.

De referendumcommissie legt zich, conform artikel 4.3 toe op behandeling van klachten die gaan over 1) de uitvoering van de referendumverordening en 2) het neutrale karakter van de door het college te verstrekken voorlichting over het raadgevend referendum. Bij de behandeling van de klacht toetst de referendumcommissie aan de eisen van fair-play (bijvoorbeeld ten aanzien van de campagne) en objectiviteit (bijvoorbeeld ten aanzien van de gemeentelijke voorlichting). De behandeling van een klacht door de referendumcommissie zou ertoe kunnen leiden dat ‘de gedraging of de publicatie waarop de klacht betrekking heeft, moet worden gestaakt’. Het gaat hier om een gedraging of publicatie van de gemeente in het kader van het referendumproces. Indien de klacht moet worden aangemerkt als een bezwaarschrift als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht, zendt de referendumcommissie de klacht door naar de commissie belast met de behandeling van bezwaarschriften. Indien de klacht geen betrekking heeft op zaken die tot de bovengenoemde competentie en taak van de referendumcommissie

behoren, zendt de secretaris van de referendumcommissie de klacht door naar de centrale klachtcoördinator van de gemeente en dient de klacht verder behandeld te worden als klacht in de zin van hoofdstuk 9 Awb en de gemeentelijke klachtenregeling.

hbr | advocaten

OMGEVINGSRECHT | OVERHEIDSPRIVAATRECHT

MEMO

Aan: **Merel van Hall en Florien Bouts, griffier en plaatsvervangend griffier gemeente Utrecht**
Betreft: **Ontwerp referendumverordening**
Datum: **6 juli 2023**
Van: **Saskia de Boer**

Geachte mevrouw Van Hall, geachte mevrouw Bouts,

Het raadgevend referendum van de gemeente Utrecht zal worden aangepast.
U vroeg mij de door het dagelijks bestuur aan de raad voorgestelde versie, dat is een aangepaste versie van het door het college opgestelde concept, met bijbehorende toelichting te bekijken. Hieronder beantwoord ik de daarover door u gestelde vragen. Ook heb ik wat aanvullende aanbevelingen in dit memo vermeld. In de concept teksten van de ontwerp verordening en de ontwerp toelichting heb ik diverse opmerkingen en antwoorden op de daarin opgenomen vragen gezet.

De onderwerpen waarover u vragen heeft gesteld zijn de volgende:

- Terminologie besluit of beslissing
- Uitzonderingsgrond dringende reden
- Schorsende werking referendumverzoek
- Terminologie onherroepelijke vaststelling uitkomst referendum
- Vorm van ondersteuningsverklaringen
- Adviestermijn referendumcommissie
- Strafbepalingen
- Overige bevindingen van mijn kant

Ik ga daar hieronder per onderwerp op in.

1. *Besluit of beslissing?*

In de concept tekst van het college wordt het woord “beslissing” voorgesteld als het gaat om het oordeel van de raad waar het referendum zich op kan richten. In de versie van het dagelijks bestuur wordt de term “besluit” gehanteerd. U vroeg mij of niet beter het woord “besluit” gebruikt kan worden omdat er dan weer een nieuwe term wordt gebruikt en het woord “beslissing” minder vaak voorkomt in vergelijkbare stukken van de overheid.

Ten aanzien van de keus voor het woord besluit of beslissing is voor iedere kant wel iets te zeggen.

Argumenten voor het woord besluit
In het voordeel van het woord besluit geldt dat in de Memorie van Toelichting bij de (inmiddels vervallen) Wet raadgevend referendum ook steeds het woord besluit wordt gebezigd.

De definitie van een besluit dat al dan niet voor een referendum vatbaar is zal duidelijkheid moeten bieden. In ieder geval zal in de definitie kunnen worden bepaald dat het besluit uit de verordening geen besluit is in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht (Awb).
Die definitie zal overigens bij ieder begrip noodzakelijk zijn omdat er ook onderdelen zijn in de besluitvorming waarover geen referendum kan worden gehouden.
Vele referendumverordeningen in het land gaan uit van de term besluit en benoemen uitzonderingen in de verordening zelf.
Ook is iedereen in het bestuursrecht vertrouwd met het woord besluit en kan men zich afvragen of een beslissing dan weer iets anders is.

Argumenten voor het woord beslissing
Dat laatste is precies wat ook tegen het gebruik van het woord besluit kan pleiten. Iedere bestuursrechtjurist zal bij het woord besluit direct denken aan een besluit in de zin van de Awb. In dat kader bepaalt de wettelijke definitie dat een besluit een “schriftelijke beslissing” is.

In het voordeel van het woord “beslissing” pleit verder dat de discussie over het besluitbegrip niet meteen opkomt en ook het feit dat er in een raadsvoorstel verschillende “beslispunten” kunnen staan opgenomen.
In artikel 25 van het Regelement van orde voor de raad staat vermeld:

> *Voordat de stemming over het voorstel in zijn geheel plaatsvindt, formuleert de voorzitter het voorstel voor de te nemen beslissing.*

Aanbeveling besluit of beslissing
Het is in ieder geval van belang dat uit de verordening zelf duidelijk genoeg blijkt waar een referendum over kan worden gehouden, dus ook om het begrip besluit of beslissing en de uitzonderingen zo strak mogelijk te omschrijven. Als er voor de uitleg en/of de definitie toch naar de toelichting moet worden gekeken om te weten of het nu om een aangelegenheid gaat waarover een referendum kan worden gehouden is de verordening nog niet duidelijk genoeg. Als zonder de toelichting nog een flinke discussie mogelijk is kan een rechter bepalen dat de tekst van de verordening zelf voorgaat, hetgeen wellicht geen wenselijke uitkomst heeft. Vergelijk in dat kader bijvoorbeeld de voorschriften van een bestemmingsplan en de toelichting daarop. De letterlijke tekst van de voorschriften gaat voor, ook als uit de toelichting een andere uitleg zou kunnen worden opgemaakt.

Voor het begrip besluit of beslissing maakt het uiteindelijk geen juridisch verschil welk woord er wordt gebruikt. In de toelichting staat in ieder geval al duidelijk vermeld dat het woord besluit of beslissing niet hetzelfde is als het besluitbegrip in de Awb.
Het duidelijk formuleren van de uitzonderingen is in dat kader verder ook van groot belang.
Ten aanzien van een niet aangenomen voorstel meen ik dat de vermelding in de verordening zelf voldoende soelaas biedt: dit voorstel valt ook onder een referendabel besluit of beslissing.

Voor het publiceren van een niet aangenomen besluit lijkt het mij het meest praktisch om daar zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij de publicatie van wel aangenomen besluiten. Dan kan er zo min mogelijk twijfel ontstaan over de vraag of het betreffende besluit al dan niet een referendabel raadsbesluit betreft. In de tekst heb ik voor de wijze van publiceren daarom

verwezen naar het artikel in de verordening waarin een schriftelijk raadsbesluit wordt gepubliceerd (artikel 1.3).

Omdat het begrip besluit in de verordeningen in het land het meest gebruik lijkt zou ik zelf al met al neigen naar de keus voor het woord besluit. In dat kader is het ook aardig om te verwijzen naar de "Aanwijzingen voor de regelgeving" waarin de volgende aanbeveling staat[1]:

> *Gestreefd wordt naar duidelijkheid en eenvoud van regelingen en naar een bestendig karakter daarvan.*

Het woord besluit is dan het meest eenvoudig en herkenbaar.

2. *Uitzonderingsgrond dringende reden*

De uitzonderingsgrond dringende reden op grond waarvan een besluit toch niet voor een referendum in aanmerking komt, is in sommige referendumverordeningen terug te vinden, maar lang niet overal. Deze uitzonderingsmogelijkheid wordt ook genoemd in de model verordening van de VNG, echter zonder nadere toelichting.

Het begrip dringende redenen is inderdaad ruim. De raad heeft beoordelingsvrijheid om te bepalen wanneer hiervan sprake is maar moet dit wel heel goed motiveren. De relevante jurisprudentie over dit onderwerp wordt al geciteerd in de toelichting bij het ontwerp van de referendumverordening. De algemene categorie dringende redenen is als zodanig wel geaccepteerd in de jurisprudentie.
Het hoeft in het kader van een dringende reden niet perse een spoedeisende kwestie te zijn. En als het alleen om spoedeisendheid gaat kan de raad al bepalen dat een besluit wel direct in werking treedt, zie artikel 1:4. Een dringende reden kan in ieder geval niet zijn de vrees voor de mogelijke gevolgen van het al dan niet doorgang vinden van het besluit waarover het referendum zou gaan. De uitslag van het referendum is dan immers nog niet bekend.

Om niet teveel uitzonderingen specifiek te benoemen of om er zeker van te zijn dat er dan geen onderwerp over het hoofd wordt gezien is een dergelijke categorie in mijn ogen wel begrijpelijk.

3. *Schorsende werking referendumverzoek*

Als hoofdregel geldt dat een referendabel besluit 5 weken na publicatie in werking treedt. Binnen 3 weken na publicatie van het referendabele besluit kan een inleidend verzoek worden ingediend, waarop de voorzitter van het centraal stembureau binnen 2 weken daarna besluit dat een verzoek wordt toegelaten of afgewezen. Bij toelating treedt het raadsbesluit niet al na 5 weken in werking en wordt de termijn van 5 weken verlengd.

De referendumverordening geeft zelf een uitzondering op de schorsende werking van 5 weken na publicatie van het besluit. In spoedeisende gevallen treedt het raadsbesluit wel onmiddellijk in werking na publicatie daarvan. Dat wordt in het raadsbesluit zelf vermeld.

[1] Aanwijzing 2.6, zie https://wetten.overheid.nl/BWBR0005730/2022-04-01

Een referendumverzoek heeft dan geen schorsende werking.

Ik raad aan het moment van in werking treden niet alleen in het besluit maar ook in de publicatie zelf te vermelden zodat er geen twijfel over kan bestaan.
Een besluit dat als besluit in de zin van de Awb kan worden beschouwd treedt pas in werking na de bekendmaking daarvan. In het besluit kan worden bepaald wanneer het in werking treedt. Dat wordt in de regel dan ook expliciet bij de bekendmaking ervan vermeld.

4. *Terminologie onherroepelijke vaststelling uitkomst referendum*

In het ontwerp van de referendumverordening wordt op verschillende plaatsen de uitslag van het referendum besproken. Alleen in artikel 1:4 van het ontwerp wordt het begrip "onherroepelijk" genoemd. Dit kan verwarrend zijn om verschillende redenen die ik hierna benoem. Ik raad aan om de terminologie in alle gevallen gelijk te houden. De term onherroepelijk is niet noodzakelijk en kan worden geschrapt.

Op de procedure ten aanzien van het bepalen van de uitslag is de Kieswet van toepassing (zie artikel 3.1 van het ontwerp). Daarin wordt (in onderdeel NA dat van toepassing is verklaard) heel precies omschreven hoe de uitslag wordt vastgesteld en bekendgemaakt. Daarin wordt de term onherroepelijk met betrekking tot de uitslag van een verkiezing niet gebruikt.
Het woord onherroepelijk roept verder associaties op met procedures in de zin van de Awb. Dat is ten aanzien van de vaststelling van de uitslag niet aan de orde.

Het woord onherroepelijk wordt daarom bij voorkeur achterwege gelaten.

5. *Vorm van ondersteuningsverklaringen*

Voor het indienen van een ondersteuningsverklaring bestaat niet een wettelijk vereiste van ondertekening door middel van een handtekening. In diverse referendumverordeningen zie ik ook verschillende manieren van ondertekenen, al dan niet ook digitaal.
Het is aan de gemeente om de best werkbare manier te bepalen hoe de ondersteuningsverklaringen het beste kunnen worden opgesteld en ingediend, en hoe deze verklaringen zo goed mogelijk te verifiëren zijn.

In de Kieswet is wel een bepaling voor de ondersteuningsverklaring opgenomen. Dit artikel H4 uit de Kieswet ziet op verklaring van ondersteuning voor te kiezen kandidaten. Dat is hier niet van toepassing (het artikel H4 is niet van toepassing verklaard in de referendumverordening). Overigens zijn in de Kieswet aan het betreffende formulier zowel aan de schriftelijke als aan de digitale versie voor die steunverklaring voor kandidaten vergaande eisen verbonden.

6. *Adviestermijn referendumcommissie*

Artikel 4.2 bepaalt dat de referendumcommissie binnen minimaal 2 en maximaal 4 weken op eigen initiatief of op verzoek advies uitbrengt. Tegelijk schrijft artikel 2.6 voor dat de voorzitter

van het centraal stembureau binnen 2 weken na indiening van het inleidend of definitief verzoek besluit of een verzoek wordt toegelaten of afgewezen.

Deze termijnen kunnen betekenen dat

- de referendumcommissie op eigen initiatief een advies uitbrengt als de voorzitter van het centraal stembureau al een besluit heeft genomen. De voorzitter mag immers al binnen 2 weken besluiten, en moet uiterlijk gedaan hebben na die termijn, de commissie mag/hoeft pas na 2 weken te adviseren en kan dat ook tot 4 weken na het verzoek nog doen;
- de referendumcommissie altijd binnen 2 tot 4 weken na een raadsbesluit adviseert, ook als het om spontane adviezen gaat;
- de commissie niet binnen 2 weken zou mogen adviseren.

Deze termijnen sluiten niet allemaal logisch op elkaar aan. Het lijkt mij logischer dat de taken en de bevoegdheden van de commissie wel in de verordening worden opgenomen, en de termijnen voor advisering bijvoorbeeld in een reglement. Daarin kunnen makkelijker verschillende scenario's en tijdlijnen worden uitgewerkt. Voor wat het verschil in adviezen die spontaan of op verzoek worden uitgebracht raad ik ten aanzien van de termijn in ieder geval aan om die alleen op adviezen op verzoek van toepassing te laten zijn. Anders zou de commissie voor spontante algemene adviezen gebonden kunnen zijn aan termijnen gerelateerd aan een raadsbesluit terwijl dat niet de bedoeling lijkt.

Ook raad ik aan om de minimumtermijn voor een gevraagd advies aan te passen aan de beslistermijn voor de voorzitter van het centraal stembureau. In dat geval zou bijvoorbeeld een termijn van 10 dagen kunnen gelden, als de voorzitter het advies per omgaand indient, bijvoorbeeld binnen 2 dagen na ontvangst van een inleidend of definitief verzoek tot het houden van een referendum.

Tot slot lijkt het me ook niet uitgesloten dat de commissie al eerder dan na 2 weken adviseert. Om "Eerder adviseren is toegestaan" in de verordening op te nemen is wat knullig. Een alternatieve zin heb ik in de concept tekst van de verordening opgenomen. De commissie "krijgt daarvoor minimaal een termijn van 2 weken" zou als alternatief kunnen dienen.
Daaruit kan worden afgeleid dat de commissie eerder mag adviseren, maar dat niet hoeft.

7. Strafbepalingen

In artikel 5.1 zijn strafbepalingen opgenomen.
Dit betreffen de strafbepalingen die mogelijk zijn op grond van artikel 154 Gemeentewet. Die strafbepalingen op grond van de Gemeentewet zijn anders (lichter) dan die van de Kieswet. De strafmaten die hier in artikel 5.1 zijn genoemd zijn de maximale straffen die volgens de Gemeentewet kunnen worden opgelegd in een gemeentelijke verordening.
Het opnemen van strafbepalingen is niet verplicht maar wel aan te bevelen gelet op het belang van een eerlijk verloop van het stemmen.
Deze strafbepalingen zie ik in veel verordeningen van andere gemeenten terugkomen.

De bepalingen uit de Kieswet zijn niet vanzelfsprekend van toepassing, zij zien op de verkiezingen voor de Eerste en Tweede Kamer, Provinciale Staten, Europees Parlement, algemene besturen van Waterschappen en het kiescollege voor Nederlanders die geen ingezetenen zijn. in artikel 3.1 is de Kieswet wel voor een aantal onderwerpen zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing verklaard. Dat is voor de strafbepalingen niet mogelijk gelet op de expliciete bepalingen daarover in de Gemeentewet.

8. Overige opmerkingen

Bij de definities zou ik voor de duidelijkheid maar ook voor de leesbaarheid van de hele regeling achter college en raad nog toevoegen dat het de gemeente Utrecht betreft. De regeling is zo ook makkelijker via algemeen zoeken op het internet terug te vinden

Omwille van de leesbaarheid heb ik hier en daar suggesties in de tekst opgenomen, zoals het vervangen van het woord “onderhavige” door deze en het verplaatsen van woorden.

Uitgezonderd van besluiten over een raadgevend referendum zijn onder meer besluiten in het kader van de ruimtelijke ordening. Die vallen nu nog onder meer onder de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Naar het zich op dit moment laat aanzien treedt de Omgevingswet per 1 januari 2024 in werking. De terminologie voor nu van een referendum uitgesloten besluiten luidt dan anders. Om de verordening niet meteen per 1 januari 2024 te moeten aanpassen zou ik nu in ieder geval al de term “omgevingsplan” (komt in plaats van het bestemmingsplan) opnemen en de vaststelling van de gevallen waarin het bindend adviesrecht voor de raad geldt bij omgevingsplanactiviteiten in afwijking van het omgevingsplan (ook wel: “buitenplans”) (in plaats van de verklaring van geen bedenkingen).
Op grond van het overgangsrecht zullen diverse besluiten op grond van de Wro en Wabo ook na 1 januari 2023 nog wel genomen worden, maar daar komt

Ik hoop hiermee antwoord te hebben gegeven op alle vragen en te hebben bijgedragen aan een vast te stellen en zo duidelijk mogelijke referendumverordening.

Met vriendelijke groet,

Saskia de Boer
06-55335280

Referendumcommissie Utrecht

Datum: 4 augustus 2023
Onderwerp: advies over aangepaste concept verordening raadgevend referendum

Geachte leden van het dagelijks bestuur van de gemeenteraad,

Op 16 juni 2023 ontvingen wij van u een verzoek om advies over de (aangepaste) concept verordening raadgevend referendum, met name ten aanzien van de bedoeling van de verordening en de positie van de referendumcommissie. Hartelijk dank voor uw adviesverzoek, met deze brief gaan wij daar graag op in. Op 29 maart 2023 gaven wij al advies op de eerdere versie van de nieuwe verordening.

Wij kunnen ons goed vinden in de nieuwe concept verordening en de aanpassingen die zijn gedaan, hieronder geven wij nog een aantal opmerkingen bij specifieke onderdelen. Voor wat betreft de bedoeling van de verordening merken wij op dat voor onze commissie het faciliteren van inwoners bij het geven van meer invloed op de lokale democratie, door middel van een duidelijk referendumproces, centraal staat. Daar hebben wij vanuit onze adviserende en toezichthoudende rol de afgelopen periode aan bijgedragen in het kader van de huidige verordening, en dat blijven wij graag doen in het kader van de nieuwe verordening.

Bij een aantal onderdelen van de concept verordening hebben wij de volgende opmerkingen en adviezen.

- In artikel 1.1 is opgenomen dat ook een niet aangenomen (verworpen) voorstel onder de definitie van raadsbesluit valt en daarom referendabel is. Wij adviseren u om dat aan te passen, onder verwijzing naar onze eerdere adviezen hierover van 29 maart 2023 en 4 april 2023: een verworpen voorstel is geen raadsbesluit. Een correctief referendum gaat over een besluit dat *wel* genomen is, en niet over een besluit dat *niet* genomen is. Onze adviezen hierover zijn ook in lijn met bijvoorbeeld de modelverordening van de VNG en de (ingetrokken) Wet raadgevend referendum (waarbij de mogelijkheid werd geboden een referendum te houden over *aangenomen* wetsvoorstellen en niet over *verworpen* wetsvoorstellen).

- In artikel 2.1 lid 3 wordt bepaald dat een inleidend verzoek uiterlijk drie weken na publicatie van het raadsbesluit moet worden ingediend. In artikel 2.2 lid 3 wordt bepaald dat een definitief verzoek binnen zes weken na de bekendmaking van de toelating van het inleidende verzoek moet worden ingediend. Wij geven u in overweging om in de verordening op te nemen dat op nader te bepalen wijze ruimer wordt omgegaan met deze termijnen, wanneer ze in een vakantieperiode vallen. Dit zowel ten behoeve van initiatiefnemers als de interne gemeentelijke werkwijze en besluitvorming voor de beoordeling van referendumverzoeken.

- Artikel 2.3 bepaalt dat ondersteuningsverklaringen voor een inleidend en definitief verzoek schriftelijk en elektronisch kunnen worden ingediend. Wij adviseren u om de werkwijze omtrent elektronische indiening van ondersteuningsverklaringen verder uit te werken in een nadere werkwijze om zo eenduidig vast te leggen op welke manier elektronische ondersteuningsverklaringen kunnen worden verzameld en aan welke eisen moet worden voldaan. Mede omdat op dit moment elektronische indiening plaatsvindt via de (externe) partij petities.nl, is vastlegging en uitwerking van de werkwijze van belang om een zorgvuldige uitvoering van het referendumproces te waarborgen.

- Tenslotte, artikel 4.1 lid 1 bepaalt dat (naast vaste) ook plaatsvervangende leden van de referendumcommissie worden benoemd. In artikel 4.1 lid 2 is opgenomen dat er drie (vaste) leden worden benoemd, maar onduidelijk is hoeveel plaatsvervangende leden dienen te worden benoemd. Wij adviseren u om de verordening zo aan te passen dat geen plaatsvervangende leden worden benoemd, maar vijf vaste leden en daarbij een quorum van drie te hanteren. Dit leidt wat ons betreft tot een betere continuïteit in bezetting van de commissie. Bij de bemensing van de commissie dient rekening gehouden te worden met een evenwichtige verdeling van achtergronden op politiek-bestuurskundig gebied, juridisch gebied en het gebied van de communicatie. Daarnaast is voldoende (ambtelijke) capaciteit van belang voor de ondersteuning van de referendumcommissie.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Bart Schouten (voorzitter)
Prof. dr. Henk Kummeling
Mr. Alyssa Uitdewilligen – Bos

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Janny Udo	**Datum**	25 augustus 2023
Doorkiesnummer	65589	**Kenmerk**	11362086
E-mail	j.udo@utrecht.nl	**Onderwerp**	Uitvoerbaarheid van het voorstel 'verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht'
Bijlage(n)	"1 juni Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht" (concept)"	**Beleidsveld**	Burgerzaken

Geachte leden van de raad,

In Utrecht kennen we het raadgevend referendum als één van de instrumenten waarmee inwoners invloed kunnen uitoefenen. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van de referendumprocedure. Met de raadsbrief van 9 mei jl. benadrukten we al het belang dat we hechten aan een zorgvuldige en navolgbare uitvoering van deze procedure. Om dit te kunnen borgen is u toen een (enkel technische) actualisatie van de referendumverordening aangeboden. Aan u is gevraagd om het college in de gelegenheid te stellen een toets op de uitvoerbaarheid te doen in het geval van wijzigingen.

Inmiddels hebben we een gewijzigd voorstel voor een verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht van u mogen ontvangen met het concrete verzoek de uitvoerbaarheid te toetsen. Hartelijk dank hiervoor. Hierbij ontvangt u onze reactie.

Technische en inhoudelijke wijzigingen
Uw voorstel sluit, voor wat betreft de technische aanpassingen, aan bij op dit moment geldende wetgeving (o.a. Kieswet) en de huidige uitvoeringspraktijk. De juridische begrippen zijn verhelderd. Daar zijn we blij mee. Deze technische aanpassingen komen ten goede aan een zorgvuldige en navolgbare uitvoering. Dit geldt echter niet voor alle voorgestelde inhoudelijke wijzigingen.

Het dagelijks bestuur van uw raad stelt naast technische aanpassingen ook nog een aantal inhoudelijke wijzigingen voor. Dit zijn samengevat:

1. Het verruimen van het begrip 'raadsbesluit'. In het voorstel van het dagelijks bestuur wordt een verworpen voorstel ook aangemerkt als een beslissing waarover een raadgevend referendum kan worden aangevraagd
2. Het vaststellen van beleid over de invoering van gemeentelijke tarieven en belastingen wordt referendabel (niet langer een uitzonderingsgrond)
3. De geldigheid van de ondersteuningsverklaringen wordt aangepast. De (1.000) verklaringen voor het inleidend verzoek gaan ook gelden voor het definitieve verzoek
4. De raad stelt de referendumvraag vast in plaats van de voorzitter van het centraal stembureau
5. De formele relatie tussen de gemeenteraad en de door hen ingestelde referendumcommissie is in het voorstel preciezer vastgelegd, inclusief het aantal contactmomenten, het introduceren van een plaatsvervanger, de rol van de CPR in de selectie van de leden van de commissie. Ook stelt het

dagelijks bestuur voor om de ondersteuning van de referendumcommissie te beleggen bij raadsorganen

Uitvoerbaarheidstoets
Waar de technische aanpassingen de uitvoerbaarheid van de referendumprocedure ten goede komen, geldt dit niet voor alle inhoudelijke wijzigingen die worden voorgesteld. De mate waarin de uitvoerbaarheid knelt verschilt per wijziging. Dit lichten we hieronder graag toe, zodat u dat kunt betrekken bij uw besluit.

Het verruimen van het begrip 'raadsbesluit'
Eerder dit jaar adviseerde de referendumcommissie een aanpassing te doen in de verordening (adviezen 29 maart en 4 april jl.). Dit had betrekking op het preciezer definiëren van het begrip 'raadsbeslissing'. Dit advies van de referendumcommissie is verwerkt in de actualisering van de verordening die u in mei heeft ontvangen. De kern hiervan is dat een verworpen voorstel geen raadsbesluit is omdat er geen wijziging volgt in een bepaalde toestand/situatie. Ook in het recente advies van 4 augustus jl. benadrukt de referendumcommissie dit: "een verworpen raadsvoorstel is geen raadsbesluit"

Het dagelijks bestuur van uw raad neemt eerdere adviezen van de referendumcommissie niet over in het voorstel dat nu voorligt. Het voorstel is om ook verworpen raadsvoorstellen referendabel te maken. Door ook afgewezen voorstellen referendabel te maken, ontstaat een onduidelijke situatie voor het college in het uitvoeren van beleid. Nu houdt het college, nadat een voorstel is aangenomen, rekening met een periode dat er nog een referendumverzoek kan volgen. Met het voorliggende voorstel zou dit ook gaan gelden voor voorstellen die verworpen worden (en geen (rechts)gevolg hebben). Ook verworpen voorstellen leiden dan tot opschorting van uitvoering, ook van uitvoering van al aangenomen raadsvoorstellen die hetzelfde onderwerp raken. Kan de uitvoering van een aangenomen voorstel dat wel doorgaan en waar mogen inwoners en partners in de stad dan van uit gaan?

Aanvullend, in het gewijzigd voorstel stelt het dagelijks bestuur voor te spreken van een *raadsbesluit* in plaats van een *raadsbeslissing.* Het gebruik van het begrip 'raadsbesluit' kan leiden tot de uitleg als bedoeld met de term 'besluit' in de Algemene wet bestuursrecht (en dat is gericht op rechtsgevolg). Dit vergroot de kans dat er onduidelijkheid blijft bestaan over de uitleg van het begrip 'raadsbesluit' in de verordening. Onduidelijkheid over de uitleg van begrippen is voor de uitvoerbaarheid onwenselijk.

Tenslotte wat betreft het verruimen van het begrip 'raadsbesluit'. De raad gaat zelf over de bedoeling van het instrument raadgevend referendum. Wel willen we de vraag in overweging meegeven hoe de raad aankijkt tegen de verruiming van het begrip raadsbesluit in relatie tot de legitimiteit van de gemeenteraad als democratisch orgaan. Immers, ook over alle door de meerderheid van de raad verworpen voorstellen of onderdelen daarvan kan nu opnieuw een stemming worden aangevraagd, dit keer met een referendum. Dit roept de vraag op over de bedoeling van het instrument.

Het beleid over de invoering van gemeentelijke tarieven en belastingen wordt referendabel
Deze wijziging is uitvoerbaar, maar brengt tegelijk risico's met zich mee. Het referendabel maken van het beleid over tarieven en belastingen kan consequenties hebben voor de (lopende) gemeentelijke begroting en is daarmee een risico voor de financiële stabiliteit. Verder, voor deze wijziging geldt, net als bij het verruimen van het begrip 'raadsbesluit' dat het mogelijk tot meer referendumverzoeken kan leiden. In ieder geval tot meer inleidende verzoeken tot een referendum. Mocht die toename zich daadwerkelijk voordoen, dan heeft dat effect op de uitvoering en dat brengt financiële consequenties met zich mee. Op dit moment zijn er geen reserveringen opgenomen voor referenda omdat dit tot nu toe weinig voorkomt en de reservering dan steeds onaangesproken bleef. We zouden de raad willen meegeven dit financiële aspect, bij de toekomstige evaluatie van de verordening te betrekken.

Verduidelijking geldigheid ondersteuningsverklaringen
Het dagelijks bestuur van de raad stelt voor om de stemmen die geldig zijn bij het inleidend verzoek ook mee te tellen voor het definitieve verzoek. Dit staat een zorgvuldige uitvoering door het college niet in de weg. Het is wel noodzakelijk om nadrukkelijker in de verordening en toelichting aan te geven wanneer iemand kiesgerechtigd is zodat hier geen misverstand over kan bestaan. Het advies is om hiervoor artikel 2:2 lid 2 zo aan te passen dat daarin wordt opgenomen dat iemand kiesgerechtigd

moet zijn binnen de periode van de dag dat het genomen raadsbesluit is gepubliceerd en de einddatum van de mogelijkheid tot het indienen van het definitief verzoek. Ook moet in de toelichting duidelijk staan welke termijn bedoeld wordt in artikel 2:3 lid 4 sub a.

Tenslotte als het gaat om termijnen. Het is voor de uitvoerbaarheid nodig dat er in de verordening een betere koppeling komt tussen het moment van het houden van een referendum en verkiezingen (artikel 3:2 lid 2 en 3). Dit om te voorkomen dat een referendum tussen twee verkiezingen georganiseerd moet worden, die al kort op elkaar plaatsvinden. Bijvoorbeeld in de situatie van tussentijdse verkiezingen en Europese verkiezingen. Het koppelen van de dag van stemming van een referendum aan een reguliere verkiezing voorkomt extra kosten en draagt bij aan de opkomst.

De raad gaat de vraagstelling vaststellen in plaats van de voorzitter van het centraal stembureau
Het dagelijks bestuur van de raad stelt voor om de ‘referendumvraag’ in vervolg vast te laten stellen door de gemeenteraad. Dit staat de uitvoering van de referendumprocedure niet in de weg. De verordening regelt dat de raad de vraagstelling vaststelt na advies van de referendumcommissie, deze is niet bindend, maar wel zwaarwegend. Een toelichting hierop in de verordening kan duidelijkheid geven over hoe de raad een heldere eenduidige vraagstelling borgt. Die helderheid is van belang voor de uitvoering van de referendumprocedure.

De formele relatie tussen de gemeenteraad en referendumcommissie wordt preciezer vastgelegd
In het voorstel wordt de formele relatie tussen de gemeenteraad en de referendumcommissie preciezer vastgelegd. De procedure voor de selectie van de referendumcommissie wordt onder andere verzwaard en de ondersteuning van de referendumcommissie en het bijdragen aan het opstellen van adviezen wordt niet langer belegd bij het college maar bij raadsorganen. Dit is voor het college uitvoerbaar, zolang kwalitatieve onafhankelijke advisering geborgd wordt en de adviezen van de referendumcommissie zorgvuldig worden afgewogen. Dat is voor de uitvoerbaarheid van belang omdat ook het college en de voorzitter van het centraal stembureau advies kunnen vragen aan de referendumcommissie over bijvoorbeeld de toepassing van de verordening en de te volgen procedure.

Vervolg
Het is belangrijk dat de huidige referendumverordening wordt geactualiseerd. In het (concept)voorstel staan technische en inhoudelijke wijzigingen. De technische aanpassingen zorgen voor een verbetering ten opzichte van de huidige (verouderde) versie. Deze technische wijzigingen dragen bij aan een zorgvuldige en navolgbare uitvoering van de referendumprocedure.

In het voorstel staan ook inhoudelijke wijzigingen. In hoeverre de wijzigingen de uitvoerbaarheid wel of niet in de weg staan, verschilt per wijziging. Een belangrijke kanttekening bij de uitvoerbaarheid plaatsen we met name bij het verruimen van het begrip ‘raadsbesluit’. Het gesprek over deze en andere aanpassingen en de bedoeling dat u als raad heeft met het instrument is aan u. We kijken hier met belangstelling naar uit.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht

Beleidsveld	
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Dagelijks bestuur raad
Kenmerk	
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 3 lid 2 onder g Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het dagelijks bestuur van de raad stelt de raad voor te besluiten:

1. De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht vast te stellen.

Het dagelijks bestuur van de raad

De griffier
Merel van Hall

De voorzitter
Pepijn Zwanenberg

Samenvatting

Naar aanleiding van twee recente aanvragen voor een raadgevend referendum blijken verschillende bepalingen in de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 (hierna: referendumverordening) technisch niet correct en/of niet in lijn met de bedoeling van het instrument, zoals door uw raad beoogd bij vaststelling van het betreffende initiatiefvoorstel. Door vaststelling van de geactualiseerde referendumverordening, sluit de verordening weer aan bij de praktijk van uitvoering en komt de juridische uitleg ervan overeen met de bedoeling.

Context

Aanleiding

Uit de ervaringen met twee recente referendumaanvragen blijkt dat het niet lukt om het doel van de referendumverordening te realiseren, namelijk het faciliteren van referenda voor inwoners op raadsbesluiten. De bedoeling en de juridische uitleg van de verordening lopen uiteen waardoor ruis ontstaat. Gelet op de relatie tussen inwoners en het bestuur is het van belang dat die ruis er niet is.

Zoals afgesproken in het dagelijks bestuur van de raad ontving uw raad, middels een raadsbrief, op 10 mei jl. een conceptversie van de geactualiseerde referendumverordening. In de brief stelt het college dat (technische) actualisatie nodig is om een zorgvuldige en navolgbare uitvoering van de referendumprocedure te borgen. Hierin volgt het college de adviezen van de referendumcommissie, die naar aanleiding van de referendumaanvraag over de RSU in 2021 stelt dat de huidige verordening op een aantal punten, waaronder de geldigheid van de ondersteuningsverklaringen, niet goed uitvoerbaar is. Naar aanleiding van de recente referendumaanvraag over het versneld invoeren van betaald parkeren adviseert de referendumcommissie een preciezere definiëring van het begrip raadsbesluit.

Ook het dagelijks bestuur van de raad heeft de werking van de huidige referendumverordening geëvalueerd. Een referendum is een politiek-bestuurlijk instrument dat past bij uw ambitie om inwoners invloed te geven op de lokale democratie. De invoering van de referendumverordening was zes jaar geleden zelfs een initiatief van uw raad en weerspiegelt uw visie op de lokale democratie in het algemeen en op invloed van inwoners in het bijzonder. Gelet op de bedoeling van uw raad bij invoering van de mogelijkheid voor een raadgevend referendum, concludeert het dagelijks bestuur dat diverse bepalingen in de verordening niet alleen technische, maar ook inhoudelijke aanpassing vereisen. In onderstaand overzicht vindt u de belangrijkste wijzigingen.

Juridische context

Van toepassing zijn artikel 108 Gemeentewet en artikel 147 ev Gemeentewet: de raad is bevoegd tot het vaststellen en wijzigen van verordeningen en is daarbij bevoegd tot het vaststellen of wijzigen van een verordening die de mogelijkheid voor een referendum inregelt.

Beslistermijn

Er is geen specifieke beslistermijn voorzien. Wel heeft het dagelijks bestuur van de raad, naar aanleiding van het meest recente verzoek en de wisselende juridische adviezen, afgesproken dat op korte termijn een nieuwe en eenduidige verordening moet worden vastgesteld. Verzoek is daarom dit voorstel meteen na de zomer te behandelen.

Beoogd effect

Actualisatie van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht brengt de juridische bepalingen in lijn met de bedoeling ervan en borgt de technische uitvoerbaarheid. Daarnaast wordt de relatie versterkt tussen de gemeenteraad en de door hem ingestelde referendumcommissie.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Op 10 mei jl. ontving uw raad de raadsbrief Actualisatie referendumverordening met een concept Verordening. In 2021 en 2023 ontving u meerdere adviezen van de referendumcommissie. In 2017 is de referendumverordening voor het laatst gewijzigd.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht vast te stellen.
Argumenten	
1.1	Nadere verduidelijking van het begrip 'raadsbesluit' (artikel 1:1) is noodzakelijk.
	Bijgaande verordening hanteert de volgende definitie voor het begrip 'raadsbesluit': "een (schriftelijke) beslissing van de raad over een voorstel, met uitzondering van moties. Ook een niet aangenomen (verworpen) voorstel is een raadsbesluit in de zin van onderhavige verordening." Met deze definitie wordt een verworpen voorstel ook aangemerkt als een beslissing waarover een raadgevend referendum kan worden aangevraagd. Een beslissing van de raad om een voorstel te verwerpen, kan immers ook gevolgen hebben voor inwoners. Ook al verandert een dergelijk besluit sec niets in een bestaande situatie, dit kan voor inwoners nog steeds een ongewenst gevolg zijn waarover zij een referendum zouden willen houden.
1.2	Nadere verduidelijking van de referendabelheid van belastingen en tarieven (artikel 1:2, lid 2e) is noodzakelijk.
	Voorliggende verordening zondert "de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de hoogte van gemeentelijke tarieven of belastingen en het afschaffen van belastingen" uit van referendabele raadsbeslissingen. Een besluit over het afschaffen van een belasting is uitgezonderd, omdat ook dat direct financiële gevolgen heeft en van invloed is op de begroting. Het vaststellen van beleid over de invoering van tarieven en belastingen komt daarmee wel in aanmerking voor een referendum.
1.3	De geldigheid van de ondersteuningsverklaringen (artikel 2:1, lid 2 en artikel 2:2, lid 2) verdient verduidelijking én aanpassing.
	In voorliggende verordening zijn de eerste 1.000 handtekeningen, benodigd voor het inleidend verzoek, óók geldig voor het definitieve verzoek, waarvoor 10.000 handtekeningen nodig zijn. Dit is tot op heden nog niet het geval en wordt door indieners als een niet uit te leggen administratieve regel ervaren (burgers die een inleidend verzoek hebben gesteund, moeten weer opnieuw gevraagd worden om een ondersteuningsverklaring). Dit wordt nu veranderd.
1.4	Verduidelijking van de bevoegdheid tot het vaststellen van de referendumvraag (artikel 3:3 lid 1) is noodzakelijk.
	Omdat het referendum ziet op een raadsbesluit, is het evident dat de raad de referendumvraag vaststelt. Bij formulering van de referendumvraag wordt de raad geadviseerd door de referendumcommissie.
1.5	Versterking van de formele relatie tussen de gemeenteraad en de door hem ingestelde referendumcommissie is noodzakelijk (artikel 4:1).
	In aanvulling op het voorstel van het college om de referendumcommissie in te stellen als een commissie ex. artikel 84 Gemeentewet, stelt voorliggende verordening dat de raad naast de leden, plaatsvervangende leden aanwijst voor de referendumcommissie. Ook formaliseert deze verordening het contact tussen de gemeenteraad en de referendumcommissie, overeenkomstig het contact tussen de raad en Rekenkamer en tussen de raad en het Ombudsloket. De ondersteuning van de referendumcommissie, en daarmee de initiële ondersteuning van de indiener van een referendum, wordt belegd bij Raadsorganen. Ten slotte introduceert voorliggende verordening een vast contactmoment tussen de referendumcommissie en de CPR.

Financiën
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Vervolg
De gewijzigde concept Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht (incl. toelichting), zijnde voorliggend voorstel, wordt, zoals het college ook heeft aangegeven in de raadsbrief van 10 mei jl., aan het college voorgelegd voor een uitvoerbaarheidstoets. Daarnaast zal er een juridische toets worden uitgevoerd. Wanneer deze toetsen leiden tot aanpassing van de voorliggende verordening, zal de raad vóór inhoudelijk commissiebehandeling een Strekt ter Vervanging worden toegestuurd. De uitkomsten van de genoemde juridische toets en uitvoerbaarheidstoets door het college volgen zo spoedig mogelijk.

Na vaststelling door de raad wordt de verordening in het Gemeenteblad gepubliceerd.

Participatie
Ter voorbereiding op de technische en inhoudelijke aanpassingen van de verordening zijn de indieners van beide recente referendumaanvragen bevraagd over hun ervaringen met de werking van de vigerende verordening. De genoemde aandachtspunten zijn in dit voorstel verwerkt.

Communicatie
De nieuwe verordening wordt op de gebruikelijke wijze onder de aandacht gebracht, te weten via de website en sociale mediakanalen van de gemeenteraad.

Bijlagen
- Concept Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht

Bijlagen informatief
- Raadsbrief Actualisatie referendumverordening 10 mei 2023, incl. concept referendumverordening en advies referendumcommissie

Concept Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de raad van 1 juni 2023;
- gelet op de artikelen 84, 149 en 154 van de Gemeentewet.
- gezien het advies van de referendumcommissie van 23 maart 2023 'Vernieuwde referendumverordening en nadere regel'

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Definities

- *centraal stembureau*: het stembureau dat voor de gemeenteraadsverkiezingen wordt ingesteld als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet;
- *college*: het college van burgemeester en wethouders;
- *CPR*: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie, onder de naam Commissie Personeelszorg raadsorganen;
- *kiesgerechtigde*: diegene die stemrecht heeft voor de verkiezing van de leden van de raad;
- *raad*: de gemeenteraad;
- *raadsbesluit*: een schriftelijke beslissing van de raad, met uitzondering van moties. Ook een niet aangenomen (verworpen) voorstel is een raadsbesluit in de zin van onderhavige verordening.
- *raadgevend referendum*: volksraadpleging waarbij de kiesgerechtigden zich op initiatief van één of meer kiesgerechtigden kunnen uitspreken over een raadsbesluit;
- *referendumcommissie*: een commissie van advies en toezicht als bedoeld in artikel 84 van de Gemeentewet;
- *voorzitter centraal stembureau*: de burgemeester van de gemeente Utrecht als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet.

Artikel 1:2 Het raadgevend referendum

1. Een raadgevend referendum wordt gehouden als het inleidend verzoek en het daaropvolgend definitief verzoek zijn toegelaten.
2. Onderwerp van een raadgevend referendum is een raadsbesluit met uitzondering van besluiten:
   a. over individuele kwesties, zoals benoemingen, schorsingen, kwijtscheldingen of schenkingen;
   b. tot vaststelling of wijziging van de rechtspositionele regeling;
   c. over de vaststelling, wijziging of intrekking van de arbeidsvoorwaardelijke regelingen en daaruit voortvloeiende besluiten met betrekking tot de griffier en de medewerkers in dienst van de raad;
   d. over de hoogte van geldelijke voorzieningen voor politieke ambtsdragers, gewezen politieke ambtsdragers en hun nabestaanden;
   e. over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de hoogte van gemeentelijke tarieven of belastingen en het afschaffen van belastingen;
   f. tot vaststelling, wijziging of intrekking van een bestemmingsplan, voorbereidingsbesluiten, beheersverordening, verklaring van geen bedenkingen benodigd voor (wabo-)projectbesluiten en het exploitatieplan;
   g. in het kader van deze verordening;
   h. inzake bezwaar- of beroepsprocedures of rechtsgedingen;
   i. in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
   j. als bedoeld in artikel 3, tweede lid, onder a van de Wet algemene regels herindeling;
   k. ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waarbij de raad geen beleidsvrijheid heeft;
   l. waarbij naar het oordeel van de raad geen raadgevend referendum kan worden gehouden in verband met dringende redenen;
   m. in het kader van geheimhouding;
   n. in het kader van de Wet open overheid;
   o. over het interne functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en ombudsloket, alsmede alle daarmee samenhangende reglementen en verordeningen;
   p. die naar het oordeel van de raad hun grondslag vinden in een eerder genomen besluit waarover een raadgevend referendum is of kon worden gehouden;
   q. waarbij op grond van artikel 6, tweede lid, Huisvestingswet afstemming is vereist met de Woningmarktregio en de uitvoering op regionaal niveau gelijkluidend is.

Artikel 1:3 Inwerkingtreding

1. Een raadsbesluit waarover een raadgevend referendum kan worden gehouden, treedt in werking vijf weken na de dag van publicatie van de raadsbesluit.
2. De termijn, genoemd in het eerste lid, schort op met ingang van de dag nadat een besluit bedoeld in artikel 2:6, eerste lid, is genomen om een inleidend verzoek toe te laten. De opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij het gepubliceerde raadsbesluit en vermeldt de reden van opschorting.
3. De opschorting, genoemd in het tweede lid, eindigt op de dag nadat:
   a. de termijn, genoemd in artikel 2:2, derde lid voor het indienen van een definitief verzoek is verstreken en binnen die termijn geen definitief verzoek is ingediend;
   b. een besluit, bedoeld in artikel 2:6, eerste lid, is genomen tot afwijzing van het definitieve verzoek;
   c. het centraal stembureau heeft vastgesteld dat de uitslag van een raadgevend referendum niet heeft geleid tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing van het raadsbesluit en de raad hiervan in kennis heeft gesteld als bedoeld in artikel 3:4, derde lid.
4. Het beëindigen van de opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij het gepubliceerde raadsbesluit en vermeldt de reden van beëindiging.

Artikel 1:4 Directe inwerkingtreding van referendabele raadsbesluiten

1. Indien de inwerkingtreding van een raadsbesluit waarover een raadgevend referendum kan worden gehouden, geen uitstel kan lijden, kan onder verwijzing naar dit artikel in het raadsbesluit de inwerkingtreding in afwijking van artikel 1:3 worden geregeld, onverminderd de mogelijkheid om over het raadsbesluit een raadgevend referendum te houden.
2. Indien over een raadsbesluit als bedoeld in het eerste lid een raadgevend referendum wordt gehouden en onherroepelijk is vastgesteld dat dit heeft geleid tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing, vergadert de raad zo spoedig mogelijk over het reeds in werking getreden raadsbesluit. De raad kan het college opdracht geven tot voorbereiding van een raadsvoorstel tot intrekking van het raadsbesluit en, indien gewenst, een nieuw te nemen raadsbesluit.

Hoofdstuk 2 Van verzoek tot besluit

Artikel 2:1 Stap 1: het inleidend verzoek

1. Iedere kiesgerechtigde kan schriftelijk of elektronisch een inleidend verzoek indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de raad hierover.
2. Een inleidend verzoek tot het houden van een raadgevend referendum wordt ondersteund door ten minste 1.000 geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden.
3. Het inleidend verzoek kan worden ingediend vanaf het moment dat de raad zijn besluit heeft genomen en moet zijn ingediend uiterlijk drie weken na de dag waarop het raadsbesluit is gepubliceerd.
4. Geldige ondersteuningsverklaringen behorend bij een inleidend verzoek zijn tevens geldend in het geval een toegelaten inleidend verzoek wordt gevolgd door een definitief verzoek.

Artikel 2:2 Stap 2: het definitieve verzoek

1. Nadat het inleidend verzoek is toegelaten, kan iedere kiesgerechtigde schriftelijk of elektronisch een definitief verzoek indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de raad hierover.
2. Een definitief verzoek tot het houden van een raadgevend referendum wordt ondersteund door ten minste 10.000 geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden, waaronder mede begrepen de geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden behorende bij het inleidende verzoek.
3. Het definitieve verzoek moet zijn ingediend uiterlijk zes weken na de dag waarop de voorzitter van het centraal stembureau het besluit tot het toelaten van het inleidend verzoek bekend heeft gemaakt.

Artikel 2:3 De ondersteuningsverklaringen

1. Een kiesgerechtigde mag maximaal één ondersteuningsverklaring indienen.
2. Een ondersteuningsverklaring mag schriftelijk of elektronisch worden ingediend.
3. Een ondersteuningsverklaring bevat de voorletters, achternaam, adres, woonplaats en geboortedatum van de kiesgerechtigde. Naast deze gegevens bevat een ondersteuningsverklaring een handtekening van de kiesgerechtigde.
4. Ongeldig is een ondersteuningsverklaring die:
   a. is ingediend buiten de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn;
   b. afkomstig is van een persoon die niet kiesgerechtigd is; of:
   c. niet volledig en feitelijk juist is ingevuld.

Artikel 2:4 Beoordeling van het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. Het verzoek wordt afgewezen als:
   a. het een raadsbesluit betreft dat is uitgezonderd als bedoeld in artikel 1:2, tweede lid;
   b. het aantal geldige ondersteuningsverklaringen minder bedraagt dan vereist is voor het betreffende verzoek;
   c. het is ingediend door een niet-kiesgerechtigde; of:
   d. het is ingediend buiten de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn.

Artikel 2:5 Steekproef geldigheid ondersteuningsverklaringen definitieve verzoek

1. Ondersteuningsverklaringen die niet op grond van artikel 2:4, tweede lid, onderdeel a, ongeldig zijn verklaard, worden gecontroleerd via een steekproef. De steekproef wordt getrokken uit alle geldige ondersteuningsverklaringen op één lijst als één groep, waarbij de kans voor elke geldige ondersteuningsverklaring om deel uit te maken van de steekproef even groot is.
2. De omvang van de steekproef wordt bepaald aan de hand van de volgende formule: $S = (4147{,}36 \times Y) / (4146{,}36 + Y)$, waarbij:
   S = het aantal ondersteuningsverklaringen dat voor een steekproef is geselecteerd;
   Y = het totaal aantal ondersteuningsverklaringen dat niet op grond van artikel 2:4, tweede lid, sub a ongeldig is verklaard.
3. De ondersteuningsverklaringen die worden gebruikt voor de steekproef worden op aselecte wijze geselecteerd.
4. Het aantal in de steekproef aangemerkte ondersteuningsverklaringen wordt uitgedrukt als een percentage van het totaal aantal geverifieerde ondersteuningsverklaringen.
5. Het totaal aantal geldige ondersteuningsverklaringen is het totaal aantal ondersteuningsverklaringen die niet op grond van artikel 2:4, tweede lid, ongeldig zijn verklaard, vermenigvuldigd met het percentage, bedoeld in het vierde lid.

Artikel 2:6 Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. De voorzitter van het centraal stembureau besluit of een verzoek wordt toegelaten of afgewezen binnen twee weken na de dag waarop het verzoek is ingediend.

2. De voorzitter van het centraal stembureau informeert de indiener van het verzoek en de gemeenteraad gelijktijdig hierover en maakt het besluit vervolgens zo spoedig mogelijk openbaar op de gemeentelijke website

Artikel 2:7 Subsidie

Op grond van de Algemene subsidieverordening gemeente Utrecht kan het college nadere regels stellen ten aanzien van de subsidiëring van activiteiten ter ondersteuning van het publieke debat en de meningsvorming over het onderwerp waarop het referendum betrekking heeft.

Hoofdstuk 3 Procedure voorbereiding, stemming en uitslag

Artikel 3:1 De Kieswet is zoveel mogelijk van toepassing

Op de procedure ter voorbereiding, stemming en uitslag van het raadgevend referendum zijn bepalingen uit de hoofdstukken E, paragrafen 2, 3 en 5, J, L, N, paragrafen 1 en 4, Na en P, paragrafen 1 en 4 van de Kieswet zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing, voor zover bij of krachtens deze verordening niet anders is bepaald, met dien verstande dat ‘de dag van de kandidaatstelling’ in de van de overeenkomstige toepassing zijnde bepalingen uit de Kieswet gelezen wordt als ‘de vierenveertigste dag voor de dag van de stemming’.

Artikel 3:2 Datum stemming

1. Het college bepaalt de dag waarop de stemming over het raadgevend referendum wordt gehouden.
2. Als dag van stemming wordt een woensdag aangewezen binnen een termijn die aanvangt op de vijfentachtigste dag en eindigt zes maanden na de dag waarop de voorzitter van het centraal stembureau het besluit heeft genomen tot toelating van het definitieve verzoek. Als dag van stemming kan geen algemeen erkende feestdag of dag in juli of augustus worden aangewezen.
3. Als binnen de in het tweede lid bedoelde termijn een stemming plaatsvindt voor:
    a. een verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
    b. een verkiezing voor de leden van provinciale staten van Utrecht;
    c. een verkiezing voor de leden van het algemene bestuur van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden of van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht;
    d. een verkiezing voor de leden van de raad;

e. een verkiezing voor de leden van het Europees Parlement, of;
f. een ander raadgevend referendum op basis van deze verordening,

wordt de dag van die stemming aangewezen als dag van de stemming voor het raadgevend referendum.

Artikel 3:3 Referendumvraag

1. De raad stelt zo spoedig mogelijk na het toelaten van het definitieve verzoek de referendumvraag vast. Dit doet de raad nadat de referendumcommissie heeft geadviseerd over de referendumvraag.
2. Aan kiesgerechtigden wordt voorgelegd of zij voor of tegen de geformuleerde referendumvraag zijn. Deze vraag kan ook betrekking hebben op (een) afzonderlijk(e) onderde(e)l(en) van de raadsbesluit als het verzoek zich slechts daarop richt.
3. De referendumvraag met de antwoordmogelijkheden wordt aan het adres van de kiesgerechtigden bezorgd.

Artikel 3:4 Vaststelling uitslag

1. Het centraal stembureau berekent de uitslag van het raadgevend referendum en geeft aan hoeveel stemmen voor en tegen de referendumvraag zijn uitgebracht alsmede het aantal blanco en ongeldige stemmen en het aantal stemmen bij volmacht.
2. Het centraal stembureau stelt vast of een meerderheid voor dan wel tegen de referendumvraag heeft gestemd waarbij blanco en ongeldige stemmen buiten beschouwing worden gelaten.
3. Het centraal stembureau stuurt het proces-verbaal met de uitslag onverwijld toe aan de raad waarna het proces-verbaal met de uitslag zo spoedig mogelijk wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website.

Artikel 3:5 Vervolg uitslag

1. Als de uitslag van het raadgevend referendum afwijzend is, vergadert de raad zo spoedig mogelijk over het gevolg van de uitslag en het al dan niet inwerkingtreden van het betwiste raadsbesluit. De raad kan het college opdracht geven tot voorbereiding van een nieuw te nemen raadsbesluit.
2. Als de uitslag van het raadgevend referendum niet afwijzend is, treedt de raadsbesluit in werking zoals bepaald in artikel 1:3, derde lid, aanhef en onderdeel c.

Hoofdstuk 4 Referendumcommissie

Artikel 4:1 Samenstelling

1. De raad stelt een referendumcommissie in en benoemt haar leden en plaatsvervangend leden op voorstel van het dagelijks bestuur van de raad.
2. De referendumcommissie bestaat uit drie leden; deze drie leden kiezen uit hun midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter.
3. De selectiecommissie doet een voorstel aan het dagelijks bestuur van de raad. De selectiecommissie bestaat uit de leden van de CPR, bijgestaan door de griffier van de raad.
4. Geen (plaatsvervangend) lid kunnen worden personen die tot vijf jaar voorafgaand aan hun benoeming:
    a. lid zijn geweest van het college,
    b. een politieke functie hebben uitgeoefend in de gemeente Utrecht, of
    c. ambtenaar zijn geweest in dienst van de gemeente Utrecht.
5. Het dagelijks bestuur doet bij het voorstel een verklaring van elke kandidaat met:
    a. De mededeling dat hij de benoeming als lid van de referendumcommissie zal aanvaarden;
    b. Een overzicht van de (openbare) hoofd- en nevenfuncties die hij bekleedt;
    c. Een verklaring in voorkomende gevallen ook naderhand per ommegaande het overzicht van hoofd- en nevenfuncties te actualiseren door dit te melden aan de griffier van de raad.
6. Het dagelijks bestuur doet bij het voorstel tevens:
    a. Een Verklaring Omtrent het Gedrag;
    b. Een positief bevonden achtergrondonderzoek.
7. Benoeming van de leden en plaatsvervangende leden vindt plaats voor een periode van zes jaar, waarna de mogelijkheid bestaat van een eenmalige herbenoeming voor eenzelfde periode.
8. De voorzitter stelt in overleg de leden van de referendumcommissie een rooster van aftreden vast zodat wordt voorkomen dat meerdere leden van de referendumcommissie in één keer zullen aftreden.
9. Een (plaatsvervangend) lid van de referendumcommissie kan ieder moment ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan de voorzitter van de raad.
10. De raad kan een (plaatsvervangend) lid van de referendumcommissie ontslaan wegens ongeschiktheid, onbekwaamheid, andere zwaarwegende gronden, indien hij naar het oordeel van de raad ernstig nadeel toebrengt aan het in hem gestelde vertrouwen of indien hij door ziekte of gebreken blijvend

ongeschikt is zijn commissielidmaatschap te vervullen. Omtrent het voornemen tot ontslag wordt de betrokkene gehoord door de CPR.

11. De leden van de referendumcommissie ontvangen een vergoeding op grond van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
12. Het secretariaat van de referendumcommissie wordt vervuld door een ambtelijk secretaris. De secretaris wordt aangewezen door de raad en staat bij de vervulling van zijn taak onder leiding van de voorzitter van de referendumcommissie.
13. De CPR onderhoudt namens de raad het contact met de referendumcommissie en voert ten minste jaarlijks een gesprek met de voorzitter respectievelijk de voorzitter en de leden van de referendumcommissie over het functioneren van de referendumcommissie en de uitvoering van haar taken.
14. De referendumcommissie stelt elk jaar vóór 1 april een verslag op van zijn werkzaamheden over het voorafgaande jaar.

Artikel 4:2 Advies en toezicht

1. De referendumcommissie kan op eigen initiatief of op verzoek van de raad, de voorzitter van het centraal stembureau of het college advies uitbrengen over aanpassingen van deze verordening, over de referendabelheid van raadsbesluiten, over de bij de referenda en referendumverzoeken te volgen procedure, de referendumvraag en alle overige zaken die het raadgevend referendum betreffen en die zij van belang acht.
2. De referendumcommissie brengt advies uit binnen een termijn van vier weken met inachtneming van een minimumtermijn van twee weken.
3. Het advies wordt door de referendumcommissie gelijktijdig gedeeld met raad, de voorzitter van het centraal stembureau en het college.
4. De raad en het college stellen aan de referendumcommissie de voor de advisering benodigde stukken onverwijld ter beschikking.
5. De referendumcommissie houdt toezicht op de uitvoering van deze verordening en het neutrale karakter van de door het college te verstrekken voorlichting over het raadgevend referendum.

Artikel 4:3 Klachten

1. De referendumcommissie behandelt klachten in het kader van de toezichtstaak zoals genoemd in artikel 4:2, vijfde lid.
2. De referendumcommissie brengt terstond advies uit als een ingediende klacht zo ernstig is, dat de gedraging of de publicatie waarop de klacht betrekking heeft, moet worden gestaakt.

3. Voor het onderzoek in het kader van de klachtbehandeling kan de referendumcommissie alle informatie die zij nodig acht, opvragen bij het college, voorzitter van het centraal stembureau en de raad. Zij verlenen de referendumcommissie terstond iedere medewerking.
4. De hoorzitting voor de behandeling van klachten is openbaar.
5. De klager of zijn gemachtigde wordt ten minste twee weken voordat de hoorzitting van de referendumcommissie plaatsvindt, schriftelijk uitgenodigd om aldaar aanwezig te zijn.
6. De voorzitter van de referendumcommissie kan leden van het college dan wel ambtenaren of anderen uitnodigen aanwezig te zijn op de hoorzitting om informatie te verstrekken.
7. Aan een hoorzitting nemen ten minste twee leden van de referendumcommissie deel.
8. De referendumcommissie beraadslaagt achter gesloten deuren over de gegrondheid van de klacht.
9. De referendumcommissie neemt binnen vier weken na ontvangst van de klacht een schriftelijke beslissing en zendt dit onverwijld toe aan de klager of dienst gemachtigde alsmede aan de beklaagde.
10. De referendumcommissie maakt de beslissing op de klacht openbaar, tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.

Artikel 4:4 Vergadering en openbaarmaking

1. De referendumcommissie vergadert in beslotenheid.
2. De adviezen van de referendumcommissie zijn openbaar tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.
3. Indien er sprake is van een advies op verzoek van de raad, voorzitter van het centraal stembureau of het college kunnen nadere afspraken worden gemaakt met de referendumcommissie over het moment van openbaarmaking, tenzij het openbaar belang zich daartegen verzet als bedoeld in het tweede lid van dit artikel.
4. Het advies van de referendumcommissie als bedoeld in artikel 3:3 eerste lid wordt openbaar met de vaststelling van de referendumvraag.

Hoofdstuk 5 Straf- en slotbepalingen

Artikel 5:1 Strafbepaling

Met een hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie wordt gestraft degene die:

a. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen namaakt of vervalst met het oogmerk deze als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;

b. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen die hij zelf heeft nagemaakt of vervalst of waarvan de valsheid of vervalsing hem, toen hij deze ontving, bekend was, opzettelijk als echt en onvervalst gebruikt of door anderen doet gebruiken;

c. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen voorhanden heeft met het oogmerk deze wederrechtelijk te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;

d. als gemachtigde stemt voor een persoon, wetende dat deze is overleden;

e. door gift of belofte een kiesgerechtigde omkoopt om volmacht te geven tot het uitbrengen van zijn stem;

f. stelselmatig personen aanspreekt of anderszins persoonlijk benadert ten einde hen te bewegen het formulier op hun stempas, bestemd voor het stemmen bij volmacht, te ondertekenen en deze kaart af te geven.

Artikel 5:2 Overgangsbepalingen

1. Op een reeds lopende referendumprocedure is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 van toepassing.
2. De leden van de referendumcommissie die op grond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 door de raad zijn benoemd, worden geacht tevens te zijn benoemd in de referendumcommissie op grond van deze verordening, zulks voor de zittingsperiode zoals in hun benoemingbesluit is aangegeven.

Artikel 5:3 Intrekking

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 wordt ingetrokken.

Artikel 5:4 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking de dag na bekendmaking in het gemeenteblad.

Artikel 5:5 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>.

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Merel van Hall

Concept Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van <datum>;
- gelet op de artikelen 84, 149 en 154 van de Gemeentewet.
- gezien het advies van de referendumcommissie van 23 maart 2023 'Vernieuwde referendumverordening en nadere regel'
- gezien het advies van de commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën van <datum>

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Definities

- *centraal stembureau*: het stembureau dat voor de gemeenteraadsverkiezingen wordt ingesteld als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet;
- *kiesgerechtigde*: diegene die stemrecht heeft voor de verkiezing van de leden van de raad;
- *raad*: de gemeenteraad;
- *raadsbeslissing*: een schriftelijke beslissing van de raad, met uitzondering van moties en niet aangenomen voorstellen;
- *raadgevend referendum*: volksraadpleging waarbij de kiesgerechtigden zich op initiatief van één of meer kiesgerechtigden kunnen uitspreken over een raadsbeslissing;
- *referendumcommissie*: een commissie van advies en toezicht als bedoeld in artikel 84 van de Gemeentewet;
- *voorzitter centraal stembureau*: de burgemeester van de gemeente Utrecht als bedoeld in artikel E 19 van de Kieswet.

CONCEPT

Artikel 1:2 Het raadgevend referendum

1. Een raadgevend referendum wordt gehouden als het inleidend verzoek en het daaropvolgend definitief verzoek zijn toegelaten.
2. Onderwerp van een raadgevend referendum is een raadsbeslissing met uitzondering van beslissingen:
   a. over individuele kwesties, zoals benoemingen, schorsingen, kwijtscheldingen of schenkingen;
   b. tot vaststelling of wijziging van de rechtspositionele regeling van politieke ambtsdragers;
   c. over de vaststelling, wijziging of intrekking van de arbeidsvoorwaardelijke regelingen en daaruit voortvloeiende besluiten met betrekking tot de griffier en de medewerkers van de griffie;
   d. over de hoogte van geldelijke voorzieningen voor politieke ambtsdragers, gewezen politieke ambtsdragers en hun nabestaanden;
   e. over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de gemeentelijke tarieven of de beslissingen ten aanzien van belastingen;
   f. tot vaststelling, wijziging of intrekking van een bestemmingsplan, voorbereidingsbesluiten, beheersverordening, verklaring van geen bedenkingen benodigd voor (wabo-)projectbesluiten en het exploitatieplan;
   g. in het kader van deze verordening;
   h. inzake bezwaar- of beroepsprocedures of rechtsgedingen;
   i. in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
   j. als bedoeld in artikel 3, tweede lid, onder a van de Wet algemene regels herindeling;
   k. ter uitvoering van een besluit van een hoger bestuursorgaan of de wetgever waarbij de raad geen beleidsvrijheid heeft;
   l. waarbij naar het oordeel van de raad geen raadgevend referendum kan worden gehouden in verband met dringende redenen;
   m. in het kader van geheimhouding;
   n. in het kader van de Wet open overheid;
   o. over het interne functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en ombudsloket, alsmede daarmee samenhangende reglementen en verordeningen;
   p. die naar het oordeel van de raad hun grondslag vinden in een eerder genomen besluit waarover een raadgevend referendum is of kon worden gehouden;
   q. waarbij op grond van artikel 6, tweede lid, Huisvestingswet afstemming is vereist met de Woningmarktregio en de uitvoering op regionaal niveau gelijkluidend is.

CONCEPT

Artikel 1:3 Inwerkingtreding

1. Een raadsbeslissing waarover een raadgevend referendum kan worden gehouden, treedt in werking vijf weken na de dag van publicatie van de raadsbeslissing.
2. De termijn, genoemd in het eerste lid, schort op met ingang van de dag nadat een besluit bedoeld in artikel 2:6, eerste lid, is genomen om een inleidend verzoek toe te laten. De opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij de gepubliceerde raadsbeslissing en vermeldt de reden van opschorting.
3. De opschorting, genoemd in het tweede lid, eindigt op de dag nadat:
   a. de termijn, genoemd in artikel 2:2, derde lid voor het indienen van een definitief verzoek is verstreken en binnen die termijn geen definitief verzoek is ingediend;
   b. een besluit, bedoeld in artikel 2:6, eerste lid, is genomen tot afwijzing van het definitieve verzoek;
   c. het centraal stembureau heeft vastgesteld dat de uitslag van een raadgevend referendum niet heeft geleid tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing van de raadsbeslissing en de raad hiervan in kennis heeft gesteld als bedoeld in artikel 3:4, derde lid.
4. Het beëindigen van de opschorting wordt zo spoedig mogelijk kenbaar gemaakt op of bij de gepubliceerde raadsbeslissing en vermeldt de reden van beëindiging.

Artikel 1:4 Directe inwerkingtreding van referendabele raadsbeslissingen

1. Indien de inwerkingtreding van een raadsbeslissing waarover een raadgevend referendum kan worden gehouden, geen uitstel kan lijden, kan onder verwijzing naar dit artikel in de raadsbeslissing de inwerkingtreding in afwijking van artikel 1:3 worden geregeld, onverminderd de mogelijkheid om over de raadsbeslissing een raadgevend referendum te houden.
2. Indien over een raadsbeslissing als bedoeld in het eerste lid een raadgevend referendum wordt gehouden en onherroepelijk is vastgesteld dat dit heeft geleid tot een raadgevende uitspraak tot afwijzing, wordt zo spoedig mogelijk beslist of een raadsvoorstel wordt ingediend tot het al dan niet intrekken van de raadsbeslissing.

CONCEPT

Hoofdstuk 2 Van verzoek tot besluit

Artikel 2:1 Stap 1: het inleidend verzoek

1. Iedere kiesgerechtigde kan schriftelijk of elektronisch een inleidend verzoek indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau.
2. Een inleidend verzoek tot het houden van een raadgevend referendum wordt ondersteund door ten minste 1.000 geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden.
3. Het inleidend verzoek moet zijn ingediend uiterlijk drie weken na de dag waarop de raadsbeslissing is gepubliceerd.
4. Geldige ondersteuningsverklaringen behorend bij een inleidend verzoek gelden uitsluitend voor dat inleidend verzoek.

Artikel 2:2 Stap 2: het definitieve verzoek

1. Nadat het inleidend verzoek is toegelaten, kan iedere kiesgerechtigde schriftelijk of elektronisch een definitief verzoek indienen bij de voorzitter van het centraal stembureau.
2. Een definitief verzoek tot het houden van een raadgevend referendum wordt ondersteund door ten minste 10.000 geldige ondersteuningsverklaringen van kiesgerechtigden.
3. Het definitieve verzoek moet zijn ingediend uiterlijk zes weken na de dag waarop de voorzitter van het centraal stembureau het besluit tot het toelaten van het inleidend verzoek bekend heeft gemaakt.

Artikel 2:3 De ondersteuningsverklaringen

1. Een kiesgerechtigde mag maximaal één ondersteuningsverklaring per verzoek indienen.
2. Een ondersteuningsverklaring mag schriftelijk of elektronisch worden ingediend.
3. Een ondersteuningsverklaring bevat de voorletters, achternaam, adres, woonplaats en geboortedatum van de kiesgerechtigde. Naast deze gegevens bevat een ondersteuningsverklaring een handtekening van de kiesgerechtigde.

Artikel 2:4 Beoordeling van het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. Het verzoek wordt afgewezen als:
   a. het een raadsbeslissing betreft dat is uitgezonderd als bedoeld in artikel 1:2, tweede lid;
   b. het aantal geldige ondersteuningsverklaringen minder bedraagt dan vereist is voor het betreffende verzoek;
   c. het is ingediend buiten de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn; of:
   d. het is ingediend door een niet-kiesgerechtigde.
2. Ongeldig is een ondersteuningsverklaring die:
   a. is ingediend buiten de voor het desbetreffende verzoek gestelde termijn;
   b. afkomstig is van een persoon die niet kiesgerechtigd is; of:
   c. niet volledig en correct is ingevuld.

CONCEPT

Artikel 2:5 Steekproef ondersteuningsverklaringen definitieve verzoek

1. Ondersteuningsverklaringen die niet op grond van artikel 2:4, tweede lid, onderdeel a, ongeldig zijn verklaard, worden gecontroleerd via een steekproef. De steekproef wordt getrokken uit alle geldige ondersteuningsverklaringen op één lijst als één groep, waarbij de kans voor elke geldige ondersteuningsverklaring om deel uit te maken van de steekproef even groot is.
2. De omvang van de steekproef wordt bepaald aan de hand van de volgende formule: S = (4147,36 x Y) / (4146,36 + Y), waarbij:
   S = het aantal ondersteuningsverklaringen dat voor een steekproef is geselecteerd;
   Y = het totaal aantal ondersteuningsverklaringen dat niet op grond van artikel 2:4, tweede lid, sub a ongeldig is verklaard.
3. De ondersteuningsverklaringen die worden gebruikt voor de steekproef worden op aselecte wijze geselecteerd.
4. Het aantal in de steekproef aangemerkte ondersteuningsverklaringen wordt uitgedrukt als een percentage van het totaal aantal geverifieerde ondersteuningsverklaringen.
5. Het totaal aantal geldige ondersteuningsverklaringen is het totaal aantal ondersteuningsverklaringen die niet op grond van artikel 2:4, tweede lid, ongeldig zijn verklaard, vermenigvuldigd met het percentage, bedoeld in het vierde lid.

Artikel 2:6 Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek

1. De voorzitter van het centraal stembureau besluit of een verzoek wordt toegelaten of afgewezen binnen twee weken na de dag waarop het verzoek is ingediend.
2. De voorzitter van het centraal stembureau maakt het besluit zo spoedig mogelijk openbaar op de gemeentelijke website.

CONCEPT

Hoofdstuk 3 Procedure voorbereiding, stemming en uitslag

Artikel 3:1 De Kieswet is zoveel mogelijk van toepassing

Op de procedure ter voorbereiding, stemming en uitslag van het raadgevend referendum zijn bepalingen uit de hoofdstukken E, paragrafen 2, 3 en 5, J, L, N, paragrafen 1 en 4, Na en P, paragrafen 1 en 4 van de Kieswet zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing, voor zover bij of krachtens deze verordening niet anders is bepaald, met dien verstande dat 'de dag van de kandidaatstelling' in de van de overeenkomstige toepassing zijnde bepalingen uit de Kieswet gelezen wordt als 'de vierenveertigste dag voor de dag van de stemming'.

Artikel 3:2 Datum stemming

1. Burgemeester en wethouders bepalen de dag waarop de stemming over het raadgevend referendum wordt gehouden.
2. Als dag van stemming wordt een woensdag aangewezen binnen een termijn die aanvangt op de vijfentachtigste dag en eindigt zes maanden na de dag waarop de voorzitter van het centraal stembureau het besluit heeft genomen tot toelating van het definitieve verzoek. Als dag van stemming kan geen algemeen erkende feestdag of dag in juli of augustus worden aangewezen.
3. Als binnen de in het tweede lid bedoelde termijn een stemming plaatsvindt voor:
    a. een verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
    b. een verkiezing voor de leden van provinciale staten van Utrecht;
    c. een verkiezing voor de leden van het algemene bestuur van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden of van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht;
    d. een verkiezing voor de leden van de raad;
    e. een verkiezing voor de leden van het Europees Parlement, of;
    f. een ander raadgevend referendum op basis van deze verordening,

    wordt de dag van die stemming aangewezen als dag van de stemming voor het raadgevend referendum.

Artikel 3:3 Vraagstelling

1. De voorzitter van het centraal stembureau stelt zo spoedig mogelijk na het toelaten van het definitieve verzoek de vraagstelling vast. Dit doet de voorzitter van het centraal stembureau nadat de referendumcommissie heeft geadviseerd over de vraagstelling.
2. Aan kiesgerechtigden wordt de vraag voorgelegd of zij voor of tegen de raadsbeslissing zijn.
3. De vraagstelling met de antwoordmogelijkheden wordt aan het adres van de kiesgerechtigden bezorgd.

CONCEPT

Artikel 3:4 Vaststelling uitslag

1. Het centraal stembureau berekent de uitslag van het raadgevend referendum en geeft aan hoeveel stemmen voor en tegen de raadsbeslissing zijn uitgebracht alsmede het aantal blanco en ongeldige stemmen en het aantal stemmen bij volmacht.
2. Het centraal stembureau stelt vast of een meerderheid voor dan wel tegen de raadsbeslissing heeft gestemd waarbij blanco en ongeldige stemmen buiten beschouwing worden gelaten.
3. Het centraal stembureau stuurt het proces-verbaal met de uitslag onverwijld toe aan de raad waarna het proces-verbaal met de uitslag zo spoedig mogelijk wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website.

Artikel 3:5 Vervolg uitslag

1. Als de uitslag van het raadgevend referendum niet afwijzend is, treedt de raadsbeslissing in werking zoals bepaald in artikel 1:3, derde lid, aanhef en onderdeel c.
2. Als de uitslag van het raadgevend referendum afwijzend is, vergadert de raad zo spoedig mogelijk over het gevolg van de uitslag en het al dan niet inwerkingtreden van de raadsbeslissing.

Hoofdstuk 4 Referendumcommissie

Artikel 4:1 Samenstelling

1. De raad stelt een referendumcommissie in en benoemt haar leden. De raad kan ook plaatsvervangende leden benoemen.
2. De referendumcommissie bestaat uit drie leden; deze drie leden kiezen uit hun midden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter.
3. De leden en plaatsvervangende leden kunnen geen deel uitmaken van of werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van bestuursorganen van de gemeente.
4. De leden en plaatsvervangende leden worden benoemd voor een periode van vier jaar. Herbenoeming is tweemaal en telkens voor ten hoogste vier jaar mogelijk.
5. De leden van de referendumcommissie kunnen ieder moment ontslag nemen. Degenen die ontslag nemen, blijven tot maximaal zes maanden na datum ontslagneming hun functie waarnemen totdat in opvolging is voorzien. Zij zijn nog dertig dagen nadat in hun opvolging is voorzien, bevoegd om aan de behandeling van ten tijde van hun aftreden of ontslag lopende zaken deel te nemen.
6. De leden van de referendumcommissie ontvangen een vergoeding op grond van het rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.
7. Het secretariaat van de referendumcommissie wordt vervuld door een ambtelijk secretaris. De secretaris wordt aangewezen door de burgemeester en wethouders en staat bij de vervulling van zijn taak onder leiding van de voorzitter van de referendumcommissie.

Artikel 4:2 Advies en toezicht

1. De referendumcommissie kan op eigen initiatief of op verzoek van de raad, voorzitter van het centraal stembureau of burgemeester en wethouders advies uitbrengen over

CONCEPT

aanpassingen van deze verordening, over de bij de referenda en referendumverzoeken te volgen procedure, de vraagstelling en alle overige zaken die het raadgevend referendum betreffen en die zij van belang acht.
2. De referendumcommissie brengt advies uit binnen een termijn van vier weken met inachtneming van een minimumtermijn van twee weken.
3. Burgemeester en wethouders stelt aan de referendumcommissie de voor de advisering benodigde stukken onverwijld ter beschikking.
4. De referendumcommissie houdt toezicht op de uitvoering van deze verordening en het neutrale karakter van de door burgemeester en wethouders te verstrekken voorlichting over het raadgevend referendum.

Artikel 4:3 Klachten

1. De referendumcommissie behandelt klachten in het kader van de toezichtstaak zoals genoemd in artikel 4:2, vierde lid.
2. De referendumcommissie brengt terstond advies uit als een ingediende klacht zo ernstig is, dat de gedraging of de publicatie waarop de klacht betrekking heeft, moet worden gestaakt.
3. Voor het onderzoek in het kader van de klachtbehandeling kan de referendumcommissie alle informatie die zij nodig acht, opvragen bij burgemeester en wethouders, voorzitter van het centraal stembureau en de raad. Zij verlenen de referendumcommissie terstond iedere medewerking.
4. De hoorzitting voor de behandeling van klachten is openbaar.
5. De klager of zijn gemachtigde wordt ten minste twee weken voordat de hoorzitting van de referendumcommissie plaatsvindt, schriftelijk uitgenodigd om aldaar aanwezig te zijn.
6. De voorzitter van de referendumcommissie kan leden van het college van burgemeester en wethouders dan wel ambtenaren of anderen uitnodigen aanwezig te zijn op de hoorzitting om informatie te verstrekken.
7. Aan een hoorzitting nemen ten minste twee leden van de referendumcommissie deel.
8. De referendumcommissie beraadslaagt achter gesloten deuren over de gegrondheid van de klacht.
9. De referendumcommissie neemt binnen vier weken na ontvangst van de klacht een schriftelijke beslissing en zendt dit onverwijld toe aan de klager of dienst gemachtigde alsmede aan de beklaagde.
10. De referendumcommissie maakt de beslissing op de klacht openbaar, tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.

Artikel 4:4 Vergadering en openbaarmaking

1. De referendumcommissie vergadert in beslotenheid.
2. De adviezen van de referendumcommissie zijn openbaar tenzij het openbaar belang zich verzet tegen openbaarmaking of openbaarmaking in het kader van artikel 5.1 van de Wet open overheid achterwege dient te blijven.
3. Indien er sprake is van een advies op verzoek van de raad, voorzitter van het centraal stembureau of burgemeester en wethouders kunnen nadere afspraken worden gemaakt met de referendumcommissie over het moment van openbaarmaking, tenzij

CONCEPT

het openbaar belang zich daartegen verzet als bedoeld in het tweede lid van dit artikel.

4. Het advies van de referendumcommissie als bedoeld in artikel 3:3 eerste lid wordt openbaar met de vaststelling van de vraagstelling.

Hoofdstuk 5 Straf- en slotbepalingen

Artikel 5:1 Strafbepaling

Met een hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie wordt gestraft degene die:

a. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen namaakt of vervalst met het oogmerk deze als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;
b. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen die hij zelf heeft nagemaakt of vervalst of waarvan de valsheid of vervalsing hem, toen hij deze ontving, bekend was, opzettelijk als echt en onvervalst gebruikt of door anderen doet gebruiken;
c. stembiljetten, volmachtbewijzen of stempassen voorhanden heeft met het oogmerk deze wederrechtelijk te gebruiken of door anderen te doen gebruiken;
d. als gemachtigde stemt voor een persoon, wetende dat deze is overleden;
e. door gift of belofte een kiesgerechtigde omkoopt om volmacht te geven tot het uitbrengen van zijn stem;
f. stelselmatig personen aanspreekt of anderszins persoonlijk benadert ten einde hen te bewegen het formulier op hun stempas, bestemd voor het stemmen bij volmacht, te ondertekenen en deze kaart af te geven.

CONCEPT

Artikel 5:2 Overgangsbepalingen

1. Op een reeds lopende referendumprocedure is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 van toepassing.
2. De leden van de referendumcommissie die op grond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 door de raad zijn benoemd, worden geacht tevens te zijn benoemd in de referendumcommissie op grond van deze verordening, zulks voor de zittingsperiode zoals in hun benoemingbesluit is aangegeven.

Artikel 5:3 Intrekking

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht 2017 wordt ingetrokken.

Artikel 5:4 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking de dag na bekendmaking in het gemeenteblad.

Artikel 5:5 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>.

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

CONCEPT

CONCEPT

Informatieve toelichting bij Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht

Algemeen

Wettelijk kader

Op grond van de bepalingen in de Grondwet en de Gemeentewet hebben gemeenten de mogelijkheid tot het houden van een referendum over een genomen besluit. Gemeenten zijn vrij in hoe ze dit regelen zolang dit niet tegen de wet, zoals de Grondwet en de Gemeentewet ingaat.

Correctief referendum: referendum na een raadsbeslissing

De termen ‘correctief’ en ‘niet correctief’ geven aan op welk moment in het besluitvormingsproces het referendum plaatsvindt. Het raadgevend referendum in deze verordening is een referendum dat na besluitvorming in de raad plaatsvindt. De gemeente Utrecht kiest daarmee voor een correctief referendum. Dat wil zeggen dat een referendum kan worden gehouden over een genomen raadbeslissing.

Geen bindende werking

Een referendum is een advies van kiesgerechtigden aan de raad over een genomen besluit. Bindende referenda zijn niet toegestaan. De raad kan zich niet van tevoren binden aan de uitspraak van het referendum.

Bevoegdheid

De bevoegdheid van de raad om een referendumverordening vast te stellen, vloeit voort uit de artikelen 147 en 149 van de Gemeentewet. Deze bepalingen geven de raad een algemene verordenende bevoegdheid.

Samenloop met inspraak

Onderwerpen waarover referenda kunnen worden gehouden, zijn vaak reeds via wettelijk bepaalde inspraakmogelijkheden aan de inwoners voorgelegd. Een referendum kan niet in de plaats treden van voorgeschreven inspraakmogelijkheden. Het wel of niet houden van een referendum heeft geen invloed op de voorgeschreven inspraakprocedures.

Initiatief tot het houden van een raadgevend referendum

Kiesgerechtigden kunnen het initiatief nemen tot het indienen van een verzoek tot houden van een raadgevend referendum.

CONCEPT

ARTIKELSGEWIJZE toelichting

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Definities

Kiesgerechtigde

Degenen die kiesgerechtigd zijn voor de gemeenteraadsverkiezing zijn ook gerechtigd om een inleidend en definitief verzoek in te dienen. Daarnaast mogen kiesgerechtigden een ondersteuningsverklaring indienen ter ondersteuning van een verzoek. De artikelen B3 tot en met B6 en D1, D6, eerste lid, onderdeel a, D7, D8, D9 aanhef en onderdeel b en D10, Kieswet zijn hierbij van toepassing.

Raadgevend referendum

Deze verordening gaat uit van een raadgevend referendum op initiatief van een kiesgerechtigde over een genomen raadsbeslissing. Dit geeft aan dat het moet gaan om beslissingen die behoren tot de bevoegdheid van de raad. Een raadgevend referendum kan dus niet worden gehouden over beslissingen die behoren tot de bevoegdheid van de burgemeester of van het college van burgemeester en wethouders. Een raadgevend referendum kan evenmin worden gehouden indien daarmee een eventuele opgelegde geheimhouding wordt geschonden.

Raadsbeslissing

Alleen schriftelijke beslissingen van de raad kunnen onderwerp van een raadgevend referendum zijn. Dit is een bredere definitie dan het besluitbegrip als vastgelegd in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht. Dit brengt onder andere met zich mee dat beslissingen die niet gericht zijn op rechtsgevolg, zoals visiedocumenten ook referendabel zijn. Moties zijn dat gelet op de definitie niet alsmede niet aangenomen (verworpen) (initiatief)voorstellen. Dergelijke beslissingen veranderen op zich niets in een bestaande situatie.

Zie ook de toelichting bij artikel 3:3.

Voorzitter centraal stembureau

De voorzitter van het centraal stembureau is krachtens publiekrecht ingesteld en heeft middels attributie ook bevoegdheden gekregen. De voorzitter van het centraal stembureau is daarmee een bestuursorgaan. De voorzitter van het centraal stembureau kan over enkele technisch-juridische zaken beslissingen nemen.

Artikel 1:2 Onderwerp

Een raadgevend referendum kan zich niet uitstrekken tot buiten het grondgebied van de gemeente waarin een raadgevend referendum wordt gehouden.

CONCEPT

Een aantal raadsbeslissingen is uitgezonderd. Hierover kan dus geen raadgevend referendum worden gehouden. Deze uitzonderingen staan in het tweede lid van dit artikel. Een aantal van de uitzonderingen behoeft een nadere toelichting.

Onderdeel a
Aanwijzingsbesluiten waarin een concrete functionaris wordt aangewezen wordt eveneens gezien als een individuele kwestie en valt daarmee onder deze uitzonderingsgrond.

Onderdeel e
In verband met het budgetrecht van de raad zijn raadsbeslissingen in het kader van de gemeentelijke begroting en de gemeentelijke rekening uitgezonderd. Daarnaast is de vaststelling van gemeentelijke tarieven opgenomen als uitzonderingsgrond. Alle beslissingen ten aanzien van belastingen zijn eveneens uitgezonderd. Het gaat hierbij onder andere over de introductie en vaststelling van belastingen.

Onderdeel f
Onder bestemmingsplan wordt mede verstaan een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor zover het de ruimtelijke ordening betreft. Vooruitlopend op de komst van het omgevingsplan en de Omgevingswet kunnen gemeenten experimenteren met het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. Het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte is een experiment onder de werking van de Crisis- en herstelwet.

Het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte betreft één integraal plan, waarin niet alleen regels over 'goede ruimtelijke ordening' zijn opgenomen, maar waar net als onder de Omgevingswet de fysieke leefomgeving centraal staat. Dit betekent dat in het plan regels kunnen worden opgenomen over o.a. het waarborgen van de veiligheid, gezondheid, milieu, welstand, natuurbescherming en duurzaamheid. Zo kan de overheid zich voorbereiden op de integrale aanpak die met het omgevingsplan zal zijn vereist.

Onderdeel i
Deze uitzondering regelt onder andere dat besluiten tot toetreding, uittreding, wijziging en zienswijzen van een gemeenschappelijke regeling niet referendabel zijn. Aangezien de gemeentelijke begroting en rekening uitgesloten zijn van een raadgevend referendum (*sub e*) is het logisch ook de (financiële) stukken van gemeenschappelijke regelingen uit te sluiten van een raadgevend referendum. Onderdeel i moet zodanig worden geïnterpreteerd dat alle stukken van gemeenschappelijke regelingen waarvoor een raadsbeslissing nodig is, onder de uitzondering valt. Er heerst namelijk bij het bestuurlijk besluitvormingsproces van dergelijke stukken een zeer grote tijdsdruk die ook bij herhaling vraagt om maatwerk en medewerking van bestuurders.

Onderdeel k
De raad neemt soms besluiten omdat hogere regelgeving dat vereist of mogelijk maakt. Als de raad daarbij geen beleidsvrijheid heeft, dan is er ook geen ruimte om een raadgevend referendum over dergelijke besluiten te houden.

CONCEPT

Onderdeel I

Een beroep op deze uitzonderingsgrond vergt een expliciete belangenafweging van de raad met een zware motiveringsplicht. Het belang van de raadsbeslissing moet zwaarder wegen dan het belang van de mogelijkheid om een raadgevend referendum te houden. De referendumcommissie heeft overigens een belangrijke rol bij de advisering over de toepassing van met name deze uitzonderingsgrond. Omdat de raad beoordelingsvrijheid heeft, toetst de rechter terughoudend (ECLI:NL:RVS:2014:1402). Zie verder voor de toepassing van een vergelijkbare maar ruimere uitzonderingsgrond ECLI:NL:RVS:2017:2878: de raad kon in redelijkheid tot het oordeel komen dat het inleidend verzoek moest worden afgewezen. In ECLI:NL:RBNHO:2017:11154 oordeelde de rechter dat de raad niet afdoende had gemotiveerd dat er dringende redenen waren. Ook in ECLI:NL:RBZUT:2011:BQ8972, had de raad niet afdoende gemotiveerd waarom er zwaarwegende redenen waren om geen referendum te houden. De rechter overwoog bovendien dat het simpele ontbreken van politieke bereidheid om een referendum te houden zich niet verhoudt met de aard van het referendum.

Een dringende reden zou kunnen zijn dat het belang van het raadgevend referendum naar oordeel van de raad niet opweegt tegen de verantwoordelijkheid van de raad voor kwetsbare groepen en hun plaats in de samenleving. Raadsbeslissingen waarbij deze verantwoordelijkheid speelt, vloeien vaak voort uit wet- en regelgeving waarin kwetsbare groepen de doelgroep zijn of waarin de raad een verantwoordelijkheid heeft voor de uitvoering van zorg, opvang en huisvesting en een stelselverantwoordelijkheid heeft voor voorzieningen Bij kwetsbare groepen kan gedacht worden aan:

- Iedereen die zorg, opvang of groepshuisvesting nodig heeft op basis van de genoemde gemeentelijke regelgeving (en hogere wet- en regelgeving), waartoe te rekenen (niet limitatief):
    - Vluchtelingen;
    - Daklozen;
    - Kwetsbare personen waarbij sprake is van een combinatie van verslaving, licht verstandelijke beperking of psychiatrische problematiek;
    - Uitstromers uit instituties (psychiatrie, verslavingsklinieken, detentie).

CONCEPT

Een andere reden zou kunnen zijn dat de besluitvorming het uitstel van een raadgevend referendum niet kan lijden, bijvoorbeeld omdat anders fatale termijnen zouden worden overschreden, besluitvorming nodig is om het hoofd te kunnen bieden aan plotselinge (onwenselijke) ontwikkelingen of omdat besluitvorming noodzakelijkerwijs volgt uit eerdere besluitvorming.

Onder een dringende redenen wordt mede verstaan de situatie waarbij de uitvoering niet kan worden uitgesteld vanwege spoedeisende gemeentelijke belang. Spoedeisendheid kan bijvoorbeeld aan de orde zijn in het kader van openbare orde en veiligheid. Denk hierbij aan de bekrachtiging van een noodverordening.

Het te laat beginnen met (de voorbereiding van) het besluitvormingsproces valt niet onder deze uitzonderingsgrond, tenzij sprake is van overmacht.

Onderdeel m
De uitzonderingsgrond ziet toe op besluiten vanwege geheimhouding. Besluiten alleen vanwege opleggen/opheffen/voortzetten van geheimhouding zijn hiermee niet referendabel. Een referendum over een beslispunt dat geheim is kan evenmin.

Onderdeel o
De uitzonderingsgrond ziet toe op bijvoorbeeld het reglement van orde, gedragscodes en werkwijzen van raadscommissies. Deze uitzonderingsgrond omvat tenminste beslissingen van de raad op grond van de volgende artikelen uit de Gemeentewet: 15, derde lid, 16, 33, derde lid, 41c, tweede lid, 60, eerste lid, 69, tweede lid, 81, eerste lid, 82, 83, 84, 95, eerste en tweede lid, 96, eerste en tweede lid, 97, 107, eerste lid, 107a, tweede lid, 155a.

Onderdeel q
Het gaat hierbij om raadsbeslissingen waarbij op grond van artikel 6, tweede lid van de Huisvestingswet is vereist dat deze in regionaal verband zijn afgestemd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de huisvestingsverordening. De Huisvestingswet vereist namelijk regionale afstemming bij de totstandkoming van de huisvestingsverordening. De woningmarktregio Utrecht bestaat uit 17 gemeenten, die werken met een gelijkluidende tekst van de Huisvestingsverordening, waardoor afwijkingen per gemeente onwenselijk zijn, met name voor de uitvoeringsorganisaties. Bijvoorbeeld voor de woonruimteverdeling is het van belang dat een verordening of een wijziging daarvan in alle regiogemeenten gelijk in werking treedt. Er is namelijk sprake van een samenhangend regionaal stelsel.

Artikel 1:3 Inwerkingtreding
Eerste lid
Deze bepaling stelt de inwerkingtreding van een genomen raadsbeslissing waarover een raadgevend referendum gehouden kan worden, uit. De raadsbeslissing wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website in het openbare gedeelte van het raadsinformatiesysteem. Iedereen kan er dan kennis van nemen en kiesgerechtigden krijgen de tijd om een eventueel

CONCEPT

inleidend verzoek tot het houden van een raadgevend referendum in te dienen. Komt er geen inleidend verzoek of wordt dat verzoek afgewezen, dan treedt de beslissing alsnog in werking 5 weken na de dag waarop het is gepubliceerd.

Tweede lid
Dit lid regelt dat de inwerkingtreding van een raadsbeslissing verder wordt uitgesteld (opgeschort) als een inleidend verzoek tot het houden van een raadgevend referendum is toegelaten.

Derde lid
Op een aantal momenten waarop duidelijk is dat het referendumproces geen verder vervolg krijgt, kan een raadsbeslissing alsnog in werking treden. De onderdelen a en b van dit lid voorzien hierin. Op het moment dat de opschorting van de inwerkingtredingstermijn eindigt, treedt de betreffende raadsbeslissing alsnog in werking. Onderdeel c voorziet in inwerkingtreding als duidelijk is dat de uitslag van het raadgevend referendum niet heeft geleid tot een afwijzende uitspraak (ofwel er is 'voor' de raadsbeslissing gestemd). In dat geval eindigt de opschorting niet onmiddellijk nadat het centraal stembureau die uitslag heeft vastgesteld, maar pas nadat de raad van die uitslag in kennis is gesteld en de beëindiging van de opschorting bekend is gemaakt.

Indien een raadgevend referendum is gehouden en de uitspraak is afwijzend (oftewel er is 'tegen' de raadsbeslissing gestemd), dient gekeken te worden naar artikel 3:5, tweede lid. In deze situatie is het namelijk aan de raad om te bepalen welk gevolg wordt gegeven aan de raadgevende uitspraak.

Artikel 1:4 Directe inwerkingtreding van een referendabele raadsbeslissingen
Dit artikel regelt de directe inwerkingtreding van een raadsbeslissing, maar waarbij het recht op het initiatief voor een raadgevend referendum blijft behouden. Een beroep op dit artikel kan worden gedaan indien er sprake is van een uitzonderlijke omstandigheid waardoor de uitvoering van een beslissing niet kan worden uitgesteld met vijf weken.

CONCEPT

Hoofdstuk 2 Van verzoek tot besluit

Artikel 2:1 Het inleidend verzoek

Om een raadgevend referendum te kunnen houden is de eerste stap om een inleidend verzoek in te dienen dat wordt ondersteund door minimaal 1.000 ondersteuningsverklaringen.

Iedere kiesgerechtigde kan een inleidend verzoek indienen. Zowel het inleidend verzoek als de daarbij behorende ondersteuningsverklaringen kunnen schriftelijk of elektronisch worden ingediend. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen 'natte' handtekeningen en digitale handtekeningen via bijvoorbeeld petities.nl. Er wordt in de referendumverordening geen keuze gemaakt voor een specifieke methode.

Een inleidend verzoek inclusief de daarbij behorende ondersteuningsverklaringen moeten uiterlijk drie weken na de dag dat de formele raadsbeslissing is gepubliceerd, zijn ingediend. Hiermee wordt de raadsbeslissing bedoeld die voorzien is van de handtekeningen van de griffier en de voorzitter van de raad. De raadsbeslissing wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website in het openbare gedeelte van het raadsinformatiesysteem.

Rekenvoorbeeld:
1 maart: raad stelt de raadsbeslissing vast tijdens de raadsvergadering.
3 maart: publicatie van de formele raadsbeslissing zichtbaar via utrecht.nl (zie raadsbeslissing met een datum in de titel).
4 maart: start indieningstermijn inleidend verzoek. Dit is ook het moment dat de ondersteuningsverklaringen kunnen worden verzameld.
25 maart: laatste mogelijk om het inleidend verzoek in te dienen.

De ondersteuningsverklaringen zijn onderdeel van het inleidend verzoek en zijn alleen geldig ter ondersteuning van dit verzoek.

Artikel 2:2 Het definitieve verzoek

Indien het inleidend verzoek is toegelaten, kan een definitief verzoek worden ingediend. Het definitieve verzoek hoeft niet te worden ingediend door dezelfde indiener die het inleidend verzoek heeft ingediend. Het definitieve verzoek dient te worden ondersteund door minimaal 10.000 ondersteuningsverklaringen. Het gaat hierbij om nieuwe ondersteuningsverklaringen. Dat betekent dat de ondersteuningsverklaringen behorende bij het inleidend verzoek niet meetellen voor de ondersteuning van het definitief verzoek. Kiesgerechtigden die het inleidend verzoek hebben gesteund en ook het definitieve verzoek wensen te steunen, moeten een nieuwe ondersteuningsverklaring indienen. Dit omdat de indiener of kiesgerechtigde inmiddels verhuisd kan zijn, dan wel vanwege het definitieve verzoek anders denkt over de kwestie.

Een definitief verzoek, inclusief de daarbij behorende ondersteuningsverklaringen, moet uiterlijk zes weken nadat het besluit tot het toelaten van het inleidend verzoek is bekendgemaakt, worden ingediend. De datum van bekendmaking is de dag nadat het besluit is verzonden naar de indiener(s) van het definitieve verzoek.

CONCEPT

Rekenvoorbeeld:
1 april: besluit is verzonden naar de indiener(s) van het inleidend verzoek.
2 april: start indieningstermijn definitief verzoek.
14 mei: laatste mogelijkheid om het definitieve verzoek in te dienen.

Verder gelden dezelfde opmerkingen zoals genoemd in de toelichting bij artikel 2:1.

Artikel 2:3 De ondersteuningsverklaringen

Iedere kiesgerechtigde mag één ondersteuningsverklaring indienen ter ondersteuning van een inleidend en een definitief verzoek. De ingevulde persoonsgegevens moeten overeenkomen met de persoonsgegevens zoals in het paspoort of een daaraan gelijkgesteld document zijn vermeld.

Als een kiesgerechtigde een ondersteuningsverklaring heeft ingediend ten behoeve van het inleidend verzoek en vervolgens ook het definitieve verzoek wenst te steunen, moet de kiesgerechtigde een nieuwe ondersteuningsverklaring indienen.

De verzamelde ondersteuningsverklaringen maken onderdeel uit van het verzoek en worden als één geheel ingediend bij de voorzitter van het centraal stembureau. Als een verzoek is ingediend, maar binnen de gestelde termijn er toch nog ondersteuningsverklaringen volgen, mogen deze apart worden nagestuurd.

Artikel 2:4 Beoordeling van het inleidend verzoek en definitieve verzoek

Zowel het verzoek als de ondersteuningsverklaringen worden beoordeeld. Indien sprake is van één van de situaties genoemd in het eerste lid, wordt het verzoek afgewezen en is de beoordeling van de ondersteuningsverklaringen niet aan de orde.

De ondersteuningsverklaring moet volledig en correct zijn ingevuld. Een volledig en correct ingevulde ondersteuningsverklaring is niet automatisch een geldige ondersteuningsverklaring.

CONCEPT

Artikel 2:5 Steekproef ondersteuningsverklaringen definitieve verzoek

Voor de beoordeling van de ondersteuningsverklaringen behorende bij het definitieve verzoek, wordt een steekproef onder de ondersteuningsverklaringen gehouden. De verschillende mogelijkheden voor een ondersteuningsverklaring, elektronisch of op papier, moet dezelfde kans hebben deel uit te maken van de steekproef. De grootte van de steekproef wordt zodanig bepaald zodat met 99% zekerheid bij een foutmarge van 2% met de steekproef een uitspraak kan worden gedaan over het totaal van de ondersteuningsverklaringen.

De ondersteuningsverklaringen die niet binnen de gestelde termijn zijn ingediend zijn ongeldig en worden niet meegenomen in de steekproef. Stel er zijn dan nog 12.000 op tijd ingediende ondersteuningsverklaringen over, dan ziet de berekening er als volgt uit. (4147,36 x 12.000) / (4146.36 + 12.000) = 3083. Een steekproef wordt dus gehouden onder minimaal 3083 ondersteuningsverklaringen.

Stel, van de 3083 ondersteuningsverklaringen zijn er 2700 geldig verklaard. Met 99% zekerheid kan er worden geconcludeerd dat er 10.509 geldige ondersteuningsverklaringen zijn, bij een fout van 210 (2% van 10.509). Dit is berekend aan de hand van de volgende formule: 2700 / 3083 x 12.000 = 10.509. Dus het aantal geldige ondersteuningsverklaringen na de beoordeling gedeeld door het aantal ondersteuningsverklaringen geselecteerd voor de steekproef vermenigvuldigd met het totaal aantal tijdig ingediende ondersteuningsverklaringen.

In de fase van het inleidend verzoek is er niet gekozen voor een steekproef. Het gaat daarbij immers om een beperkt aantal van 1000 geldige ondersteuningsverklaringen. In de situatie waarbij bijvoorbeeld 2000 ondersteuningsverklaringen worden ingediend, kan de controle worden gestopt zodra is geconstateerd dat er 1000 geldige ondersteuningsverklaringen zijn ingediend.

Artikel 2:6 Het besluit op het inleidend verzoek en definitieve verzoek

De voorzitter van het centraal stembureau kan een verzoek alleen toelaten of afwijzen op grond van de regels zoals vastgesteld in deze verordening. Er is dus geen inhoudelijke afwegingsruimte. Het besluit is dus alleen gebaseerd op de geldigheid van het verzoek en het aantal geldige ondersteuningsverklaringen.
Het besluit wordt bekendgemaakt aan de indiener(s) van het verzoek. Nadat het besluit is bekendgemaakt, wordt op de gemeentelijke website gecommuniceerd over het besluit zodat eenieder kennis kan nemen van het besluit.

Het besluit van de voorzitter van het centraal stembureau is een besluit in de zin van 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dat betekent dat bezwaar en/of beroep tegen het besluit kan worden ingediend. De reguliere procedure uit de Awb wordt hierbij gevolgd.

Als een definitief verzoek is toegelaten, wordt een raadgevend referendum gehouden. Zie ook artikel 1:2, eerste lid.

CONCEPT

Hoofdstuk 3 Procedure voorbereiding, stemming en uitslag

Artikel 3:1 Procedure voorbereiding, stemming, uitslagbepaling en bekendmaking

Het ligt voor de hand om voor de procedures rond de voorbereiding, stemming en uitslag van een raadgevend referendum aan te sluiten bij de Kieswet, waar dat mogelijk is. Vandaar dat een aantal onderdelen uit de Kieswet zo veel mogelijk van overeenkomstige toepassing worden verklaard, voor zover de verordening niet anders regelt. Het gaat onder andere om relevante bepalingen over:

- de instelling en bemensing van stembureaus (hoofdstuk E);
- de stemming, waaronder de inrichting van het stemlokaal en het uitbrengen van de stem (hoofdstuk J);
- de mogelijkheid om te stemmen bij volmacht (hoofdstuk L);
- de telling van de stemmen (hoofdstuk N);
- de taken van het gemeentelijk stembureau (hoofdstuk Na);
- de werkzaamheden van het centraal stembureau ten behoeve van de vaststelling en bekendmaking van de uitslag (hoofdstuk P).

Het van overeenkomstige toepassing zijn van onderdelen van de Kieswet, betekent dat de relevante bepalingen gelezen moeten worden in het kader van deze verordening. Vaak ligt dat voor de hand. Zo wordt in het kader van deze verordening ‘raadgevend referendum’ bedoeld waar de Kieswet verwijst naar ‘verkiezing’. Alleen ligt dit minder voor de hand daar waar ‘de dag van de kandidaatstelling’ gelezen moet worden als ‘de vierenveertigste dag voor de dag van stemming’, vandaar dat die leeswijze expliciet is vermeld in het artikel.

Artikel 3:2 Datum stemming

Het college bepaalt de dag van de stemming. Dit artikel bepaalt waar het college rekening mee moet houden bij het bepalen van die datum. Het gaat daarbij vooral om praktische en financiële redenen, bijvoorbeeld omdat het organiseren van een raadgevend referendum tijd kost, maar ook omdat het verstandig is om rekening te houden met de zomervakantie. Dit artikel maakt het ook mogelijk om een raadgevend referendum te houden op dezelfde dag als die waarop een andere verkiezing of referendum wordt gehouden. Op die manier kunnen de kosten van het organiseren van een raadgevend referendum zo laag mogelijk worden gehouden.

Indien de 85ste dag nadat het besluit is bekendgemaakt, valt in juli of augustus dan verschuift de eerste mogelijkheid naar de eerste woensdag in september. Indien zes maanden nadat het besluit is bekendgemaakt, valt in juli of augustus dan verschuift de laatste mogelijkheid eveneens naar de eerste woensdag van september.

Een rekenvoorbeeld:
28 februari: besluit tot het toelaten is verzonden naar de indieners van het definitief verzoek.
1 maart: start termijn.
25 juni: 85ste dag nadat het besluit is bekendgemaakt. Dit is de eerste mogelijkheid als dag van stemming mits dit op een woensdag valt. Indien de eerste mogelijkheid in de maand juli of augustus valt, verschuift de eerste mogelijkheid naar de eerste woensdag van september.

CONCEPT

1 oktober: zes maanden nadat het besluit is genomen. Dit is de laatste mogelijkheid als dag van stemming mits dit op een woensdag valt. Indien de laatste mogelijkheid in de maand juli of augustus valt, verschuift de laatste mogelijkheid naar de eerste woensdag van september.

Over de datum van de stemming wordt gecommuniceerd op de gemeentelijke website.

Artikel 3:3 Vraagstelling

De vraagstelling volgt uit de verordening, namelijk bent u 'voor' of 'tegen' gevolgd door de titel van de raadsbeslissing. Hiermee is uitgesloten dat de vraagstelling betrekking kan hebben op een gedeelte van de raadsbeslissing. De antwoorden staan ook vast, namelijk 'voor' of 'tegen'.

Het komt voor dat een raadsvoorstel uit meerdere beslispunten bestaat. Deze beslispunten zijn afzonderlijke raadsbeslissingen en kunnen dus afzonderlijk referendabel zijn. Per beslispunt moet daarom aan de hand van de criteria uit de verordening beoordeeld en aangegeven worden of de beslissing al dan niet referendabel is. Waar dat nodig is, zal bij het aanbieden aan de raad een raadsvoorstel opgesplitst worden in referendabele en niet-referendabele beslissingen. Als alle beslispunten in een raadsvoorstel referendabel zijn, wat in de meeste gevallen zo zal zijn, is het niet nodig een raadsvoorstel op te splitsen. In de praktijk komt het voor dat er meerdere raadsbeslissingen in één document staan. Als dit om 'losse' raadsbeslissingen gaat, kan het raadgevend referendum toezien op één van deze raadsbeslissingen.

Voordat de voorzitter van het centraal stembureau de vraagstelling vaststelt, verzoekt de voorzitter van het centraal stembureau de referendumcommissie om hierover te adviseren. Zie over de adviestaak van de referendumcommissie ook artikel 4:2.

CONCEPT

De vraagstelling wordt gecommuniceerd via de gemeentelijke communicatiekanalen zoals utrecht.nl. Ook worden de indiener(s) op de hoogte gebracht van de vraagstelling.

De vraagstelling en antwoordmogelijkheden worden ook aan het adres van de kiesgerechtigden gestuurd.

Artikel 3:4 Vaststelling uitslag

Het centraal stembureau berekent de uitslag en brengt het proces-verbaal met de uitslag over aan de raad.

De uitslag en het proces-verbaal worden zo spoedig mogelijk, indien mogelijk dezelfde dag, gepubliceerd op de gemeentelijke website.

Artikel 3:5 Vervolg uitslag

Eerste lid

Zie de toelichting bij artikel 1:3, derde lid, onderdeel c.

Tweede lid

Is de uitslag van het raadgevend referendum wel afwijzend (ofwel er is 'tegen' de raadsbeslissing gestemd) dan zal de raad hierover zo spoedig mogelijk vergaderen en willen bepalen of en zo ja welk vervolg dit zou moeten krijgen. Het is dan aan de raad om een besluit te nemen over de al dan niet inwerkingtreding van de betreffende raadsbeslissing. De raad kan het college opdracht geven tot het voorbereiden van een nieuw te nemen raadsbeslissing.

CONCEPT

Hoofdstuk 4 De referendumcommissie

Artikelen 4:1 tot en met 4:4

De referendumcommissie is een commissie van advies en toezicht die bestaat uit externen en fungeert als onafhankelijke instantie. De referendumcommissie ontvangt op grond van het rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers een vergoeding.

De referendumcommissie kan zowel gevraagd als ongevraagd de raad, burgemeester en wethouders en de voorzitter van het centraal stembureau adviseren. De adviezen van de referendumcommissie zijn niet bindend, maar wel zwaarwegend. In ieder geval adviseert de referendumcommissie de raad met betrekking tot de vraagstelling (artikel 3:3, eerste lid). Ook houdt de referendumcommissie toezicht op het referendumproces.

De referendumcommissie legt zich, conform artikel 4.3 toe op behandeling van klachten die gaan over 1) de uitvoering van de referendumverordening en 2) het neutrale karakter van de door burgemeester en wethouders te verstrekken voorlichting over het raadgevend referendum. Bij de behandeling van de klacht toetst de referendumcommissie aan de eisen van fair-play (bijvoorbeeld ten aanzien van de campagne) en objectiviteit (bijvoorbeeld ten aanzien van de gemeentelijke voorlichting). De behandeling van een klacht door de referendumcommissie zou ertoe kunnen leiden dat ‘de gedraging of de publicatie waarop de klacht betrekking heeft, moet worden gestaakt’. Het gaat hier om een gedraging of publicatie van de gemeente in het kader van het referendumproces. Indien de klacht moet worden aangemerkt als een bezwaarschrift als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht, zendt de referendumcommissie de klacht door naar de commissie belast met de behandeling van bezwaarschriften. Indien de klacht geen betrekking heeft op zaken die tot de bovengenoemde competentie en taak van de referendumcommissie behoren, zendt de secretaris van de referendumcommissie de klacht door naar de centrale klachtcoördinator van de gemeente en dient de klacht verder behandeld te worden als klacht in de zin van hoofdstuk 9 Awb en de gemeentelijke klachtenregeling.

CONCEPT

Burgemeester van Utrecht
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J. Udo	**Datum**	9 mei 2023
Doorkiesnummer	030 286 5589	**Kenmerk**	11136766
E-mail	j.udo@utrecht.nl	**Onderwerp**	Actualisatie referendumverordening
Bijlage(n)	- Concept Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht, incl. toelichting (geactualiseerde versie) - Toelichting belangrijkste wijzigingen t.o.v. referendumverordening 2017 - Advies referendumcommissie (23/3/2023)	**Beleidsveld**	Burgerzaken

Geachte leden van de raad,

In Utrecht kennen we het raadgevend referendum als één van de instrumenten waarmee inwoners invloed kunnen uitoefenen. Dit instrument is ontstaan op initiatief van de raad. In de ‘verordening raadgevend referendum 2017 gemeente Utrecht’ (hierna de referendumverordening) staan de regels beschreven over onder andere wie er een verzoek kan doen, het aantal benodigde stemmen, de termijnen die gelden, etc. Op basis van de verordening voert het college de referendumprocedure uit.

Ik hecht waarde aan een zorgvuldige en navolgbare uitvoering van de referendumprocedure. Om dit te borgen is een (technische) actualisatie van de huidige referendumverordening nodig. In deze brief licht ik toe wat de belangrijkste wijzigingen zijn ten opzichte van de huidige verordening. Een conceptverordening waarin alle technische aanpassingen zijn verwerkt vindt u in de bijlage, inclusief een informatieve toelichting, een overzicht van de belangrijkste wijzigingen en het advies van de referendumcommissie over de conceptverordening (geactualiseerde versie).

Toelichting belangrijkste wijzigingen
Hieronder licht ik een aantal belangrijke wijzigingen toe die zijn aangebracht in de concept verordening (ten opzichte van de huidige verordening uit 2017). Een uitgebreide toelichting op de wijzigingen staat in de bijlage. De aanpassingen zijn erop gericht om de verordening aan te laten sluiten bij op dit moment geldende wetgeving (o.a. Kieswet) en de huidige uitvoeringspraktijk en om juridische begrippen te preciseren. Daarnaast zijn de aanpassingen gericht op het verbeteren van de uitvoerbaarheid en leesbaarheid. Hiervoor is gebruik gemaakt van de VNG-modelverordening. De referendumcommissie heeft op 23 maart jl. advies gegeven over de concept verordening (zie bijlage). Dit advies is betrokken bij de actualisatie.

Naar aanleiding van de uitvoering van het referendumverzoek over de RSU in 2021 en de adviezen van de referendumcommissie hierover destijds, blijkt dat de huidige verordening uit 2017 op een aantal onderdelen niet goed uitvoerbaar is. Dit heeft onder meer betrekking op de geldigheid van ondersteuningsverklaringen. Ook recent adviseerde de referendumcommissie naar aanleiding van het inleidend verzoek voor een referendum over het versneld invoeren van betaald parkeren een

aanpassing te doen in de verordening. Dit had betrekking op het preciezer definiëren van het begrip raadsbeslissing. Deze adviezen zijn ook verwerkt in de actualisatie van de referendumverordening.

Huidige wetgeving en uitvoeringspraktijk
De verordening van 2017 sloot nog aan op de procedure uit de (landelijke) wet Raadgevend Referendum. Deze wet is in 2018 ingetrokken. Daarnaast is de verordening in lijn gebracht met de Kieswet (geldend vanaf 1 januari 2023). De termijnen uit de verordening zijn zo opgeschreven, dat deze aansluiten bij de systematiek uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Het artikel over de uitzonderingsgronden is verduidelijkt en in lijn gebracht met actuele wetgeving en huidige uitvoeringspraktijk.

Definitie begrip raadsbeslissing
Het begrip raadsbeslissing is preciezer gedefinieerd conform de recente adviezen van de referendumcommissie (29 maart en 4 april jl.): een raadsbeslissing is een schriftelijke beslissing van de raad, met uitzondering van moties en niet aangenomen voorstellen. Door te spreken van een raadsbeslissing kunnen bijvoorbeeld wel visiedocumenten aan een referendum worden onderworpen. Tenzij er uiteraard sprake is van een uitzondering. Moties dienen te worden uitgesloten, omdat deze meestal een oproep aan het college bevatten. Ook over niet aangenomen (verworpen) (initiatief)voorstellen is geen referendum mogelijk, er vindt immers geen verandering plaats in een bestaande situatie.

Uitvoerbaarheid en leesbaarheid
De formulering over de ondersteuningsverklaringen voor het inleidend en definitief verzoek is verduidelijkt. De nieuwe formulering geeft duidelijkheid voor zowel de indiener als de (ambtelijke) uitvoering. Voor een inleidend verzoek zijn 1.000 ondersteuningsverklaringen nodig en voor het definitieve verzoek 10.000 nieuwe ondersteuningsverklaringen. Het onderscheid in twee fases en dat er nieuwe ondersteuningsverklaringen nodig zijn is hiermee verduidelijkt.

De opbouw en formulering van de geactualiseerde verordening is naar voorbeeld van de VNG-modelverordening aangepast. En hierdoor beter leesbaar voor inwoners van gemeente Utrecht.

Rol referendumcommissie
Op basis van advies van de referendumcommissie zelf (zie bijlage, advies 23 maart jl.) is hun adviserende en toezichthoudende rol aangescherpt. Zij geven in de geactualiseerde versie van de verordening geen advies meer over de beoordeling van het aantal geldige ondersteuningsverklaringen en de vaststelling van de datum van stemming. De referendumcommissie geeft wel advies over de formulering van de vraagstelling. Verder is onder meer de regeling van werkzaamheden van de referendumcommissie, herbenoeming van leden van de referendumcommissie, de behandeling van klachten geactualiseerd en de openbaarmaking van de adviezen aangescherpt.

Vervolg
Om een zorgvuldige uitvoering te borgen is actualisatie van de referendumverordening nodig. Hiervoor bied ik u graag bijgaande stukken aan. Dit kunt u als basis gebruiken om het gesprek te voeren over de bedoeling dat u als raad heeft met het instrument en erover te besluiten. De referendumcommissie is ingesteld om u te adviseren over wijzigingen in de verordening. Het college tenslotte, wordt graag in de gelegenheid gesteld een toets op uitvoerbaarheid te doen in geval van een gewijzigd voorstel.

Met vriendelijke groet,

Sharon A.M. Dijksma

Referendumcommissie Utrecht

Datum: 23 maart 2023
Onderwerp: Advies vernieuwde referendumverordening en nadere regel subsidie

Geachte burgemeester,

Op 10 maart jl. ontvingen wij van u het verzoek om advies over de vernieuwde referendumverordening en de nadere regel subsidie raadgevend referendum. U vraagt om een algemeen advies over de volgende conceptdocumenten:

1. Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht
2. Informatieve toelichting bij verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht
3. Nadere regel subsidie raadgevend referendum gemeente Utrecht

Daarnaast stelde u ons vragen over de regeling van werkzaamheden van de referendumcommissie, herbenoeming van leden van de referendumcommissie en de behandeling van klachten.

In deze brief geven wij u ons advies op de vernieuwde referendumverordening, de nadere regel subsidie en geven wij u antwoord op de vragen. Bij de beantwoording van uw vragen, geven wij ook een aantal voorstellen voor verduidelijking van de vernieuwde verordening.

Advies vernieuwde referendumverordening en nadere regel subsidie

De vernieuwde referendumverordening (inclusief toelichting) is op onderdelen verduidelijkt. Daarnaast is er, op basis van ons eerdere advies, een regeling opgesteld voor het verstrekken van subsidies in het kader van campagnevoering in geval van een referendum. Onze eerdere aanbevelingen en onze opmerkingen in het kader van de evaluatie van de huidige verordening zijn hiermee overgenomen. Naar ons oordeel komen de verduidelijkingen in de vernieuwde verordening de uitvoering van het referendumproces ten goede. De nadere regel over subsidieverlening zorgt voor de benodigde financiële spelregels voor campagnevoering.

In zijn algemeenheid adviseren wij positief op de conceptdocumenten, met inachtneming van de volgende opmerkingen:

- Artikel 1.2 lid 2 van de vernieuwde referendumverordening geeft aan dat referenda gehouden kunnen worden over raadsbeslissingen. Ten opzichte van de huidige verordening is hierbij het woord *raadsbesluiten* vervangen door *raadsbeslissingen*. In de toelichting op de verordening wordt aangegeven dat het begrip *raadsbeslissing* ruim dient te worden opgevat. Wij adviseren u om de opvatting van het begrip raadsbeslissing beter en preciezer te definiëren in de toelichting van de verordening. Zodat er geen onduidelijkheid kan ontstaan over wat hieronder wordt verstaan, en wat niet, en daarmee dus welke raadsbeslissing referendabel is, en welke niet. Een door de raad aangenomen motie valt wat ons betreft bijvoorbeeld niet onder de opvatting van een raadsbeslissing in het kader van de referendumverordening: een (aangenomen) motie is een oproep aan het college en heeft op zichzelf geen direct (rechts)gevolg. Ook verworpen (niet

aangenomen) voorstellen vallen wat ons betreft niet onder de opvatting van een raadsbeslissing. Er verandert bij het verwerpen van een voorstel niets ten opzichte van de situatie voorafgaand aan het indienen van het voorstel: er is geen (rechts)gevolg waarover een raadgevend referendum georganiseerd kan worden.

- Artikel 1.2 lid 2 bepaalt onderwerpen van raadsbeslissingen waarover geen referendum gehouden kan worden (sub a tot en met q). Onderdeel l geeft aan dat geen referendum kan worden gehouden over een raadsbeslissing als er naar het oordeel van de gemeenteraad sprake is van 'dringende redenen'. Dit onderdeel laat op deze manier in hoge mate open wat te verstaan is onder 'dringende redenen'. Wij adviseren u om deze uitzonderingsgrond in de verordening, en in de toelichting, te verduidelijken en te preciseren. Zodat de verordening het begrip en de opvatting van 'dringende redenen' specifieker duidt en inkadert en dit zo min mogelijk openlaat voor verschillende interpretaties. Daarbij zou gebruik gemaakt kunnen worden van de gronden die ook al in de toelichting vermeld staan, te weten de bescherming van kwetsbare groepen, verval van fatale termijnen en spoedeisend zwaarwegend gemeentelijk belang.

- Artikel 2.1 lid 4 verduidelijkt (ten opzichte van de huidige verordening) dat de 1.000 ondersteuningsverklaringen voor het inleidend verzoek niet meetellen voor de benodigde 10.000 ondersteuningsverklaringen voor het definitieve verzoek. Wij adviseren u om ook in de publiekscommunicatie over het referendumproces hierover duidelijk te communiceren, zodat bij de uitvoering van het referendumproces geen misverstand kan ontstaan (zoals bij de aanvraag van een referendum over het raadsbesluit over de Ruimtelijke Strategie Utrecht in 2021 het geval was).

- Ten aanzien van onze rol als referendumcommissie zijn er in de nieuwe verordening een aantal veranderingen doorgevoerd. Onze adviserende rol bij het beoordelen van het aantal geldige ondersteuningsverklaringen is niet meer opgenomen in de nieuwe verordening. Deze taak ligt bij de ambtelijke organisatie, die u (als voorzitter van het centraal stembureau) hierover adviseert. Ook is onze taak bij vaststelling van de datum en vraagstelling van een referendum niet meer opgenomen in de verordening. Onze commissie heeft in de vernieuwde verordening een adviserende rol bij het formuleren van de vraagstelling, en wij kunnen gevraagd en ongevraagd adviseren over (de uitvoering van) de referendumverordening. Dit past goed bij een duidelijke rol- en taakverdeling in het referendumproces en bij de adviserende en toezichthoudende taak van de referendumcommissie. Bij de beantwoording van onderstaande vragen, geven wij nog wel enkele adviezen voor aanscherpingen van de taakuitvoering van de referendumcommissie.

Beantwoording van uw vragen over de regeling van werkzaamheden van de referendumcommissie, herbenoeming van leden van de referendumcommissie en de behandeling van klachten

U stelde ons 3 vragen, die wij hieronder beantwoorden. Bij de beantwoording van de vragen, geven wij ook een aantal voorstellen voor verduidelijking van de vernieuwde verordening.

1. *In de verordening van 2011, artikel 15 lid 8 staat: "De Referendumcommissie stelt nadere regels voor haar werkwijze vast en stuurt deze aan de raad." Hier is geen overgangsbepaling voor opgenomen en in de nieuwe verordeningen is dit niet teruggekomen. Heeft de Referendumcommissie een Reglement van Orde? En zo ja, is deze door de raad vastgesteld conform de verordening op de raadscommissies? Of wat wenst de referendumcommissie als werkwijze op te nemen in de nieuwe verordening?*

De referendumcommissie heeft geen separaat regelement van orde. In nieuwe versies van de referendumverordeningen na 2011 is er voor gekozen om het reglement van orde en de verordening samen te voegen, in het kader van vereenvoudiging. De referendumverordening, en de toelichting daarop, regelt dus de werkzaamheden van de referendumcommissie. De vernieuwde verordening regelt de werkzaamheden van de referendumcommissie in hoofdstuk 4. We stellen voor dat u hier nog een aanvulling doet die ziet op onze adviestermijn, waarbij wij uitgaan van een standaard adviestermijn van 4 weken. Waar nodig kan de commissie ook in een kortere termijn adviseren, met inachtneming van een minimum termijn van 2 weken.

2. *Leden van de Referendumcommissie kunnen worden herbenoemd. Er zit nu geen grens aan het aantal herbenoemingen. Wenst de referendumcommissie hier iets over op te nemen in de nieuwe verordening?*

   Wij stellen voor om hierbij aan te sluiten bij artikel A5 lid 3 van de Kieswet waarin verwezen wordt naar artikel 11 lid 2 van de Kaderwet Adviescolleges. Daarin is bepaalt dat leden van adviescolleges worden benoemd voor ten hoogste vier jaar en dat herbenoeming twee maal en telkens voor ten hoogste vier jaar kan plaatsvinden. We adviseren u om in artikel 4.1 van de verordening deze grens aan het aantal herbenoemingen van leden van de referendumcommissie op te nemen.

3. *De Referendumcommissie behandelt ook klachten. Wordt hiermee bedoeld klachten in de zin van boek 9 Awb? En is er een klachtenregeling nodig?*

   De referendumcommissie legt zich, conform artikel 4.3 toe op behandeling van klachten die gaan over 1) de uitvoering van de referendumverordening en 2) het neutrale karakter van de door burgemeester en wethouders te verstrekken voorlichting over het raadgevend referendum. De behandeling van een klacht door de referendumcommissie zou ertoe kunnen leiden dat ‘de gedraging of de publicatie waarop de klacht betrekking heeft, moet worden gestaakt’. Het gaat hier om een gedraging of publicatie van de gemeente in het kader van het referendumproces. Indien de klacht moet worden aangemerkt als een bezwaarschrift als bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht, zendt de referendumcommissie de klacht door naar de commissie belast met de behandeling van bezwaarschriften. Indien de klacht geen betrekking heeft op zaken die tot de bovengenoemde competentie en taak van de commissie behoren, zendt de commissie de klacht door naar de centrale klachtcoördinator van de gemeente en dient de klacht verder behandeld te worden als klacht in de zin van hoofdstuk 9 Awb en de gemeentelijke klachtenregeling. Wij stellen voor dat u de werkwijze van klachtbehandeling door de referendumcommissie in artikel 4.3 (en teoelichting daarop) verduidelijkt. En daarbij, naast het bovengenoemde, ook de volgende punten opneemt die de wijze van klachtbehandeling door de referendumcommissie verduidelijken:

   - De commissie kan nadere informatie inwinnen over de klacht.
   - De hoorzitting voor de behandeling van klachten door de commissie is openbaar.
   - De voorzitter van de commissie kan leden van het college van burgemeester en wethouders dan wel ambtenaren of anderen uitnodigen aanwezig te zijn op de hoorzitting om informatie te verstrekken.
   - De klager of zijn gemachtigde wordt ten minste twee weken voordat de hoorzitting van de commissie plaatsvindt, schriftelijk uitgenodigd om aldaar aanwezig te zijn.
   - Aan een hoorzitting van de commissie nemen ten minste twee leden van de commissie deel.
   - De commissie beraadslaagt achter gesloten deuren over de gegrondheid van de klacht.
   - De commissie neemt binnen vier weken na ontvangst van de klacht een beslissing.

- De beslissing wordt onverwijld toegezonden aan klager of diens gemachtigde alsmede aan de aangeklaagde partij.
- De commissie beslist over het openbaar maken van haar uitspraak.

Wij gaan ervanuit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, en wensen u succes met het afronden van de vernieuwde referendumverordening en de bijbehorende subsidieregeling.

Hoogachtend,

De referendumcommissie,

dhr. Bart Schouten (voorzitter)
dhr. prof. mr. Henk Kummeling
mw. mr. Alyssa Uitdewilligen – Bos

Toelichting belangrijkste wijzigingen Concept Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht t.o.v. Verordening versie uit 2017

Algemeen

- Kleine wijzigingen zoals de toevoeging van artikelen in de considerans voor een juiste grondslag voor het vaststellen van de verordening of het toevoegen van het Waterschap Amstel, Gooi en de Vecht worden in dit document niet verder toegelicht.
- De volgorde van de artikelen is aangepast ten behoeve van de leesbaarheid en daarmee de verduidelijking van de verordening.

Artikel 1:1

In de huidige verordening is het onderwerp van een referendum een raadsbesluit. Door gebruik van het bestuursrechtelijke besluitbegrip lijkt hiermee te worden bedoeld dat het onderwerp van een referendum zich enkel beperkt tot besluiten in de zin van artikel 1:3 Awb. In de nieuwe verordening wordt gebruik gemaakt van het woord raadsbeslissing. Dit brengt met zich mee dat bijvoorbeeld raadsbeslissingen ten aanzien van visiedocumenten ook referendabel zijn. Overigens werd in de Referendumverordening van 2011 raadsbesluit gedefinieerd als schriftelijke beslissingen van de raad wat toen ook al duidde op een bredere definitie. Verworpen of aangenomen moties worden hier niet onder begrepen. Een motie houdt een opdracht aan het college in. Ook niet aangenomen (initiatief)voorstellen vallen niet onder de definitie van raadsbeslissing. Dit sluit ook aan bij de diverse adviezen van de Referendumcommissie. Hiermee wordt preciezer aangegeven wat onder een referendabel raadsbesluit moet worden verstaan.

Artikel 1:2, derde lid, onderdeel l

De huidige verordening kent geen hardheidsclausule. De huidige verordening kent wel een uitzonderingsgrond ten aanzien van kwetsbare groepen. De nieuwe verordening kent wel een hardheidsclausule waarmee ook de uitzonderingsgrond van kwetsbare groepen is ondervangen, zie hierover de toelichting bij de uitzonderingsgrond. Een beroep op deze uitzonderingsgrond vergt een expliciete belangenafweging van de raad met een zware motiveringsplicht. Het belang van de raadsbeslissing moet zwaarder wegen dan het belang van de mogelijkheid om een referendum te houden.

Artikel 1:2, derde lid, onderdelen m, n en o

Deze zijn opgenomen als uitzonderingsgrond op verzoek van de Griffier.

CONCEPT

Artikel 1:2, derde lid, onderdeel p

Deze uitzonderingsgrond was wel opgenomen in de Referendumverordening van 2011, maar staat niet in de huidige verordening. Hiermee wordt voorkomen dat over een bepaald onderwerp meer dan eens een referendum wordt gehouden of dat een referendum wordt uitgelokt. Dit kan in het belang zijn bij de voortgang van de besluitvorming c.q. van de uitvoering daarvan.

Artikel 1:2, derde lid onderdeel q

Op grond van artikel 6, tweede lid van de Huisvestingswet moet voorafgaand aan vaststelling of wijziging van een huisvestingsverordening worden afgestemd met burgemeester en wethouders van de overige gemeenten die deel uitmaken van de woningmarktregio waarin de gemeente ligt. Utrecht hoort tot een woningmarktregio van 17 gemeenten. De Huisvestingsverordening is regionaal gelijkluidend, de gemeenten werken alle met hetzelfde model. De beleidsvrijheid is dus beperkt. Er is ruimte voor lokale invulling, maar de grote lijnen liggen vast. De verordening regelt twee belangrijke hoofdthema's: woonruimteverdeling (inschrijving woningzoekenden, voorrang, urgenties etc.) en wijzingen van de woonruimtevoorraad (o.a. bouwkundig splitsen, kamerverhuur en opkoopbescherming). Met name voor woonruimteverdeling is het van belang dat een verordening of een wijziging daarvan in alle regiogemeenten (die geen raadgevend referendum kennen) op hetzelfde moment in werking treedt. Het is een samenhangend regionaal stelsel. Duidelijkheid naar burgers toe en de mensen die met de verordening werken is daarom belangrijk. Ook is het voor WoningNet (regionaal platform/uitvoerder woonruimteverdeling) van belang dat alles op hetzelfde moment ingaat, omdat het geheel anders onoverzichtelijk wordt. Tot slot gaat de urgentieregeling (een belangrijk onderdeel van de verordening) om veelal kwetsbare personen: zoals uitstroom maatschappelijke opvang, beschermd wonen, medisch urgenten). Een referendum dat de invoering van regelgeving stopzet is dan onwenselijk.

Artikel 1:3, eerste lid

In artikel 6 van de huidige verordening wordt gerefereerd aan een besluitenlijst. Omdat er niet wordt gewerkt met een besluitenlijst van de gemeenteraad, is de verordening aangepast aan de huidige praktijk. De termijn gaat dus lopen nadat de raadsbeslissing is gepubliceerd via het openbare raadsinformatiesysteem. In de titel van de raadsbeslissing staat ook de datum van publicatie zodat voor inwoners duidelijk is vanaf wanneer de termijn voor het indienen van een inleidend verzoek start en eindigt.

Verder is artikel 1:3 over de inwerkingtreding aangepast aan de huidige uitvoeringspraktijk.

CONCEPT

Heel hoofdstuk twee

Onder de huidige verordening waren er onduidelijkheden over de termijnen. De termijnen zijn nu zo opgeschreven zodat deze aansluiten bij de systematiek uit de Algemene wet bestuursrecht. Dus de termijn begint altijd te lopen 'de dag nadat' [bepaalde gebeurtenis].

Artikel 2:1, vierde lid

Tijdens het referendumproces in het kader van de RSU was onduidelijkheid ontstaan of de eerste 1000 inleidende verzoeken automatisch meetellen bij de benodigde 10.000 ondersteuningsverklaringen ten behoeve van het definitieve verzoek. Dit is nu duidelijk verwoord in de nieuwe verordening.

Artikel 2:3

De huidige verordening kent:

- Inleidende verzoeken ter ondersteuning van het inleidende verzoek
- Ondersteuningsverklaringen ter ondersteuning van het definitieve verzoek

Dit zorgde voor enige verwarring. De facto gaat het bij de inleidende verzoeken en ondersteuningsverklaringen om hetzelfde, namelijk om 'handtekeningen'. In de huidige verordening is dit gelijk getrokken. Dus voor het inleidend verzoek zijn er 1.000 ondersteuningsverklaringen nodig en daarnaast zijn voor het definitieve verzoek 10.000 ondersteuningsverklaringen nodig. Door beide producten nu ondersteuningsverklaringen te noemen is er meer helderheid en kunnen er uniforme regels gemaakt worden voor de ondersteuningsverklaringen.

Artikel 3:1

Onder de huidige verordening stelt de Referendumcommissie de datum vast. Aangezien de Referendumcommissie een adviserend en toezichthoudend orgaan is, hoort de bevoegdheid tot vaststelling niet bij hen te worden belegd. Het college is goed op de hoogte van de agenda en kan daarom beter inschatten welke moment het meest passend is. Dit ter voorkoming dat een referendum wordt gehouden gelijktijdig met een ander groot event niet zijnde een andere verkiezing.

CONCEPT

Artikel 3:2
Onder de huidige verordening stelt de Referendumcommissie de vraagstelling vast. Aangezien de Referendumcommissie een adviserend en toezichthoudend orgaan is, hoort de bevoegdheid tot vaststelling niet bij hen te worden belegd. De vraagstelling volgt direct uit de verordening en er zijn geen afwijkingsmogelijkheden. Omdat er in het verleden wel is gebleken dat er hier toch nog vragen over zijn, is besloten dat de vraagstelling vooralsnog wordt vastgesteld, maar dan door de voorzitter van het centraal stembureau nadat de referendumcommissie hierover heeft geadviseerd.

Artikel 3:3 en 3:4
Eerder was nog onduidelijk wat er zou gebeuren nadat een referendum daadwerkelijk is gehouden. Daarom zijn artikel 3:3 en 3:4 toegevoegd. Dit is conform het VNG-model, maar het is wel aangepast aan de Utrechtse praktijk.

Artikel 4:1
De herbenoeming is ingeregeld conform de Kieswet.

Artikel 4:2
Hieraan is toegevoegd dat de Referendumcommissie ook de voorzitter van het centraal stembureau kan adviseren. Dit is namelijk ook nodig in verband met de vraagstelling. Daarnaast neemt de voorzitter van het centraal stembureau ook de besluiten op het inleidend en definitief verzoek. In dat kader kan het ook nodig zijn voor de voorzitter om advies in te winnen bij de Referendumcommissie.

Artikel 4:3
De klachtenregeling van de Referendumcommissie is nu verankerd in de Referendumverordening zelf.

Artikel 4:4
Een tweetal nieuwe leden zijn toegevoegd in verband met het moment van openbaarmaking van adviezen van de Referendumcommissie. Nu kan een gevraagd advies eerder worden geopenbaard dan dat de verzoeker (in de regel de voorzitter van het centraal stembureau) er kennis van heeft kunnen nemen.

CONCEPT

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	R. Kors	**Datum**	12 april 2023
Doorkiesnummer	030-2869011	**Kenmerk**	11051429
E-mail	r.kors@utrecht.nl	**Onderwerp**	Doorontwikkeling Wijkplatforms 2023-2026
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Participatie

Geachte leden van de raad,

In het coalitieakkoord staat in het hoofdstuk ‘Contact maakt de stad’ dat wij de grote uitdagingen van deze collegeperiode samen met de stad - met Utrechters – willen aanpakken. In de raadsbrief Focus en koers herijking Samen stad maken schreven wij dat meer participatie niet de oplossing is, maar meer helderheid over zeggenschap hard nodig is. We willen duurzame relaties met Utrechters en organisaties opbouwen en versterken. Zo krijgen wij een breed beeld van wat er leeft in de stad.

De wijkplatforms zien wij als een van de netwerken waarmee wij een duurzame relatie willen opbouwen en vasthouden. Zij hebben een belangrijke rol in het gesprek met de stad. Wij hebben u op 1 februari geïnformeerd over de kennismakingsgesprekken met de Utrechtse wijkplatforms en enkele wijkcoöperaties. In deze brief geven we aan hoe we de wijkplatforms verder willen ontwikkelen en maken we de rol van het wijkplatform duidelijker. We vertellen eerst meer over het ontstaan van het wijkplatform en de uitgangspunten die toen zijn vastgesteld. Daarna delen we inzichten uit gesprekken met de wijkplatforms van de afgelopen periode. We sluiten af met conclusies, aanbevelingen en concrete acties voor de doorontwikkeling op de korte en lange termijn.

Startsituatie wijkplatforms 2019

In het actieprogramma Samen Stad Maken (juli 2019) stond over de Wijkplatforms het volgende: ”We hebben de ambitie om de verbinding met de stad te verbeteren en te verbreden. Het huidige stelsel van wijkraden is te weinig flexibel en in onze ogen wat bureaucratisch geworden”. Een voorbeeld van bureaucratisch was het geformaliseerde adviesrecht dat was vastgelegd in een verordening. Met het vaststellen van het actieprogramma Samen stad maken in 2019 is deze verordening ingetrokken. Het voorstel om te starten met een nieuwe vorm – de wijkplatforms – had de volgende uitgangspunten:

- Behoefte aan continuïteit en permanente platforms
- Betrekken van meer gemêleerde groepen (inclusiviteit)
- Maatwerk per wijk
- Gemeente in verbinding met de stad (wijk/buurt)
- Dialoog tussen bewoners, ondernemers, andere betrokkenen in wijken en de gemeente

Met de wijkplatforms willen we een netwerk introduceren dat de verbinding legt tussen buurtorganisaties en richting de gemeente." Het wijkplatform kan belangrijke onderwerpen op de agenda zetten en organiseert minstens twee keer per jaar een bijeenkomst. "Hierdoor horen we meer stemmen uit de stad en ontvangen we meer signalen vanuit bewoners en organisaties die anders niet goed gehoord worden".

Ervaringen wijkplatforms
Bij de start in 2020 wilden we niet vooraf te veel vastleggen wat een wijkplatform is. Dit wilden we samen ontdekken. De Coronatijd heeft veel invloed gehad in die eerste periode. De evaluatie van de wijkplatforms in 2022 liet ons verschillende fases van ontwikkeling zien: van 'nog niet gelukt' tot aan 'gevestigd'. De volgende succes- en faalfactoren stonden in de evaluatie (zie ook raadsbrief Rapportage wijkplatforms):

- Heldere taakomschrijving met op elkaar afgestemde verwachtingen
- Actieve trekkers die gezien & erkend worden
- Ondersteuning naar behoefte
- Heldere transparante communicatie met responsieve overheid

Ambities uit het coalitieakkoord
Een goed functionerende democratie is meer dan een keer per vier jaar stemmen. Het is ons doel om een grotere en meer diverse groep Utrechters te betrekken bij de lokale democratie. Daarvoor willen we duurzame relaties opbouwen en dat geldt zeker voor de wijkplatforms. In het coalitieakkoord staat: "Het duurzame contact dat we hebben met bewoners zorgt ervoor dat we signalen uit wijken en buurten kunnen oppikken". Een wijkplatform speelt een belangrijke rol in het contact met de stad. We horen graag van mensen zelf hoe het gaat en wat ze nodig hebben en kloppen niet alleen maar aan als er een concrete aanleiding is. Dit betekent dat we een duurzame relatie met wijkplatforms willen ontwikkelen waarin we samenwerken en met elkaar het goede gesprek voeren. We hebben een grote verantwoordelijkheid om de brug te bouwen met inwoners die wij niet vanzelfsprekend bereiken. De wijkplatforms kunnen ons hierin helpen.

Bijeenkomsten 23 februari en 6 maart
In de raadsbrief van 1 februari informeerden wij u al over de bestuurlijke kennismakingsgesprekken met de wijkplatforms. Als vervolg daarop hebben wij op 23 februari en op 6 maart (eerst digitaal – vervolgens live) bijeenkomsten met alle wijkplatforms en soortgelijke samenwerkingsvormen in de stad. Het doel van deze bijeenkomsten was om samen concrete verbeterpunten te benoemen voor de verdere ontwikkeling van de platforms. We keken naar verbeterpunten voor de korte termijn (doen) en voor de lange termijn (nader te onderzoeken).

Leden van de wijkplatforms gaven advies en deelden problemen, belangen en oplossingen. De doorontwikkeling willen we namelijk samen oppakken. Deze gesprekken leverden veel input op met als belangrijkste thema's: maatwerk, budget, focus op inhoud, mandaat en bereik van mensen. Uit de gesprekken bleek dat er verschillende ideeën en ambities zijn over de rol van het wijkplatform. De meeste leden hadden behoefte aan meer duidelijkheid over wat een wijkplatform precies is en welke rol de gemeente voor een wijkplatform ziet. De positieve samenwerking om tot deze raadsbrief te komen, heeft een basis gelegd voor de doorontwikkeling van de Wijkplatforms.

Een duidelijkere definitie
Met deze brief zetten we een stap naar meer duidelijkheid over wat een wijkplatform is De ambities en randvoorwaarden uit het actieprogramma Samen Stad Maken van 2019 zijn nog steeds het

uitgangspunt. Ook de “succes- en faalfactoren” uit de evaluatie (mei 2022) zijn opnieuw bevestigd. Op basis van de gesprekken van de afgelopen periode, omschrijven wij een wijkplatform nu als volgt:

“Een wijkplatform is een zelfstandig overleg van bewoners. Dit netwerk verbindt bewoners onderling en zorgt voor een link met de gemeente. Als eerste heeft het wijkplatform een communicatieve rol in de wijk. Het wijkplatform motiveert en helpt bewoners bij actief burgerschap, eigenaarschap en het vergroten van bewonersbetrokkenheid. Een wijkplatform heeft daarvoor contact met verschillende (groepen) bewoners (inclusiviteit) en organiseert dialoog-bijeenkomsten. Zij helpen in het leggen van contacten tussen andere organisaties in de wijk en ook tussen buurten, waar mogelijk ook via een digitaal platform. Daarnaast heeft het wijkplatform een signalerende en agenderende functie richting de gemeente door het geluid van de wijk te laten horen. Ook denkt het wijkplatform mee over hoe de gemeente een bredere groep mensen bereikt bij participatietrajecten. Wijkplatforms kunnen deze doelen bereiken door een duurzame samenwerkingsrelatie met de gemeente waarin zij op maat afspraken kunnen maken.”

Het begrip ‘wijkplatform’ en de bijbehorende beleidstaal spreken niet iedereen aan. De functies en concrete activiteiten van het wijkplatform zijn belangrijker dan de naam en zijn leidend in de communicatie naar bewoners.

Om de beschreven rol voor de wijkplatforms goed vorm te geven, zijn er een aantal actiepunten voor de doorontwikkeling op korte termijn. Tijdens de bijeenkomsten van 23 februari en 6 maart zijn ook verdergaande ambities voor wijkplatforms besproken die bijvoorbeeld gaan over meer zeggenschap. Deze ambities willen we samen nader onderzoeken.

Doorontwikkeling korte termijn
Zoals uit de evaluatie al blijkt, zijn de wijkplatforms verschillend als het gaat om vorm en ontwikkeling. De platforms hebben geen behoefte aan een nieuwe vorm. Wel willen ze verbetering en meer ruimte voor eigenheid. Geen keurslijf, maar een vorm die past bij de wijk of buurt en aansluit bij inwonersorganisaties die er zijn. Er is dus absoluut behoefte aan maatwerk.

Voor de korte termijn zien wij de volgende verbeterpunten:

1. In wijken waar nu geen platform is, neemt de gemeente het initiatief om deze wijkplatformfunctie aan te moedigen. Het gaat dan om de wijken Leidsche Rijn, Vleuten de Meern, Binnenstad en delen van Zuidwest en Zuid.
2. Per wijkplatform brengen wij in kaart waar hulp nodig is. Denk daarbij aan duidelijke en praktische werkafspraken over secretariële ondersteuning. Ook kan het gaan om advies voor een groter draagvlak of bereik van het wijkplatform in de wijk. Na dit onderzoek maken we per wijkplatform afspraken over de samenwerking en ondersteuning die mogelijk is.
3. We verbeteren de financiële administratie (eenvoudige en flexibelere verantwoording).
4. We werken samen aan een set basis-werkafspraken (een soort handleiding) voor wijkplatforms met daarin leidende principes en informatie voor het inrichten en organiseren van (digitale-) wijkplatforms.
5. We verkennen gezamenlijk de mogelijkheden hoe wijkplatforms (representatief) onderzoek kunnen doen in hun wijk (b.v. een wijkenquête), zodat zij beter zicht kunnen krijgen op wat de mensen in de wijk belangrijk vinden.
6. Om de dialoog in de wijk te verbeteren worden ervaringen - bijvoorbeeld van succesvolle wijkdialogen in Overvecht, Noordoost en Oost - tussen wijkplatforms gedeeld. Specifiek ook de ervaring vanuit Lunetten met een vorm van “Burgertop’.

We gebruiken hiervoor bestaande financiële mogelijkheden binnen het Initiatievenfonds en het programma Samen stad maken.

Doorontwikkeling wat langere termijn
Voor de wat lange termijn zien wij de volgende actiepunten:

1. Bij de herijking van Samen stad maken ontwikkelen wij een kompas voor zeggenschap. Bij de uitwerking van dit kompas wegen wij ambities van sommige wijkplatforms mee op het terrein van mandaat, zeggenschap & eigenaarschap (bijvoorbeeld via een ‘wijkakkoord’). In de volgende brief over de herijking Samen stad maken die wij voor het zomerreces 2023 sturen, geven wij aan hoe we samen met Utrechters, organisaties en raadsleden tot het kompas willen komen.
2. Bij de evaluatie van het initiatievenfonds wegen wij verdergaande ambities van sommige wijkplatforms op het terrein van budgetbevoegdheid, mogelijkheden voor wijkbudgetten en vormen van burgerbegroting mee. Vormen van wijk- en buurtbudgetten zijn binnen het beleids- en budgetkader van het initiatievenfonds nu mogelijk met een maximum van €35.000. Wij verwachten u over de evaluatie van het initiatievenfonds in het derde kwartaal van 2023 te kunnen informeren.
3. We kijken of ervaringen rondom burgerberaden helpen bij de ontwikkeling van de platforms. Denk daarbij aan vormen van inzet van loting voor digitaal stemmen op specifieke thema’s of zelfs voor een zo breed mogelijke samenstelling van een wijkplatform. Daarbij geldt het uitgangspunt dat iedereen welkom is in een wijkplatform in zijn of haar wijk- of buurt. We willen in 2023 starten met een burgerberaad en dit in 2024 afronden.

Wij kunnen ons voorstellen dat bovenstaande doorontwikkelingen ook de definitie veranderen van de wijkplatforms zoals wij die eerder in deze brief hebben omschreven. Uiteindelijk kan het zo zijn dat we de definitie verder aanscherpen en daarop bij u als raad terugkomen.

Uitvoering
De doorontwikkeling van de Wijkplatforms doen we in coproductie. We doen dit in overleg op wijkniveau om tot het gewenste maatwerk te komen. We doen dit ook door het inrichten van een stedelijk kennis- en leernetwerk rondom platforms, dat tweejaarlijks bijeen komt. Daarbij kunnen naast actieve bewoners vanuit de platforms ook andere (groepen van-) actieve Utrechters zich aansluiten.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	3560
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 september 2023
Agendapunt	9
Titel	Raadsvoorstel Aanpak burgerberaad jaarwisseling
ID	3760
Behandelend ambtenaar	Irene Willems
Telefoon	030-2860233
E-mail	i.willems@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Sociaal domein
Portefeuillehouder	Wethouder Oosters
Beleidsveld	Participatie
Referendabel	Ja
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Raadsadviseur/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**14 september 2023**
Gemeenteraad	21 september 2023

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Aanpak burgerberaad jaarwisseling

Beleidsveld	Participatie
Organisatieonderdeel	Wijken
Opsteller	Irene Willems
Kenmerk	11361631
Vergaderdatum raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Aanpak burgerberaad jaarwisseling vast te stellen met als belangrijkste onderdelen:
   a) De vraagstelling: binnen de algemene hoofdvraag: “Hoe willen we dat de jaarwisseling verloopt in de stad Utrecht vanaf 2024/2025 en daarna?” moeten in ieder geval de volgende deelvragen worden beantwoord door het burgerberaad:
      - Wat willen we behouden? Wat willen we anders? Welke nieuwe invullingen willen we?
      - Is een afsteekverbod van vuurwerk voor de inwoners van de stad Utrecht hierbij wenselijk en haalbaar?
      - Wat verwachten we van de gemeente bij de jaarwisseling?

   b) De randvoorwaarden voor overname van de adviezen: praktisch, juridisch en financieel, waaronder de praktische randvoorwaarde dat het niet mogelijk is om de handhavingscapaciteit zonder meer uit te breiden en de financiële randvoorwaarde dat de bandbreedte voor de kosten voor de uitvoering van de adviezen ligt tussen € 0 en € 1,3 miljoen euro.

   c) De vergoeding: Een (belastingvrije) vrijwilligersvergoeding van €350,- voor deelnemers van 21 jaar en ouder en deelnemers jonger dan 21 jaar de keuze te geven voor een bruto vergoeding van € 350,- waarover de ontvanger inkomstenbelasting moet betalen of een vrijwilligersvergoeding van €192,50.

   d) Aanpak representativiteit aan de hand van 5 stappen, waaronder de mogelijkheid om groepen die ondervertegenwoordigd zijn extra en gericht uit te nodigen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

De Aanpak burgerberaad jaarwisseling is een nadere uitwerking van het Startdocument Burgerberaad. In de Aanpak burgerberaad jaarwisseling wordt vastgelegd wat de definitieve vraagstelling is voor het burgerberaad, welke praktische, juridische en financiële randvoorwaarden gelden om te komen tot adviezen, welke vergoeding we hanteren voor deelnemers en hoe we komen tot een zo representatief mogelijke groep deelnemers.
De raad geeft met dit besluit aan de adviezen over te nemen als ze binnen de gestelde randvoorwaarden vallen, met inachtneming van het stemrecht van het individuele raadslid en de eigen verantwoordelijkheden van college en burgemeester als bestuursorganen.

Context

Aanleiding
Op 22 juni 2023 is het Startdocument Utrechts Burgerberaad vastgesteld door de gemeenteraad. Hiermee heeft de raad ingestemd om te starten met het burgerberaad als instrument en om het eerste burgerberaad over de jaarwisseling te laten gaan zodra er financiële middelen beschikbaar zijn voor de organisatie en opvolging van het burgerberaad. Tijdens het raadsdebat zijn twee amendementen aangenomen: een amendement over financiële zekerheid voor een burgerberaad (A33 Financiële zekerheid burgerberaad) en een amendement over de randvoorwaarden waaronder een advies opgevolgd kan worden en over de representativiteit (A29 Een goede start is het hele werk!)
De opdracht uit deze amendementen is verwerkt in de voorliggende Aanpak burgerberaad jaarwisseling.

Amendement 33 geeft aan om in ieder geval na het uiteindelijke besluit van het burgerberaad middelen beschikbaar te hebben om de uitkomsten uit te voeren. Het burgerberaad brengt haar advies uit in maart 2024. In de programmabegroting wordt voorgesteld om € 0,4 miljoen beschikbaar te stellen voor de uitvoeringskosten van het burgerberaad. Omdat we nu nog niet weten wat het burgerberaad gaat adviseren, weten we ook nu nog niet of € 0,4 miljoen voldoende zal zijn om de uitkomsten uit te voeren. Om recht te doen aan amendement 33 wordt eventueel extra uitvoeringsbudget tot een maximum van € 0,9 miljoen met prioriteit (in technische termen: als een knelpunt) meegenomen bij de Voorjaarsnota 2024.

Juridische context
Het burgerberaad is een nieuw democratisch instrument. Het door de raad vastgestelde Startdocument Burgerberaad geeft de kaders voor dit instrument. Na evaluatie van twee burgerberaden zal worden voorgelegd of het noodzakelijk is om een verordening voor het burgerberaad op te stellen.

Het college is bevoegd om raadsbesluiten voor te bereiden en uit te voeren (art.160 lid 1 onder b Gemeentewet). Voor het burgerberaad is middels amendement A29 ‘Een goede start is het hele werk!’ besloten dat ‘voorafgaand aan ieder burgerberaad stelt de raad een duidelijke opdracht vast richting het burgerberaad waarin concrete randvoorwaarden zijn geformuleerd waarop een advies wordt getoetst’ en ‘bij ieder burgerberaad zal het college aan de raad ter besluitvorming voorleggen op welke manier de loting wordt vormgegeven en op welke kenmerken de representativiteit wordt gemeten. Zij maakt daarin ook eventuele dilemma’s op het gebied van representativiteit en inclusiviteit inzichtelijk’.

De raad geeft bij het burgerberaad een groep gelote bewoners politiek-bestuurlijk mandaat om met een advies te komen, dat zwaarwegend is voor verdere besluitvorming en waarvan in principe alleen afgeweken kan worden als het niet voldoet aan de beschreven randvoorwaarden. Dit gaat echter niet zover dat hiermee beslissingsbevoegdheid van de raad verschuift omdat een raadslid zonder last en ruggespraak dient te stemmen noch dat hiermee de eigen bevoegdheden van de burgemeester of het college op voorhand worden ingeperkt. Op grond van de gemeentewet hebben deze bestuursorganen eigen bevoegdheden en daarmee een eigen verantwoordelijkheid om een afweging te maken ten aanzien van deze bevoegdheden. De burgemeester moet bijvoorbeeld ook zelfstandig een oordeel vormen over de uitvoerbaarheid in relatie tot haar verantwoordelijkheid voor de openbare orde. Dit vergt een andere rol van college, burgemeester en raad. Er kan geen bezwaar gemaakt worden tegen dit besluit. Er is geen sprake van een inspraakprocedure. Zekerheidshalve, er is dus **geen** sprake van

mandaat in de juridische betekenis aan het burgerberaad waarbij beslissingsbevoegdheden worden overgedragen.

Beslistermijn
Besluitvorming over dit startdocument is nodig voor 23 september 2023 om op die dag te kunnen starten met de loting en selectie van de deelnemers van het burgerberaad. Dit maakt het mogelijk om op 9 december te kunnen starten met de geselecteerde groep deelnemers zodat zij in maart 2024 hun advies kunnen uitbrengen. Dat is nodig om de eventuele maatregelen voor de jaarwisseling van 2024/2025 tijdig te kunnen voorbereiden.

Beoogd effect
Na een raadsbesluit over voorliggend document kan de aanpak om tot een zo representatief mogelijke groep deelnemers te komen, worden gestart. Er is daarnaast helderheid met welke opdracht en onder welke randvoorwaarden de groep gelote Utrechters aan de slag kan met adviezen over de jaarwisseling. Ook is helder welke vergoeding zij daarvoor krijgen.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- Amendement 33/2023: Financiële zekerheid burgerberaad
- Amendement 29/2023; Burgerberaad - Een goede start is het hele werk!
- Amendement 101/2022: burgerberaad starten in 2023
- Motie 95/2022: Utrechts burgerberaad
- Startdocument Utrechts Burgerberaad

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Aanpak burgerberaad jaarwisseling vast te stellen met als belangrijkste onderdelen: a) De vraagstelling: binnen de algemene hoofdvraag: "Hoe willen we dat de jaarwisseling verloopt in de stad Utrecht vanaf 2024/2025 en daarna?" moeten in ieder geval de volgende deelvragen worden beantwoord door het burgerberaad: • Wat willen we behouden? Wat willen we anders? Welke nieuwe invullingen willen we? • Is een afsteekverbod van vuurwerk voor de inwoners van de stad Utrecht hierbij wenselijk en haalbaar? • Wat verwachten we van de gemeente bij de jaarwisseling? b) De randvoorwaarden voor overname van de adviezen: praktisch, juridisch en financieel, waaronder de praktische randvoorwaarde dat het niet mogelijk is om de handhavingscapaciteit zonder meer uit te breiden en de financiële randvoorwaarde dat de bandbreedte voor de kosten voor de uitvoering van de adviezen ligt tussen 0 en 1,3 miljoen. c) De vergoeding: Een (belastingvrije) vrijwilligersvergoeding van €350,- voor deelnemers van 21 jaar en ouder en deelnemers jonger dan 21 jaar de keuze te geven voor een bruto vergoeding van € 350,- waarover de ontvanger inkomstenbelasting moet betalen of een vrijwilligersvergoeding van €192,50. d) Aanpak representativiteit aan de hand van 5 stappen, waaronder de mogelijkheid om groepen die ondervertegenwoordigd zijn extra en gericht uit te nodigen.
Argumenten	
1.1	De vraagstelling is tot stand gekomen samen met verschillende partijen in de stad.

	Conform het besluit over het startdocument burgerberaad waarin is vastgelegd dat het eerste burgerberaad over ‘oud&nieuw’ zal gaan, is de definitieve vraagstelling geformuleerd met verschillende Utrechters. De werkgroep burgerberaad, de sleutelpersonen en de Young Minds hebben meegedacht hoe we de aandachtspunten uit het commissie- en raadsdebat kunnen vertalen in de vraagstelling. Vervolgens heeft het Panel Meetellen meegedacht over een begrijpelijke formulering.
1.2	<u>In de vraagstelling zijn de leerervaringen van het burgerberaad over de jaarwisseling in Zeist verwerkt</u>.
	In Zeist heeft het burgerberaad uiteindelijk geen advies gegeven over vuurwerk. Door in de vraagstelling expliciet aan te geven dat het burgerberaad in ieder geval een antwoord geeft op de vraag of een lokaal vuurwerkverbod wenselijk en haalbaar is, vormt dit onderdeel van de opdracht aan de deelnemers van het burgerberaad. Dat was in Zeist niet het geval. Deze vraag expliciet opnemen sluit aan bij het criterium ‘politiek relevant’: in Utrecht is politieke verdeeldheid over de wenselijkheid van een lokaal afsteekverbod vooruitlopend op een landelijk vuurwerkverbod.
1.3	<u>De randvoorwaarden zijn gebaseerd op huidige wetgeving en beleid rondom openbare orde en veiligheid, evenementen en voorlichting</u>
	De praktische, juridische en financiële randvoorwaarden zijn zo concreet mogelijk beschreven in de Aanpak burgerberaad jaarwisseling. Dit geeft duidelijke kaders mee voor de deelnemers van het burgerberaad en voorkomt zoveel mogelijk dat adviezen niet kunnen worden overgenomen.
1.4	<u>Het maximum van de bandbreedte van 1,3 miljoen is gebaseerd op de kosten van een groot evenement in andere grote steden</u>
	Uit ervaring van vergelijkbare gemeenten weten we dat de gemeentelijke bijdrage (exclusief ambtelijke kosten) aan de organisatie van een (middel)groot evenement €800.000 was in Rotterdam en €1,3 mln in Amsterdam. Omdat de gemeente Utrecht geen intern evenementenbureau heeft dat dergelijke evenementen kan organiseren of hiertoe opdracht kan geven is de inschatting is dat de kosten 20-25% hoger uit zullen vallen in Utrecht. Daarom is het maximum op 1,3 miljoen gesteld. Omdat we nog niet weten wat de adviezen van het burgerberaad zijn en of dit uitvoeringskosten vraagt die nu niet gedekt zijn, is de onderkant van de bandbreedte op 0 gesteld.
1.5	<u>De randvoorwaarden geven de raad positie om achteraf te toetsen.</u>
	De randvoorwaarden geven de raad de mogelijkheid om bij besluitvorming over de adviezen van het burgerberaad te kunnen toetsen of aan de randvoorwaarden is voldaan. Hiervoor wordt op basis van de adviezen van het burgerberaad een ambtelijk adviesrapport opgesteld waarbij de adviezen getoetst zijn aan de genoemde randvoorwaarden.
1.6	<u>De vergoeding is in verhouding tot de inspanning van de deelnemers, hoeft geen invloed te hebben op uitkeringen en is laagdrempelig.</u>
	We hebben in de basis gekozen voor een vrijwilligersvergoeding omdat dit qua omvang aansluit bij de inspanning die de deelnemers leveren en een vrijwilligersvergoeding geen invloed heeft op een mogelijke uitkering. Voor een vrijwilligersvergoeding zijn weinig gegevens nodig (alleen het rekeningnummer) en deelnemers hoeven dit niet op te geven bij de Belastingdienst. Dit maakt deelname zo laagdrempelig mogelijk. Deze laagdrempeligheid is essentieel om te komen tot een zo representatief mogelijke groep en juist ook deelnemers te krijgen bij het burgerberaad die we bij andere vormen van participatie niet zo makkelijk bereiken. Om alle deelnemers, ongeacht leeftijd, een gelijke vergoeding te kunnen geven, voegen we voor deelnemers jonger dan 21 jaar de mogelijkheid toe om dit bedrag

	ook bruto te kunnen ontvangen. De belastingdruk is afhankelijk van de persoonlijke situatie, maar voor deze doelgroep kan de belastingafdracht nihil of heel gering zijn.
1.7	De loting- en selectieaanpak en aanvullende maatregelen zijn gericht op een zo representatief mogelijke groep deelnemers
	Het beoogde eindresultaat van de loting- en selectieaanpak is een groep van 130 Utrechters die op basis van 4 kenmerken (gender, leeftijd, wijken en opleiding) en binnen de gekozen categorieën van deze kenmerken representatief zijn. Dat betekent dat de representativiteit getoetst wordt op de beoogde omvang per categorie binnen elk kenmerk. Het is niet mogelijk om met een groep van 130 inwoners representativiteit te vergroten tot combinaties van deze groepen. Hiervoor zou de beoogde groep te klein zijn en het aantal categorieën waarop we representativiteit afmeten te groot. Om te zorgen voor een zo representatief mogelijke groep deelnemers wordt ook aangebeld bij inwoners om een gesprek te voeren over de uitnodiging voor het burgerberaad en mogelijke bezwaren voor deelname weg te nemen. Dit gebeurt steekproefsgewijs bij een eventuele tweede batch van de loting, waarin inwoners die nog onvoldoende zijn vertegenwoordigd extra worden benaderd.
1.8	In de aanpak burgerberaad jaarwisseling zijn ook de dilemma's op het gebied van representativiteit en inclusiviteit inzichtelijk gemaakt.
	Dit sluit aan bij amendement 2023/29 Burgerberaad – een goede start is het hele werk.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Mogelijk komt er een landelijk vuurwerkverbod.
	Vooraf of tijdens het burgerberaad is er een kans dat er een landelijk vuurwerkverbod wordt ingesteld. Mocht dit gebeuren dan zullen we de vraagstelling aanscherpen en de focus leggen op invullingen van de jaarwisseling zonder vuurwerk.
1.2	De randvoorwaarden kunnen niet uitputtend beschreven worden.
	Het is niet mogelijk om alle randvoorwaarden uitputtend te beschrijven, omdat vooraf niet helder is met welke adviezen het burgerberaad gaat komen. We kunnen dus nu niet voorzien welke randvoorwaarden daarbij gelden. Tegelijkertijd willen we voorkomen dat het burgerberaad met adviezen komt die niet uitvoerbaar zijn en daarom niet kunnen worden overgenomen. Daarom kiezen we ervoor om tussentijdse toetsmomenten op uitvoerbaarheid aan te bieden aan het burgerberaad.
1.3	De financiële bandbreedte voor de kosten van de uitvoering is niet volledig gedekt
	Aan het burgerberaad wordt de financiële randvoorwaarde meegegeven dat de bandbreedte voor de kosten voor de uitvoering van de adviezen ligt tussen de € 0 en € 1,3 miljoen. In de programmabegroting wordt voorgesteld om € 0,4 miljoen beschikbaar te stellen voor uitvoeringsmiddelen, Als uit adviezen van het burgerberaad en de beoordeling hiervan op de randvoorwaarden blijkt dat er extra uitvoeringsbudget (meer dan € 0,4 miljoen) benodigd is voor de redelijke uitvoering van de adviezen, dan zal dit met een maximum van € 0,9 miljoen met prioriteit (in technische termen: als een knelpunt) worden meegenomen bij de Voorjaarsnota 2024. Op die manier wordt uitvoering gegeven aan amendement 33 om in ieder geval na de uitkomst van het burgerberaad middelen beschikbaar te hebben voor de uitvoering. Deze zekerheid is van belang om een betrouwbare overheid te kunnen zijn bij dit nieuwe democratische instrument waar de ingelote Utrechters vergaande zeggenschap krijgen.

1.4	Een ‘uitbetaling aan derden’ is minder laagdrempelig dan een vrijwilligersvergoeding en kan gevolgen hebben voor een uitkering.
	Bij voorkeur zouden wij de vergoeding voor het burgerberaad gelijktrekken voor alle leeftijden. Dit is echter binnen de landelijke vrijwilligersregeling niet mogelijk. Het is binnen de vrijwilligersregeling ook niet mogelijk om mensen jonger dan 21 jaar aanvullend een cadeaubon te verstrekken omdat dit ook wordt gezien als inkomen. Daarom is gekozen voor de extra optie van ‘uitbetaling aan derden’. Dit is echter minder laagdrempelig en kan gevolgen hebben voor een uitkering. Wij helpen deelnemers jonger dan 21 jaar die dat willen bij het maken van deze keuze.
1.5	Een representatieve groep is niet vooraf te garanderen.
	We blijven afhankelijk van wie zich opgeeft. We nemen veel aanvullende maatregelen om deelname zo laagdrempelig mogelijk te maken zodat de mensen die ingeloot zijn, zich ook op kunnen geven. De grootste kwetsbaarheid zit in componenten dat we niet op een grote hoeveelheid kenmerken gericht kunnen werven en er kenmerken zijn waar we niet gericht op kunnen werven, omdat we hier geen nauwkeurige registratiegegevens hebben. Dan gaat het bijvoorbeeld om opleiding. Als deze groepen ondervertegenwoordigd zijn na de eerste steekproef kunnen we minder goed gericht extra aanmeldingen onder deze groep ophalen. Ook zijn we afhankelijk van afmeldingen onder de definitieve selectie. Als een groep meer afmeldt dan een andere, heeft dit gevolgen voor de representativiteit.

Financiën
De organisatie van het burgerberaad kost naar verwachting 400.000 euro. Dit bedrag is beschikbaar gesteld bij de Voorjaarsnota 2023. Voorafgaand aan het burgerberaad wordt een publiekscampagne gestart. De kosten hiervoor zijn met Amendement 101/2022 opgenomen in de programmabegroting 2023.
In de programmabegroting 2024 wordt voorgesteld om € 0,4 miljoen beschikbaar te stellen voor uitvoering van de adviezen uit het burgerberaad.
Als uit adviezen van het burgerberaad en de beoordeling hiervan op de randvoorwaarden blijkt dat er extra uitvoeringsbudget (meer dan € 0,4 miljoen) benodigd is voor de redelijke uitvoering van de adviezen, dan zal dit met een maximum van € 0,9 miljoen met prioriteit (in technische termen: als een knelpunt) worden meegenomen bij de Voorjaarsnota 2024.

Vervolg
Na dit besluit wordt gestart met de loting en selectie van de deelnemers. Het burgerberaad zal starten op 9 december 2023 en in maart 2024 haar advies opleveren. Dit wordt in april 2024 ter besluitvorming aangeboden aan de raad.

Participatie
De concept-vraagstelling uit het startdocument hebben wij met behulp van participatie nog verder aangescherpt. Dit hebben we gedaan met een vertegenwoordiging van de werkgroep burgerberaad, het netwerk Sleutelpersonen en het netwerk Young Minds. Aan deze groep hebben wij gevraagd om specifiek mee te denken over het aanscherpen van de vraagstelling wat betreft het ongehoorde geluid (zoals dieren en mensen met luchtwegproblemen), de complexiteit van een lokaal afsteekverbod in relatie tot handhaving en neutraliteit in formulering. Daarnaast is de begrijpelijkheid van de vraag voorgelegd aan Panel Meetellen. Samen zijn we gekomen tot de definitieve vraagstelling. De concrete input en de reactie hierop staat nader uitgewerkt in het bijgevoegde participatieverslag.

Communicatie
Het is de eerste keer dat in Utrecht een burgerberaad wordt georganiseerd. We willen Utrechters op verschillende manier laten kennismaken met ‘een burgerberaad’: als deelnemer of als (actieve) volger.

Van belang hierbij is dat in de communicatie meegenomen wordt waarom we in de stad Utrecht een burgerberaad willen. Dat we met onze inwoners ‘Samen stad willen maken’ en een grotere en diversere groep Utrechters willen betrekken bij de lokale democratie. Hierdoor herkennen inwoners zich beter in de genomen besluiten, aanpakken en maatregelen en kunnen we een bijdrage leveren aan het dichter bij elkaar brengen van inwoners en politiek.

Een goed burgerberaad is deliberatief. Dat wil zeggen dat er voldoende tijd is voor gesprekken tussen de deelnemers. Gezien de wens om de resultaten tijdens de jaarwisseling 2024/2025 zichtbaar te laten zijn, is er een strakke planning.

De communicatie rondom het burgerberaad richt zich op de volgende fases:
a. *Uitnodigingsfase*: de deelnemers die geloot zijn, worden voorzien van een enthousiasmerende, heldere uitnodiging. Aangezien het de eerste keer is dat een burgerberaad in Utrecht wordt georganiseerd, is het belangrijk dat het middel burgerberaad goed wordt uitgelegd. Dit gebeurt op zowel een tekstuele als een beeldende manier.
b. *Beginfase*: het is van belang dat Utrechters weten dat er een burgerberaad is (ook als ze niet meedoen) en dat ze het burgerberaad actief kunnen volgen. Zo worden alle inhoudelijke stukken op een platform geplaatst zodat Utrechters ook op afstand mee kunnen doen, bijvoorbeeld door hun mening te geven over vraagstukken waar het burgerberaad aan werkt, en gevraagd kennis te verstrekken als dit voor het burgerberaad nodig is.
c. *Tijdens het burgerberaad*: de samenleving moet zich kunnen herkennen in de deelnemers en zich betrokken voelen bij het proces. Dit kan bijvoorbeeld door te vertellen hoe deelnemers het traject beleven en welke zaken en uitdagingen ze tegenkomen. En door alle informatie (zoals beleidsstukken, presentaties experts) die wordt gegeven aan de deelnemers te plaatsen op een centraal platform. Zodat ook inwoners die niet zijn ingeloot het burgerberaad kunnen volgen. En wellicht een volgende keer, mochten ze een uitnodiging ontvangen, graag meedoen. Daarbij kan het burgerberaad zelf ook altijd een uitvraag doen onder inwoners.
d. *Na afloop*: uiteraard is het van belang dat de resultaten van een burgerberaad zichtbaar worden in de stad. Daarnaast vormt het presenteren van het advies van het burgerberaad een belangrijke mijlpaal.

Afhankelijk van het advies vanuit het burgerberaad, wordt bekeken waar de communicatie van de resultaten worden belegd. Dit valt buiten de communicatie rondom het burgerberaad zelf.

Vragen kunnen gesteld worden door te bellen naar 14030 of te mailen naar burgerberaad@utrecht.nl.

Bij dit raadsvoorstel wordt geen persbericht meegestuurd. Dit doen we op het moment dat de groep voor het burgerberaad is geselecteerd met een doorkijk naar de eerste bijeenkomst van het burgerberaad.

(Niet)Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Aanpak burgerberaad jaarwisseling

Bijlagen informatief
- Participatieverslag Aanpak burgerberaad jaarwisseling

Aanpak burgerberaad jaarwisseling

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Definitieve vraagstelling....4
Randvoorwaarden overname adviezen....5
Praktisch....5
Juridisch 7
Financieel 7
Toetsing op uitvoerbaarheid 8
Vergoeding voor deelnemers 10
Aanpak representativiteit....11
Uitgangspunten 11
De loting en selectie in vijf stappen 11
Aanvullende maatregelen representativiteit 14
Toelichting keuzes en dilemma's selectiekenmerken....14
Bijlage 1....18

Inleiding

Op 22 juni 2023 is het startdocument burgerberaad vastgesteld door de gemeenteraad. Hiermee heeft de raad ingestemd om te starten met het burgerberaad als instrument en om het eerste burgerberaad over de jaarwisseling te laten gaan.

Zoals we ook in het startdocument burgerberaad hebben aangegeven, willen wij al doende leren door ervaring op te doen met burgerberaden. Daarom doen we mee aan een onafhankelijk onderzoek van de Haagse Hogeschool en Hogeschool Amsterdam (RAAK-publiek burgerberaad) en starten we zelf een leernetwerk om dit en een volgend burgerberaad te evalueren om vervolgens:

- te bepalen of we verder willen met het instrument burgerberaad.
- te bepalen of het nodig is om het burgerberaad vast te leggen in een verordening.
- te bepalen wat de beste manier is om tot onderwerpen te komen.
- andere vormen van samenwerking met de stad en overleggen met bewoners en ondernemers te verbeteren met de succesfactoren van een burgerberaad.
- beter zicht te krijgen op de vraag wanneer een burgerberaad het geschikte instrument is.

Ons doel is om een grotere en meer diverse groep Utrechters te betrekken bij de lokale democratie. Het burgerberaad kan hieraan een bijdrage leveren als we goed vasthouden aan een aantal waarden en de raad een duidelijke opdracht meegeeft aan het burgerberaad. In het nu voorliggende document is dit uitgewerkt voor het eerste burgerberaad over de jaarwisseling. We gaan hierbij in op de definitieve vraagstelling, de praktische, juridische en financiële randvoorwaarden, de vergoeding voor deelnemers en de aanpak om tot een representatieve groep deelnemers te komen.

Definitieve vraagstelling

In het startdocument is een concept-vraagstelling voor het eerste burgerberaad opgenomen. Tijdens het commissie- en raadsdebat over het startdocument zijn aanscherpingen voor de vraagstelling besproken. Deze aanscherping is gedaan samen met een vertegenwoordiging van de werkgroep burgerberaad van de werkgroep burgerberaad, netwerk Young Minds en stichting sleutelpersonen. Het Panel Meetellen heeft getoetst of de vragen begrijpelijk zijn voor alle deelnemers. In het participatieverslag (zie bijlage) is opgenomen wat de input is geweest van de verschillende betrokkenen en hoe daarmee is omgegaan.

Dat heeft geleid tot de volgende definitieve vraagstelling:

Hoofdvraag
Hoe willen we dat de jaarwisseling verloopt in de stad Utrecht vanaf 2024/2025 en daarna?

Binnen deze hoofdvraag vragen wij het burgerberaad in ieder geval de volgende deelvragen te beantwoorden:

- *Wat willen we behouden? Wat willen we anders? Welke nieuwe invullingen willen we?*
- *Is een afsteekverbod van vuurwerk voor de inwoners van de stad Utrecht hierbij wenselijk en haalbaar?*
- *Wat verwachten we van de gemeente bij de jaarwisseling?*

Het burgerberaad houdt zelf de mogelijkheid om de vraagstelling verder te verfijnen met meerdere subvragen zolang ze binnen deze deelvragen vallen.

Randvoorwaarden overname adviezen

In het Startdocument Burgerberaad is benoemd dat de adviezen van het burgerberaad als zwaarwegend beschouwd zullen worden. Uit het startdocument: "*Voorafgaand aan ieder burgerberaad stelt de raad een duidelijke opdracht vast richting het burgerberaad waarin concrete randvoorwaarden zijn geformuleerd waarop een advies wordt getoetst. Het gaat hier zowel om praktische randvoorwaarden, als ook juridisch en financieel. Als het burgerberaad met adviezen komt die binnen deze randvoorwaarden passen, dan neemt het college en de raad deze adviezen over, met inachtneming van het beslisrecht van de raad. Hiermee geeft de raad het burgerberaad een stevig (politiek-bestuurlijk) mandaat.*" Het uitgangspunt is dat een raadslid zonder last (en ruggespraak) stemt over het desbetreffende onderwerp. Er is dus geen sprake van mandaat aan het burgerberaad in de juridische betekenis van het woord. Raad, college en burgemeester behouden dus hun eigen wettelijke afwegingsmogelijkheden waarbij het advies van het burgerberaad zwaarwegend is.

Hierna worden de relevante praktische, juridische en financiële randvoorwaarden conform amendement A29 'Burgerberaad 'een goede start is het hele werk' beschreven. Dit zijn de randvoorwaarden waarop het advies van dit burgerberaad wordt getoetst. Het is niet mogelijk om alle randvoorwaarden uitputtend te beschrijven, omdat vooraf niet helder is met welke adviezen het burgerberaad gaat komen en daardoor nog niet zeker is welke randvoorwaarden daarbij gelden. Tegelijkertijd willen we voorkomen dat het burgerberaad met adviezen komt die niet uitvoerbaar zijn en daarom niet kunnen worden overgenomen. Daarom kiezen we ervoor om aanvullend aan de ambtelijke eindtoets op de uitvoerbaarheid van de adviezen ook tussentijdse toetsmomenten aan te bieden. Op deze manier zullen de kaders waarmee rekening gehouden moet worden in de advisering van het burgerberaad steeds helderder worden. Dit wordt nader beschreven aan het einde van dit hoofdstuk.

Praktisch

Wat betreft de praktische uitvoerbaarheid lichten we een aantal belangrijke zaken uit.

- Openbare orde en veiligheid
- Organisatie van een evenement
- Vergunningverlening
- Communicatie

Openbare orde en veiligheid

De adviezen van het burgerberaad moeten rekening houden met de handhaafbaarheid van de maatregelen vanuit de adviezen. De handhaving moeten passen binnen de bevoegdheden van de handhavers, gepast en proportioneel zijn. De handhavingscapaciteit (van politie én van de gemeentelijke afdeling toezicht en handhaving) is schaars. Het is niet mogelijk om deze handhavingscapaciteit zonder meer uit te breiden (ook niet met meer financiële middelen) o.a. vanwege krapte op de arbeidsmarkt. Hoe de schaarse handhavingscapaciteit wordt ingezet beslist de burgemeester, samen met de driehoek (politie en openbaar ministerie).

De praktijk leert dat vuurwerk en grote festiviteiten de risico's op openbare orde-verstoringen vergroten. Voor de inzet van de handhavingscapaciteit worden stedelijke afwegingen gemaakt: wat heeft op dat moment de grootste urgentie. Daarbij wordt ook altijd gekeken of de veiligheid van de handhavers zelf geborgd kan worden.
De inzet van vrijwilligers, jongerenwerkers, buurtvaders, etc. leveren een bijdrage aan het voorkomen van verstoringen van de openbare orde.

Organisatie van een evenement
De gemeente organiseert grote evenementen in principe niet zelf. Dit wordt uitbesteed aan professionele organisatoren. Van een professionele organisator wordt verwacht dat de planvorming goed op orde is (o.a. doorlooptijd organisatie van grote evenementen) en dat de aanvraag ruimschoots op tijd wordt ingediend zodat de gemeente en hulpdiensten een goede beoordeling kunnen maken. Standaard moet een aanvraag 12 weken voor het evenement zijn ingediend. Bij zeer grote aanvragen nog eerder. Voor alle evenementen is het van belang dat deze worden aangemeld voor de evenementenkalender die jaarlijks wordt vastgesteld. Aanmelden moet uiterlijk 31 oktober van het jaar voorafgaand aan het evenementenjaar. Dat betekent dat voor een evenement in 2024 de aanmelding (locatie, omvang van het evenement) uiterlijk 31 oktober 2023 gedaan moet worden. Op deze manier kan dit worden meegenomen bij de planning en afstemming van de inzet van de (gemeentelijke) hulpdiensten. Evenementen die na 1 november worden aangemeld hebben kans dat de plek voor het evenement al bezet is of dat er onvoldoende capaciteit van de diensten beschikbaar is. Een evenement voor tijdens de jaarwisseling 2024/2025 is in potlood en met beperkte gegevens toegevoegd aan de evenementenkalender.

De regels rondom evenementen zijn terug te vinden in de APV (Algemene Plaatselijke Verordening), het evenementenbeleid, maar ook diverse andere wetten en regels. Denk aan: Zondagswet, Gemeentewet, Alcoholwet, Flora- en Faunawet en benodigde certificaten voor voertuigen/attracties.

Vergunningverlening
Het kan zijn dat er voor de uitvoering van een advies van het burgerberaad een vergunning moet worden verleend. Dat toetst de gemeente op basis van de APV (Algemene Plaatselijke Verordening), maar ook aan andere wet- en regelgeving. Als een vergunning nodig is, dan gelden er randvoorwaarden. Dit is geen limitatieve lijst, aangezien deze randvoorwaarden verschillen per vergunning (=maatwerkproduct).

Bij een aanvraag voor een evenementenvergunning moet bijvoorbeeld aangeleverd worden:
- Veiligheidsplan
- Mobiliteitsplan
- Communicatieplan
- Plattegrond met alle details van het ingerichte evenemententerrein. Op de plattegrond staan alle objecten, attracties, verkooppunten, afvalpunten, veiligheidszaken en andere voorzieningen.

Communicatie
Communicatie kan door ambtenaren van de gemeente worden opgepakt of extern worden ingehuurd. Het kan verschillende doelen dienen zoals voorlichting (informeren van bewoners), crisiscommunicatie en promotie.

De reguliere communicatie over de jaarwisseling van de gemeente Utrecht bestaat nu uit:
- Informatie over (uitbreiding) vuurwerkvrije zones
- Informatie over melden vuurwerkoverlast
- Informatie over (illegaal) vuurwerk (en vuurwerkinleveracties)
- Informatie over alternatieve vieringen (Initiatievenfonds, wedstrijd versierde straat)
- Informatie over aanpak en evaluatie: Verantwoording richting raad en media: cijfermatige rapportage, incidenten politie/handhaving

Aan de hand van de uitkomsten van het burgerberaad wordt gekeken of de resultaten binnen het beleid vallen van de jaarwisseling. Zo ja, dan wordt dit meegenomen in de communicatie over de jaarwisseling vanuit de gemeente. Bij andersoortige uitkomsten, bijvoorbeeld de organisatie van een evenement, ligt de communicatie bij de organisator. Uiteraard in nauwe afstemming met reguliere communicatie rondom de jaarwisseling. Kortom, hoe de communicatie belegd wordt (intern of extern), is afhankelijk van de resultaten die uit het burgerberaad komen.

Juridisch

De toetsing van de adviezen wat betreft juridische uitvoerbaarheid omvat in elk geval de volgende punten:

- Adviezen moeten vallen onder de gemeentelijke bevoegdheid, van toepassing zijn binnen het gemeentelijk grondgebied.
- Adviezen mogen niet tegenstrijdig zijn met hogere wetgeving (provinciaal, landelijk, Europees). Denk hierbij aan: de Wet Milieubeheer (waarin afspraken zijn vastgelegd rondom opslag en verkoop van vuurwerk), de woningwet en het vuurwerkbesluit (waarin de landelijke afspraken rondom vuurwerk zijn vastgelegd).
- Bij de advisering moet rekening gehouden worden met de Gemeentewet. Dit gaat dan onder meer over de gemeentegrens, openbare orde (raakt de bevoegdheden van de burgemeester in het bijzonder die daar een eigen oordeel over moet vellen), gemeentelijke regelingen zoals de Algemene plaatselijke verordening (APV) of gemeentelijk beleid. Wat betreft de openbare orde: het is niet toegestaan om de openbare orde te verstoren. Hierop kan geen uitzondering worden gemaakt voor de adviezen van het burgerberaad.
- Als de adviezen van het burgerberaad strijdig zijn met gemeentelijk beleid of de APV of gevolgen hebben voor andere wet- en regelgeving (bijvoorbeeld nadeelcompensatie van onredelijke financiële gevolgen voor ondernemers), zal dit worden meegegeven aan de raad. De raad is vervolgens in positie om te besluiten de APV of wet- en regelgeving aan te passen en het advies na wijziging over te nemen. Aanpassing van de APV of gemeentelijk beleid vraagt een raadsbesluit.
- De burgemeester heeft een eigenstandige bevoegdheid wat betreft openbare orde. Dit houdt in dat niet enkel de raad moet instemmen met de adviezen van het burgerberaad, maar dat ook de burgemeester een oordeel moet vormen over de uitvoerbaarheid in relatie tot haar verantwoordelijkheid voor de openbare orde.
- Regelgeving over aanbesteden en inkoop zijn van toepassing. Denk hierbij aan de regels voor Europese aanbesteding.
- Rechtsbeschermingsmogelijkheden van belanghebbenden in bestuursrechtelijk en privaatrechtelijk opzicht. De adviezen kunnen geen inbreuk maken op de rechtsbescherming van belanghebbenden. Denk hierbij aan bezwaar- en beroepsprocedures.

Financieel

Het burgerberaad zal eind maart/begin april 2024 haar advies uitbrengen voordat de besluitvorming rondom de Voorjaarsnota 2024 plaatsvindt. In de programmabegroting 2024 wordt een incidenteel bedrag van € 0,4 mln begroot voor de uitvoering van de adviezen van het burgerberaad. Als uit adviezen van het burgerberaad en de beoordeling hiervan op de randvoorwaarden blijkt dat er extra uitvoeringsbudget (meer dan € 0,4 miljoen) benodigd is voor de redelijke uitvoering van de adviezen, dan zal dit met een maximum van € 0,9 als een knelpunt worden meegenomen bij de Voorjaarsnota 2024. Voor de jaarwisselingen daarna zal opnieuw bekeken moeten worden in hoeverre uitvoeringsmiddelen benodigd zijn, afhankelijk van de uitkomsten van het burgerberaad.. Aanvullend is er voor bewoners de mogelijkheid om via de reguliere regels gebruik te maken van het Initiatievenfonds.

Dit sluit aan bij Amendement 33 ‘financiële zekerheid burgerberaad’ waarin is gesteld dat na het uiteindelijke besluit van het burgerberaad, middelen beschikbaar moeten zijn om de uitkomsten uit te voeren.

Daarnaast heeft u als raad met Amendement A33 besloten om voor aanvang van het burgerberaad duidelijk te maken wat de bandbreedte van de kosten voor de uitvoering is. Het burgerberaad wordt daarom vooraf ingelicht dat de kosten voor de uitvoering van de adviezen realistisch geraamd moeten zijn en in verhouding moeten staan tot het uitgebrachte advies. Ook hierbij kunnen ambtenaren ondersteunen door hun kennis en ervaring in te brengen bij het inschatten van de kosten en de benodigde inzet van capaciteit. Voor een aantal mogelijke maatregelen die het burgerberaad kan adviseren, geven wij een bandbreedte van kosten mee:

- De kosten van het organiseren van een zeer groot evenement varieert tussen €800.000 (Rotterdam) en €1,3 mln. (Amsterdam). Dit zijn de kosten voor organisatie en productie van het evenement door een externe organisator, exclusief de ambtelijke (overhead) kosten voor opdrachtverlening, aansturing en het treffen van aanvullende maatregelen op het gebied van openbare orde en veiligheid. Omdat de gemeente Utrecht geen intern evenementenbureau heeft dat dergelijke evenementen kan organiseren of hiertoe opdracht kan geven is de inschatting is dat de kosten 20-25% hoger uit zullen vallen in Utrecht. Er worden geen private sponsorinkomsten verwacht. Indien wordt gekozen voor een kleiner evenement bedragen de kosten minder: naar verwachting €500.000 - €1 mln. voor een groot evenement en €250.000 - €500.000 voor een middelgroot evenement. Indien er wordt gekozen voor meerdere middelgrote evenementen zal de synergie zorgen voor een beperking van de overhead kosten. Dit zal naar verwachting zorgen voor een beperking van kosten van ongeveer 10-15%. Grote afhankelijkheid in de kosten is het type evenement dat wordt gekozen. Indien er wordt gekozen voor amusement zoals vuurwerk, droneshow, lichtshow of iets vergelijkbaars zullen de kosten zich aan de bovenkant van de bandbreedtes bevinden.
- Voor de huidige reguliere communicatie over de jaarwisseling schommelde het budget afgelopen jaren tussen de €15.000 en €30.000. Afhankelijk van de resultaten van het burgerberaad zal hiervoor eventueel extra budget en andere middelen nodig zijn.

Toetsing op uitvoerbaarheid

Om te voorkomen dat het burgerberaad met adviezen komt die niet uitvoerbaar zijn en dus niet kunnen worden overgenomen, bieden wij naast deze financiële, juridische en praktische randvoorwaarden ook ruimte voor tussentijdse toets-momenten. De onafhankelijk procesbegeleider speelt hierbij een belangrijke rol. Hij/zij kan aan de deelnemers van het burgerberaad aangeven om conceptadviezen voor te leggen aan ambtenaren. Deze ambtenaren (vakspecialisten op het betreffende onderwerp) toetsen de adviezen allereerst aan de vooraf meegegeven randvoorwaarden zoals hierboven beschreven. Als het een advies betreft dat niet voorzien was en waar vooraf geen randvoorwaarden op meegegeven konden worden, dan wordt op dat moment getoetst op (met name praktische) uitvoerbaarheid. Een vereiste bij deze toetsing is een ‘ja, mits-houding’. Dit betekent dat er te allen tijde wordt meegedacht over hoe een advies wel te realiseren is. Ambtenaren geven in een gesprek aan wat wel en niet uitvoerbaar geacht wordt en waarom. Voordat een tussentijdse toetsing wordt teruggegeven aan het burgerberaad, controleert de onafhankelijk procesbegeleider hoe er is getoetst op de randvoorwaarden en of er aanvullend is getoetst vanuit een ‘ja, mits-houding’.

Aan het burgerberaad wordt gevraagd om adviezen zo concreet mogelijk te maken en ook zelf actief mee te denken over uitvoerbaarheid. Dit brengt de gevolgen ook duidelijk in beeld, waardoor de toets

op uitvoerbaarheid beter kan worden uitgevoerd en adviezen makkelijker overgenomen kunnen worden. Om het burgerberaad hiertoe in staat te stellen, hebben zij de mogelijkheid om externe expertise te vragen.

De mogelijkheid van tussentijdse toetsing zal besproken worden met het burgerberaad tijdens de eerste bijeenkomst: wanneer en op welke manier kan dit het beste vormgegeven worden? Dit zal een plek krijgen in hun eigen “reglement van orde” (zoals opgenomen in het ‘Startdocument Burgerberaad’).

Bij alle toetsing hanteren wij ambtelijk een vier-ogen-principe: de ambtelijke toetsing wordt altijd door een andere ambtenaar gecontroleerd vanuit deze ja-mits houding. Daarnaast worden de adviezen ook getoetst door de onafhankelijk procesbegeleider van het burgerberaad die ook de opdracht heeft om te controleren of is aangegeven hoe het advies wél uitvoerbaar zou kunnen zijn.

De gemeente zal transparant richting het burgerberaad communiceren wat uitvoerbaar wordt geacht en waarom, waarin ook expliciet de dilemma’s worden benoemd. Dit wordt ook openbaar gemaakt.

Als het burgerberaad haar adviezen heeft opgeleverd, worden deze ook ambtelijk voorgelegd en getoetst op financiële, juridische en praktische uitvoerbaarheid. Het concept ambtelijk advies op uitvoerbaarheid wordt besproken met het burgerberaad. Op basis daarvan kan het burgerberaad haar adviezen nog aanpassen. Vervolgens wordt het totaalpakket aan adviezen van het burgerberaad samen met de eindtoets op uitvoering aan de raad voorgelegd. Beide documenten (de adviezen van het burgerberaad en de eindtoets op uitvoerbaarheid) zullen openbaar gepubliceerd worden.

Vergoeding voor deelnemers

In het startdocument is aangegeven dat de gemeente Utrecht de deelnemers een vergoeding wil geven voor de inzet voor het burgerberaad. Uit ervaring blijkt dat het verstrekken van een vergoeding zorgt voor een grotere opkomst en dus een betere representativiteit. In het startdocument is benoemd dat hierbij de volgende uitgangspunten gelden:

- Het minimumloon;
- Het maximale bedrag dat een inwoner kan ontvangen zonder dat dit invloed heeft op een eventuele uitkering.

Binnen deze randvoorwaarden is het uitkeren van een vrijwilligersvergoeding het meest realistisch. Over een vrijwilligersvergoeding hoeft men geen belasting te betalen en het heeft geen invloed op een mogelijke uitkering. Deelnemers van 21 jaar en ouder krijgen een (belastingvrij) vrijwilligersvergoeding van €350,-. De hoogte van deze vergoeding is gebaseerd op de ingeschatte tijdsinvestering rondom het burgerberaad. Deelnemers wordt gevraagd om 5 keer deel te nemen aan een bijeenkomst met het burgerberaad exclusief reistijd (max. 7 uur per bijeenkomst). Buiten deze bijeenkomsten om vragen wij hen om gemiddeld 7 uur per bijeenkomst te besteden aan voorbereidende activiteiten, zoals het volgen van de actualiteiten of het bespreken van vraagstukken uit het burgerberaad met het eigen netwerk.

Een (belastingvrije) vrijwilligersvergoeding voor jongeren onder de 21 jaar kan op basis van de verwachte voorbereidingstijd en deelname aan het burgerberaad niet hoger zijn dan € 192,50. We hebben te maken met verplichte regelgeving van de Belastingdienst waarin is bepaald dat er een maximum vrijwilligersvergoeding voor mensen jonger dan 21 jaar is.

Deelnemers jonger dan 21 jaar geven we de keuze voor een bruto vergoeding van € 350,- waarover zij inkomstenbelasting moeten betalen of een (belastingvrije) vrijwilligersvergoeding van €192,50. Zodat jongere deelnemers ook een gelijke vergoeding kunnen ontvangen als 21+ deelnemers, als hun persoonlijke situatie dat toelaat. Jongeren die een uitkering ontvangen kunnen bijvoorbeeld kiezen voor een vrijwilligersvergoeding. Wij helpen deelnemers jonger dan 21 jaar die dat willen bij het maken van deze keuze.

Als jongere deelnemers kiezen voor een bruto vergoeding geven wij het betalen van deze vergoeding altijd door aan de Belastingdienst (Uitbetaling aan derden). De belastingdruk is afhankelijk van de persoonlijke situatie, maar voor deze doelgroep kan de belastingafdracht nihil of heel gering zijn.

Het blijft elke deelnemer toegestaan om de vergoeding te weigeren zonder reden op te geven.

Aanpak representativiteit

Een burgerberaad als participatie-instrument kan veel voordelen opleveren. Het is namelijk een vorm waarbij Utrechters genoeg tijd krijgen om met elkaar kennis op te doen over het onderwerp en onderling hierover te spreken. De gespreksvorm is een dialoog, waarbij verschillende perspectieven aan bod komen en voldoende ruimte krijgen om deze te bespreken. Daarbij is het belangrijk dat de deelnemers aan het burgerberaad met elkaar een goede afspiegeling vormen van de Utrechtse samenleving. De Utrechters die deelnemen aan het burgerberaad krijgen immers (op basis van amendement 2023/29) een politiek-bestuurlijk mandaat van de gemeenteraad om te komen tot een zwaarwegend advies. Met een loting wordt deze afspiegeling gemaakt. Elke Utrechter heeft daardoor kans om ingeloot te worden. Daarnaast zorgt dit voor een eerlijk en transparant proces. Conform amendement A29 ‘Burgerberaad- een goede start is het hele werk’ wordt in dit document toegelicht hoe de loting wordt vormgegeven en op welke kenmerken de representativiteit wordt gecontroleerd. Ook dilemma’s en keuzes worden inzichtelijk gemaakt.

Uitgangspunten

Bij het opstellen en uitvoeren van deze lotings- en selectieaanpak hanteren wij een aantal onderliggende waarden en uitgangspunten. Deze zijn onderstaand benoemd:

- Voor de loting wordt op basis van de Basisregistratie Personen (BRP) een steekproeftrekking gedaan. De steekproeftrekking is daardoor grotendeels afhankelijk van de beschikbare kenmerken in de BRP. Ook zijn referentiecijfers nodig om representativiteit te borgen.
- Disproportioneel uitnodigen om tot een representatieve groep te komen. Dit betekent dat Utrechters uit bepaalde subwijken, die vaak ondervertegenwoordigd zijn in (Utrechtse) responscijfers, een grotere kans hebben op het ontvangen van een uitnodiging. Hiermee verwachten wij een meer representatieve groep te bereiken voor deelname aan het burgerberaad.
- Transparantie over wijze van loting en selectie. De wijze waarop de loting en selectie plaatsvindt, zullen wij transparant communiceren naar de stad. Dit zal ook voor iedereen die een uitnodiging ontvangt uitgelegd worden in de uitnodigingsbrief.
- Een uitlegbaar verhaal richting de stad (ethische verantwoording). Het college vindt het belangrijk dat de dilemma’s wat betreft de loting en selectie inzichtelijk zijn gemaakt.
- Voldoet aan juridische richtlijnen.
- Leren van de ervaringen: De loting en selectie voert de gemeente zelf uit, omdat ook hier een leeraspect aan vast zit. Dit traject zal inzichten bieden wat goed ging en wat nog beter kan. Wel vragen wij advies aan experts en andere gemeenten met ervaring op dit thema. Bovendien stellen wij een procesverslag op, waarin wij de volgende vragen beantwoorden:
    - In hoeverre is de vooraf opgestelde procedure om de loting en selectie uit te voeren volgens deze aanpak uit te voeren?
    - Wat ging daarin goed en minder goed?
- Er is onafhankelijk toezicht op de loting door een notaris. De notaris waarborgt het eerlijke proces van de loting.
- De loting en deelname aan een burgerberaad houden wij als gemeente anoniem. Dit houdt in dat elke deelnemer van het burgerberaad recht heeft op anonimiteit. Als gemeente zullen wij daarom niet openbaar maken wie uiteindelijk deelneemt. Hier wordt bijvoorbeeld rekening mee gehouden in het persbeleid. Uiteraard hebben deelnemers zelf de vrijheid om bekend te maken dat zij deelnemer zijn van een burgerberaad.

De loting en selectie in vijf stappen

De lotings- en selectieaanpak bestaat uit vijf stappen:

1. Steekproeftrekking van alle Utrechters met oversampling op subwijkniveau
2. Uitnodiging en aanmelding
3. Analyse op groep Utrechters die zich hebben aangemeld
4. Aanvullende steekproeftrekking: waar nodig groepen die ondervertegenwoordigd zijn extra en gericht uitnodigen
5. Selectie: definitieve samenstelling van het burgerberaad

Zowel de derde als de vijfde stap wordt uitgevoerd door een algoritme. Dit algoritme is gebaseerd op toeval en is niet zelflerend. Het gebruik van een algoritme zorgt ervoor dat er minder handmatig werk aan te pas komt. Dit betekent dat de loting en selectie sneller uitgevoerd kan worden. Ook is het gebruik van een algoritme een transparante werkwijze.

Stap 1. Steekproeftrekking

Door middel van een steekproeftrekking worden circa 10.500 mensen die woonachtig zijn in Utrecht (en in de BRP geregistreerd staan) geselecteerd om een uitnodiging voor het burgerberaad te ontvangen. In de berekening wordt een verwachte respons van 4% gehanteerd (gebaseerd op ervaringen bij andere burgerberaden).
Vanuit de responspercentages bij de inwonersenquête blijkt dat bepaalde subwijken minder goed responderen dan andere subwijken. Daarom is de eerste steekproeftrekking niet proportioneel over de verschillende subwijken, maar is deze verhouding afgestemd op basis van de respons op de inwonersenquête. De responspercentages zijn terug te vinden in bijlage 1.
Gender (man/vrouw) en leeftijd wordt evenredig geselecteerd in deze steekproeftrekking naar het aantal in de populatie. Dit is gebaseerd op het responspercentage bij het burgerberaad over de jaarwisseling in Zeist. Opleiding en gender ‘anders’ staan niet in de BRP en kan om die reden niet worden meegenomen in de overweging voor oversampling bij deze streekproeftrekking.

Stap 2. Uitnodiging en aanmelding

Wij zullen een uitnodiging sturen naar alle mensen die uit de steekproeftrekking zijn gekomen. De afzender hiervan zal de gemeente Utrecht zijn. De vormgeving van de envelop zal echter afwijken van de gebruikelijke vormgeving. Het doel is om een enthousiasmerende en heldere uitnodiging te sturen. Deze uitnodiging roept een speciaal gevoel op dat diegene is geselecteerd. De vormgeving moet hiermee corresponderen. Deze uitnodigingsbrief bevat de volgende aspecten:

- Toelichting over wat een burgerberaad inhoudt en wat het onderwerp en de vraagstelling is. Dit gebeurt zowel op een tekstuele als een beeldende manier.
- Toelichting op wat de rol is van de deelnemers van het burgerberaad (adviezen worden door raad overgenomen als ze praktisch, juridisch en financieel uitvoerbaar zijn, maar ook dat de adviezen geen formele inspraak- of bezwaarprocedure kennen);
- Toelichting dat iedereen mee kan doen (er is geen voorkennis nodig, je hoeft geen oud & nieuw te vieren etc.)
- Vergoeding voor deelname ;
- Toelichting op de mogelijkheid voor een onkostenvergoeding (bv voor het inhuren van een eigen oppas);
- Uitleg op basis waarvan de uiteindelijke groep geselecteerd zal worden en welke maatregelen worden getroffen om het toegankelijk te maken voor iedereen (zoals tolk, kinderopvang, etc.);
- Toelichting over welke bewoners uitgesloten worden van deelname;
- Toelichting dat deelname aan het burgerberaad ervoor zorgt dat je niet meer ingeroepen kan worden als expert of belanghebbende;

- De wijze waarop genodigden zich kunnen aanmelden: mogelijkheid tot zowel digitale aanmelding middels een QR-code en/of link als telefonisch of bij het wijkbureau
- Korte vragenlijst waarin de selectiekenmerken worden uitgevraagd;
- Q&A, waar wordt ingegaan op verwachte vragen;
- Doorverwijzing voor meer informatie over het burgerberaad. Beschikbaar in meerdere talen: Engels, Arabisch, Turks en Tigrinya;
- Deadline voor aanmelding wordt helder gecommuniceerd; evenals wanneer ze horen of de gaan meedoen
- Data van de bijeenkomsten van het burgerberaad en vriendelijk verzoek dat als ze zich aanmelden, dan ook die data vrij te houden.

Utrechters die een uitnodiging ontvangen kunnen zich aanmelden voor deelname aan het burgerberaad. Bij aanmelding wordt gevraagd om de zogenaamde ‘selectiecriteria’ voor henzelf in te vullen. Hierdoor is voor elke aanmelder helder welke criteria wij zullen meenemen in het selectieproces. Er wordt duidelijk gecommuniceerd dat er op basis van de groep die zich aanmeldt nog een selectie zal plaatsvinden. Deelname aan het burgerberaad is bij aanmelding dus nog niet definitief. Daarnaast vragen wij bij aanmelding om contactgegevens (telefoonnummer en emailadres), zodat wij hen later kunnen bellen (zie stap 5).

Stap 3. Analyse op groep Utrechters die zich hebben aangemeld
Het resultaat van stap 2 is dat een groep Utrechters zich heeft aangemeld voor het burgerberaad. De verwachting is dat hieruit nog geen representatieve groep gevormd kan worden. We zien dat de keuze van ingelote bewoners om wel/niet mee te doen vaak niet automatisch leidt tot een goede afspiegeling. In deze stap wordt op basis van bepaalde kenmerken deelnemers geanalyseerd in hoeverre de aangemelde groep een representatief burgerberaad kan vormen. Dat doen wij op basis van de volgende kenmerken:

1. Opleiding en gender ‘anders’
2. Wijk
3. Leeftijd
4. Gender (man/vrouw)

Deze kenmerken worden later in het document verder toegelicht en uitgewerkt. Deze analyse wordt gedaan door een gestratificeerde loting uitgevoerd door de afdeling Onderzoek van de gemeente Utrecht. Zij maken hiervoor gebruik van een toevalsalgoritme. Dit wordt gedaan door de groep voor het burgerberaad als het ware al samen te stellen. De kenmerken waarvan wij verwachten dat zij het slechtst verdeeld zullen zijn binnen de aangemelde groep zullen wij als eerste selecteren. Wij hanteren daarvoor bovenstaande volgorde. We kiezen specifiek voor opleiding en gender ‘anders’ als eerste, omdat dit kenmerk niet beschikbaar is in ons BRP. Dat betekent dat hierop niet kan worden bijgeloot (in stap 4 uitgelegd). Later in dit document worden deze kenmerken toegelicht en waarom deze gekozen zijn.

Stap 4. Aanvullende steekproeftrekking: waar nodig groepen die ondervertegenwoordigd zijn extra en gericht uitnodigen
Het resultaat van de derde stap is dat er een eerste groep is samengesteld voor het burgerberaad. De afdeling Onderzoek heeft bekeken of de groep op basis van de eerdergenoemde kenmerken een goede afspiegeling vormt van Utrecht. Voor elk selectiekenmerk hanteren wij dat de representativiteit wordt getoetst op de stedelijke verdeling. Dit gebeurt niet per wijk, omdat het niet mogelijk is om met een groep van 100 deelnemers hierin representativiteit te krijgen.
Als de geselecteerde groep onvoldoende representatief is, zullen wij een extra (gestratificeerde) loting doen op de ondervertegenwoordigde kenmerken binnen de gehele gemeente. Dit betekent dat er in dat geval nieuwe uitnodigingen verstuurd worden. Let op: dit kan enkel op het moment dat gender

(man/vrouw), leeftijd of wijken ondervertegenwoordigd zijn, aangezien deze gegevens in de BRP bekend zijn. Ondervertegenwoordiging op basis van opleiding en gender ‘anders’ kan op deze manier niet worden bijgestuurd, omdat het kenmerk opleiding en gender ‘anders’ niet in de BRP zit. Bij deze aanvullende steekproeftrekking is het responspercentage uit de eerste steekproeftrekking leidend.

Stap 5: Selectie: samenstelling definitieve groep
De beoogde samenstelling van de definitieve groep bestaat uit 100 deelnemers. Aangezien de verwachting is dat nog een aanzienlijk deel van de aangemelde Utrechters afhaakt na aanmelding, worden 130 deelnemers toegelaten tot het burgerberaad. Dit is gebaseerd op ervaringen van andere gemeenten rondom burgerberaden. Deze groep zal samengesteld worden door middel van gestratificeerde loting met behulp van een algoritme gebaseerd op toeval.
Deze deelnemers zullen allemaal gebeld worden. Hierdoor kunnen wij checken of zij daadwerkelijk bij alle bijeenkomsten aanwezig kunnen zijn. Dit is immers een voorwaarde.

Aanvullende maatregelen representativiteit

Om ervoor te zorgen dat een zo representatief mogelijke groep deelneemt aan het burgerberaad nemen wij aanvullend aan deze loting- en selectieaanpak een aantal extra maatregelen. Als wij deelname zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk maken, vergroot dat de representativiteit van de groep deelnemers. In het startdocument is hiervoor al een aantal acties benoemd zoals extra ondersteuning op het moment dat deelnemers dat nodig hebben. Denk hierbij aan tolk, kinderopvang of andere vormen van extra ondersteuning.

Hiernaast worden extra acties ondernomen om de representativiteit voor het burgerberaad te stimuleren. In de communicatie wordt benadrukt dat het burgerberaad voor íedereen is. In de uitnodiging wordt benadrukt dat het niet uitmaakt wat je achtergrond is, of je oud & nieuw viert en of je verstand hebt van het onderwerp. Elke Utrechter is welkom en kan een goede bijdrage leveren. De aanmelding kan zowel digitaal als schriftelijk gedaan worden. De uitnodiging is zo helder en kort mogelijk en op taalniveau B1. Online zal de uitnodiging ook in meerdere talen te lezen zijn.

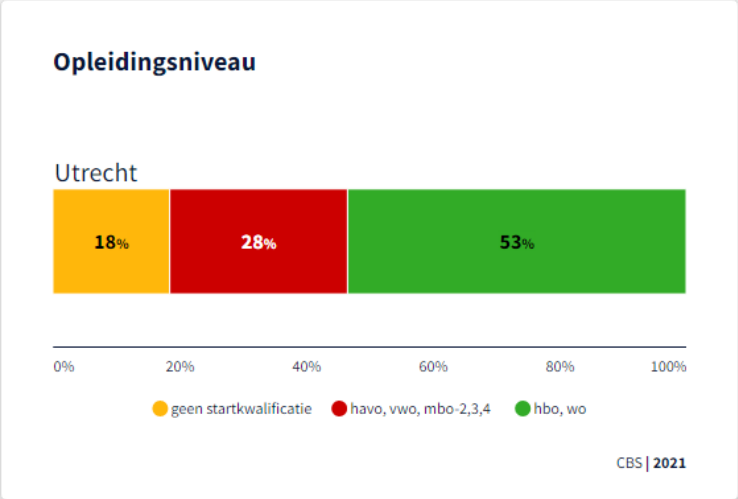
Tijdens de periode dat de uitnodigingen worden verspreid, worden extra acties uitgevoerd om het burgerberaad onder de aandacht te brengen. In de eventuele tweede batch, waarin inwoners die nog onvoldoende zijn vertegenwoordigd extra worden benaderd, zullen we bij de inwoners uit deze batch steekproefsgewijs aanbellen om een gesprek te voeren over de uitnodiging voor het burgerberaad en mogelijke bezwaren voor deelname weg te nemen. Daarnaast zullen we brede communicatie inzetten om de bekendheid van het burgerberaad te vergroten. Zo wordt er in samenwerking met de werkgroep burgerberaad en de bibliotheek gewerkt aan toegankelijke manieren om met Utrechters in gesprek te gaan over het burgerberaad. Ook is er contact met het platform Sleutelpersonen, die het burgerberaad in hun netwerk onder de aandacht zullen brengen.

Toelichting keuzes en dilemma’s selectiekenmerken

Zoals hierboven beschreven, zullen wij selecteren op basis van een aantal kenmerken. Dit zijn met name sociaal-demografische kenmerken, waarvan veelal gebruik wordt gemaakt. Om representativiteit te borgen, kan enkel gebruik worden gemaakt van kenmerken waarvan duidelijk is hoe deze verhoudingen in de gehele stad terug te vinden zijn.

Opleidingsniveau

Bij veel vormen van participatie zien wij een oververtegenwoordiging van theoretisch opgeleiden. Door opleiding mee te nemen in de selectie van het burgerberaad hopen wij een goede mix aan zowel praktisch als theoretisch opgeleiden vertegenwoordigd te zien in het burgerberaad. Hiervoor wordt de CBS-methode gebruikt. Dit betekent dat alle verschillende opleidingen worden uitgevraagd en aan de achterkant samengevoegd tot de volgende drie categorieën: geen startkwalificatie, havo/vwo/mbo, hbo/wo. Alle kinderen onder de 15 jaar worden als laagopgeleid geteld, aangezien zij nog geen diploma hebben. De opleiding van 75-plussers zijn onbekend.



Wijk

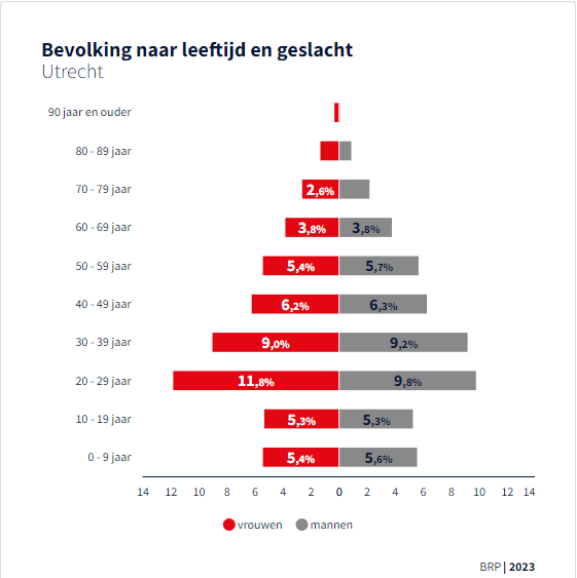
We vinden het belangrijk dat de deelnemers van het burgerberaad verspreid over de stad wonen. In elke wijk of buurt zijn andere tradities of vieringen rondom de jaarwisselingen denkbaar. Ook is het belangrijk om bij het opstellen van stedelijke adviezen na te denken over hoe dit zal uitpakken voor specifieke wijken. Daarom willen wij een proportionele verdeling op basis van wijken. Onderstaand is de huidige verdeling.

Let op: de steekproeftrekking gebeurt op subwijkniveau, aangezien binnen wijken grote verschillen zijn in responspercentages. Bij de uiteindelijke selectie is het niet mogelijk om dit op subwijkniveau te doen. Daarom wordt bij de selectie wijkniveau gebruikt.

WIJKEN	% INWONERS
WEST	7,9%
NOORDWEST	12,2%
OVERVECHT	9,5%
NOORDOOST	11,0%
OOST	8,9%
BINNENSTAD	5,4%
ZUID	7,6%
ZUIDWEST	10,8%
LEIDSCHE RIJN	12,8%
VLEUTEN-DE MEERN	13,9%

Leeftijd

Een spreiding qua leeftijd in het burgerberaad vinden wij belangrijk voor de herkenbaarheid en de inbreng van diverse perspectieven. De viering van de jaarwisseling is een onderwerp dat alle Utrechters raakt: van jong tot oud. Vanwege het onderwerp vinden wij het passend om Utrechters vanaf 14 jaar deel te laten nemen aan het burgerberaad. Kinderen van 14 en 15 jaar mogen wij als gemeente niet rechtstreeks aanschrijven. Dit betekent dat de ouders/verzorgers aan worden geschreven. Hiermee wordt expliciet toestemming gevraagd voor de deelname van hun kind. Aan de achterkant wordt leeftijd gebundeld in drie categorieën: 14 t/m 17 jaar, 18 t/m 29 jaar, 30 t/m 59 jaar en ouder dan 60 jaar.



Gender

Als laatste kenmerk zullen wij kijken naar gender (man/vrouw/anders). De categorie ‘anders’ omvat bijvoorbeeld non-binaire personen. Deze gegevens zijn bekend vanuit de inwonersenquête. Bovenstaand zijn zowel leeftijd als gender weergegeven in een figuur.

Geen andere kenmerken

Er is gekozen om te selecteren op basis van 4 kenmerken. Binnen een groep van 130 burgers is het niet mogelijk om representativiteit te krijgen op meer kenmerken. Dat betekent dat wij bepaalde kenmerken niet mee kunnen nemen in de lotings- en selectieaanpak.
Dat geldt bijvoorbeeld voor de vraag of deelnemers gestemd hebben bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen. We vinden dit geen kenmerk op basis waarvan het essentieel is om vooraf te selecteren.
Hetzelfde geldt voor selectie op basis van de houding ten opzichte van het onderwerp (in dit geval de jaarwisseling). Om te voorkomen dat wij vooraf polariseren, zouden wij een dergelijke vraag zo feitelijk mogelijk willen houden. Een geschikte vraag waarvan betrouwbare referentiecijfers beschikbaar zijn, hebben wij echter niet tot onze beschikking.
Ook migratieachtergrond nemen wij niet mee. Uit overleg met anti-discriminatiebureau Art. 1 is gebleken dit niet als selectiekenmerk gehanteerd mag worden. Enkel voorkeursbeleid bij gelijke gevallen is mogelijk. Dit is praktisch en technisch niet haalbaar in deze lotings- en selectieaanpak.

Uitsluiting van deelname

Zoals in het startdocument al is benoemd, worden raadsleden, college en ambtenaren uitgesloten voor deelname aan het burgerberaad. Ook mag er slechts 1 persoon per huishouden deelnemen. Daar voegen wij aan toe dat de werkgroep burgerberaad (= groep betrokken bewoners), waarmee wij intensief samenwerken in de voorbereiding, wordt uitgesloten van deelname. Het is mogelijk voor belanghebbenden, experts of ervaringsdeskundige zelf om deel te nemen aan het burgerberaad op het moment dat zij door middel van de loting hiervoor een uitnodiging hebben ontvangen. Dit heeft echter tot gevolg dat zij niet meer als belanghebbenden, expert of ervaringsdeskundige mogen worden opgeroepen door het burgerberaad. Dit voorkomt een dubbelrol. Daarnaast nemen we, zoals gebruikelijk bij onderzoek, mensen met een bijzonder adres niet mee in de steekproef. Hier vallen onder andere verzorgingstehuizen en penitentiaire inrichtingen onder. Het is onwenselijk om aan deze adressen uitnodigingen te versturen, omdat deze mensen niet kunnen deelnemen. Ook zou opname in de steekproef de representativiteit in de wijken verstoren. Datzelfde geldt ook voor mensen zonder

woonadres en alleen een postadres. Om de representativiteit zo goed mogelijk te borgen, laten we hen uit de steekproef.

Bijlage 1

Steekproeftrekking gebaseerd op responspercentages inwonersenquête

	Aantal inwoners 15 jaar en ouder	Respons-% inwonersenquête	Omvang 1e steekproef (10.000)
Oog in Al, Welgelegen	7.369	27,7%	189
Lombok, Leidseweg	11.124	22,9%	345
Nieuw Engeland, Schepenbuurt	6.218	22,7%	195
Pijlsweerd	6.220	25,5%	174
Ondiep, 2e Daalsebuurt	12.047	23,0%	373
Zuilen west	9.187	22,3%	293
Zuilen-noord en -oost	11.059	20,2%	389
Taagdreef, Wolgadreef	7.361	14,1%	370
Zamenhofdreef, Neckardreef	7.181	13,7%	372
Vechtzoom, Klopvaart	6.997	16,7%	297
Zambesidreef, Tigrisdreef	7.131	12,8%	397
Votulast	12.226	26,6%	327
Tuindorp, Voordorp	12.552	33,1%	270
Wittevrouwen, Zeeheldenbuurt	9.786	32,6%	213
Oudwijk, Buiten Wittevrouwen	8.747	28,4%	219
Abstede, Gansstraat	8.789	24,2%	259
Wilhelminapark, Rijnsweerd	11.913	29,2%	290
Binnenstad city- en winkelgebied	6.282	27,5%	162
Binnenstad woongebied	12.625	27,3%	329
Lunetten	9.858	28,0%	251
Oud Hoograven, Tolsteeg	8.063	28,1%	204
Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt	5.606	18,9%	211
Dichterswijk, Rivierenwijk	12.185	25,8%	336
Transwijk, Bedr.geb. Kanaleneiland	7.226	20,6%	249
Kanaleneiland	14.753	13,5%	776
Terwijde, De Wetering	8.896	21,6%	293
Het Zand	8.545	22,6%	268
Leidsche Rijn Centrum e.o.	7.937	20,1%	281
Parkwijk, Langerak	9.510	19,7%	343
Leidsche Rijn-zuid	1.205	16,7%	51
Vleuten, Haarzuilens	8.244	25,6%	229
Veldhuizen, Vleuterweide	21.002	20,2%	739
De Meern	10.244	24,9%	293
Rijnenburg	244	13,3%	13
Totaal Utrecht	**308.332**	**22,5%**	**10.000**

Participatieverslag

Vraagstelling burgerberaad over de jaarwisseling

In het startdocument hebben we een concept-vraagstelling voor het eerste burgerberaad opgenomen. Deze luidde als volgt:

Hoe kan in Utrecht oud & nieuw een feest zijn voor iedereen?

Daarbij is een aantal deelvragen denkbaar, zoals:

- *Welke maatregelen kunnen we nemen om er een gezellig en veilig feest voor iedereen van te maken?*
- *Helpt een lokaal vuurwerkverbod daarbij? Wat zijn daarvan de voor- en nadelen?*
- *Welke alternatieve vormen zijn er mogelijk voor het feest en het aftelmoment?*

De uitkomst zal gelden voor oud & nieuw 2024/2025.

Deze hebben wij met behulp van participatie nog verder aangescherpt. Dit hebben we gedaan met een vertegenwoordiging van de werkgroep burgerberaad, het netwerk Sleutelpersonen en het netwerk Young Minds. Zij hebben ook bij het opstellen van het startdocument actief meegedacht. Aan deze groep hebben wij gevraagd om specifiek mee te denken over het aanscherpen van de vraagstelling wat betreft het ongehoorde geluid (zoals dieren en mensen met luchtwegproblemen), de complexiteit van een lokaal afsteekverbod in relatie tot handhaving en neutraliteit in formulering. Daarna is de begrijpelijkheid van de vraag voorgelegd aan Panel Meetellen. Dit wordt later in het verslag omschreven. In onderstaande tabel wordt in de eerste kolom beschreven welke punten zijn meegegeven tijdens de participatie door de werkgroep burgerberaad, netwerk Sleutelpersonen en YoungMinds. In de tweede kolom is zichtbaar of en tot welke aanpassingen deze input heeft geleid.

Input	Reactie
Strekking van de vragen	
De vragen die gesteld worden moeten de vragen zijn waarop de gemeenteraad antwoord wil. Je moet het zien als de opdracht die de gemeenteraad aan het burgerberaad geeft. Niet ter begeleiding van het gesprek: dat is aan een gespreksbegeleider.	De hoofdvraag is een normatieve vraag, die wordt gevolgd door subvragen waarop de gemeenteraad ook antwoord wil. Dit beperkt de deelvragen tot vragen over: wat behouden of anders zou moeten, welke nieuwe invullingen wenselijk zijn, of een afsteekverbod wenselijk en haalbaar is en wat van de gemeente verwacht wordt voor de jaarwisseling. Meer gespreksbegeleidende vragen zijn geschrapt, zoals: Wat gaat goed? Waar balen we van? Met wie en wat moeten we rekening houden?
Vuurwerk is een aspect, waar de raad nog niet uit is gekomen en waar het burgerberaad dus antwoord op moet geven.	Er is gekozen om expliciet een subvraag op te nemen over een lokaal afsteekverbod. Dit is immers het pijnpunt waar de gemeenteraad niet uitkomt en waar de gemeenteraad ook met motie 2022/288 vraagt om samen met Utrechters uit te werken. Het is een vraag waar we expliciet antwoord op willen.

	In contact met collega's van de gemeente Zeist is ons dit ook aangeraden.
Subvragen bij de hoofdvraag zouden moeten dienen als denkrichtingen om tot een oplossing te komen.	In de volgorde van de subvragen is rekening gehouden met een logisch verloop van gesprekken. We starten van een overkoepelende vraag, waarna we toewerken naar maatregelen.
'Waarmee en met wie moet rekening gehouden worden?' is een vraag die gesteld kan worden om diverse perspectieven te kunnen bespreken. Hierbij gaat het niet enkel om mensen, maar om alle mogelijke aspecten.	Meer gespreksbegeleidende vragen zijn geschrapt, zoals: Wat gaat goed? Waar balen we van? Met wie en wat moeten we rekening houden?. We zien het namelijk als de opdracht die de gemeenteraad aan het burgerberaad geeft.
De hoofdvraag zou normatief moeten zijn.	De hoofdvraag is aangepast van 'kunnen' naar 'willen'.
Een eerste vraag moet leiden tot common ground. Er moet niet te snel naar de oplossing gezocht worden.	In de subvragen is rekening gehouden met het zoeken naar common ground door de vraag te stellen wat we willen we behouden, maar wat we anders zouden willen.
De vraag moet uitdagend blijven voor álle groepen in de stad	Hierop is getoetst tijdens het participatieproces door de aanwezigen.
De vragen zijn voor de jongeren van Young Minds duidelijk en aansprekend.	x
De vraag moet vertrouwen uitstralen	Hierop is getoetst tijdens het participatieproces door de aanwezigen.
Vraagstelling kan korte of lange termijn impliceren.	We hebben in de hoofdvraag toegevoegd dat de adviezen over de jaarwisselingen vanaf 2024/2025 gaan.
Zorg ervoor dat de vraag zich niet enkel toespitst op maatregelen, maar ook op culturele aspecten	Om niet enkel na te denken over maatregelen die genomen kunnen worden, maar ook breder te denken over culturele aspecten rondom het vraagstuk, wordt een brede vraag gesteld wat er van de gemeente wordt verwacht.
Het burgerberaad kan door de vraagstelling ook gestimuleerd worden om breder te denken dan enkel wat de gemeente kan doen, maar ook eventueel bewoners zelf of andere partijen.	We hebben er niet voor gekozen om in de vraagstelling te stimuleren breder te denken dan gemeentelijke bevoegdheid. Voor het eerste burgerberaad hebben we expliciet gekozen voor een onderwerp dat binnen de gemeentelijke bevoegdheid valt in verband met de overname van adviezen.
Inclusiviteit	
Het woord 'handhaving' in een vraagstelling zou verschillende dingen kunnen oproepen bij mogelijke deelnemers: angst, provocerend, sterk gekoppeld aan een afsteekverbod.	Het woord 'handhaving' wordt niet gebruikt in de vraagstelling. Er wordt gevraagd of een lokaal afsteekverbod wenselijk, maar ook haalbaar is. Hiermee wordt de complexiteit in relatie tot handhaving van een lokaal afsteekverbod ook in de subvraag meegenomen.

Doe niet de aanname in je vraagstelling dat iedereen oud & nieuw viert	We maken gebruik van het woord ‘jaarwisseling’ in plaats van ‘oud & nieuw’, omdat het woord ‘jaarwisseling’ minder gerelateerd wordt aan het feest dat gevierd wordt. Dit feest wordt immers niet door iedereen gevierd.
Spreek liever over ‘oud & nieuw’ in plaats van ‘de jaarwisseling’ in de vraagstelling.	We maken gebruik van het woord ‘jaarwisseling’ in plaats van ‘oud & nieuw’, omdat het woord ‘jaarwisseling’ minder gerelateerd wordt aan het feest dat gevierd wordt. Dit feest wordt immers niet door iedereen gevierd.
Het gaat om de gehele stad en niet enkel om de mensen in de stad	We spreken niet meer over ‘iedereen’, maar over ‘heel Utrecht’. Dit zorgt voor een bredere kijk op het vraagstuk. Het gaat niet enkel om de mensen in de stad, maar de gehele stad in al zijn aspecten (veiligheid, dieren, natuur & milieu, zorgverleners et cetera).
Formulering	
Maak van ‘is een afsteekverbod wenselijk?’ ‘willen we een afsteekverbod?’	Maak van ‘is een afsteekverbod wenselijk?’ ‘willen we een afsteekverbod?’ is geprobeerd, maar in combinatie met ‘is het haalbaar?’ wordt de vraag moeilijker hierdoor.
Formuleer de hoofdvraag zo SMART mogelijk. Voeg dus ook een tijdsindicatie toe.	We hebben in de hoofdvraag toegevoegd dat de adviezen over de jaarwisselingen vanaf 2024/2025 gaan.
Maak expliciet wat een afsteekverbod is en dat dit om vuurwerk gaat.	We spreken over ‘een afsteekverbod van vuurwerk’.
Om de vragen zo begrijpelijk mogelijk te maken, is het goed om ze actief te formuleren.	De vragen zijn actief geformuleerd.
Maak de vragen persoonlijk aansprekend.	De vragen zijn persoonlijk aansprekend gemaakt door de lezer erbij te betrekken: ‘willen we’.
De subvraag over het afsteekverbod heeft een gebrekkige inleiding, waardoor deze ‘hard’ aankomt.	We zien ‘welke nieuwe invullingen willen we?’ als een aankondiging van de subvraag over het afsteekverbod.
‘Nieuwe invullingen’ is abstract.	‘Welke nieuwe invullingen willen we?’ laten we om die reden ook staan. We zien het als inhoudelijk een andere vraag dan ‘wat willen we anders?’. We zijn niet tot een andere, betere formulering gekomen.
‘De adviezen zijn gericht op …' is ambtelijke taal. Maak het aansprekender.	‘De adviezen zijn gericht op …' is aangepast naar ‘de adviezen gaan over …'. Deze zin is later verwijderd, omdat er een tijdsindicatie in de vraag is toegevoegd.
‘Haalbaar’ is onduidelijk. Voor wie zou het haalbaar moeten zijn? Dit is een kader wat meegenomen moet worden in de randvoorwaarden, maar niet in de vraagstelling.	Haalbaarheid is een essentiële component bij een afsteekverbod en benoemen we daarom expliciet in de subvraag. Dit is een aspect die in de afweging meegenomen moet worden door het burgerberaad.

Vervolgens hebben wij de vraagstelling ook getoetst bij het Panel Meetellen. Aan hen hebben we met name de vraag gesteld of de tekst begrijpelijk is. In onderstaande tabel wordt in de eerste kolom beschreven welke punten vanuit Panel Meetellen zijn meegegeven wat betreft begrijpelijkheid. In de tweede kolom is zichtbaar of en tot welke aanpassingen deze input heeft geleid.

Input	Reactie
Eens om in de vraagstelling te spreken over de jaarwisseling in plaats van over oud & nieuw.	x
De vraag moet uitdagend blijven voor alle groepen: alle leeftijden, voor- en tegenstanders van vuurwerk, mensen die oud & nieuw niet vieren etc.	Hierop is getoetst tijdens het participatieproces door de aanwezigen.
Spreek over ‘de stad Utrecht’, want enkel ‘Utrecht’ is onduidelijk vanwege de provincie	In de gehele vraagstelling wordt gesproken over ‘de stad Utrecht’.
Benoem niet ‘lokaal afsteekverbod’, want dan kan er verwarring ontstaan wat lokaal inhoudt. Benoem dat het gaat om een afsteekverbod voor de stad Utrecht.	In de vraagstelling is ‘lokaal afsteekverbod’ aangepast naar ‘afsteekverbod in Utrecht’.
De jaarwisseling impliceert 2 dagen, maar het gaat ook om de dagen eromheen.	Het burgerberaad bepaalt of zij ook naar de dagen eromheen kijken of enkel naar de 2 dagen van de jaarwisseling.
Let op dat je slechts 1 vraag stelt per vraag. Dus niet: waar balen we van en wat willen we anders? Knip deze vragen op met interpunctie.	Vragen die tweeledig waren zijn opgeknipt in meerdere vragen door middel van interpunctie.
Wat gunnen we Utrecht? & Hoe komen we daar? zijn lastige en abstracte vragen	Wat gunnen we Utrecht? & Hoe komen we daar? zijn geschrapt. Inhoudelijk zijn deze vervangen door: Welke nieuwe invullingen willen we? & Wat verwachten we van de gemeente bij de jaarwisseling?
‘Het feest van’ [de jaarwisseling] tussen haakjes is goed, want het is niet voor iedereen een feest. Tegelijkertijd zorgt het wel voor een uitdagendere vraag.	Er is niet voor gekozen om ‘(het feest van) de jaarwisseling’ te laten staan, omdat het de vraag onduidelijker en moeilijker maakt.
Voeg in de vraagstelling zowel een objectief als een subjectief oordeel over de jaarwisseling toe: fijn en goed	De toevoeging van zowel een objectief als subjectief oordeel in de vorm van ‘fijn en goed’ is geschrapt, omdat de gehele hoofdvraag neutraler en normatiever is geformuleerd.
Spreek niet over ‘waarmee’ maar over ‘met wat’.	De vraag over waarmee rekening gehouden moet worden was veranderd in ‘met wat moet er rekening gehouden worden?’. Deze vraag is echter later geschrapt.
‘Hoe willen we dat de jaarwisseling verloopt’ i.p.v. ‘hoe willen we dat de jaarwisseling eruitziet’, omdat je bij eruitzien enkel denkt aan wat je kunt zien (dus bijvoorbeeld vuurwerk). Verlopen omvat meer.	Vraag aangepast van ‘eruitzien’ naar ‘verlopen’.

‘Welke nieuwe invullingen’ veranderen in ‘welke nieuwe activiteiten/ideeën/ervaringen willen we’, omdat ‘invullingen’ lastig is.	Deze alternatieven omvatten niet hetzelfde. We zijn niet tot een andere, betere formulering gekomen.
Voeg toe dat het gaat om een afsteekverbod van vuurwerk voor de mensen van de stad Utrecht, omdat ‘de stad Utrecht’ de vraag oproept of dit om de gemeente of de inwoners gaat.	Vraag aangepast naar ‘is een afsteekverbod van vuurwerk voor de inwoners van de stad Utrecht hierbij wenselijk en haalbaar?’
‘Wat verwachten we van de gemeente bij de jaarwisseling?’ is een duidelijke vraag.	-

Uit de participatie hebben we ook enkele tips meegekregen, die geen betrekking hebben op de vraagstelling:

- Benoem in de uitnodiging expliciet dat het voor deelname aan het burgerberaad niet belangrijk is of je oud & nieuw viert
- In de uitnodiging:
    - Breng het gevoel over dat die specifieke persoon nodig is.
    - Expliciteer wat het resultaat wordt van het burgerberaad en wat een individu voor rol speelt om tot dat resultaat te komen.
- Richting burgerberaad: breng huidige situatie in beeld rondom handhavingscapaciteit. Benoem dat dit een kader is waarbinnen ze moeten opereren.

Dit heeft geleid tot de uiteindelijke vraagstelling:

Hoofdvraag
Hoe willen we dat de jaarwisseling verloopt in de stad Utrecht vanaf 2024/2025 en daarna?

Deelvragen:

- *Wat willen we behouden? Wat willen we anders? Welke nieuwe invullingen willen we?*
- *Is een afsteekverbod van vuurwerk voor de inwoners van de stad Utrecht hierbij wenselijk en haalbaar?*
- *Wat verwachten we van de gemeente bij de jaarwisseling?*

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	3364
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 september 2023
Agendapunt	10
Titel	Woon/straatoverlast
ID	3560
Behandelend ambtenaar	Mieke Donders
Telefoon	14030
E-mail	m.donders@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Burgemeester Dijksma
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Raadsadviseur/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**14 september 2023**
Gemeenteraad	21 september 2023
Gemeenteraad	2 november 2023

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2023, NUMMER 19

Datum	10 maart 2023
Van	College B&W
Behandeld door	Mieke Donders
Doorkiesnummer	14030
E-mailadres	m.donders@utrecht.nl
Kenmerk	10928177
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2023 nummer 19 van Oumar Barry (EenUtrecht), Gert Dijkstra (EenUtrecht), Ruud Maas (Volt), Yvonne Hessel (Utrecht Solidair) en Lisanne Snippe (PvdD) van 31 januari 2023 over Geluidsoverlast horeca Nobelstraat. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Inleiding
Op 24 mei 2022 zijn namens het college de burgemeester en de wijkwethouder in gesprek gegaan met een delegatie van bewoners uit de Nobelstraat en directe omgeving. Naar aanleiding van dat gesprek is, met input van alle groepen belanghebbenden (bewoners, bezoekers, ondernemers en andere gebruikers van de Nobelstraat), een probleeminventarisatie opgesteld.

In de Nobelstraat is sprake van een bijzondere stapeling van functies. De verhouding tussen die functies (wonen, uitgaan, mobiliteit) veroorzaakt een frictie die zorgt voor overlast. We zoeken naar kortetermijnmaatregelen en een lange termijn perspectief om deze problematiek aan te pakken. Wij hebben niet de intentie om de binnenstad als cultureel hart van de stad ter discussie te stellen. Dat betekent dat er, óók in de Nobelstraat, altijd een zekere mate van overlast kan worden ervaren. Wij kunnen niet alles wegnemen. Tegelijkertijd zoeken we naar een evenwicht tussen verschillende functies om te wonen, te ondernemen, te winkelen en te ontspannen in een leefbare en levendige binnenstad. Verschillende delen van de binnenstad zullen ook een verschillend evenwicht hebben. In samenwerking met bewoners, bezoekers en ondernemers weegt het collegemaatregelen zorgvuldig ten opzichte van elkaar af.

Vraag 1
De gemeente heeft zelf geluidsmetingen in de Nobelstraat laten doen in augustus en oktober 2022. Kunnen wij deze ontvangen? Is het college bovendien bekend met de geluidsmeting van Bouwfysisch Adviesbureau Zorn d.d. 17 mei 2022, waaruit blijkt dat gedurende een volle week het geluidsniveau in de nacht (Lnight) op de gevel maar liefst gemiddeld 5 dBA hoger uitkomt (64 om 59) dan de zwaarst belaste woningen rond Schiphol (bijgevoegd)? Welke conclusies trekt zij hieruit?

Antwoord 1
We hebben in augustus en oktober 2022 geluidsmetingen verricht. De resultaten van de geluidsmetingen zijn opgenomen in bijlage 1. Onze metingen zijn vergelijkbaar met de gemeten geluidswaarden van Adviesbureau Zorn. Onze conclusie is dat wij dit geluidniveau beoordelen als fors, zoals we ook tijdens de bijeenkomst van 22 november deelden met alle groepen belanghebbenden. Zoals aangegeven door de burgemeester tijdens het mondelinge vragenuur van 2 februari jl. is ook deze geluidsoverlast een onderdeel van de probleeminventarisatie (zie verder antwoord 12).

Vraag 2
Deelt het college de conclusie dat de gemeten waarden, zowel van direct geluid van de horeca als ook van indirect geluid vanaf de straat aantonen dat er objectief sprake is van ontoelaatbare geluidshinder en dit structurele gezondheidsschade toebrengt aan omwonenden (omdat de waarden Lden en Lnight aanmerkelijk hoger liggen dan de GGD-normen en die van het Activiteitenbesluit Artikel 2.17 lid 1)?
***Antwoord* 2**
Het indirecte geluid (afkomstig van stemgeluid op de openbare weg) kan (zowel gemiddeld als de pieken) forse geluidniveaus met zich meebrengen, dat laat het geluidsonderzoek ook zien. Hiermee is de kans op slaapverstoring zeer reëel.
Direct geluid uit de horeca is niet uit de metingen gebleken. Voor wat betreft dit directe geluid uit de horeca gelden de landelijke normen uit het Activiteitenbesluit als norm voor hetgeen wat als ontoelaatbaar wordt geacht. Als uit een geluidsmeting blijkt dat de geluidshinder hoger ligt dan deze norm, wordt handhavend opgetreden. Momenteel loopt hiertoe bij één ondernemer een traject waarbij in de naastgelegen woningen een overschrijding is geconstateerd. De betreffende bewoners zijn hiervan op de hoogte.

Vraag 3
Welke effectieve maatregelen heeft het college reeds genomen sinds de ontmoeting met de burgemeester (juli 2022) en de wijkwethouder (nov. 2022)?
***Antwoord* 3**
De afgelopen periode heeft de gemeente samen met alle groepen belanghebbenden een probleeminventarisatie uitgevoerd. In deze periode hebben we ook gekeken of er maatregelen waren die direct uitgevoerd kunnen worden om de overlast te verminderen. Die hebben we niet gevonden. Nadat de coronamaatregelen zijn afgebouwd heeft de gemeente gedurende korte periodes horecastewards ingezet als tijdelijke maatregel. Inzet van de stewards heeft effect, maar is een kostbare ingreep waar geen structureel budget voor beschikbaar is. Het is zeker één van de maatregelen die we overwegen maar altijd in combinatie met andere maatregelen.
Voor de toezichthouders van VTH is de Nobelstraat een hotspot, wat betekent dat deze plek vaker dan gemiddeld wordt meegenomen in het werk.

Vraag 4
Welke maatregelen zal het college op de korte termijn alsnog nemen om haar zorgplicht jegens haar bewoners wél te gaan vervullen?
***Antwoord* 4**
We zien dat de de problematiek op de Nobelstraat en omliggende straten complex is. Er zijn geen eenvoudige oplossingen.
Wij zijn van mening dat het een onmogelijke opgave is om alle overlast in dit gebied op te lossen: het uitgaanspubliek en de bijbehorende overlast zijn onlosmakelijk verbonden met de bestaande (horeca)functie van de Nobelstraat. Tegelijkertijd zien we dat op dit moment de situatie in de Nobelstraat uit balans is en de leefbaarheid voor bewoners onder druk staat. Daarom maken we een inventarisatie van

mogelijke maatregelen voor dit specifieke gebied waarbij we kijken naar alle mogelijke maatregelen die kunnen bijdragen aan het verminderen van de overlast.

Vraag 5
Deelt het college onze conclusie dat een belangrijke maatregel moet zijn het waar mogelijk tijdelijk beperken van de horecavergunning voor de betrokken overlast gevende horecaondernemingen (zoals ook wordt benoemd als stap 2 in Artikel 13 lid 5 van de Horecaverordening: “opleggen beperkte sluitingsuren”)? Zo ja, aan welke maatregelen denkt het college dan specifiek?
***Antwoord* 5**
We gaan op zoek naar maatregelen die bijdragen aan vermindering van overlast. Het opleggen van beperkte sluitingsuren kan, als de geconstateerde overtredingen daar aanleiding toegeven, als sluitstuk van de handhaving een van de opties zijn. Overigens hebben we momenteel een handhavingsverzoek van de Utrechtse Stichting tegen Geluidsoverlast in behandeling. Deze Stichting verzoekt om een collectief sluitingsuur voor de Nobelstraat in te stellen. We verwachten hier binnen 8 weken een reactie op te kunnen geven.

Vraag 6
In het Lepelenburg staan borden dat geluidsoverlast na 22:00 uur beboet wordt met € 140 (verwijzend naar Art, 431 Wb v Strafrecht). Kan een vergelijkbare maatregel ook gaan gelden voor de Nobelstraat? Zo nee, waarom niet?
***Antwoord* 6**
Artikel 431 van het Wetboek van Strafrecht verbiedt burengerucht of rumoer waardoor de nachtrust kan worden verstoord. Deze bepaling uit het wetboek van strafrecht geldt onafhankelijk van de locatie en geldt dus ook voor de Nobelstraat. De politie heeft de bevoegdheid hierop te handhaven, het is echter een lastig te handhaven artikel. Oorzaak hiervan is dat er geen wettelijke normen zijn voor stemgeluid. De politie handhaaft wel op overlast, mits zij dit zelf op heterdaad constateren. Bovendien is intensieve handhaving hier geen duurzame oplossing voor de problematiek en is er onvoldoende capaciteit om hier continu handhavend op te treden.
De overlast aan de Nobelstraat kan niet door handhaving (alleen) worden opgelost.

Vraag 7
Welke maatregelen zal het college nemen om de overlast die wordt veroorzaakt door mensen die ’s nachts hun fiets in de Nobelstraat of aanliggende zijstraten parkeren te verminderen?
***Antwoord* 7**
We weten van omwonenden dat de overlast door fietsparkeren wordt veroorzaakt door voorbijgangers die hun fiets op de Nobelstraat of in de zijstraten hebben neergezet en 's nachts met veel lawaai hun kettingslot losmaken en/of fluiten, joelen en schreeuwen. Daarom onderzoeken we de mogelijkheden om fietsparkeerplekken in de (buurt van) de Nobelstraat toe te voegen. Daarnaast kijken we of en hoe de beschikbare capaciteit van boa's en politie slimmer en effectiever kan worden ingezet, rekening houdend met ieders bevoegdheid.

Vraag 8
Kan het college toelichten of en op welke manier geluidhinder veroorzaakt door (horeca)bedrijven uitgebreider terug zal komen in het nieuwe Actieplan Geluid?
***Antwoord* 8**
In een Actieplan Geluid moet wettelijk aandacht besteed worden aan knelpunten van wegverkeer. We onderzoeken of we het nieuwe Actieplan Geluid (2024) kunnen uitbreiden met het thema geluidoverlast van uitgaanspubliek.

Vraag 9
Kan de gemeente in het te vernieuwen Actieplan Geluid én in de APV het beleid en normeringen (o.a. in grenswaarden dB) t.a.v. horecageluid duidelijker en concreet verwoorden zonder door te verwijzen naar de wet, zodat dit voor alle burgers leesbaar en begrijpelijk is?
***Antwoord* 9**
Zie antwoord 8.
De verwijzingen die bijv. in artikel 4:1 APV (Overige geluidhinder) staan, zijn bedoeld om de beperking van dit artikel ten opzichte van nationale wetgeving aan te geven; we kunnen geen zaken regelen die door hogere wetgeving zijn bepaald. Het direct benoemen is voor de continuïteit van de APV niet wenselijk, anders moeten we bij iedere nationale wijziging ook de APV letterlijk wijzigen.

Vraag 10
Is het college bereid om een concreet structureel handhavingsplan te maken om geluidsoverlast door horeca en uitgaanspubliek effectief aan te pakken, o.a. door te omschrijven welke boetes gaan gelden? Zo ja, hoe en wanneer volgt dit plan?
***Antwoord* 10**
Een handhavingsplan gericht op de verschillende aspecten van de overlast kan onderdeel zijn van een uitwerking van maatregelen voor de Nobelstraat.
In het handhavingsprogramma dat VTH reeds jaarlijks opstelt, maken we de keuzes en zorgen we er ook voor dat die keuzes voor iedereen inzichtelijk zijn. De resultaten van de inzet zijn terug te vinden in het handhavingsverslag.

Vraag 11
Als inderdaad BOA's niet of weinig inzetbaar zijn (vanwege vooral het beperkte mandaat) is het college dan bereid in de driehoek aan te dringen op handhaving door de politie (mogelijk ook met boetes)?
***Antwoord* 11**
De inzet op de Nobelstraat wordt reeds integraal afgestemd en gewogen. Daarbij is de politie ook intensief betrokken in bijv. het UIT-Team en de samenwerking met andere partners zoals ondernemers en beveiligers.

Vraag 12
Hoe kan het college eraan bijdragen dat buurtbewoners en ondernemers met elkaar in gesprek gaan om samen tot een oplossing voor (geluid)hinder te komen?
***Antwoord* 12**
We zijn met elkaar in gesprek: op 22 september 2022 heeft de gemeente een eerste sessie georganiseerd om met alle groepen belanghebbenden tot een probleeminventarisatie te komen. Hiervoor zijn gericht een aantal ondernemers en bewoners uitgenodigd. Op 22 november 2022 heeft de gemeente een brede bijeenkomst georganiseerd voor alle groepen belanghebbenden waar ondernemers en bewoners elkaar ook hebben getroffen. De gemeente is in contact met ondernemers en bewoners en ook in 2023 bereid een bijdrage te leveren aan ontmoeting tussen buurtbewoners en ondernemers. Tenslotte hebben op 7 maart jl. wethouder Oosters, de burgemeester en bewoners in een constructieve sfeer met elkaar gesproken over de problematiek. Ook met de andere belanghebbenden in het gebied zullen wij contact blijven houden over het vervolg.

Vraag 13
Wil het college, gelet op de plannen die het inwoneraantal van Utrecht snel laten groeien, preventieve maatregelen treffen om geluidhinder door horeca en uitgaan in de toekomst beter te voorkomen? Zo ja, welke preventieve maatregelen stelt het college voor?

Antwoord 13
Preventie hoort bij een goede ruimtelijke ordening waar ook wordt gekeken naar geluid van horeca. Zie ook de antwoorden op eerder gestelde vragen door Stadsbelang (SV2022 nr. 159*). Groei en leefbaarheid hoeven niet op gespannen voet te staan. De verdichting van de stad vraagt om goede afwegingen, ook op het gebied van geluid. Tegelijkertijd is geluid een zeer lastig onderwerp; voor geluid in de openbare ruimte gelden geen normen.*

Vraag 14
Is het college met ons van mening dat instemming van direct omwonenden bij de start of bij het uitbreiden van een horecavergunning een goede maatregel kan zijn om preventief overlast door horeca te voorkomen? Zo ja, wanneer komt het college daartoe met een voorstel?
Antwoord 14
De verantwoordelijkheid voor de vergunningverlening is belegd bij het college. Daarbij vinden wij het belangrijk om vergunningen te toetsen op draagvlak in de omgeving. Waar relevant en mogelijk wegen we de inbreng van direct omwonenden mee.
Procedureel worden alle aanvragen en wijzigingen gepubliceerd en kunnen omwonenden daarop hun zienswijze geven en deze wordt uiteindelijk meegewogen in de beslissingen op de aanvraag. In een brede belangenafweging wordt uiteindelijk bepaald of en op welke wijze de vergunning wordt verleend.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen: Geluidsoverlast horeca Nobelstraat

31 januari 2023

De gemeente Utrecht dient geluidsoverlast zo veel mogelijk te beperken. Dit is van groot belang voor zowel de leefbaarheid als voor de gezondheid van de mensen die er wonen en verblijven. Tegelijkertijd is Utrecht de stad met de meeste geluidshinder: meer dan 20% van de bewoners moet dagelijks meer dan 55 dBA aanhoren (2019). Werk aan de winkel dus. Sinds vele jaren is geluidsoverlast in de binnenstad, vooral in de Nobelstraat, een terugkerend probleem. Recent, na corona, is de geluidshinder in de Nobelstraat opnieuw regelmatig in het nieuws gekomen. Buurtbewoners hebben geprobeerd om samen met de horecagelegenheden uit de straat tot een oplossing te komen, maar helaas tot nu toe zonder succes.

Een verzoek namens bewoners om handhavend op te treden (22 april 2022) is afgewezen (brief gemeente d.d. 24 juni 2022), omdat er te weinig klachten zouden zijn. Goede nieuws is dat na al die jaren de burgemeester de problemen wél erkend (de NUK, juli 2022): “we hoeven het er niet over te hebben dat er sprake is van een probleem”. Maar spijtig genoeg geeft zij op mondelinge vragen aan weinig tot niets te kunnen doen (26 jan. 2023). Ondertussen zijn we ruim een half jaar verder en er is nog steeds geen zicht op een oplossing. Daarom stellen wij als EenUtrecht de volgende vragen:

1. De gemeente heeft zelf geluidsmetingen in de Nobelstraat laten doen in augustus en oktober 2022. Kunnen wij deze ontvangen? Is het college bovendien bekend met de geluidsmeting van Bouwfysisch Adviesbureau Zorn d.d. 17 mei 2022, waaruit blijkt dat gedurende een volle week het geluidsniveau in de nacht (Lnight) op de gevel maar liefst gemiddeld 5 dBA hoger uitkomt (64 om 59) dan de zwaarst belaste woningen rond Schiphol (bijgevoegd)? Welke conclusies trekt zij hieruit?
2. Deelt het college de conclusie dat de gemeten waarden, zowel van direct geluid van de horeca als ook van indirect geluid vanaf de straat aantonen dat er objectief sprake is van ***ontoelaatbare geluidshinder*** en dit structurele gezondheidsschade toebrengt aan omwonenden (omdat de waarden Lden en Lnight aanmerkelijk hoger liggen dan de GGD-normen en die van het Activiteitenbesluit Artikel 2.17 lid 1)?

3. Welke ***effectieve maatregelen*** heeft het college reeds genomen sinds de ontmoeting met de burgemeester (juli 2022) en de wijkwethouder (nov. 2022)?
4. Welke maatregelen zal het college op de korte termijn alsnog nemen om haar ***zorgplicht jegens haar bewoners*** wél te gaan vervullen?
5. Deelt het college onze conclusie dat een belangrijke maatregel moet zijn het waar mogelijk tijdelijk beperken van de horecavergunning voor de betrokken overlast gevende horecaondernemingen (zoals ook wordt benoemd als stap 2 in Artikel 13 lid 5 van de Horecaverordening: "***opleggen beperkte sluitingsuren***")? Zo ja, aan welke maatregelen denkt het college dan specifiek?
6. In het Lepelenburg staan borden dat geluidsoverlast na 22:00 uur beboet wordt met € 140 (verwijzend naar Art, 431 Wb v Strafrecht). Kan een vergelijkbare maatregel ook gaan gelden voor de Nobelstraat? Zo nee, waarom niet?
7. Welke maatregelen zal het college nemen om de overlast die wordt veroorzaakt door mensen die 's nachts hun fiets in de Nobelstraat of aanliggende zijstraten parkeren te verminderen?

In het actieplan geluid 2018-2023 van de gemeente Utrecht staat voornamelijk het beleid t.a.v. geluid van verkeer uitgebreid beschreven. Beleid t.a.v. geluid van de horeca wordt zeer summier beschreven. Hierbij wordt verwezen naar de APV, die vervolgens weer verwijst naar de Nederlandse wet. In wetsartikelen wordt veel gebruik gemaakt van jargon, deze zijn daarom niet zomaar voor elke Utrechtse burger goed te lezen. Bovendien zijn er uitzonderingen op de wet die onder andere voor horecagelegenheden kunnen gelden, waarbij niet duidelijk is in welke gebieden in de (binnen)stad uitzonderingen gelden. Dit maakt het lastig voor burgers om in een dergelijke situatie voor zichzelf op te komen.

8. Kan het college toelichten of en op welke manier geluidhinder veroorzaakt door (horeca)bedrijven ***uitgebreider*** terug zal komen in het nieuwe Actieplan Geluid?
9. Kan de gemeente in het te vernieuwen Actieplan Geluid én in de APV het beleid en normeringen (o.a. in grenswaarden dB) t.a.v. horecageluid ***duidelijker*** en concreet verwoorden zonder door te verwijzen naar de wet, zodat dit voor alle burgers leesbaar en begrijpelijk is?
10. Is het college bereid om een ***concreet structureel handhavingsplan*** te maken om geluidsoverlast door horeca en uitgaanspubliek effectief aan te pakken, o.a. door te omschrijven welke boetes gaan gelden? Zo ja, hoe en wanneer volgt dit plan?
11. Als inderdaad BOA's niet of weinig inzetbaar zijn (vanwege vooral het beperkte mandaat) is het college dan bereid in de driehoek aan te dringen op ***handhaving door de politie*** (mogelijk ook met boetes)?
12. Hoe kan het college eraan bijdragen dat buurtbewoners en ondernemers met elkaar in gesprek gaan om samen tot een oplossing voor (geluid)hinder te komen?

13. Wil het college, gelet op de plannen die het inwoneraantal van Utrecht snel laten groeien, ***preventieve maatregelen*** treffen om geluidhinder door horeca en uitgaan in de toekomst beter te voorkomen? Zo ja, welke preventieve maatregelen stelt het college voor?
14. Is het college met ons van mening dat ***instemming van direct omwonenden*** bij de start of bij het uitbreiden van een horecavergunning een goede maatregel kan zijn om preventief overlast door horeca te voorkomen? Zo ja, wanneer komt het college daartoe met een voorstel?

Gesteld door:

- Oumar Barry en Gert Dijkstra, EenUtrecht
- Ruud Maas, Volt
- Yvonne Hessel, Utrecht Solidair
- Lisanne Snippe, PvdD

Rapport geluid Nobelstraat 263

Meetrapport geluidoverlast

19 januari 2023
Kenmerk 20230118OJL
Versie 0.1
Definitief

Colofon

Uitgave

Duurzame Stad
Ontwikkelorganisatie Ruimte
Gemeente Utrecht
030 - 286 00 00
info@utrecht.nl

In opdracht van

Duurzame Stad
Ontwikkelorganisatie Ruimte

Internet

www.utrecht.nl

Inhoud

1 Inleiding 4

2 Wettelijk kader 6

2.1 Activiteitenbesluit 6

2.2 APV gemeente Utrecht 7

3 Gemeten geluidsniveaus Nobelstraat 263 8

Bijlage 1, meetwaarden maximaal en gemiddeld geluidsniveau augustus en oktober 10

1 Inleiding

Bewoners aan de Nobelstraat ervaren geluidsoverlast door (bezoekers van) de horeca.
De overlast bestaat uit een aantal aspecten:

- Stilstaande groepen bezoekers op straat, o.a. door rookverbod in de horeca en rijen voor de deur;
- Geluidsoverlast door horeca zelf (muziek).

Wat hierbij opvalt is dat het aantal overlastmeldingen bij de gemeente over geluid als gevolg van uitgaan de afgelopen jaren fors is gestegen:

- 2018 Q1+Q2: 7 meldingen;
- 2022 Q1+Q2: 57 meldingen.

De meest gemelde categorieën zijn (Geluids)overlast van horeca en terrassen en jongerenoverlast.

Opgemerkt moet worden dat het aantal meldingen niet alleszeggend is. Het is afhankelijk van veel verschillende factoren, waaronder bijvoorbeeld de meldingsbereidheid.

De Nobelstraat is gelegen in de binnenstad en kenmerkt zich als een levendige omgeving waar veel horeca aanwezig is. Het gaat hier dan vooral om restaurants en cafés, met eindtijden doorgaans tot 03:00 of 04:00 uur.

Onderstaande afbeelding laat de nobelstraat zien met daarbij een indicatie van de hoeveelheid aanwezige horeca in en nabij de omgeving:



Door afdeling VTH is daarom in augustus en oktober een onbemande langeduurmeting uitgevoerd ter plaatse van de Nobelstraat 263. Doel van deze rapportage is inzicht de verkrijgen in de hoeveelheid geluidbelasting en tegelijkertijd deze geluidbelasting zo concreet mogelijk te maken.

In hoofdstuk 2 zal het wettelijk kader worden omschreven. Hoofdstuk 3 beschrijft de gemeten geluidniveaus met interpretatie.

2 Wettelijk kader

2.1 Activiteitenbesluit

Inrichtingen vallen onder het Activiteitenbesluit. Voor het geluid afkomstig van inrichtingen is afdeling 2.8 geluidhinder van toepassing. Hieronder zijn de relevante artikelen opgenomen:

Artikel 2.17

1. Voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) en het maximaal geluidsniveau L_{Amax}, veroorzaakt door de in de inrichting aanwezige installaties en toestellen, alsmede door de in de inrichting verrichte werkzaamheden en activiteiten en laad- en losactiviteiten ten behoeve van en in de onmiddellijke nabijheid van de inrichting, geldt dat:

   a) de niveaus op de in tabel 2.17a genoemde plaatsen en tijdstippen niet meer bedragen dan de in die tabel aangegeven waarden;

Tabel 2.17a

	07:00–19:00 uur	**19:00–23:00 uur**	**23:00–07:00 uur**
$L_{Ar,LT}$ op de gevel van gevoelige gebouwen	50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
$L_{Ar,LT}$ in in- en aanpandige gevoelige gebouwen	35 dB(A)	30 dB(A)	25 dB(A)
L_{Amax} op de gevel van gevoelige gebouwen	70 dB(A)	65 dB(A)	60 dB(A)
L_{Amax} in in- en aanpandige gevoelige gebouwen	55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)

Artikel 2.18

1. Bij het bepalen van de geluidsniveaus, bedoeld in de artikelen 2.17, 2.17a, 2.19, 2.19a dan wel 2.20, blijft buiten beschouwing:

   a) het stemgeluid van personen op een onverwarmd en onoverdekt terrein, dat onderdeel is van de inrichting, tenzij dit terrein kan worden aangemerkt als een binnenterrein;

2. Bij het bepalen van de geluidsniveaus, bedoeld in artikel 2.17, 2.17a dan wel 2.20, wordt voor muziekgeluid geen bedrijfsduurcorrectie toegepast.

Strikt gezien gaat het hier dus om (muziek)geluid vanuit de cafés / restaurants op de woningen. Zodra de bezoekers buiten staan bevinden ze zich op de openbare weg en is de APV van de gemeente Utrecht van toepassing". Artikel 4.1 is dan vooral relevant:

2.2 APV gemeente Utrecht

Artikel 4:1 Overige geluidhinder

1. Het is verboden toestellen of geluidsapparaten in werking te hebben of **handelingen te verrichten** op een **zodanige wijze** dat voor een omwonende of voor de omgeving **geluidhinder** wordt veroorzaakt.

Artikel 4:1 heeft dus betrekking op de vormen van geluidhinder waarin de andere regelingen niet voorzien. Hier wordt dus vooral het stemgeluid bedoelt van bezoekers die na een avond uitgaan huiswaarts keren.

Daarnaast zijn ervaringsgetallen beschikbaar voor stemgeluid. Een veel aangehaalde richtlijn is de VDI 3770 richtlijn:

Tabel 2: bronvermogens menselijk stemgeluid
VDI – Richtlijn 3770

Soort bron	L_{WAeq} dB(A)	L_{ama} dB(A)
Spreken – normaal	65	67
Spreken – verheven	70	73
Spreken – zeer luid	75	
Roepen – normaal	80	86
Roepen – luid	90	
Roepen – zeer luid	95	
Schreeuwen	100	
Schreeuwen – luid	105	108
Schreeuwen – zeer luid	110	115

3 Gemeten geluidsniveaus Nobelstraat 263

Tussen 12 augustus en 26 augustus, en tussen 14 en 23 oktober is op de Nobelstraat 263 een geluidmeter (merk Munisense) opgehangen. Een belangrijke greep uit deze meetwaarden zijn in onderstaande tabel samengevat:

datum	wat?	hoe luid?*	hoe laat?
vr 12 op za 13 aug	Fluitgeluid bezoekers	100 dB(A)	02:00 - 03:00
	Schreeuwen/joelen bezoekers	90-95 dB(A)	00:00 - 03:00
	Roepen/praten bezoekers	85-90 dB(A)	00:00 - 03:00
ma 22 op di 23 aug	Schreeuwen/joelen bezoekers	90-95 dB(A)	02:00 - 03:00
	Roepen/praten bezoekers	85-90 dB(A)	00:00 - 03:00
di 23 op wo 24 aug	Schreeuwen/joelen bezoekers	90-95 dB(A)	02:00 - 03:00
	Roepen/praten bezoekers	85-90 dB(A)	00:00 - 03:00
wo 24 op do 25 aug	Schreeuwen/joelen bezoekers	90-95 dB(A)	03:00 - 04:00
	Roepen/praten bezoekers	85-90 dB(A)	01:00 - 04:00
vr 14 op za 15 okt	Schreeuwen/joelen bezoekers	90-95 dB(A)**	00:00 – 04:15
za 15 op zo 16 okt	Schreeuwen/joelen bezoekers	90-100 dB(A)***	01:00 - 04:00
do 20 op vr 21 okt	Schreeuwen/joelen bezoekers	90-95 dB(A)	01:00 – 04:15
vr 21 op za 22 okt	Schreeuwen/joelen bezoekers	90-100 dB(A)	01:00 – 03:00
za 22 op zo 23 okt	Schreeuwen/joelen bezoekers	90-100 dB(A)	02:00 – 04:15

* dit betreft het gemeten maximale geluidsniveau (de pieken)
** om 01:08 was eenmalig sprake van een schreeuw met 106 dB(A) van een bezoeker.
*** om 01:06 was eenmalig sprake van een schreeuw met 102 dB(A) van een bezoeker.

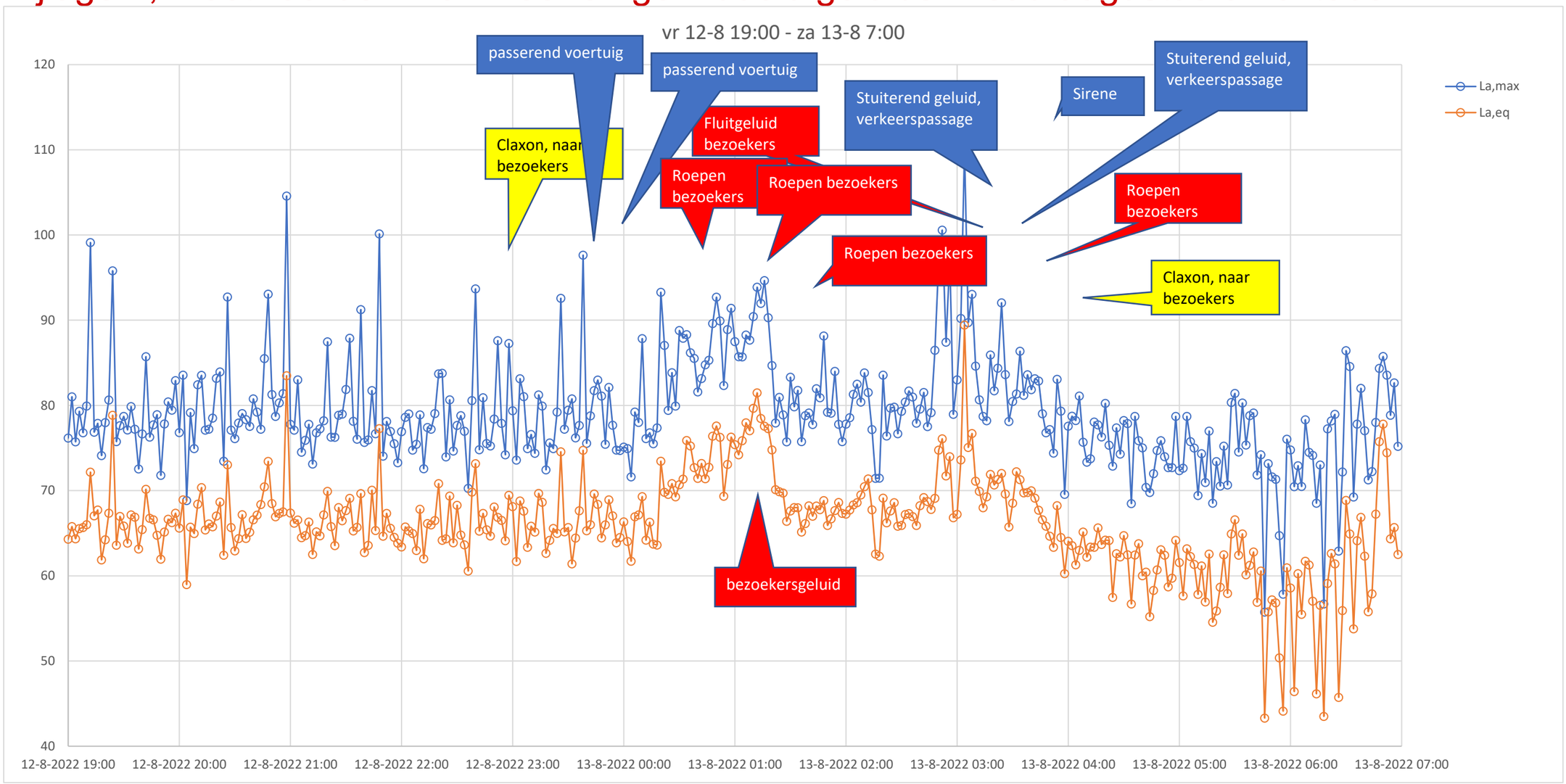
Opmerking: verdere pieken met vergelijkbare of hogere geluidsniveaus komen o.a. door:
- Claxonneren;
- Brullende motoren;
- Sirenes;
- Stemgeluid en fluiten bezoekers.

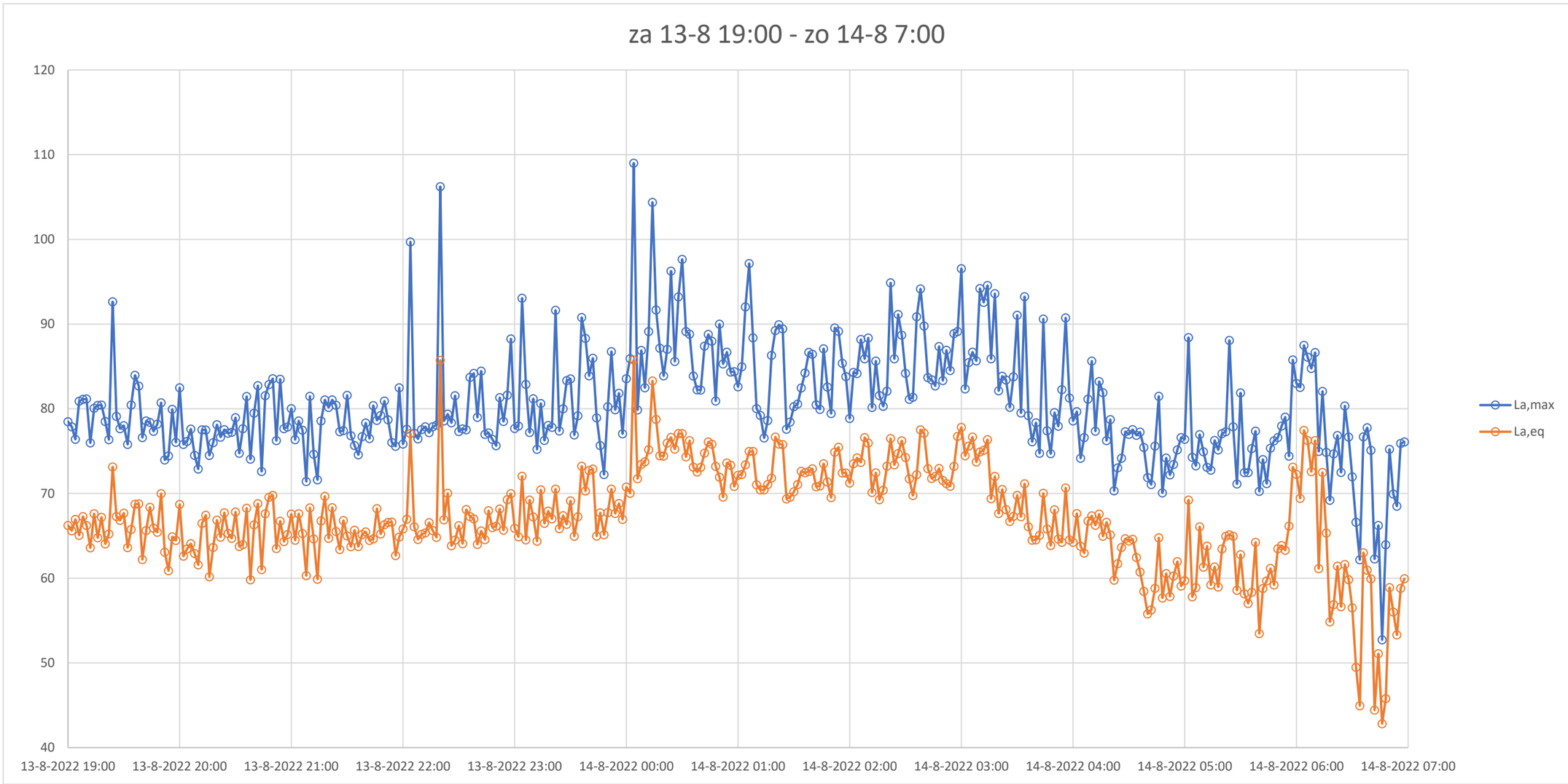
Het gemeten geluid wordt niet alleen veroorzaakt door bezoekers van de horecagelegenheden in de Nobelstraat. Er komt ook geluid van huisfeesten/studentenhuizen in de Nobelstraat en zijstraten. Ook is de Nobelstraat een doorgaande route van en naar de rest van de stad.

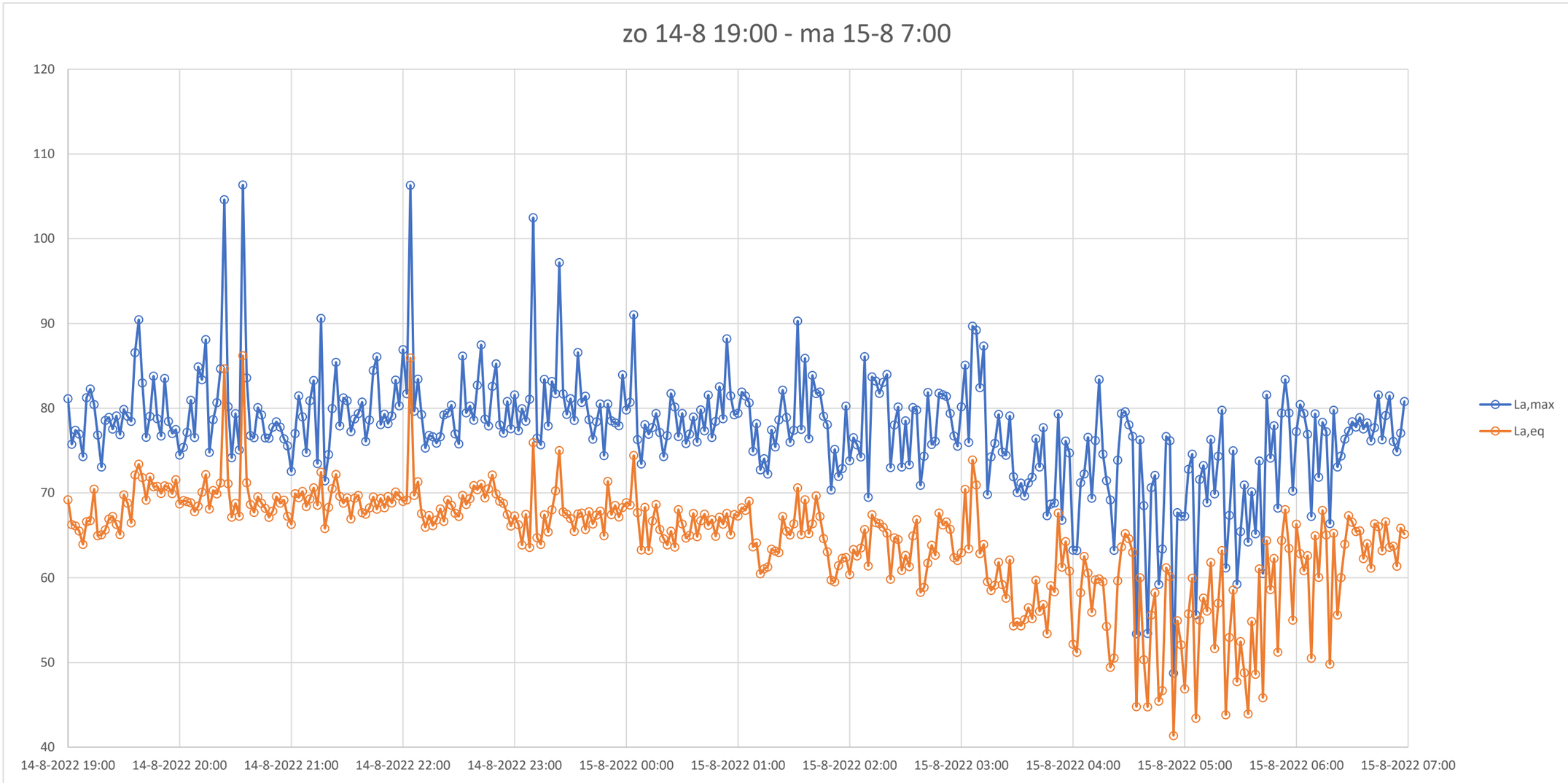
Er zijn delen van de nacht [01:00-03:00] waar het gemiddelde geluidsniveau is bepaald boven de 70 dB(A) (zie de bijlagen waarin de meetwaarden van de avond en nacht zijn weergegeven). 70 dB(A) gemiddeld is hoger dan het geluid van wegverkeer op de lawaaiigste weg in Utrecht overdag. Uitgaande van gemiddelde geluidsisolatie zal dit in een kamer aan de voorzijde boven de 50 dB(A) uitkomen. Grosso modo zal bij een gemiddeld geluidsniveau boven de 30 dB(A) al slaapverstoring kunnen optreden dus bewoners kunnen niet goed slapen aan de voorzijde.

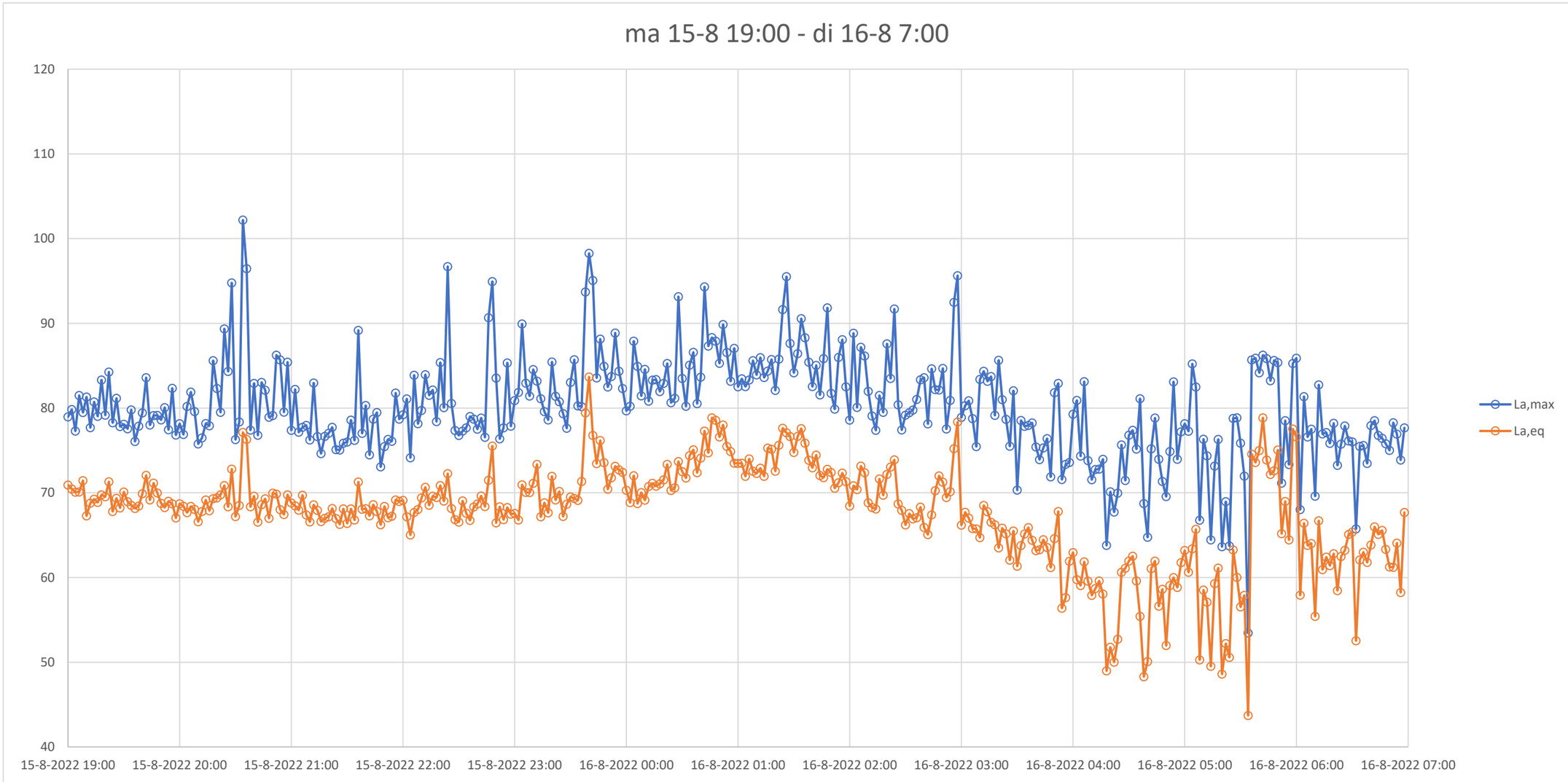
Zowel de gemeten maximale niveaus (zie tabel) als gemiddelde geluidsniveaus over bepaalde perioden worden daarom bestempelt als fors waarbij kans van slaapverstoring zeker kan optreden.

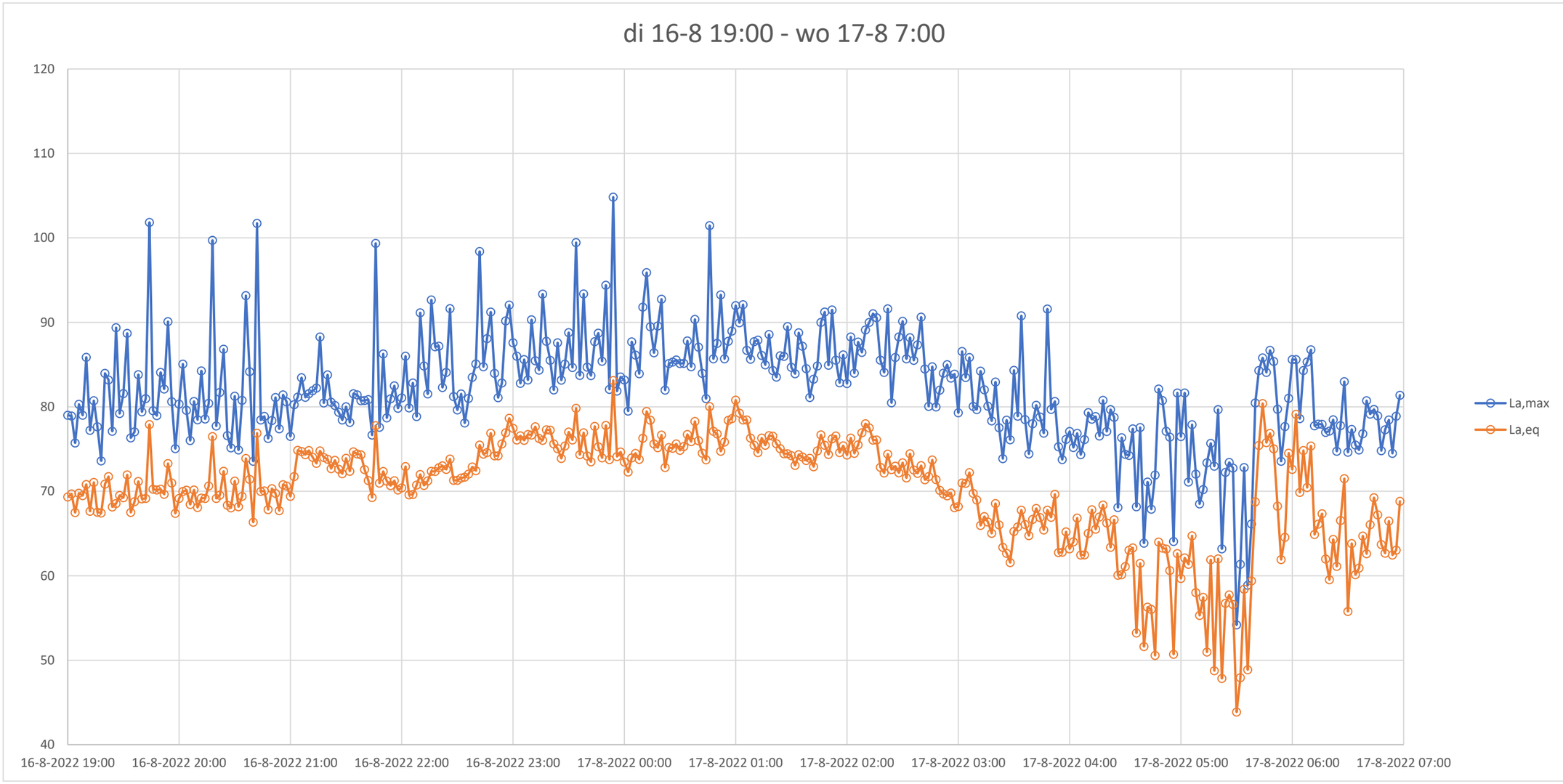
Bijlage 1, meetwaarden maximaal en gemiddeld geluidsniveau augustus en oktober

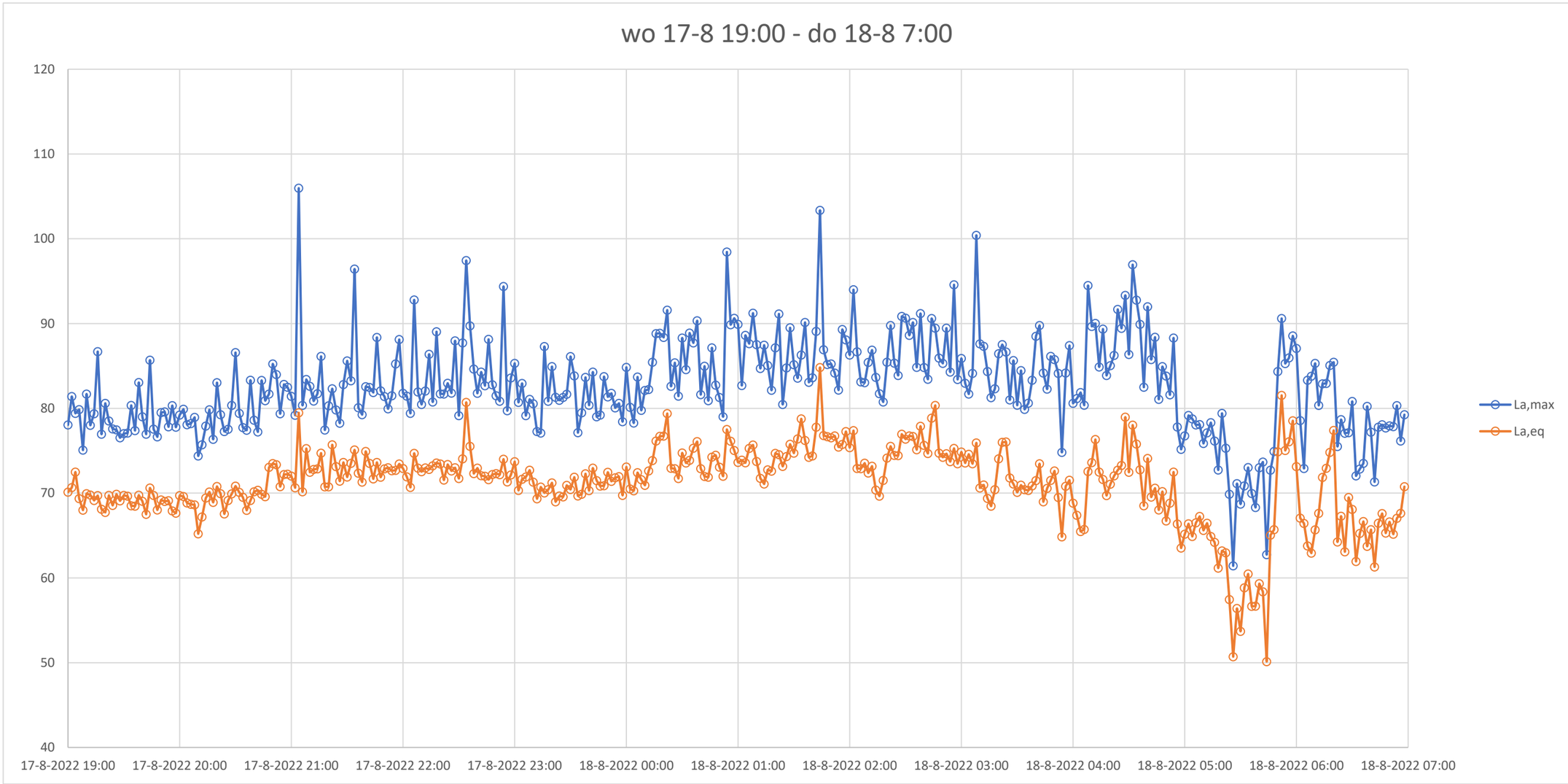


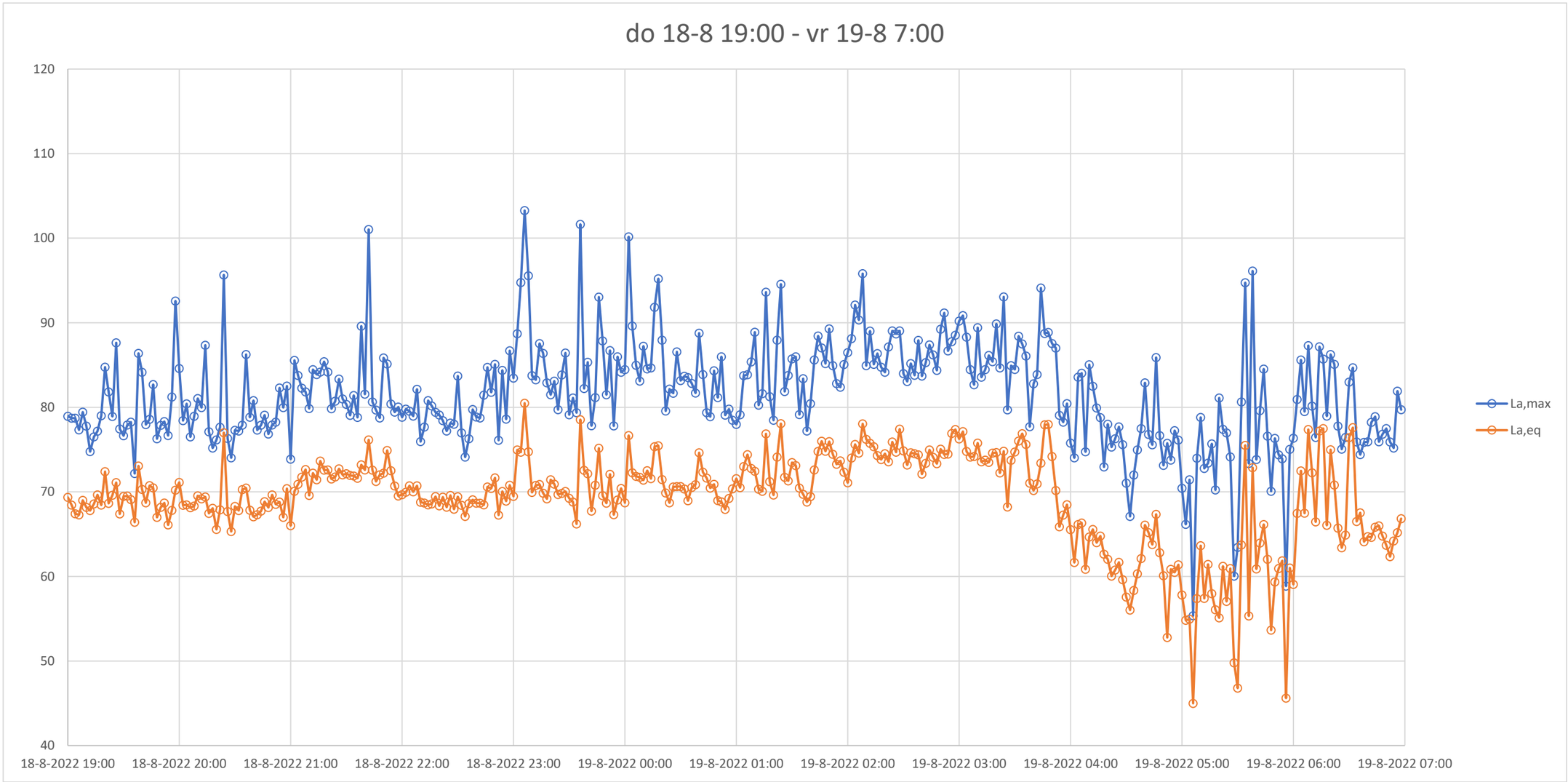

za 13-8 19:00 - zo 14-8 7:00
120
110
100
90
80
70
60
50
40
13-8-2022 19:00
13-8-2022 20:00
13-8-2022 21:00
13-8-2022 22:00
13-8-2022 23:00
14-8-2022 00:00
14-8-2022 01:00
14-8-2022 02:00
14-8-2022 03:00
14-8-2022 04:00
14-8-2022 05:00
14-8-2022 06:00
14-8-2022 07:00
La,max
La,eq

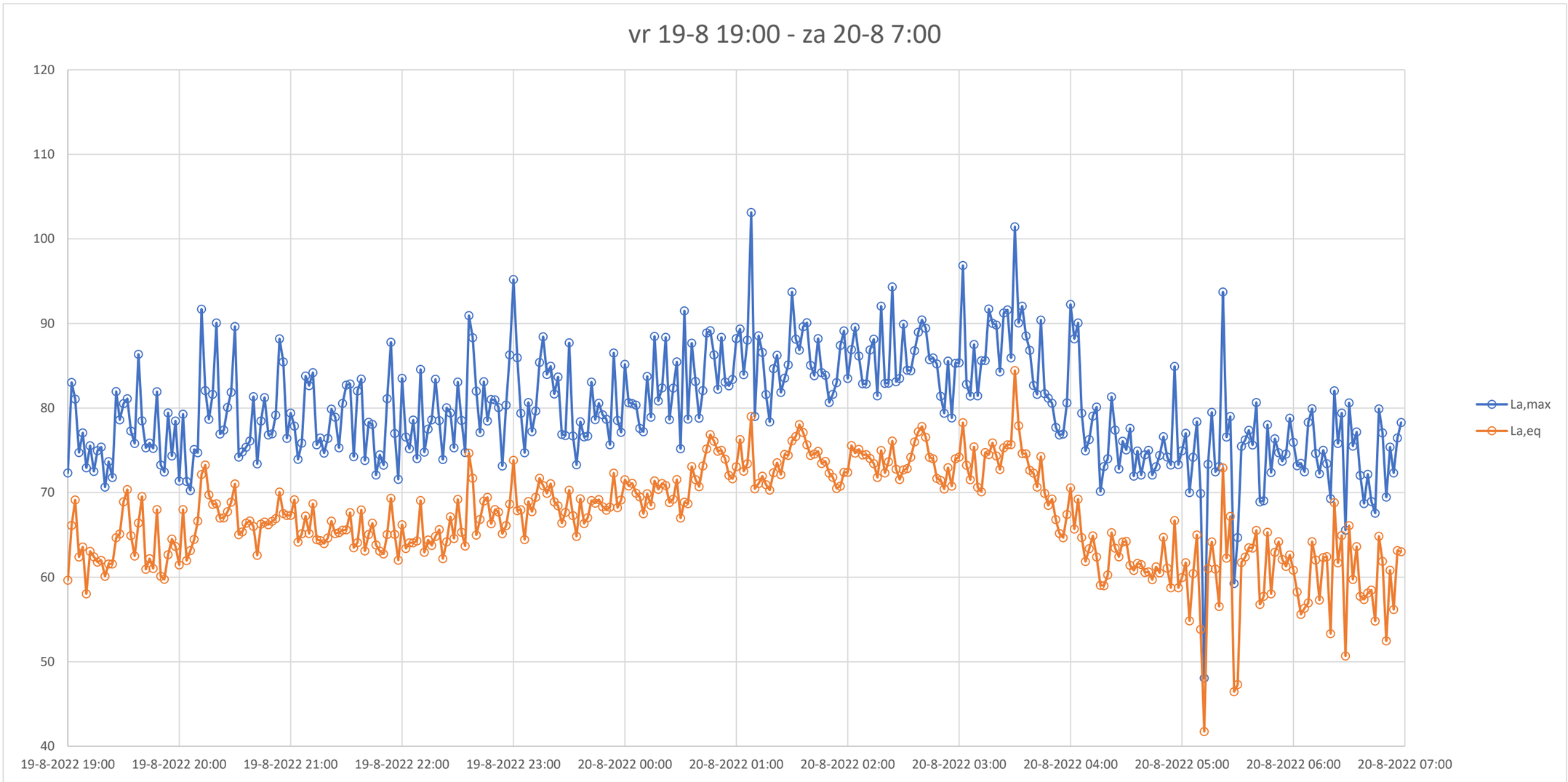

zo 14-8 19:00 - ma 15-8 7:00
120
110
100
90
80
70
60
50
40
14-8-2022 19:00
14-8-2022 20:00
14-8-2022 21:00
14-8-2022 22:00
14-8-2022 23:00
15-8-2022 00:00
15-8-2022 01:00
15-8-2022 02:00
15-8-2022 03:00
15-8-2022 04:00
15-8-2022 05:00
15-8-2022 06:00
15-8-2022 07:00
La,max
La,eq

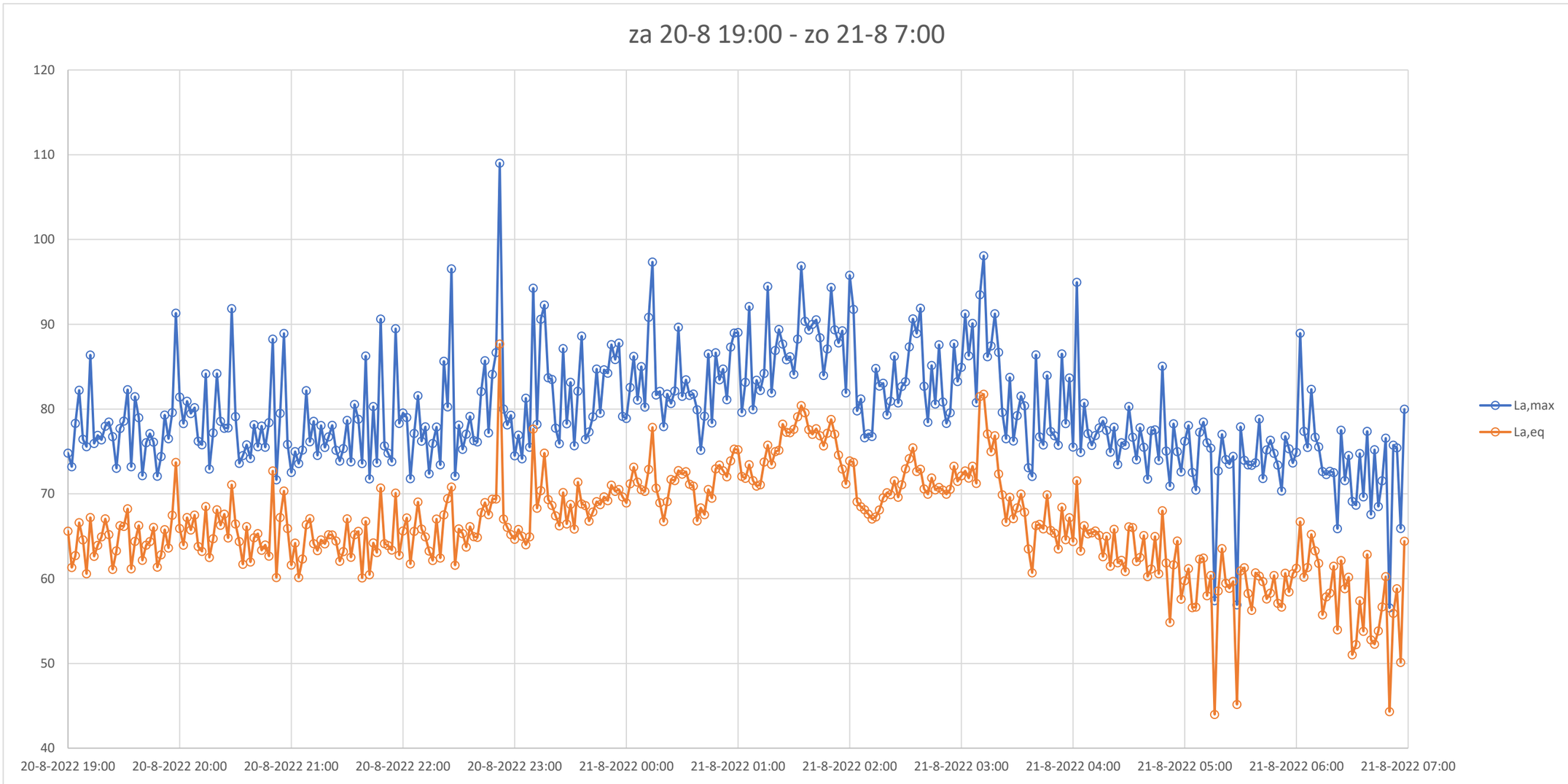

ma 15-8 19:00 - di 16-8 7:00
120
110
100
90
80
70
60
50
40
15-8-2022 19:00
15-8-2022 20:00
15-8-2022 21:00
15-8-2022 22:00
15-8-2022 23:00
16-8-2022 00:00
16-8-2022 01:00
16-8-2022 02:00
16-8-2022 03:00
16-8-2022 04:00
16-8-2022 05:00
16-8-2022 06:00
16-8-2022 07:00
La,max
La,eq

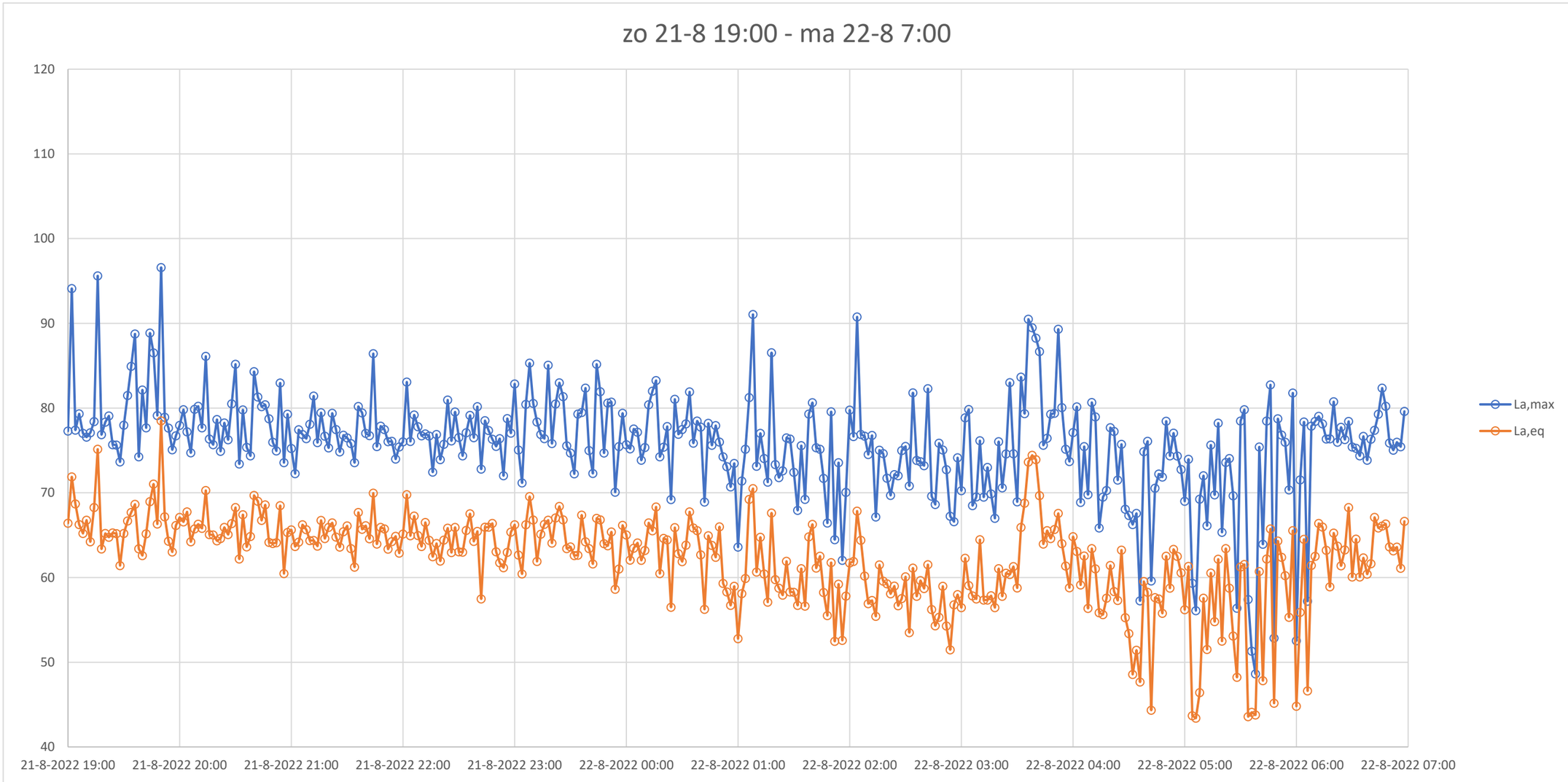

di 16-8 19:00 - wo 17-8 7:00
120
110
100
90
80
70
60
50
40
16-8-2022 19:00
16-8-2022 20:00
16-8-2022 21:00
16-8-2022 22:00
16-8-2022 23:00
17-8-2022 00:00
17-8-2022 01:00
17-8-2022 02:00
17-8-2022 03:00
17-8-2022 04:00
17-8-2022 05:00
17-8-2022 06:00
17-8-2022 07:00
La,max
La,eq

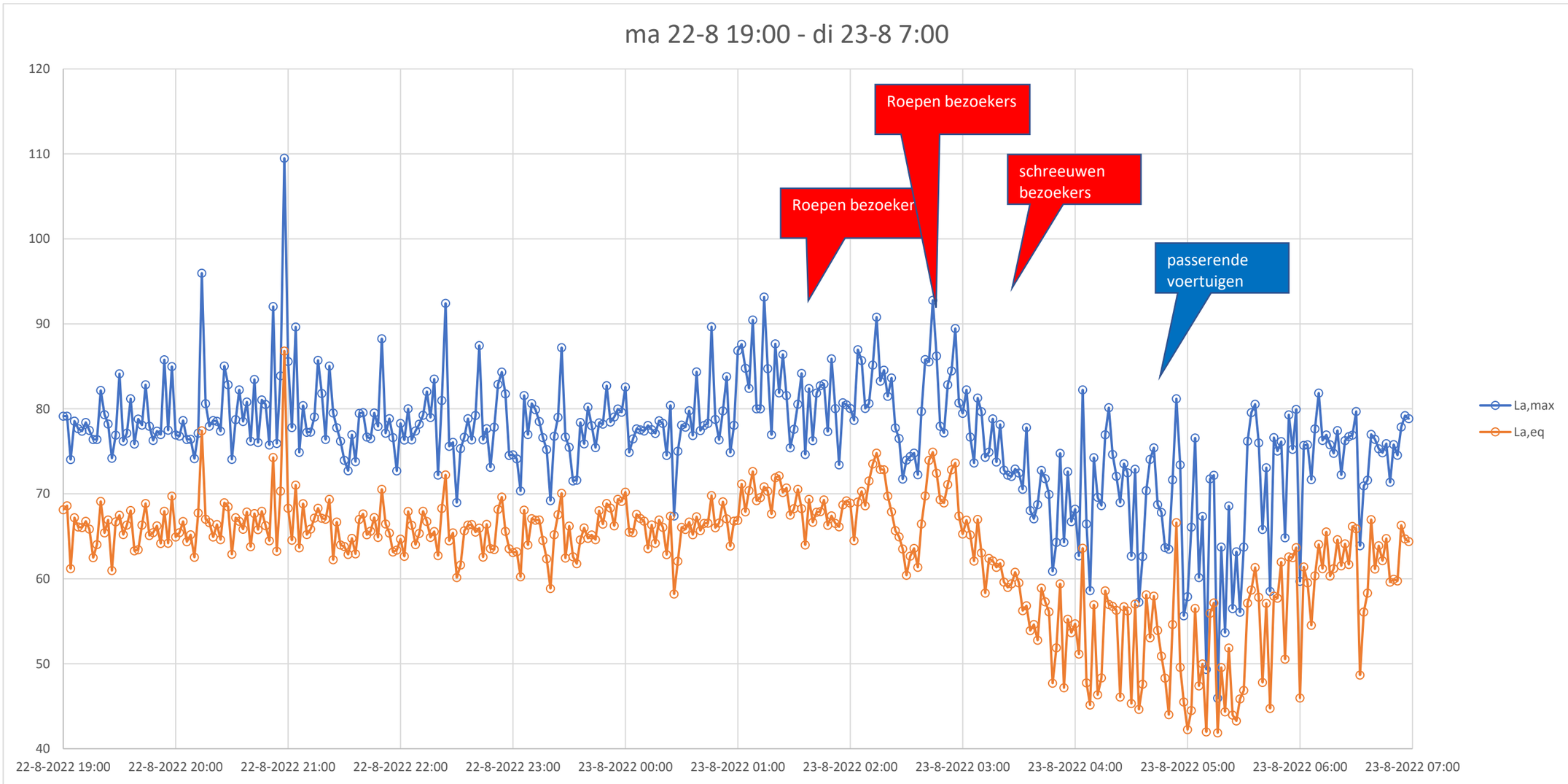

wo 17-8 19:00 - do 18-8 7:00
120
110
100
90
80
70
60
50
40
17-8-2022 19:00
17-8-2022 20:00
17-8-2022 21:00
17-8-2022 22:00
17-8-2022 23:00
18-8-2022 00:00
18-8-2022 01:00
18-8-2022 02:00
18-8-2022 03:00
18-8-2022 04:00
18-8-2022 05:00
18-8-2022 06:00
18-8-2022 07:00
La,max
La,eq

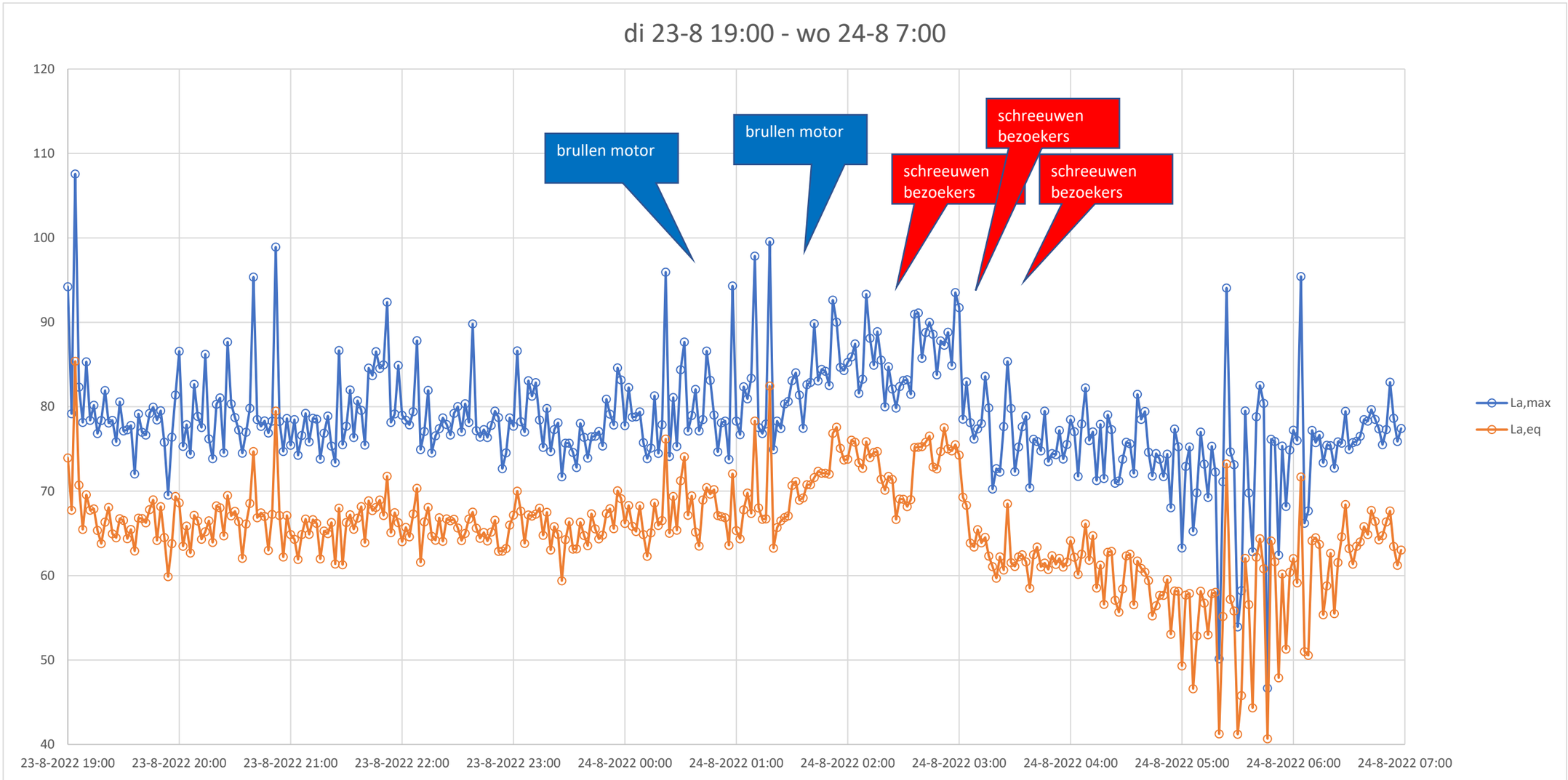

do 18-8 19:00 - vr 19-8 7:00
120
110
100
90
80
70
60
50
40
18-8-2022 19:00
18-8-2022 20:00
18-8-2022 21:00
18-8-2022 22:00
18-8-2022 23:00
19-8-2022 00:00
19-8-2022 01:00
19-8-2022 02:00
19-8-2022 03:00
19-8-2022 04:00
19-8-2022 05:00
19-8-2022 06:00
19-8-2022 07:00
La,max
La,eq

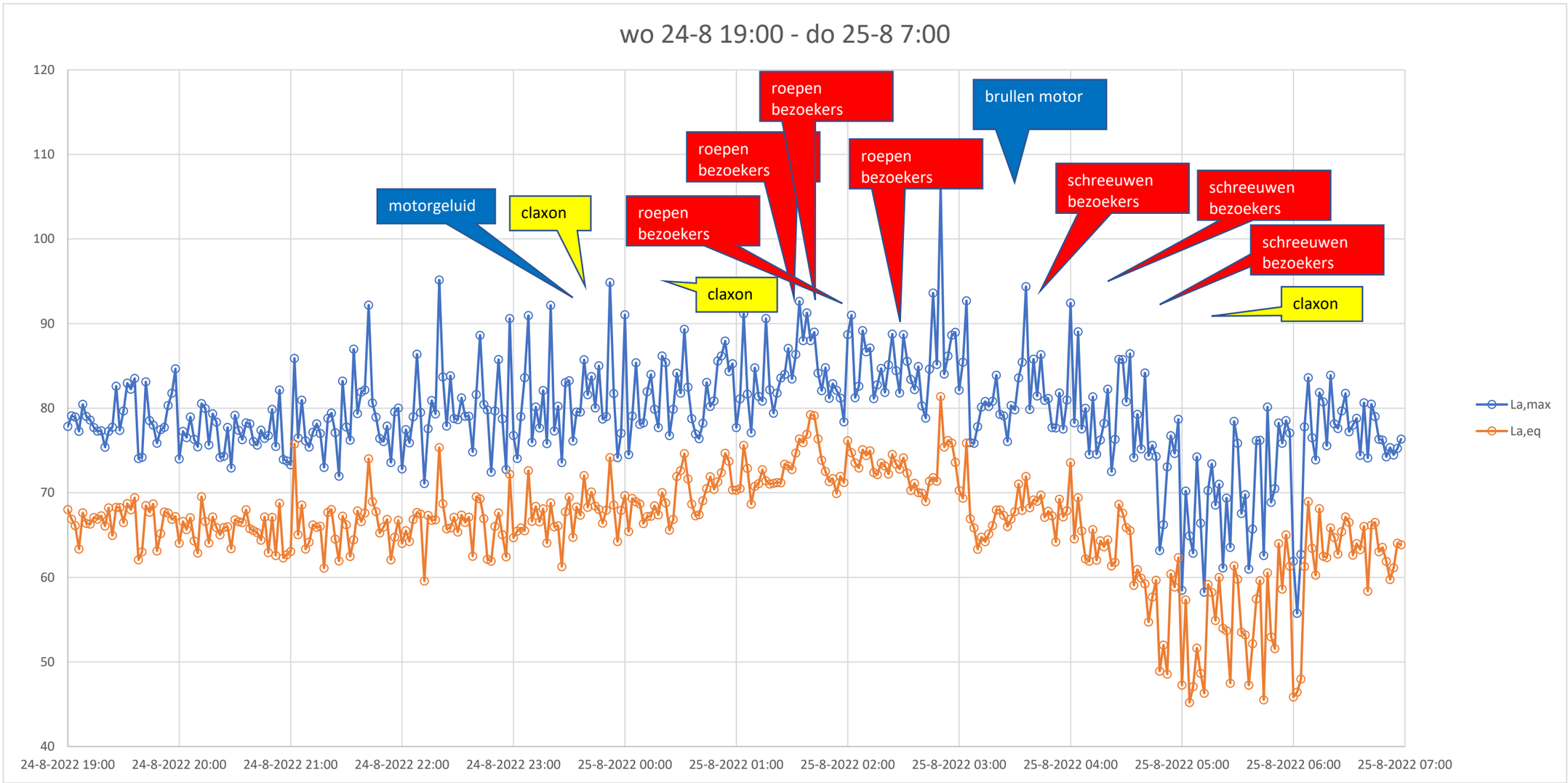

vr 19-8 19:00 - za 20-8 7:00
120
110
100
90
80
70
60
50
40
19-8-2022 19:00
19-8-2022 20:00
19-8-2022 21:00
19-8-2022 22:00
19-8-2022 23:00
20-8-2022 00:00
20-8-2022 01:00
20-8-2022 02:00
20-8-2022 03:00
20-8-2022 04:00
20-8-2022 05:00
20-8-2022 06:00
20-8-2022 07:00
La,max
La,eq

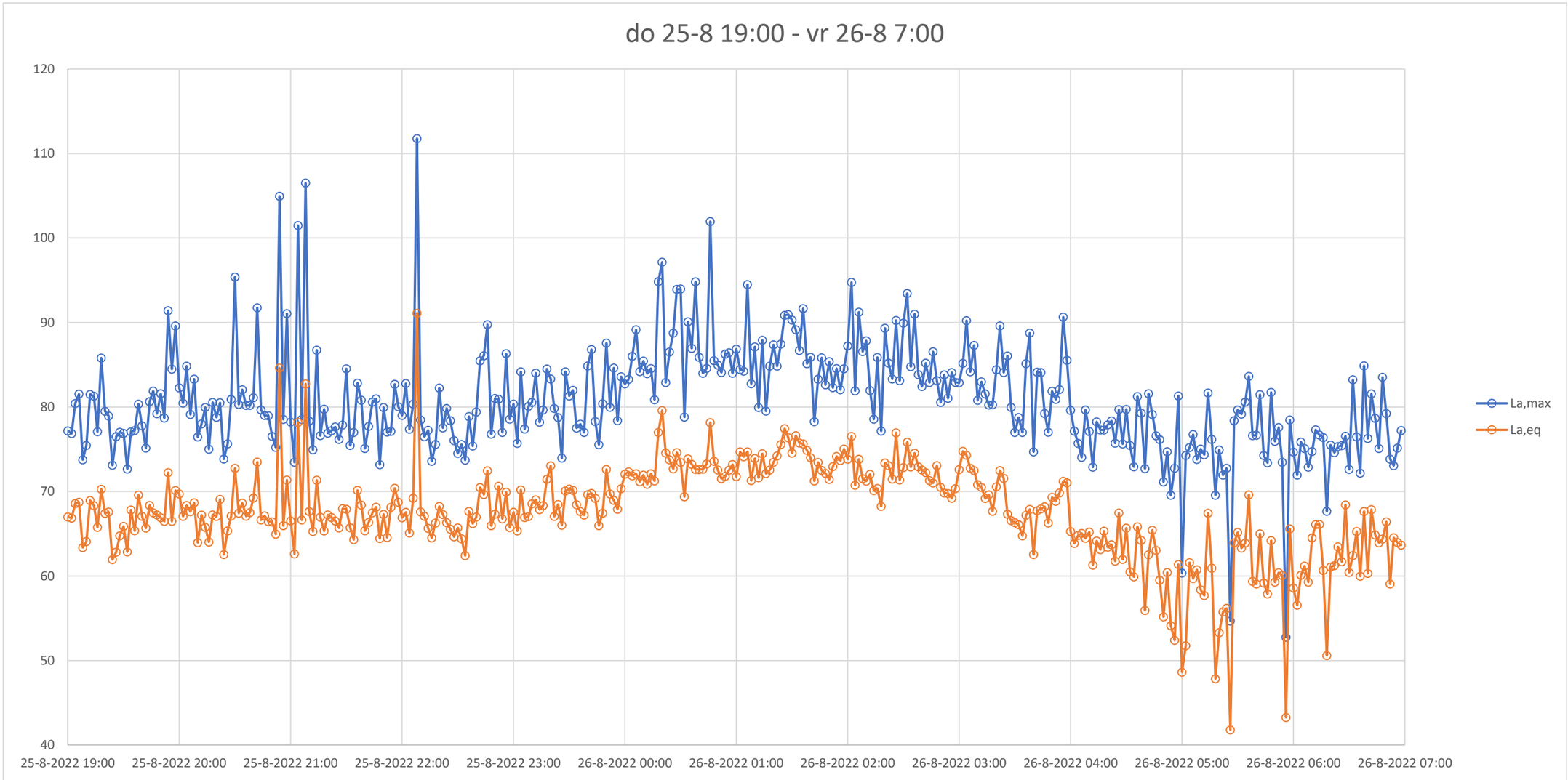

za 20-8 19:00 - zo 21-8 7:00
120
110
100
90
80
70
60
50
40
20-8-2022 19:00
20-8-2022 20:00
20-8-2022 21:00
20-8-2022 22:00
20-8-2022 23:00
21-8-2022 00:00
21-8-2022 01:00
21-8-2022 02:00
21-8-2022 03:00
21-8-2022 04:00
21-8-2022 05:00
21-8-2022 06:00
21-8-2022 07:00
La,max
La,eq

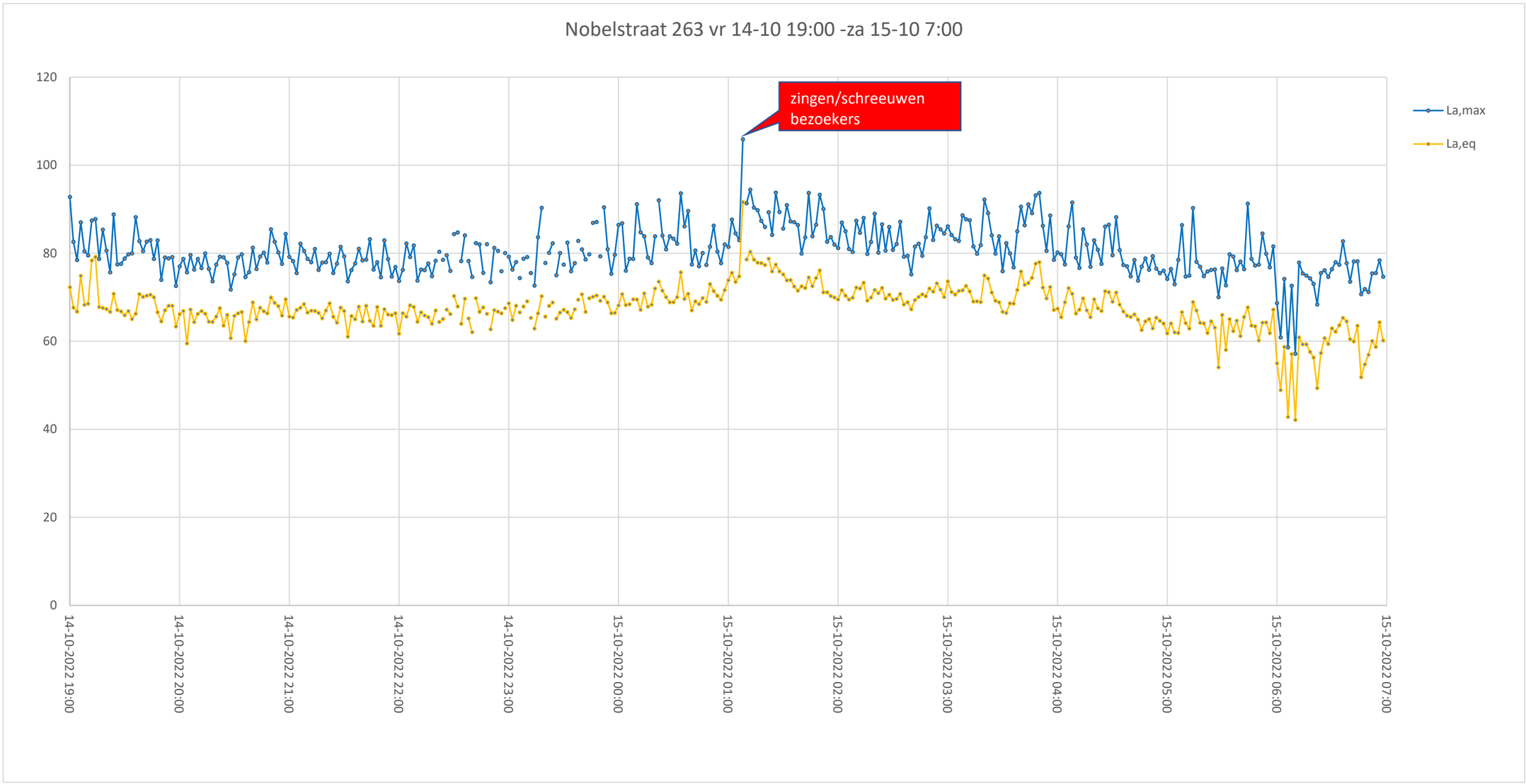

zo 21-8 19:00 - ma 22-8 7:00
120
110
100
90
80
70
60
50
40
21-8-2022 19:00
21-8-2022 20:00
21-8-2022 21:00
21-8-2022 22:00
21-8-2022 23:00
22-8-2022 00:00
22-8-2022 01:00
22-8-2022 02:00
22-8-2022 03:00
22-8-2022 04:00
22-8-2022 05:00
22-8-2022 06:00
22-8-2022 07:00
La,max
La,eq

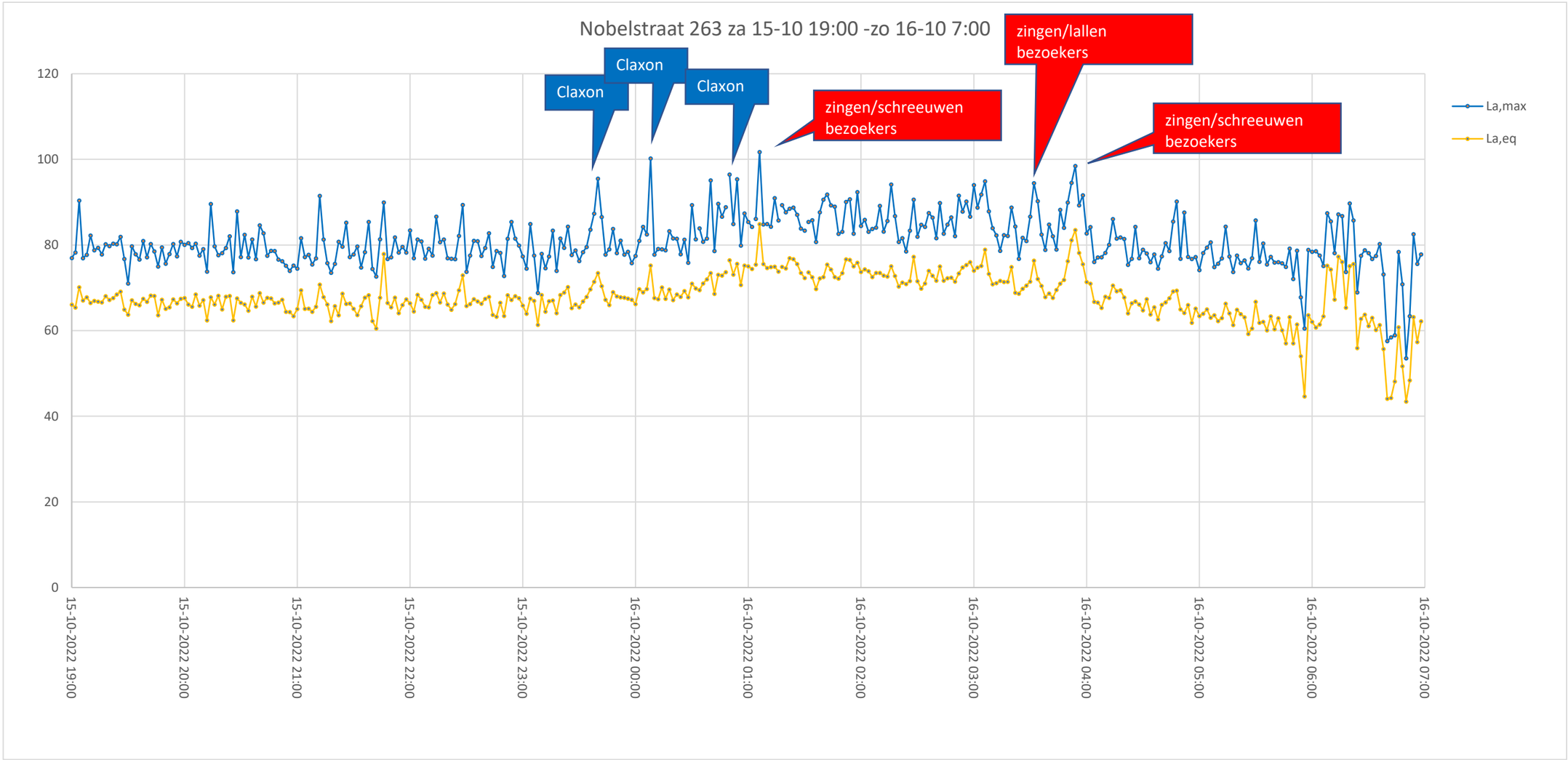

ma 22-8 19:00 - di 23-8 7:00
Roepen bezoekers
Roepen bezoeker
schreeuwen bezoekers
passerende voertuigen
La,max
La,eq
120
110
100
90
80
70
60
50
40
22-8-2022 19:00
22-8-2022 20:00
22-8-2022 21:00
22-8-2022 22:00
22-8-2022 23:00
23-8-2022 00:00
23-8-2022 01:00
23-8-2022 02:00
23-8-2022 03:00
23-8-2022 04:00
23-8-2022 05:00
23-8-2022 06:00
23-8-2022 07:00

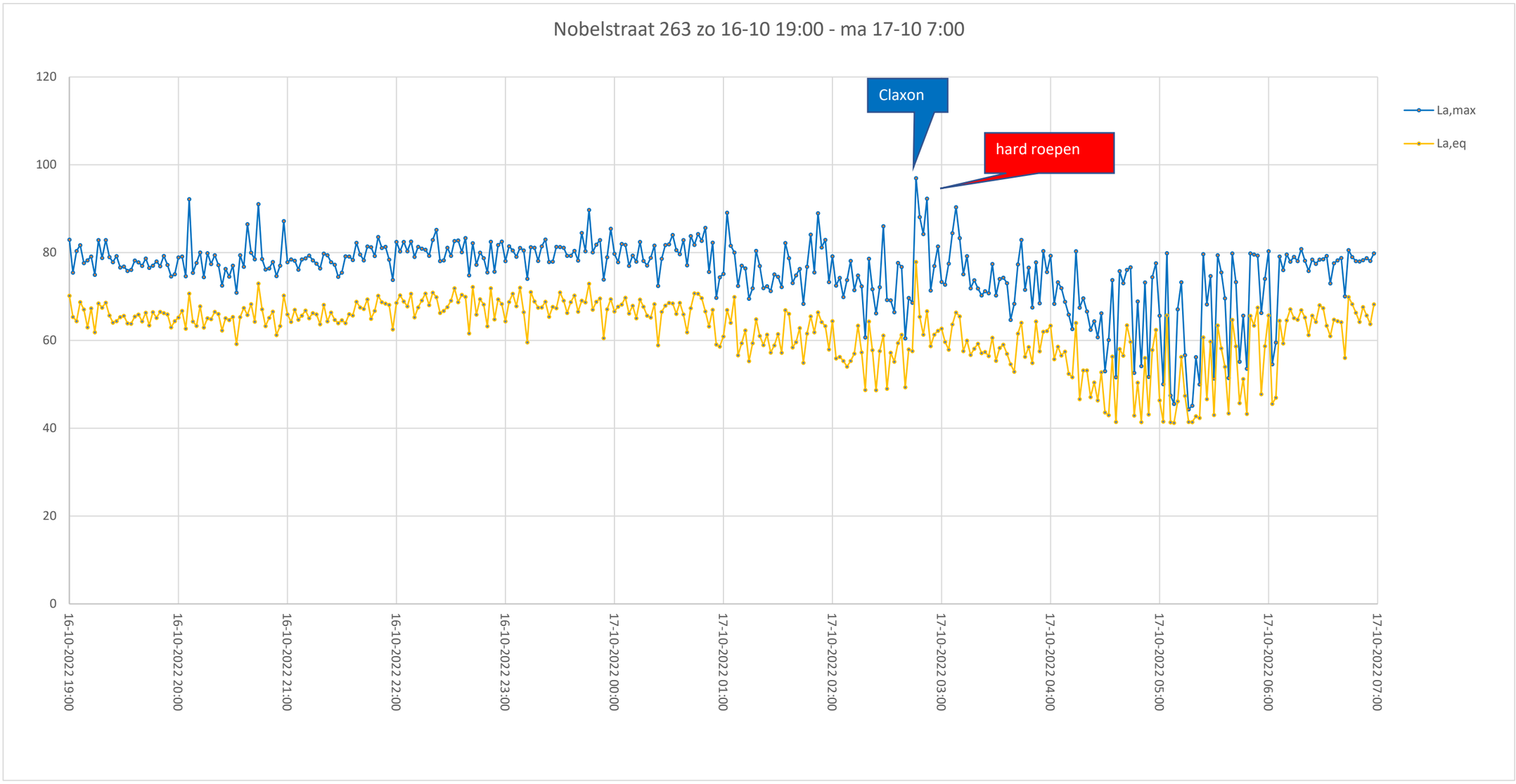

di 23-8 19:00 - wo 24-8 7:00
brullen motor
brullen motor
schreeuwen bezoekers
schreeuwen bezoekers
schreeuwen bezoekers
120
110
100
90
80
70
60
50
40
23-8-2022 19:00
23-8-2022 20:00
23-8-2022 21:00
23-8-2022 22:00
23-8-2022 23:00
24-8-2022 00:00
24-8-2022 01:00
24-8-2022 02:00
24-8-2022 03:00
24-8-2022 04:00
24-8-2022 05:00
24-8-2022 06:00
24-8-2022 07:00
La,max
La,eq

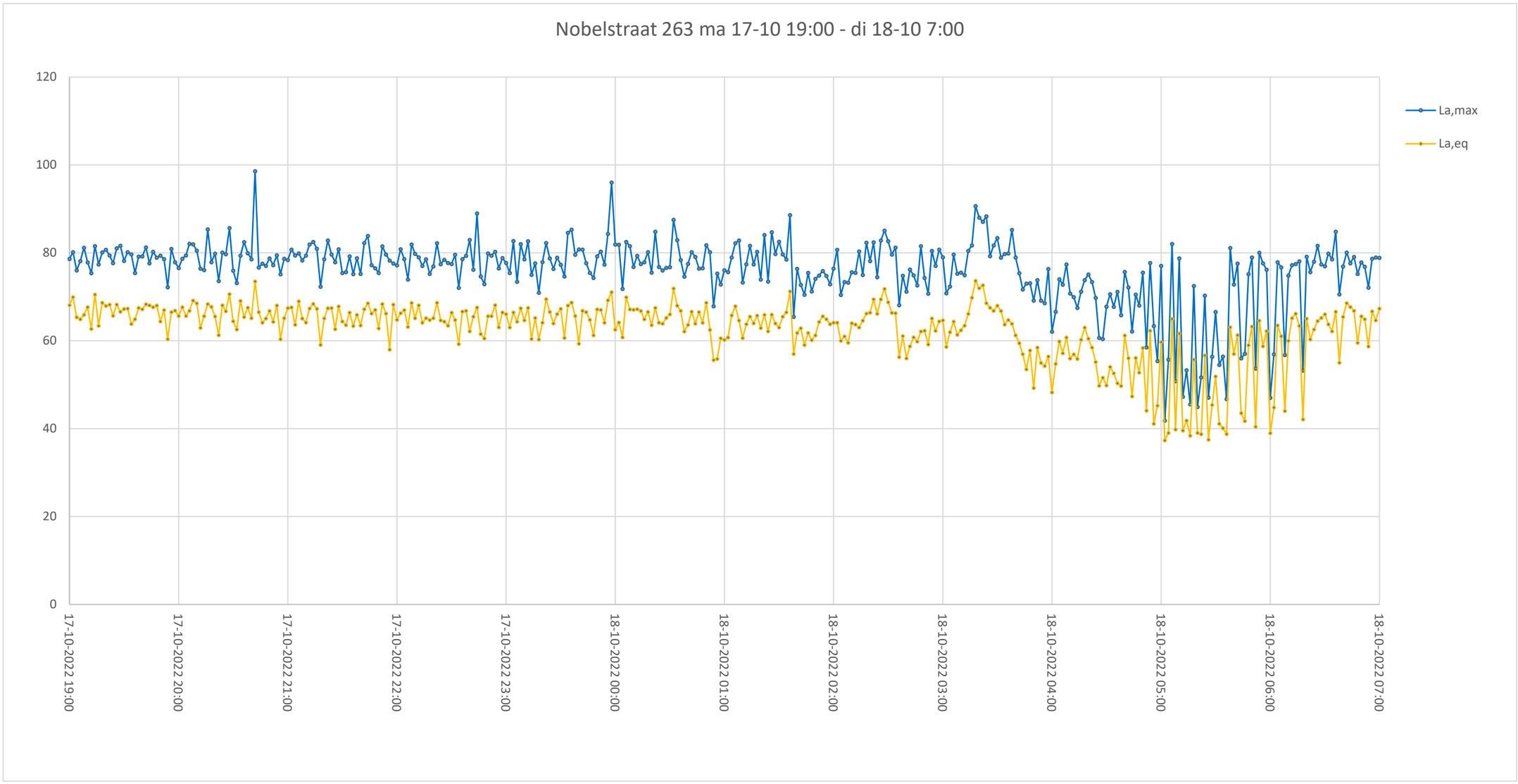

wo 24-8 19:00 - do 25-8 7:00
120
110
100
90
80
70
60
50
40
24-8-2022 19:00
24-8-2022 20:00
24-8-2022 21:00
24-8-2022 22:00
24-8-2022 23:00
25-8-2022 00:00
25-8-2022 01:00
25-8-2022 02:00
25-8-2022 03:00
25-8-2022 04:00
25-8-2022 05:00
25-8-2022 06:00
25-8-2022 07:00
motorgeluid
claxon
roepen bezoekers
roepen bezoekers
roepen bezoekers
claxon
roepen bezoekers
brullen motor
schreeuwen bezoekers
schreeuwen bezoekers
schreeuwen bezoekers
claxon
La,max
La,eq

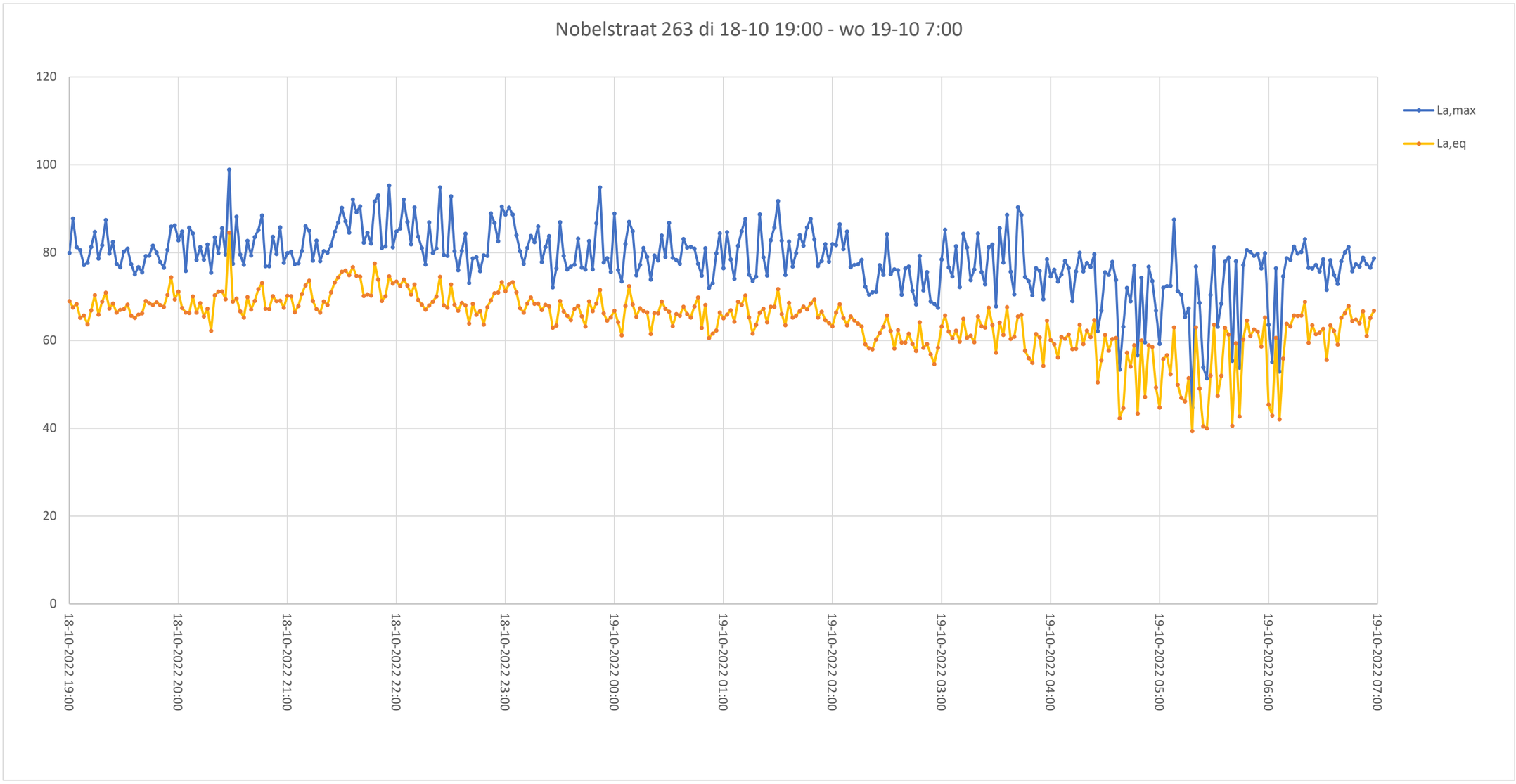

do 25-8 19:00 - vr 26-8 7:00
120
110
100
90
80
70
60
50
40
25-8-2022 19:00
25-8-2022 20:00
25-8-2022 21:00
25-8-2022 22:00
25-8-2022 23:00
26-8-2022 00:00
26-8-2022 01:00
26-8-2022 02:00
26-8-2022 03:00
26-8-2022 04:00
26-8-2022 05:00
26-8-2022 06:00
26-8-2022 07:00
La,max
La,eq

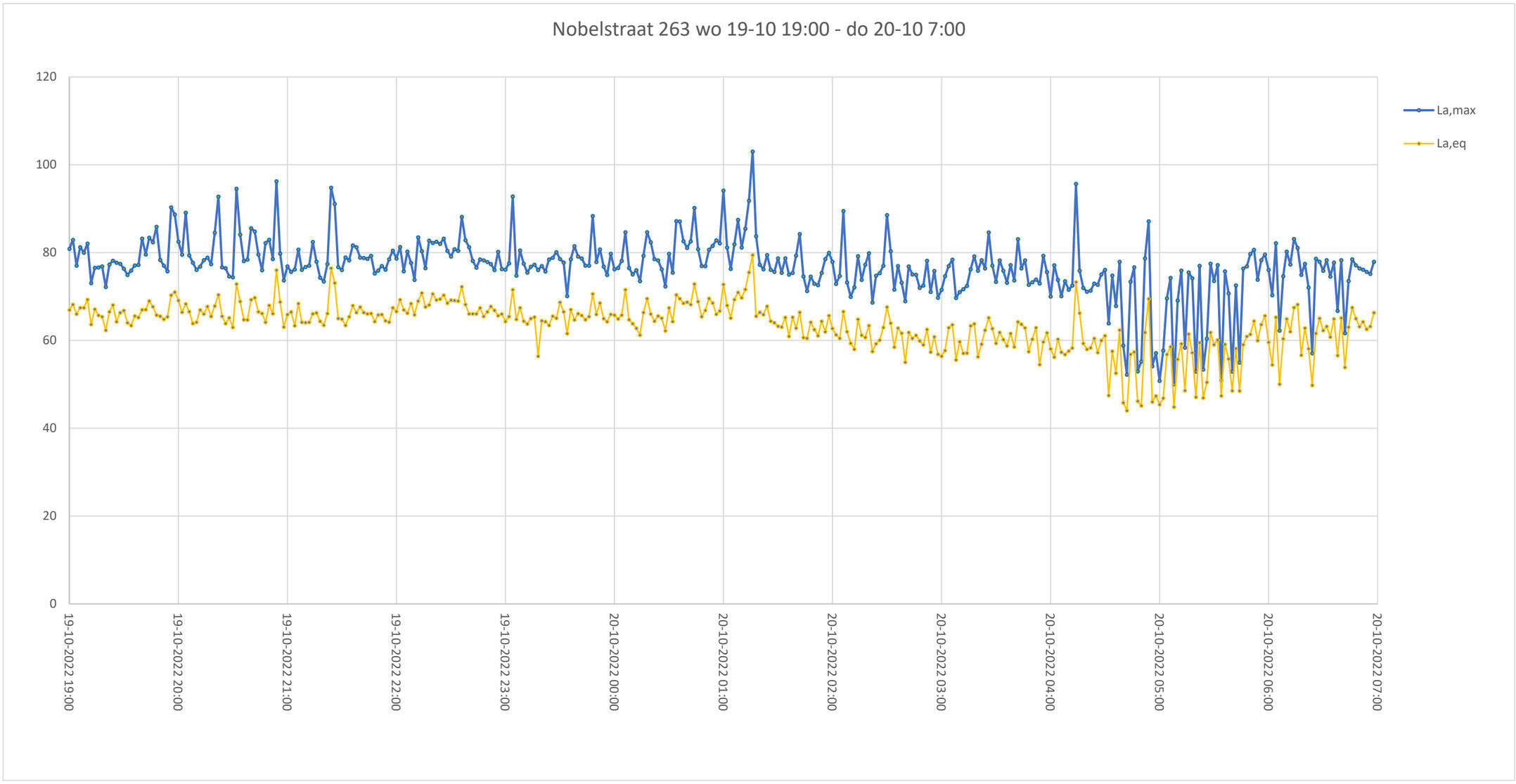

Nobelstraat 263 vr 14-10 19:00 -za 15-10 7:00
zingen/schreeuwen bezoekers
La,max
La,eq
120
100
80
60
40
20
0
14-10-2022 19:00
14-10-2022 20:00
14-10-2022 21:00
14-10-2022 22:00
14-10-2022 23:00
15-10-2022 00:00
15-10-2022 01:00
15-10-2022 02:00
15-10-2022 03:00
15-10-2022 04:00
15-10-2022 05:00
15-10-2022 06:00
15-10-2022 07:00

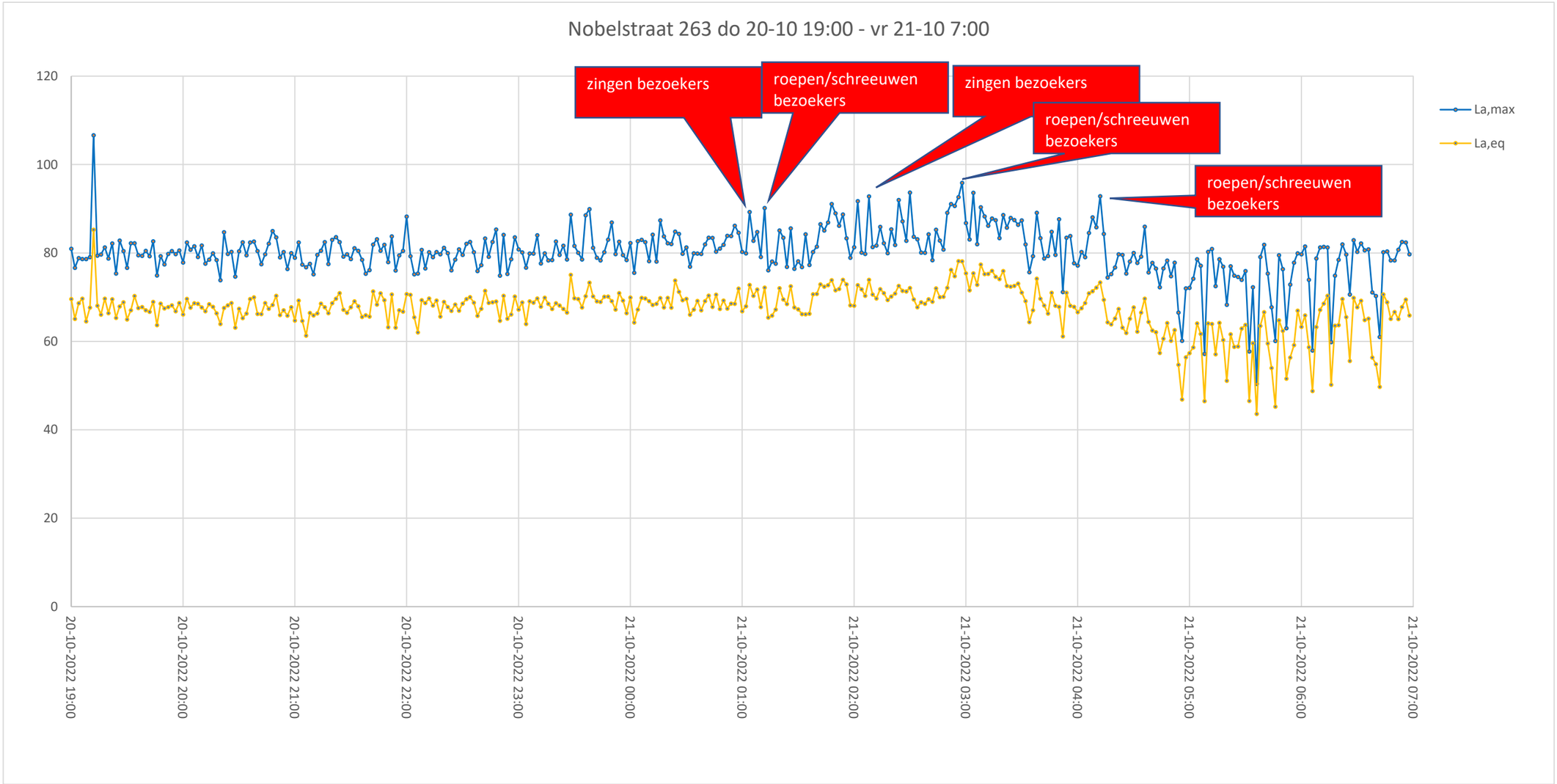

Nobelstraat 263 za 15-10 19:00 -zo 16-10 7:00
Claxon
Claxon
Claxon
zingen/schreeuwen bezoekers
zingen/lallen bezoekers
zingen/schreeuwen bezoekers
La,max
La,eq
120
100
80
60
40
20
0
15-10-2022 19:00
15-10-2022 20:00
15-10-2022 21:00
15-10-2022 22:00
15-10-2022 23:00
16-10-2022 00:00
16-10-2022 01:00
16-10-2022 02:00
16-10-2022 03:00
16-10-2022 04:00
16-10-2022 05:00
16-10-2022 06:00
16-10-2022 07:00

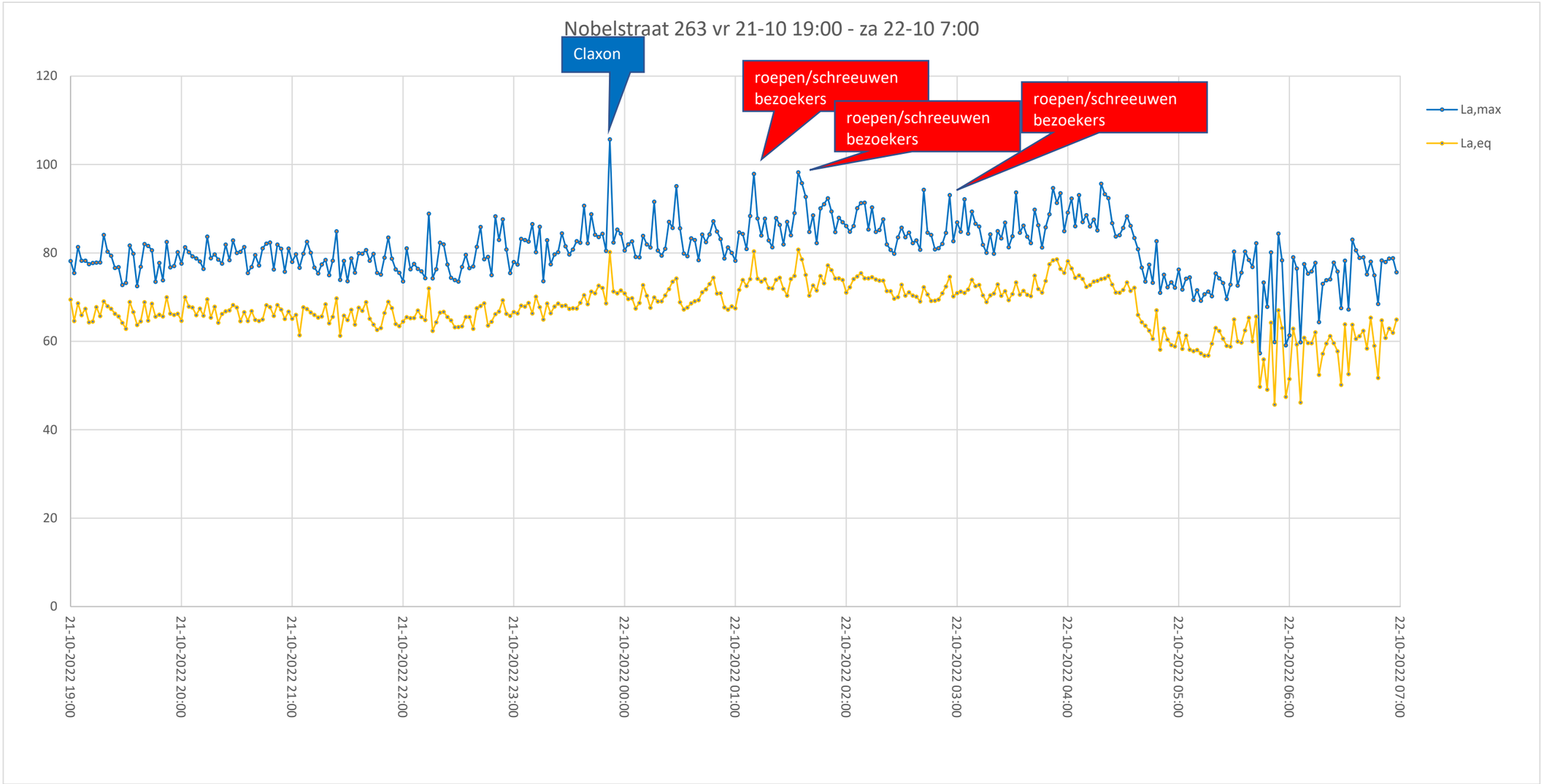

Nobelstraat 263 zo 16-10 19:00 - ma 17-10 7:00
120
100
80
60
40
20
0
Claxon
hard roepen
La,max
La,eq
16-10-2022 19:00
16-10-2022 20:00
16-10-2022 21:00
16-10-2022 22:00
16-10-2022 23:00
17-10-2022 00:00
17-10-2022 01:00
17-10-2022 02:00
17-10-2022 03:00
17-10-2022 04:00
17-10-2022 05:00
17-10-2022 06:00
17-10-2022 07:00

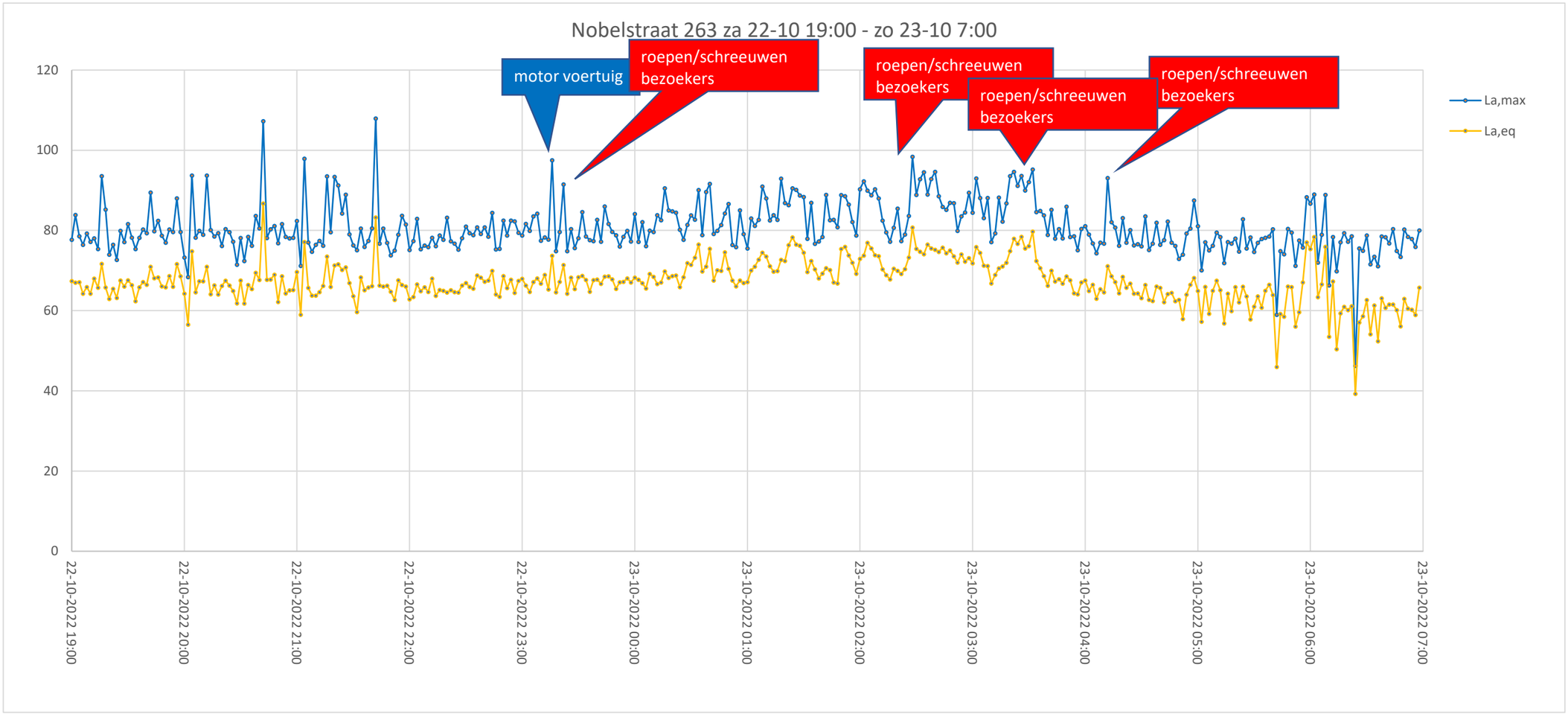

Nobelstraat 263 ma 17-10 19:00 - di 18-10 7:00
120
100
80
60
40
20
0
La,max
La,eq
17-10-2022 19:00
17-10-2022 20:00
17-10-2022 21:00
17-10-2022 22:00
17-10-2022 23:00
18-10-2022 00:00
18-10-2022 01:00
18-10-2022 02:00
18-10-2022 03:00
18-10-2022 04:00
18-10-2022 05:00
18-10-2022 06:00
18-10-2022 07:00


Nobelstraat 263 di 18-10 19:00 - wo 19-10 7:00
120
100
80
60
40
20
0
La,max
La,eq
18-10-2022 19:00
18-10-2022 20:00
18-10-2022 21:00
18-10-2022 22:00
18-10-2022 23:00
19-10-2022 00:00
19-10-2022 01:00
19-10-2022 02:00
19-10-2022 03:00
19-10-2022 04:00
19-10-2022 05:00
19-10-2022 06:00
19-10-2022 07:00


Nobelstraat 263 wo 19-10 19:00 - do 20-10 7:00
120
100
80
60
40
20
0
La,max
La,eq
19-10-2022 19:00
19-10-2022 20:00
19-10-2022 21:00
19-10-2022 22:00
19-10-2022 23:00
20-10-2022 00:00
20-10-2022 01:00
20-10-2022 02:00
20-10-2022 03:00
20-10-2022 04:00
20-10-2022 05:00
20-10-2022 06:00
20-10-2022 07:00


Nobelstraat 263 do 20-10 19:00 - vr 21-10 7:00
zingen bezoekers
roepen/schreeuwen bezoekers
zingen bezoekers
roepen/schreeuwen bezoekers
roepen/schreeuwen bezoekers
La,max
La,eq
120
100
80
60
40
20
0
20-10-2022 19:00
20-10-2022 20:00
20-10-2022 21:00
20-10-2022 22:00
20-10-2022 23:00
21-10-2022 00:00
21-10-2022 01:00
21-10-2022 02:00
21-10-2022 03:00
21-10-2022 04:00
21-10-2022 05:00
21-10-2022 06:00
21-10-2022 07:00


Nobelstraat 263 vr 21-10 19:00 - za 22-10 7:00
Claxon
roepen/schreeuwen bezoekers
roepen/schreeuwen bezoekers
roepen/schreeuwen bezoekers
La,max
La,eq
120
100
80
60
40
20
0
21-10-2022 19:00
21-10-2022 20:00
21-10-2022 21:00
21-10-2022 22:00
21-10-2022 23:00
22-10-2022 00:00
22-10-2022 01:00
22-10-2022 02:00
22-10-2022 03:00
22-10-2022 04:00
22-10-2022 05:00
22-10-2022 06:00
22-10-2022 07:00


Nobelstraat 263 za 22-10 19:00 - zo 23-10 7:00
motor voertuig
roepen/schreeuwen bezoekers
roepen/schreeuwen bezoekers
roepen/schreeuwen bezoekers
roepen/schreeuwen bezoekers
La,max
La,eq
120
100
80
60
40
20
0
22-10-2022 19:00
22-10-2022 20:00
22-10-2022 21:00
22-10-2022 22:00
22-10-2022 23:00
23-10-2022 00:00
23-10-2022 01:00
23-10-2022 02:00
23-10-2022 03:00
23-10-2022 04:00
23-10-2022 05:00
23-10-2022 06:00
23-10-2022 07:00

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Projectteam Nobelstraat	**Datum**	12 juli 2023
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	11311963
E-mail	nobelstraat@utrecht.nl	**Onderwerp**	Stand van zaken Nobelstraat
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Wijk Binnenstad

Geachte leden van de raad,

Graag brengen we u met deze brief op de hoogte van de stand van zaken en voorgestelde aanpak voor de Nobelstraat en omliggende straten naar aanleiding van de overlast die bewoners ervaren.

Aanleiding
De Nobelstraat is een unieke straat in de Utrechtse binnenstad. Het is voor inwoners en bezoekers een belangrijke weg van en naar het centrum van Utrecht, een doorgaande route voor bussen, een uitgaansgebied en een woongebied. Er zijn weinig andere locaties in Utrecht waar zoveel functies bij elkaar komen in een relatief smalle straat. Dat maakt de Nobelstraat bijzonder. Deze stapeling van functies leidt dag en nacht tot een intensief gebruik van de openbare ruimte en vaak tot overlast en geluidshinder voor bewoners.
Op 5 april 2022 stuurden 39 bewoners uit de Nobelstraat en omliggende straten een brief over ernstige overlast die zij ervaren en de impact die dit heeft op hun veiligheidsbeleving en gezondheid. In de brief gaven de bewoners aan een optelsom van overlast te ervaren, waaronder geluidsoverlast ’s nachts (door evenementen en nachthoreca), fietsparkeren, vuil, trillingen door bussen en verkeersveiligheid. Geluidsoverlast ’s nachts wordt als het meest urgente probleem ervaren. Bewoners gaven aan ’s nachts wakker te liggen

Inmiddels genomen stappen
Na ontvangst van deze brief zijn er verschillende stappen gezet:
- Op 24 mei 2022 zijn de burgemeester en de wijkwethouder in gesprek gegaan met de bewoners.
- In juni 2022 zijn we gestart met het maken van een probleeminventarisatie. Deze is met hulp van participerende belanghebbenden opgeleverd op 22 december 2022.
- Op 20 januari 2023 hebben de bewoners ons opnieuw een brief gestuurd. Hierin gaven zij onder andere aan nog steeds wakker te liggen en bestuurlijke betrokkenheid en ambities te missen om de problemen daadwerkelijk aan te pakken.
- Op 7 maart 2023 hebben wij besloten om op basis van de probleeminventarisatie die in samenspraak met externe partijen als bewoners, bezoekers, ondernemers, busmaatschappij,

politie etc. voor dit specifieke gebied is opgesteld een ladder van beperkte naar steeds ingrijpender maatregelen op te stellen die bijdragen aan de vermindering van de overlast.

Maatregelenpakket voor de korte termijn in 2023
Naar aanleiding van ons besluit op 7 maart, zijn korte termijn maatregelen benoemd die in 2023 kunnen worden uitgevoerd en binnen de huidige beleidskaders en het incidentele budget voor 2023 (€ 300.000) passen.
Bewoners hebben aangegeven dat voor hen prioriteit ligt bij het beperken van de geluidsoverlast in de nachtelijke uren. In de probleeminventarisatie is geconstateerd dat met name de piekgeluiden in de nachtelijke uren fors zijn. Er bestaat geen wettelijke norm welke waarde niet meer acceptabel is als het gaat om (stem)geluid op straat. De geluidsoverlast wordt niet alleen veroorzaakt door bezoekers van horeca en uitgaansgelegenheden in de Nobelstraat, maar ook door passanten en door voertuigen zoals bussen en nood- en hulpdiensten. Het verminderen van de piekbelasting op straat zien we als een gezamenlijke inspanning van bezoekers, ondernemers, gemeente en handhaving/politie.
In de probleeminventarisatie is ook geconstateerd dat er een tekort is aan fietsparkeerplekken in de buurt voor zowel bezoekers, bewoners als bezorgfietsen en -scooters. De maatregelen die we nu willen nemen, richten zich vooral op de nachtelijke geluidsoverlast en de overlast door fietsparkeren.

(1) Inzet van horecastewards
Op de drie uitgaansavonden zullen vanaf deze zomerperiode gedurende 6 maanden horecastewards worden ingezet in de Nobelstraat. Zij krijgen heldere instructies mee en richten zich op het aanspreken van uitgaanspubliek op geluidsoverlast, alcoholgebruik in openbare ruimte, vervuiling en het hinderlijk parkeren van hun fiets.

(2) Ontwikkelen van gedragsregels voor nachtelijke horecabezoekers en passanten in de Nobelstraat, proactief over deze gedragsregels communiceren en mensen die zich er niet aan houden erop aanspreken
Samen met vertegenwoordigers van bewoners, ondernemers, horecastewards, toezicht en handhaving en politie wordt geformuleerd welke nachtelijke gedragsregels nodig en acceptabel zijn en wie zich hiervoor in gaan zetten. Uitgaanspubliek en passanten zullen regelmatig actief worden geïnformeerd over deze gedragsregels. We zetten in op kansen om positief gedrag te stimuleren en in geval van onacceptabel gedrag mensen hier direct op aan te spreken.
De gemeente zal ook de studentenverenigingen in de binnenstad, waarvan de leden regelmatig hun weg vinden naar kroegen of eetgelegenheden in de Nobelstraat, vragen om mee te denken en werken aan oplossingen.

(3) Verbeterde samenwerking en afstemming tussen boa’s, horecastewards, portiers en politie
Samenwerking tussen portiers, de surveillerende politie, toezicht en handhaving, portiers en horecastewards in de Nobelstraat verder verbeteren, zodat deze partijen elkaar snel weten te vinden en adequaat kunnen optreden bij overlast.

(4) Het vaker uitvoeren van weesfietsenacties in en rondom de Nobelstraat.
De acties worden structureel verdubbeld (naar 4 keer per jaar) en de toegestane stallingstermijn gehalveerd.

(5) Stallingsgedrag beïnvloeden en extra stallingsplekken
Hierbij kan gedacht worden aan het actief stimuleren van horecabezoekers om hun fiets niet in zijstraten van de Nobelstraat te stallen maar bijvoorbeeld gebruik te maken van de extra stallingsmogelijkheden die in Q4 2023 gerealiseerd worden op het Janskerkhof (zie ook hieronder.
(6) Beargumenteerd afwijken van het Ontwikkelkader Horeca Utrecht (OHU)

Het Ontwikkelingskader horeca 2018 (OHU) is vastgesteld door uw raad. In het OHU geldt de Nobelstraat als ontwikkellocatie. Nieuwe horecagelegenheden kunnen zich hier in principe vestigen. Gezien de actuele situatie in de straat wil de gemeente de mogelijkheden onderzoeken om voor een nog te bepalen periode af te wijken van het horecaprofiel en nieuwe vergunningen te weigeren voor extra horecalocaties die na 22.00 uur ’s avonds open blijven. In de afweging nemen we de effecten op andere delen van de stad uiteraard mee.

Effect kortetermijnmaatregelen monitoren
Regelmatig zullen we belanghebbenden naar de kwalitatieve aspecten van de leefomgeving vragen om inzicht te krijgen in de effecten van de maatregelen, waaronder het opstellen en naleven van de gedragsregels. Het uitvoeren van metingen van nachtelijke geluidspieken maakt hier onderdeel van uit.

Onderzoek naar mogelijkheden geluidsisolatie woningen
Parallel aan de voorgestelde maatregelen stelt het college voor een geluidsisolatie onderzoek uit te voeren in een aantal verschillende typen woningen. Het eenmalige onderzoek is bedoeld om meer zicht te krijgen op de mogelijkheden voor geluidsisolatie. We doen dat omdat we hopen daarmee bewoners en huiseigenaren meer informatie te kunnen geven voor mogelijke geluidsisolatie oplossingen en welke kosten hier voor hen mee gemoeid gaan. Het onderzoek zal bestaan uit een visuele inspectie ter plaatse van afmetingen en bouwkundige eigenschappen. Te denken valt aan formaat van ramen en kozijnen, type glas, ventilatievoorzieningen, kierdichtingsfactoren etc. Het is binnen de beschikbare capaciteit en budget niet mogelijk om voor alle woningen aan de Nobelstraat een onderzoek naar geluidsisolatie te doen.

Overige maatregelen die al op de korte termijn gepland staan en ook relevant zijn voor de Nobelstraat
Er wordt al een aantal maatregelen uitgevoerd die ook bij kunnen dragen aan de reductie van de overlast in de Nobelstraat.

- Uitbreiding van het aantal fietsparkeerplekken. Het programma parkeren voert op dit moment het project autoluwe binnenstad uit waarbij 25 autoparkeerplaatsen worden opgeheven op het Janskerkhof. We zien een kans om dit om te vormen naar fietsparkeren. De uitvoering hiervan staat gepland in het 4^{e} kwartaal van 2023.
- Onderzoek naar trillinghinder door elektrische bussen. Er loopt een gezamenlijk onderzoek van de gemeente en de provincie naar trillinghinder door elektrische bussen. Het project is reeds gestart en de resultaten worden voor half juli verwacht.
- Vervangen van de verlichting op de Nobelstraat. De huidige armaturen zijn sterk verouderd. De verlichting van de nieuwe armaturen is witter, feller en beter verspreid over de straat. Uit proeven in andere steden is gebleken dat uitgaanspubliek minder lang op straat blijft ‘hangen’ wanneer de verlichting feller is. Voorwaarde voor het vervangen van de verlichting is echter wel dat bewoners aangeven hiermee uit de voeten te kunnen, want deze verlichting brengt meer licht in de huizen.

Maatregelen voor de langere termijn
Om de juiste structurele maatregelen te kunnen kiezen en uitvoeren, ter vermindering van de overlast, is een lange termijn visie voor de Nobelstraat belangrijk. Het is goed om ons hierbij te blijven realiseren dat de mate van overlast op de Nobelstraat ontstaat uit een opeenstapeling van functies. Het is een straat met een smal profiel, een drukke HOV verbindingsroute, nachtcafés en relatief veel woningen. Deze combinatie van functies is uitzonderlijk in de Binnenstad.

We gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. In het eerste kwartaal van 2024 zullen we u informeren over het verloop en de resultaten van de boven beschreven maatregelen.

Datum 12 juli 2023
Ons kenmerk 11311963

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	3491
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 september 2023
Agendapunt	11
Titel	Raadsbrief Evaluatie Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen maart 2023
ID	3690
Behandelend ambtenaar	J.J.M. Smulders
Telefoon	030 2862396
E-mail	m.smulders@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Burgemeester Dijksma
Beleidsveld	Burgerzaken
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Gijs Corten/Personeel en organisatie/gijs.corten@utrecht.nl
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**14 september 2023**
Gemeenteraad	21 september 2023

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J.J.M. Smulders	**Datum**	1 juni 2023
Doorkiesnummer	030-2862396	**Kenmerk**	11232071
E-mail	m.smulders@utrecht.nl	**Onderwerp**	Evaluatie Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen maart 2023
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Burgerzaken

Geachte leden van de raad,

Hierbij sturen wij u de evaluatie van de afgelopen Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen. Dankzij de inzet van alle vrijwilligers is er, ondanks alle uitdagingen, een betrouwbare uitslag tot stand gekomen. De afgelopen verkiezingen hebben echter ook een aantal forse knelpunten aan het licht gebracht in de uitvoerbaarheid van de organisatie van de verkiezingen. Bij de verkiezingen ontstonden er bij een aantal stemlokalen bijvoorbeeld lange rijen waardoor kiezers lang moesten wachten voordat ze hun stem konden uitbrengen. Dit was overigens niet specifiek voor de gemeente Utrecht; in heel Nederland stonden kiezers na 21.00 uur nog in de rij. Ook is er veel gevraagd van de ingezette vrijwilligers op de stembureaus en tijdens de centrale stemopneming.

De uitvoerbaarheid van de organisatie van de verkiezingen staat onder grote druk door de toenemende controlemaatregelen en wijzigingen die door de nieuwe Kieswet doorgevoerd moesten worden. Dit is inmiddels ook landelijk onderkend door het ministerie van BZK, de Kiesraad, de VNG en de Nederlandse Vereniging Voor Burgerzaken (NVVB). Er wordt steeds meer gevraagd aan kennis en vaardigheden van de vrijwilligers die taken uitvoeren tijdens de verkiezingen. Bovendien maakt de nieuwe wetgeving dat de ambtelijke verkiezingsorganisatie langer actief is en dus meer inzet vraagt van de betrokken medewerkers en onze vrijwilligers.

Een deel van de knelpunten kan en wordt door onszelf aangepakt. Verder is het aan BZK en de Kiesraad om naar aanleiding van de evaluatie maatregelen te nemen en processen aan te passen om de uitvoering weer realistisch uitvoerbaar te maken. Als gemeente zijn wij hierbij betrokken doordat we participeren in de commissie Verkiezingen van de NVVB en deelnemen aan diverse werkgroepen onder leiding van BZK en de Kiesraad. Het verslag van de landelijke evaluatie wordt naar verwachting in september aangeboden aan de Tweede Kamer.

Opkomst en drukte

Provinciale Statenverkiezing

Voor de provinciale statenverkiezing hebben 160.250 kiezers van de 258.791 kiesgerechtigden hun stem uitgebracht. Daarmee bedroeg het opkomstpercentage 61,9%. Dit is hoger dan het landelijk gemiddelde.

	Utrecht	Landelijk
PS23	61,9%	57,5% (voorlopig)
PS19	60,93%	56,16%
PS15	48,82%	47,76%
PS11	59,4%	55,97%

Tabel 1 Opkomstpercentages provinciale statenverkiezing

Waterschapsverkiezingen

In Utrecht zijn er twee waterschappen. Voor het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) zijn 161.085 kiezers gaan stemmen van de 295.709 kiesgerechtigden. Voor het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV) is met 231 het aantal kiesgerechtigden een stuk lager. Hiervan zijn in totaal 138 kiezers gaan stemmen.

	Utrecht HDSR	Utrecht AGV	Landelijk waterschappen
WS23	54,5%	59,7%	53,7%
WS19	53,7%	55%	51,25%
WS15	43,2%	42,9%	43,5%

Tabel 2 Opkomstpercentage waterschapsverkiezingen

Opkomst in de wijken

Het opkomstpercentage bij de verkiezing verschilt per wijk. Zo bedraagt het opkomstpercentage voor de Provinciale Statenverkiezing als hoogste 99,5% in de Binnenstad en als laagste 40% in de wijk Overvecht. Het verschil in de opkomstpercentages tussen de wijken is een punt dat iedere verkiezing terugkomt. Een deel van het verschil is te verklaren door de locatie van de stembureaus, bijvoorbeeld omdat het een doorstroomlocatie betreft. Dit verklaart echter niet volledig waarom de verschillen tussen de wijken zo groot zijn. Eerder is daarom ook toegezegd dat u uitgebreider wordt geïnformeerd over de mogelijkheden om, al dan niet met maatregelen gericht op specifieke wijken, de opkomst bij de verkiezingen te verhogen.

Op dit moment worden de mogelijkheden en de daarbij behorende kosten verder onderzocht en uitgewerkt. Hierbij worden ook de kosten en de effectiviteit van het plaatsen van verkiezingsborden meegenomen, die op basis van Motie M35 Verkiezingsborden als standaard zijn geplaatst. U wordt hierover in de derde kwartaal van 2023 geïnformeerd, zodat u zelf uw voorkeur uit kan spreken welke maatregelen u wilt inzetten bij volgende verkiezingen.

Stemlocaties

Er waren in totaal 177 stembureaus op 164 locaties. Dit waren er minder dan bij de gemeenteraadsverkiezing, waarbij de coronamaatregelen nog volledig gehanteerd werden, maar vergelijkbaar met de situatie voor de coronacrisis. Het doel van meer stembureaus was ervoor te zorgen dat de kiezers zich vanwege de gezondheidsveiligheid zoveel mogelijk konden verspreiden over de verschillende stembureaus. In tabel 3 wordt getoond hoeveel stemlocaties en stembureaus er bij de afgelopen verkiezingen zijn ingesteld en hoeveel kiesgerechtigden er waren. Bij de Provinciale

Staten- en waterschapsverkiezingen is uitgegaan van het aantal kiesgerechtigden voor de waterschapsverkiezing.

Verkiezing:	Aantal stemlocaties	Aantal stembureaus	Aantal kiesgerechtigden
PS/WS19	162	173	282.135
TK21	154	181	257.000
GR22	195	220	280.577
PS/WS 23	164	177	295.940

Tabel 3 Vergelijking aantal stemlocaties en stembureaus van verschillende verkiezingen

Voor deze verkiezingen zijn we uitgegaan van het aantal ingestelde stembureaus dat ongeveer gelijk was aan het aantal stembureaus van vóór de ‘coronaverkiezingen’. Op een aantal stembureaus was het drukker dan vooraf ingeschat. Op meerdere stembureaus stonden er om 21.00 uur nog kiezers in de rij om te gaan stemmen. Dit was niet specifiek voor de gemeente Utrecht; in heel Nederland stonden kiezers na 21.00 uur nog in de rij. Gedurende een verkiezingsdag fluctueert het aantal mensen dat op enig moment wil komen stemmen altijd. Daardoor kunnen op sommige momenten wachtrijen ontstaan. Dit varieert echter enorm in tijd en plaats en is niet altijd voorspelbaar. Wij kunnen niet garanderen dat kiesgerechtigden op elk moment en op elke plaats zonder wachttijd hun stem uit kunnen brengen. Wij willen niettemin voorkomen dat (te lange) wachttijd een afweging zou kunnen zijn voor mensen om al dan niet hun stem uit te brengen.

Bepaling aantal stembureaus
Het aantal benodigde stembureaus is bepaald in samenwerking met onze eigen afdeling Onderzoek. Uitgangspunt daarbij is een maximale loopafstand voor een kiezer van 750 meter tussen woonadres en stemlocatie gehanteerd. Voor verreweg de meeste kieeen naazers was er een stemlocatie binnen 750 meter. Alleen in de wijken Oost en Vleuten - De Meern werd het percentage van 95% niet behaald. In de wijk Oost kwam dit doordat een stemlocatie wegens een verbouwing deze verkiezing niet gebruikt kon worden en er geen alternatief beschikbaar was. Door de opzet van de wijk Vleuten-De Meern, waar de voorzieningen sterk gecentraliseerd zijn en daarmee de beschikbare locaties voor een stembureau ook, werd ook daar niet overal het gewenste percentage gehaald. Het aantal stembureaus wordt dus niet alleen bepaald aan de hand van de loopafstand. Bij het bepalen van het aantal stembureaus zijn we ook afhankelijk van het aantal beschikbare en toegankelijke locaties.

Oorzaak drukte op de stembureaus
Ondanks de zorgvuldige voorbereiding bleek dat het erg druk was op de stembureaus. Op een stemdag zijn er altijd momenten dat kiezers in de rij staan en moeten wachten voordat ze hun stem uit kunnen brengen. Dit keer hebben veel kiezers echter langer moeten wachten dan gebruikelijk. Ook was de dag voor de vrijwilligers op de stembureaus lang.

Voor de drukte op de stembureaus zijn een aantal oorzaken. Zo werkte de gebruikte StembureauApp niet naar behoren, dit bevorderde de doorloopsnelheid op de stembureaus bij de gemeenten die gebruik maken van de app niet. Tijdswinst wordt met de app juist behaald bij de snelle en eenvoudige check van het Register Ongeldige Stempassen. Naast de niet werkende app zijn er meer algemene oorzaken voor de drukte op de stemlocaties en het ontstaan van rijen waar meer gemeenten mee te kampen hadden. Het betrof een dubbele verkiezing. Dat betekende dus dat door het stembureau twee stempassen gecontroleerd moesten worden op geldigheid en kiezers tweemaal een stembiljet moesten invullen. Het in- en uitvouwen van de stembiljetten door de kiezers kostte tijd omdat bij beide

verkiezingen veel partijen deelnamen en stembiljetten dan ook groot waren. Het proces in het stemhokje duurde dan ook langer. Bij deze verkiezing is terugkijkend vooral de impact van een dubbele verkiezing op de drukte op de stembureaus onvoldoende meegenomen in de voorbereidingen.

Hoewel de drukte niet alleen in Utrecht speelde wordt de indeling en het aantal stembureaus in aanloop naar de volgende verkiezing opnieuw vastgesteld. Daarbij wordt bekeken of het nodig is bij de volgende verkiezing het aantal stembureaus uit te breiden om de kiezers, voor zover mogelijk, beter over de verschillende stembureaus te verspreiden. Mogelijk maakt dit de kans op rijen voor de stembureaus kleiner en is het aantal te tellen stemmen voor de stembureauleden beter te verwerken. Ook wordt er landelijk door BZK gewerkt aan verbeteringen, zoals een kleiner stembiljet dat uiteindelijk geautomatiseerd geteld kan worden. De stand van deze ontwikkelingen nemen we ook mee in het berekenen van het aantal stembureaus. In voorbereiding op de volgende verkiezing wordt u geïnformeerd over de voortgang van dit proces.

Storing StembureauApp
Zoals in de vorige alinea aangegeven werkte de StembureauApp niet naar behoren. De StembureauApp is een hulpmiddel en wordt momenteel door 18 gemeenten gebruikt. Met de StembureauApp worden voorzitters door de dag heen ondersteund met checklist, kunnen zij vragen stellen aan de helpdesk via een chatfunctie en kunnen zij de geldigheid van een stempas eenvoudig controleren.

In de loop van de stemdag bleek dat de StembureauApp, niet goed werkte. Door technische storingen ontstonden er onder andere problemen met de camera waardoor de stembureauleden foutmeldingen kregen. Daardoor leek het alsof er iets mis was met de stempas terwijl dit niet het geval was. Op het moment van het schrijven van deze raadsbrief is het onderzoek naar de oorzaak en de bijbehorende oplossing nog niet afgerond.

Het niet goed functioneren van de StembureauApp had gevolgen voor de doorloopsnelheid op de stembureaus. De stembureauleden moesten overstappen op het controleren van de stempassen aan de hand van het papieren Register Ongeldige Stempassen. Deze bevatte dit keer extra veel pagina’s vanwege de niet bezorgde stempassen. Het kostte daardoor extra tijd om een pas te controleren.

Inclusief en toegankelijk
Er was voor deze verkiezingen in Utrecht weer een gebarentalig stembureau beschikbaar, een stembureau voor en door doven en slechthorenden. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft het stembureau bezocht en gesproken met de initiatiefnemers en de stembureauleden.

Door blinden en slechtzienden kon er weer gebruik gemaakt worden van de Stemmal zodat ook deze kiezers met behoud van stemgeheim hun stem konden uitbrengen. Bijzonder was dat er voor de eerste keer ook een slechtziend stembureaulid aanwezig was in het stemlokaal.

Voorzieningen coronamaatregelen
In de raadsbrief van 30 november 2022 is aangegeven dat het ministerie van BZK gemeenten heeft gevraagd rekening te houden met de mogelijkheid dat het nodig kon zijn stemlokalen in te richten met coronamaatregelen. Er is in het voortraject bekeken hoe er binnen de bestaande begroting aan dit verzoek gehoor geven kon worden. Het was de bedoeling om in alle stemlokalen kuchschermen te

plaatsen voor de tafel van de stembureauleden, dit is ook zo afgestemd met de logistieke partner die verantwoordelijk is voor het opbouwen van de stemlokalen. Ook in onze communicatie naar inwoners hebben we dit aangegeven. Echter bleek in de loop van de ochtend dat de logistieke partner de schermen niet had geplaatst. Het was toen niet meer mogelijk om alsnog schermen te plaatsen. Wel zijn in alle stemlokalen hygiënezuilen geplaatst. Het nakomen van de afspraken is punt van aandacht in de evaluatie met de logistiek partner. Ook werd vanwege de oproep van BZK de drukte op de stembureaus bij deze verkiezingen nog bekend gemaakt via de website stembureaus.utrecht.nl.

Vrijwilligers
Bij de verkiezingen zijn een kleine 3000 vrijwilligers en ambtenaren ingezet om alle taken voor de verkiezingen te vervullen. Per stembureau zijn vier stembureauleden en op een aantal locaties vijf stembureauleden ingezet. Vanwege de dubbele verkiezingen zijn er per stembureau extra tellers ingezet om na het sluiten van de stemming alle stemmen op partij niveau te tellen.

De dubbele verkiezingen hebben veel gevraagd van de vrijwilligers. De hoge opkomst en de langere doorlooptijd per kiezer heeft ervoor gezorgd dat er weinig rustmomenten waren op de dag. Nadat de stemming was gesloten zijn de stemmen op partijniveau geteld op de stembureaus. Doordat het een drukke en lange dag was voor de vrijwilligers kostte dit, ondanks de extra ingezette tellers, veel tijd.

De dag waarop de vrijwilligers zich inzetten is lang. Ook wordt er steeds meer gevraagd aan kennis en vaardigheden om zitting te kunnen nemen op het stembureau. Het vasthouden van voldoende ervaren stembureauleden is al een aantal jaar een uitdaging. In de komende periode gaan we onderzoeken hoe we de inzet voor de vrijwilligers aantrekkelijker en minder belastend kunnen maken.

Stichting Prokkel
De afgelopen gemeenteraadsverkiezing is er samengewerkt met Stichting Prokkel. De stichting koppelt mensen met een licht verstandelijke beperking aan een stembureaulid. Deze samenwerking is bij deze verkiezing voortgezet. Dit keer hebben vier prokkelduo’s geholpen op de stembureaus.

Niet bezorgde stempassen
In aanloop naar de verkiezingen zijn er stempassen niet bezorgd. Hierover bent u op 1 maart jl. geïnformeerd. Van het niet bezorgen van de stempassen is aangifte gedaan bij de politie. De uitkomsten van het onderzoek van de politie zijn nog niet bekend. Tijdens de dag van stemming zijn er geen stempassen aangeboden op de stembureaus die uit de serie van niet bezorgde passen kwamen. De voorzitters van de stembureaus hebben vooraf een instructie gekregen hoe te handelen als deze situatie zich zou voordoen.

Communicatie
Er is door middel van een outdoor campagne, die gestart is twee weken voor de verkiezingen (week 9 en 10), een algemene oproep gepubliceerd om te komen stemmen. Deze oproep is op meer dan 100 plekken in de stad geplaatst in bijvoorbeeld bushokjes, in winkelcentra en doorstroomlocaties. Ook is gebruik gemaakt van de reclamezuil langs de A2, ook wel bekend als het Bijenhotel, en andere digitale schermen in de stad.

Op de gemeentelijke socials: Facebook, Instagram en Twitter is informatie geplaatst over de verkiezingen. Ook in de gemeentelijke nieuwsbrief is meerdere keren aandacht geschonken aan de verkiezingen. Op onze website zijn links geplaatst naar de websites van de Provinciale staten en beide waterschappen.

Motie verkiezingsborden
Naar aanleiding van mondelinge vragen in de raad, zijn er op tien plaatsen in de stad grote verkiezingsborden geplaatst. Op deze borden konden politieke partijen zelf hun verkiezingsposters plakken. Naast de fysieke verkiezingsborden is op de gemeentelijke website een 'digitaal' verkiezingsbord geplaatst. Partijen konden hun poster aanleveren samen met een weblink naar de website van de politieke partij.

Voor de financiering van deze verkiezingsborden was geen regulier budget beschikbaar, maar deze konden bekostigd worden, doordat de totale kosten van deze verkiezing iets lager uitvielen dan begroot.

Nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag
De nieuwe procedure voor het vaststellen van de uitslag heeft veel extra werk opgeleverd. Bij de nieuwe procedure is het verplicht om bij een onverklaard verschil het aantal toegelaten kiezers opnieuw te bepalen door het tellen van de stempassen. Dit is in een aantal gevallen ook gebeurd. Uit een eerste onderzoek van de processen verbaal van de Provinciale Statenverkiezing blijkt dat het opnieuw tellen van het aantal toegelaten kiezers in meerderheid van de gevallen de verschillen niet heeft opgelost of verklaard.

In de situatie dat een stembureau een verschil constateert tussen het aantal kiezers dat is komen stemmen en het aantal stembiljetten dat in de stembus zit, worden standaard een aantal controles en hertellingen uitgevoerd. Dit wordt gedaan om na te gaan of er wellicht een telfout is gemaakt. In de nieuwe procedure moet de dag na de stemming door het gemeentelijk stembureau nogmaals een controle worden uitgevoerd als het telverschil door het stembureau niet is opgelost.

Centrale stemopneming
Doordat het niet nodig was coronamaatregelen te treffen is er gekeken of er een kleinere hal beschikbaar was in de Jaarbeurs voor de uitvoering van de centrale stemopneming (CSO). Dit bleek het geval te zijn en had als voordeel dat de kosten voor de locatie en daarbij horende faciliteiten iets lager uitvielen dan bij de voorgaande verkiezing.

Er waren tachtig teltafels voorzien met elk vijf personen. Bij aanvang bleek echter dat niet alle telteams compleet waren. Door de lange dag op woensdag kwam een aantal vrijwilligers niet ook op donderdag nog tellen. Om de telteams op sterkte te krijgen is er gebruikt gemaakt van de inzet van een uitzendbureau, een studievereniging en ambtenaren van de gemeente.

Nieuw dit jaar was dat een deel van de vrijwilligers van de CSO een webinar moesten volgen zodat zij goed voorbereid aan hun taken konden beginnen. Dit webinar samen met de bijbehorende instructiefilmpjes zijn goed ontvangen.

Er is dit keer een nieuwe telmethode gehanteerd. Bij de nieuwe telmethode hoeven de stembiljetten niet gesorteerd te worden per kandidaat, maar zijn de biljetten in duo's, volgens het vierogen principe, geteld. Deze methode heeft goed gewerkt en wordt voor de volgende verkiezing verder verfijnd.

Bekendmaking uitslag
Vanuit de rol als centraal stembureau heeft de gemeente Utrecht ervoor gezorgd dat de uitslag van de provincie Utrecht tot stand is gekomen. Hiervoor heeft zij alle gemeenten uit de provincie ontvangen. Deze hebben hun proces verbaal met daarin de uitkomst van de stemming in de gemeente aan het

centraal stembureau overgedragen. Op basis daarvan is de uitslag berekend en de zetelverdeling van de Provinciale Staten bepaald. In een zitting van het centraal stembureau op het provinciehuis heeft de burgemeester, als voorzitter van het centraal stembureau, de uitslag en zetelverdeling bekend gemaakt.

Kosten verkiezingen
Er zijn bij deze verkiezing minder kosten gemaakt dan begroot. Dit komt door verschillende oorzaken. Zo is er in de begroting rekening gehouden met de inrichting en bemensing van meer stemlocaties en stembureaus als coronamaatregelen nog van kracht zouden zijn. Kosten voor meer stembureaus werken door in de logistieke processen, de locaties en het aantal vrijwilligers dat nodig is.

Ook zijn er uiteindelijk meer ambtenaren dan vrijwilligers of inhuurkrachten geweest die zich hebben ingezet op de stembureaus en tijdens de centrale stemopneming. Ambtenaren ontvangen geen vergoeding in geld maar in tijd. Daarnaast is een deel van de aangemelde vrijwilligers niet verschenen tijdens de centrale stemopneming, zij zijn dan ook niet uitbetaald. Tot slot waren de kosten voor de projectorganisatie lager dan begroot. In tabel 4 een overzicht van de gemaakte kosten.

Kostenpost	**Begroot**	**Resultaat**
Organisatie verkiezingen	800.000	675.000
Stembureaus en materialen	900.000	900.000
Vrijwilligers 15 maart	240.000	225.000
CSO	200.000	195.000
Communicatie aan inwoners	45.000	90.000
Totaal	**2.185.000**	**2.085.000**

Tabel 4 Overzicht kosten verkiezingen

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J.J.M. Smulders	**Datum**	6 september 2023
Doorkiesnummer	030-2862396	**Kenmerk**	11588509
E-mail	m.smulders@utrecht.nl	**Onderwerp**	Raadsbrief organisatie Tweede Kamerverkiezing 2023
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Burgerzaken

Geachte leden van de raad,

Op woensdag 22 november a.s. vindt de tussentijdse Tweede Kamerverkiezing plaats. Een verkiezing die in beperkte tijd moet worden voorbereid en uitgevoerd, de voorbereidingen daarvoor zijn daarom al in volle gang. Zo zijn voor het eerst bij een Tweede Kamerverkiezing in Utrecht meer dan 200 stembureaus actief. Daarnaast worden, conform de door u aangenomen motie Verkiezingsborden als standaard, 70 borden verspreid over de hele stad geplaatst. Ook hebben wij uw signalen over de werkdruk van vrijwilligers ter harte genomen bij het organiseren van de a.s. verkiezing. Hieronder gaan wij nader op deze wijzigingen in.

Daarnaast spreken wij tijdens de raadscommissie VBF van 14 september a.s. over het verloop van de afgelopen Provinciale Staten verkiezing. Waar mogelijk, mede gelet op de korte voorbereidingstijd en kosten, worden de door u ingebrachte punten nog betrokken bij de voorbereiding. Ook de Kiesraad en het ministerie van BZK zijn bezig met verbeteringen in het verkiezingsproces naar aanleiding van de afgelopen verkiezingen. Voor hen geldt evenzeer dat door de korte voorbereidingstijd slechts een beperkt deel van de verbeteringen al in november doorgevoerd kunnen worden. Zo zijn voor een aantal verbeteringen aanpassing van de Kieswet nodig en dat is op deze korte termijn niet te realiseren.

In deze raadsbrief nemen we u mee in hoe we deze verkiezing vormgeven en welke keuzes daarbij zijn gemaakt.

Aanpak Tweede Kamerverkiezing 2023
Vanwege de korte voorbereidingstijd wordt zoveel mogelijk de aanpak gehanteerd van de voorgaande verkiezing. Er worden geen grote wijzigingen doorgevoerd bijvoorbeeld om te voorkomen dat systemen opnieuw moeten worden ingericht of vrijwilligers nieuwe werkwijzen moeten aanleren. Waar eenvoudig een verbetering kan worden doorgevoerd in het proces of werkzaamheden vereenvoudigd kunnen worden wordt dit uiteraard wel aangepast.

Bij deze verkiezing heeft de gemeente Utrecht beperkte bijzondere taken, voortkomend uit de nieuwe Kieswet. Het college stelt een Hoofdstembureau aan dat de taak heeft de uitkomsten van de tellingen van gemeenten in de provincie Utrecht te totaliseren. Het Hoofdstembureau komt hiervoor in een besloten zitting bijeen. Van deze zitting wordt een proces verbaal opgemaakt dat wordt overgebracht, met de bijbehorende stukken, naar de Kiesraad. De Kiesraad is bij deze verkiezing het Centraal Stembureau. Zij totaliseert alle uitgebrachte stemmen en berekent op basis daarvan de verkiezingsuitslag en de zetelverdeling.

Stemlocaties en stembureaus

Stemlocaties

Zodra de verkiezingsdatum bekend werd, zijn alle bekende stemlocaties aangeschreven om hun beschikbaarheid te inventariseren. Vanwege de vakantieperiode was het lastig om van alle locaties snel inzicht te krijgen in hun beschikbaarheid. Inmiddels is de beschikbaarheid van de meeste locaties bekend.
Waar de reguliere locaties niet beschikbaar zijn worden alternatieve locaties gezocht en gekeken of bestaande locaties in de buurt de mogelijkheid hebben een dubbel stembureau in te richten. Het wordt wel steeds moeilijker om aan geschikte locaties te komen. Zoals het er nu naar uit ziet gaan we ook gebruik maken van de tijdelijk/mobiele units om ervoor te zorgen dat kiezers voldoende plekken in de stad hebben om te stemmen en om te zorgen dat locaties niet te druk worden.

Bepaling aantal stembureaus

In de raadsbrief over de afgelopen Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen is toegezegd dat er onderzocht zou worden wat de mogelijkheden zijn om het aantal stembureaus uit te breiden en kiezers beter over de stembureaus te verdelen. Vanwege de korte voorbereidingstijd is een onderzoek nu niet mogelijk, maar nemen we wel maatregelen met als doel kiezers beter over de stembureaus te verdelen en zoveel mogelijk lange wachtrijen te voorkomen.

Bij de afgelopen Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen waren er 177 stembureaus. Bij de Tweede Kamerverkiezing wordt gestreefd naar 220 stembureaus. Door meer stembureaus in te zetten wordt geprobeerd te voorkomen dat er voor kiezers lange rijen ontstaan en wordt ook de werkdruk voor de vrijwilligers lager.
Ook geldt nog steeds het uitgangspunt van 750 meter als maximale loopafstand voor een kiezer tussen het woonadres en de stemlocatie.

Inclusief en toegankelijk

Voor doven en slechthorende kiezers wordt weer een gebarentalig stembureau ingericht. Daarnaast kunnen blinden en slechtzienden weer gebruik maken van de Stemmal.

Stemlocaties worden gecontroleerd en geselecteerd op toegankelijkheid voor mindervalide kiezers. Het is mogelijke dat het percentage toegankelijke locaties iets lager uitvalt dan gebruikelijk. Dit zal zich voordoen wanneer vaste locaties niet beschikbaar zijn en er moet worden uitgeweken naar een alternatieve en niet toegankelijke locatie. In onze communicatie aan kiezers maken we duidelijk welke locaties toegankelijk zijn en welke voorzieningen er op een locatie aanwezig zijn.

Inzet vrijwilligers

Bij de aankomende verkiezing kan er slechts op één dag gestemd worden. Per stembureau zijn er wettelijk minimaal drie stembureauleden nodig. Bij de afgelopen verkiezingen zijn er standaard vier en op enkele stembureaus vijf stembureauleden ingezet. De dag voor de vrijwilligers op het stembureau

bleek erg lang. Dit kwam onder andere doordat het een dubbele verkiezing betrof en de opkomst hoog was.

Het is niet mogelijk voor de aankomende verkiezing het effect van het invoeren van shifts op de stembureaus te onderzoeken en op grond daarvan de eventuele implementatie te realiseren.
De dag voor de vrijwilligers wordt verlicht door een groter aantal stembureaus en het inzetten van een standaard vijfde stembureaulid. Op die manier wordt ervoor gezorgd dat stembureauleden ombeurten met pauze kunnen. Ook het telproces op het stembureau wordt vereenvoudigd waardoor de verwachting is dat stembureauleden eerder klaar zijn met tellen. Tot slot is het weer mogelijk om een dagdeel zitting te nemen op een aantal stembureaus.

Alle vrijwilligers ontvangen voor de functie die ze uitoefenen een training om hun functie goed uit te kunnen voeren. Meestal is dit een e-learning, voor een aantal functies moet een Webinar gevolgd worden.

StembureauApp
Er wordt bij deze verkiezing weer gebruik gemaakt van de StembureauApp. Deze App had bij de afgelopen verkiezing een landelijke storing. Het niet goed functioneren van de App had voor de achttien gemeenten die de App gebruikten gevolgen voor de doorlooptijd bij het controleren van de stempassen op het stembureau.

Er heeft een onderzoek plaats gevonden door de leverancier van de App naar de oorzaken van de storing. Daaruit zijn een aantal (technische) punten naar voren gekomen die voor de aankomende verkiezing worden opgepakt en opgelost. Door de gesprekken die gevoerd zijn, is er voldoende vertrouwen in de App en wordt deze daarom ook weer ingezet.

De voordelen van het werken met de App zijn groot. De App zorgt ervoor dat de stembureauleden eenvoudig en snel de geldigheid van de stempassen kunnen controleren. De App is ook het communicatiemiddel tussen het stembureau en de verkiezingsorganisatie (chat). Daarnaast geeft het de verkiezingsorganisatie inzicht in wat er op de stembureaus gebeurt zodat er proactief gehandeld kan worden. Er wordt bijvoorbeeld gemonitord hoeveel kiezers een stembureau hebben bezocht. Indien nodig kan in een vroeg stadium de voorraad stembiljetten aangevuld worden zodat er geen tekort ontstaat.

Communicatie
Om de verkiezing onder aandacht te brengen van de inwoners en op te roepen te gaan stemmen worden er verschillende communicatiekanalen ingezet.

Verkiezingsborden
Ten eerste wordt er uitvoering gegeven aan de motie Verkiezingsborden als standaard. In de raadsbrief Evaluatie Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen maart 2023 is aangegeven dat de inzet van verkiezingsborden meegenomen worden in het onderzoek naar de effectiviteit en kosten van opkomst bevorderende maatregelen. De uitkomsten van dit onderzoek worden nog met u gedeeld. Omdat het gesprek over de uitkomsten nog niet heeft plaatsgevonden wordt de motie uitgevoerd zoals aangenomen. Er worden 70 verkiezingsborden geplaatst op, voor zover mogelijk, de locaties die ook zijn gebruikt bij de gemeenteraadsverkiezing van 2022.

Outdoor campagne
Er wordt weer een outdoor campagne uitgerold door heel de stad. Dat betekent dat er bij bushokjes, winkelcentra en doorstroomlocaties posters (abri's) worden opgehangen met daarop de oproep aan kiezers om te gaan stemmen.

Website
Op de website utrecht.nl/verkiezingen kunnen kiezers informatie vinden over de aankomende verkiezing. Ook wordt gebruik gemaakt van Social Media om praktische informatie bekend te maken. Informatie over de stemlocaties, toegankelijkheid en drukte op een locatie is te vinden op de website stembureaus.utrecht.nl. De drukte op een locatie wordt inzichtelijk gemaakt doordat een stembureaulid regelmatig de drukte op een locatie doorgeeft.

Stempas en huis-aan-huis kandidatenlijst
In de week van 23 tot 27 oktober ontvangen kiezers hun stempas. Bij de stempas wordt een flyer gevoegd met uitleg over het stemproces en hoe ze bijvoorbeeld iemand kunnen machtigen.
De kandidaten en de stemlocaties worden ook huis-aan-huis bezorgd. Deze kandidatenlijst wordt in de week van 13 tot 17 november bezorgd.

Portal vrijwilligers
De vacatures voor de vrijwilligers worden via onze gebruikelijk portal mijnstembureau-utrecht.nl vrijgegeven. De verwachting is dat vrijwilligers zich vanaf begin september kunnen aanmelden. De vrijwilligers kunnen via het portal zelf een keuze maken welke functie zij willen uitoefenen en op welke locatie.

Centrale stemopneming
Er wordt gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheid om een centrale stemopneming (CSO) te organiseren. Dat betekent dat de stemmen op kandidaatsniveau geteld worden op de dag na de stemming, donderdag 23 november. Een CSO betekent een kortere dag voor de stembureauleden omdat zij de stemming niet op kandidaatsniveau hoeven te tellen. Daarnaast wordt op de donderdag met uitgeruste tellers geteld.
De keuze voor een centrale stemopneming is sinds de wijziging van de Kieswet begin dit jaar, een collegebesluit.

Kosten verkiezing
Vanuit het Rijk wordt er geen extra financiële vergoeding verstrekt voor de tussentijdse verkiezing. Dat betekent dat de kosten voor deze verkiezing deels bekostigd kunnen worden (1 miljoen euro) uit de reserve die we hiervoor hebben. Daarnaast verwachten we nog wel een tekort van 900.000 euro. Het definitieve resultaat zullen we betrekken bij de verantwoording 2023.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2023, NUMMER 142

Datum	6 september 2023
Van	College B&W
Behandeld door	J.J.M. Smulders
Doorkiesnummer	030 2862396
E-mailadres	m.smulders@utrecht.nl
Kenmerk	11594674
Beleidsveld	Burgerzaken

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2023 nummer 142 van Maarten Koning (D66), Jantine Zwinkels (CDA) van 17 juli 2023 over Tweede Kamerverkiezingen 2023.
De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Acht het college de verwachte datum in september als voldoende op tijd voor nieuwe verkiezingen in november?
***Antwoord* 1**
In zijn algemeenheid achten wij de voorbereidingstijd voor de Tweede Kamerverkiezing erg krap. Het is maar beperkt mogelijk om wijzigingen in de manier van organiseren van de verkiezing aan te brengen. Dit geldt ook voor de landelijke voorstellen vanuit het ministerie en de Kiesraad. Voor een aantal voorstellen/verbeteringen is een wijziging van de Kieswet noodzakelijk. Dat is in de korte tijd voor de Tweede Kamerverkiezing niet mogelijk.

De voorbereidingstijd is kort. We merken dat er veel betrokkenheid onder ambtenaren is als ook onder de vrijwilligers, die zich alweer melden. Er is veel enthousiasme maar het is goed om te realiseren dat de taak die we hebben uit te voeren groter/omvangrijker is. We groeien flink in het aantal stembureaus en in het aantal stembureauleden.

De organisatie van de aankomende verkiezing is in handen van een ervaren team verkiezingen. We hebben er vertrouwen in dat ook deze verkiezing weer goed wordt georganiseerd, zodat een transparant proces met een betrouwbare uitslag kunnen volgen.

Vraag 2
Ziet het college net als onze fracties de noodzaak om het aantal stembureaus voor de komende Tweede Kamerverkiezingen op te schalen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2
Ja, wij zullen voor deze verkiezing het aantal stembureaus uitbreiden. We streven naar ongeveer 220 stemlocaties. Dit is het hoogste aantal dat we ooit bij een Tweede Kamerverkiezing hebben ingezet.

Vraag 3
Groeit de verwerkingscapaciteit van de verkiezingsbureaus dan ook mee met de te verwachten opkomst bij de komende verkiezingen? Kan het college aangeven dat er daarmee minder wachttijd bij de stembureaus zal zijn?
Antwoord 3
De invloed op de verwerkingscapaciteit van de stembureaus is vanuit de organisatie beperkt. Bij de afgelopen verkiezingen werd de wachttijd op de stembureaus met name veroorzaakt door de dubbele verkiezing èn de grote stembiljetten. Kiezers moeten het biljet uitvouwen, op zoek naar de kandidaat van hun keuze en na de keuze het biljet ook weer opvouwen. En dat maal twee. Dat kost gewoonweg tijd.
Hoewel de Tweede Kamerverkiezing een enkelvoudige verkiezing is, wordt er wel een groot stembiljet verwacht (maat 100x70 cm) Enige wachttijd op de stembureaus is niet te voorkomen, zeker niet op de traditioneel drukke momenten (in de ochtend en begin van de avond). We proberen de wachttijd te beperken door de inzet van meer stembureaus en inzet van een extra stembureaulid. Ook wordt onderzocht of op een aantal stembureaus een extra stemhokje geplaatst kan worden om de doorstroom op deze locaties te verbeteren.

Vraag 4
Afgelopen verkiezingen werden de rijen ook veroorzaakt doordat de StembureauApp niet naar behoren werkte. Wordt deze app komende verkiezingen weer gebruikt? Zo ja, wat wordt eraan gedaan om te voorkomen dat dezelfde problemen als afgelopen verkiezingen zich voordoen?
Antwoord 4
De werking van de StembureauApp werd bij de afgelopen verkiezing verstoord door technische problemen bij de leverancier. Er is een uitgebreide analyse uitgevoerd en een verbeterplan opgesteld. De verbeteringen worden voor de aankomende verkiezing uitgevoerd. Dit betekent dat we met een aangepaste en verbeterde app gaan werken. De functionaliteiten van de App worden voor de stemdag uitgebreid getest door de gemeenten die ermee werken. Daarnaast zijn er verbeteringen doorgevoerd om de technische performance te verbeteren. Dit wordt door middel van een zogenaamde 'Stresstest' door de leverancier getest.
De voordelen van het werken met de App zijn groot. De App zorgt ervoor dat de stembureauleden eenvoudig en snel de geldigheid van de stempassen kunnen controleren. De App is ook het communicatiemiddel tussen het stembureau en de verkiezingsorganisatie (chat). Daarnaast geeft het de verkiezingsorganisatie inzicht in wat er op de stembureaus gebeurt zodat er proactief gehandeld kan worden. Er wordt bijvoorbeeld gemonitord hoeveel kiezers een stembureau hebben bezocht. Indien nodig kan in een vroeg stadium de voorraad stembiljetten aangevuld worden zodat er geen tekort ontstaat.

Vraag 5
Is de verwachting dat er voldoende stembureauleden geworven gaan worden? Wat doet het college daaraan?
Antwoord 5
Gezien de afgelopen verkiezingen is de verwachting dat dit een uitdaging wordt. Ook groeien we in het aantal stembureaus. Daarom wordt nu in een vroeg stadium een beroep gedaan om de gemeentelijke organisatie. Op ieder stembureau wordt een extra stembureaulid ingezet, dit extra lid zijn zoveel mogelijk ambtenaren.

Binnenkort starten we een uitgebreide wervingscampagne in de stad en onder de huidige vrijwilligers. Zo worden er wervingsposters opgehangen in wijkbureaus, horecagelegenheden, culturele gebouwen en onderwijsinstellingen. Ook plaatsen we een aantal advertenties in wijkbladen en benaderen we studie- en studentenverenigingen. Onze huidige vrijwilligers ontvangen van ons een digitale nieuwsbrief. Daarin wordt ook informatie gegeven over de vereenvoudiging van het telproces op de stembureaus.
Vanuit BZK wordt een landelijke wervingscampagne opgezet, deze start in de eerste helft van september. Ook van deze pool van vrijwilligers wordt gebruik gemaakt.

Vraag 6
Vindt het college dat het met die belangrijke werkzaamheden, van ’s ochtends vroeg vaak tot in de nacht, een goede werkwijze is om zulke lange ‘werkdagen’ van vrijwilligers te vragen? Zijn er werkwijzen mogelijk waarbij mensen slechts een deel van een ‘shift’ draaien?
Antwoord 6
Het was bij de afgelopen twee verkiezingen al mogelijk voor stembureauleden om op verzoek werkzaamheden een deel van de dag uit te voeren. De belangstelling hiervoor onder onze vrijwilligers is beperkt.
De invoering van shifts op de stembureaus betekent bijvoorbeeld dat we dubbel zoveel stembureauleden moeten werven en dat de kosten omhooggaan. Verder betekent het invoeren van shift dat er wijzigingen in systemen, instructies en andere materialen moeten worden doorgevoerd en daarvoor ontbreekt nu de tijd.
Er zijn diverse andere mogelijkheden denkbaar om op de werkdagen voor vrijwilligers te verkorten. Deze mogelijkheden vragen echter een wijziging van de Kieswet en daarmee een langere voorbereidingstijd. Te denken valt hierbij aan het aanpassen van het telproces op de stembureaus, een ander, compacter stembiljet en het elektronisch tellen van dit biljet. Voor deze ontwikkelingen zijn wij afhankelijk van het Rijk.

We proberen de werkdruk voor vrijwilligers te verlichten door het aantal stembureauleden per stembureau uit te breiden zodat er meer ruimte ontstaat voor de stembureauleden om met pauze te gaan. Ook passen we het telproces zo aan dat de verwachting is dat stembureauleden eerder klaar zijn met tellen. Tot slot bekijken we de mogelijkheden om op drukke locaties een extra stemhokje te plaatsen.

Vraag 7
Hoe wil het college dit vrijwilligerswerk minder belastend maken? Welke signalen en ideeën zijn opgehaald bij de stembureauleden? En in hoeverre kunnen we dit organiseren?
Antwoord 7
Na de verkiezingen is er een enquête gehouden onder de stembureauleden. 14,2% van de stembureauleden heeft de enquête ingevuld. In de reacties wordt aangegeven dat meer stembureauleden een oplossing kan zijn om de dag minder belastend te maken. Er is dan meer ruimte voor het nemen van pauzes. Daarnaast wordt gevraagd om een stijging van het aantal stembureaus. Ook het loskoppelen van het stemproces en het telproces wordt genoemd ('s avonds een aparte telshift). Daarnaast wordt aangegeven dat een kleiner stembiljet de doorstroom kan bevorderen alsook een extra stemhokje op drukke stemlocaties.

Door de korte voorbereidingstijd is het slechts beperkt mogelijk om wijzigingen in de manier van werken aan te brengen en voor sommige stappen is een aanpassing van de Kieswet nodig om tot merkbare resultaten te komen. Zie ook het antwoord op vraag 6.

Vraag 8
De vragenstellers kunnen zich voorstellen dat door de lange wachtrijen ook de toegankelijkheid voor mensen die slechter ter been zijn afnam. Houdt het college hier rekening mee in de toegankelijkheid van de stembureaus? Zo niet, is het college bereid om dat te doen?
Antwoord 8
Bij elke locatie worden een aantal stoelen geplaatst (met en zonder armleuningen) zodat kiezers die slecht ter been zijn kunnen zitten tijdens het wachten.

Door de flinke toename van het aantal stembureaus hopen we ervoor te zorgen dat de wachttijden worden verkort.

Over het algemeen is de toegankelijkheid van onze stembureaus goed op orde. Er wordt altijd gestreefd naar minstens 95% toegankelijke stemlokalen. Bij iedere nieuwe verkiezing is onze inzet erop gericht om op een hogere score uit te komen. Echter zijn de mogelijkheden om dit percentage verder te verhogen beperkt. In eerdere raadsbrieven bent u hier uitvoerig over geïnformeerd.

Vraag 9
Hoe staat het met het onderzoek over hoe de inzet voor de vrijwilligers aantrekkelijker en minder belastend gemaakt kan worden? Is dit onderzoek op tijd afgerond voor de onverwachtse verkiezingen van de Tweede Kamer?
Antwoord 9
Zie ons antwoord op vraag 6.

Vraag 10
Verwacht het college dat er door de omstandigheden voor vrijwilligers bij de afgelopen verkiezingen er zich komende verkiezingen minder vrijwilligers zullen melden? Zo ja, hoe wil het college dat oplossen
Antwoord 10
Zie beantwoording bij vraag 5.

Vraag 11
Hoe schat het college de kostenpost van de onverwachtse verkiezingen in? Wordt hiervoor geld verstrekt vanuit het Rijk? Houdt het college in zijn begroting rekening met de kans op eerdere Tweede Kamerverkiezingen door de val van een kabinet?
Antwoord 11
De jaarlijkse begroting voor verkiezingen bestaat uit een budget voor vaste jaarlijkse kosten (kernteam, vaste ICT kosten en opslag) en budget voor het organiseren van één verkiezing. In deze begroting wordt dus geen rekening gehouden met een mogelijke extra verkiezing. Naast de jaarlijkse begroting heeft verkiezingen ook een reserve. Deze reserve is bestemd voor onvoorziene extra uitgaven en daarmee dus ook voor de kosten van een extra verkiezing. Op dit moment zit er ongeveer 1 miljoen euro in de reserve,
Het organiseren van een extra verkiezing kost ongeveer 1,9 miljoen euro. De kortere periode om deze extra Tweede Kamerverkiezing te organiseren kan de prijzen van verschillende onderdelen verhogen. Vanuit het Rijk wordt geen extra vergoeding beschikbaar gesteld. De redenatie hiervoor is dat voor de organisatie van verkiezingen jaarlijks geld via de algemene uitkering van het gemeentefonds naar de gemeenten gaat. Een vervroegde verkiezing moet betaald worden met deze bestaande vergoeding.

Vraag 12
Wat voor invloed heeft het organiseren van deze landelijke verkiezingen op onze eigen reservemiddelen welke geoormerkt zijn voor verkiezingen?

Antwoord 12
De reserve verkiezingen zal conform het doel van de reserve, volledig worden ingezet voor de dekking van de extra kosten. Zie ook beantwoording vraag 11.

Vraag 13
Welke opkomst bevorderende maatregelen worden er bij de aankomende verkiezingen genomen?
Antwoord 13
Er worden 70 verkiezingsborden geplaatst op, waar mogelijk, dezelfde locaties als bij de gemeenteraadsverkiezing 2022. Deze zijn worden in alle wijken in de stad geplaatst. Daarnaast willen we, indien mogelijk, weer een outdoor campagne uitrollen over de stad om kiezers op te roepen te gaan stemmen. Denk hierbij aan een poster in de abri's bij bushokjes, in winkelcentra en doorstroomlocaties.
Verder ontvangen kiezers een stempas met daarbij een flyer/bijsluiter met informatie over de aankomende verkiezing. Ook ontvangen alle huishoudens een huis-aan-huis kandidatenlijst met daarop ook alle stemlocaties.

Omdat we groeien in het aantal locaties en er ook op sommige plekken andere locaties worden gebruikt dan normaal, stellen we aan elke stemlocatie een poster beschikbaar die zij kunnen ophangen om inwoners te informeren dat op die locatie op 22 november gestemd kan worden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen Tweede Kamerverkiezingen 2023

17 juli 2023

Vragen:

Afgelopen vrijdag (7 juli) viel het kabinet Rutte IV. Door de val van het kabinet komen er sneller dan verwacht landelijke verkiezingen. Nederland zal binnenkort weer naar de stembus gaan, de verkiezingen zullen naar verwachting plaatsvinden in november.

Bij de afgelopen Provinciale Staten en waterschapsverkiezingen in maart dit jaar waren er verschillende oorzaken die zorgden voor lange rijen bij de stembureaus en die ervoor zorgden dat inwoners na 21.00 uur nog in de rij stonden. Hierop heeft het college geëvalueerd in de raadsbrief “Evaluatie Provinciale Staten en waterschapsverkiezingen maart 2023” van 1 juni jl.[1] Deze raadsbrief wordt in een commissievergadering van komende september besproken. Aangaande de brief en de actuele ontwikkelingen hebben onze fracties de volgende vragen.

Naar aanleiding van de evaluatie van verschillende gemeentes over het verloop van de verkiezingen is het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties samen met de Kiesraad bezig met een landelijke evaluatie om maatregelen te nemen en processen aan te passen om de uitvoerbaarheid bij de stembureaus weer realistisch te maken. Deze evaluatie wordt verwacht in september.

- Acht het college de verwachte datum in september als voldoende op tijd voor nieuwe verkiezingen in november?

Het aantal stembureaus bij de afgelopen verkiezingen was in Utrecht terug naar hetzelfde niveau als voor de Coronapandemie, maar de rijen waren langer dan verwacht.

- Ziet het college net als onze fracties de noodzaak om het aantal stembureaus voor de komende Tweede Kamerverkiezingen op te schalen? Zo nee, waarom niet?
- Groeit de verwerkingscapaciteit van de verkiezingsbureaus dan ook mee met de te verwachten opkomst bij de komende verkiezingen? Kan het college aangeven dat er daarmee minder wachttijd bij de stembureaus zal zijn?
- Afgelopen verkiezingen werden de rijen ook veroorzaakt doordat de StembureauApp niet naar behoren werkte. Wordt deze app komende verkiezingen weer gebruikt? Zo ja, wat wordt eraan gedaan om te voorkomen dat dezelfde problemen als afgelopen verkiezingen zich voordoen?

De bemensing van de stembureaus moet gedaan worden met voldoende vrijwilligers die de procedures zeer goed kennen. Bij de afgelopen verkiezingen maakten zij zeer lange dagen wat voor onze fracties de vraag opwerpt of het voldoende aantrekkelijk is voor mensen om dit belangrijke werk te doen, waar een vrijwilligersvergoeding tegenover staat.

- Is de verwachting dat er voldoende stembureauleden geworven gaan worden? Wat doet het college daaraan?

1 Document Utrecht - Raadsbrief Evaluatie Provinciale Staten en waterschapsverkiezingen maart 2023.docx - iBabs RIS (bestuurlijkeinformatie.nl)

- Vindt het college dat het met die belangrijke werkzaamheden, van ’s ochtends vroeg vaak tot in de nacht, een goede werkwijze is om zulke lange ‘werkdagen’ van vrijwilligers te vragen? Zijn er werkwijzen mogelijk waarbij mensen slechts een deel van een ‘shift’ draaien?
- Hoe wil het college dit vrijwilligerswerk minder belastend maken? Welke signalen en ideeën zijn opgehaald bij de stembureauleden? En in hoeverre kunnen we dit organiseren?

In de raadsbrief over de evaluatie van de afgelopen verkiezingen valt te lezen dat er bij de verkiezingen rekening is gehouden met toegankelijkheid, bijvoorbeeld voor doven en slechthorenden en blinden en slechtzienden.

- De vragenstellers kunnen zich voorstellen dat door de lange wachtrijen ook de toegankelijkheid voor mensen die slechter ter been zijn afnam. Houdt het college hier rekening mee in de toegankelijkheid van de stembureaus? Zo niet, is het college bereid om dat te doen?

Het college geeft in de evaluatie aan dat er steeds meer kennis en tijd wordt gevraagd van de vrijwilligers op de stembureaus en tijdens het tellen.

- Hoe staat het met het onderzoek over hoe de inzet voor de vrijwilligers aantrekkelijker en minder belastend gemaakt kan worden? Is dit onderzoek op tijd afgerond voor de onverwachtse verkiezingen van de Tweede Kamer?
- Verwacht het college dat er door de omstandigheden voor vrijwilligers bij de afgelopen verkiezingen er zich komende verkiezingen minder vrijwilligers zullen melden? Zo ja, hoe wil het college dat oplossen?

Tijdens de Tweede Kamerverkiezingen waren er aan de uitgebreide voorzieningen bij stembureaus in verband met Corona extra kosten verbonden, waardoor er bij de gemeente een tekort ontstond.[2]

- Hoe schat het college de kostenpost van de onverwachtse verkiezingen in? Wordt hiervoor geld verstrekt vanuit het Rijk? Houdt het college in zijn begroting rekening met de kans op eerdere Tweede Kamerverkiezingen door de val van een kabinet?
- Wat voor invloed heeft het organiseren van deze landelijke verkiezingen op onze eigen reservemiddelen welke geoormerkt zijn voor verkiezingen?

De kritiek van onze fracties bij de voorbereidingen van de afgelopen Staten- en Waterschapsverkiezingen richtte zich op de beperkte gelegenheid om zelf te sturen op de organisatie en de inzet van opkomst bevorderende maatregelen. Wij hebben er begrip voor dat ook ditmaal daar, gezien de korte voorbereidingstijd, beperkt gelegenheid toe is. Echter we benadrukken de wens om het uiterste te doen om inwoners te informeren en te motiveren om te gaan stemmen in wat het meest basale fundament van onze democratie is: vrije verkiezingen.

- Welke opkomst bevorderende maatregelen worden er bij de aankomende verkiezingen genomen?

In de raadsbrief van 1 juni 2023 staat ook vermeld dat de raad in het derde kwartaal van dit jaar geïnformeerd zou worden over de verkiezingsborden.

- Kan het college hier al eerder haar bevindingen over delen, zodat we er tijdig over kunnen besluiten hoeveel en wat voor verkiezingsborden er geplaatst worden in de hele gemeente?

Gesteld door:

- Maarten Koning, D66 Utrecht
- Jantine Zwinkels, CDA Utrecht

[2] 52 miljoen is niet genoeg: gemeenten bang voor financiële tekorten door organiseren van coronaproof verkiezingen - EenVandaag (avrotros.nl)

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	L. Mes	**Datum**	31 maart 2023
Doorkiesnummer	030-2860000	**Kenmerk**	10261009
E-mail	l.mes@utrecht.nl	**Onderwerp**	Eindrapport Evaluatie handhavingsdossier binnenstad
Bijlage(n)	Eindrapport Evaluatie dossier binnenstad	**Beleidsveld**	Ruimtelijke Ordening, Personeel en Organisatie

Geachte leden van de raad,

Op 5 oktober 2022 hebben we u geïnformeerd over de voortgang in het Handhavingsdossier Binnenstad en de start van een externe evaluatie naar het gemeentelijk handelen in dit dossier. Zoals toegezegd in de commissie Veiligheid, Bestuur en Financien van 24 november 2022 delen we de eindrapportage van Bureau Berenschot nu met u.

We betreuren het zeer dat dit handhavingsdossier zich door een gebrek aan regie heeft kunnen ontwikkelen tot een opeenstapeling van (juridische) procedures. Als gevolg hiervan hebben de eigenaren onnodig lang moeten wachten op de (inhoudelijke) behandeling van hun bezwaar- en beroepszaken. We constateren dat het dossier al zes jaar duurt, de gemeente hoge dwangsommen heeft moeten betalen vanwege ‘niet tijdig beslissen’ en dat de volledige afhandeling nog niet in zicht is. Dit is voor iedereen pijnlijk en had niet mogen gebeuren.

We herkennen ons volledig in het eindrapport en nemen alle conclusies en aanbevelingen over. Dit betekent dat we snel en voortvarend aan de slag gaan met het investeren in de onderlinge samenwerking en de wijze van regie voering. Hieronder leest u onze reactie op het eindrapport en vindt u meer informatie over de belangrijkste conclusies en aanbevelingen aan de gemeente Utrecht.

Geheimhouding
We hebben op de geel gemarkeerde teksten van het ‘Eindrapport Berenschot Evaluatie handhavingsrapport binnenstad’ tijdelijke geheimhouding opgelegd op grond van artikel 55 lid 1, 86 lid 2 en 25 lid 2 van de Gemeentewet om de reden genoemd in artikel 5.1, lid 2 sub b en i van de Woo totdat de beslissingen op bezwaar die behoren tot het handhavingsdossier binnenstad onherroepelijk zijn geworden en eventuele civielrechtelijke procedures in deze zijn afgerond. Openbaarmaking van de strategisch juridische informatie kan de positie van de gemeente financieel en procedureel beïnvloeden.

Eindrapportage Berenschot
Het dossier is begonnen met handhavend optreden van de gemeente Utrecht na meldingen vanwege

een onveilige situatie en heeft zich ontwikkeld tot een kluwen met elkaar verwante zaken. Berenschot duidt dit fenomeen als een zogenoemd ‘verzameldossier’. Het is een dossier waar vanaf het begin verschillende zaken in elkaar grijpen, bestaande uit een dispuut over het herstel van een mandelige (gedeelde) keldermuur, de voorlopers van dit dispuut en tientallen aanpalende bouwkundige procedures en Wob-/Woo-procedures. Ondanks dat Berenschot concludeert dat de kenmerken van dit dossier uitzonderlijk zijn, is dit geen excuus voor het uit de hand lopen van dit dossier.

Berenschot constateert dat de wijze waarop de gemeentelijke organisatie heeft gehandeld niet te wijten is aan één of enkele personen die hun werk niet goed hebben gedaan. Wel dat de betrokkenen onvoldoende beseft hebben dat de ontwikkeling van dit dossier schadelijk is voor de eigenaren en de gemeente. Het eindrapport illustreert hoe twee organisatieonderdelen zich geen raad wisten met een complex dossier, dat anders is dan gebruikelijk. Het systeem, de cultuur, de mensen en de betrokken afdelingen zijn niet in staat gebleken om voortvarend om te gaan met de ontstane situatie. Hierbij is ook te weinig gewerkt vanuit het perspectief van de gemeente Utrecht als geheel. De reguliere, gestandaardiseerde ketenaanpak, ingericht op efficiency, bleek ontoereikend. Hierdoor is het systeem vastgedraaid en verlamd. Het doorbreken van deze situatie en het nemen van besluiten heeft te lang op zich laten wachten. Daarbij speelt dat de betrokken teams onvoldoende ondersteuning hebben gezocht. In de tussentijd stapelde het aantal procedures zich op.

De conclusies uit dit onderzoek en andere recente lessen noodzaken ons de eerder in gang gezette organisatieverandering te versterken met nieuwe maatregelen.

Aanbevelingen
We onderschrijven de analyse die door Berenschot gemaakt is volledig, de aanbevelingen vloeien daar logisch uit voort. De voornaamste aanbeveling is het organiseren van meer regie bij vergelijkbare complexe dossiers. Voor dit dossier is de regie buiten de lijn en bij één persoon met mandaat belegd. Deze persoon geeft sturing aan het oplossen van het dossier.

De conclusies in de brief van 12 juli 2022, het eindrapport van Berenschot, de huidige aanpak van het dossier en onze eigen observaties zijn aanleiding voor de onderstaande verbetermaatregelen, hiermee borduren we voort op de aanbevelingen van Berenschot en willen we een extra stap zetten.

(1) Investeren in de ontwikkeling in de volle breedte van de betrokken organisatieonderdelen.
Bepaalde vaardigheden en specialismen zijn nu onvoldoende geborgd binnen de betrokken teams. Voor de korte termijn is en wordt externe inzet georganiseerd voor het specialistische werk en het wegwerken van de achterstanden binnen de betrokken afdelingen. Voor de langere termijn wordt gezocht naar een structurele oplossing, zo zijn er enkele vacatures gepubliceerd om deze specialisten aan de organisatieonderdelen toe te voegen. Daarbij is ook aandacht voor het verhogen van de kwaliteit om complexe dossiers aan te kunnen en voor individuele verbeterpunten, zoals het vergroten van eigenaarschap, (meer) senioriteit en specifieke vaardigheden als leiderschap, sturing en meer rekening houden met de politieke en maatschappelijke kanten van het werk.

(2) Investeren in de samenwerking tussen organisatieonderdelen en meer specifiek enkele teams van organisatieonderdelen VTH en FIJ, gericht op oplossingen.
Er is in november 2022 begonnen met een andere manier van samenwerken bij de organisatieonderdelen Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) en Financiën, Inkoop en Juridische Zaken (FIJ), gericht op het vaker informeel afhandelen van bezwaren, doorlooptijden verkorten en daarbij uit te gaan van ‘oplossen’ in plaats van ‘procederen’. Hierbij wordt voortgeborduurd op ervaringen in het sociaal domein, waar na binnenkomst van een bezwaar zo snel als mogelijk telefonisch contact wordt opgenomen met de indiener van het bezwaar. Hiervoor

is ook geleerd van het Deelprogramma Burgergerichtheid van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en Passend contact met de overheid. Onderdeel hiervan is ook het versterken van de relaties tussen medewerkers van de verschillende organisatieonderdelen en het vergroten van de sensitiviteit om dossier, waar nodig, tijdig op te schalen.

(3) Potentieel complexe dossiers projectmatig aanpakken.
In het eindrapport worden enkele suggesties gedaan voor de manier waarop complexe dossier buiten de gestandaardiseerde ketenaanpak kunnen worden behandeld. Dit wordt in de praktijk gebracht door in potentieel complexe dossiers vaker preventief een projectleider, samen met een multidisciplinair team, aan oplossingen te laten werken en door te leren van de wijze waarop dit soort dossiers met meer regie kunnen worden aangepakt. Het beoogde eindresultaat is een gestandaardiseerde werkwijze om continu te monitoren welke dossiers welke aanpak behoeven.

(4) Prioriteit geven aan het informatiebeheer bij de betrokken organisatieonderdelen.
Met het programma Open Utrecht en Verbeteren Informatiebeheer werkt de ambtelijke organisatie aan het op orde brengen van informatiebeheer. Eerder bent u geïnformeerd over dit programma. Zoals met uw raad gedeeld, is de verbeteropgave groot en de gemeentelijke organisatie omvangrijk; de programma's hebben een doorlooptijd van enige jaren.

Voor de korte termijn is "flexibele schil"-capaciteit beschikbaar gesteld om de projectarchieven Binnenstad te verbeteren. De onder 3 genoemde meer projectmatige aanpak gaat door ICT ondersteund worden. Daarnaast wordt onderzocht hoe (tussentijdse) technische oplossingen voor samenwerken op dit soort complexe dossiers mogelijk gemaakt kunnen worden.

(5) Vergroten van de aandacht voor juridische kwaliteit en rechtsstatelijkheid
Dagelijks worden er in de organisatie van de gemeente Utrecht besluiten voorbereid en genomen met juridische implicaties. Na de toeslagenaffaire is het rechtstatelijk denken en handelen weer bovenaan de politieke agenda gekomen, ook in onze organisatie. Dit vraagt continue aandacht voor het feit dat álle rollen van de overheid naast elkaar vervuld moeten worden. Naast de presterende-, samenwerkende- en responsieve rol van de overheid is nog steeds de rechtmatige overheid cruciaal.

In de managementcyclus wordt meer aandacht besteed aan de juridische kwaliteit bij de verschillende organisatieonderdelen. Waar nodig worden maakt de concerndirectie specifieke verbeterafspraken met het management. Ook is opdracht gegeven voor een onderzoek naar de inrichting van de juridische functie in de gemeente, wordt het lerend vermogen vanuit de bezwaren/beroepen naar de lijnorganisatie verstevigd en wordt er een juridisch leerprogramma voor de gehele organisatie vormgegeven.

Interventies gericht op verandering van de organisatiecultuur
Het eindrapport illustreert het gebrek aan regie op het dossier en onvoldoende samenwerking tussen betrokken organisatieonderdelen als de belangrijkste oorzaken voor het uit de hand lopen van dit dossier. Ook zijn ingrijpende keuzes en mogelijke afbreukrisico's niet goed beoordeeld en daardoor niet op de juiste tafel beland, wat ertoe heeft geleid dat het dossier niet (tijdig) op de directie- en bestuurlijke tafel is besproken. We identificeren inhoudelijke en procesmatige missers en de gevolgen van grote werkachterstanden (zoals eerder gemeld over de achterstanden in Woo-zaken) en we onderstrepen hier nogmaals noodzaak van het verbeteringen van informatiebeheer (zoals eerder al bleek uit het KPMG-rapport Rachmaninoffplantsoen).

Keerzijden van onze gemeentelijke cultuur, die breder spelen in de organisatie, komen terug in het eindrapport. Het komt te vaak voor dat (1) er niet wordt opgeschaald als mensen vastlopen en (2) dat

er te laat regie wordt genomen. Dit is bekend en wordt herkend. Onlangs is dit ook geconstateerd in het visitatierapport ‘Utrecht: knooppunt van oplossingen’. Het niet opschalen is de tegenhanger van de sterkte van deze organisatie: het zelf verantwoordelijkheid nemen voor het oplossen van vraagstukken. En zijn veel medewerkers en managers die wél zaken zelf oplossen. Een kracht die we willen behouden.

In de afgelopen jaren is het leiderschapsprofiel aangescherpt en ontwikkeld van ‘faciliterend’ leiderschap naar ‘sturend en richtinggevend’ leiderschap’. De ‘Utrechtse Kijk op leiderschap’ wordt nog verder aangescherpt en gebruikt als kader voor de werving en selectie van leidinggevenden en voor de invulling van Management Development. Voor nieuwe leidinggevenden is dit vanzelfsprekend onderdeel van hun inwerkprogramma. Inzet is steviger opdrachtgever- en opdrachtnemerschap door heldere contractering, scherpte op rolzuiverheid, samen sturen op voortgang. De concerndirectie heeft opdracht gegeven om de escalatieladders te preciseren en de route voor opschaling steviger vast te leggen conform de aanbeveling van Berenschot.

De verbetermaatregelen moeten ons en de gemeentelijke organisatie helpen in complexe dossiers. Naast de monitoring van de opvolging van de aanbevelingen via de managementcyclus, worden de verbetermaatregelen periodiek geëvalueerd om blijvend te verbeteren, waaronder de samenwerking en wijze van regie voering. Via de halfjaarlijkse bedrijfsvoeringrapportage worden de vorderingen in de termijnen van bezwaar en beroep bewaakt. Na een periode van ongeveer één jaar wordt, voor de maatregelen die zich daarvoor lenen, een interne audit uitgevoerd.

Voortgang dossier
Gelijktijdig met de implementatie van de aanbevelingen uit het eindrapport wordt hard gewerkt aan voortgang in het dossier. Met de bekrachtiging van een laatste besluit in de gemeenteraad van 1 december 2022 zijn de in de zomer van 2022 gemaakte afspraken met de rechtbank Midden-Nederland nagekomen. Hiermee zijn de dwangsommen vanwege ‘niet tijdig beslissen’ gestaakt. Sindsdien is het zwaartepunt van de werkzaamheden verschoven van het (weer) in behandeling nemen van de zaken in de bezwaarfase naar afhandeling van deze zaken in de beroepsfase.

Op 5 oktober 2022 informeerde we u over de totale omvang van 240 zaken met een divers karakter (handhavingsverzoeken, bezwaar, beroep, Wob-Woo zaken). Op dit moment zijn er nog 43 zaken in behandeling in de bezwaar- en beroepsfase. Voor de meeste zaken is inmiddels een beslissing op bezwaar genomen. De verwachting is dat de behandeling van een groot aantal zaken in bezwaar voor het einde van het jaar is geagendeerd bij de rechtbank Midden Nederland. Hierna is er nog de mogelijkheid voor hoger beroep en de Raad van State.

Categorie	**Aantal zaken**
Besluiten betreffend handhavend optreden	6 zaken
Besluiten over omgevingsvergunningen	5 zaken
Besluiten op basis van handhavingsverzoeken	13 zaken
Wob-Woo verzoeken	19 zaken

De som aan uitgekeerde dwangsommen staat op ruim 985.000 euro en bedragen de proceskosten circa 60.000 euro. Hiernaast zijn er onder andere kosten voor de ambtelijke inzet en externe inhuur.

Jaar	**Dwangsommen**	**Proceskosten**
2020	€ 5.769,-	€ 4.095,-
2021	€ 89.420,-	€ 8,454,-
2022	€ 658.078,-	€ 38.965,88
2023	€ 232.500,-	€ 5.935,50

Onze inzet en betrokkenheid is erop gericht om het dossier zo snel mogelijk af te kunnen sluiten. Vanzelfsprekend om de druk en belasting van de huidige juridische procedures op de eigenaren te verminderen, maar ook gezien de maatschappelijke kosten en de druk op de dienstverlening naar (andere) bewoners van onze gemeente.

Zoals in het eindrapport vermeld is een concrete einddatum voor dit dossier lastig te noemen. Het één en ander hangt ook samen met nieuwe zaken die worden opgestart, de flexibiliteit en de bereidheid van de betrokkenen om zaken niet afzonderlijk per dossier maar gevoegd (gezamenlijk) te behandelen en de planning van de rechtbank.

We informeren u zodra we meer kunnen vertellen over de voortgang in het handhavingsdossier.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,



De rood omkaderende teksten zijn geheim.

EINDRAPPORT

Evaluatie handhavingsdossier binnenstad

Hoe heeft gemeente Utrecht gehandeld in een handhavingsdossier in de binnenstad en wat kan zij ervan leren?

3 maart 2023

Laurens Vellekoop, Ronald van der Mark, Sofie Dreef, Eleonore Stockmann, Hugo Geurts

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 ... 3

Conclusies en aanbevelingen ... 3

1.1 Onderzoeksvraag 1: Welke relevante gebeurtenissen hebben zich binnen het dossier Binnenstad voorgedaan? ... 3
1.2 Onderzoeksvragen 2 en 3 ... 5
1.3 Onderzoeksvraag 4: Hoe verhoudt het functioneren van de gemeentelijke organisatie zich tot normen, regels en afspraken binnen de gemeente? ... 13
1.4 Onderzoeksvraag 5: Welke lessen kunnen uit het dossier getrokken worden? ... 13

Hoofdstuk 2 ... 17

Inleiding ... 17

2.1 Aanleiding onderzoek ... 17
2.2 Doel en onderzoeksvragen ... 17
2.3 Onderzoekswerkzaamheden ... 18
2.4 Leeswijzer ... 19

Hoofdstuk 3 ... 20

Overzicht relevante gebeurtenissen ... 20

3.1 Inleiding ... 20
3.2 Periode: 2017 – januari 2018 ... 22
3.3 Periode: februari 2018 – juli 2019 ... 25
3.4 Periode: augustus 2019 – maart 2020 ... 32
3.5 Periode: april 2020 – december 2020 ... 38
3.6 Periode: januari 2021 – juli 2021 ... 42
3.7 Periode: augustus 2021 – juni 2022 ... 47
3.8 Periode: juli 2022 – september 2022 ... 53

Hoofdstuk 4 ... 58

Thematische bevindingen ... 58

4.1 Inleiding ... 58
4.2 Overzicht procedures en dwangsommen ... 58
4.3 Inrichting en functioneren VTH ... 60
4.4 Inrichting en functioneren FIJ/JZ/team Wob/Woo ... 64
4.5 Inrichting en functioneren FIJ/JZ/team b ... 66
4.6 Samenwerking tussen VTH en FIJ/JZ/team b ... 71
4.7 Programma wervengebied ... 77
4.8 Bestuurlijke betrokkenheid ... 79

Bijlage 1. Toetsingskader ... 82

HOOFDSTUK 1

Conclusies en aanbevelingen

In de binnenstad van Utrecht speelt al jarenlang een handhavingssituatie. Centraal in dit dossier staan het pand en kelders van pand A, dat in 2015 door de huidige eigenaar in een slechte staat is aangekocht, en het pand en kelders van pand B, waarvan de kelders tot 2013 in bezit waren van de gemeente Utrecht.

In de afgelopen jaren is een (juridische) strijd ontstaan tussen de eigenaren en de gemeente. Met name het conflict tussen de gemeente en de eigenaar van pand A is de afgelopen jaren geëscaleerd. De oorsprong van dit conflict is gelegen in het onder bestuursdwang ingrijpen van de gemeente in 2019, bestaande uit het herstellen van de mandelige keldermuur tussen panden A en B, ter waarborging van de veiligheid.

In de jaren daarna is het zodanig geëscaleerd dat de gemeente inmiddels grote bedragen is verschuldigd aan de eigenaar van pand A. Dit heeft te maken met het overschrijden van wettelijke termijnen. Gezien het verloop van het dossier en de impact daarvan binnen de gemeente Utrecht is er behoefte het dossier extern te laten evalueren. Voor wie zich afvraagt wat het dossier Binnenstad inhoudt: bij de beantwoording van onderzoeksvraag 1 gaan we daar uitgebreid op in.

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de onderzoeksvragen. Ons zijn de volgende vijf vragen gesteld:

1. Welke relevante gebeurtenissen hebben zich binnen het handhavingsdossier Binnenstad (hierna: dossier Binnenstad) voorgedaan?
2. Hoe heeft de gemeentelijke organisatie gefunctioneerd binnen het dossier Binnenstad?
3. Hoe heeft het dossier Binnenstad zich kunnen ontwikkelen op de manier waarop dit gebeurd is?
4. Hoe verhoudt het functioneren van de gemeentelijke organisatie zich tot normen, regels en afspraken binnen de gemeente?
5. Welke lessen kunnen uit het dossier getrokken worden?

Onderstaand worden deze vragen achtereenvolgens beantwoord of wordt verwezen naar de plek in het rapport waar de beantwoording is opgenomen. Omdat de beantwoording van onderzoeksvraag 2 sterk samenhangt met onderzoeksvraag 3, kiezen wij ervoor die twee onderzoeksvragen gezamenlijk te beantwoorden.

1.1 Onderzoeksvraag 1: Welke relevante gebeurtenissen hebben zich binnen het dossier Binnenstad voorgedaan?

In het tweede hoofdstuk van dit rapport worden de relevante gebeurtenissen binnen het dossier Binnenstad op chronologische wijze weergegeven. Op deze plek geven wij een nadere duiding van wat het dossier Binnenstad inhoudt en wat het zo uniek maakt dat er nu een externe evaluatie van het dossier plaatsvindt.

Met het dossier Binnenstad bedoelen wij alle gebeurtenissen die samenhangen met en/of het gevolg zijn van het optreden van de gemeente in de handhavingssituatie bij twee panden in de Utrechtse binnenstad die aan elkaar grenzen (hierna: pand A en pand B). Het dossier heeft een aantal kenmerken die maken dat het een bijzonder en uniek dossier is binnen de gemeente Utrecht. Alvorens we dieper ingaan op het handelen van de gemeente beschrijven we enkele kenmerken die van belang zijn voor een beter begrip van het dossier Binnenstad.

Het dossier Binnenstad is een verzameldossier

Het dossier Binnenstad is begonnen met het handhavend optreden van de gemeente Utrecht begin 2018 door middel van het opleggen van diverse lasten. Vervolgens wordt in augustus 2019 een volgende last onder bestuursdwang opgelegd die leidt tot het daadwerkelijk toepassen van bestuursdwang en het door de gemeente laten herstellen van een onveilige mandelige (gedeelde) keldermuur. Deze last onder bestuursdwang wordt ook wel het 'moederbesluit' genoemd, omdat dit besluit volgens betrokkenen ingrijpt op tal van procedures binnen het dossier Binnenstad.

Naast de procedure over dit moederbesluit lopen er tientallen andere procedures tussen de eigenaar van pand A en de gemeente Utrecht. Deze hebben niet direct invloed op (de rechtmatigheid van) het moederbesluit maar hangen daar wel mee samen. Te denken valt aan Wob/Woo-verzoeken[1] van de eigenaar van pand A verband houdend met de bouwkundige staat van het pand, handhavingsverzoeken aan de gemeente verband houdend met pand B en vergunningaanvragen verband houdend met het doen van aanpassingen aan pand A.

Het dossier Binnenstad is daarmee een verzameldossier bestaande uit een (dispuut over het) moederbesluit, de voorlopers van het moederbesluit en tientallen aanpalende procedures.

De lange looptijd van het dossier

Het dossier begint medio 2017 en is nog niet (juridisch) afgerond. Onze verwachting is dat dit voorlopig ook niet het geval zal zijn. Dat betekent dat het dossier Binnenstad inmiddels een kleine zes jaar loopt en nog (lang) niet is afgerond. Hier worden nu wel serieuze stappen in gezet.

De gemeente Utrecht past zelden bestuursdwang toe

Het opleggen van een last onder bestuursdwang betekent dat de gemeente Utrecht een opdracht geeft aan de eigenaar van pand A, en in latere instantie ook aan de eigenaar van pand B, om een in dit geval onveilige situatie te beëindigen. Gebeurt dit niet binnen een door de gemeente vastgestelde termijn dan heeft de gemeente de bevoegdheid deze last zelf tot uitvoer te brengen.

Het opleggen van een last onder bestuursdwang doet de gemeente Utrecht niet vaak. In geval van een geconstateerde overtreding wordt doorgaans een last onder dwangsom opgelegd en is dat voldoende om de overtreder ertoe te bewegen de overtreding te beëindigen.

Nog veel minder vaak komt voor dat de last daadwerkelijk tot uitvoering wordt gebracht door de gemeente, zoals in het dossier Binnenstad wel is gebeurd. Verder betreft het een relatief zeer grote ingreep. De kosten ervan bedragen bijna € 200.000 euro. Niet alleen de kosten van deze ingreep worden vervolgens op de eigenaren van pand A en B verhaald, ook de kosten gemoeid met de ambtelijke inzet worden bij de eigenaren in rekening gebracht. Ook dit is (tamelijk) uniek.

Ongebruikelijk dat gemeente dwangsommen opgelegd krijgt

De wet geeft de gemeente Utrecht bepaalde termijnen waarbinnen gereageerd moet worden op aanvragen of verzoeken van derden. Bijvoorbeeld een vergunningsaanvraag of een Wob/Woo-

[1] Wob staat voor Wet openbaarheid van bestuur. Deze is per 1 mei 2022 vervallen en opgevolgd door de Wet open overheid (Woo).

verzoek. Ditzelfde geldt voor het reageren op een bezwaar dat wordt ingediend naar aanleiding van een besluit.

Het is niet ongebruikelijk dat (bepaalde afdelingen binnen) de gemeente er niet in slaagt aanvragen, verzoeken of bezwaren binnen de daarvoor gestelde wettelijke termijn te beantwoorden. Het is wel ongebruikelijk dat de gemeente hierop in gebreke wordt gesteld door de aanvrager/bezwaarmaker en uiteindelijk door de rechter verplicht wordt dwangsommen te betalen, zeker in deze omvang.

De hoogte van de dwangsommen

De eigenaar van pand A heeft recht op een hoog bedrag aan dwangsommen van de gemeente Utrecht. Op dit moment (1 maart 2023) staat de teller van uitgekeerde dwangsommen aan de eigenaar van pand A al op ruim € 985.000,-. Het is onduidelijk op welk bedrag de eigenaar van pand A in totaal nog recht heeft. De reden dat de eigenaar van pand A recht heeft op deze dwangsommen is dat de gemeente niet (tijdig) reageert op diens bezwaren tegen besluiten van de gemeente.

Op een zeker moment is FIJ/JZ/team b[2] gestopt met het nemen van beslissingen op bezwaar tot de oplevering van een extern deskundigenrapport. Dat rapport moest dienen als extra onderbouwing van het moederbesluit, waartegen ook een bezwaarprocedure liep. Volgens FIJ/JZ/team b was er sprake van een 'kaartenhuis': als het moederbesluit geen stand zou houden, zouden de andere besluiten dat ook niet doen. Door niet te reageren op bezwaar liepen de dwangsommen snel verder op.

Naast deze dwangsommen zijn er nog proceskosten (inmiddels ruim € 57.000,-), ambtelijke kosten, GEHEIM en kosten van externe inhuur.

Hoewel het onmogelijk is een exact bedrag op het dossier te plakken is onze overtuiging dat het inmiddels in totaal om enkele miljoenen euro's gaat zo hebben wij begrepen op basis van door de gemeente verstrekte informatie. Hierbij dient te worden aangetekend dat het dossier nog niet is afgerond.

De opstelling van de eigenaar van pand A

Kenmerkend aan dit dossier is de opstelling van de eigenaar van pand A. Hij dient een groot aantal aanvragen en verzoeken in en gaat consequent in bezwaar en beroep tegen besluiten van de gemeente. De veelheid aan aanvragen, verzoeken en bezwaren legt grote druk op verschillende onderdelen van de ambtelijke organisatie.

1.2 Onderzoeksvragen 2 en 3

Onderzoeksvraag 2: Hoe heeft de gemeentelijke organisatie gefunctioneerd binnen het dossier?
Onderzoeksvraag 3: Hoe heeft het dossier zich kunnen ontwikkelen op de manier waarop dit gebeurd is?

Zoals eerder aangegeven hangen de beantwoording van onderzoeksvragen 2 en 3 sterk met elkaar samen. Het functioneren van de gemeentelijke organisatie is namelijk de belangrijkste verklarende

[2] Hiermee wordt bedoeld het organisatieonderdeel Financiën, Inkoop en Juridische Zaken (FIJ), afdeling Juridische Zaken (JZ), beroep en bezwaar team b.

factor voor de wijze waarop het dossier zich heeft ontwikkeld. Daarom beantwoorden we de twee onderzoeksvragen in samenhang met elkaar.

Op het moment dat iets niet goed loopt of iets niet goed is gegaan zoals in het dossier Binnenstad, ontstaat vaak de behoefte daarvoor schuldigen aan te wijzen. Wie hebben op welk moment iets gedaan of nagelaten waardoor het dossier Binnenstad zich op deze wijze heeft ontwikkeld? Deze vraag stellen binnen het dossier Binnenstad is echter niet zinvol, noch is hij te beantwoorden.

Het verloop van het dossier Binnenstad is namelijk niet te wijten aan een of enkele personen die hun werk niet goed hebben gedaan. In plaats daarvan zien wij een vastgedraaide organisatie die zich geen raad wist met een dossier dat in veel opzichten anders was dan een regulier dossier. Het systeem, de cultuur, de mensen en (dit deel van) de organisatie als geheel waren (en zijn) niet ingericht of klaar voor het door ons onderzochte dossier. De verklaring zit hem volgens ons daarin: het onvermogen om om te kunnen gaan met een dergelijk ingewikkeld dossier.

Het dossier is in een periode van vijf jaar geëscaleerd van een handhavingszaak naar een ingewikkeld verzameldossier dat de gemeente inmiddels, naar onze beste inschattingen, enkele miljoenen kost, en waarvan het einde nog niet in zicht is. Als belangrijkste oorzaak voor het verloop en de escalatie van het dossier zien wij het gebrek aan regie op het dossier Binnenstad binnen de gemeente. Dit werd versterkt door een haperende samenwerking tussen betrokken organisatieonderdelen (onduidelijkheid over rollen, taken en verantwoordelijkheden), falend informatiebeheer, het inhoudelijk en procesmatig steken laten vallen, en een ingewikkelde context. Dit lichten we hieronder toe.

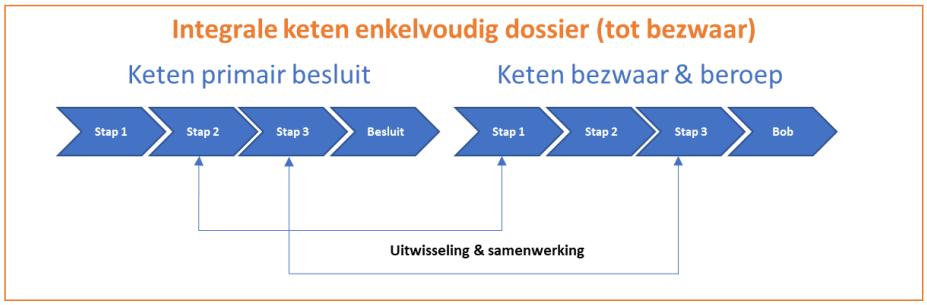
Hoofdreden voor escalatie dossier Binnenstad: geen regie

Zoals aangegeven is volgens ons de belangrijkste verklarende factor voor escalatie van het dossier Binnenstad het (lange tijd) ontbreken van regie. Om dit te kunnen begrijpen helpt een korte toelichting op hoe de meest betrokken afdelingen/teams (VTH[3], FIJ/JZ/team Wob/Woo[4] en FIJ/JZ/ team b) normaliter te werk gaan.

Werken in ketens

Veel van het werk van VTH en FIJ/JZ/team Wob/Woo gebeurt in een gestandaardiseerde keten die leidt tot een primair besluit. Als tegen dit primair besluit bezwaar wordt ingediend start de gestandaardiseerde keten van FIJ/JZ/team b die uiteindelijk moet leiden tot een beslissing op bezwaar. Een gestandaardiseerde manier van werken die vastligt in procesbeschrijvingen en over het algemeen prima werkt in een enkelvoudig dossiers, mits sprake is van goede samenwerking tussen de afdeling die het primaire besluit neemt en FIJ/JZ/team b. Binnen het dossier Binnenstad verliep deze samenwerking tussen met name VTH en FIJ/JZ/team b stroef (**zie verder onder A. Onduidelijke rolverdeling tussen VTH en FIJ/JZ**). Tussen FIJ/JZ/team Wob/Woo en FIJ/JZ/team b was er binnen dossier Binnenstad vrijwel geen sprake van samenwerking omdat FIJ/JZ/team b amper toekwam aan de behandeling van bezwaren tegen Wob/Woo-besluiten.

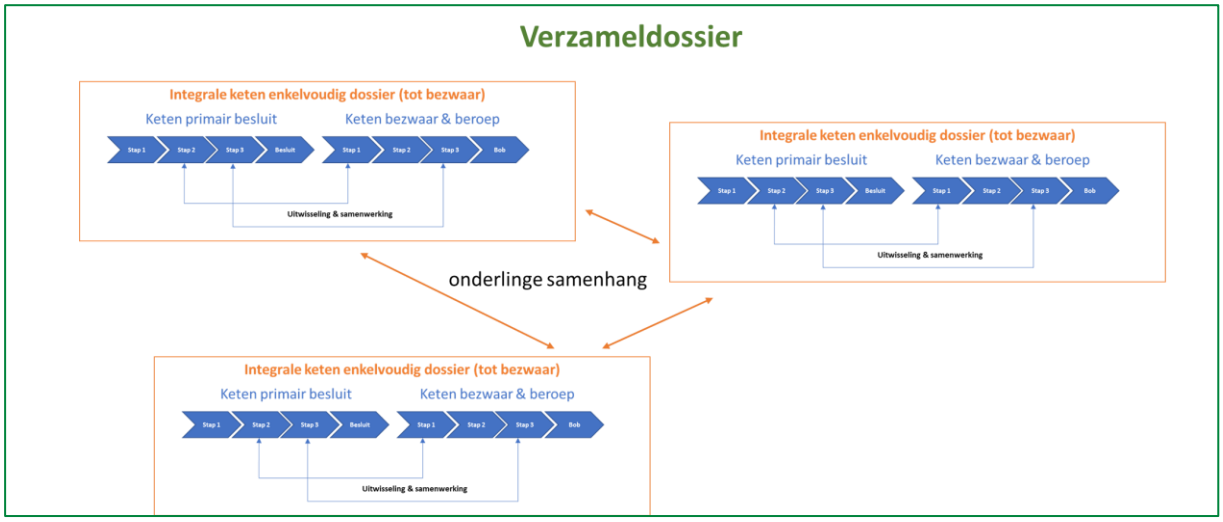
[3] Naar het organisatieonderdeel Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) verwijzen we met 'VTH'. Waar relevant maken we onderscheid tussen de inspecteurs en de juristen die hier werkzaam zijn;
[4] Naar het sinds 2019 bestaande organisatieonderdeel Financiën, Inkoop en Juridische Zaken (FIJ), afdeling Juridische Zaken (JZ), team Wob/Woo verwijzen we met 'FIJ/JZ/team Wob/Woo'. Daarvoor heette het organisatie onderdeel Interne Bedrijven, Juridische Zaken en Inkoop. Voor de leesbaarheid gebruiken wij in het hele rapport de afkorting FIJ.



Figuur 1. Schematische weergave van de integrale keten in een enkelvoudig dossier. Het primair besluit is de verantwoordelijkheid van de ene afdeling (die zijn eigen keten van stappen doorloopt om tot het besluit te komen); bezwaar en beroep is de verantwoordelijkheid van FIJ/JZ/team b. Uitwisseling en samenwerking tussen beide afdelingen is nodig om binnen de afzonderlijke en integrale keten tot de juiste besluiten te komen.

Wat het dossier Binnenstad onderscheidt van enkelvoudige dossiers is dat het vrijwel vanaf de start een verzameldossier is, bestaande uit verschillende deeldossiers die in elkaar grijpen. Bovendien was sprake van een ongewone zaak voor de gemeente Utrecht: het uitvoeren van een last onder bestuursdwang komt zelden voor (**zie verder onder E. Een complexe context**). Bij een verzameldossier als de Binnenstad is een andere aanpak nodig dan de 'reguliere' ketenaanpak. Dit heeft te maken met de samenhang tussen de deeldossiers. Die vereist dat deze deeldossiers ook in samenhang worden beoordeeld en dat van daaruit de juiste vervolgstap wordt gezet. Dit is wat we bedoelen met 'Regie'. Deze regie is zowel nodig binnen de eigen afdeling (VTH, FIJ/JZ/team Wob/Woo, FIJ/JZ/team b) als op het gehele dossier Binnenstad.

Wij constateren dus dat regie onmisbaar is bij een dossier met de kenmerken van dossier Binnenstad. Tegelijkertijd constateren wij dat het juist daaraan heeft ontbroken. Met name aan regie op het geheel maar ook aan regie binnen de afdelingen.



Figuur 2. Schematische weergave van ketensamenwerking in meervoudige zaken (verzameldossier). Vanwege de onderlinge samenhang tussen de deeldossiers is regievoering nodig binnen de verschillende afdelingen (VTH, FIJ/JZ/team Wob/Woo en FIJ/JZ/team b) én op het niveau van het verzameldossier (over dossiers, schakels en ketens heen).

Regie binnen de afdelingen

Bij regie binnen de eigen afdeling gaat het erom dat het dossier bij een vast persoon, of team van personen, is belegd die alle deeldossiers in samenhang beoordeelt en van daaruit de behandelstrategie bepaalt. Binnen de afdelingen (VTH, FIJ/JZ/team Wob/Woo, FIJ/JZ/team b) zien we een wisselend beeld. Binnen FIJ/JZ/team Wob/Woo zien we bijvoorbeeld dat gewerkt wordt met een vaste behandelaar en dat er nagedacht is over hoe contact te onderhouden met de eigenaar van pand A. Het voordeel van FIJ/JZ/team Wob/Woo was dat de Wob/Woo verzoeken relatief

minder samenhingen met de inhoud van de handhavingszaak waardoor ze gemakkelijker (afzonderlijk) behandeld konden worden. Binnen VTH zijn verschillende expertises betrokken bij het dossier. We zien dat met name de betrokken jurist en inspecteurs elkaar en hun afdelingshoofd aardig weten te vinden en *binnen hun keten* (namelijk het opleggen van lasten) regie hebben gevoerd maar dat het wel lastig bleek overzicht te houden. Ook omdat het informatiebeheer niet op orde was. Verder valt op dat vergunningverlening nauwelijks was aangesloten, hoewel dit ook binnen VTH valt.

Binnen FIJ/JZ/team b zien we veel inzet maar tegelijkertijd weinig succes in het houden van regie op het dossier. Er wordt weliswaar gewerkt met vaste behandelaars maar wisselingen binnen het team bemoeilijken deze interne regie, opvolgers moeten zich steeds weer inwerken en overzicht creëren. Dit heeft ook te maken met het gebrekkige informatiebeheer en systemen die niet zijn ingericht op het behouden van regie en overzicht (**zie verder onder C. Falend informatiebeheer**). Ter illustratie: binnen FIJ/JZ/team b had na verloop van tijd een teamlid zowat een dagtaak aan het bijhouden van een overzicht van alle lopende bezwaar- en beroepsprocedures, inclusief deadlines, uitspraken en opgelegde dwangsommen. Van enige grip bij FIJ/JZ/team b was daardoor op enig moment sprake maar van regie voeren is het nooit gekomen. Dit terwijl het eigenaarschap voor de afhandeling van deeldossiers wel bij FIJ/JZ/team b ligt. Zij zijn verantwoordelijk voor het opstellen van een beslissing op bezwaar en het nemen van de stappen die nodig zijn om daar te komen. Uiteraard heeft VTH daar ook een rol in te vervullen maar het initiatief daarvoor ligt bij FIJ/JZ/team b (ook om te escaleren op het moment dat VTH niet levert). Hier bleken ze onvoldoende toe in staat en dit was bekend in de lijn van FIJ.

Regie op het geheel ontbreekt

Bij regie op het gehele dossier gaat het erom dat iemand of enkele mensen de leiding nemen en sturing geven aan het verzameldossier Binnenstad. Dit bestaat uit het bewaken van overzicht, het bepalen van de juiste strategie en ervoor zorgen dat de juiste acties in gang worden gezet om het dossier verder te brengen. Niet per se binnen een bepaalde afdeling maar in zijn geheel.

Waar binnen de individuele afdelingen met wisselend succes regie werd gehouden op het dossier Binnenstad gold dat lange tijd niet voor het geheel. Er was wel af en toe overleg over het dossier over teams/afdelingen heen, maar dit leidde niet tot een gezamenlijke aanpak. Bovendien voelde niemand zich eindverantwoordelijk terwijl dit wel had gemoeten. Voor het oplossen van dit vraagstuk was namelijk een overkoepelende strategie en aansturing nodig. In plaats daarvan was het ieder (VTH, FIJ/JZ/team Wob/Woo en FIJ/JZ/team b) voor zich en werden de belangen van de gemeente Utrecht en de eigenaren van panden A en B uit het oog verloren. Door het gebrek aan regie was er geen gezamenlijk overzicht, geen gezamenlijke strategie, geen goede afspraken over wie waarvoor aan de lat stond, geen eenduidige communicatie naar de eigenaar van pand A, geen integrale planning, geen energie en geen gezamenlijk doel waaraan gewerkt werd noch sprake van urgentie die passend zou zijn bij dit dossier. In onze ogen waren FIJ/JZ en VTH gezamenlijk verantwoordelijk voor het organiseren van deze regie. Er waren voldoende momenten om dit daadwerkelijk te gaan doen. Denk aan het besluit van FIJ/JZ/team b om te stoppen met het nemen van beslissingen op bezwaar, het niet van de grond komen van voor het proces cruciale externe technische onderzoeken, specifieke uitspraken van de rechter waar de gemeente onder uit gaat, het steeds verder oplopen van het aantal aanvragen/verzoeken, bezwaren en dwangsommen en de signalen richting bestuurders vanuit de eigenaar van pand A.

Illustratief voor het gebrek aan regie op het dossier als geheel zijn de twee technische onderzoeken die de gemeente laat uitvoeren ter onderbouwing van de (juridische) positie van de gemeente ten opzichte van de eigenaar van pand A. De juristen van FIJ/JZ/team b wachten op de resultaten voordat zij verder gaan met juridische procedures. De doorlooptijd van deze onderzoeken duurt

van eerste idee tot bruikbare resultaten in beide gevallen rond een jaar. Maanden wordt tussen VTH en FIJ/JZ gediscussieerd over de offerte, de aan te leveren documentatie en de concept resultaten zonder dat een oplossing dichterbij komt, terwijl de dwangsommen oplopen. Terugkijkend wijzen de betrokkenen naar elkaar als het gaat om wie de leiding had (moeten nemen). Het ontbreken van regie heeft tot enorme vertraging geleid op het gehele dossier (**zie verder onder B. Inhoudelijk en procesmatig steken laten vallen**).

Een ander voorbeeld van het ontbreken van regie is de communicatie tussen de gemeente en de eigenaar van pand A. De eigenaar correspondeert met de gemeente via diverse kanalen en op uiteenlopende manieren. Ambtenaren en afdelingen wisten soms (lange tijd) niet van elkaar dat ze met dezelfde eigenaar contact hadden over zaken die met elkaar samenhingen. Pas na 5,5 jaar gaat de gemeente de communicatie met de eigenaar van pand A kanaliseren. Door een gebrek aan regie en overzicht is dit niet eerder gebeurd.

Overigens is het niet zo dat geen van betrokkenen doorhad dat regie nodig was om het dossier niet verder te laten escaleren. In verschillende samenstellingen is verschillende keren overlegd over het dossier, maar omdat niemand de leiding nam bleef het dossier toch ‘hangen’.

Pas in het najaar van 2021 ontstond er enige regie op het dossier als geheel. Deze regie kwam pas laat op gang toen het dossier bij toeval op het bord van de opdrachtgever van het programma Wervengebied belandde en deze een projectleider aanstelde. Omdat het juist zo lang ontbroken had aan regie duurde het vervolgens ook lang voordat er grip ontstond op het dossier en het weer werd teruggebracht tot meer beheersbare proporties.

Waarom geen regie?

Dit alles werpt de vraag op waarom er dan geen regie is gevoerd. Daarvoor zijn volgens ons een aantal redenen. Ten eerste past het niet binnen de ketengerichte manier van werken waarbinnen je als afdeling verantwoordelijk bent voor een deel en niet voor het geheel. Ten tweede zien wij in het verlengde hiervan onduidelijkheid over wie nu precies waarover gaat. Dit speelde met name tussen VTH en FIJ/JZ/team b. Beiden zagen de ander als verantwoordelijke voor en eigenaar van het dossier. Ten derde is het ongebruikelijk om een dossier uit de lijn te tillen en projectmatig aan te vliegen. Deze optie was simpelweg onontgonnen terrein. Er werd wel eens gesproken over een meer projectmatige en integrale aanpak maar dit kwam nooit van de grond. Ten vierde wijten wij het ook aan onvermogen. Wij hebben oprecht niet het gevoel dat iemand wist hoe dit vraagstuk op te lossen. Dan maar voortmodderen in de lijn, meer capaciteit inzetten (met name FIJ/JZ/team b) en hopen dat er een oplossing komt. Terwijl dit een heilloze route was. Ten vijfde het ontbreken van escalatie in de lijn (**zie verder onder D. Informatie en keuzes komen niet op de juiste tafel terecht**). Het heeft naar onze mening onbegrijpelijk lang geduurd voordat het dossier op de directietafel terecht kwam. Dit had te maken met een gebrek aan overzicht maar meer nog door een gebrek aan eigenaarschap. Aan VTH kant heeft het niet geholpen dat de afdeling tijdens de looptijd van het dossier vier verschillende directeuren heeft gehad. Op het moment dat het de aandacht van de directie kreeg werd een projectleider aangesteld en werden eerste stappen richting regie gezet.

A. Onduidelijke rolverdeling tussen VTH en FIJ/JZ

Wij constateren dat er veel onduidelijk is over de verdeling van verantwoordelijkheden, taken en activiteiten binnen het dossier Binnenstad. Werkprocessen en -instructies zijn beschikbaar voor de eigen keten, maar voor de samenwerking tussen met name VTH en FIJ/JZ/team b ontbreken gedeelde en gedragen afspraken. Kenmerkend in dat opzicht is dat vanuit FIJ/JZ wordt geschermd met een (in onze ogen onvolkomen) document van enige jaren geleden met daarin samenwerkingsafspraken terwijl ditzelfde document niet bekend is binnen VTH.

Het dossier Binnenstad legt bloot dat in het grijze gebied tussen met name VTH en FIJ/JZ/team b waarin niet alles in regels te vatten is soms diametraal anders wordt gedacht over wie welke verantwoordelijkheid en taken heeft. Met andere woorden: wie verantwoordelijk is voor het oplossen van een probleem. Dat is niet erg, zo lang er maar een degelijk escalatieproces is en het juiste gremium wordt gevonden om dit verschil in opvatting te beslechten. Wij constateren dat er geregeld overleg plaatsvond tussen beide afdelingen zonder dat dit soort grensconflicten naar tevredenheid werden beslecht. In plaats daarvan werden onder protest afspraken gemaakt en werd gezamenlijk voortgemodderd op een manier die voor beide afdelingen onbevredigend was.

Het ontbreken van afspraken, gecombineerd met zo wij hebben begrepen een Utrechtse cultuur van veel vrijheid en verantwoordelijkheid laag in de organisatie, is een risico. Vrijheid is een groot goed, maar kan alleen werken als de kaders waarbinnen deze vrijheid geldt duidelijk zijn en er een duidelijk en gekend proces is waarlangs conflicten worden beslecht. Dit was er niet.

Het gevolg van deze onduidelijkheid was dat niemand zich echt verantwoordelijk voelde voor het oplossen van het dossier als geheel. Dit zorgde ervoor dat het dossier verder kon escaleren.

B. Inhoudelijk en procesmatig steken laten vallen

Wij constateren dat bij de behandeling van het dossier Binnenstad de gemeente inhoudelijk en procesmatig op momenten steken heeft laten vallen.

Inhoudelijk

Kanttekening die we hierbij moeten maken is dat we geen direct onderzoek hebben gedaan naar de inhoudelijke keuzes die gemaakt zijn binnen het dossier Binnenstad. Wel valt ons hierin een aantal dingen op die volgens ons een negatieve invloed hebben gehad op het verloop van het dossier. In het bijzonder denken wij daarbij aan de gebrekkige onderbouwing van bepaalde lasten die door de gemeente worden opgelegd aan de eigenaar van pand A. Het ten onrechte in eerste instantie enkel opleggen van een last onder bestuursdwang aan pand A en niet ook aan pand B. Het in rekening brengen van ambtelijke kosten aan de eigenaren van pand A en pand B en de ongelijke verdeling daarvan zonder deugdelijke onderbouwing. De aanvulling van inhoudelijke gronden voor het opleggen van de last onder bestuursdwang in (hoger) beroep terwijl dit volgens de Raad van State niet mogelijk was. Deze en andere keuzes die gemaakt zijn binnen het dossier hebben hun weerslag gehad op het verloop ervan.

Procesmatig

In procesmatige zin valt ons in het bijzonder op vrijwel alles langer lijkt te duren dan nodig. Sommige primaire besluiten, een deel van de beslissingen op bezwaar, maar ook het reageren op de eigenaar van pand A, het opstellen van deskundigenrapporten of het in kaart brengen en bijhouden van de stand van zaken. Wij zijn ons ervan bewust dat dit ook te maken heeft met capaciteitsgebrek en gebrek aan overzicht. Maar het ontbreken van urgentie, snelheid, daadkracht en besluitvaardigheid heeft zondermeer bijgedragen aan escalatie van het dossier. Ook kunnen wij ons voorstellen en hebben we de indruk dat dit de eigenaar van pand A heeft gefrustreerd.

Verder zetten we onze vraagtekens bij de ‘strategische keuze’ om geen bezwaarschriften te behandelen hangende het opstellen van het tweede deskundigenrapport door ERB. Een deel van de bezwaarschriften, zo bleek ook later uit een eigen inventarisatie, hoefde daar helemaal niet op te wachten. Maar ondertussen tikte de teller (dwangsommen) wel door. Overigens is de vraag of dit een weloverwogen keuze is geweest of, zoals iemand aangaf, meer een wanhoopsdaad.

Procesmatig dieptepunt was in onze ogen het niet aanwezig zijn bij zitting van de rechtbank omdat de uitnodiging was blijven hangen in het zaaksysteem van een medewerker die tijdelijk afwezig was.

C. Falend informatiebeheer

Met informatiebeheer bedoelen wij het zorgen voor complete, betrouwbare en duurzame informatie. We constateren dat het informatiebeheer binnen het dossier Binnenstad niet op orde was. Informatie was niet compleet, de status van allerlei deelzaken was onduidelijk en onbetrouwbaar, laat staan dat er enige mate van overzicht was over het geheel. Het dossier van de eigenaar van pand A was beter op orde dan dat van de gemeente. Inmiddels heeft de gemeente (met behulp van een externe partij) de dossiers steeds beter op orde maar het blijft afwachten in hoeverre deze compleet en kloppend zijn. Doordat de informatiepositie van de gemeente niet op orde was liep het gedurende het gehele dossier Binnenstad achter de feiten aan en is het nooit echt in control geweest.

Betrokkenen werden steeds weer overvallen door nieuwe informatie of misten juiste cruciale informatie. Het gevolg van dit informatiebeheer is dat je als gemeente continue achter de feiten aanloopt, bezig bent met inhalen en geen grip krijgt op het geheel. Het is moeilijk om een goede strategie te bepalen op het moment dat informatie niet compleet of onbetrouwbaar is.

Dit oorzaken van dit slechte informatiebeheer liggen ten eerste in menselijk gedrag. Menselijk gedrag bestond eruit uit dat er onvoldoende informatie in het dossier werd verzameld, dat dit op een inconsequente wijze gebeurde, dat door sommigen niet vanuit het zaaksysteem werd gewerkt en door slechte overdracht van dossiers.

Ten tweede ligt een belangrijke oorzaak voor het falen informatiebeheer in systemen die onvoldoende ondersteunend zijn aan het werk. Zaaksystemen waarmee gewerkt wordt zijn ingericht op een schakel in de keten en niet op een hele keten, laat staan een geheel van ketens. Dit bemoeilijkt de verbinding tussen met name VTH en FIJ/JZ maar maakt het ook moeilijk (zo niet onmogelijk) eenvoudig overzicht te creëren in een verzameldossier. Bijvoorbeeld over de hoogte van dwangsommen. Wij zijn ervan overtuigd dat deze systemen in de hand werken dat mensen schaduwdossiers gaan bijhouden met, zo hebben we in dit dossier gezien, desastreuze gevolgen.

D. Informatie en keuzes komen niet op de juiste tafel terecht

Pas in het najaar van 2021 belandt het dossier via het programma wervengebied op directieniveau. Door VTH is eerder de last onder bestuursdwang (het moederbesluit) en de uitvoering daarvan wel gemeld aan de directeur en betreffende wethouder, maar gedurende het verdere verloop van het dossier is de directeur VTH niet in beeld. Wij constateren wel dat binnen VTH afstemming wordt gezocht tot en met het niveau afdelingshoofd en dat daar ook gezamenlijk gedragen keuzes worden gemaakt.

Binnen FIJ/JZ/team b was in onze ogen tijdens de periode waarin het dossier Binnenstad zich afspeelt sprake van meer structurele problematiek op het gebied van capaciteit en kwaliteit. Er waren achterstanden, zieken, een groot verloop, ervaren werkdruk en uiteenlopende beelden over kwaliteitsstandaarden. Ook binnen het dossier Binnenstad speelden deze zaken. Hierover worden regelmatig signalen afgegeven in de lijn en dit was binnen FIJ/JZ ook breed bekend. Ook de problematiek rondom de onderbouwing van het ‘moederbesluit’ en oplopende dwangsommen werden in de lijn besproken maar bereikten niet het niveau van de directeur.

Het dossier Binnenstad wordt voor het eerst met de directeur FIJ gedeeld in de managementrapportage van Q2 2021. Dit beperkt zich tot een schriftelijke melding over oplopende kosten als gevolg van de opgelegde dwangsommen; de vraag blijft of hierbij expliciet binnen het management van FIJ/JZ is stilgestaan. Omdat over dwangsommen afspraken waren gemaakt met VTH (dat zij de dwangsommen zouden betalen) werd hier volgens ons verder niet veel aandacht aan besteed. Dit gebeurde wel in Q3 2021 nadat er wederom melding was gemaakt van oplopende dwangsommen in de managementrapportage en ook vanuit het programma wervengebied signalen

hierover begonnen te komen. In de zomer van 2022 is de verantwoordelijkheid (en het eigenaarschap) neergelegd bij de directeur FIJ.

Volgens ons was er alle aanleiding om het dossier Binnenstad eerder op directeurenniveau te bespreken. Denk bijvoorbeeld aan de belangrijke verloren procedures (waarmee de complexiteit van het dossier Binnenstad bij de betrokken ambtenaren definitief doordrong), de 'strategische keuze' om geen bezwaarschriften te behandelen wetende dat de rechter dwangsommen oplegt wegens niet tijdig beslissen en de teller dus zal doorlopen, de onenigheid over wie de rekening moet betalen voor de inhuur van externen en de opgelegde dwangsommen en over de haperende samenwerking tussen VTH en FIJ/JZ en over het eigenaarschap van het dossier waar VTH en FIJ/JZ het niet over eens waren. Dit soort informatie en keuzes horen thuis op directeurenniveau. Te meer nu betrokken medewerkers inmiddels emotioneel en geharnast in het dossier zaten. Juist dan moeten besluiten een niveau hoger genomen worden. Het feit dat er in de periode waarin het dossier Binnenstad zich afspeelt maar liefst vier personen de functie van directeur VTH hebben vervuld en de afwezigheid van afspraken over escalatie zijn niet behulpzaam geweest.

Naar aanleiding van de enkele keren dat bestuurders werden aangeschreven door betrokken bewoners, zijn bestuurders door hun ambtenaren geïnformeerd over het conflict tussen de gemeente en de eigenaar van pand A (en de positie van de eigenaar van pand B). Deze informatie was fragmentarisch en gaf weinig inzicht over het geheel. Dit inzicht ontbrak immers lange tijd binnen de gemeente. Maar ook de politiek-bestuurlijke sensitiviteit ontbrak bij de ambtenaren. Het feit dat het dossier niet duidelijk was belegd in het college ontmoedigde blijkbaar dusdanig dat het dossier dan maar helemaal niet of slechts terloops gemeld is. Het besef ontbreekt dat het dossier Binnenstad schadelijk is voor de gemeente en de betrokken inwoners en daarom tijdig bestuurlijk moet worden geagendeerd. Escalatie naar het bestuurlijk niveau gebeurt dan ook pas in het voorjaar van 2022 als er meer overzicht is en regie wordt gevoerd door de projectleider.

E. Een uitdagende context

Bepaalde omstandigheden hebben bijgedragen aan het moeizame verloop van dossier Binnenstad. Deze omstandigheden verklaren zeker niet alles, maar speelden wel degelijk een rol.

Zoals bij de beantwoording van de eerste onderzoeksvraag al aangegeven, was dit een uitzonderlijk dossier voor de gemeente. De uitzonderlijkheid zat hem in de last die werd opgelegd en uitgevoerd maar ook in de opstelling van de eigenaar van pand A. De gemeente had geen ervaring hoe met dit soort dossiers om te gaan.

Bovendien kampt FIJ/JZ/team b al langere tijd met grote werkachterstanden en een hoge werkdruk; er was dus weinig (mentale) ruimte voor een omvangrijk en complex dossier als deze. Daar komen verschillende personele wisselingen bij zowel FIJ/JZ als VTH bovenop. Enkele ambtenaren met grote betrokkenheid bij het dossier zijn vertrokken; FIJ/JZ/team b heeft meerdere teamleiders gehad en tijdens de looptijd van het dossier heeft VTH maar liefst vier directeuren gehad. In de voorgaande coalitieperiode was de VTH-portefeuille bovendien over meerdere wethouders verspreid, waardoor het voor VTH niet evident was bij wie het dossier te agenderen.

Tot slot speelde escalatie van het dossier zich grotendeels af tijdens de Covid-periode. Het is onduidelijk wat hiervan de precieze invloed is geweest op het dossier. Wel is het evident dat er minder persoonlijk contact was, al had FIJ/JZ/team b permissie om op kantoor te werken.

1.3 Onderzoeksvraag 4: Hoe verhoudt het functioneren van de gemeentelijke organisatie zich tot normen, regels en afspraken binnen de gemeente?

Voorafgaand aan het onderzoek is een toetsingskader opgesteld (zie bijlage 1). Daarin zijn de regels, normen, procedures en afspraken opgenomen waaraan onze feitelijke bevindingen worden getoetst.

Toen al viel ons op dat er beperkt afspraken zijn over bijvoorbeeld de wijze waarop wordt samengewerkt tussen verschillende afdelingen, wanneer en hoe escalatie plaats dient te vinden richting directie en/of bestuur en welke informatie met wie gedeeld moet worden.

Het probleem binnen dossier Binnenstad zit hem er dan ook niet dat normen, regels en afspraken (uit het toetsingskader) zijn overtreden, maar eerder in de afwezigheid of onduidelijkheden daarvan (zie voor nadere specificaties hiervan paragraaf 1.2.)

1.4 Onderzoeksvraag 5: Welke lessen kunnen uit het dossier getrokken worden?

Het dossier Binnenstad heeft feilloos blootgelegd waar de verbeterpunten liggen binnen de organisatie waar het gaat om de behandeling van meer complexe dossiers.[5] Dit zijn dossiers waarbij het doorlopen van de gestandaardiseerde keten voor besluitvorming niet zondermeer voldoende is. In dat geval, zo constateerden wij, is behoefte aan regie op afhandeling van het dossier en het 'opstijgen' uit de keten. Daarmee zien wij als belangrijkste les uit het dossier om regie te organiseren voor complexe dossiers.

Hoofdaanbeveling: Organiseer regie voor meer complexe dossiers

Met meer **complexe dossiers** bedoelen wij dossiers waarvoor de gestandaardiseerde ketenaanpak onvoldoende aansluit. Dit hoeft niet per se te gaan om een dossier met de omvang van het dossier dat wij onderzocht hebben, maar kan ook een ingewikkeld enkelvoudig dossier zijn.

Met **regie** bedoelen wij dat iemand (of enkele mensen) de leiding neemt en sturing geeft aan het oplossen van het dossier. Wij zien een aantal hoofdsmaken voor ons. Daarbinnen zijn allerlei varianten denkbaar. Welke mate en vorm van regie nodig is dat is afhankelijk van de eigenschappen van het dossier. Onderstaande beschrijven we de drie hoofdsmaken.

1. Regie bij behandelaar FIJ, intensievere samenwerking

Op het moment dat bezwaar wordt ingediend ligt het eigenaarschap en de regie van het gehele dossier bij FIJ. Een behandelaar is verantwoordelijk voor afhandeling van het bezwaar. In het geval van een complex dossier waarbij bijvoorbeeld de informatie in het dossier niet op orde is, aanvullend onderzoek gedaan moet worden, sprake is van grote belangen, de verwachting is dat er meer verzoeken of aanvragen aankomen en/of waarbij sprake is van een veeleisende bezwaarmaker is vaak meer nodig dan dossieroverdracht en administratieve uitwisseling tussen de afdeling die het primaire besluit neemt en FIJ/JZ/team b. Er is dan behoefte aan samenwerking, uitwisseling en het gezamenlijk bepalen van een strategie op hoe te handelen. Kom je er gezamenlijk niet uit dan wordt dit voorgelegd aan beide leidinggevenden of eventueel wordt

[5] Wij richten onze aanbevelingen primair op de organisatieonderdelen die betrokken waren bij het dossier Binnenstad (in het bijzonder FIJ/JZ/team b en VTH) maar sluiten niet uit dat deze ook gelden voor andere delen van de organisatie.

hogerop gegaan als de leidinggevenden er niet uitkomen of leidinggevenden oordelen dat het vraagstuk op een andere tafel besproken dient te worden.

Let daarbij goed op de kwaliteiten van de betreffende behandelaar. Deze moet immers wel in staat zijn regie te voeren. Dit vergt andere kwaliteiten dan (alleen) het beheersen van juridische inhoud en procesrecht. Het gaat om het vermogen samen te werken, te communiceren en creatief te zijn in het bedenken van oplossingen. Wij adviseren bij de samenstelling van FIJ/JZ/team b rekening te houden met deze kwaliteitseisen.

2. Regie bij projectteam bestaande uit mensen uit de lijn

Een verdergaande variant is, aansluitend op de principes van opgavegericht werken die binnen de gemeente Utrecht worden gehanteerd, het instellen van een gezamenlijk projectteam. Dit is een team dat projectmatig (of opgavegericht) in plaats van procesmatig te werk gaat. Dit projectteam bestaat uit mensen uit de lijn (van zowel de primaire afdeling als FIJ/JZ/team b) die gezamenlijk aan de lat staan voor uitvoering van een project of opgave. In dit geval een complex dossier. Het projectteam wisselt uit, houdt overzicht en rapporteert periodiek aan de betreffende leidinggevenden. Beide teams blijven wel verantwoordelijk voor hun eigen keten. Dit betekent dat FIJ/JZ/team b probleemeigenaar is van bezwaar en beroepszaken en VTH probleemeigenaar is voor het afhandelen van aanvragen en verzoeken. Deze worden echter in samenhang bekeken en beoordeeld.

Het dossier Binnenstad had zich hier in de beginperiode perfect voor geleend. Medewerkers van VTH en FIJ/JZ/team b die periodiek bij elkaar komen om de voortgang binnen het dossier bespreken, afspraken maken over wie waarvoor verantwoordelijk is en gezamenlijk toewerken naar een doel en hierover structureel rapporteren aan hun leidinggevenden.

Op het moment dat een dossier zich bevindt in de bezwaarfase is FIJ/JZ probleemeigenaar en dus ook verantwoordelijk voor het organiseren van de benodigde regie. VTH dient hieraan wel mee te werken. Ontstaan hier problemen in de samenwerking dan dient direct te worden geëscaleerd in de lijn (zo ver als nodig om het op te lossen). Het ligt voor de hand om het voorzitterschap van het projectteam te beleggen bij een medewerker van FIJ/JZ. Dit hoeft niet per definitie iemand uit FIJ/JZ/team b te zijn maar wel iemand die beide werelden snapt en bij elkaar kan brengen.

3. Regie bij een projectleider niet afkomstig uit de lijn

Deze variant is met name gepast in verzameldossiers die zich uitstrekken over verschillende afdelingen en waarbij sprake is van complicerende factoren zoals: politiek-bestuurlijke gevoeligheid, het niet aanwezig zijn van de noodzakelijke competenties binnen de lijn maar ook haperende samenwerking tussen betrokken afdelingen of stagnatie in de afhandeling van een dossier.

In deze omstandigheden ligt het voor de hand de regie voor een dossier buiten de lijn te beleggen bij een projectleider. Deze projectleider geeft leiding aan een projectorganisatie waarin medewerkers uit betrokken afdelingen zijn vertegenwoordigd. De projectleider is er met name om de voortgang op het proces te borgen en te escaleren op het moment dat dit nodig is.

Ook in dit geval blijven de betrokken teams en afdelingen verantwoordelijk voor hun eigen keten. Waar de verantwoordelijkheid voor het organiseren van regie ligt, is afhankelijk van het dossier en de fase waarin het zich bevindt. Loopt het dossier vast in de fase van bezwaar (en beroep) dan ligt ook daar de verantwoordelijkheid om de benodigde regie te organiseren. Dit ontslaat andere betrokken afdelingen en teams echter niet van de verantwoordelijkheid ook zelf aan de bel te trekken als het niet goed loopt of regie nodig is. Constateert een andere afdeling dat onvoldoende regie wordt gepakt dan wordt er geëscaleerd zo hoog als nodig om tot een oplossing te komen.

Waar het opdrachtgeverschap wordt belegd is afhankelijk van het dossier maar behoort bij de primaire probleemeigenaar. Op het moment dat hier onduidelijkheid over is, wordt wederom geëscaleerd zo hoog als nodig om deze knoop door te hakken. Bij een verzameldossier ligt het voor de hand een gezamenlijke stuurgroep van teamleiders, afdelingshoofden en/of directeuren in te stellen afhankelijk van het type dossier (omvang, gevoeligheid, complexiteit, etc.). De projectleider rapporteert aan deze stuurgroep en legt eventuele keuzes voor. Eén daarvan is altijd de (benodigde mate van) bestuurlijke betrokkenheid.

Voorwaarden om dit te laten werken

We constateerden verschillende redenen zijn waarom geen regie is gevoerd: (1) het sluit niet aan bij de ketengerichte manier van werken, (2) het is ongebruikelijk om te doen, (3) het is onduidelijk wie nu waarvoor verantwoordelijk is, (4) niet overal is het vermogen aanwezig om op deze manier te werken en, (5) het ontbreekt aan escalatie die nodig is om over te gaan tot regievoering. Daarnaast constateerden we dat het informatiebeheer het moeilijk maakt om daadwerkelijk regie te voeren.

Om onze aanbeveling om meer regie te organiseren te laten werken zijn daarom op verschillende onderdelen investeringen nodig. In afspraken, in mensen/teams en in systemen. Onderstaand lichten we dit nader toe. Wij doen daarbij meer suggesties dan expliciet voorschrijven wat er moeten gebeuren, dat is namelijk aan de gemeente zelf.

Investeer in de samenwerking tussen VTH en FIJ

Om in de toekomst beter om te kunnen gaan met complexe dossiers bevelen we aan te investeren in de samenwerking tussen VTH en FIJ. Zet met dit rapport een streep onder het verleden en richt je gezamenlijk op de toekomst. Dit vergt ten eerste investering in de **onderlinge relatie**. Kom bij elkaar over de vloer, voer periodiek overleg en leer elkaar beter kennen. Ervaar dat je gezamenlijk primair werkt voor de gemeente Utrecht en niet voor VTH of FIJ.

Kom vervolgens met elkaar tot een gezamenlijk beeld over wanneer de verantwoordelijkheid voor VTH ophoudt en wanneer die van FIJ/JZ begint en vice versa. Leg dit vast in **afspraken** op directeurenniveau. Bedenk daarbij dat niet alles in afspraken kan worden opgenomen en spreek dus ook af hoe grensconflicten worden beslecht. Dit is wat ons betreft het directeurenniveau omdat op dat niveau ook de samenwerkingsafspraken worden vastgelegd. Bij het dossier Binnenstad gaat het dan om zaken als (Wie is verantwoordelijk voor het aanleveren van extra onderbouwing? Wie betaalt de rekening?). Uitgangspunt daarbij is dat FIJ/JZ probleemeigenaar en verantwoordelijk is op het moment dat een dossier in de fase van bezwaar en beroep belandt. FIJ/JZ is dan ook verantwoordelijk voor het halen van de termijnen en het betalen van dwangsommen indien dat niet lukt. Lukt dit (structureel) niet door toedoen van primaire afdelingen waardoor FIJ/JZ in de problemen komt en/of dwangsommen moet betalen, dan ligt de verantwoordelijkheid bij FIJ/JZ dit te escaleren en op directeurenniveau te bespreken. Als dat niet voldoende is wordt geëscaleerd naar de Directieraad.

Maak daarnaast **afspraken over regie op complexe dossiers**. Je kunt niet op voorhand voor alle situaties bepalen welke mate van regie nodig is. Wel kun je een proces afspreken over hoe om te gaan met complexe dossiers en waaraan deze dossiers dan voldoen (zie onder hoofdaanbeveling). Concreet kan gedacht worden aan het signaleren en wekelijks inventariseren binnen zowel VTH als FIJ/JZ van dossiers die complex zijn en (mogelijk) een andere aanpak vergen. Bespreek vervolgens onderling welke mate van regie en samenwerking geboden is. Teamleiders/afdelingshoofden houden vanaf dat moment vinger aan de pols.

Tot slot nog een aanbeveling over de **kwaliteit van besluitvorming**. Binnen de gemeente was het iedereen het erover eens dat sprake was van een onveilige situatie bij pand A en B en dat ingrijpen noodzakelijk was. Wij constateerden eerder dat de kwetsbaarheid echter zat in de onderbouwing van het besluit. Naar aanleiding hiervan zijn binnen VTH de interne procedures aangescherpt wat wij van harte toejuichen. Wij bevelen aan om de nieuwe werkwijze periodiek te evalueren en FIJ/JZ/team b daar bij te betrekken. Zij moeten immers met een dossier aan de slag nadat bezwaar is ingediend en moeten hiermee uit de voeten kunnen.

Investeer in FIJ/JZ/team b

Hoewel ons onderzoek zich beperkte tot het dossier Binnenstad en we geen onderzoek hebben gedaan naar FIJ/JZ/team b als zodanig zijn wij mening dat er investeringen in het team nodig zijn. Het team ervaart grote werkdruk, er zijn structureel grote achterstanden en projectmatig denken en werken past niet van nature bij FIJ/JZ/team b. Dit vergt volgens ons investeringen in capaciteit en kwaliteit (competenties als samenwerken, projectmatig werken, regie voeren).

Maak afspraken over informeren en escaleren

Binnen de gehele organisatie ligt verantwoordelijkheid laag. Dat betekent dat er veel vrijheid is om problemen naar eigen inzicht op te lossen. Wij constateerden dat deze ruimte ook is genomen en dat het dossier Binnenstad pas relatief laat bekend raakte bij de ambtelijke leiding en het bestuur. Ook constateren wij dat belangrijke keuzes relatief laag in de organisatie zijn gemaakt of niet eens expliciet zijn gemaakt. Dit zijn bepalende keuzes waar het directeurenniveau een rol in te vervullen heeft.

In onze ogen moet grote vrijheid altijd gepaard gaan met heldere escalatieprocedures. Wij bevelen daarom aan om organisatie breed met elkaar af te spreken wanneer dossiers naar welke niveaus worden geëscaleerd en welke informatie proactief gedeeld dient te worden vanuit de lijn. Door het mantra te hanteren: ‘als het bestuurlijk gevoelig is’, laat je dit (veel) te veel over aan de inschatting van een individuele ambtenaar die bovendien een belang kan hebben om een dossier ‘klein te houden’. Bij het dossier Binnenstad gaat het dan om informatie over verloren procedures, prognoses over (snel) oplopende dwangsommen, grote uitgaven door de gemeente en het stoppen met bezwaarbehandeling.

Breng het informatiebeheer op orde

We constateerden dat de zaaksystemen van VTH en met name FIJ/JZ/team b ontoereikend zijn voor het behandelen van meer complexe dossiers. Hoewel niet goed te praten, werkt dit in de hand dat medewerkers buiten het systeem om gaan werken. Om dit punt op te lossen is een investering in het zaaksysteem nodig. Wij kunnen niet inschatten in hoeverre dat haalbaar is.

Mits dit wel zo is dan bevelen wij het zaaksysteem aan te passen in nauwe samenspraak met de eindgebruikers. Onmisbaar zijn onder andere de volgende functionaliteiten: termijnbewaking, alle procedures binnen een deeldossier op een plek, mogelijkheid tot koppelen van deeldossiers tot een verzameldossier, de mogelijkheid tot integrale rapportage.

Onderzoek daarnaast of koppelingen mogelijk zijn tussen het zaaksysteem van FIJ/JZ/team b en VTH. Maak tenminste afspraken over welke documentatie in zowel JZ als Squit beschikbaar dient te zijn om beiden je werk goed te kunnen doen. Dan gaat het bijvoorbeeld om definitieve besluiten inclusief onderbouwing en afspraken met de aanvrager/bezwaarmaker.

HOOFDSTUK 2

Inleiding

2.1 Aanleiding onderzoek

In de binnenstad speelt al jarenlang een handhavingssituatie. Centraal in dit dossier staan het pand en kelders van pand A, dat in 2015 door de huidige eigenaar in een slechte staat is aangekocht, en het pand en kelders van pand B, waarvan de kelders tot 2013 in bezit waren van de gemeente Utrecht.

In de afgelopen jaren is een (juridische) strijd ontstaan tussen de eigenaren en de gemeente. Met name het conflict tussen de gemeente en de eigenaar van pand A is de afgelopen jaren geëscaleerd. De oorsprong van dit conflict is gelegen in het onder bestuursdwang ingrijpen van de gemeente in 2019, bestaande uit het herstellen van de mandelige keldermuur tussen panden A en B, ter waarborging van de veiligheid.

In de jaren daarna is het zodanig geëscaleerd dat de gemeente inmiddels grote bedragen is verschuldigd aan de eigenaar van pand A. Dit heeft te maken met het overschrijden van wettelijke termijnen. In juli 2022 is de gemeenteraad over het dossier geïnformeerd. Gezien het verloop van het dossier en de impact daarvan binnen de gemeente Utrecht is er behoefte het dossier extern te laten evalueren.

2.2 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is in kaart te brengen welke relevante gebeurtenissen hebben plaatsgevonden binnen het dossier Binnenstad, hoe het dossier zich heeft kunnen ontwikkelen op de manier waarop dit is gebeurd en wat de gemeente Utrecht hiervan kan leren voor de toekomst. Deze doelstelling is vertaal in de volgende vijf onderzoeksvragen.

1. Welke relevante gebeurtenissen hebben zich binnen het dossier Binnenstad voorgedaan?
2. Hoe heeft de gemeentelijke organisatie gefunctioneerd binnen het dossier Binnenstad?
3. Hoe heeft het dossier Binnenstad zich kunnen ontwikkelen op de manier waarop dit gebeurd is?
4. Hoe verhoudt het functioneren van de gemeentelijke organisatie zich tot normen, regels en afspraken binnen de gemeente?
5. Welke lessen kunnen uit het dossier getrokken worden?

Scope

De onderzoeksperiode start op het moment dat de gemeente Utrecht meldingen ontvangt over een onveilige situatie in de kelder van pand A. De door ons onderzochte periode eindigt medio september 2022. Het dossier is dan echter nog niet afgerond. Daarom geven wij op een enkel moment een doorkijkje naar een later moment of het heden. Als dit zo is dan vermelden we dat expliciet in de tekst.

2.3 Onderzoekswerkzaamheden

Het onderzoek bestond uit de volgende werkzaamheden:

Opstellen informatieprotocol en toetsingskader

In het informatieprotocol hebben we afspraken opgenomen over hoe door Berenschot met informatie wordt omgegaan die we ontvangen van de gemeente en betrokkenen in het kader van het onderzoek. Voorafgaand aan interviews is dit informatieprotocol aan de gesprekspartner toegezonden.

In het toetsingskader zijn de regels, normen, procedures en afspraken opgenomen waaraan onze feitelijke bevindingen worden getoetst

Documentstudie

Wij hebben een groot aantal documenten bestudeerd om een beeld te krijgen van het verloop van het Dossier. Deze documenten hebben wij deels voorafgaand aan de gesprekken ontvangen en deels gedurende/na gesprekken. Te denken valt aan de volgende documentatie:

- Documentatie met betrekking tot lopende en afgeronde procedures tussen de gemeente en de eigenaar van pand A
- Interne memo's, nota's en rapportages
- E-mailcorrespondentie tussen medewerkers
- Procesbeschrijvingen
- Organogram

Interviews

We hebben in totaal 36 interviews afgenomen met 30 personen:

- Medewerkers VTH (8 personen)
- Medewerkers FIJ/JZ (12 personen)
- Huidige bestuurders (2 personen)
- Voormalige bestuurders (3 personen, telefonisch)
- Overige medewerkers gemeente Utrecht en inhuur (projectenbureau, Programma Wervengebied, Concerncontrol, Concerndirectie, Ingehuurd extern bureau (5 personen))

Met enkele personen hebben twee of drie gesprekken plaatsgevonden.

Rapportage en feitencheck

Na het opstellen van een conceptrapport hebben wij delen daarvan onder geheimhouding voorgelegd aan vijf ambtenaren van de gemeente Utrecht voor een check op de feiten en omstandigheden zoals weergegeven in het rapport. Aan hen is de vraag gesteld te beoordelen of deze feiten en omstandigheden juist en volledig zijn.

Voor zover relevant zijn hun opmerkingen verwerkt in het definitieve conceptrapport. Dat is besproken met de opdrachtgever waarna dit definitief is gemaakt.

Opdrachtgever en begeleidingscommissie

Opdrachtgever van het onderzoek is de Concerndirecteur Bedrijfsvoering. De begeleidingscommissie van het onderzoek bestond naast deze concerndirecteur uit een medewerker van concerncontrol van de gemeente Utrecht.

2.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 van het rapport bevat de conclusies een aanbevelingen. In het derde hoofdstuk wordt een chronologisch overzicht gegeven van de relevante gebeurtenissen binnen het dossier Binnenstad. Het vierde hoofdstuk bevat bevindingen met betrekking tot een aantal dominante thema's binnen het dossier. Het gaat dan met name om het handelen van de verschillende betrokken afdelingen en de samenwerking daartussen.

HOOFDSTUK 3

Overzicht relevante gebeurtenissen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beantwoorden we onderzoeksvraag 1: Welke relevante gebeurtenissen hebben zich binnen het dossier Binnenstad voorgedaan? Vanwege de leesbaarheid is dit hoofdstuk opgedeeld in zeven periodes. Elke periode bestaat uit één of meerdere gebeurtenissen.

Periode	Samenvatting
2017 – januari 2018	Deze periode loopt van de eerste meldingen die bij de gemeente binnenkomen van een gevaarlijke situatie in de kelder van pand A tot de last onder bestuursdwang die de gemeente oplegt aan de eigenaar van pand A voor het (laten) stutten van de keldermuur en de lasten die de gemeente oplegt aan de eigenaar van pand A voor het (laten) herstellen van de draagconstructie en de achtergevel van het pand; beiden in januari 2018.
Februari 2018 – juli 2019	In deze periode voert de gemeente verschillende inspecties uit in de kelder. In november 2018 legt de gemeente beide eigenaren een last onder dwangsom op om de mandelige keldermuur permanent te (laten) herstellen. De eigenaar van pand A krijgt tevens een last onder dwangsom de achtermuur in originele staat te (laten) herstellen. De eigenaren van pand A en pand B proberen afspraken te maken over het herstel van de keldermuur. De gemeente probeert hierin te bemiddelen. De eigenaar van pand A dient verschillende handhavingsverzoeken en aanvragen voor een omgevingsvergunning in bij de gemeente en maakt bezwaar tegen de beslissingen hierop.
Augustus 2019 – maart 2020	Deze periode start in augustus 2019 wanneer de gemeente Utrecht beide eigenaren een last onder bestuursdwang oplegt om de mandelige keldermuur (en voor de eigenaar van pand A tevens de achtergevel) te laten herstellen. De eigenaren maken hiertegen bezwaar. Wanneer het de eigenaren niet lukt om de werkzaamheden te laten uitvoeren, gaat de gemeente in het najaar van 2019 zelf tot uitvoering over. De eigenaar van pand A dient in deze periode verschillende handhavingsverzoeken en aanvragen voor een omgevingsvergunning in bij de gemeente en maakt bezwaar tegen de beslissingen hierop. Deze periode eindigt met de uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland in maart 2020 in de bezwaar- en beroepsprocedure die de eigenaar van pand A heeft aangespannen tegen de gemeente n.a.v. de eerste last onder bestuursdwang en last onder dwangsom in januari 2018.

Periode	Samenvatting
april 2020 – december 2020	In het voorjaar van 2020 rondt de aannemer de werkzaamheden af. In augustus 2020 stuurt de gemeente beide eigenaren een kostenverhaalbeschikking voor de toepassing van de bestuursdwang om de mandelige keldermuur te herstellen. Daartegen maken beide eigenaren bezwaar. Wederom dient de eigenaar van pand A verschillende handhavingsverzoeken in bij de gemeente en maakt hij bezwaar tegen de beslissingen hierop. De juridische afdeling van de gemeente is van mening dat zij, gegeven de uitspraak van de rechtbank Midden Nederland van maart 2020, niet verder kan met het behandelen van de bezwaarschriften van de eigenaar van pand A.
januari 2021 – juli 2021	In deze periode verzoekt de gemeente een extern bureau gespecialiseerd in bouwregelgeving (hierna: Bureau Bouw) om een rapport te maken, ter ondersteuning van de beslissing om een last onder bestuursdwang op te leggen én uit te voeren in 2019. Het gehele proces – van offerte tot eindrapport – neemt een jaar in beslag (en loopt dus door in de volgende periode). Er wordt besloten om, tot het eindrapport er is, de bezwaarprocedures van de eigenaar van pand A niet in behandeling te nemen. Deze periode eindigt met een brief van de eigenaren van pand B aan de burgemeester en wethouder verantwoordelijk voor het programma wervengebied in de zomer van 2021 met als oproep tot een oplossing te komen.
augustus 2021 – mei 2022	Naar aanleiding van de brief van de eigenaren van pand B trekt de concerndirecteur Bedrijfsvoering die opdrachtgever is voor het programma wervengebied, het dossier naar zich toe. Hij stelt een projectleider aan, met de opdracht om inzicht te krijgen in het dossier. In deze periode worden de betrokken wethouders van het vorige college (2018-06/2022) geïnformeerd over het dossier. Begin 2022 levert Bureau Bouw het rapport met de aanvullende onderbouwing voor de last onder bestuursdwang op. Begin 2022 besluit de gemeente om alle juridische procedures onder te brengen bij een extern bureau (hierna: het externe bureau). In maart 2022 starten zij hun werkzaamheden.
juni 2022 – september 2022	Het nieuwe college treedt aan, de betrokken wethouders worden geïnformeerd en maken afspraken over hun betrokkenheid bij het dossier. Het externe bureau stelt een plan van aanpak op om het dossier juridisch af te wikkelen.

Beschrijving verzoeken eigenaar pand A

Gedurende de looptijd van het dossier dient de eigenaar van pand A een groot aantal verzoeken in bij de gemeente. Tegen de primaire besluiten van de gemeente maakt hij in alle gevallen bezwaar. De gemeente neemt in vrijwel geen van de gevallen tijdig een beslissing op bezwaar, waarop de eigenaar van pand A in beroep gaat. Omwille van de leesbaarheid kiezen we ervoor om deze verzoeken en het verdere verloop ervan per periode op te nemen in een tabel aan het einde van elke periode.

Alleen de verzoeken, bezwaren, etc. die van belang zijn voor een goed begrip van het verloop van het dossier zijn in de tijdlijn opgenomen. Dan gaat het in het bijzonder om de stappen van de eigenaren van pand A en pand B tegen de ‘hoofdbesluiten’ van de gemeente, dat wil zeggen de lasten onder dwangsom en bestuursdwang. Bij deze bezwaren plaatsen we steeds een kader waarin we het verdere verloop schetsen. Waar relevant, wordt dat verdere verloop in opvolgende periodes nader toegelicht.

Aanduiding gemeentelijke afdelingen/teams

Tot slot benoemen we in het feitenrelaas een viertal actoren binnen de gemeentelijke organisatie die betrokken zijn bij het dossier. Wij verwijzen als volgt naar hen:

- Naar het organisatieonderdeel Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) verwijzen we met 'VTH'. Waar relevant maken we onderscheid tussen de inspecteurs en de juristen die hier werkzaam zijn;
- Naar het organisatieonderdeel Financiën, Inkoop en Juridische Zaken (FIJ), afdeling Juridische Zaken (JZ), beroep en bezwaar team b verwijzen we met 'FIJ/JZ/team b'.
- Naar het organisatieonderdeel Financiën, Inkoop en Juridische Zaken (FIJ), afdeling Juridische Zaken (JZ), team Wob/Woo verwijzen we met 'FIJ/JZ/team Wob/Woo'.[6]

3.2 Periode: 2017 – januari 2018

Meldingen gevaarlijke situatie (Q1 en Q2 2017)

De gemeente, organisatieonderdeel VTH ontvangt verschillende meldingen over een gevaarlijke situatie in de kelder van pand A. De gemeente ontvangt in totaal 11 meldingen, waarvan de laatste in juli 2017. Deze elfde melding is van een constructiebureau dat door de eigenaar van pand A is ingehuurd. Dit is de eerste melding die foto's bevat van de situatie in de kelder van pand A. Op de foto's is een uitbolling van de keldermuur tussen pand A en pand B te zien.

Naar aanleiding van deze meldingen zoeken inspecteurs van de gemeente contact met de eigenaar van pand A. De gemeente wil de kelder inspecteren om vast te kunnen stellen of de situatie inderdaad gevaarlijk is. De eigenaar van pand A weigert de gemeente echter toegang te verlenen.

Inspectie pand A (18 december 2017)

Op 18 december 2017 is er een overleg tussen inspecteurs van de gemeente en de eigenaar van pand A op het stadskantoor. De gemeente geeft aan de situatie ter plaatse te willen bekijken en wil dat de eigenaar van pand A de gemeente toegang verschaft tot de kelder. Dit leidt ertoe dat de gemeente op 20 december 2017 de kelder voor het eerst inspecteert. De eigenaar van pand A verbiedt de inspecteurs foto's te maken van de situatie in de kelder.

De inspecteurs constateren dat het pand in slechte staat van onderhoud verkeert. Wat betreft de keldermuur van pand A, grenzend aan pand B, is sprake van een zeer onveilige situatie. De keldermuur vertoont uitbuigingen. De muur is op een aantal plaatsen provisorisch gestut met steigerpijpen, maar dit is volgens de inspecteurs onvoldoende om op termijn een veilige situatie te behouden. Daarnaast constateren zij nog een aantal andere gebreken, zoals het ontbreken van doorvalbeveiligingen, het ontbreken van (een deel van) de achtergevel en onvoldoende stabiliteit in de bovenbouw.

Last onder bestuursdwang (2 januari 2018) en last onder dwangsom (11 januari 2018)

Op 21 december 2017 maakt de gemeente aan de eigenaar van pand A kenbaar dat er sprake is van een "zeer onveilige situatie" en zij daarom voornemens is hem een last onder bestuursdwang (LOB) op te leggen om de keldermuur te (laten) stutten en gestut te (laten) houden. De eigenaar van pand A kan een zienswijze indienen, maar maakt geen gebruik van deze mogelijkheid. Op 2

[6] Het organisatieonderdeel Financiën, Inkoop en Juridische Zaken (FIJ) bestaat sinds 2019. Daarvoor heette het organisatie onderdeel Interne Bedrijven, Juridische Zaken en Inkoop. Voor de leesbaarheid gebruiken wij in het hele rapport de afkorting FIJ.

januari 2018 legt de gemeente de eigenaar van pand A een LOB op en gelast hem vóór 10 januari 2018 de keldermuur te (laten) stutten en gestut te (laten) houden.

Op 22 december 2017 maakt de gemeente aan de eigenaar van pand A kenbaar dat zij voornemens is hem een last onder dwangsom (LOD) op te leggen om de draagconstructie van het pand te (laten) herstellen en hersteld te (laten) houden, en om de achtergevel van het pand in originele staat te (laten) herstellen en hersteld te (laten) houden.[7] Op dit voornemen dient de eigenaar van pand A op 2 januari 2018 een zienswijze in, waarin hij aangeeft dat hij ten onrechte als overtreder is aangeschreven met betrekking tot de draagconstructie. Hij stelt dat de oorzaak van de deformatie van de keldermuur is veroorzaakt door een verbouwing bij de buren op pand B. De eigenaar van pand A is van mening dat de eigenaren van pand B (ook) aangeschreven zouden moeten worden. Ook merkt hij op dat hij met de eigenaren van pand B in een juridische procedure verwikkeld is. De eigenaar van pand A kan pas een definitieve oplossing treffen wanneer de uitkomst van deze procedure bekend is, zo geeft hij aan. Dit houdt tevens in dat de eigenaar van pand A pas op dat moment een aanvraag voor een omgevingsvergunning kan indienen om de werkzaamheden uit te kunnen voeren, om zo aan de LOD te voldoen.

Op 11 januari 2018 legt de gemeente de eigenaar van pand A een last onder dwangsom op en gelast hem vóór 15 maart 2018:

- de draagconstructie van het pand te (laten) herstellen en hersteld te (laten) houden, op last van een eenmalige dwangsom van € 7.500.
- om de achtergevel van het pand in originele staat te (laten) herstellen en hersteld te (laten) houden, op last van een eenmalige dwangsom van € 5.000.

De eigenaar van pand A tekent op 14 februari 2018 bezwaar aan tegen de LOB. Hij voert hiervoor vijf gronden aan:

- De eigenaar is van mening dat hij ten onrechte als overtreder is aangeschreven, omdat de oorzaak van de deformatie van de keldermuur ligt op de pand B. Volgens de eigenaar blijkt dit uit de bouwkundige rapporten die hij tijdens de inspectie op 18 december 2017 heeft overgelegd aan de inspecteur van de gemeente;
- De eigenaar is van mening dat het opleggen van een LOB aan hem niet passend is, omdat de oorzaak van het gebrek in het pand van de buren ligt. Hij is niet bij machte dit op te lossen zonder medewerking van de eigenaren van pand B;
- Hij wijst erop dat volgens de bouwkundige rapporten die hij tijdens de inspectie op 18 december 2017 heeft overgelegd aan de inspecteur van de gemeente wordt voldaan aan de eisen die gelden m.b.t. de bouwkundige stabiliteit. Bovendien waren er volgens hem tijdens de deze inspectie al stutten en stempels geplaatst en was er geen sprake van "provisorisch stutten met steigerpijpen", zoals de gemeente aangeeft. Ook wijst hij erop dat de aanname dat er sprake zou zijn van een bouwkundig onveilige situatie door de gemeente niet met berekeningen dan wel een inspectierapport is onderbouwd;
- Hij merkt op dat het besluit in strijd is met het vertrouwensbeginsel, omdat tijdens de eerste inspectie niet aan hem gemeld zou zijn dat de reeds geplaatste stutten en stempels ondeugdelijk zouden zijn. Bovendien stelt hij dat hij vóór het plaatsen van huidige stutten en stempels, hierover overleg heeft gevoerd met de gemeente;

[7] De gemeente is tevens voornemens een LOD op te leggen om de doorvalbeveiligingen op de verdiepingsvloeren in het pand aan te (laten) brengen en aangebracht te (laten) houden. Deze LOD wordt op 11 januari ook opgelegd. De eigenaar maakt hier bezwaar tegen en gaat wegens niet tijdig beslissen op bezwaar in beroep bij de rechtbank, maar trekt zijn beroepsgrond die ziet op dit deel van de LOD vervolgens weer in. Omdat dit deel van de LOD geen rol speelt in het dossier Binnenstad, gaan de onderzoekers hier niet verder op in.

- Hij vindt de gestelde begunstigingstermijn (tot 10 januari 2018) te kort.

Op 21 februari 2018 tekent de eigenaar bezwaar aan tegen de LOD. Hij voert hiervoor zeven[8] gronden aan:

- De eigenaar is van mening dat hij ten onrechte als overtreder is aangeschreven, omdat de oorzaak van de deformatie van de keldermuur ligt op de pand B. Volgens de eigenaar blijkt dit uit de bouwkundige rapporten die hij tijdens de inspectie op 18 december 2017 heeft overgelegd aan de inspecteur van de gemeente;
- Bovendien stelt hij dat volgens deze bouwkundige rapporten wordt voldaan aan de eisen die gelden met betrekking tot de bouwkundige stabiliteit. Hij wijst erop dat de aanname dat er sprake zou zijn van een bouwkundig onveilige situatie door de gemeente niet met berekeningen dan wel een inspectierapport is onderbouwd. Ook stelt hij dat hij, n.a.v. de last onder bestuursdwang die de gemeente hem op 2 januari 2018 heeft opgelegd, een nieuw stempelplan heeft uitgevoerd. Er bestaat op dit punt volgens de eigenaar dus geen overtreding, of in ieder geval niet meer, en daarom kan de gemeente volgens hem op dit punt geen last onder dwangsom opleggen;
- Voorts is hij van mening dat het besluit miskent dat het voor de eigenaar niet mogelijk is om aan de gestelde last te voldoen, omdat hij met de eigenaren van pand B in een juridische procedure is verwikkeld omtrent een permanente oplossing voor het herstellen van de stabiliteit van het pand. Bovendien stelt hij dat de gemeente zelf mede debet is aan de ontstane situatie, omdat de oorzaak van de bouwkundige gebreken ligt in verbouwingen aan pand B waarvoor de gemeente vergunningen heeft afgegeven;
- De eigenaar vindt dat de openingen in de achtergevel geen overtreding vormen, omdat deze niet kunnen leiden tot een gevaarlijke situatie zoals kortsluiting;
- Hij merkt op dat het besluit in strijd is met het vertrouwensbeginsel, omdat hij bij de gemeente heeft nagevraagd of de werkzaamheden die hij aan zijn pand heeft laten uitvoeren inderdaad vergunningsvrij waren de gemeente heeft dit bevestigd;
- Hij vindt dat de opgelegde dwangsommen zowel afzonderlijk als gezamenlijk te hoog zijn vastgesteld;
- Hij vindt de gestelde begunstigingstermijn (tot 15 maart 2018) te kort.

Verdere verloop van deze procedure:

Op 5 juni 2019 wijst de gemeente de bezwaren af. Op 16 juli 2019 gaat de eigenaar van pand A bij de rechtbank in beroep tegen de beslissing van de gemeente van 5 juni 2019. Op 13 maart 2020 doet de rechtbank uitspraak. De rechtbank oordeelt ten aanzien van de LOB van 2 januari 2018 onder andere dat de gemeente ten onrechte de bouwkundige rapporten van de eigenaar van pand A niet heeft betrokken in haar besluitvorming. Ten aanzien van de last onder dwangsom van 11 januari 2018 oordeelt de rechtbank dat de gemeente onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de eigenaar van pand A een verandering aan de draagconstructie heeft aangebracht en voor wat betreft de achtergevel heeft de gemeente onvoldoende onderbouwd dat er sprake is van een onveilige situatie. De gemeente gaat tegen deze uitspraak in hoger beroep. Op 8 augustus 2021 verklaart de Raad van State het hoger beroep van de gemeente ongegrond. Het volledige procesverloop is beschreven in paragraaf 3.4.

Uitdagingen FIJ/JZ/team b (begin 2018)

Begin 2018 is binnen FIJ/JZ/team b sprake van achterstand in de behandeling van bezwaar- en beroepschriften. Daarnaast heeft het team te kampen met hoge werkdruk en ligt er een opdracht

[8] De achtste grond ziet op de LOD op de doorvalbeveiligingen; deze maakt geen deel uit van de evaluatie.

om de samenwerking tussen FIJ/JZ/team b en VTH te verbeteren.

3.3 Periode: februari 2018 – juli 2019

Eerste signalering van het dossier binnen FIJ/JZ/team b (begin 2018)

Begin 2018 vindt binnen FIJ/JZ/team b overleg plaats over de bezwaarschriften die de eigenaar van pand A tegen de opgelegde LOB en LOD heeft ingediend. De analyse is dat de gemeente de lasten onvoldoende heeft onderbouwd en dat de gemeente de lasten óf moet intrekken, óf van een betere onderbouwing moet voorzien. Betrokkenen weten niet meer of en zo ja welke actie is ondernomen naar aanleiding van dit gesprek.

De gemeente houdt vinger aan de pols t.a.v. opgelegde last onder bestuursdwang en last onder dwangsom (januari – september 2018)

Op 30 januari 2018 voert de gemeente een inspectie uit op pand A. De eigenaar heeft een tijdelijke stempelconstructie aangebracht. Op basis van deze aangepaste constructie met onderbouwde berekening concludeert de gemeente dat het risico op een acuut onveilige situatie zeer gering is. Permanent herstel van de constructie, conform de opgelegde last onder dwangsom, acht de gemeente nog steeds noodzakelijk. De eigenaren van pand B zijn van de tijdelijke constructie op de hoogte.

Op 15 maart 2018 verloopt de periode waarbinnen de eigenaar van pand A uitvoering moet geven aan de LOD van 11 januari. Tijdens een inspectie van het pand op 15 maart wordt vastgesteld dat de eigenaar niet aan de LOD heeft voldaan; d.w.z. de benodigde herstelwerkzaamheden aan de draagconstructie en achtergevel zijn niet uitgevoerd. Van deze inspectie is geen bevindingenrapport opgemaakt. Ook zijn er geen foto’s genomen.

Op 17 mei 2018 verstrekt de gemeente een omgevingsvergunning aan de eigenaar van pand A (door hem aangevraagd op 3 april) voor de renovatie van de kelderconstructie om alsnog te kunnen voldoen aan de last onder dwangsom van 11 januari 2018.

Inspecteurs van de gemeente pogen hierna meermaals een afspraak te maken met de eigenaar van pand A om de voortgang van de werkzaamheden te controleren, maar de eigenaar houdt dit af. Op 17 september laat hij bijvoorbeeld weten dat de geplande inspectiedatum weer niet uitkomt en dat inspectie volgens hem niet nodig is omdat de situatie onveranderd is.

De gemeente trekt de last onder bestuursdwang in (26 juli 2018)

Op 26 juli 2018 trekt de gemeente de LOB in, omdat de eigenaar aan de last heeft voldaan door de keldermuur tijdelijk te stutten met een stempelconstructie (zoals geconstateerd tijdens de inspectie van 30 januari). In de brief wordt aangegeven dat uiteindelijk in het pand een tijdelijke oplossing is aangebracht, waardoor is voldaan aan de eis dat het pand moest worden gestut en gestut moest worden gehouden. Ook heeft de eigenaar van pand A een omgevingsvergunning verkregen voor het renoveren van de kelderconstructie. Aangezien het slechts een tijdelijke oplossing betreft en nog geen begin is gemaakt met het uitvoeren van de omgevingsvergunning, zal het handhavingsdossier (nog) niet gesloten worden. De gemeente gaat ervan uit dat zo spoedig mogelijk gestart wordt met het uitvoeren van de verleende omgevingsvergunning teneinde tot een definitieve oplossing voor het pand te komen.

Wisseling van contactpersoon bij de gemeente (13 november 2018)

Op 13 november 2018 verzoekt de eigenaar van pand A om een andere contactpersoon bij de gemeente. De betrokken inspecteur draagt het dossier over aan een collega.

Gemeentelijke inspectie van pand A (15 november 2018)

Op 15 november 2018 voert de gemeente een tweede inspectie uit n.a.v. de LOD van 11 januari 2018. Van deze inspectie is een bevindingenrapport met foto's opgemaakt. In het bevindingenrapport wordt aangegeven dat het pand grotendeels is gestript. Dit zorgt voor een ernstige aantasting van de sterkte en stabiliteit van het pand. De achtergevel is volledig verwijderd. Achter de voormalige achtergevel is de begane grondvloer verwijderd. De rechter mandelige kelderwand buikt uit. In de linker kelderwand zijn ook scheuren zichtbaar. Verder wordt geconstateerd dat de eigenaar van pand A een tijdelijke stempelconstructie heeft geplaatst in de kelder. Deze stempelconstructie wordt omschreven als: *"zeer summier".* 'Als één of meerdere stempels het begeven door een zetting, een zware storm of een zware vrachtwagen die door de straat rijdt, bestaat de kans dat er minimaal 2 panden instorten, aldus het rapport.

De volgende dag voeren twee inspecteurs een controle uit op pand B naar aanleiding van de schade aan de kelderwand tussen pand A en pand B. In het bevindingenrapport constateren zij dat er ter hoogte van de voorgevel in de centrale ruimte lichte scheurvorming zichtbaar is in de wand.

Last onder dwangsom (26 november 2018)

Naar aanleiding van beide inspecties legt de gemeente op 26 november 2018 de eigenaren van pand A en pand B een LOD op om de mandelige keldermuur uiterlijk 26 februari 2019 permanent te (laten) herstellen, zodanig dat de stabiliteit van het pand in de toekomst gewaarborgd is. Het betreft een eenmalige dwangsom van € 30.000.

In het besluit gericht aan de eigenaar van pand A vermeldt de gemeente: *"Dit permanent herstellen dient zodanig te gebeuren dat de stabiliteit van het pand in de toekomst gewaarborgd is. Hiertoe kunt u de voorschriften en tekeningen van de aan u verleende omgevingsvergunning met kenmerk HZ-WABO-18-10783 aanhouden."*

De genoemde omgevingsvergunning betreft de vergunning die de gemeente de eigenaar op 17 mei 2018 heeft verleend.

De gemeente legt de eigenaar van pand A tevens een LOD op om de achtergevel uiterlijk 26 februari 2019 in originele staat te (laten) herstellen en hersteld te (laten) houden. Dit betreft een eenmalige dwangsom van €20.000.

Bezwaar eigenaar pand A tegen de LOD (4 januari 2019)

Op 4 januari 2019 tekent de eigenaar van pand A bezwaar aan tegen de LOD van 26 november 2018 die betrekking heeft op de keldermuur. Samengevat stelt de eigenaar van pand A (wederom) dat de oorzaak van de instabiele keldermuur bij pand B ligt, dat er geen sprake is van een onveilige situatie, dat de eigenaar van pand A met de eigenaar van pand B in juridisch proces is verwikkeld, dat de gemeente mede debet is aan de ontstane situatie, dat het besluit in strijd is met het vertrouwensbeginsel, dat de dwangsom te hoog is en dat de begunstigingstermijn te kort is.

Verdere verloop van dit bezwaar:

Op 14 september 2021 stelt de eigenaar van pand A de gemeente in gebreke wegens niet tijdig beslissen op bezwaar. Op 3 november 2021 gaat hij wegens niet tijdig beslissen door de gemeente in beroep bij de rechtbank. Op 17 december 2021 doet de rechtbank uitspraak. De rechtbank stelt een dwangsom vast van €1.442. Verder verklaart de rechtbank dat de gemeente alsnog binnen twee weken moet beslissen. Als de termijn wordt overschreden moet de gemeente een dwangsom van €100 per dag betalen met een maximum van €15.000. Op 19 april 2022 dient de eigenaar van pand A een nieuw beroep niet tijdig beslissen in.

NB: Het dossier naar aanleiding van de last onder dwangsom van 26 november 2018 liep nog in september 2022 het einde van de door ons onderzochte periode.

Bezwaar eigenaar pand B tegen de LOD (7 januari 2019)

Op 7 januari 2019 tekent de eigenaar van pand B bezwaar aan tegen de LOD van 26 november 2018. Samengevat stelt hij dat de oorzaak van de instabiele kelderconstructie bij de eigenaar van pand A ligt en dat de eigenaar van pand A elke medewerking ter herstel van de kelderconstructie weigert. De gemeente heeft in deze context in haar besluit geen rekening gehouden met het rechtszekerheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, aldus de eigenaar van pand B.

Verdere verloop van dit bezwaar:

Op 13 september 2022 stelt de eigenaar van pand A de gemeente in gebreke wegens niet tijdig beslissen op het bezwaarschrift van pand B. Op 30 september 2022 gaat hij wegens niet tijdig beslissen door de gemeente in beroep bij de rechtbank.

NB: Deze evaluatie loopt tot half september 2022; op dat moment had de rechtbank nog geen uitspraak gedaan.

Melding door eigenaar pand A (14 februari 2019)

Op 14 februari 2019 doet de eigenaar van pand A melding bij de gemeente van illegale bouwwerkzaamheden aan de pand B in de periode tussen 1995 en 2001. Volgens de eigenaar van pand A hebben deze werkzaamheden een negatief effect gehad op de kelderconstructie.

Hoorzitting: onderlinge afspraken pand A en pand B over herstel keldermuur (21 februari 2019)

Op 21 februari 2019 vindt een hoorzitting plaats naar aanleiding van de verzoeken om een voorlopige voorziening[9] van de eigenaren van pand A en pand B ten aanzien van de lopende bezwaarprocedures tegen de LODs van november 2018.

Tijdens deze zitting maken de eigenaren van pand A en pand B en de gemeente afspraken over het herstel van de keldermuur. De gemeente verlengt de begunstigingstermijn van de LOD met zes weken, dus tot en met 9 april 2019. Beide eigenaren spreken af om gezamenlijk opdracht te geven aan een aannemer om de keldermuur te herstellen volgens de vergunning die de eigenaar van pand A op 17 mei 2018 heeft ontvangen. Ze spreken af de opdracht in principe te verstrekken aan de aannemer die de eigenaar van pand B reeds heeft gevonden, al krijgt de eigenaar van pand A nog twee weken om een alternatieve aannemer aan te dragen. Ook spreken zij af dat de aannemer de vereiste constructieberekeningen en -tekeningen aan de gemeente zal overleggen en dat zij de aannemer allebei onbeperkt toegang zullen geven tot hun panden.

De gemeente geeft aan dat zij, als de eigenaren deze afspraken nakomen, bereid is de begunstigingstermijn vervolgens te verlengen tot wanneer de werkzaamheden voor de kelder zijn uitgevoerd, en daarop aansluitend voor de achtergevel van pand A.

Volgens de gemeente zijn de gemaakte afspraken niet nagekomen.

Invordering dwangsommen door gemeente bij eigenaar pand A (6 maart 2019)

Bij besluit van 6 maart 2019 vordert de gemeente bij de eigenaar van pand A twee dwangsommen in, van in totaal €12.500. Deze zien op de LOD van 11 januari 2018. Hoewel de eigenaren van

[9] Deze verzoeken om een voorlopige voorziening zitten niet in het dossier dat de onderzoekers van de gemeente hebben ontvangen. De onderzoekers weten niet waarom de gemeente was uitgenodigd om deze zitting bij te wonen.

pand A en pand B en de gemeente kort hiervoor afspraken hebben gemaakt over het herstel van de keldermuur, besluit de gemeente deze dwangsommen toch in te vorderen, omdat deze wel al zijn verbeurd.

Het besluit om over te gaan tot invordering ligt bij VTH. Tussen VTH en FIJ/JZ vindt hierover geen overleg plaats.

Kort daarna dient de eigenaar van pand A bij de rechtbank een voorlopige voorziening in tegen de invordering van de dwangsommen. Op 31 mei 2019 wijst de rechtbank het verzoek voor een voorlopige voorziening af.

Op 17 april 2019 maakt de eigenaar bezwaar tegen de invordering. Daarin wijst hij erop dat de bezwaarprocedure tegen de last onder dwangsom nog loopt en de gemeente nog geen besluit op bezwaar heeft genomen.

Verdere verloop van deze procedure:

Op 5 juni 2019 besluit de gemeente dat de bezwaren tegen de besluiten van 2 januari 2018 (LOB) en 11 januari 2018 (LOD) ongegrond zijn. Op 13 maart 2020 doet de rechter uitspraak over de beroepen van de eigenaar van pand A tegen de besluiten van 6 maart 2019 en 5 juni 2019. De rechtbank verklaart beide beroepen gegrond, vernietigt de besluiten en herroept voor zover relevant de besluiten van 2 januari 2018 en 11 januari 2018.

De gemeente stelt tegen deze uitspraak van de rechtbank hoger beroep in bij de Raad van State. Op 8 september 2021 verklaart de Raad van State het hoger beroep ongegrond en bevestigt de uitspraak van de rechtbank.

Signalering binnen FIJ/JZ/team b (voorjaar 2019)

In het voorjaar van 2019 meldt de behandelaar van het dossier Binnenstad binnen FIJ/JZ/team b dat diegene geen overzicht over het dossier Binnenstad heeft. De behandelaar spreekt zijn zorgen uit over het dossier: het is zóveel, dat de behandelaar geen andere zaken ernaast kan behandelen. Hierop wordt ervoor gezorgd dat de behandelaar minder andere zaken in behandeling krijgt.

Met de toename van het dossier worden in de loop van 2019 en 2020 op verschillende momenten door de behandelaar binnen FIJ/JZ/team b vergelijkbare signalen afgegeven.

Bestuurlijk contact met de eigenaar van pand A (maart 2019)

In maart 2019 benadert de eigenaar van pand A de toenmalig burgemeester met een brief waarin hij de burgemeester om bestuurlijke aandacht voor zijn dossier vraagt. Op verzoek van de burgemeester, zo hebben wij begrepen, gaat een leidinggevende binnen VTH op gesprek bij de eigenaar van de pand A.

Aanvraag omgevingsvergunning door eigenaar pand A (24 mei 2019)

Op 24 mei 2019 vraagt de eigenaar van pand A een nieuwe omgevingsvergunning aan voor het herstel van de keldermuur. In het vonnis in een later door de eigenaar tegen de gemeente aanspannen kortgeding hebben wij gelezen dat hij deze omgevingsvergunning mede aanvraagt omdat de twee aannemers die hij heeft gevraagd de herstelwerkzaamheden uit te voeren conform de op 18 mei 2018 verleende verginning, deze opdracht niet wilden aannemen. Aan de uitvoering ervan zaten volgens de aannemers teveel risico’s verbonden, aldus de eigenaar.

Deze nieuwe aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt door de gemeente buiten behandeling gesteld, omdat het bouwplan onder andere werkzaamheden in pand B bevat en toestemming daarvoor ontbreekt.

Gemeente wijst bezwaren eigenaar pand A tegen LOB en LOD uit januari 2018 af (5 juni 2019)

Bij besluit van 5 juni 2019 verklaart het college van B&W de door de eigenaar van pand A gemaakte bezwaren tegen de besluiten van 2 januari 2018 (LOB) en 11 januari 2018 (LOD) ongegrond. In het besluit gaat de gemeente in op alle gronden van bezwaar. In de beslissing op bezwaar staan onder andere de volgende twee punten:

1. De gemeente stelt dat een eigenaar van een pand in beginsel verantwoordelijk is voor hetgeen zich afspeelt in het pand en voor de staat waarin het pand verkeert. Bovendien stelt de gemeente dat de eigenaar bij machte is de overtreding te (laten) beëindigen.
2. De gemeente voert aan dat de inspecteurs de bouwkundige berekeningen van de eigenaar tijdens de inspectie van 18 december 2017 hebben ingezien, maar dat deze niet zijn overlegd en zij dus ook geen gelegenheid hebben gehad om deze te controleren.

Voor de gemeente het besluit neemt, heeft een ambtelijke hoorzitting plaatsgevonden.

Verdere verloop van deze procedure:

Op 16 juli 2019 gaat de eigenaar van pand A bij de rechtbank in beroep tegen de beslissing van de gemeente van 5 juni 2019. Op 13 maart 2020 doet de rechtbank uitspraak. De rechtbank oordeelt ten aanzien van de LOB van 2 januari 2018 onder andere dat de gemeente ten onrechte de bouwkundige rapporten van de eigenaar van pand A niet heeft betrokken in haar besluitvorming. Ten aanzien van de last onder dwangsom van 11 januari 2018 oordeelt de rechtbank dat de gemeente onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de eigenaar van pand A een verandering aan de draagconstructie heeft aangebracht en voor wat betreft de achtergevel heeft de gemeente onvoldoende onderbouwd dat er sprake is van een onveilige situatie. De gemeente gaat tegen deze uitspraak in hoger beroep. Op 8 augustus 2021 verklaart de Raad van State het hoger beroep van de gemeente ongegrond. Het volledige procesverloop is beschreven in paragraaf 3.4.

Gemeentelijke inspectie van de situatie: de basis van het ‘moederbesluit’ (26 juni 2019)

Op 26 juni 2019 vindt een gemeentelijke inspectie plaats van de mandelige keldermuur om te controleren of uitvoering is gegeven aan de LOD van november 2018. Van deze inspectie is een bevindingenrapport opgesteld, zonder foto’s. Geconstateerd wordt dat de mandelige keldermuur ernstige uitbuigingen vertoont en dat er ten opzichte van de eerder vastgestelde situatie niets is veranderd.

De constateringen die gedaan worden tijdens deze inspectie vormen de basis voor het uitvaardigen van een last onder bestuursdwang op 19 augustus 2019. Dit wordt ook wel het moederbesluit[10] genoemd.

Eigenaar pand A tekent beroep aan tegen beslissing op bezwaar tegen LOB en LOD uit januari 2018 (16 juli 2019)

Op 16 juli 2019 gaat de eigenaar van pand A in beroep tegen het besluit van de gemeente van 5 juli 2019 om zijn bezwaar ongegrond te verklaren en de in januari 2018 opgelegde LOB en LOD te handhaven. Hij voert hiervoor dezelfde gronden aan als in zijn bezwaarschriften.

---

[10] Binnen de gemeente verwijst men naar de last onder bestuursdwang van 19 augustus 2019 als het ‘moederbesluit’, omdat dit besluit volgens betrokkenen de basis vormt voor alle procedures binnen het dossier Binnenstad.

In deze periode ingediende verzoeken en aanvragen door eigenaar pand A

Datum	Type verzoek	Verdere verloop
April 2018	Vergunning-aanvraag	De eigenaar van pand A vraagt een vergunning aan voor de renovatie van de kelderconstructie. In mei 2018 verstrekt de gemeente deze omgevingsvergunning. In februari 2020 trekt de gemeente de vergunning op verzoek van de eigenaar van pand A weer in.
Februari 2019	Melding	De eigenaar van pand A doet een melding bij de gemeente van illegale bouwwerkzaamheden aan pand B in de periode tussen 1995 en 2001. De gemeente besluit geen actie te ondernemen. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens niet tijdig beslissen. Vervolgens dient de eigenaar van pand A vijfmaal beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop driemaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij telkens, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. Eenmaal verklaart de rechtbank een beroep niet-ontvankelijk; de eigenaar van pand A stelt hierop hoger beroep in. Eenmaal verklaart de rechtbank een beroep ongegrond. In augustus 2022 neemt de gemeente uiteindelijk een beslissing op bezwaar.
Mei 2019	Vergunning-aanvraag	De eigenaar van pand A vraagt een vergunning aan voor de reconstructie van de keldermuur. De gemeente besluit deze aanvraag buiten behandeling te laten. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens niet tijdig beslissen. Vervolgens dient de eigenaar van pand A beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank verklaart het beroep ongegrond, de eigenaar van pand A gaat tegen deze uitspraak in verzet en dit verzet wordt ook ongegrond verklaard. Hierop gaat de eigenaar van pand A in hoger beroep bij de Raad van State. De Raad van State verklaart zich onbevoegd om kennis te nemen van het hoger beroep. In maart 2022 stelt de eigenaar van pand A een tweede beroep niet-tijdig beslissen in. De rechtbank doet uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. In augustus 2022 neemt de gemeente uiteindelijk een beslissing op bezwaar.
Mei 2019	Handhavings-verzoek	De eigenaar van pand A dient een handhavingsverzoek in ten aanzien van het slopen van een dwarsmuur en steunpilaar in pand B. De gemeente wijst het handhavingsverzoek af. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens niet tijdig beslissen. Vervolgens dient de eigenaar van pand A in de periode tot september 2022 achtmaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop viermaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij telkens, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. Driemaal verklaart de rechter het beroep niet-ontvankelijk. De eigenaar van pand A gaat tweemaal in verzet tegen een uitspraak van de rechter en stelt eenmaal hoger beroep in. In augustus 2022 neemt de gemeente uiteindelijk een beslissing op bezwaar.

Datum	Type verzoek	Verdere verloop
Mei 2019	Handhavings-verzoek	De eigenaar van pand A dient een handhavingsverzoek in ten aanzien van het openhakken van de kelderwerf in pand B. De gemeente wijst het handhavingsverzoek af. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A in de periode tot september 2022 achtmaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop viermaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij telkens, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. Driemaal verklaart de rechtbank het beroep niet-ontvankelijk. De eigenaar van pand A stelt eenmaal verzet in, wat de rechter ongegrond verklaart, en gaat eenmaal in hoger beroep. De gemeente stelt ook eenmaal verzet in, wat de rechter ongegrond verklaart. In augustus 2022 neemt de gemeente uiteindelijk een beslissing op bezwaar.
Mei 2019	Handhavings-verzoek	De eigenaar van pand A dient een handhavingsverzoek in ten aanzien van het openhakken van de kelderwerf in pand B. De gemeente wijst het handhavingsverzoek af. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens heeft de eigenaar van pand A in de periode tot september 2022 zesmaal een beroep niet tijdig beslissen ingediend bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop viermaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij telkens, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. Eenmaal vervalt het beroepschrift omdat het ten onrechte twee keer geregistreerd was en eenmaal verklaart de rechtbank het beroep niet-ontvankelijk. De eigenaar van pand A stelt eenmaal verzet in, wat de rechter ongegrond verklaart. In augustus 2022 neemt de gemeente uiteindelijk een beslissing op bezwaar.

3.4 Periode: augustus 2019 – maart 2020

Invordering dwangsommen door de gemeente (6 augustus 2019)

Op 6 augustus 2019 laat de gemeente per brief aan de eigenaar van pand A weten dat de lasten onder dwangsom van 26 november 2018 (totaal € 50.000) zijn verbeurd en verzoekt de bedragen binnen zes weken te voldoen.

Verdere verloop procedure:

Op 3 oktober 2019 stuurt de gemeente de eigenaar van pand A een brief, waarin zij hem in de gelegenheid stelt een zienswijze te geven op de voorgenomen invordering. Op 18 oktober 2019 brengt de eigenaar een schriftelijke zienswijze naar voren. Op 27 november 2019 reageert de gemeente op deze zienswijze en besluit over te gaan tot invordering van de dwangsommen. Zij verzoekt de eigenaar deze binnen zes weken te voldoen.

Op 8 januari 2020 maakt de eigenaar hiertegen bezwaar. Op 15 september 2021 stelt de eigenaar de gemeente in gebreke wegens niet tijdig beslissen op bezwaar. Op 15 november 2021 gaat hij in beroep bij de rechtbank. Op 17 december 2021 verklaart de rechtbank het beroep gegrond, draagt de gemeente op om binnen twee weken alsnog te beslissen en legt de gemeente, op verzoek van de eigenaar, een dwangsom op van €100 per dag met een maximum van €15.000. Op 19 april 2022 dient de eigenaar een nieuw beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. Op 5 juli 2022 verklaart de rechtbank het beroep gegrond, draagt de gemeente op om binnen twee weken alsnog te beslissen en legt de gemeente, op verzoek van de eigenaar, een dwangsom op van €200 per dag met een maximum van €30.000. Op 6 mei 2022 dient de eigenaar een nieuw beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. Op 25 augustus 2022 verklaart de rechtbank het beroep gegrond, draagt de gemeente op om binnen twee weken alsnog te beslissen, ziet af van het opleggen van dwangsommen. Op 31 augustus 2022 stelt de eigenaar verzet in. Op 6 september dient de eigenaar een nieuw beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank

NB: Het dossier naar aanleiding van de invordering van 6 augustus 2019 liep nog in september 2022, het einde van de door ons onderzochte periode.

Last onder bestuursdwang (19 augustus 2019); het 'moederbesluit'

Op 19 augustus 2019 legt de gemeente een last onder bestuursdwang op aan zowel de eigenaar van pand A als pand B.

De gemeente verzoekt de eigenaar van pand A om vóór 1 oktober 2019 de mandelige keldermuur in pand A, dat grenst aan pand B, permanent te (laten) herstellen en hersteld te (laten) houden. In het besluit vermeldt de gemeente opnieuw dat de voorschriften en tekeningen van de aan de eigenaar verleende omgevingsvergunning van 17 mei 2019 kunnen worden aangehouden.

De gemeente verzoekt de eigenaar van pand A tevens om vóór 1 oktober 2019 de achtergevel van het pand in de originele staat te (laten) herstellen en hersteld te (laten) houden. Als op 1 oktober 2019 blijkt dat de herstelwerkzaamheden niet of onvoldoende zijn uitgevoerd, zullen de keldermuur en achtergevel van gemeentewege permanent hersteld worden en de kosten op de eigena(a)r(en) worden verhaald. De gemeente legt de eigenaar van pand B t.a.v. de mandelige keldermuur dezelfde last op.

Het betrokken afdelingshoofd neemt het besluit om de LOB's op te leggen in overleg met de directeur VTH. Teven wordt via de bestuursondersteuner de portefeuillehouder ruimtelijke ordening, op de hoogte gebracht van de LOB's.

Op 27 september 2019 maakt de eigenaar van pand A bezwaar tegen de opgelegde last onder bestuursdwang. Tevens vraagt hij een voorlopige voorziening aan. Op 8 november 2019 doet de rechtbank Midden-Nederland uitspraak op dit verzoek om een voorlopige voorziening. Zij komt tot

de voorlopige conclusie dat zij geen twijfels heeft over de rechtmatigheid van het bestreden besluit, d.w.z. de last onder bestuursdwang, en wijst de voorlopige voorziening af.

De eigenaar van pand A dient een klacht in bij de ombudsman (oktober 2019)

Eind 2019 dient de eigenaar van pand A een klacht in bij de Nationale Ombudsman. Deze legt de klacht terug bij de gemeente ter (formele) behandeling. Op basis van de bestudeerde documenten en gevoerde gesprekken is het ons onduidelijk hoe dit is afgelopen.

In 2020 dient de eigenaar van pand A een tweede klacht in bij de Nationale Ombudsman. De Nationale Ombudsman besluit deze niet te behandelen, zo hebben wij begrepen, vanwege de samenloop met een bezwaar- en beroepsprocedure.

Uitvoering van bestuursdwang (november 2019 – maart 2020)

Na uitgebreid intern overleg binnen het team en tussen leidinggevenden wordt door VTH besloten over te gaan tot uitvoering van de bestuursdwang. Op 17 oktober 2019 ontvangt de afdeling VTH van de aannemer de begroting voor de herstelwerkzaamheden aan de keldermuur. De begroting bedraagt € 86.400 exclusief BTW.

Op 30 oktober 2019 dient de eigenaar een voorlopige voorziening in tegen de LOB. Op 8 november 2019 wijst de rechter deze af. De rechter is voorlopig van oordeel dat de gemeente heeft vastgesteld dat de instabiliteit van de keldermuur een overtreding van het Bouwbesluit oplevert en het opleggen van de LOB een evenredige maatregel is om die overtreding te laten beëindigen.

Op 19 november 2019 start de aannemer, in opdracht van de gemeente, met de werkzaamheden. De gemeente baseert het herstelplan op de op 17 mei 2018 aan de eigenaar van pand A afgegeven vergunning voor het renoveren van de kelderconstructie. Tijdens een zitting bij de rechtbank op 21 februari 2019 hebben de eigenaren van pand A en pand B namelijk aangegeven het met de inhoud van deze vergunning eens te zijn. Om deze reden neemt de gemeente deze vergunning als uitgangspunt, en niet – zoals voorgeschreven in de Awb – de goedkoopste en minst ingrijpende optie. De goedkoopste oplossing is volgens de gemeente het volstorten van de kelder van pand A; dit is volgens haar geen reële optie. Overigens heeft de gemeente op 4 november 2019, naar aanleiding van een aanvraag door eigenaar A in september 2019, een nieuwe omgevingsvergunning aan eigenaar A verleend.

Op 21 november 2019, twee dagen na de start van de werkzaamheden, worden deze tijdelijk opgeschort. Begin januari stelt de aannemer een nieuw werkplan op vanwege onder meer veranderingen in de maatvoering en te verrichten werkzaamheden. Het nieuwe werkplan is op 4 januari 2020 door de gemeente met de eigenaar gedeeld. Op 6 januari 2020 hervat de aannemer zijn werkzaamheden. In die tijd stelt de aannemer een nieuwe offerte op ter waarde van € 161.385 exclusief BTW. De begroting bevat ook de reeds in 2019 verrichte werkzaamheden die al kort na aanvang van de werkzaamheden moesten worden gestaakt. Eind januari gaat VTH akkoord met de nieuwe offerte.

De eigenaar van pand A dient opnieuw een verzoek in om een voorlopige voorziening. Naar aanleiding hiervan vindt op 17 januari 2020 een zitting plaats over de uitvoering van de herstelwerkzaamheden. Tijdens de zitting schorst de rechtbank de werkzaamheden van de aannemer tot een volgende zitting, omdat zij de kort voor de zitting door de eigenaar van pand A ingebrachte stukken wil kunnen meenemen in haar besluit. Tijdens deze volgende zitting op 4 februari 2020 heft de rechtbank de schorsing van de werkzaamheden op en worden deze door de aannemer weer hervat.

In de periode dat de werkzaamheden stilliggen dient de eigenaar van pand A op 24 januari 2020 ook een handhavingsverzoek in om de werkzaamheden die in opdracht van de gemeente worden uitgevoerd stil te leggen (voor het verdere verloop zie de tabel aan het einde van deze paragraaf).

Tweede bestuurlijke (en hoogambtelijke) contact (december 2019 – januari 2020)

Gelijktijdig met de discussie tussen de gemeente en de eigenaar van pand A over de uitvoering van de bestuursdwang, overhandigt de eigenaar tijdens een raadsvergadering op 5 december 2019 een 'noodoproep' aan de wijkwethouder en wethouder Wervengebied, gericht aan het college, waarin hij zijn lezing van de situatie geeft en hen vraagt een aantal 'noodmaatregelen' te nemen.

Op 18 december 2019 komt de eigenaar van pand A op het wijkspreekuur van de wijkwethouder Binnenstad en geeft aan nog geen reactie te hebben ontvangen op zijn brief van 5 december. Hij schetst dat hij ten einde raad is over de situatie en niet weet bij wie hij binnen de gemeente moet zijn. Intern is afgesproken dat wethouder Wervengebied de brief zal beantwoorden. De wijkwethouder zegt toe navraag te doen en voor de Kerst een tussenbericht te sturen.

Eveneens op 18 december 2019 komt het dossier aan de orde in de staf van het Programma Wervengebied. Wethouder Wervengebied vraagt VTH om met de eigenaar van pand A in gesprek te gaan en daarnaast een schriftelijke reactie te geven op de brief. De staf van VTH belooft de wijkwethouder, wethouder Wervengebied en wethouder RO op de hoogte te houden van het verdere verloop. Blijkens e-mail correspondentie gebeurt dit ook.

Begin januari 2020 stuurt de eigenaar van pand A enkele e-mails aan VTH waarin hij zijn beeld van de situatie in de panden aan de pand A en pand B schetst.

Op 7 januari 2020 gaan twee medewerkers van VTH langs op pand A om met de eigenaar te spreken. Dit gesprek wordt op 10 januari 2021 op het gemeentekantoor voortgezet. In dit gesprek blijkt dat de betrokkenen bij de gemeente en de eigenaar het dossier op een andere manier beleven, onder andere als het gaat om de wijze waarop de last onder bestuursdwang wordt uitgevoerd (wel of niet volgens de verleende vergunning) en de communicatie (niet of nauwelijks volgens de eigenaar; volgens de gemeente is er voortdurend overleg). De gemeente geeft aan dat er vanaf nu een andere inspecteur als aanspreekpunt zal fungeren. De eigenaar zegt in gesprek te willen over de door de gemeente ingevorderde dwangsommen en vraagt om een evaluatie van de werkzaamheden.

Op 21 januari 2020 antwoordt de gemeente de eigenaar van pand A per brief en gaat in op de verschillende verzoeken die hij heeft gedaan aan bestuurders en ambtenaren. In de brief benadrukt de gemeente dat het wat haar betreft irrelevant is wie verantwoordelijk is voor de onveilige situatie, de eigenaar van pand A en/of die van pand B: het enige belang van de gemeente is het op afzienbare termijn definitief stabiliseren van de panden.

Kort geding aangespannen door de eigenaar van pand A tegen de gemeente (20 januari 2020)

Op 20 januari 2020 spant de eigenaar van pand A een kort geding aan tegen de gemeente. De eigenaar vraagt de rechtbank de gemeente te verbieden om uitvoering te geven aan de LOB volgens het huidige werkplan, en de gemeente te gebieden om slechts uitvoering te geven aan de LOB "op basis van een verleende omgevingsvergunning en zodanig dat wordt voldaan aan de in het Bouwbesluit gestelde eisen of […] zodanig dat wordt voldaan aan de eisen van het Bouwbesluit en zodanig dat zowel perceel [pand A] als [pand B] stabiliteit ontlenen enkel aan op het eigen perceel gerealiseerde stabiliteitsvoorzieningen". Op 27 februari 2020 doet de rechter uitspraak en wijst de vorderingen van de eigenaar af.

Uitspraak Rechtbank Midden-Nederland (13 maart 2020)

Op 13 maart 2020 doet de rechtbank Midden-Nederland uitspraak in de door de eigenaar van pand A ingestelde beroepsprocedure in het kader van de opgelegde last onder bestuursdwang van 2 januari 2018 en last onder dwangsom van 11 januari 2018.

De conclusie van de rechter is dat de beslissing op bezwaar is genomen in strijd met artikel 7:12 van de Awb. Dit houdt in dat de beslissing op bezwaar van de gemeente niet berust op een deugdelijke motivering. Tevens concludeert de rechtbank dat door de afwezigheid van een inspectierapport en foto's het motivatiegebrek van de gemeente Utrecht niet kan worden hersteld voor handhavingsbesluiten die in het verleden zijn genomen. Dit betekent dat de gemeente niet meer een onvoldoende gemotiveerd handhavingsbesluit uit het verleden kan herstellen.

Omdat de gemeente niet beschikt over een rapport en foto's van de inspectie van 20 december 2017 en het gebrek aan onderbouwing van de besluiten van 2 en 11 januari 2018 dus niet kan herstellen, herroept de rechtbank deze besluiten voor zover deze betrekking hebben op de draagconstructie en de achtergevel. en vernietigt zij het genomen invorderingsbesluit t.a.v. de dwangsom.

Gezien het belang van deze uitspraak voor de ontwikkeling van het dossier Binnenstad worden het procesverloop en de onderbouwing van de rechtbank in het volgende tekstkader nader toegelicht.

Bezwaar- en beroepsprocedure last onder bestuursdwang en last onder dwangsom januari 2018

Op 20 december 2017 heeft de gemeente Utrecht een inspectie uitgevoerd in pand A, vanwege zorgen over de constructieve veiligheid ervan. Op 2 januari 2018 heeft de gemeente, naar aanleiding van deze inspectie, de eigenaar van pand A een last onder bestuursdwang opgelegd om vóór 10 januari 2018 zijn keldermuur te (laten) stutten en gestut te (laten houden).

Op 11 januari 2018 heeft de gemeente de eigenaar van pand A een last onder dwangsom opgelegd om vóór 15 maart 2018 de draagconstructie van zijn pand te (laten) herstellen en hersteld te (laten) houden (dwangsom van € 7.500) en zijn achtergevel in de originele staat te (laten) herstellen en herstel te (laten) houden (dwangsom van € 5.000).

Op 12 februari 2018 heeft de eigenaar van pand A pro forma bezwaar aangetekend tegen de opgelegde last onder bestuursdwang en later de gronden van zijn bezwaar aangevuld. Op 21 februari 2018 heeft de eigenaar van pand A pro forma bezwaar aangetekend tegen de opgelegde last onder dwangsom en later de gronden van zijn bezwaar aangevuld.

Op 15 maart 2018 heeft de gemeente een inspectie uitgevoerd in pand A en geconstateerd dat de eigenaar geen volledige uitvoering heeft gegeven aan de last onder dwangsom.

Op 26 juli 2018 heeft de gemeente de last onder bestuursdwang van 2 januari 2018 ingetrokken, omdat hieraan door de eigenaar is voldaan.

Op 23 januari 2019 heeft de gemeente aan de eigenaar van pand A een voornemen tot invordering van de verbeurde dwangsommen gestuurd. Op 7 maart 2019 heeft de gemeente de verbeurde dwangsommen (totaal € 12.500) ingevorderd.

Op 5 juni 2019 heeft de gemeente de bezwaren van de eigenaar van pand A tegen de besluiten van de gemeente van 2 en 11 januari 2018 ongegrond verklaard.

Op 16 juli 2019 gaat de eigenaar van pand A bij de rechtbank in beroep tegen deze beslissing van de gemeente. Hij voert hiervoor dezelfde gronden aan als in zijn bezwaarschriften.

Op 13 maart 2020 heeft de rechtbank uitspraak gedaan. Over de **last onder bestuursdwang** oordeelt de rechtbank het volgende:

- De rechtbank is van mening dat de eigenaar procesbelang heeft bij de beoordeling van zijn beroepsgronden die zien op de last onder bestuursdwang, ondanks dat deze door de

Bezwaar- en beroepsprocedure last onder bestuursdwang en last onder dwangsom januari 2018

gemeente is ingetrokken, omdat hij kosten heeft moeten maken in verband met deze opgelegde last (het maken van een stempelplan en het aanbrengen van de extra stempelconstructie).

- De rechtbank concludeert dat de keldermuur niet voldoet aan het Bouwbesluit en dat daarmee sprake is van een overtreding van de Woningwet. De stelling van de eigenaar van pand A dat de instabiele keldermuur zijn oorzaak vindt in het pand van de buren, vindt de rechtbank niet van belang voor het vaststellen van de overtreding.
- Het is naar het oordeel van de rechtbank proportioneel dat de gemeente, in aanloop naar een definitieve oplossing, een tijdelijke stut/stempelconstructie verlangt van de eigenaar. De rechtbank oordeelt echter dat de gemeente onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de tijdelijke stempelconstructie die de eigenaar al vóór de inspectie van 20 december 2017 had aangebracht, onvoldoende was om een tijdelijke stabiele constructie te creëren. De gemeente heeft aan haar besluit slechts een constatering van inspecteurs ten grondslag gelegd, en ten onrechte bij de besluitvorming niet de bouwtechnische rapporten betrokken waar de eigenaar van pand A zich op beroept ter onderbouwing van zijn stelling dat de aangebrachte tijdelijke constructie voldoende was. De rechtbank stelt de eigenaar van pand A hiermee in het gelijk.

Over de **last onder dwangsom** t.a.v. de draagconstructie oordeelt de rechtbank het volgende:

- De rechtbank is van oordeel dat de gemeente onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de eigenaar van pand A een verandering aan de draagconstructie heeft aangebracht. Een rapport van de inspecteurs van de gemeente waarin op een deugdelijke en controleerbare wijze wordt gemotiveerd waarom sprake zou zijn van een dergelijke wijziging, ontbreekt. De rechtbank stelt de eigenaar van pand A hiermee in het gelijk.

Over de **last onder dwangsom** t.a.v. de achtergevel oordeelt de rechtbank het volgende:

- De rechtbank is van oordeel dat de gemeente onvoldoende heeft onderbouwd dat sprake is van een onveilige situatie. De rechtbank stelt de eigenaar van pand A hiermee in het gelijk.

Omdat de gemeente niet beschikt over een rapport en foto's van de inspectie van 20 december 2017 en het gebrek aan onderbouwing van de besluiten van 2 en 11 januari 2018 dus niet kan herstellen, herroept de rechtbank deze besluiten en vernietigt zij het genomen invorderingsbesluit t.a.v. de dwangsom.

De gemeente gaat tegen deze uitspraak in hoger beroep. De advocaat van de gemeente adviseert FIJ/JZ/team b om een extern deskundigenrapport te laten opstellen als extra onderbouwing voor het opleggen van de LOD t.a.v. het herstel van de achtergevel van pand A, aangezien de rechtbank heeft aangegeven de oorspronkelijke onderbouwing onvoldoende te vinden. De gemeente vraagt een extern bureau gespecialiseerd in bouwregelgeving (hierna: Bureau Bouw) om dit deskundigenrapport. De gemeentelijke contactpersoon van Bureau Bouw tijdens het offertetraject is iemand van VTH, maar FIJ/JZ en VTH zijn allebei van mening dat het formele opdrachtgeverschap richting Bureau Bouw bij de ander ligt. Hierover zijn geen heldere afspraken gemaakt. De gemeente ontvangt de eerste versie van dit rapport op 15 juni 2020. Naar aanleiding van vragen van de advocaat van de gemeente levert Bureau Bouw op 25 september een revisie op. Hierop geeft VTH een reactie, waarna Bureau Bouw nog enkele aanpassingen doorvoert. Op 5 januari 2021 levert Bureau Bouw de eindversie op. Op diezelfde dag dient de gemeente het rapport in de hoger beroepsprocedure in. Eerder al, op 15 juni 2020, heeft de gemeente een ander rapport ingediend in de hoger beroepsprocedure, waarin een inspecteur van de gemeente toelicht waarom het stempelplan van de eigenaar van pand A niet voldeed.

Op 8 augustus 2021 heeft de Raad van State uitspraak gedaan en het hoger beroep ongegrond verklaard. Daarbij stelt de RvS dat de gemeente pas in hoger beroep een aanvullende onderbouwingen voor haar besluiten heeft ingebracht en voert aan dat een bestuursorgaan in het algemeen niet door het instellen van hoger beroep een ondeugdelijk gemotiveerd besluit alsnog succesvol kan onderbouwen.

In deze periode ingediende verzoeken en aanvragen door eigenaar pand A

Datum	Type verzoek	Verdere verloop
Augustus 2019	Handhavings-verzoek	De eigenaar van pand A dient een verzoek in om handhavend op te treden tegen de ondeugdelijke kelderconstructie van pand B, door de eigenaar te dwingen dit te herstellen, of tot uitvoering van gemeentewege over te gaan om de kelderconstructie op pand B in een deugdelijke situatie te brengen. De gemeente wijst het handhavingsverzoek toe. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna tweemaal in gebreke wegens niet tijdig beslissen op bezwaar. Vervolgens heeft de eigenaar van pand A in de periode tot september 2022 zesmaal een beroep niet tijdig beslissen ingediend bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop driemaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij telkens, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. Tweemaal verklaart de rechter het beroep niet-ontvankelijk. Eenmaal gaat de eigenaar van pand A hiertegen in verzet. Het verzet wordt gegrond verklaard en de rechtbank legt de gemeente alsnog een dwangsom op. Eenmaal gaat de eigenaar van pand A in hoger beroep bij de Raad van State. In augustus 2022 neemt de gemeente uiteindelijk een beslissing op bezwaar.
Augustus 2019	Vergunning-aanvraag	De eigenaar van pand A vraagt een omgevingsvergunning aan ten behoeve van het herstel van de mandelige keldermuur tussen pand A en pand B. De gemeente besluit de aanvraag buiten behandeling te laten omdat het bouwplan onder andere werkzaamheden in pand B bevat en toestemming daarvoor ontbreekt. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing. De gemeente verklaart dit bezwaar niet-ontvankelijk. Tegen deze beslissing stelt de eigenaar van pand A beroep in; dit beroep wordt ongegrond verklaard.
September 2019	Vergunning-aanvraag	De eigenaar van pand A vraagt een omgevingsvergunning aan ten behoeve van het herstel van het mandelige bakstenen gedeelte van de keldermuur tussen pand A en pand B. De gemeente besluit de aanvraag buiten behandeling te laten. De eigenaar maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens niet tijdig beslissen op bezwaar. De gemeente verklaart dit bezwaar niet-ontvankelijk. Tegen deze beslissing stelt de eigenaar van pand A tweemaal beroep in; beide beroepen worden ongegrond verklaard.
September 2019	Vergunning-aanvraag	De eigenaar van pand A vraagt een omgevingsvergunning aan ten behoeve van het herstel van de mandelige keldermuur tussen pand A en pand B. De gemeente verleent deze vergunning.
Oktober 2019	Handhavings-verzoek	De eigenaar van pand A dient een handhavingsverzoek in betreffende de constructie van de scheidingsmuur tussen pand B en pand B-II. De gemeente wijst het handhavingsverzoek toe. De eigenaar van pand B maakt bezwaar tegen deze beslissing.
Januari 2020	Handhavings-verzoek	De eigenaar van pand A dient een handhavingsverzoek in betreffende het stilleggen van de werkzaamheden die in opdracht

Datum	Type verzoek	Verdere verloop
		van de gemeente worden uitgevoerd. De gemeente wijst het verzoek af. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens niet tijdig beslissen op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A in de periode tot september 2022 zevenmaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop viermaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij driemaal, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. Tweemaal verklaart de rechtbank het beroep niet-ontvankelijk. In deze procedures stelt de eigenaar van pand A in totaal viermaal verzet in. Eén verzet wordt ingetrokken; de rechter verklaart tweemaal een verzet ongegrond, waarop de eigenaar van pand A in hoger beroep gaat. In september 2022 neemt de gemeente uiteindelijk een beslissing op bezwaar.

3.5 Periode: april 2020 – december 2020

Overleg FIJ/JZ/team b en VTH over uitspraak rechtbank (april 2020)

In april 2020 overleggen betrokkenen bij FIJ/JZ/team b en VTH over de uitspraak van de rechtbank van 13 maart 2020. FIJ/JZ/team b adviseert VTH om niet in hoger beroep te gaan. De advocaat van de gemeente geeft aan wél kansen te zien in hoger beroep als de gemeente de in januari 2018 opgelegde lasten beter onderbouwt. Dit sluit aan bij de opvattingen van VTH die inhoudelijk achter het besluit staan. Naar aanleiding van dit overleg wordt besloten hoger beroep in te stellen tegen deze uitspraak en een extern bureau in te schakelen om een deskundigenrapport op te stellen dat in hoger beroep kan worden ingebracht door de gemeente.

Uitvoering van bestuursdwang, deel 2 (februari 2020 – juni 2020)

De uitvoering van de herstelwerkzaamheden is begin 2020 door de aannemer hervat. Op 16 juni 2020, rondt de aannemer de werkzaamheden af.

Eerste Wob-verzoek van eigenaar pand A (mei 2020)

In het kader van een van de lopende procedures verzoekt de eigenaar van pand A de gemeente op 20 mei 2020 alle stukken, waaronder alle correspondentie van betrokken ambtenaren met in begrip van e-mails, vergadernotulen, rapportages en inhoud van dossiers die betrekking hebben op pand A en pand B, aan hem te overleggen. Voor het verdere verloop, zie de tabel aan het einde van deze paragraaf.

Kostenverhaalbeschikking voor toepassing van bestuursdwang (6 augustus 2020)

Op 6 augustus 2020 stuurt de gemeente de eigenaren van pand A en pand B een kostenverhaalbeschikking voor de toepassing van de bestuursdwang om de mandelige keldermuur te herstellen. De kosten voor deze werkzaamheden worden 50/50 verhaald op de eigenaren.

Daarnaast worden de kosten van ambtelijke inzet verhaald op de eigenaren. Dit gebeurt voor 2/3^{e} op de eigenaar van pand A en voor 1/3^{e} op de eigenaar van pand B. Normaal voert de gemeente geen ambtelijke kosten op maar omdat de eigenaar van pand A de gemeente zo veel tijd en inspanning heeft gekost, wordt binnen VTH besloten deze nu wel (deels) op te voeren. De eigenaren wordt verzocht de bedragen binnen zes weken te voldoen.

Op 16 september 2020 maakt de eigenaar van pand A pro forma bezwaar tegen deze beslissing.

Verdere verloop:

Door VTH wordt met de eigenaar van pand A afgesproken dat de gemeente de invordering van de kosten voor de uitvoering van de bestuursdwang opschort zolang de bezwaarprocedure loopt. Op 5 november 2020 vult de eigenaar zijn gronden voor bezwaar aan.

Op 7 maart 2022 stelt de eigenaar de gemeente in gebreke wegens niet tijdig beslissen op bezwaar. Op 23 maart 2022 gaat hij in beroep bij de rechtbank. Op 13 mei 2022 verklaart de rechtbank dit beroep gegrond, draagt de gemeente op om alsnog binnen twee weken een beslissing op bezwaar te nemen en legt de gemeente, op verzoek van de eigenaar, een dwangsom op. Op 20 juni 2022 gaat de eigenaar opnieuw in beroep bij de rechtbank wegens niet beslissen op bezwaar. Op 25 augustus 2022 verklaart de rechtbank dit beroep gegrond en draagt de gemeente op om uiterlijk 28 september 2022 alsnog een beslissing op bezwaar te nemen. Op 31 augustus 2022 gaat de eigenaar voor de derde maal in beroep wegens niet tijdig beslissen op bezwaar. Binnen de periode waar deze evaluatie op ziet, heeft de rechter nog geen uitspraak gedaan.

Een nieuwe behandelaar bij FIJ/JZ/team b op het dossier (najaar 2020)

In de zomer van 2020 vertrekt de behandelaar bij FIJ/JZ/team b van dossier Binnenstad. Diens opvolger en een ondersteuner die de eerdere behandelaar ook ondersteunde gaan in het najaar met het dossier aan de slag. De eerste stap is het creëren van overzicht. Dit wordt bemoeilijkt doordat grote delen van het dossier zich niet in het zaaksysteem blijken te bevinden.

Eind november 2020 is er een eerste overzicht. Dit wordt besproken met de leidinggevenden. Uit het overzicht komt naar voren dat er 21 bezwaarzaken openstaan en er daarnaast een hoger beroepsprocedure loopt. Aangegeven wordt dat VTH ook een aantal nieuwe handhavingsverzoeken heeft ontvangen van de eigenaar van pand A. Verwacht wordt dat de eigenaar – op het moment dat de gemeente hier een besluit over heeft genomen – ook tegen deze besluiten in bezwaar zal gaan. Bovendien is de verwachting dat de eigenaar tegen elk besluit op bezwaar in beroep zal gaan.

Verder wordt aangegeven dat geprobeerd wordt een compleet overzicht te krijgen van het dossier en dat dit veel tijd kost vanwege de samenhang tussen de procedures. Naar verwachting kunnen in Q1 2021 een groot deel van de bezwaren worden afgerond maar daarbij speelt het knelpunt de samenhang tussen het hoger beroep dat de gemeente heeft aangespannen tegen de uitspraak van de rechtbank van 13 maart 2020 – de procedure over de LOB van 2 januari 2018 en LOD van 11 januari 2018.

Hierover mailt de behandelaar:

*"**Uitspraak RVS**. De eerste handhavingsbesluiten dateren van januari 2018. Daarna heeft VTH met verschillende besluiten voortgeborduurd op die besluiten. Tegen al die besluiten is bezwaar aangetekend. De rechtbank heeft op 13 maart 2020 de allereerste besluiten onderuit gehaald. Daartegen heeft [de advocaat van de gemeente] hoger beroep ingesteld. De vraag is nu of wij besluiten op bezwaar kunnen schrijven over de latere besluiten waarmee VTH dus voortgeborduurd heeft op de allereerste besluiten, terwijl de rechtbank de allereerste besluiten onderuit heeft gehaald of moeten we wachten op de uitspraak van de RvS om duidelijkheid te krijgen. In het laatste geval heeft dat effect op de planning Q1. Om daar een weloverwogen keuze in te maken, moet ik meer dossier gelezen hebben, maar is iets wat boven de markt hangt.*

***Rapporten**. Ik sluit niet uit dat we een deskundig bedrijf om een tegenrapport moeten vragen wat tijd gaat kosten. De eerste besluiten van VTH bevatten geen rapporten en de latere inspectierapporten bevatten geen berekeningen, in tegenstelling tot rapporten van de*

bezwaarmakers. In essentie heeft de gegrondverklaring van dit beroep bij de rechtbank ook te maken met onvoldoende onderbouwing van de strijdigheden."

Begin 2021 wordt, mede naar aanleiding van bovenstaande mail, een offerte aangevraagd bij een extern bureau gespecialiseerd in bouwregelgeving (hierna: Bureau Bouw) (zie verder).

Overleg tussen VTH en FIJ/JZ/team b over de lopende bezwaarprocedures (november en december 2020)

In november 2020 vindt overleg plaats tussen leidinggevenden van VTH en FIJ/JZ/team b over een aantal ingewikkelde dossiers waarin bezwaarprocedures lopen. Het dossier Binnenstad is daar één van. Besloten wordt om op regelmatige basis te overleggen en daar ook de juristen die verantwoordelijk zijn voor het afdoen van bezwaar bij te betrekken. In december 2020 vindt het tweede overleg plaats.

Een nieuwe jurist bij VTH op het dossier (eind 2020)

Eind 2020 vertrekt de jurist die bij VTH het dossier Binnenstad behandelt zoals de lasten onder dwangsom, lasten onder bestuursdwang en primaire besluiten op handhavingsverzoeken van de eigenaar van pand A. De jurist draagt zijn dossier over aan een collega.

Kort hierna wordt binnen VTH besproken dat vanwege de omvang (het aantal bezwaar- en beroepsprocedures dat de eigenaar van pand A tegen de gemeente heeft aangespannen) binnen VTH meer capaciteit geboden is dan één persoon. Daarop krijgt de behandelend jurist tijdelijk ondersteuning van een collega.

In deze periode ingediende verzoeken en aanvragen door eigenaar pand A

Datum	Type verzoek	Verdere verloop
Mei 2020	Vergunning-aanvraag	De eigenaar van pand A vraagt een omgevingsvergunning aan ten behoeve van het gedeeltelijk vervangen/vernieuwen van de achterzijde van zijn pand. De gemeente besluit de aanvraag buiten behandeling te laten, omdat het bouwplan onder andere werkzaamheden in pand B bevat en toestemming daarvoor ontbreekt. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A driemaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. Eenmaal verklaart de rechtbank zich onbevoegd om kennis te nemen van het beroep. Hierop gaat de eigenaar van pand A in hoger beroep bij de Raad van State. De Raad van State bepaalt dat het hoger beroep gegrond is, dat de gemeente binnen twee weken alsnog moet beslissen en legt een de gemeente een dwangsom op bij het overschrijden van de termijn. In een andere beroepsprocedure doet de rechtbank uitspraak dat de gemeente binnen twee weken alsnog moet beslissen en legt de gemeente een dwangsom op bij het overschrijden van de termijn. In augustus 2022 neemt de gemeente uiteindelijk een beslissing op bezwaar.
Mei 2020	Wob-verzoek	In aanloop naar een hoorzitting verzoekt de eigenaar van pand A verzoekt de gemeente alle stukken, waaronder alle correspondentie van betrokken ambtenaren met in begrip van e-mails, vergadernotulen, rapportages en inhoud van dossiers die betrekking

Datum	Type verzoek	Verdere verloop
		hebben op pand A en pand B, te overleggen. De gemeente maakt drie deelbesluiten op dit verzoek. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen het eerste deelbesluit en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A in de periode tot september 2022 zevenmaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop viermaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij telkens, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. De gemeente stelt tweemaal verzet in; dat wordt eenmaal gegrond verklaard. De eigenaar van pand A maakt ook bezwaar tegen het tweede deelbesluit en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A in de periode tot september 2022 viermaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop driemaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij telkens, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. De eigenaar van pand A maakt ook bezwaar tegen het derde deelbesluit en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A in de periode tot september 2022 vijfmaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop tweemaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij telkens, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. NB: Dit deeldossier liep nog in september 2022.
Juni 2020	Handhavings-verzoek	De eigenaar van pand A dient een handhavingsverzoek in betreffende het ontbreken van een constructief veilige ondersteuning aan zijde van pand B van de keldermuur tussen pand A en pand B. De gemeente besluit het verzoek niet te behandelen, omdat de eigenaar van pand A onvoldoende informatie heeft aangeleverd om het verzoek te kunnen beoordelen. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A in de periode tot september 2022 zesmaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop driemaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij telkens, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. Tweemaal verklaart de rechter het beroep niet-ontvankelijk. De eigenaar van pand A stelt tweemaal verzet in. De rechter verklaart het eerste verzet ongegrond. Het tweede verzet trekt de eigenaar van pand A in. Eenmaal gaat de eigenaar van pand A in hoger beroep, wat de rechter niet-ontvankelijk verklaart. NB: Dit deeldossier liep nog in september 2022.
Oktober 2020	Handhavings-verzoek	De eigenaar van pand A dient een handhavingsverzoek in betreffende het ontbreken van een stabiele en veilige fundering onder pand B. Vervolgens stelt de eigenaar van pand A de gemeente in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op het handhavingsverzoek. Dan wijst de gemeente het handhavingsverzoek af. De eigenaar van pand A maakt bezwaar

Datum	Type verzoek	Verdere verloop
		tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A driemaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop tweemaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij telkens, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. Eenmaal gaat de eigenaar van pand A in hoger beroep bij de Raad van State over de vergoeding van de proceskosten. De Raad van State verklaart het beroep gegrond. In augustus 2022 neemt de gemeente uiteindelijk een beslissing op bezwaar.

3.6 Periode: januari 2021 – juli 2021

Start programmatische aanpak wervengebied (januari 2021)

Sinds 2012 houdt de gemeente zich bezig met het herstel van de wal- en kluismuren. In januari 2020 start de gemeente met een nieuwe, programmatische aanpak per deelgebied (zogenaamde RAKs). De concerndirecteur Bedrijfsvoering is opdrachtgever van het programma. In januari 2021 is het rak aan het beurt waar de panden A en B zich bevinden. De werkzaamheden duren tot eind 2021. Tussentijds zijn de werkzaamheden tijdelijk stilgelegd naar aanleiding van een voorlopige voorziening die de eigenaar van pand A heeft aangevraagd.

Uitbreiding inzet FIJ/JZ/team b op dossier Binnenstad (begin 2021)

Omdat het dossier Binnenstad zo omvangrijk en complex blijkt, breidt het team juristen dat zich binnen FIJ/JZ/team b bezig houdt met het dossier zich uit. Bij de twee juristen die al op het dossier werkzaam zijn, voegt zich begin 2021 nog een jurist. In het najaar van 2021 zal er nog een volgen.

Zorgen advocaat van de gemeente (februari 2021)

In februari 2021 geeft de advocaat die zich bezighoudt met de behandeling van enkele procedures binnen het dossier Binnenstad per e-mail aan dat zij zich zorgen maakt over de voortgang op het dossier Binnenstad, *"met name op het gebied van de interne doorlussing binnen de gemeente van diverse aspecten die in die zaken spelen".*

Betrokkenen kunnen zich niet herinneren wat er naar aanleiding van deze e-mail is gebeurd.

Overleg tussen VTH en FIJ/JZ/team b over de lopende bezwaarprocedures (februari en april 2021)

In februari 2021 vindt een derde overleg plaats tussen een afdelingshoofd van VTH, een teamleider bij FIJ/JZ/team b en twee juristen uit dat team over de bezwaarprocedures die de eigenaar van pand A heeft aangespannen. In april 2021 overlegt hetzelfde gezelschap voor de vierde keer.

Dwangsommen eigenaar pand A lopen op (Q2 2021)

In het tweede kwartaal van 2021 lopen de dwangsommen op. De bedragen worden opgenomen in de kwartaalrapportage FIJ. Ze worden echter niet als zodanig benoemd. Binnen het management van FIJ/JZ zijn er verschillende lezingen over of de dwangsommen het dossier Binnenstad al dan niet expliciet zijn besproken.

Een extern deskundigenrapport als extra onderbouwing van 'het moederbesluit' – het offertetraject (februari 2021 – juli 2022)

In maart 2020 doet de rechtbank uitspraak in de procedure die de eigenaar van pand A heeft aangespannen tegen het besluit van de gemeente om hem een LOB (2 januari 2018) en LOD (11 januari 2019) op te leggen. De rechtbank stelt dat de gemeente beide lasten onvoldoende heeft onderbouwd.

In november 2020 geeft een medewerker van FIJ/JZ/team b binnen het team aan dat het probleem van een te magere onderbouwing zich mogelijk ook voor zal doen in de bezwaarprocedures over het 'moederbesluit' (de LOB's van augustus 2019). De medewerker stelt daarom voor een externe deskundige een rapport te laten opstellen waarmee de gemeente de last om de keldermuur te (laten) herstellen, steviger kan onderbouwen. FIJ/JZ en VTH zijn het erover eens dat een dergelijk rapport er moet komen. Enkele weken later vraagt FIJ/JZ aan VTH advies welke partij dit zou kunnen doen. Een van de juristen van VTH adviseert FIJ/JZ om Bureau Bouw hiervoor te vragen en helpt bij het opstellen van de uitvraag.

Op 9 februari 2021 brengt Bureau Bouw een offerte uit aan de gemeente. Op 15 maart is er een bijeenkomst met medewerkers van VTH, FIJ/JZ/team b en Bureau Bouw. Tijdens deze bijeenkomst licht de gemeente de reden voor de uitvraag toe. De partijen concluderen dat de offerte van 9 februari ontoereikend is en spreken af dat de gemeente alle relevante documentatie overlegt aan Bureau Bouw, Bureau Bouw zich inleest en vervolgens een offerte zal uitbrengen. Bureau Bouw wil één aanspreekpunt met wie ze technische zaken kunnen bespreken. Er is afgesproken dat dit een van de inspecteurs van VTH is. Andere collega's worden meegenomen in de mailing, zodat iedereen op de hoogte blijft.

Een medewerker van FIJ/team b stuurt Bureau Bouw op 19 april de relevante documenten nogmaals op. Op 3 mei is er telefonisch contact tussen Bureau Bouw en een medewerker van FIJ, waarbij de deskundige van Bureau Bouw aangeeft het druk te hebben en de komende dagen naar de stukken te kunnen kijken. Op 7 mei mailt een medewerker van FIJ/JZ/team b aan Bureau Bouw dat de gemeente graag schot in de zaak houdt, (mede) gezien de ingebrekestellingen met daaraan vast dwangsommen die de gemeente ontvangt van de eigenaar van pand A.

Op 14 juni vindt het overleg plaats tussen Bureau Bouw en de gemeente over de nieuwe conceptofferte; twee dagen later dient Bureau Bouw een aangepaste offerte in van € 10.550. Een leidinggevende van VTH reageert op 28 juni per mail op de offerte en vraagt om nadere duiding van de werkzaamheden. Op 14 juli dient Bureau Bouw een aangepaste offerte in van € 16.950. Op 28 juli 2021 ondertekent een leidinggevende binnen VTH namens de gemeente de aangepaste offerte.

Geen beslissing op bezwaar tot het rapport van Bureau Bouw gereed is (mei 2021)

Op een zeker moment kiest FIJ/JZ/team b ervoor om alle beslissingen op bezwaar te laten liggen totdat het rapport van Bureau Bouw met de aanvullende onderbouwing van het 'moederbesluit' gereed is. FIJ/JZ bespreekt dit met VTH. Volgens VTH is er in dit stadium niet gesproken over (wie de kosten zou dragen van) de dwangsommen die de rechter de gemeente herhaaldelijk oplegt wegens niet beslissen op bezwaar.

De gemeente communiceert over deze keuze met de rechtbank Midden-Nederland (en dus ook met de eigenaar van pand A) in een verweerschrift op 7 mei 2021, waarin zij schrijft:

"De reden hiervoor [het niet beslissen op bezwaar – red.] is de samenhang van de onderhavige zaak met een groot aantal andere bezwaarzaken van dezelfde eiser die aanhangig zijn. Daarbij gaat het om zowel bezwaren gericht tegen handhavingsbesluiten genomen door de gemeente als tegen (andere) geweigerde handhavingsverzoeken van dezelfde eiser. Voor al die zaken heeft de gemeente opdracht gegeven voor een nader rapport van een deskundige. In afwachting van dat nader rapport is het niet mogelijk gebleken om een besluit op bezwaar te nemen in onderhavige

zaak. Vanwege de inhoudelijke samenhang met de overige bezwaarzaken is het daarnaast noodzakelijk dat die zaken in samenhang worden behandeld."

In verweerschriften van juni 2021 en juli 2021 spreekt de gemeente de verwachting uit binnen drie maanden te kunnen beslissen op de verschillende bezwaarschriften van de eigenaar van pand A.

Informatieverzoeken bij programma wervengebied (april 2021)

Het programma wervengebied ontvangt vanaf april informatieverzoeken van de eigenaar van pand A. De verzoeken gaan veelal om technische informatie en gemaakte keuzes in relatie tot de werkzaamheden in het wervengebied. In eerste instantie doen de medewerkers van het programma deze informatieverzoeken zelf af. Later worden deze als Wob/Woo-verzoeken beschouwd en doorgeleid naar FIJ/JZ/team Wob/Woo.

'Brandbrief' eigenaar pand B aan de burgemeester en wethouder wervengebied (29 juli 2021)

Op 29 juli 2021 sturen de eigenaren van pand B een brandbrief aan de burgemeester en portefeuillehouder 'programma wervengebied'. In hun ogen loopt de situatie in hun rak voor diverse bewoners financieel en humanitair uit de hand. In de brief wordt onder meer aangegeven dat de ontwikkelingen rondom hun pand het programma Wervengebied wellicht meer dan een miljoen euro kost. Ook wordt aangegeven dat ambtenaren fouten maken met als gevolg dat er zeer veel langdurige procedures zijn. Als de bewoners volgens de brief aan ambtenaren vragen hoe dit allemaal zo uit de hand kan lopen adviseren zij het hoger op te zoeken en een brief te sturen naar het College.

Na een bezoek in september 2021 vanuit het programma aan de bewoners van pand B besluit de stuurgroep Programma Wervengebied in oktober 2021 coördinatie en regie naar zich toe te trekken wat betreft de relatie van de gemeente met de eigenaar van pand A en enkele omwonenden.

In deze periode ingediende verzoeken en aanvragen door eigenaar pand A

Datum	Type verzoek	Verdere verloop
Maart 2021	Handhavings-verzoek	De eigenaar van pand A dient een handhavingsverzoek in. Rookgas stroomt van pand B bij pand A; de plek waar rook uit het pand komt is strijdig met het Bouwbesluit, aldus de eigenaar van pand A. Vervolgens stelt de eigenaar van pand A de gemeente in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op het handhavingsverzoek. Dan wijst de gemeente het handhavingsverzoek af. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente vervolgens in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Daarop neemt de gemeente alsnog een beslissing op bezwaar. De eigenaar van pand A gaat in beroep tegen deze beslissing. Op basis van het ons ter beschikking gestelde dossier is onduidelijk wat de afloop is van het beroep. Vervolgens dient de eigenaar van pand A in de periode tot september 2022 tweemaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop eenmaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen en legt de gemeente daarbij, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. De gemeente stelt eenmaal verzet in. De rechter verklaart het verzet gegrond en oordeelt dat het beroep niet-ontvankelijk is.

Datum	Type verzoek	Verdere verloop
		NB: Dit deeldossier liep nog in september 2022.
April 2021	Handhavings-verzoek	De eigenaar van pand A dient een handhavingsverzoek in betreffende het bouwen in afwijking van een in 1999 verleende vergunning op pand B. Vervolgens stelt de eigenaar van pand A de gemeente in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op het handhavingsverzoek. Dan wijst de gemeente het handhavingsverzoek af. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A tweemaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop tweemaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij telkens, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. In augustus 2022 neemt de gemeente een beslissing op bezwaar.
April 2021	Handhavings-verzoek	De eigenaar van pand A dient een handhavingsverzoek in betreffende de reconstructie van de lage walmuren langs de stadsgrachten die strijdig zou zijn met de afgegeven omgevingsvergunning. Vervolgens stelt de eigenaar van pand A de gemeente in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op het handhavingsverzoek. Dan wijst de gemeente het handhavingsverzoek af. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing. In mei 2021 dient de eigenaar van pand A een handhavingsverzoek met betrekking tot het onttrekken van grondwater bij werkzaamheden in de buurt van zijn pand bij het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijlanden. Het Hoogheemraadschap wijst het handhavingsverzoek af. Dan vraagt de eigenaar van pand A om een voorlopige voorziening tegen de gemeente en het Hoogheemraadschap, omdat er door de te lage bodemwaterstand schade aan de werfkelder van pand A zou ontstaan. De rechtbank wijst de voorlopige voorziening af. Ca. een jaar later besluit de gemeente het bezwaar ongegrond te verklaren. De eigenaar van pand A gaat tegen deze beslissing in beroep en stelt vervolgens drie keer beroep in wegens niet tijdig beslissen door de gemeente. De rechter doet hierop tweemaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente een dwangsom op. Eenmaal verklaart de rechter het beroep ongegrond, hier gaat de eigenaar van pand A tegen in verzet en dit verzet wordt gegrond verklaard. NB: Dit deeldossier liep nog in september 2022.
April 2021	Wob-verzoek	De eigenaar van pand A verzoekt de gemeente verschillende documenten aan hem te overleggen. De gemeente neemt hierover een beslissing. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A in de periode tot september 2022 viermaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop driemaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij telkens, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. Eenmaal verklaart de rechtbank een beroep niet-

Datum	Type verzoek	Verdere verloop
		ontvankelijk. De gemeente stelt eenmaal verzet in, wat de rechter ongegrond verklaart. NB: Dit deeldossier liep nog in september 2022.
Mei 2021	Wob-verzoek	De eigenaar van pand A verzoekt de gemeente om informatie over de diepte van de funderingen van de werfkelders. De gemeente neemt hierover een beslising. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A in de periode tot september 2022 viermaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop eenmaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. Eén beroep wordt ingetrokken. NB: Twee beroepsprocedures uit dit deeldossier liepen nog in september 2022.
Mei 2021	Wob-verzoek	De eigenaar van pand A verzoekt de gemeente om alle rapportages van het bedrijf Crux die in het kader van de werkzaamheden aan de wal- en kluismuren sinds 2010 door de gemeente Utrecht zijn ontvangen, alsmede alle schademeldingen ter zake van kelders en panden in een deel van de binnenstad die sinds 2010 door de gemeente Utrecht zijn ontvangen, te verstrekken. De gemeente maakt twee deelbesluiten. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen beide deelbesluiten en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A in de periode tot september 2022 driemaal een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop eenmaal uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. NB: Dit deeldossier liep nog in september 2022.
Mei en juli 2021	Wob-verzoek	De eigenaar van pand A doet twee Wob verzoeken. Hij verzoekt de gemeente om alle onderzoeken aangaande juridische en financiële risico's wervengebied en de aanbesteding lage walmuren te verstrekken. Daarna verzoekt hij de gemeente om alle documenten, met inbegrip van alle berichten via mail, sms, whatsapp etc. en alle vergadernotulen etc. met betrekking tot het dossier pand A en pand B, te verstrekken. De gemeente neemt over beiden een besluit. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen deze besluiten en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A beroepen niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet in beide gevallen hierop een uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. NB: Beide deeldossiers liepen nog in september 2022.

3.7 Periode: augustus 2021 – juni 2022

Uitspraak Raad van State in hoger beroep last onder bestuursdwang en last onder dwangsom van 2 en 11 januari 2018 (8 augustus 2021)

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State verklaart het hoger beroep van de gemeente tegen de uitspraak van de rechter (d.d. 13 maart 2020) inzake de LOB en LOD's van 2 en 11 januari 2018 ongegrond.

Als onderbouwing geeft de Afdeling aan dat de gemeente pas in hoger beroep aanvullende onderbouwingen voor haar besluiten heeft ingebracht [middels o.a. het rapport van ERB] en dat een bestuursorgaan [i.c. het college van B en W van Utrecht] in het algemeen niet door het instellen van hoger beroep een ondeugdelijk gemotiveerd besluit alsnog succesvol kan onderbouwen.

Hoorzitting, behandeling van meerdere beroepsprocedures, gemeente niet aanwezig (23 augustus 2021)

Tijdens een hoorzitting bij de rechtbank worden meerdere beroepszaken van de eigenaar van pand A tegen de gemeente wegens niet tijdig beslissen op bezwaar gelijktijdig behandeld. De eigenaar en zijn gemachtigde zijn bij de hoorzitting aanwezig, de gemachtigde van het college van de gemeente Utrecht verschijnt niet.

De reden daarvoor is dat de uitnodiging voor de hoorzitting is binnengekomen bij een medewerker van de gemeente, op wiens naam het dossier stond in het zaaksysteem, die sinds begin juli 2021 was uitgevallen.

Een extern deskundigenrapport als extra onderbouwing van 'het moederbesluit' – de rapportage (augustus 2021 – januari 2022)

Op 28 juli 2021 tekent de gemeente de offerte van Bureau Bouw en wordt gestart met de werkzaamheden. Het doel staat in de offerte omschreven als:

"*De totale technische begeleiding van alle lopende juridische procedures over [pand A en pand B], te beginnen met de nadere onderbouwing van de lastgeving uit 2018 en vervolgens alle later opgestarte en nog lopende juridische procedures*."

Op 23 december 2021 ontvangt de betrokken inspecteur het deskundigenrapport. Hij geeft hierop zijn feedback. Op 13 januari 2022 levert Bureau Bouw het definitieve rapport op. Het rapport concludeert het volgende:

"*De bestuursdwangaanzegging van 20 augustus 2019 van de mandelige muur was gebaseerd op de waarneming ter plaatse en de kennis en kunde van de medewerkers van de dienst VTH van de gemeente Utrecht. Gegeven de waarnemingen en de ervaring was het onzes inziens niet nodig eerst nog een grondige studie uit te voeren en een nauwkeurige berekening te maken. Later gemaakte berekeningen bevestigen het gelijk van de conclusie van de inspecteurs dat niet aan artikel 2.6 van het Bouwbesluit 2012 was voldaan en er sprake was van gevaarzetting. Overigens had het ook op de weg van eigenaren van de mandelige muur gelegen het stempelplan, gekoppeld aan een vergunningaanvraag, in 2017, toen de problemen evident waren, te overleggen. Het ging immers om vergunningplichtige handelingen temeer ook de stempels zijn aan te merken als een bouwwerk, omdat ze bedoeld waren geruime tijd te functioneren.*

Uit de overgelegde stukken en bouwgeschiedenis is duidelijk dat bouwkundige, vergunningplichtige, ingrepen hebben geleid tot een onstabiele constructie, zonder dat daarvoor vergunning is aangevraagd. De gemeente Utrecht heeft terecht gehandhaafd op de onstabiele mandelige keldermuur welk niet voldeed aan artikel 2.6 van het Bouwbesluit 2012. De oorzaak

Een extern deskundigenrapport als extra onderbouwing van 'het moederbesluit' – de rapportage (augustus 2021 – januari 2022)

en bouwgeschiedenis staat hier los van. De huidige eigenaren zijn terecht aangeschreven op nakoming van hun wettelijke verplichting."

Tussen FIJ/JZ en VTH vindt discussie plaats over wie het deskundigenrapport moet betalen. Uiteindelijk spreken zij af dat de kosten voor rekening komen van VTH.

Overleg tussen VTH en FIJ/JZ/team b over de lopende bezwaarprocedures (september 2021)

In september 2021 vindt wederom overleg plaats tussen VTH en FIJ/JZ/team b over de bezwaarprocedures die de eigenaar van pand A heeft aangespannen.

Aantreden nieuwe directeur VTH (september 2021)

In september 2021 treedt een nieuwe directeur aan bij VTH. Kort na diens aantreden wordt de nieuwe directeur geïnformeerd over het dossier Binnenstad, de door VTH genomen besluiten en de stand van zaken.

De directeur VTH zit ook in de stuurgroep programma wervengebied, omdat er in het kader van dit programma veel vergunningen moeten worden verleend en toezicht moet worden gehouden op de werven en het vaarverkeer.

Gesprek binnen management FIJ/JZ over dossier en invordering (Q3/begin Q4 2021)

Net als in Q2 worden de bedragen van dwangsommen opgenomen in de kwartaalrapportage over Q3. Binnen het management wordt in oktober expliciet gesproken over het dossier en de dwangsommen en de financiële afspraken tussen FIJ/JZ en VTH t.a.v. door de rechtbank opgelegde dwangsommen wegens niet tijdig beslissen op bezwaar. Er wordt geen aanleiding gezien voor directe vervolgacties omdat FIJ/JZ op dat moment niet veel kon doen.

Gemeente stelt een projectleider aan om inzicht te krijgen in het dossier (oktober 2021)

In oktober 2021 wordt naar aanleiding de brandbrief van de eigenaar van pand B aan onder meer wethouder Wervengebied in de stuurgroep van het Programma Wervengebied besloten dat het wenselijk en nodig is om stevige regie en centrale coördinatie te hebben op de relatie van de gemeente met de eigenaar van pand A en enkele omwonenden. Naast coördinatie op de lopende processen binnen enkele afdelingen gaat een strategie ontwikkeld worden om de situatie te verbeteren en waar mogelijk op te lossen. De ambtelijk opdrachtgever van het programma wervengebied stelt hiervoor een projectleider aan. Concreet luidt zijn opdracht: overzicht te krijgen in alle lopende zaken tussen de gemeente en de eigenaren van pand A en pand B, voortgang te verkrijgen in het proces met beide eigenaren en als aanspreekpunt te fungeren voor beide eigenaren.

Begin januari 2022 heeft de projectleider een overzicht van lopende dossiers tussen de gemeente en pand A en pand B. Daaruit blijkt dat er ca. 40 juridische procedures lopen. Bovendien blijkt dat de gemeente dwangsommen verschuldigd is aan de eigenaar van pand A. De inschatting die vervolgens in overleg met betrokkenen binnen FIJ/JZ/team b gemaakt wordt is dat het niet gaat lukken om de alle openstaande zaken snel af te handelen.

Noodklok over dossier wordt expliciet geluid binnen FIJ/JZ (december 2021)

Na eerdere signalen hierover te hebben afgegeven wordt in december binnen FIJ/JZ richting leidinggevenden de noodklok geluid dat er een onhoudbare situatie is ontstaan in team b. Er zijn grote achterstanden in het afhandelen van bezwaarschriften die nog steeds oplopen en het team staat onder grote druk. In een e-mail wordt aangegeven dat door de veelheid van bezwaar en beroepschriften die het team moet afhandelen in het dossier Binnenstad, ook in andere bezwaarprocedures termijnen niet worden gehaald en inwoners van de gemeente niet tijdig een reactie krijgen. *"Het raakt direct de dienstverlening in negatieve zin".* Ook wordt gesteld dat de samenwerking tussen FIJ/JZ/team b en VTH verbetering behoeft, al worden daarin wel eerste stappen gezet.

Er wordt een aantal voorstellen gedaan om tot een oplossing te komen. Een van de voorstellen is het inhuren van enkele externe krachten voor het dossier Binnenstad. Begin 2022 wordt dit in gang gezet en uiteindelijk wordt een extern bureau ingehuurd.

Overzicht bezwaarzaken (najaar 2021)

In het najaar van 2021 maakt FIJ/JZ/team b ten behoeve van de op handen zijnde uitbesteding van het dossier een overzicht van alle lopende bezwaarprocedures. Per bezwaarschrift schatten zij in of het nodig is om te wachten met een besluit tot het ERB-rapport gereed is, of dat het besluit nu al kan worden genomen. Het overzicht omvat 33 bezwaarschriften; het team schat in dat zij in 13 gevallen het ERB-rapport nodig heeft om een besluit te kunnen nemen. Meer dan de helft van de bezwaarschriften kan volgens het team direct worden opgepakt, al dan niet na extra onderzoek door VTH.

Gemeente probeert met eigenaar pand A in gesprek te komen (december 2021 – februari 2022)

Naar aanleiding van het verkregen inzicht in de omvang en complexiteit van het dossier wil de gemeente met de eigenaar van pand A in gesprek over de hoeveelheid verzoeken die hij doet en de wijze waarop hij deze doet. De gemeente wil afspraken maken over wat de eigenaar van de gemeente mag en kan verwachten en over de wijze van communiceren. Indien de eigenaar geen gebruik wil maken van dit gesprek, zal de gemeente een gedragsaanwijzing doen. Dat wil zeggen regels t.a.v. de wijze waarop hij contact mag hebben met de gemeente.

Op 16 december 2021 stuurt de gemeente hierover de eerste brief aan de eigenaar. Op 24 december reageert de eigenaar dat hij geen gebruik wenst te maken van een gesprek. Op 12 januari 2022 herhaalt de gemeente haar uitnodiging; op 21 januari geeft de eigenaar wederom aan niet in gesprek te willen. De gemeente herhaalt haar uitnodiging op 1 februari nogmaals.

De gedragsaanwijzing volgt begin oktober 2022. De reden daarvoor is dat na de briefwisseling van eind 2021 en begin 2022 de continue stroom aan verzoeken en communicatie stilviel. Pas na nieuwe stroom aan verzoeken zet gemeente in oktober 2022 de gedragsaanwijzing door.

Hoorzitting bij de rechtbank Midden-Nederland (19 januari 2022)

Tijdens een hoorzitting in het kader van een lopende procedure op 19 januari 2022 vraagt de rechtbank aan de gemeente hoe het ervoor staat met het dossier: *"We hebben veel beroepen niet tijdig lopen van eiser. Ik wil daarover toch met partijen praten om te kijken wat er aan de hand is. Het gaat om enorme dwangsommen die ten laste van algemene middelen komen. Deze zaken staan niet op de zitting, maar dat wil ik om de hiervoor gegeven reden toch bespreken."*

De gemeente geeft aan dat de handhavingsverzoeken van de eigenaar van pand A grotendeels betrekking hebben op dezelfde keldermuur en dat zij een goed bouwkundig onderzoek wil laten

uitvoeren om zorgvuldige beslissingen op bezwaar te kunnen nemen. Het is volgens de gemeente echter *"heel moeilijk"* om dat onderzoek af te ronden. Op vragen van de rechtbank waar de moeilijkheid zit, kan de gemeente geen helder antwoord geven en stelt: *"het lukt ons niet. Bij mij zit daarover ook frustratie".*

De gemachtigde van de eigenaar van pand A stelt dat er ook procedures zijn, waaronder Wob-procedures, waarvoor geen aanvullend onderzoek nodig is maar waar desondanks ook geen beslissing op bezwaar wordt genomen.

Volgens de gemeente houden partijen elkaar bezig; zo moet zij reageren op beroepen die de eigenaar indient al voor reeds opgelegde dwangsommen zijn volgelopen. Dit leidt volgens haar af van de inhoudelijke beoordeling van zaken. De rechtbank stelt dat de gemeente meermaals heeft aangegeven dat binnen 3 tot 4 maanden een beslissing zal volgen, maar die vervolgens niet neemt. Volgens de rechtbank ligt de oplossing bij het nemen van een beslissing op bezwaar.

De gemeente vertelt dat zij de eigenaar van pand A heeft uitgenodigd voor een open gesprek; de gemachtigde van de eigenaar geeft aan dat hij daar niet op in wil gaan, omdat de eigenaar enkel gebruik maakt van de mogelijkheden die de wet hem biedt. Ook zint het hem niet dat de gemeente hem een gedragsaanwijzing (d.w.z., regels t.a.v. de wijze waarop hij contact mag hebben met de gemeente) wil opleggen als hij niet aan het gesprek deelneemt.

De rechtbank geeft aan niet te begrijpen waar het probleem zit om een beslissing op bezwaar te nemen: *"Het is complex en ingewikkeld, maar dit loopt sinds 2019. Ik hoor nog steeds geen goede reden waarom er geen besluiten op de handhavingsverzoeken zijn gedaan. […] Ik snap ook dat daar onderzoek voor nodig is, maar dit begrijp ik niet. […] Welke stappen moeten nog gezet worden om tot een besluit te komen? Kunt u een tijdpad schetsen?"*. Hierop antwoordt de gemeente dat dit niet mogelijk is.

Rond de datum van de hoorzitting levert Bureau Bouw haar deskundigenrapport op.

Start werkzaamheden extern bureau voor afhandeling bezwaarschriften (maart 2022)

Eind januari brengt het externe bureau offerte uit. Begin maart starten de werkzaamheden. Zij heeft juridisch mandaat om de gemeente te vertegenwoordigen. Eén van de juristen van FIJ/JZ/team b is contactpersoon voor het externe bureau. De opdracht van het externe bureau loopt tot heden (d.d. medio februari 2023).

Bestuurlijke betrokkenheid bij het dossier (maart – juni 2022)

In maart wordt het de concerndirecteur Bedrijfsvoering en de projectleider duidelijk dat de omvang van het dossier dusdanig is, dat de betrokken wethouders moeten worden ingelicht. Het is in eerste instantie niet helemaal duidelijk over welke portefeuillehouders het gaat.

Op 7 april vindt een intern beraad plaats over het dossier met de portefeuillehouders Binnenstad, Programma wervengebied en P&O. In de onderliggende stukken wordt de omvang van de problematiek uitgelegd. Hierin wordt onder meer aangegeven dat de gemeente al voor in totaal €500.000 aan dwangsommen moet betalen aan één van de eigenaren vanwege niet tijdig beslissen in de lopende zaken. Als gevolg van dit slepende dossier loopt ook de dienstverlening aan andere burgers vertraging op. Daarnaast worden diverse scenario's beschreven voor het afhandelen van het dossier. Afgesproken wordt nog zaken nader uit te zoeken en te onderbouwen en dit later weer te bespreken. De aanwezigen spreken af het dossier op korte termijn in het college te agenderen en de gemeenteraad te informeren.

Op 30 mei vindt een tweede intern beraad plaats. De portefeuillehouders Binnenstad en Programma wervengebied zijn hierbij aanwezig. Zij bespreken het verzoek van de rechtbank van

20 mei om in juni een zitting te plannen over de hoeveelheid beroepen 'tijdig niet beslissen' en daar namens de gemeente een bestuurlijke vertegenwoordiger naar af te vaardigen, en de voorbereiding van een concept collegebesluit voor het nieuwe college om het scenario zoals op 7 april besproken, door te zetten, GEHEIM [redacted]

De wethouders besluiten het vervolggesprek over dit dossier te voeren met de portefeuillehouders handhaving, ruimtelijke ontwikkeling, Juridische Zaken en programma wervengebied uit het nieuwe college. Tot slot stemmen zij in met de uitvraag van de evaluatie waar deze rapportage het resultaat van is.

Op 23 juni vindt het eerste interne beraad plaats na het aantreden van het nieuwe college. Aanwezig zijn wethouders Eerenberg en Streefland. Zij worden over de recente ontwikkelingen geïnformeerd. GEHEIM [redacted]

Zij besluiten dat wethouder Eerenberg eerste aanspreekpunt is voor het dossier Binnenstad omdat ruimtelijke ordening in zijn portefeuille valt. Hij pakt het dossier samen met wethouder Streefland op; het programma wervengebied en personeelszaken vallen in haar portefeuille. Sinds zomer 2022 vinden daarom combistaven plaats. In de zomer van 2022 zit de concerndirecteur Bedrijfsvoering (verantwoordelijk voor het programma wervengebied) deze voor; vanaf september worden deze voorgezeten door de directeur FIJ en schuift concerndirecteur alleen aan wanneer noodzakelijk. Verder zijn hierbij aanwezig, de projectleider, afdelingshoofden van VTH en van FIJ/JZ en de bestuursadviseurs.

Overleg tussen gemeente en rechtbank Midden-Nederland (april 2022)

In een overleg tussen de gemeente en rechtbank Midden-Nederland geeft de rechtbank geeft aan dat ze in haar maag zit met het groot aantal dossiers 'niet tijdig beslissen' van de gemeente Utrecht.

Uitspraak Raad van State in een tiental hoger beroep procedures (15 juni 2022)

Op 15 juni 2022 doet de Raad van State uitspraak in tien hoger beroep procedures die de eigenaar van pand A heeft aangespannen. De beroepen hebben allemaal betrekking op niet-tijdig beslissen op bezwaar door de gemeente. Vijf beroepen zijn wegens formele aspecten niet inhoudelijk beoordeeld. De Raad van State verklaart vijf beroepen gegrond en stelt dat de gemeente ten onrechte in een aantal situaties geen besluit heeft genomen. De Raad van State verplicht de gemeente binnen zes weken alsnog beslissingen op bezwaar te nemen en legt een maximale dwangsom op van ca. € 150.000.

GEHEIM [redacted]

GEHEIM [redacted]

Verzoek vanuit VTH en FIJ/JZ om regie op het dossier Binnenstad te organiseren (30 juni 2022)

Op 30 juni 2022 wordt vanuit de lijn aan de directeuren van VTH en FIJ een "dringend beroep" gedaan om regie op het dossier Binnenstad te organiseren. Er wordt voorgesteld om de huidige projectleider deze rol op te laten pakken.

In de zomer van 2022 wordt business control FIJ op de hoogte gebracht van het dossier Binnenstad. Business control concludeert dat er met de inhuur van een extern bureau en de mogelijkheid tot inzet van een gedragsaanwijzing een aantal zaken in gang zijn gezet om grip te krijgen op het dossier en dat verdere ondersteuning vanuit business control niet nodig is.

In deze periode ingediende verzoeken en aanvragen door eigenaar pand A

Datum	Type verzoek	Verdere verloop
Augustus 2021	Wob-verzoek	De eigenaar van pand A verzoekt de gemeente verschillende expertdocumenten over de wervenkelders te overleggen. De gemeente neemt hierover een besluit. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen dit besluit en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. NB: Dit deeldossier liep nog in september 2022.
Oktober 2021	Wob-verzoek	De eigenaar van pand A verzoekt de gemeente om informatie over een boom. De gemeente neemt hierover een besluit. De eigenaar maakt bezwaar tegen deze beslissing en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. De rechtbank doet hierop uitspraak dat de gemeente alsnog moet beslissen op bezwaar en legt de gemeente daarbij, op verzoek van de eigenaar van pand A, een dwangsom op. NB: Dit deeldossier liep nog in september 2022.
Oktober 2021	Wob-verzoek	De eigenaar van pand A verzoekt de gemeente om informatie over de afspraken, rolverdeling en werkwijze van het programma wervengebied, alle verslagen van overleggen binnen het programma en alle afspraken tussen de gemeente en externe partijen in het kader van het programma wervengebied. De gemeente neemt hierover een besluit. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen dit besluit en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. NB: Dit deeldossier liep nog in september 2022.

Datum	Type verzoek	Verdere verloop
December 2021	Wob-verzoek	De eigenaar van pand A doet twee Wob verzoeken. In het eerste verzoek vraagt hij de gemeente om alle schetsen van de kelders van een bepaald gebied in de binnenstad, gemaakt in de jaren negentig aan te leveren. In het tweede verzoek vraagt hij de gemeente alle historische tekeningen van de kelders in een bepaald gebied in de binnenstad (over de periode tot 1990) aan hem te overleggen. De gemeente neemt over beide verzoeken een besluit. De eigenaar maakt bezwaar tegen beide besluiten en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens het niet nemen van een beslissing op bezwaar. Vervolgens dient de eigenaar van pand A een beroep niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. NB: Beide deeldossiers liepen nog in september 2022.
Mei 2022	Woo-verzoek	De eigenaar van pand A verzoekt de gemeente om alle bouwkundige onderzoeken omtrent pand B en pand B-II over de periode 1 januari 2019-heden. De gemeente neemt hierover een besluit. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen dit besluit en stelt de gemeente daarna in gebreke wegens niet tijdig beslissen. NB: Dit deeldossier liep nog in september 2022.
Juni 2022	Sommatie	De eigenaar van pand A sommeert de gemeente om binnen vier weken de in de kelder "aangebrachte stabiliteitsvoorziening te verwijderen en verwijderd te houden en de wederrechtelijk aangebrachte verdikking van de keldermuur aan de zijde van pand A te verwijderen en deze ongedaan te maken.GEHEIM [redacted]
Juni 2022	Woo-verzoek	De eigenaar van pand A verzoekt de gemeente om alle inspectierapporten van de kelders in de Utrechtse binnenstad met lekkages en/of gebreken. De gemeente neemt hierover een besluit. De eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen dit besluit. NB: Dit deeldossier liep nog in september 2022.

3.8 Periode: juli 2022 – september 2022

Het college informeert de gemeenteraad over het dossier Binnenstad (12 juli 2022)

Op 12 juli stuurt het college van B&W een brief naar de gemeenteraad over het dossier Binnenstad. Een week eerder (op 5 juli) bespreekt het college deze brief.

In de brief wordt informatie over de voortgang van het dossier besproken. In de brief schetst het college de ontstane situatie en komt tot de conclusie dat ze onvoldoende alert zijn geweest op de ontstane complexiteit, dat de door de eigenaar van pand A aangespannen zaken in bezwaar en beroep niet adequaat en binnen de termijnen zijn afgehandeld en dat de beschikbare capaciteit van de betrokken afdelingen niet toereikend was. Bij de brief zit een geheime bijlage waarin bedragen

zijn opgenomen die de gemeente op dat moment aan de eigenaar verschuldigd is. Een deel van deze brief is op 9 september geopenbaard. In deze geheime bijlage is onder andere opgenomen:

"*Eén van de eigenaren ontvangt van de gemeente voor circa 800.000 euro aan wettelijke en gerechtelijke dwangsommen, onder andere vanwege 'niet tijdig besluiten op handhavingsverzoeken 'en bezwaarschriften' en herhaaldelijk niet tijdig reageren op gerechtelijke termijnen in uitspraken*".

Het college geeft de gevolgen weer (in een groot aantal zaken is niet tijdig een besluit genomen) en vertelt dat een wethouder door de rechtbank is opgeroepen om bij een zitting aanwezig te zijn. Ook informeert zij de gemeenteraad dat een bureau is ingeschakeld om de resterende zaken zo snel mogelijk af te handelen. Daarnaast wil het college (het functioneren van) de samenwerkingsketen, de verantwoordelijkheden tussen de betrokken afdelingen en hoe de gemeente in de toekomst meer regie kan voeren in dergelijke processen evalueren. Met het informeren van de gemeenteraad eindigt de opdracht van de projectleider vanuit het programma wervengebied.

De gemeente stelt een plan van aanpak op om de lopende bezwaarschriften zo snel mogelijk af te doen (15 juli 2022)

Op 15 juli 2022 vindt een zitting plaats ter behandeling van het bezwaar van de eigenaar van pand A tegen een afwijzing op 10 februari 2021 van de gemeente Utrecht van het handhavingsverzoek van 1 oktober 2020. De rechtbank heeft de zaak naar de meervoudige kamer verwezen en de verantwoordelijke wethouder opgeroepen bij de zitting aanwezig te zijn. Wethouder Voortman, een afdelingshoofd van FIJ/JZ en een behandelend jurist van FIJ/JZ/team b zijn namens de gemeente op de zitting aanwezig.

Voorafgaand aan de zitting heeft de rechtbank het college opgedragen een plan van aanpak op te stellen voor de afhandeling van deze en andere bezwaar en beroepsprocedures van de eigenaar van pand A. In het plan van aanpak heeft de gemeente voor de afhandeling van de zaken vier categorieën gemaakt:

- De lasten (onder dwangsom en bestuursdwang) die door het college zijn opgelegd aan de eigenaren van pand A en pand B;
- De handhavingsverzoeken van de eigenaar van pand A die zijn gericht tegen de eigenaar van pand B;
- Het buiten behandeling laten van aanvragen van een Wabo-vergunning door de eigenaar van pand A;
- De Wob-verzoeken om informatie over de bovenstaande besluiten van de eigenaar van pand A.

In de toelichting op het plan van aanpak omschrijft de gemeente de samenhang tussen de verschillende categorieën: de inhoud van de beslissing op bezwaar op de lasten is (mede) bepalend voor de inhoud van de beslissing op bezwaar op de handhavingsverzoeken. Om deze reden kiest de gemeente er voor eerst de bouwtechnische discussie over de stabiliteit van de keldermuur te behandelen.

In het plan van aanpak schetst de gemeente een planning van de afhandeling van de zaken. De gemeente merkt hierbij op dat het dossier een grote mate van complexiteit, hoeveelheid en verwevenheid kent. Daarnaast is de eigenaar van pand A of zijn gemachtigde vaak verhinderd op zittingsdata. Ten slotte benoemt de gemeente als belangrijkste bijzondere omstandigheid de complexe bouwkundige situatie van de historische panden. Het heeft de gemeente veel tijd gekost bouwkundig inzicht in de situatie te verwerven.

Tijdens de zitting wordt afgesproken dat 7 september een ambtelijke hoorzitting wordt gehouden voor een eerste serie bezwaren. Het college zal uiterlijk op 28 september 2022 beslissingen op bezwaar nemen in deze zaken.

In de uitspraak van 22 juli bepaalt de rechtbank verder dat de gemeente een langere beslistermijn krijgt voor het onderhavige bezwaar en een aantal andere bezwaren die de eigenaar van pand A heeft gemaakt op besluiten van de gemeente ten aanzien van handhavingsverzoeken. Tot het einde van deze beslistermijn (28 september 2022) zullen geen dwangsommen worden opgelegd. De gemeente meldt dat zij volgens plan van aanpak in een groot aantal zaken in september een besluit zal nemen.

Opdracht van de projectleider is afgerond (juli 2022)

Met de raadsinformatiebrief van juli is de opdracht van de projectleider afgerond vanuit het programma wervengebied. De concerndirecteur Bedrijfsvoering die verantwoordelijk is voor het programma wervengebied, stuurt op 13 juli 2022 een e-mail aan de directeuren van VTH en FIJ waarin hij aangeeft dat de verantwoordelijkheid en inspanningen om het dossier verder te brengen weer bij hen ligt. Daarbij wordt het advies gegeven om het intern en met de collega's van de betrokken afdelingen te coördineren en op te lossen. Dat is enerzijds nodig om te leren als samenwerkingsketen om te gaan met dergelijke dossiers en om te voorkomen dat, door het bij een interne of externe projectleider te beleggen, de verantwoordelijkheid elders komt te liggen. Gezien het verleden en de toekomst is het nodig dat de samenwerkingsketen tussen VTH en FIJ/JZ dergelijke dossiers zelf kan oplossen en coördineren. In september pakt de directeur FIJ de coördinatie op zich.

Raadsvragen over het dossier (5 augustus 2022)

Op 5 augustus 2022 stellen leden van de VVD-fractie raadsvragen over het dossier. Zij willen onder meer weten waarom het college te laat haar verantwoordelijkheid heeft genomen voor de afhandeling van de bezwaarschriften van de eigenaar van pand A, wat het totaalbedrag aan openstaande dwangsommen is dat de gemeente aan de eigenaar moet betalen en hoeveel rechtszaken er in het dossier zijn gevoerd. Deze raadsvragen worden op 9 september 2022 schriftelijk beantwoord. Bij de beantwoording wordt onder andere aangegeven dat de gemeente € 198.823,- heeft uitgekeerd aan de eigenaar van pand A.

Tegelijkertijd wordt op dat moment een deel van de geheime bijlage bij de raadsbrief van 12 juli geopenbaard (zie daarvoor: 12 juli 2022).

De gemeente neemt een aantal beslissingen op bezwaar (14 september 2022)

Op 14 september 2022 stelt de rechter tijdens een zitting vast dat de gemeente zich aan het plan van aanpak houdt, zoals besproken tijdens de zitting van 15 juli.

Op 28 september 2022 verstuurt het college van B&W het laatste besluit op bezwaar van de eerste tranche in lijn met de uitspraak van de rechtbank van 22 juli. De 20 zaken die tijdens deze zitting ter sprake kwamen zijn afgehandeld, met uitzondering van het besluit op bezwaar op de kostenverhaalbeschikking. Dit besluit vraagt volgens de gemeente om een extra zorgvuldige afweging. De rechtbank heeft hier begrip voor en verbindt geen consequenties aan het nog niet afhandelen van dat bezwaarschrift.

Er resteren nog 11 Wob-/Woo-zaken waar de gemeente een beslissing op bezwaar moet nemen. De hoorzitting daarvoor staat geagendeerd op 27 oktober 2022.

Aanstelling coördinator van het dossier namens VTH en FIJ/JZ (september 2022)

In september 2022 pakt de directeur FIJ de coördinatie op zich. De directeur FIJ vraagt de voormalig projectleider r (zijn opdracht vanuit het programma wervengebied was in juli afgerond) om een coördinerende rol te vervullen bij het nakomen van de afspraken in het plan van aanpak van de gemeente dat is overhandigd aan de rechtbank. In oktober 2022 start de projectleider met zijn werkzaamheden als coördinator. Dit bestaat onder andere uit wekelijks overleg met de externe partij die de gemeente heeft ingehuurd om alle bezwaarzaken in het dossier af te doen, alsmede met de betrokkenen bij VTH en FIJ/JZ (team b en team Wob/Woo). Daarnaast heeft hij de verantwoordelijkheid om de governance goed te organiseren, waaronder driewekelijks overleg met de opdrachtgever, de directeur FIJ, en de betrokken bestuurders.

Er vindt structureel overleg plaats met de betrokken wethouders; direct na de zomer was dit tweewekelijks, in het najaar is dit teruggebracht naar vierwekelijks omdat er minder beslispunten in het dossier zijn. Voorafgaand aan elk bestuurlijk overleg is er een voorbereidend overleg met de projectleider, de directeuren FIJ en VTH en de betrokken afdelingshoofden.

Gedragsaanwijzing communicatie met de gemeente (4 oktober 2022)

In vervolg op de brieven van 16 december 2021, 12 januari en 1 februari stuurt de gemeente op 4 oktober 2022 de eigenaar van pand A een brief met daarin regels ten aanzien van zijn communicatie met de gemeente. Sinds de zitting van 15 juli 2022 ziet gemeente namelijk opnieuw een toename van vragen, mails en formele verzoeken vanuit de eigenaar van pand A. Hij zoekt met een groot aantal medewerkers van uiteenlopende programma's en organisatieonderdelen contact voor beantwoording van zijn vragen. Met de stroom aan nieuwe verzoeken waarop een reactie wordt gevraagd, ontstaat volgens de gemeente een kweekvijver voor nieuwe bezwaar- en beroepsprocedures en nieuwe procedures wegens termijnoverschrijding/gerechtelijke dwangsomprocedures.

Om te voorkomen dat de reeds ontstane voortgang in het proces stokt, treft de gemeente maatregelen om de nieuwe vragen en formele verzoeken te stroomlijnen en de voortgang te bewaken. De eigenaar van pand A dient alle vragen, brieven, mails, verzoeken en klachten naar één mailadres te sturen. De berichten in deze mailbox worden vervolgens door betrokkenen beoordeeld en afgehandeld. Indien nodig zal de gemeente dit eenmaal per week doen, en voor zover mogelijk in één mail. Met deze maatregelen beoogt de gemeente de gemeentelijke organisatie, deskundigen, adviseurs en anderen die betrokken zijn bij de kwestie in hun werkzaamheden en mentale belasting te ontlasten.

Verwachting van de gemeente over verdere verloop dossier (5 oktober 2022)

In de raadsbrief van 5 oktober 2022 schetst het college haar verwachting over het verdere verloop van het dossier:

"De in totaal 240 zaken uit het dossier hebben een divers karakter: handhavingsverzoeken, bezwaar, beroep, dwangsom niet tijdig besluiten, Wob/Woo-verzoek. Hiervan is een groot gedeelte afgehandeld. Echter, gelet op de veelheid van zaken is de inschatting van de gemeente dat het de komende jaren nog over tientallen beroep en hoger beroepszaken gaat. Daarnaast blijven nieuwe verzoeken binnenkomen die al dan niet uitmonden in beslissingen waartegen bezwaar en beroep kan worden ingesteld. Tijdens de zitting is in aanwezigheid van de rechtbank Midden-Nederland uitgesproken dat we de mogelijkheden verkennen om zonder rechterlijke tussenkomst het handhavingsdossier op te lossen met de betrokken eigenaar. De eerste gesprekken hierover zijn inmiddels gevoerd."

In deze periode ingediende verzoeken en aanvragen door eigenaar pand A

Datum	Type verzoek	Verdere verloop
Sinds 5 juli 2022	Vijf nieuwe Woo-verzoeken en andere verzoeken en klachten	De dossiers die sinds 5 juli 2022 zijn gaan lopen hebben wij niet in kaart gebracht op de wijze waarop we dit gedaan hebben bij de andere deeldossiers omdat de vorming, ontwikkeling en afhandeling hiervan ten tijde van het onderzoek in volle gang was.

HOOFDSTUK 4

Thematische bevindingen

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geven we feitelijke bevindingen weer op een aantal belangrijke thema's binnen het Dossier. In het bijzonder gaan we in op het functioneren van de betrokken afdelingen en de samenwerking daartussen. Achtereenvolgende komen aan bod:

- Overzicht procedures en dwangsommen (paragraaf 4.2)
- Inrichten en functioneren VTH (paragraaf 4.3)
- Inrichten en functioneren FIJ/JZ/team b (paragraaf 4.4)
- Inrichten en functioneren FIJ/JZ/team Wob-Woo (paragraaf 4.5)
- Samenwerking tussen VTH en FIJ/JZ/team b (paragraaf 4.6)
- Programma Wervengebied (paragraaf 4.7)
- Bestuurlijke betrokkenheid (paragraaf 4.8)

4.2 Overzicht procedures en dwangsommen

Door de gemeente is een overzicht gemaakt van alle lopende en afgeronde deeldossiers binnen het verzameldossier Binnenstad. Het overzicht dat wij gebruiken voor het weergeven van het aantal procedures is hun overzicht van 30 september 2022. Wij hebben geen onderzoek gedaan naar de compleetheid en correctheid van dit overzicht.

Wij onderscheiden de volgende categorieën deeldossiers:

- **Last**: Daarbij kan het gaan om een last onder dwangsom (LOD) of een last onder bestuursdwang (LOB). Deze lasten zijn opgelegd door de gemeente Utrecht aan de eigenaren van pand A of B.
- **Omgevingsvergunning**: Hierbij gaat het om een aanvraag van een omgevingsvergunning door de eigenaar van pand A.
- **Handhavingsverzoek**: Hierbij gaat het om een verzoek aan de gemeente om te handhaven door de eigenaar van pand A.
- **Wob/Woo-verzoek**: Hierbij gaat het om een verzoek om informatie door de eigenaar van pand A.

Voor elk van deze categorieën geven we het aantal deeldossiers weer en de status daarvan op 30 september 2022 (heeft de eigenaar van pand A bezwaar gemaakt tegen het primaire besluit van de gemeente; zo ja, is de eigenaar van pand A tenminste eenmaal in beroep gegaan bij de rechtbank wegens niet-tijdig beslissen op bezwaar door de gemeente; zo ja, heeft de rechtbank de gemeente tenminste eenmaal een dwangsom opgelegd; en heeft de gemeente (uiteindelijk) een beslissing op bezwaar genomen).

Categorie	Aantal deel-dossiers	Eigenaar van pand A maakt bezwaar tegen primair besluit	Eigenaar pand A gaat tenminste eenmaal in beroep wegens niet tijdig beslissen	Rechter doet tenminste eenmaal uitspraak waarbij een dwangsom wordt opgelegd	Gemeente neemt beslissing op bezwaar vóór 30 september 2022
Last	6	6	5	4	4
Omgevings-vergunning	6	4	3	2	4
Handhavings-verzoek	13	13	13	13	13
Wob/Woo verzoek	14	13	12	7	0

Beroepen niet tijdig beslissen

In een groot aantal procedures is door de rechter een dwangsom opgelegd aan de gemeente naar aanleiding van een beroep niet tijdig beslissen van de eigenaar van pand A. Dit beroep wordt door de eigenaar ingediend omdat de gemeente geen beslissing op bezwaar neemt in een groot aantal procedures. Deze beroepen worden door de rechter doorgaans gehonoreerd waarna de gemeente een termijn krijgt om alsnog een beslissing te nemen waarna de dwangsom gaat lopen. Betreft het een eerste dwangsom dan is deze ter hoogte van € 100,- per dag met een maximum van € 15.000,- .

Omdat de gemeente geen beslissingen op bezwaar neemt wordt door de eigenaar van pand A na (of zelfs voor) het vollopen van de dwangsom een nieuw beroep niet tijdig beslissen ingesteld. Als binnen dezelfde procedure voor een tweede of derde keer een beroep niet tijdig beslissen gegrond wordt verklaard loopt de hoogte van de dwangsom op. Bij de tweede keer is dit doorgaans € 200,- per dag met een maximum van € 30.000,-, bij de derde € 300,- per dag met een maximum van € 45.000,-).

Dit patroon van het indienen van beroepen niet tijdig beslissen en het oplopen van dwangsommen herhaalt zich net zo lang tot de gemeente erin slaagt een beslissing op bezwaar te nemen in de verschillende procedures. In september 2022 was de gemeente in vermoedelijk 24 procedures een dwangsom verschuldigd aan de eigenaar van pand A.[11] In nog eens 6 andere procedures was op dat moment inmiddels een eerste beroep niet-tijdig beslissen ingediend door de eigenaar van pand A.

Hoogte dwangsommen

Bij dwangsommen dient een onderscheid te worden gemaakt tussen dwangsommen waar de eigenaar van pand A recht op heeft en dwangsommen die ook daadwerkelijk door de gemeente zijn uitbetaald. In totaal is tot heden (1 maart 2023) € 985.766,- aan dwangsommen uitgekeerd aan de eigenaar van pand A. Tot 15 september 2022 was dit € 285.382,-. Het is onduidelijk op welk bedrag de eigenaar van pand A in totaal nog recht heeft.

[11] In twee gevallen was de termijn waarbinnen de gemeente een beslissing moest nemen nog niet verlopen. Dat betekent dat de dwangsom in die gevallen nog niet was gaan lopen.

4.3 Inrichting en functioneren VTH

Inrichting, procedures en afspraken binnen VTH

Het organisatieonderdeel VTH kent drie afdelingen: Toezicht & Handhaving Openbare Ruimte (THOR), Toezicht en Handhaving Bebouwde Omgeving (THBO) en Vergunningen. De laatste twee afdelingen zijn betrokken bij het dossier Binnenstad. Bij THBO werken de inspecteurs, bij Vergunningen de juristen die de primaire besluiten maken en de vergunningverleners.

In zijn algemeenheid zijn er voor werkzaamheden binnen VTH procesbeschrijvingen waarin beschreven is welke stappen doorlopen moeten worden, door wie en binnen welke termijn. Ook is daarin aangegeven hoe deze stappen gezet moeten worden en waar een en ander gedocumenteerd dient te worden.

Binnen VTH gelden daarnaast algemene werkafspraken, waaronder het toepassen van het vier ogen principe bij bijvoorbeeld het uitsturen van brieven. Dit houdt in dat een collega-jurist inhoudelijk meeleest en de betreffende brief parafeert, zodat herleidbaar is wie bij het besluit betrokken zijn geweest. Dit wordt consequent toegepast en is ook herleidbaar uit SquitXO waar deze documentatie wordt opgeslagen.

Inspecties

Van een inspectie stelt de inspecteur een bevindingenrapport op. De structuur van deze rapporten ligt vast in SquitXO. De inspecteur dient aan te geven waar en wanneer de inspectie plaatsvond, wat hij heeft gedaan en gezien en wat hij tegen/van wie heeft gezegd en gehoord. Vaste bijlage bij een bevindingenrapport is een gebrekenlijst. Ook deze ligt vast in SquidXO; de inspecteur kan de gebreken die hij aantreft ter plekke aanklikken. Naar aanleiding van het dossier Binnenstad is het sinds kort de standaard werkwijze dat de inspecteur foto’s bijvoegt bij het rapport.

Een jurist van VTH controleert het rapport op de beschrijving van de overtreding, de aangehaalde wetsartikelen, et cetera. Ook verzorgen de juristen van VTH met enige regelmaat bijscholing voor de inspecteurs over het opstellen van een bevindingenrapport.

Indien een eigenaar niet wil meewerken aan een inspectie, kan de gemeente met een bestuurlijke machtiging alsnog binnentreden.

Lasten onder dwangsom / Last onder bestuursdwang

Lasten onder dwangsom en onder bestuursdwang zijn reparatoire sancties, d.w.z. sancties gericht op het beëindigen van een onrechtmatige situatie. In beide gevallen gelast de gemeente een inwoner een onrechtmatige situatie binnen een bepaalde periode te herstellen. Als hij dat niet tijdig doet, dient hij, in het geval van een last onder dwangsom, de dwangsom te betalen die de gemeente heeft opgelegd. In het geval van een last onder bestuursdwang, kan de gemeente zelf over gaan tot het herstel van de onrechtmatige situatie. De gemeente rekent de kosten dan door aan de inwoner.

Aanleiding voor het opleggen van een last is altijd een inspectie door een van de inspecteurs van VTH. Indien een last wordt opgelegd aan een inwoner, maakt de jurist het besluit. In het geval van een last onder dwangsom bepaalt hij in overleg met de inspecteur en eventueel de teamleider, de hoogte van de dwangsom op basis van de incentive die ervan uitgaat (beweegt het de overtreder om de overtreding op te heffen) en de ernst van de overtreding (is het proportioneel).

Teamleiders en afdelingshoofden van VTH zijn gemandateerd om het besluit namens het college van B&W te nemen. De betrokken wethouder wordt niet standaard geïnformeerd als er een last

onder dwangsom of bestuursdwang wordt opgelegd; dit doet een afdelingshoofd alleen als een besluit politiek gevoelig is. Dit proces is niet schriftelijk vastgelegd.

De gemeente maakt vooral gebruik van het instrument last onder dwangsom en minder van een last onder bestuursdwang, omdat een last onder dwangsom in vrijwel alle gevallen voldoende is om het doel te behalen. Het komt weinig voor dat de gemeente een last onder bestuursdwang oplegt. Dit gebeurt met name bij kortstondige acties of bij gevaarzetting (bijv. het tijdelijk stilleggen van de bouw of de gemeentelijke ontruiming van een sterk vervuilde woning). Tenzij het om een bouwstop gaat, krijgt betrokkene altijd eerst de kans de situatie zelf op te lossen, alvorens de gemeente het overneemt.

Voor zover de gemeente heeft kunnen nagaan, is de last onder bestuursdwang die in augustus 2019 is opgelegd aan pand A en pand B de enige bouwkundige zaak waarbij de gemeente is overgegaan tot uitvoering.

Uitvoering last onder bestuursdwang

Indien de inwoner de onrechtmatige situatie niet binnen de gestelde periode beëindigt, kan de gemeente besluiten om over te gaan tot uitvoering van bestuursdwang. Het besluitvormingsproces ligt vast in SquitXO: de handhavingsjurist die het besluit voorbereidt, kan een keuzemenu volgen gebaseerd op de algemene handhavingsstrategie en de handhavingsstrategie bestaande bouw van de gemeente. Het afdelingshoofd THBO van VTH neemt, in overleg met de directeur VTH, het daadwerkelijke besluit om over te gaan tot uitvoering. Als de kosten van de uitvoering boven een bepaald bedrag komen, moet de directeur hiervoor tekenen; in andere gevallen mag het afdelingshoofd tekenen. Het afdelingshoofd en de directeur schatten in of het nodig is de wethouder op de hoogte te stellen over de uitvoering.

Indien de gemeente overgaat tot uitvoering van de bestuursdwang, ligt de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de werkzaamheden bij de inspecteur die het besluit samen met de jurist heeft genomen.

Handhavingsverzoeken

Wanneer een inwoner vermoedt dat de gemeentelijke regels niet worden nageleefd, kan hij een handhavingsverzoek indienen. Een handhavingsverzoek kan in principe overal en via elk medium bij de gemeente binnenkomen. De ambtenaar die het verzoek (al dan niet via een bestuurder) ontvangt, zet deze door naar de administratie van VTH. Zij boeken het verzoek in, in Squit. Tot ca. een jaar geleden werden handhavingsverzoeken toegewezen aan een inspecteur in plaats van een jurist. Omdat bleek dat sommige handhavingsverzoeken hierdoor te laat werden opgepakt, is de werkwijze aangepast. In januari 2022 is het nieuwe, gestroomlijnde werkproces vastgelegd in SquitXO. Een bijbehorende werkinstructie is tijdens een werkoverleg gedeeld met de medewerkers. Deze werkinstructie is vindbaar op Digiplaza.

De jurist beoordeelt de ontvankelijkheid van een handhavingsverzoek en controleert of het verzoek terecht is (bijvoorbeeld door archiefonderzoek en/of een inspectie ter plaatse) en maakt een besluit. Indien de inwoner een nieuw handhavingsverzoek indient, wordt deze in principe door dezelfde jurist behandeld als eerdere verzoeken. Dit geldt als een nieuw proces.

Vergunningaanvragen

Vergunningaanvragen komen binnen bij de afdeling vergunningen van VTH. Een vergunningverlener (casemanager) toetst of de aanvraag compleet is en zet deze door naar de relevante afdelingen binnen de gemeente voor advies. Indien deze adviezen positief zijn, wordt de vergunning verleend. De casemanager betrekt alleen een jurist van VTH indien (a) de vergunning wordt afgewezen, of (b) er zienswijzen worden ingediend. Indien een aanvrager onvoldoende

informatie aanlevert om zijn plan te kunnen toetsen, laat de gemeente een vergunningaanvraag buiten behandeling. De aanvrager kan daarop een nieuwe aanvraag indienen. Het werkproces tussen de casemanagers en juristen van VTH is verwerkt in SquitXO. Middels SquitXO worden juridische werkzaamheden in dossiers via deelzaken uitgezet bij de juristen en ook bewaakt. De werkinstructie behorende bij dit werkproces is vindbaar op Digiplaza.

De rol van VTH bij bezwaarschriften

Indien een inwoner bezwaar aantekent tegen een besluit van de gemeente, komt dit binnen bij FIJ/JZ. Als het bezwaarschrift ziet op een primair besluit dat door VTH is genomen, vraagt de administratie van FIJ/JZ via de administratie van VTH de relevante documenten op. Intern is afgesproken dat VTH deze documentatie binnen 10 werkdagen aanlevert, maar liever zo snel als de agenda toelaat. Tijdens de behandeling van het bezwaar kan FIJ/JZ advies of verduidelijking vragen aan de behandelaar van het betreffende dossier bij VTH. Deze werkwijze is niet schriftelijk vastgelegd.

Zodra er een beslissing op bezwaar is genomen, moet JZ dit in SquitXO documenteren. De jurist bij VTH die het primaire besluit heeft genomen, krijgt hiervan een melding.

Functioneren VTH in de praktijk

Samenwerking binnen VTH

Medewerkers van VTH op alle niveaus beschrijven een samenwerkingscultuur van sparren, elkaar helpen en vraagstukken bij elkaar toetsen. Hoewel er geen concrete afspraken zijn over wanneer je een collega dient te betrekken, gaat dat op basis van professionele intuïtie en vakmanschap vaak goed, vindt men.

Verloop van medewerkers en bezetting op het dossier

Sinds 2017 hebben drie inspecteurs zich met het dossier bezig gehouden. De inspecteur die het dossier aanvankelijk behandelde en verantwoordelijk was voor de eerste inspecties in 2017 en maart 2018, vertrok kort nadat er een nieuwe inspecteur op het dossier kwam. Hierdoor heeft er geen 'warme' overdracht van het dossier plaatsgevonden. Bij de tweede wisseling gebeurde dat wel. Aan de juridische kant bij VTH hebben ook verschillende medewerkers op het dossier gezeten. Eind 2020 werd het dossier overgedragen. Toen werd geconstateerd dat er (inmiddels) zo veel bezwaar- en beroepszaken liepen dat extra ondersteuning nodig was. Deze is toen ook gekomen.

Sinds 2017 heeft VTH vier directeuren gehad; in 2019 had VTH enkele maanden uitsluitend een waarnemend directeur. De voorganger van de huidige directeur was ad-interim.

De kwaliteit van de primaire besluiten in dit dossier[12]

De eerste LOB en LOD van januari 2018 zijn enkel opgelegd aan de eigenaar van pand A en niet aan de eigenaar van pand B. Betrokkenen erkennen dat dit een fout is geweest, omdat het een mandelige keldermuur betreft, maar dat dit eind november 2018 is hersteld met het opleggen van een nieuwe LOD, ditmaal aan beide eigenaren. Wel zien zij in dat deze fout voor de eigenaar van pand A frustrerend is geweest.

Verder zijn de eerste lasten in januari 2018 opgelegd zonder dat daar een bevindingenrapport aan ten grondslag lag. Ook naar aanleiding van de inspectie in maart 2018 waarbij geconstateerd werd

[12] Deze paragraaf ziet op de kwaliteit van de genomen primaire besluiten in dossier Binnenstad. In de programmaverantwoording legt VTH jaarlijks verantwoording af over de kwaliteit van de genomen primaire besluiten. De KPI-norm die daarvoor wordt gebruikt, is het aandeel gegronde bezwaren tegen deze besluiten. VTH blijft ruim onder deze norm.

dat de eigenaar van pand A niet aan lasten had voldaan, is geen bevindingenrapport gemaakt. Naar aanleiding van de bezwaarschriften van de eigenaar van pand A tegen de LOB en LOD van januari 2018 wordt door de behandelend jurist binnen FIJ/JZ/team b gesignaleerd dat VTH de lasten in zijn beleving onvoldoende heeft onderbouwd. Ondanks deze opvatting, die breder gedeeld werd binnen FIJ/JZ/team b, wordt toch besloten het bezwaar van de eigenaar van pand A af te wijzen, zonder daarvoor aanvullende onderbouwing aan te dragen. Uiteindelijk oordeelt de rechter in maart 2020 dat door het ontbreken van bevindingenrapporten (inclusief foto's) door de gemeente onvoldoende is gemotiveerd dat sprake is van een onveilige situatie en dat dit motivatiegebrek door de gemeente ook niet meer kon worden hersteld. Daarmee viel de basis voor het opleggen van genoemde lasten weg.

Op 19 augustus 2019 wordt aan de eigenaren van pand A en pand B een nieuwe last onder bestuursdwang opgelegd. De basis hiervoor is een gemeentelijke inspectie van 26 juni 2019. Van deze inspectie is een bevindingenrapport opgesteld zonder foto's. De eigenaar van pand A is hiertegen in bezwaar gegaan. Na de uitspraak van de rechter van 13 maart 2020 ontstond (wederom) onzekerheid over de motivering van het primaire besluit. Hierop is besloten Bureau Bouw een aanvullend onderzoek uit te laten voeren.

Betrokkenen merken op dat de rechtbank de laatste jaren scherper toetst op de onderbouwing van een last die de gemeente oplegt; dit speelt niet alleen in het dossier Binnenstad. Naar aanleiding van een eigen evaluatie van het dossier Binnenstad heeft VTH ook een aantal stappen gezet om de onderbouwing van lasten in de toekomst te verbeteren. Zo moeten inspecteurs standaard een bevindingenrapport opstellen, daar foto's bij voegen (of, als de eigenaar daar geen toestemming voor geeft, dit vermelden) en een collegiale toets laten uitvoeren op de last.

VTH staat op het standpunt dat de LOD van augustus 2019 (het zogenaamde 'moederbesluit') terecht is opgelegd. Er was volgens VTH namelijk sprake van een onveilige situatie die beëindigd moest worden. Omdat VTH vindt dat de lasten terecht zijn opgelegd, leeft breed binnen de afdeling VTH de opvatting dat de gemeente er alles aan moet doen deze last in bezwaar en beroep overeind te houden. Dit is door betrokkenen van VTH ook steeds gecommuniceerd richting FIJ/JZ.

De beslissing op bezwaar op het 'moederbesluit' ligt bij FIJ/JZ/team b. Zij gaan mee in het standpunt van VTH dat het besluit overeind moet worden gehouden. Binnen het team is echter onzekerheid ontstaan over de onderbouwing van het besluit, mede als gevolg van het oordeel van de rechter dat een deugdelijke onderbouwing voor de lasten uit januari 2018 ontbreekt (uitspraak van maart 2020). Om deze reden is Bureau Bouw gevraagd om een extern deskundigenrapport als extra onderbouwing. De gemeentelijke beslissing op bezwaar tegen het 'moederbesluit' is buiten de onderzoeksperiode genomen. Of het 'moederbesluit' standhoudt bij de rechter (en de onderbouwing ervan dus voldoende is geweest) is dus nog niet bekend.

Uitvoering last onder bestuursdwang

Inspecteurs van VTH vinden het niet passen dat de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van bestuursdwang bij hen ligt. De rol van de inspecteur is beoordelen of aan wet- en regelgeving wordt voldaan, maar bij de uitvoering van bestuursdwang moet hij ook toezien op hoe de aannemer zijn werkzaamheden uitvoert en of hij binnen budget blijft. Daar ligt niet hun expertise, noch hebben ze daar ervaring mee. De inspecteurs zijn van mening dat, zeker als de uitvoering van bestuursdwang zo'n groot project is als in dit dossier, een projectleider de werkzaamheden zou moeten begeleiden.

De rol van VTH bij bezwaarschiften

VTH haalt de afgesproken termijn van 10 dagen voor het aanleveren van documenten aan FIJ/JZ niet altijd. Momenteel zijn er gesprekken gaande tussen VTH en FIJ/JZ over het proces van

documentaanlevering en is een project gestart gericht op de tijdige aanlevering van documentatie. Van betrokkenen hebben we begrepen dat dit al tot verbeteringen heeft geleid.

FIJ/JZ is niet altijd tevreden over de kwaliteit van de dossiers die VTH aanlevert (zie ook onder 'De kwaliteit van de primaire besluiten'). Gesteld wordt dat het veel voorkomt dat het dossier niet volledig is. In het dossier Binnenstad is dit een uitdaging, voornamelijk bij oude zaken, omdat veel documenten ontbraken en deze lastig terug te vinden zijn. Een groot deel van het dossier moest volgens FIJ/JZ door hen worden gereconstrueerd en hier ging heel veel tijd in zitten. Dit zorgde voor vertraging in de afhandeling van bezwaren.

4.4 Inrichting en functioneren FIJ/JZ/team Wob/Woo

Inrichting, procedures en afspraken

Op basis van de Wet open overheid (Woo) kan een inwoner informatie opvragen over het handelen van de gemeente. De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden; de voorganger van de wet was de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

FIJ/JZ/centrale Woo team (voorheen team Wob) behandelt de Woo-verzoeken van inwoners, bedrijven, pers en rechtsvertegenwoordigers over de gemeente Utrecht. Een Woo-verzoek kan in principe overal en via elk medium bij de gemeente binnenkomen. Het grootste deel van Woo-verzoeken komen vooral digitaal binnen via e-formulier van het Digitaal Loket, per brief of de daarvoor aangewezen mailbox woo@utrecht.nl. Een klein deel komt via andere manieren binnen. De ambtenaar elders in de organisatie die een Woo-verzoek ontvangt in bijvoorbeeld een aan die ambtenaar gerichte mail, zienswijze of bezwaar, dient het te herkennen als Woo-verzoek en het verzoek door te zetten naar de administratie van het centrale Woo-team van FIJ/JZ/team Woo. Deze registreert het openbaarmakingsverzoek en verstuurt een ontvangstbevestiging.

De Woo-coördinator toetst en beoordeelt of het verzoek in behandeling kan worden genomen. Vervolgens wordt door een Woo-coördinator (hierna: behandelaar) de relevante informatie opgevraagd bij de betrokken organisatieonderdelen waarna de aangeleverde informatie wordt gelakt die niet openbaar wordt gemaakt, worden zienswijzen uitgezet naar derden en een Woo-besluit wordt opgesteld. Ook checkt de behandelaar of sprake is van een bestuurlijk gevoelig verzoek. Na een extra juridische toets van een collega Wob-coördinator wordt het definitieve besluit opgesteld en ondertekend door een directeur van het organisatieonderdeel

Wanneer sprake is van een bestuurlijk gevoelige zaak dan wordt een adviseur voor bestuurlijke zaken daarbij betrokken. Deze adviseur regelt het proces en de kwaliteitscontrole voor het college van B&W. Deze adviseur stemt de afgeronde Woo-dossiers af met het college alvorens het besluit op het Woo-verzoek wordt genomen.

Bovenstaande stappen zijn vastgelegd in een procesbeschrijving.

Functioneren in de praktijk

Behandelaar Wob/Woo-verzoek

De eerste Wob-verzoeken van de eigenaar van pand A uit 2020 gaan over handhavingszaken en zijn door VTH behandeld. VTH nam het besluit en archiveerde dit zelf. Vanaf 22 april 2021 was FIJ/JZ/team Wob/Woo in de lead van de behandeling.

Daaropvolgende Wob-verzoeken kwamen eerst binnen bij het programma Wervengebied en werden doorgezet naar het team FIJ/JZ/team Wob/Woo. In eerste instantie beantwoordde het programma Wervengebied zelf de vragen van de eigenaar van pand A maar vanaf 22 april 2021

werd ervoor gekozen deze verzoeken om informatie als Wob-verzoek aan te merken en de behandeling daarvan bij FIJ/JZ/team Wob/Woo te beleggen. De reden daarvoor was dat het programma Wervengebied veel tijd kwijt was met de beantwoording van vragen, de beantwoording van vragen continue leidde tot vervolgvragen of vragen om onderliggende stukken en daarnaast door de eigenaar van pand A telkens werd verzocht om tempo te maken met het verstrekken van de documentatie.

Er werd een vaste contactpersoon aangesteld binnen het FIJ/JZ/team Wob/Woo die belast was met de behandeling van de verzoeken van de eigenaar van pand A en de communicatie onderhield met het programma Werven.

Met programma Wervengebied zijn afspraken gemaakt over het snel doorgeleiden van de verzoeken, die per mail binnenkwamen bij programma Wervengebied en het bijhouden van overzichten van alle zaken. Bij zowel programma Wervengebied als bij FIJ/JZ/team Wob/Woo, die belast was met de behandeling van de verzoeken van de eigenaar van pand A, werd een vast contactpersoon aangesteld. De contactpersoon van het centrale Woo-team onderhield de communicatie met het programma Wervengebied en de eigenaar van de pand A (de verzoeker). Dit onderhouden van goede contacten met een verzoeker over de voortgang van de behandeling van het ingediende Wob-/Woo-verzoek maakt onderdeel uit van de taak van de Wob-/Woo-coördinator. Als een verzoek omvangrijk is neemt de Wob-coördinator contact op met de verzoeker en geeft aan wanneer hij verwacht dat besloten kan worden en in hoeveel delen.[13]

Behandeling Wob/Woo-verzoeken

Als een Wob/Woo-verzoek binnenkomt wordt deze toegewezen aan een behandelaar. Deze behandelaar voert regie op het dossier. Bij binnenkomst van een verzoek wordt de beslistermijn automatisch verdaagd als het verzoek daar aanleiding toe geeft. Bijvoorbeeld bij een grote omvang of complexiteit. Dit was het geval bij alle verzoeken van de eigenaar van pand A.

De verzoeker geeft aan welke informatie hij wil ontvangen. Het organisatieonderdeel is vervolgens verantwoordelijk voor het verzamelen van de informatie en aanleveren aan het centrale Woo-team. Daartoe worden verzoeken uitgezet binnen de organisatie bij met name VTH en het programma Wervengebied maar ook andere organisatieonderdelen. De aanlevering van informatie verliep soms moeizaam en in meerdere tranches. Dit had ermee te maken dat de dossiers niet altijd op orde waren. Informatie ontbrak of was lastig vindbaar, onder andere omdat het gaat om oude informatie, zoals riooltekeningen uit de jaren 80 van de vorige eeuw. Dit werd mede veroorzaakt doordat tijdelijke systemen werden gebruikt voor archivering terwijl die daar niet voor bedoeld zijn. Dit probleem doet zich niet alleen voor binnen het dossier Binnenstad maar speelt breder binnen de gemeentelijke organisatie, zo hebben wij begrepen.[14]

Omdat de verzoeken van de eigenaar van pand A complex en omvangrijk waren werd vanuit FIJ/JZ/team Wob/Woo regelmatig overleg gevoerd met de eigenaar van pand A. Hierin werd besproken dat gezien de complexiteit en omvang het langer duurde dan de wettelijke termijn om een besluit te kunnen nemen. Maar ook dat er gebruik gemaakt zou worden van deelbesluiten waarbij de informatie in tranches beschikbaar zou worden gesteld. Door in overleg te treden werd ook getracht de relatie met de verzoeker goed te houden.

---

[13] Hierover is in de memorie van toelichting op de Woo opgenomen dat verzoekers zich zullen moeten realiseren dat het recht op informatie niet inhoudt dat een bestuursorgaan tot het onmogelijke is gehouden en dat zij zich coöperatief zullen moeten opstellen als zij een zodanig omvangrijk of gecompliceerd verzoek doen, dat dit niet binnen de wettelijke termijn kan worden afgehandeld.
[14] Inmiddels lopen diverse initiatieven ter verbetering van het informatiebeheer en de archivering als onderdeel van het Programma Open Utrecht en andere verbeterplannen vanuit de archiefhuishouding.

Gevoelig of niet?

Het dossier Binnenstad werd vanuit Wob/Woo-perspectief aangemerkt als een bestuurlijk gevoelige zaak nadat het college op 12 juli 2022 de raad over het dossier informeerde. Daarvoor was het dossier Binnenstad een lopende, niet bestuurlijk gevoelige zaak van Wob/Woo-perspectief. Het dossier oogde niet onderscheidend. Het leek erg veel op andere handhavingskwesties die ook regelmatig onderwerp zijn van Woo-verzoeken, zo hebben wij begrepen. Vanaf het moment dat het een bestuurlijk gevoelig dossier werd, werden de stukken afgestemd met het college voordat hierover een besluit werd genomen.

Samenwerking tussen FIJ/JZ/team Wob/Woo en FIJ/JZ/team b

De eigenaar van pand A ging standaard in bezwaar tegen besluiten op zijn Wob/Woo-verzoeken. De regie voor behandeling van het bezwaar lag bij FIJ/JZ/team b. Het is vervolgens aan FIJ/JZ/team b om FIJ/JZ/team Wob/Woo bij de afhandeling van het bezwaar te betrekken. In het dossier Binnenstad bleef het echter stil. Er kwamen geen vragen vanuit FIJ/JZ/team b over wie de behandelaar was van het dossier of over een datum voor een hoorzitting. Ook bleef het voor FIJ/JZ/team Wob/Woo onduidelijk wat de reden daarvoor was. Er werd niet gecommuniceerd.

Vanuit FIJ/JZ/team b wordt aangegeven dat de verzoeken wel binnenkwamen en dat deze ook bij de dagstart werden besproken maar dat deze niet werden opgepakt. Dit had te maken met een tekort aan capaciteit en de stroom aan nieuwe bezwaarschriften in het dossier waar het team mee aan de slag moest. Onduidelijk is of en naar wie dit zo gecommuniceerd is.

4.5 Inrichting en functioneren FIJ/JZ/team b

Inrichting, procedures en afspraken

De gemeentelijke verordening inzake de behandeling van bezwaar- en beroepschriften is sinds 1 maart 1994 van kracht. Het beschrijft de procedures ten aanzien van het horen van belanghebbenden over ingekomen bezwaarschriften gericht tegen besluiten van het college en de gemeenteraad.

Beslissing op bezwaar

Een inwoner kan binnen zes weken bezwaar maken tegen een primair besluit van de gemeente (in het geval van dit dossier, een primair besluit genomen door VTH of FIJ/JZ/team Wob/Woo).

Het nemen van een beslissing op bezwaar ligt bij FIJ/JZ. Het organisatieonderdeel dat het primaire besluit heeft gemaakt, is op twee manieren betrokken: zij levert de dossierstukken aan bij FIJ/JZ en wordt door FIJ/JZ gehoord als partij in de procedure.

Het werkproces is als volgt:

Wanneer een inwoner bezwaar maakt, komt het bezwaarschrift binnen bij de administratie van FIJ/JZ. Zij maken dan een zaak aan in zaaksysteem en toetsen of het bezwaarschrift voldoet aan de formele vereisten. Als dat zo is, worden de dossierstukken opgevraagd bij het organisatieonderdeel dat het primaire besluit heeft genomen en worden deze toegevoegd in het zaaksysteem. Vervolgens sturen ze een ontvangstbevestiging naar de indiener en sturen ze de zaak naar het betreffende team (in het geval van ruimtelijke dossiers is dat FIJ/JZ/team b). De teamleider verdeelt de werkvoorraad en wijst de bezwaarschriften toe aan een behandelend jurist. Deze behandelaar beoordeelt de ontvankelijkheid en vraagt al dan niet aanvullende informatie op bij het organisatieonderdeel dat het primaire besluit genomen heeft.

De behandelend jurist neemt vervolgens contact op met de indiener en bespreekt wat de reden is van het bezwaar, of er ruimte is voor pre-mediation of niet, en of de bezwaarmaker al dan niet gehoord wil worden. De gemeente is wettelijk verplicht om de bezwaarmaker de gelegenheid te geven om gehoord te worden; dit kan telefonisch of op een ambtelijke hoorzitting. Als een ambtelijke hoorzitting gewenst is, vraagt de behandelend jurist verhinderdata op bij de indiener, plant hij de hoorzitting in, stelt hij een agenda en uitnodiging op en stuurt deze aan de indiener en het organisatieonderdeel dat het primaire besluit heeft genomen. Van de hoorzitting stelt hij een verslag op.

Soms laat de jurist aanvullend onderzoek doen naar het primair besluit of vraagt hij de afdeling die het primair besluit heeft genomen om een aanvullende motivering aan te leveren. Dit is echter niet opgenomen in de procesbeschrijving noch in onderlinge afspraken vastgelegd.

De volgende stap is dat de behandelend jurist het concept besluit maakt, deze toetst bij een collega of de teamleider (vier ogen principe). Indien er sprake is van een volgens FIJ/JZ gegrond bezwaar of een wezenlijk verschil van inzicht in de motivering, legt de jurist het concept besluit voor aan de afdeling die het primair besluit heeft gemaakt. De maker van het primair besluit kan op het concept reageren. Deze toets bij de afdeling die het primaire besluit heeft genomen is niet opgenomen in de procesbeschrijving noch in onderlinge afspraken vastgelegd. Hierna stelt de behandelend jurist het definitief besluit op, dat wordt ondertekend door het afdelingshoofd. FIJ/JZ heeft een beslistermijn van zes weken. Er is een optie om de beslistermijn met zes weken te verdagen.

Dit werkproces is grotendeels schriftelijk vastgelegd. Er is tevens een uitgebreid werkdocument met werkinstructies. Dit document wordt regelmatig geüpdatet.

Ingebrekestelling en beroep wegens niet tijdig beslissen op bezwaar

Indien de gemeente niet binnen de beslistermijn reageert, kan een inwoner de gemeente in gebreke stellen wegens niet tijdig beslissen. De inwoner verzoekt de gemeente dan om alsnog binnen een bepaalde termijn een beslissing te nemen. Als de gemeente dit niet doet, heeft de inwoner de mogelijkheid in beroep te gaan bij de rechtbank. In het beroepschrift vraagt de inwoner de rechtbank de gemeente op te leggen om alsnog binnen een bepaalde termijn te reageren. Ook kan de inwoner de rechtbank verzoeken de gemeente een dwangsom op te leggen, in het geval zij binnen de gestelde termijn nog steeds niet heeft besloten op bezwaar.

In een beroepsprocedure moet de gemeente binnen twee weken reageren op de opvraag van de rechtbank van stukken en een verweerschrift opstellen. De rechtbank kan beslissen of zij het beroepschrift afdoet met of zonder zitting.

Beroep omdat bezwaarmaker het oneens is met beslissing op bezwaar

Na het communiceren van de beslissing op bezwaar heeft de inwoner, als hij het niet eens is met het besluit op bezwaar, zes weken de tijd om een beroepschrift in te dienen bij de rechtbank of Raad van State. Deze bericht de gemeente (administratie van FIJ/JZ) over de beroepsprocedure. De administratie maakt een zaak aan in het zaaksysteem. De jurist die het bezwaar heeft gemaakt, behandelt ook het beroep. Hij levert stukken aan de rechtbank/RvS aan, stelt een verweerschrift op en bespreekt deze met de teamleider. Op basis van de ontvangen stukken kan de rechtbank/RvS direct uitspraak doen of eerst een zitting organiseren om partijen te horen. De behandelend jurist bestudeert de uitspraak en bepaalt of de gemeente al dan niet in hoger beroep gaat. Dit werkproces is schriftelijk vastgelegd.

Het zaaksysteem van FIJ/JZ

FIJ/JZ werkt met een zaaksysteem waarin de bezwaar- en beroepszaken worden geregistreerd en dat overzicht houdt over de correspondentie in deze procedures. Het systeem is statisch: de documentatie hangt per zaak in het systeem. Ook is het niet mogelijk om samenhangende zaken aan elkaar te koppelen (bijvoorbeeld een tweede beroepsprocedure wegens niet-tijdig beslissen op hetzelfde bezwaar). Dit betekent dat zelfs de zaken binnen een deeldossier (voortkomend uit één verzoek) niet aan elkaar gekoppeld is. Laat staan dat deeldossiers aan elkaar gekoppeld zijn. Als er een nieuw document wordt toegevoegd aan een zaak, krijgt de beheerder van de zaak een e-mail. Het systeem werkt niet met een 'workflow'.

Het zaaksysteem heeft geen functie van termijnbewaking of het bijhouden van opgelegde dwangsommen. De behandelend juristen houden de beslistermijnen (lokaal) bij in hun eigen agenda en/of een Excel-bestand.

Functioneren FIJ/JZ/team b in de praktijk

Het functioneren van FIJ/JZ/team b: grote achterstanden en hoge werkdruk

Al voordat het dossier Binnenstad explodeert als het gaat om de hoeveelheid bezwaar- en beroepschriften, loopt FIJ/JZ/team b niet soepel. In zijn algemeenheid wordt de (verdaagde) beslistermijn regelmatig niet gehaald; in sommige zaken is de beslistermijn al 300 dagen verlopen. De gemeente kan afspraken maken met een bezwaarmaker over een langere beslistermijn, maar dat gebeurt niet altijd. Ook in het dossier Binnenstad gebeurt dit niet; volgens de gemeente stond de relatie met de eigenaar van pand A teveel onder spanning om dergelijke afspraken te kunnen maken.

Begin 2018 ligt er een opdracht bij de leiding om FIJ/JZ/team b weer op de rit te krijgen: de achterstand in de behandeling van bezwaar- en beroepschriften weg te werken, de werkdruk te verlagen en de samenwerking tussen FIJ/JZ/team b en VTH (maker van het primaire besluit) te verbeteren. De grote achterstanden leiden tot een hoge werkdruk binnen FIJ/JZ/team b. Er is bovendien sprake van veel verloop. Zo vertrekt de behandelaar van het dossier Binnenstad in de zomer van 2020 bij de gemeente. Binnen FIJ/JZ vindt een doorlopend gesprek plaats over de oplopende werkvoorraad van FIJ/JZ/team b. Uiteindelijk worden er enkele juristen ingehuurd om achterstanden in te lopen.

Concern control merkte in 2021 deze werkachterstanden bij FIJ/JZ/team b op toen zij naar aanleiding van raadsvragen van de VVD hebben gekeken naar de beslistermijnen van FIJ/JZ/team b in bezwaar en beroep. Het bleek dat FIJ/JZ/team b, vanwege de grote achterstanden en hoge werkdruk, de beslistermijn standaard met zes weken verlengde. Ook merkte concern control op dat FIJ/JZ door de inhuurplafonds ging. Hier is niet op ingegrepen, omdat de achterstanden zonder deze inhuur nog verder zouden oplopen. Inmiddels worden de doorlooptijden van bezwaar- en beroepsprocedures opgenomen in de managementrapportages van FIJ/JZ. Ook zijn er doelen gesteld om de achterstanden weg te werken en binnen de beslistermijn te blijven.

In september 2021 zijn de achterstanden van FIJ/JZ/team b onverminderd groot, is de werkdruk onverminderd hoog en is vanuit het team het vertrouwen in het management laag. In die periode wordt gesignaleerd en bespreekbaar gemaakt binnen FIJ/JZ dat niet alleen het dossier Binnenstad zelf maar niet wordt opgelost, maar dat dit ook de dienstverlening van FIJ/JZ aan andere inwoners van de gemeente raakt, omdat het dossier zoveel capaciteit vraagt. De analyse is dat het probleem niet alleen bij FIJ/JZ/team b ligt; FIJ/JZ/team b is immers afhankelijk van andere organisatieonderdelen, de wijze van afhandeling van bezwaar- en beroepschriften zou daarom tegen het licht moeten worden gehouden. Eind december wordt de noodklok geluid binnen FIJ/JZ

en wordt aangegeven dat extra inhuur van circa 2 fte nodig is voor het wegzetten van het dossier Binnenstad. Begin 2022 wordt dit gehonoreerd en wordt een extern bureau ingehuurd.

Geen overzicht of regie binnen FIJ/JZ/team b

De eigenaar van pand A maakt tegen alle primaire besluiten bezwaar en het lukt FIJ/JZ/team b vanaf de start van het dossier niet om deze bezwaarschiften tijdig te behandelen. De eigenaar stelt de gemeente hiervoor in gebreke en gaat vervolgens vrijwel altijd in beroep bij de rechtbank. Hierdoor loopt het aantal bezwaar- en beroepsprocedures in het dossier snel op. Dit escaleert in de periode dat de gemeente niet beslist op bezwaren in het dossier Binnenstad in afwachting van het deskundigenrapport. De eigenaar van pand A stelt de gemeente steeds korter na het verstrijken van de termijn waarbinnen de gemeente op zijn bezwaar dient te reageren in gebreke en dient hij ook steeds korter na het verstrijken van de termijn waarbinnen de gemeente dient te reageren beroepen niet tijdig beslissen in bij de rechtbank. Hij doet dit nu ook voordat de dwangsommen zijn volgelopen. In eerste instantie gaat de rechtbank daar niet in mee, maar later wel. Dit betekent dat niet pas na het vollopen van de dwangsom (meestal na 150 dagen) een nieuw beroep kan worden ingediend, maar reeds na de termijn die door de rechtbank in de uitspraak is vastgesteld voor de gemeente om alsnog een beslissing te nemen (dit is meestal twee weken), waarna de dwangsom gaat lopen als de gemeente niet beslist. De werkzaamheden van FIJ/JZ/team b verleggen zich van het nemen van inhoudelijke beslissingen naar het onder controle houden van de beroepen niet tijdig beslissen die de eigenaar van pand A veelvuldig indient. Het zaaksysteem blijkt geen instrument om overzicht te behouden en deadlines te bewaken. Een van de juristen uit het team is daarom fulltime bezig alle correspondentie in de verschillende procedures in de gaten te houden, om zo geen beslistermijnen en/of data van rechtbankzittingen uit het oog te verliezen.

Wat ook niet helpt, is dat de jurist die de eerste bezwaren behandelt in de zomer van 2020 vertrekt bij de gemeente. Omdat het dossier op dat moment nog niet bij iemand anders is belegd, hebben niet alle betrokkenen de overdracht als ‘warm’ ervaren. Bovendien blijkt dat veel documentatie en activiteiten niet geregistreerd zijn in het zaaksysteem. Kort voor het vertrekt is een stagiair gestart met de digitalisering van het papieren dossier; dit was bij zijn vertrek nog niet gereed. Een en ander leidde later in het proces tot verrassingen omdat bijvoorbeeld afspraken niet waren gedocumenteerd of gearchiveerd.

Het team dat zich binnen FIJ/JZ/team b bezig houdt met het dossier, breidt zich na de zomer 2020 steeds verder uit. Een jurist behandelt de bezwaren die betrekking hebben op de lasten onder dwangsom en bestuursdwang die de gemeente de eigenaar van pand A heeft opgelegd; twee andere juristen behandelen de overige bezwaarschriften in het dossier. Tenslotte is er een jurist die overzicht houdt over de lopende procedures in het dossier op twee grote borden. Hierop wordt uiteengezet hoe ver FIJ/JZ/team b is in iedere zaak, inclusief deadlines en opgelegde dwangsommen.

Binnen het team juristen dat zich met de zaak bezighoudt was er geen coördinator, eindverantwoordelijke of projectleider dan wel iemand die zich als zodanig beschouwde. De betrokken juristen proberen eerst inzicht en overzicht te krijgen. Eind 2020 is er een eerste overzicht, in de loop van 2021 wordt dit steeds verder aangevuld en aangescherpt. In die tijd is verschillende keren door de juristen met hun leidinggevenden gesproken over de omvang en complexiteit van het dossier.

FIJ/JZ/team b zet de behandeling van bezwaarschriften eigenaar pand A on hold

In maart 2020 verklaart de rechtbank het beroep van de eigenaar van pand A gegrond. Naar aanleiding hiervan wordt besloten in overleg met VTH en de advocaat van de gemeente in hoger beroep te gaan en een deskundigenrapport op te laten stellen. Kort daarna, in de zomer van 2020,

vertrekt de jurist die tot op dat moment de regie had op het dossier. Door diens opvolger wordt getracht overzicht te creëren in het dossier. Geconstateerd wordt dat er 21 bezwaarzaken openstaan en dat er ook nieuwe handhavingsverzoeken binnenkomen. Hierover wordt aangegeven dat er grote samenhang is tussen de hoger beroepszaak en diverse handhavingsverzoeken die door de eigenaar van pand A zijn ingediend. Ook wordt geconstateerd dat door de gemeente in al haar besluiten is voortgeborduurd op het eerste handhavingsbesluit van januari 2018 dat inmiddels door de rechtbank onderuit is gehaald. De vraag werpt zich binnen FIJ/JZ/team b op of, gezien de samenhang, het mogelijk is beslissingen op bezwaar te nemen terwijl er nog geen uitspraak is in hoger beroep. "*Om daar een weloverwogen keuze in te maken, moet ik meer dossier gelezen hebben, maar is iets wat boven de markt hangt.*"

Tot slot wordt aangegeven dat gezien de beperkte onderbouwing van primaire besluiten en beslissingen op bezwaar het mogelijk verstandig is een tegenrapport op te laten stellen. Kort daarna, begin 2021, wordt offerte aangevraagd bij Bureau Bouw voor het opstellen van een dergelijk rapport. Het gevolg daarvan was dat er geen beslissing op bezwaar genomen (konden) worden alvorens het ERB-rapport er is. Hierover stelt de gemeente in een verweerschrift aan de rechtbank d.d. 7 mei 2021:

"De reden hiervoor [het niet beslissen op bezwaar – red.] is de samenhang van de onderhavige zaak met een groot aantal andere bezwaarzaken van dezelfde eiser die aanhangig zijn. Daarbij gaat het om zowel bezwaren gericht tegen handhavingsbesluiten genomen door de gemeente als tegen (andere) geweigerde handhavingsverzoeken van dezelfde eiser. Voor al die zaken heeft de gemeente opdracht gegeven voor een nader rapport van een deskundige. In afwachting van dat nader rapport is het niet mogelijk gebleken om een besluit op bezwaar te nemen in onderhavige zaak. Vanwege de inhoudelijke samenhang met de overige bezwaarzaken is het daarnaast noodzakelijk dat die zaken in samenhang worden behandeld."

Sommige juristen binnen FIJ/JZ/team b waren van mening dat de gemeente op basis van de beschikbare informatie moest en kon beslissen op bijna alle bezwaren ook om zo aan de uitspraak van de rechtbank te voldoen om binnen een bepaalde termijn een besluit te nemen. Zo was bij bepaalde handhavingsverzoeken en bij de Wob/Woo-verzoeken van de eigenaar het ERB-rapport volgens hen niet nodig om een beslissing op bezwaar te kunnen nemen.

Als gevolg van deze werkwijze reageerde de gemeente dan ook niet op ingebrekestellingen wegens niet tijdig beslissen op bezwaar door de eigenaar. Als de ingebrekestelling of het daarop volgende beroepschrift van de eigenaar in de ogen van de gemeente prematuur was omdat de beslistermijn nog niet was verlopen, gaf de gemeente dit aan (richting de eigenaar of middels een verweerschrift), om te voorkomen dat de rechtbank nog meer dwangsommen zou opleggen. Ook wanneer de rechtbank de gemeente oplegde binnen twee weken alsnog te beslissen op bezwaar op last van een dwangsom, nam de gemeente geen besluit.

Het is regelmatig voorgekomen in beroepsprocedures in dit dossier dat de gemeente enkel de stukken aanleverde aan de rechtbank en geen of alleen een zeer summier verweerschrift opstelde. Er was volgens betrokkenen te weinig capaciteit om een uitgebreid verweerschrift op te stellen. Bovendien, zo geven betrokkenen aan, maakte de keuze om te wachten met beslissen op het ERB-rapport het ingewikkeld om adequaat verweer te voeren, omdat de gemeente geen stip op de horizon kon zetten wanneer het ERB-rapport af zou zijn en zij dus kon beslissen op bezwaar. De rechtbank wist zich met deze opstelling van de gemeente ook geen raad, blijkt uit de volgende passage:

"Het is complex en ingewikkeld, maar dit loopt sinds 2019. Ik hoor nog steeds geen goede reden waarom er geen besluiten op de handhavingsverzoeken zijn gedaan. […] Ik snap ook dat daar

onderzoek voor nodig is, maar dit begrijp ik niet. […] Welke stappen moeten nog gezet worden om tot een besluit te komen? Kunt u een tijdpad schetsen?"

Het niet reageren op bezwaarschriften duurt voort tot het najaar van 2021. Er sluipt een vorm van gelatenheid in het team: het dossier is zo omvangrijk en (qua samenhang van zaken) complex, dat men tot het ERB-rapport er is geen mogelijkheden ziet om (op onderdelen) voortgang te boeken. Dat verandert als in het najaar FIJ/JZ/team b opnieuw een overzicht maakt van alle lopende bezwaarprocedures. Per bezwaarschrift schatten zij in of het nodig is om te wachten met een besluit tot het ERB-rapport gereed is, of dat het besluit nu al kan worden genomen. Het overzicht omvat 33 bezwaarschriften; het team schat in dat zij in 13 gevallen het ERB-rapport nodig heeft om een besluit te kunnen nemen. Meer dan de helft van de bezwaarschriften kan volgens het team direct worden opgepakt, al dan niet na extra onderzoek door VTH. In de periode tussen het opstellen van dit overzicht en het moment dat het dossier door een extern bureau wordt overgenomen, pakt FIJ/JZ/team b enkele van deze bezwaarschriften op.

Omgang met de eigenaar van pand A

Wat het werk van FIJ/JZ/team b bemoeilijkte was de opstelling van de eigenaar van pand A in bezwaar- en beroepsprocedures. Zijn houding was volgens betrokken ambtenaren weinig constructief. Zo is het ingewikkeld om ambtelijke hoorzittingen met hem te plannen, omdat hij zijn verhinderdata laat doorgeeft, hij kort van tevoren afzegt en geen gebruik wil maken van de mogelijkheid een digitale hoorzitting te houden. FIJ/JZ/team b heeft er daarom op een zeker moment voor gekozen om, wanneer de eigenaar de hoorzitting afzegde, geen nieuwe hoorzittingen meer te plannen. De gemeente had dan voldaan aan haar wettelijke plicht de gelegenheid te geven om de indiener te horen. Ook is de gemeente op een gegeven moment gestopt met het opvragen van verhinderdata bij de eigenaar.

4.6 Samenwerking tussen VTH en FIJ/JZ/team b

Inrichting, procedures en afspraken

Ketenproces bezwaar en beroep

In het document Ketenproces Bezwaar en Beroep is het werkproces in bezwaar- en beroepsprocedures op hoofdlijnen beschreven. In de documenten Bezwaar behandelen en Beroep behandelen is dit werkproces uitgewerkt. De verantwoordelijkheid voor het afhandelen van bezwaarschriften ligt bij FIJ/JZ. Het organisatieonderdeel dat het primaire besluit heeft gemaakt, is op twee manieren betrokken: zij levert de dossierstukken aan bij FIJ/JZ en wordt door FIJ/JZ gehoord als partij in de procedure.

In een beroepsprocedure is er niet standaard een rol voor het organisatieonderdeel dat het primaire besluit heeft gemaakt omdat het beroep ziet op de (door FIJ/JZ gemaakte) beslissing op bezwaar. In voorkomende situaties wordt de maker van het primaire besluit wordt betrokken (bijv. de behandelend jurist primaire besluit gaat mee naar de rechtbank of geeft een nadere reactie op het (hoger) beroepsschrift).

Omgang met dwangsommen

De uitspraken van de rechtbank waarin zij de gemeente Utrecht een dwangsom oplegt in een beroepsprocedure niet tijdig beslissen op bezwaar, komen binnen bij FIJ/JZ/team b. FIJ/JZ en VTH hebben geen duidelijke, vastgestelde afspraken over wie deze dwangsommen betaalt. FIJ/JZ verwijst naar een concept-document met werkafspraken tussen beide afdelingen, waarin is opgenomen dat FIJ/JZ de kosten voor dwangsommen doorbelast aan VTH in het geval VTH heeft

aangedrongen op het doorzetten van een procedure. Dit document wordt niet herkend door VTH, noch zijn zij op de hoogte van de inhoud hiervan.

In aanvulling hierop zijn de onderzoekers van mening dat dit document niet kan doorgaan voor officiële werkafspraken: het is duidelijk onaf en deels geschreven vanuit een ik-figuur ("Wat mij betreft zijn de rollen/taken en verantwoordelijkheden duidelijk").

In het dossier Binnenstad zijn de dwangsommen opgelegd in beroepsprocedures niet tijdig beslissen op bezwaar waar VTH het primaire besluit heeft genomen (d.w.z., alle lasten onder dwangsom, lasten onder bestuursdwang, aanvragen omgevingsvergunning, handhavingsverzoeken), voor rekening gekomen van VTH. Wanneer de belanghebbende (de eigenaar van pand A) de dwangsom int, ontvangt FIJ/JZ deze factuur en stuurt deze door naar VTH. De administratie van VTH draagt zorg voor de betaling en business control VTH neemt de bedragen op in de rapportages. Dergelijke verrekeningen worden gedaan via zogenoemde memorialen. FIJ/JZ en VTH hebben een andere lezing over of de afspraak wie de opgelegde dwangsommen betaalt, expliciet is gemaakt of dat de doorbelasting gewoon is gebeurd. Overigens had in deze periode niemand binnen de gemeente overzicht van de totale hoogte van de opgelegde dwangsommen.

De dwangsommen opgelegd in beroepsprocedures niet tijdig beslissen op bezwaar in dossier Binnenstad waar FIJ/JZ/team Wob/Woo het primaire besluit heeft genomen (d.w.z., alle Wob- en Woo-verzoeken), komen wél voor rekening van FIJ/JZ. De administratie van FIJ/JZ draagt zorg voor de betaling en business control FIJ neemt de bedragen op in de rapportages.

Het mandaat om dwangsommen af te tekenen, ligt bij een afdelingshoofd van FIJ/JZ. Het afdelingshoofd krijgt maandelijks een overzicht van alle opgelegde en geïnde dwangsommen van de administratie.

Alle afspraken en werkwijzen zoals bovenstaand beschreven zijn niet schriftelijk vastgelegd.

Functioneren in de praktijk

Samenwerking tussen FIJ/JZ en VTH verloopt stroef

De samenwerking tussen de juristen van FIJ/JZ en de juristen van VTH verloopt over het algemeen niet soepel, terwijl zij van elkaar afhankelijk zijn op het moment dat er bezwaar wordt gemaakt tegen een besluit. Een bezwaar wordt weliswaar afgedaan door een jurist van FIJ/JZ, maar de jurist en inspecteur van VTH hebben als makers van het primaire besluit de benodigde inhoudelijke kennis in huis.

De wrijving zit op het niet-tijdig aanleveren van stukken door VTH en verschillen van inzicht over de rol die VTH zou moeten hebben in bezwaar. Volgens het werkproces levert VTH het dossier aan en wordt zij als partij gehoord, maar een aantal betrokkenen (van beide afdelingen) is van mening dat er meer afstemming zou moeten plaatsvinden over de overwegingen en tactische keuzes die aan het primair besluit ten grondslag liggen en de processuele route die de gemeente kiest – dit alles met behoud van de onafhankelijke rol van FIJ/JZ.

Op basis van de gesprekken hebben wij begrepen dat er al jaren discussies tussen FIJ/JZ en VTH zijn over de samenwerking. De directeuren van beide afdelingen waren in zijn algemeenheid op de hoogte van de stroeve samenwerking. Er is geprobeerd afspraken op papier te zetten over de rollen en verantwoordelijkheden, het aanleveren van documentatie, communicatie, aanleveren van managementinformatie, financiën en onderling gedrag. Uiteindelijk is een dergelijk vastgesteld document niet tot stand gekomen. De onderzoekers hebben, zoals hierboven al aangehaald, wel een concept ontvangen, maar dit kan niet doorgaan voor officiële werkafspraken.

Ook inhoudelijk waren er verschillen van mening tussen FIJ/JZ/team b en VTH over de kansen in het dossier. FIJ/JZ/team b twijfelde of de procedures moesten worden doorgezet onder meer vanwege de in hun ogen zwakke onderbouwing door VTH bij primaire besluiten. Al bij de eerste bezwaarschriften van de eigenaar (tegen de LOB en LOD van januari 2018) signaleert FIJ/JZ/team b dat VTH de lasten volgens hun onvoldoende heeft onderbouwd. Hier was VTH het niet mee eens; VTH vond dat de FIJ/JZ/team b juristen onvoldoende lef, doortastendheid en dossierkennis hadden om door te procederen. Sommige geïnterviewden waren verwonderd dat FIJ/JZ en VTH zo tegenover elkaar stonden terwijl er toch sprake dient te zijn van één gemeente Utrecht. Er wordt gesteld dat de samenwerking niet gericht was op het gezamenlijk oplossen van een steeds groter wordend probleem. FIJ/JZ noch VTH pakte volgens verschillende geïnterviewden de regie dan wel beschouwde zich als eigenaar van het dossier. Na de zomer van 2022 kwam de regierol terecht bij de directeur FIJ.

Ook melden enkele geïnterviewden dat het FIJ/JZ/team b erg naar binnen is gericht, beroepen zij zich op hun onafhankelijkheid. De juridisch inhoud staat voorop en niet in eerste instantie de inwoner of de gemeente als geheel. Ook deze houding en gedrag komt de samenwerking niet ten goede. Andersom wordt door enkele gesprekspartners VTH verweten vooral sectoraal te denken en niet over grenzen heen te kijken.

Bij een stroeve samenwerking ligt het voor de hand om te escaleren naar een hoger niveau. In het algemeen is er, zo hebben wij begrepen, in de gemeente Utrecht een cultuur van eerst zelf oplossen en pas als het echt niet kan escaleren naar een hoger niveau. Dit neemt niet weg dat in de loop der tijd de afdelingshoofden van VTH en FIJ/JZ steeds vaker contact hadden met elkaar. Daarboven is de escalatie nauwelijks of niet aan de orde geweest waar het de samenwerking tussen VTH en FIJ/JZ/team b betrof. Dit betekent dat de samenwerkingsproblematiek tot eind 2021 niet op tafel heeft gelegen van de betreffende directeuren, directieraad en of onderwerp is geweest van een bestuurlijk gesprek. Vanaf eind 2021 komt de stroeve samenwerking wel frequent ter sprake tussen de dan net gestarte directeur VTH en de directeur FIJ.

Een ander illustratief voorbeeld van de stroeve samenwerking is dat het niet lukt om gezamenlijk te bepalen welke besluiten het ingehuurde externe bureau eerst moest behandelen: de bezwaren op handhavingsverzoeken of de bezwaren op de lasten. FIJ/JZ/team b wil dat de bezwaren op de handhavingsverzoeken eerst worden behandeld, omdat dit volgens hen redelijk snel zou moeten kunnen. VTH en het externe bureau zelf hebben de voorkeur eerst de bezwaren op de lasten te behandelen, omdat de lasten de basis zijn voor de andere verzoeken en bezwaren. In mei 2022 hakt het externe bureau in overleg met beide afdelingen zelf de knoop door en begint met het behandelen van de bezwaren op de lasten.

Poging tot regie in complexe dossiers

Eind 2021 wordt door VTH een notitie opgesteld waarin is opgenomen dat in een aantal dossiers, waaronder dossier Binnenstad, burgers en ondernemers de middelen die bedoeld zijn om hen tegen de overheid te beschermen zo intensief gebruiken dat dit het gemeentelijk apparaat lam legt. Het idee is een dedicated team van uitstekende juristen te vormen dat de regie heeft over alles wat er in het dossier gebeurt. Deze regisseur zorgt voor overzicht, continuïteit en een consistente aanpak, waarbij alle verzoeken etc. zo snel worden opgepakt of afgewezen, dat er geen kluwen kan ontstaan. Eventueel kunnen deze juristen ook extern worden ingehuurd. Deze gedachten bespreken leidinggevenden van VTH en FIJ/JZ met elkaar. Over het resultaat van deze gesprekken ontstaan verschillende beelden: de een zegt dat er niets mee gedaan is de ander zegt dat als gevolg hiervan onder meer is besloten de communicatie van de eigenaar van pand A met de gemeente te kanaliseren hetgeen in oktober 2022 met gedragsaanwijzing is geformaliseerd.

Een gebrek aan overzicht in het dossier Binnenstad door systemen die niet met elkaar communiceren

In het zaaksysteem van FIJ/JZ heeft elke zaak een eigen zaaknummer. Nieuwe zaken (bijvoorbeeld een tweede beroep niet tijdig beslissen op hetzelfde besluit) krijgen een nieuw zaaknummer, in plaats van dat deze worden gekoppeld aan de eerdere zaak. Voor het primair besluit hanteert VTH een 'primair besluit nummer' in haar systeem (SquitXO), dat niet is gekoppeld aan het zaaksysteem van FIJ/JZ. Daarnaast hanteert de rechtbank haar eigen rechtbanknummer en de eigenaar van pand A zijn eigen dossiernummer. Bovendien gebruikt de eigenaar van pand A niet consistent de juiste gemeentelijke zaaknummers en/of rechtbanknummers en dient hij verzoeken zowel per fax, post en mail in, waardoor er dubbelingen in het zaaksysteem van FIJ/JZ ontstaan. Tot slot archiveert het programma wervengebied (met name) op de "W-schijf". In alle gevallen gebeurt het dat medewerkers documenten in hun eigen mailbox bewaren, maar niet in het systeem. GEHEIM

Er bestaat dus geen overzicht over alle zaken in één dossier. Het heeft verschillende betrokkenen daarom zeer veel tijd gekost om overzichten te maken van de lopende procedures, de termijnen en de opgelegde dwangsommen om grip te krijgen op het dossier. Het valt de onderzoekers op dat individuele procesdossiers binnen het dossier Binnenstad vaak nog steeds niet alle relevante informatie en documentatie bevatten.

Dwangsommen lopen op, overzicht ontbreekt

In de door de eigenaar van pand A aangespannen beroepsprocedures tegen de gemeente oordeelde de rechtbank vrijwel altijd dat de gemeente alsnog binnen twee weken een beslissing op bezwaar moest nemen. De eigenaar vroeg de rechtbank de gemeente een dwangsom op te leggen en de rechtbank ging hier veelal in mee.

Het feit dat de gemeente een dwangsom krijgt opgelegd wegens niet tijdig beslissen op bezwaar, is zo hebben wij op basis van de gesprekken begrepen vrij uniek: buiten het dossier Binnenstad komt dit ongeveer eenmaal per jaar voor.

In het begin van het dossier Binnenstad was de lijn van de rechtbank dat als de gemeente een dwangsom werd opgelegd, de eigenaar pas een nieuw beroep kon indienen als deze dwangsom was volgelopen. De uitspraak in die nieuwe beroepsprocedure duurde vervolgens een aantal weken. Voor de gemeente was dit gunstig, omdat het de hoeveelheid beroepschriften en opgelegde dwangsommen beperkte. In januari 2022 verandert de rechtbank echter van koers: op een vijfde beroep niet tijdig beslissen in een handhavingsprocedure beslist de rechter dat de gemeente alsnog binnen twee weken een besluit op bezwaar moet nemen én legt de gemeente een dwangsom op, ondanks dat de dwangsom van het vierde beroep nog niet was volgelopen ten tijde van het indienen van het vijfde beroepschrift. Naar aanleiding van deze nieuwe lijn is het aantal beroepsprocedures en dwangsommen in het dossier snel gestegen.

In de loop van 2020 doet de rechtbank de eerste uitspraken waaraan dwangsommen worden verbonden indien de gemeente niet tijdig een besluit neemt. In oktober 2020 als FIJ/JZ/team b verder grip probeert te krijgen op het dossier ontstaat ook meer overzicht over deze dwangsommen. Het daadwerkelijk innen van deze dwangsommen door de eigenaar van pand A volgt doorgaans een stuk later. Op basis van e-mails blijkt dat medewerkers van FIJ/JZ/team b leidinggevenden informeren over de stand van zaken waarbij zij onder meer melding maken van 18 openstaande Bezwaren op Beroep en ruim 40.000 euro aan dwangsommen. Rond de zomer van 2021 ontstaat een discussie tussen de afdelingshoofden van VTH en FIJ/JZ wie de dwangsommen moet betalen. In de FIJ managementrapportage van Q2 2021 is een opmerking gemaakt over de

dwangsommen in dit dossier. Er zijn verschillende lezingen of dit al dan niet expliciet is besproken tijdens een overleg van het MT. In oktober/november 2021 wordt de directeur FIJ (wederom?) geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot het dossier en de dwangsommen. Uit ons onderzoek blijkt dat voor het eerst een meer systematisch en integraal overzicht in december 2021 ontstaat.

Een medewerker van het FIJ/JZ/team b stuurt in december 2021 een e-mail naar collega's bij FIJ/JZ/team b waarin hij stelt dat de gemeente op dat moment € 298.500 aan dwangsommen heeft verbeurd wegens niet tijdig beslissen; met de dwangsommen van de 30 op dat moment openstaande bezwaarschriften en de al opgelegde dwangsommen die de komende periode gaan vollopen, schat de medewerker in dat het totaal eind 2021 ca. €479.160 zal bedragen. Bovendien meldt de medewerker dat er in de twee weken daarvoor 15 nieuwe beroepschriften niet-tijdig beslissen naar de rechtbank zijn verzonden. Gezien de gemeentelijke strategie niet te beslissen op bezwaar tot het ERB-rapport er is, verwacht de medewerker dat dit bedrag nog verder zal oplopen. Dezelfde week belandt deze informatie over het dossier en oplopende dwangsommen via de lijn bij de betrokken leidinggevenden binnen FIJ.

Urgentie op het dossier ontbreekt

Uit ons onderzoek blijkt dat er op verschillende momenten in het proces de urgentie ontbreekt zaken snel tot stand te laten komen ter bevordering van een voorspoedig verloop van het dossier als geheel. Een voorbeeld hiervan betreft de totstandkoming van twee rapporten van Bureau Bouw.

Totstandkoming eerste rapport Bureau Bouw

De eerste keer gebeurt dit in het hoger beroep dat de gemeente instelt tegen de uitspraak van de rechtbank van 13 maart 2020 (de rechtbank verklaart her beroep van de eigenaar gegrond). De gemeente vraagt Bureau Bouw om te beoordelen of de achtergevel van het pand A kwalificeert als een draagconstructie, dat wil zeggen of het een constructie met een dragende functie is. Op 15 juni 2020 stuurt Bureau Bouw de eerste versie van haar rapport, dat ziet op de last op de achtergevel, naar de gemeente; op 25 september levert Bureau Bouw een revisie op, en op 5 januari 2021 de eindversie. Er zit dus ruim een half jaar tussen het concept en het definitieve rapport en meer dan 9 maanden tussen de uitspraak van de rechtbank en oplevering van het rapport.

Op 14 augustus 2020 is er een hoorzitting waar een aantal bezwaarzaken van de eigenaar van pand A aan de orde komt. De gemeente geeft aan dat zij wegens de complexiteit van en samenhang tussen deze zaken een extern deskundige om advies heeft gevraagd en dat het nemen van een beslissing op bezwaar in deze procedures daarom meer tijd in beslag neemt. De gemeente zegt te hopen binnen drie maanden een beslissing op bezwaar te kunnen nemen. De gemeente brengt het rapport van Bureau Bouw in als processtuk in het hoger beroep, maar de RvS stelt in haar uitspraak van 8 augustus 2021 dat de gemeente een ondeugdelijk gemotiveerd besluit in hoger beroep niet alsnog kan onderbouwen. Ondertussen is er nog geen besluit op bezwaar genomen.

Totstandkoming tweede rapport ERB

Eind 2020 gebeurt het voor een tweede keer. In november 2020 (acht maanden na de uitspraak van de rechtbank) oppert één van de juristen van FIJ/JZ/team b voor het eerst bij zijn teamleider en afdelingshoofd om de lasten die de gemeente de eigenaar van pand A heeft opgelegd beter te onderbouwen met een "tegenrapport" van een deskundige. Dit naar aanleiding van de rechterlijke uitspraak van 13 maart 2020. Tussen dit moment en de getekende offerte op basis waarvan Bureau Bouw aan de slag gaat met haar tweede rapport (dat ziet op de LOB van augustus 2019) zit meer dan zeven maanden.

Het blijkt in de praktijk onduidelijk wie de lead heeft in het offertetraject. VTH gaat ervan uit dat FIJ/JZ de lead heeft, omdat het rapport nodig is voor de bezwaarprocedure tegen de LOB van augustus 2019 en het afhandelen van dit bezwaarschrift de taak is van FIJ/JZ. FIJ/JZ kijkt naar VTH, omdat zij het onvoldoende onderbouwde primaire besluit hebben opgesteld. FIJ/JZ vindt het logisch dat VTH dit zelf repareert, ook omdat zij hiervoor de inhoudelijke expertise in huis hebben. Om dezelfde redenen vinden beide afdelingen dat de ander de kosten voor het rapport moet dragen. VTH stemt uiteindelijk in om het rapport te bekostigen om schot in het proces te houden. Geen van de betrokkenen bij VTH vindt het terecht dat de kosten bij hun afdeling landen.

Als er eind juli 2021 een getekende offerte ligt, kan Bureau Bouw aan de slag. Het duurt vijf maanden voor de gemeente het eerste concept ontvangt; het rapport is in januari 2022 definitief klaar. FIJ/JZ en VTH maken geen heldere afspraken over wie opdrachtgever is en wie regie voert over de totstandkoming van het rapport. De afdelingen kijken hiervoor naar elkaar. Het lijkt alsof geen van beiden de urgentie van het rapport voelde, terwijl de behandelend jurist van FIJ/JZ/team b al op 7 mei 2021 in een verweerschrift in een beroepsprocedure schrijft:

"Voor al die zaken heeft de gemeente opdracht gegeven voor een nader rapport van een deskundige. In afwachting van dat nader rapport is het niet mogelijk gebleken om een besluit op bezwaar te nemen in onderhavige zaak. Vanwege de inhoudelijke samenhang met de overige bezwaarzaken is het daarnaast noodzakelijk dat die zaken in samenhang worden behandeld."

Op het moment van schrijven is de opdracht aan Bureau Bouw nog niet verleend, dat gebeurt pas bijna drie maanden later. Uit deze passage blijkt echter dat de gemeente op dat moment wel degelijk het belang van het rapport inzag voor het afhandelen van de bezwaarprocedures in dit dossier. De reden waarom de gemeente niet strakker op het traject met Bureau Bouw heeft gezeten, lijkt gelegen in een gebrek aan urgentie en regie: niemand voelde zich verantwoordelijk voor het rapport, en, gezien de sleutelrol die de gemeente het rapport zélf heeft toegedicht in de bezwaarprocedures, ook niet voor het dossier als geheel.

Eerste stappen in het verbeteren van de samenwerking worden gezet

In januari 2022 vindt een overleg plaats met de betrokken teamleiders en afdelingshoofden over wat er nodig is om het interne proces voor toekomstige complexe dossiers beter in te richten, gegeven de toenemende vraag vanuit de maatschappij op het gebied van publieke dienstverlening. Zij verwachten meer complexe dossiers met samenhangende zaken. Het is volgens betrokkenen nodig de ketensamenwerking te verbeteren, taken en verantwoordelijkheden helderder te maken, interne samenwerkingsafspraken te actualiseren en vast te leggen en een interne regierol te ontwikkelen. Ook vinden zij dat er ambtelijk en bestuurlijk eigenaarschap moet ontstaan voor complexe, langlopende dossiers. Gezien het verloop onder medewerkers en de hoge werkdruk, vindt men het nodig om de teams te versterken. Tot slot willen betrokkenen een omslag in de werkcultuur, gericht op persoonlijk contact tussen collega's, het blijvend ontwikkelen van vaardigheden, persoonlijk leiderschap en het tonen van lef.

De juristen van beide afdelingen zijn inmiddels een traject gestart om hun samenwerking te verbeteren. Een werkgroep bestaande uit collega's van beide afdelingen probeert de knelpunten in de samenwerking op te lossen. De inzet is enerzijds het verbeteren van het werkproces, in het bijzonder als het gaat om de snelle en volledige aanlevering van dossiers, en anderzijds het verbeteren van de sturingsinformatie op basis waarvan de afdelingen objectiever het gesprek kunnen voeren over de samenwerking en waar deze verbetering behoeft. Tot slot wil men inzetten op het organiseren van meer ontmoeting tussen beide afdelingen.

Naast deze werkgroep loopt er onder leiding van twee afdelingshoofden een proef waarin collega's van beide afdelingen een proces ontwikkelen om 80% van de bezwaarschriften standaard binnen

zes weken af te doen. Betrokkenen geven aan dat er vanuit beide kanten energie zit om de samenwerking te verbeteren.

4.7 Programma wervengebied

Aanleiding, doel en inrichting Programma

De gemeente Utrecht werkt sinds 2008 aan het herstel van de wal- en kluismuren (het project Wal en Kluismuren). In mei 2019 is het herstel van de wal- en kluismuren waar mogelijk stilgelegd of getemporiseerd, omdat dreigde dat de planning niet werd gehaald en het herstel duurder zou worden dan was voorzien. In december 2019 besloot het college van B&W tot het instellen van een programmatische en integrale aanpak voor het wervengebied. In juli 2020 heeft de gemeenteraad voor het programma het plan van aanpak vastgesteld. In april 2021 is het Programmaplan Wervengebied vastgesteld. De focus ligt op het herstel en behoud van het middeleeuwse erfgoed aan de werven en alles dat daarop direct invloed heeft.

Bestuurlijk opdrachtgeverschap van het programma bestaat uit een coördinerend wethouder en portefeuille overstijgende afstemming met de andere betrokken wethouders. Het ambtelijk opdrachtgeverschap is belegd op directie(raad)niveau met een stuurgroep op directeurenniveau met daarin betrokken diensten en disciplines. De programmaorganisatie bestaat uit een programmamanager en een uitvoeringsorganisatie.

Betrokkenheid programmateam bij dossier Binnenstad

Voor de uitvoering is gebied ingedeeld in raks. Een rak is een gedeelte van de gracht dat wordt begrenst tussen twee openbare bruggen. Voor ieder rak wordt een vaste volgorde van werkzaamheden gehanteerd: voorbereiding, uitvoering, overdracht.

Begin 2021 zijn de voorbereidende werkzaamheden gestart aan het rak waar ook pand A en pand B gelegen zijn. In het kader van de voorbereidingen is getracht een nulopname uit te voeren bij de eigenaar van pand A. Dit is niet gelukt omdat de eigenaar niet wilde meewerken. Hierop wordt door het programma bij VTH geïnformeerd over de staat van de werfkelder van pand A. Daaruit blijkt dat (dankzij de uitgevoerde bestuursdwang) het veilig genoeg is om met de werkzaamheden aan het rak te starten. Vanaf dat moment was het programmateam (grotendeels) op de hoogte van wat er speelde binnen het dossier Binnenstad. Eind 2021 zijn de werkzaamheden afgerond. Tussendoor zijn de werkzaamheden enkele keren stilgelegd vanwege juridische procedures tussen de eigenaar en de gemeente.

Gedurende de werkzaamheden verzocht de eigenaar van pand A het programmateam verschillende keren om informatie. Aanvankelijk werden deze als vragen door het programma zelf afgedaan. Het is gebruikelijk om bij gemeentelijke projecten waarbij inwoners en eigenaren betrokken zijn informatie te geven over de aanpak en uit te voeren werkzaamheden maar de grote hoeveelheid vragen had impact op de capaciteit het programmateam. Toen is besloten de informatieverzoeken als Wob-verzoeken te gaan behandelen. Op deze manier zouden de informatieverzoeken in het gebruikelijke Wob-systeem met termijnen komen en zou de druk van het programma Wervengebied worden afgehaald, zo was het idee. Ook was dit formeel/juridisch gezien het aangewezen traject. Zo raakt FIJ/JZ/team Wob/Woo erbij betrokken. De communicatie tussen het programmateam en FIJ/JZ/team Wob/Woo verliep niet altijd soepel. Dit was onder meer het gevolg van het feit dat verschillende organisatie onderdelen verschillende archiveringssystemen hebben en dat medewerkers documenten zelf bewaren en niet op een centrale plaats. Met het aanstellen van vaste contactpersonen verbeterde de samenwerking.

Vanuit het Programma Wervengebied wordt het dossier Binnenstad opgepakt

Eind juli 2021 sturen de eigenaren van pand B een brandbrief naar de burgemeester en wethouder Wervengebied. In hun ogen loopt de situatie in rak voor diverse bewoners financieel en humanitair uit de hand. Kort hierna wordt de brief besproken in de staf van het Programma Wervengebied. In september wordt vanuit het programma op gesprek gegaan bij de bewoners. In dat gesprek komt de complexiteit van het dossier verder in beeld.

Daarna wordt in oktober 2021 in de stuurgroep besloten dat het wenselijk en nodig is om stevige regie en centrale coördinatie te hebben op de relatie van de gemeente met de eigenaar van pand A en enkele omwonenden. Naast coördinatie op de lopende processen binnen enkele afdelingen gaat een strategie ontwikkeld worden om de situatie te verbeteren en waar mogelijk op te lossen.

Projectleider wordt aangesteld

Een medewerker van het Project Management Bureau (PMB) die werkzaam was binnen het Programma Wervengebied gaat als projectleider de opdracht vervullen. Concreet luidt de opdracht om: overzicht te krijgen in alle lopende zaken tussen de gemeente en de eigenaren van pand A en pand B, voortgang te verkrijgen in het proces met beide eigenaren en als aanspreekpunt te fungeren voor beide eigenaren.

Opdrachtgever is de concerndirecteur Bedrijfsvoering gezien zijn relatie met het programma Wervengebied (ambtelijk opdrachtgever) en FIJ. Ook heeft de Programma wethouder hem gevraagd het dossier onder zijn hoede te nemen. De concerndirecteur geeft in een mail aan betrokkenen verder aan: *"De ervaringen binnen het programma wervengebied vormen de aanleiding voor dit traject. Ik zie het echter als een bredere opgave om dergelijke casussen binnen de gemeente beter en in samenhang op te pakken. Laten we met elkaar ook kijken hoe we hiervan kunnen leren".*

De projectleider gaat in oktober aan de slag en probeert uit alle betrokken afdelingen, in het bijzonder VTH en FIJ/JZ informatie te vergaren om zicht te krijgen op het dossier. Dit valt niet mee omdat veel medewerkers druk zijn met het oplossen van zaken binnen het dossier Binnenstad. De eerste ontdekking was dat het dossier al lang liep, complex was en dat er weinig lijn en regie was te ontdekken. In november organiseert de projectleider een organisatie brede bijeenkomst om zo veel mogelijk informatie boven tafel te krijgen. Tevens vindt vanaf dat moment een tweewekelijks organisatie breed overleg plaats met uitvoerende medewerkers vanuit FIJ/JZ en VTH om af te stemmen en de voortgang te bespreken. Ook wordt met regelmaat de voortgang besproken met de betrokken leidinggevenden van FIJ/JZ en VTH. Verder wordt contact onderhouden met de eigenaar van pand B.

Een en ander leidt tot een eerste analyse in januari/februari 2022 van het dossier. Deze analyse maakt de omvang en inhoud van de problematiek steeds duidelijker. Hierop besluiten concerndirecteur en projectleider overleg te voeren met betrokken wethouders (zie paragraaf 4.8). In de periode daarna worden nadere analyses gemaakt van het verloop van het dossier en de interne processen. Er worden scenario's ontwikkeld voor het vervolg van het dossier. Tevens wordt een raadsbrief opgesteld. Concerndirecteur en projectleider trekken hier nauw samen in op.

Een nieuw college treedt aan

Na de komst van de nieuwe wethouders in juni 2022 worden de eerste besluiten over het dossier genomen. Zij stemmen in met het ambtelijk advies om de kosten van de toepassing van bestuursdwang niet op de eigenaren te verhalen maar de rechter wel te laten toetsen of het handhavend optreden rechtmatig was. Met het opstellen van de brief aan de raad, begin juli 2022, eindigt de opdracht van de projectleider. Kort daarna geeft de concerndirecteur bij de directeuren

VTH en FIJ aan dat de verantwoordelijkheid en inspanningen om het dossier verder te brengen weer bij hen ligt. Op dit moment eindigt formeel de betrokkenheid vanuit het Programma Wervengebied.

Reflectie betrokkenen op regierol Programma Wervengebied

De keuze om het dossier Binnenstad vanuit het Programma Wervengebied op te pakken wordt door een deel van de geïnterviewden als oneigenlijk beschouwd omdat het dossier en de bijpassende problematiek veel breder is dan het programma. Enkele geïnterviewden vinden ook dat de betrokkenheid vanuit het Programma Wervengebied erg lang heeft geduurd (oktober 2021- juli 2022) en dat het beter zou zijn geweest alle verantwoordelijkheden daar te beleggen waar zij thuis horen, namelijk bij VTH en FIJ/JZ met eventuele escalatie binnen de eigen lijn van teamleider, naar afdelingshoofd naar eigen directeur.

Verder geeft een deel van de geïnterviewden aan dat de opdracht en bevoegdheden van de projectleider niet altijd duidelijk waren. Was hij alleen coördinator of ging het verder in de zin van besluitvormende bevoegdheden.

4.8 Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurders reageren op noodoproep eigenaar pand A

In maart 2019 zoekt de eigenaar van pand A in een brandbrief contact met de burgemeester. Op verzoek van de burgemeester wordt door de directeur een gesprek gevoerd met de eigenaar. Wij hebben begrepen dat de betrokken wethouders niet op de hoogte zijn gesteld over deze brief.

Begin december 2019 stuurt de eigenaar van pand A vervolgens een brief (noodoproep) naar het college waarin hij verzoekt enkele noodmaatregelen te nemen waaronder het staken van de werkzaamheden onder bestuursdwang. Een brief die hij kort daarna ook aanbiedt aan de wethouders Binnenstad, RO) en Programmawethouder Wervengebied.

Twee weken later verschijnt de eigenaar van pand A “ten einde raad” op het spreekuur van de Wethouder Binnenstad. Zij zegt hem toe dat hij op korte termijn een tussenbericht krijgt. Vervolgens ontstaat er een mailwisseling tussen (met name) de bestuursadviseurs welke wethouder de brief dient te beantwoorden. Eerst wordt aangegeven dat het dossier bij wethouder RO hoort. Daarna wordt aangegeven dat de brief aan de orde is geweest in de Staf van het programma Wervengebied in aanwezigheid van de wethouder. Conclusie van de mailwisseling is dat de beantwoording van de brief bestuurlijk bij de wethouder Wervengebied thuishoort en ambtelijk wordt afgedaan door VTH. De andere wethouders worden op de hoogte gehouden, hetgeen ook gebeurt. In de staf van het Programma Wervengebied is ook besloten dat VTH bij de eigenaar van pand A langsgaat. Dit gebeurt begin januari 2020; ook volgt er nog een gesprek op het stadhuis. Uiteindelijk is eind januari 2020 de noodoproep formeel ambtelijk afgedaan door middel van een brief, ondertekend door de directeur VTH.

Bestuurders op de hoogte gesteld na brandbrief eigenaar pand B

Daarna is er tot de zomer van 2021 geen enkele bestuurlijke betrokkenheid bij het dossier Binnenstad. De betrokken bestuurders sluiten niet uit dat zij wel eens mondeling geïnformeerd zijn over de voortgang. Eind juli 2021 sturen de eigenaren van pand B een brief naar de burgemeester en wethouder Wervengebied. In hun ogen loopt de situatie in hun rak voor diverse bewoners financieel en humanitair uit de hand. Kort hierna wordt de brief besproken in de staf van het Programma Wervengebied. Eind oktober 2021 wordt besloten dat het wenselijk en nodig is om stevige regie en centrale coördinatie te hebben op de relatie van de gemeente, enkele

omwonenden en de eigenaar van pand A. Onder regie van het programma Wervengebied gaat een strategie ontwikkeld worden om de situatie te verbeteren en waar mogelijk op te lossen. Bestuurlijk zijn de wijkwethouder en wethouder Wervenprogramma hiervan op de hoogte gesteld.

Bestuurders worden door ambtenaren intensiever betrokken

Vervolgens vernemen wethouders kort na de verkiezingen begin april 2022 weer over het dossier Binnenstad tijdens een intern beraad georganiseerd door de projectleider en concerndirecteur bedrijfsvoering. Uitgenodigd zijn de wethouders Binnenstad FIJ, Programma Wervengebied en Personeel en Organisatie. Het complete dossier is namelijk dermate ingewikkeld, verknoopt en schadelijk voor de gemeente en de eigenaren dat het bestuurlijk bespreken nodig wordt geacht.

In de onderliggende stukken wordt de omvang van de problematiek uitgelegd. Hierin wordt onder meer aangegeven dat de gemeente al voor in totaal €500.000 aan dwangsommen moet betalen aan één van de eigenaren vanwege niet tijdig beslissen in de lopende zaken. Als gevolg van dit slepende dossier loopt ook de dienstverlening aan andere burgers vertraging op. Daarnaast worden diverse scenario's beschreven over de afhandeling van het dossier. Scenario's waren onder meer het intrekken van alle besluiten, het gewijzigd voortzetten van de procedures, het actiever handhaven tot het onteigenen van de woning van de eigenaar. Ook wordt voorgesteld de casus extern te laten evalueren om van te leren.

Afgesproken wordt nog zaken nader uit te zoeken en te onderbouwen en daarna het college een besluit te laten nemen over de afhandeling en de raad te informeren. Een van de zaken waar de wethouders om vragen is uit te zoeken binnen welke portefeuille(s) het dossier valt. De betrokken wethouders geven aan dat zij zich op dat moment voor het eerst bewust waren van de omvang en complexiteit van het dossier Binnenstad.

Eind mei, twee dagen voor de bekendmaking van het nieuwe coalitieakkoord, is een tweede intern beraad waarbij de door de wethouders begin april gestelde vragen worden beantwoord. Bij dit beraad zijn de wethouders Binnenstad en Wervengebied aanwezig. Op het voorblad wordt vermeld dat de portefeuillehouder RO het gesprek over dit dossier en eventuele besluiten aan het nieuwe college overlaat. Hij is dan ook niet aanwezig.

Besloten wordt welke portefeuillehouders over het dossier gaan: RO, Juridische Zaken en Programma Wervengebied. Afgesproken wordt de eindverantwoordelijken voor de afdelingen VTH en FIJ/JZ verantwoordelijk zijn voor het organiseren van een gesprek over het dossier met de nieuwe wethouders. In het overleg ligt ook een concept raadsbrief voor en een concept uitvraag voor een externe evaluatie. Ook worden de eerder geschetste scenario's weer besproken over de afhandeling van het dossier. GEHEIM [redacted]

Nieuwe bestuurders pakken regie

Op 9 juni start het nieuwe college. Aansluitend op het besluit van eind mei worden de wethouders Streefland (met onder meer het programma Wervengebied en Juridische Zaken in portefeuille) en Eerenberg (met onder meer Ruimtelijke Ontwikkeling in portefeuille) verantwoordelijk voor het dossier. Op 23 juni is een intern beraad met de nieuwe wethouders. Zij nemen kennis van het dossier. GEHEIM [redacted] Ook worden de wethouders in kennis gesteld van enkele recente juridische uitspraken. Op 5 juli 2022 neemt

college het besluit en wordt de brief aan de raad vastgesteld die kort daarna naar de raad wordt gestuurd.

Vanaf begin juli 2022 gaan beide wethouders zoals zij zeggen strak regie voeren op het dossier vanwege de daarmee gemoeide hoeveelheid gemeenschapsgeld, de complexiteit en de vele betrokkenen. Zij stellen een gecombineerd portefeuillehoudersoverleg in met vertegenwoordigers van FIJ/JZ en VTH om hen minimaal een keer in de twee weken op de hoogte te stellen over de voortgang. Dit overleg staat aanvankelijk onder leiding van de concerndirecteur Bedrijfsvoering en vanaf september van de directeur FIJ.

In juli en augustus is een wethouder ter zitting van de rechtbank aanwezig. Dit is niet gebruikelijk maar diende ook als onderstreping van de bestuurlijke urgentie.

BIJLAGE

Bijlage 1. Toetsingskader

Inleiding

Dit toetsingskader bevat een overzicht van de regels, normen, procedures en afspraken aan de hand waarvan wij tot een oordeel komen ten aanzien van het functioneren van de gemeentelijke organisatie in het dossier Binnenstad. Het kader betreft een opsomming van de regels, normen, procedures en afspraken die mogelijk van toepassing zijn bij het onderzoek. Wij gebruiken het toetsingskader om te kunnen beoordelen of door de organisatie is gehandeld in lijn met normen en regels zoals deze binnen de organisatie van kracht zijn. Dit betekent overigens niet dat we per afzonderlijke casus onderzoeken of exact in lijn is gehandeld met alle voorschriften en regels die gelden. Wel toetsen we eventuele patronen van handelen die we constateren binnen het dossier Binnenstad aan de normen zoals opgenomen in het toetsingskader.

Opbouw toetsingskader

Het toetsingskader bestaat zoals gezegd uit een overzicht van relevante regels, normen, procedures en afspraken. Deze hebben wij als volgt gecategoriseerd:

- VTH
- Bezwaar en beroep
- Wob- en Woo-verzoeken
- Klachten
- Omgang met veelvragers
- Servicenormen
- Integriteit

VTH

Om tot een oordeel te komen over het handelen van de gemeente op het gebied van VTH-taken, maken wij gebruik van onderstaande procedures en afspraken:

- Handhavingsstrategie bestaande bouw gemeente Utrecht 2017
    - Effectdoelstelling: “De veiligheid en gezondheid van de gebruikers van deze bouwwerken, de mensen die zich in de directe omgeving daarvan bevinden is gewaarborgd.”
    - Naleefdoelstelling: “Eigenaren zorgen dat de kwaliteit van hun woningen (inclusief installaties en binnenmilieu) voldoet aan het Bouwbesluit en de Welstandsnota.”

Deze strategie geeft de bijzonderheden aan voor het domein van de bestaande bebouwde omgeving. Naast actief toezicht betreft dit vooral de aanpak van meldingen. Een melding van een externe constructeur ten aanzien van bovenstaande effectdoelstelling is het vertrekpunt geweest van het dossier Binnenstad. Dat gezegd hebbende doen wij **niet op casusniveau** een uitspraak over het al dan niet terecht ingrijpen/handelen van de gemeente. Wel toetsen wij eventuele patronen van handelen die wij constateren.

VTH heeft de eigen werkprocessen nog niet nader beschreven (deze worden in het kader van de Omgevingswet nu wel uitgewerkt).

Wij hebben tevens het document 'afspraken VTH' ontvangen, wat ziet op afspraken tussen VTH en FIJ/JZ als het gaat om bezwaar, beroep, financiële afspraken en onderlinge communicatie en gedrag. Echter, de opsteller, datering en status hiervan zijn ons niet duidelijk. Om die reden hebben we het document niet opgenomen in het toetsingskader.

Bezwaar en beroep

Om tot een oordeel te komen over het handelen van de gemeente op het gebied van bezwaar en beroep, maken wij gebruik van onderstaande wet- en regelgeving, procedures en afspraken:

- Verordening inzake de behandeling van bezwaar- en beroepschriften, gemeente Utrecht (maart 1994)
- Uitwerking reguliere bezwaarbehandeling, gemeente Utrecht (mei 2014)
- Ketenproces bezwaar en beroep, gemeente Utrecht (document ongedateerd)
- Ketenproces bezwaar behandelen, gemeente Utrecht (document ongedateerd)
- Ketenproces beroep behandelen, gemeente Utrecht (document ongedateerd)

De verordening beschrijft de procedures ten aanzien van het horen van belanghebbenden over ingekomen bezwaarschriften gericht tegen besluiten van het college. Het volgende document betreft het reguliere werkproces van FIJ/JZ bij het behandelen van bezwaarschriften. De documenten 'ketenproces' beschrijven de te doorlopen stappen in het geval van bezwaar- en beroepsprocedures.

In de gemeentelijke begroting 2022 zijn een aantal doelstellingen en indicatoren op het gebied van bedrijfsvoering/juridische zaken opgenomen. Deze zijn geen onderdeel van het toetsingskader, omdat ze geen richting geven aan het beantwoorden van de centrale onderzoeksvraag (wat is er gebeurd in het dossier Binnenstad, en hoe heeft dit kunnen gebeuren?). Bovendien gelden deze doelstellingen breder dan alleen het dossier Binnenstad en zullen dus in dit bredere kader moeten worden geëvalueerd.

Wob- en Woo-verzoeken

Om tot een oordeel te komen over het handelen van de gemeente op het gebied van de Wob en Woo, maken wij gebruik van onderstaande processen:

- Wob verzoek behandelen, gemeente Utrecht (document ongedateerd)
- Woo inzageverzoek behandelen, gemeente Utrecht (document ongedateerd)
- Woo inzageverzoek Niet Openbare Informatie (NOI) behandelen, gemeente Utrecht (document ongedateerd)

Klachten

Om tot een oordeel te komen over het handelen van de gemeente op het gebied van de afhandeling van klachten, maken wij gebruik van onderstaande normen:

- Servicenormen, gemeente Utrecht (https://pki.utrecht.nl/Loket/product/b1dc128205aa930ce30a1d158a1d0ceb)
    - Klachten: "Wij nemen binnen 5 werkdagen contact met u op. Als u wilt, kunt u uw klacht mondeling uitleggen. Binnen 6 weken handelen wij uw klacht af. Dit kunnen we met maximaal 4 weken verlengen."

Omgang met veelvragers

Om tot een oordeel te komen over het handelen van de gemeente op het gebied van de omgang met veelvragers, maken wij gebruik van onderstaande procedures en afspraken:

- Notitie Omgang met veelvragende burgers, gemeente Utrecht (2012)
    - Bijlage 1: Handreiking medewerkers veelvragende burgers, gemeente Utrecht (2012)
    - Bijlage 2: Handreiking klachtencoördinatoren veelvragende burgers, gemeente Utrecht (2012)

Genoemde documenten zien op de omgang van de gemeente Utrecht met veelvragende burgers, d.w.z. burgers wiens communicatie met de gemeente in omvang en frequentie ondoelmatig groot is en wiens toon in de berichtgeving niet constructief is (uit de notitie: "de inhoud of de toon van mondelinge en schriftelijke berichten van de burger is bijvoorbeeld bizar, onbegrijpelijk, extreem of ongestructureerd."). Hoewel er in de aanpak een belangrijke rol is weggelegd voor de decentrale klachtencoördinatoren, ziet het beleid nadrukkelijk niet alleen op klachten, maar ook op andere gemeentelijke procedures (zoals aanvragen). Om deze reden zijn de opgestelde procedures en afspraken rondom veelvragers relevant voor het dossier Binnenstad.

De Veelvragersregeling 2022 is reeds vastgesteld in de Directieraad en het 20-beraad, maar nog niet door het college. Om deze reden maakt deze regeling *geen* deel uit van het toetsingskader; het was (en is) immers nog geen vigerend beleid. Desalniettemin geven wij ons rekenschap van de inhoud ervan. Indien relevant, zullen wij aanbevelingen doen om dit toekomstige veelvragersbeleid verder te versterken.

Servicenormen

Om tot een oordeel te komen over het handelen van de gemeente op het gebied van communicatie met inwoners, maken wij gebruik van onderstaande normen:

- Servicenormen, gemeente Utrecht (https://www.utrecht.nl/over-deze-website/servicenormen/)
    - Post: "Binnen 4 weken krijgt u een antwoord op uw brief."
    - Mail: "Als u ons een e-mail stuurt, krijgt u binnen 5 werkdagen antwoord. Alleen als dat niet mogelijk is, krijgt u een bericht waarin staat wie uw vraag wanneer zal beantwoorden."
    - Sociale media: "Uiterlijk binnen I werkdag krijgt u een reactie."

Gedrag

Om tot een oordeel te komen over het handelen van de gemeente op het gebied van professionele omgang met bevoegdheden maken wij gebruik van onderstaande norm zoals opgenomen in de gedragscode:

- Gedragscode Betrouwbaar werken voor Utrecht, gemeente Utrecht (document ongedateerd)
    - Omgaan met bevoegdheden. "Je gaat op professionele wijze om met jouw bevoegdheden, wat betekent dat je je aan de regels en procesafspraken houdt die horen bij de uitoefening van jouw taak."



Berenschot Groep B.V.

Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG UTRECHT
Postbus 8039, 3503 RA UTRECHT
030 2 916 916
www.berenschot.nl

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	3327
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	8 juni 2023
Agendapunt	12
Omschrijving	Raadsbrief Tegemoetkoming energiekosten maatschappelijke organisaties
ID	3523
Behandelend ambtenaar	Jurjen Bakker
Telefoon	14030
E-mail	jurjen.bakker@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Financiën
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Jochim Schueler/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën/06-42238564
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**8 juni 2023**

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Jurjen Bakker	**Datum**	24 februari 2023
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	10952545
E-mail	jurjen.bakker@utrecht.nl	**Onderwerp**	Tegemoetkoming energiekosten maatschappelijke organisaties
Bijlage(n)		**Beleidsveld**	Financiën

Geachte leden van de raad,

In januari meldden we in de raadsbrief “Tegemoetkoming prijsstijgingen maatschappelijke partners” dat we noodsteun bieden aan organisaties in acute problemen. Wij kondigden daarbij ook aan dat we in februari regelingen openstellen voor een tegemoetkoming in de energiekosten voor organisaties die binnenkort problemen verwachten. Deze subsidieregeling voor maatschappelijke organisaties is nu beschikbaar.

Met deze subsidie willen we snel hulp bieden zodat deze organisaties, die dagelijks klaar staan voor een grote groep Utrechters, door kunnen met het werk dat ze doen. Daarbij biedt de tegemoetkoming de kans om energiebesparende maatregelen te nemen, om hogere energiekosten in de toekomst te beperken.

Wij reserveren 3,1 miljoen euro voor maatschappelijke organisaties, en 1,2 miljoen euro voor maatschappelijke instellingen waarmee wij een inkooprelatie hebben vanuit het geld dat beschikbaar is gesteld via amendement A99.

Prijsstijgingen en pakket aan maatregelen
Compenseren van de effecten van inflatie is in de eerste plaats een taak voor de Rijksoverheid. Toch merken we dat we als gemeente in sommige gevallen van waarde kunnen zijn voor inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Vooral omdat we als gemeente soms wat sneller kunnen handelen. Zo hebben wij eerder maatregelen genomen voor energiecompensatie voor inwoners en een regeling ingesteld voor het MKB.

In de raadsbrief van januari informeerden wij u over de verschillende maatregelen die we nemen om te voorkomen dat maatschappelijke organisaties hun activiteiten geheel of gedeeltelijk moeten beëindigen vanwege de extreme prijsstijgingen in het afgelopen jaar:

1. Structurele tegemoetkoming voor loon- en prijsstijgingen bij de Voorjaarsnota 2023;
2. Sectorspecifieke tegemoetkoming in de energiekosten voor maatschappelijke organisaties;
3. Noodsteun voor organisaties met acute problemen.

Deze brief gaat over de uitwerking van de tweede maatregel.

Sectorspecifieke regelingen voor tegemoetkoming in de energiekosten
Het college heeft naar aanleiding van amendement A99 “Energiesteun voor maatschappelijke instellingen” een subsidieregeling ingesteld voor tegemoetkoming in de stijgende energiekosten. Deze regeling houdt rekening met de landelijke Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief mkb (TEK). Binnen de kaders van de Aanbestedingswet bieden we maatwerk aan maatschappelijke organisaties waarmee de gemeente een inkooprelatie heeft. Zoals aanbieders van zorg en ondersteuning.

Subsidieregeling voor maatschappelijke organisaties
Maatschappelijke organisaties moeten aantonen dat hun energietarieven in de periode 1 januari 2022 tot en met 30 juni 2023 met minimaal 30% zijn gestegen. Als dat zo is kunnen zij een tegemoetkoming aanvragen voor 75% van de gestegen energiekosten op basis van het jaarverbruik in 2022. We zetten de tegemoetkoming op 75% en niet op 100%. Zo bieden we een belangrijke tegemoetkoming maar blijft er een prikkel voor het nemen van energiebesparende maatregelen.

Als maatschappelijke organisaties voldoen aan de voorwaarden voor een TEK-aanvraag dan kunnen ze bij ons een aanvulling op de TEK krijgen. Ze moeten aantonen dat hun energietarieven in de periode 1 januari 2022 tot en met 30 juni 2023 met minimaal 30% zijn gestegen. Als dat zo is kunnen zij een tegemoetkoming aanvragen voor 45% van de gestegen energiekosten op basis van het jaarverbruik in 2022. Hiermee zijn we aanvullend op de TEK en hoeven we niet te wachten op regelingen van het Rijk. Zo kunnen we aanvragen voor onze subsidieregeling meteen volledig en definitief afhandelen. Met deze subsidieregeling en de TEK blijft er een prikkel voor organisaties om te verduurzamen.

Organisaties die de subsidie aanvragen moeten informatie meesturen over het energieverbruik en een overzicht van de maatregelen die ze nemen om kosten te besparen. Bijvoorbeeld dat ze de verwarming een graadje lager zetten. Sportclubs moeten de resultaten van een energiescan inleveren. Het Ministerie van VWS en NOC*NSF hebben voor sportclubs een regeling om de kosten van de energiescan te vergoeden.

Voor de subsidieregeling geldt een subsidieplafond van 3,1 miljoen euro. Op basis van de huidige inschatting verwachten we zo’n 150 aanvragen te ontvangen van ongeveer 60 sportorganisaties, 30 culturele instellingen en 60 maatschappelijke organisaties. Denk aan buurtcentra, scouting, broedplaatsen, verzelfstandigde speeltuinen, bibliotheken, stadsboerderijen en andere zorg- en welzijnsorganisaties. We verwachten hen binnen het gestelde subsidieplafond een tegemoetkoming in de energiekosten te kunnen bieden.

We hanteren een maximaal bedrag per aanvrager van 150.000 euro. Zo beperken we het risico dat we boven het plafond uitkomen of dat het beschikbare budget maar naar een paar grote organisaties gaat. Met dit maximale bedrag kunnen we ook grotere organisaties een belangrijke tegemoetkoming bieden. Voor de verdeling gaan we uit van wie eerst komt, wie eerst maalt. Daardoor kunnen we snel overgaan tot toekennen en uitbetalen. Aan uitvoeringskosten verwachten we 200.000 euro.

Regeling Maatschappelijke inkooprelaties
Het aanbestedingsrecht biedt mogelijkheden om inkooprelaties tegemoet te komen wanneer er onvoorzienbare omstandigheden zijn. Zoals onverwachte prijsstijgingen van gas, elektriciteit, warmte en brandstof. Deze tegemoetkoming past in de voorwaarden van de Aanbestedingswet zodat een nieuwe aanbestedingsprocedure niet nodig is. We verwachten dat maatschappelijke inkooppartijen een vergoeding zullen aanvragen, daarom reserveren we extra budget voor deze groep. We hebben 1,2 miljoen euro voor tegemoetkoming in de stijgende energietarieven voor maatschappelijke instellingen waar de gemeente een inkooprelatie mee heeft gereserveerd. Daarmee bieden we deze instellingen een belangrijke tegemoetkoming wanneer dat nodig is voor het voortzetten van hun bedrijfsvoering.

Ondersteuning verduurzaming maatschappelijke organisaties
Naast tegemoetkoming bieden we maatschappelijke organisaties ook ondersteuning aan om verduurzamingsmaatregelen te nemen. Zo kunnen zij terecht bij ons Energieloket voor advies op maat, een subsidieregeling voor gericht verduurzamingsadvies en een subsidieregeling voor het treffen van energiebesparende maatregelen zoals isolatie en vervanging van enkel glas.

Vervolg
Zoals aangegeven in deze brief verwachten wij bij de Voorjaarsnota 2023 (in mei 2023) te komen met een voorstel voor de structurele tegemoetkoming voor loon- en prijsstijgingen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,